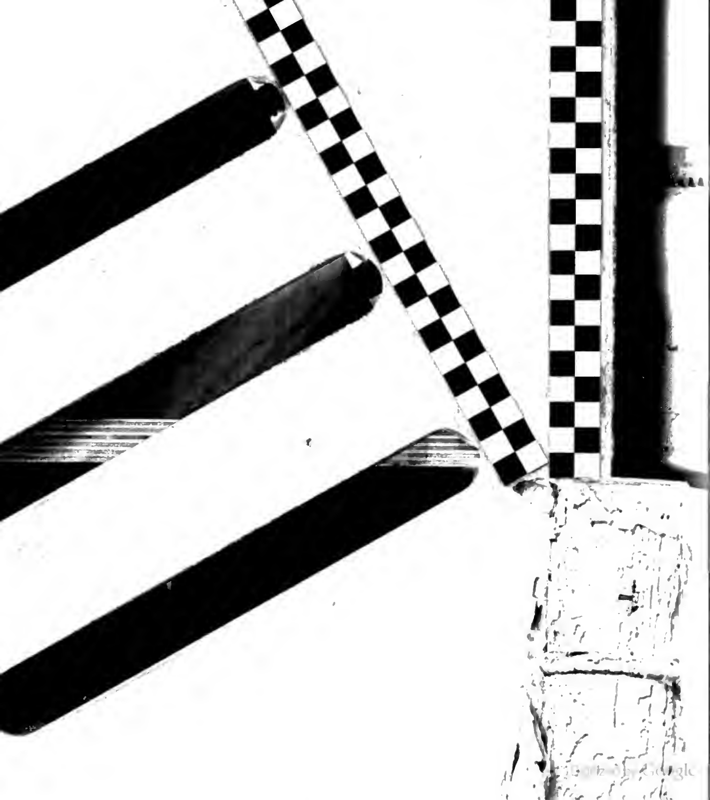
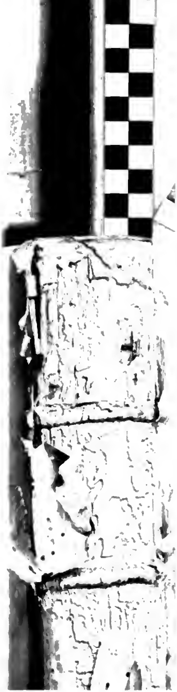

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Cui acceſſere Pontificum omnium Vitæ, Notæ, & Indices opportuni.

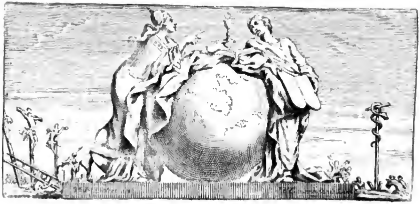
OPERA ET STUDIO

CAROLI COCQUELINES.

TOMUS TERTIUS

PARS TERTIA.

Ab EUGENIO IV. ad LEONEM X. ſcilicet ab Anno 1431. ad 1521.

ROMÆ, MDCCXLIII.

TYPIS, ET SUMPTIBUS HIERONYMI MAINARDI in Platea Agonali ad Vicum Cuccagnæ.

SUPERIORUM FACULTATE.

Digitized by Google

PAPÆ BENEDICTI XIV.

SUMMÆ REI A SECRETIS.

HIERONYMUS MAINARDUS F.

QUI Apoſtolicas Conſtitutiones, EMINENTISSIME PRINCEPS, in hoc Volumine comprehenſas accuratè legerit, facilè deprehendet, quam magni illæ mo-

Digitized by Google

tuta exhibeat, feracioremque ſacræ Theologiæ ac Diſciplinæ magis magiſque firmandæ, illuſtrandæ, atque aſſerendæ materiam ſuppeditet. Multis nimirum & gravibus, ab ætate EUGENII IV. ad LEONIS X. Summorum Pontificum, Orthodoxa Eccleſia jactata eſt fluctibus: quo tamen impeditiora fuere tempora, eo ſapientiores, divinæ providentiæ munere viſa eſt nacta eſſe Rectores: qui ſuis vigilanter ſungentes partibus, opportunam malis graſſantibus, vel ingruentibus medelam adhibuerunt: nec ætati dumtaxat ſuæ, verum etiam poſteritati proſpexerunt. Tale tantumque Volumen, quod pluribus de cauſſis Catholicæ Religioni prodeſt, Eccleſiaſticam Diſciplinam juvat, Apoſtolicæque Sedis dignitatem, & jura tuetur, merito, CARDINALIS AMPLISSIME, Te Patronum quærit. Qui ab ineunte ætate Religioni ac Virtuti ſtudens, quum utroque nomine potiſſimùm inclareſceres, atque comendarere, jàm tùm cuivis negotio, & ſacræ Dignitati par es habitus. Profectò, ut alia inferioris ordinis officia benè, ac ſapienter à Te geſta prætercam, in

Hiſpa-

Digitized by Google

mentis amplitudinem, ac virtutem patefecere: meritis propterea, & nomine in dies auctus, ſummorum Principum ac Populorum amorem ſimul ac venerationem adeptus es ſingularem. Tui enim ſemper ſimilis, quemadmodum Religione atque integris moribus præluxiſti, ita obvia humanitate, benignitate, & benemerendi ſtudio omnium Tibi animos, & voluntates devinxiſti. Quo factum eſt, ut, quum univerſi Te maximi facerent, precipuis etiam laudibus cumularent. In ampliſſimum S. R. E. Cardinalium adſcitus ordinem, Eminentiſſimam in Eccleſia Dignitatem ità geris, quomodo gerere ſolent, qui ad illam ſpectatis meritis & virtute leguntur, ut Eccleſiæ proſint, & eligenti Pontifici ſint ornamento. A' Sanctiſſimo Domino noſtro BENEDICTO PP. XIV. Summæ rei à ſecretis delectus, conceptam jampridem de eximia virtute tua opinionem feliciter ſuſtinuiſti. Hinc nemo ferè eſt, qui non utilem publicæ rei, & Apoſtolicæ Sedi electionem

utrim-

Digitized by Google

lis Eminentissime, quin illud libenter ſis accepturus: eaque cum Typographo benignitate proſequaris, & foveas, qua potiſſimè præſtas, & celebraris. Hac ſpe plenus, dignum tua Tutela librum demiſsè Tibi offero. Tanto autem fultus patrocinio ille prodibit ornatior: ego autem ad hujuſmodi immortales Orbi literario parandas opes eodem magis magiſque inflammatus, uberrimum laboris, & curæ fructum me cepiſſe putabo.

INDEX

Digitized by Google

CALISTUS III.	1455	73
PIUS II.	1458	91
PAULUS II.	1464	117
SIXTUS IV.	1471	131
INNOCENTIUS VIII.	1484	190
ALEXANDER VI.	1492	225
PIUS III.	1503	258
JULIUS II.	1503	259
LEO X.	1513	350

INDEX

Digitized by Google

ALEXANDER VI.	habet Conſtit.	XVI.
CALISTUS III.	habet Conſtit.	IX.
EUGENIUS IV.	habet Conſtit.	XXXVIII.
INNOCENTIUS VIII.	habet Conſtit.	XXI.
JULIUS II.	habet Conſtit.	XL.
LEO X.	habet Conſtit.	LI.
NICOLAUS V.	habet Conſtit.	VIII.
PAULUS II.	habet Conſtit.	X.
PIUS II.	habet Conſtit.	XIII.
PIUS III.	nullam habet Conſtit.	
SIXTUS IV.	habet Conſtit.	XXIX.

INDEX

Digitized by Google

que legata pia ejua Monaſteriis & locis quamvis non expreſſis facta acceptare, & ad ea conſequendum Procuratores conſtituere, & juxta Capituli generalis & Viſitatorum judicium diſtribuere poſſit. 3

III. Declaratio, & mitigatio Regulæ Fratrum B.Mariæ de Monte Carmelo, ab Honorio III. hactenus approbatæ. 3

IV. Statuta, & Ordinationes a Clero Urbia in publicis Solemnitatibus ſervanda, aliaque cirea ejuſdem reformationem, & gubernium decernit. 4

V. Privilegium Curialium ſive Officialium Sedia Apoſt. obſequiis exiſtentium, aliorumque pro eorum negociis ad eamdem Sedem venientium, & apud eam commorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conveniantur. 7

VI. Approbatio Congregationis S. Juſtinæ de Obſervantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli Generalia celebrationem, Definitorumque, ac Viſitatorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem. 7

VII. Quod Feſtivitaa Sanctiſſimi Corporis Chriſti, etiam in Octava celebretur duplicetur indulgentiis a Prædeceſſoribua Pontificibus conceſſis. 9

VIII. Æmonienſis Eccleſia Parentinæ unitur. 10

IX. Contra ſimoniacæ pravitatis reos, eorumque mediatorea. 10

X. Ampliatio Indulti a Gregorio IX. conceſſi Eremo Camaldulenſi Monachorum Ordinis S. Benedicti, recipiendi Religioſos aliorum Ordinum. 11

XI. Erectio Eccleſiæ Cornetanæ in Provincia Etruriæ cum privilegiis, gratiis, & Indultis. 11

XII. Unio Nepeſinæ, & Sutrinæ Eccleſiarum, quæ uni eidemque ſubiiciuntur Epiſcopo. 13

XIII. Privilegia & gratiæ, ac exemptiones Congregationis S. Juſtinæ de Obſervantia, Monachorum Ordinia S. Benedicti. 14
Sequitur exemptio, de qua in rubrica. 17

XIV. Juriſdictio & facultatea Judicum Conſervatorum quarumcumque litium Congregationis Caſſinenſis, alias S. Juſtinæ de Padua Monachorum Ordinis S, Benedicti. 17

XIX. De S. R. E. Cardinalium dignitate, ceteris Eccleſiaſticis dignitatibus præſtantiori. 21

XX. Monaci profeſſi Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti, ad alium quam Cartuſianorum Ordinem tranſire prohibentur. 24

XXI. Concordia Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ cum definitione quorumdam articulorum Catholicæ fidei in quibus diſſidebant, Primatuſque Rom. Pont., & Ordinis Patriarchalis. 25

XXII. Exemptio Sororum ſive Monialium Ordinia S. Claræ, a juriſdictione, & ſuperioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque, & a ſolutione pedagiorum, & quarumlibet contributionum. 26

XXIII. Concordia Armenorum cum S.R.E., & declaratio articulorum ſeptem novæ legis ſacramenta, & pleraque alia concernentium. 28

XXIV. Communicantes in hebdomada Sancta, vel infra octavam Paſchæ Reſurrectionia Domini Noſtri Jeſu Chriſti ſatisfaciunt præcepto S. R. E. 33

XXV. Approbatio Congregationis Fratrum Sancti Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulia, & ſub Regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris, & electionis Prælatorum ipſius Congregationis. 33

XXVI. Fratrea S. Ambroſii ſub una Congregatione rediguntur, ejuſque caput Monaſterium S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſis conſtituitur, munus Prælatorum præfinitur, & privilegia conceduntur. 34

XXVII. Concordia Jacobitarum in Ægypto, cum S. R. E. & explicatio nonnullorum Articulorum Catholicam Fidem concernentium. 37

XXVIII. Exemptio Canonicorum ſæcularium Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, a ſolutione Decimarum, impoſitionum, & onerum quorumcumque. 41

XXIX. Edictum contra Hæbreos, quibus publica munera gerere, & Chriſtianis cum iis veſci bibere, in eadem verſari domo &c. interdicitur. 43

XXX. Separatio Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Regularis Obſervantiæ Congregationis Illicitanæ, & illi unitorum, a ſuperioritate Prælatorum, non tamen Prioris Generalis totius Ordinis. Ac elargitio quarumdam gratiarum, & indultorum. 44

Digitized by Google

XXXV. Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in Electione Romani Pontificis Lugdunenſis, ac Viennenſis Sancita Concilii ſervare debere decernit. 55

XXXVI. Canonizatio S. Nicolai de Tolentino Profeſſoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum: Et inſtitutio Feſtivitatis pro die 10. Septembris. 55

XXXVII. Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum ſive Monialium S. Claræ. Et earum ſuppoſitio Ordini Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia. 57

XXXVIII. Abſolutio eorum, qui Congregationi Baſileenſi adhæſerunt poſt diſſolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Proviſioque & declaratio circa collationes Eccleſiarum, & beneficiorum. 58

NICOLAUS V.

I. Confirmatio concordiæ initæ inter Fridericum Imperatorem, Principeſque Germaniæ, ac Legatum Apoſtolicum, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum. Et approbatio conſtitutionis Eugenii IV. in his, quæ hujuſmodi concordiæ non adverſantur. 61

II. Catholicos Latini Ritus ad Græcum tranſire non poſſe decernit. 64

III. Canonizatio S. Bernardini Senenſis, profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum. 64

IV. Contra impios Chriſtianos mittentes, & deferentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eiſdem favorem, aut auxilium præſtantes. 67

V. Bonifacii PP. IX. Literas ſuper Feſto Viſitationis Sanctiſſimæ Virginis Mariæ confirmat. 67

VI. Tranſlatio Patriarchalis Eccleſiæ Graden. ad Civitatem Venetiarum, cum ſuppreſſione tituli ejuſdem Eccleſiæ Graden. 68

VII. Coronatio Friderici III. Romanorum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis jam de eo factæ. 69

VIII. Declaratio, tum ſoptam tum reliquam Africam a Promontoriis Baradoc, & Nam ad Guineam uſque, vel etiam ultra ad Antarticum, omniaque adjacentia Saracenorum Regna Luſitanæ Coronæ eſſe addicta. 70

ciuntur anathemati: propoſitis eos quomodolibet liberantibus indulgentiis. 78

V. Sanctorum Confeſſorum Pontificum Canoni adſcribit Beatum Oſmundum Sareſberienſem in Anglia Epiſcopum, cum feſti ejuſdem Sancti inſtitutione. 79

VI. Exemptiones, & immunitates Monaſterii, & Monacorum S. Salvatoris Meſſanenſis, Ordinis S. Baſilii. 84

VII. Transfigurationis feſtum Salvatoris vulgariter nuncupatum a Chriſtifidelibus colendum inſtituit pro die ſexta Auguſti, Indulgentiaſque elargitur. 85

VIII. Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, ad Ordines Mendicantium tranſire non poſſint, cum reſpectu quarti voti illis ſtrictior videatur. 89

IX. Presbyteros Græcos inter Miſſarum ſolemnia Rom. Pontificis nomen elata voce canere, integrumque Credo juxta Romanæ Eccleſiæ Ritum dicere obligatos fore decernit. 90

PIUS II.

I. Generales Ordinum Mendicantium, omnimodam habeant juriſdictionem, in omnes Studiorum Scholares, & Officiales, ſuorum Ordinum profeſſores, quibuſcumque Studiorum privilegiis non obſtantibus. 92

II. Expeditio Bullæ Calliſti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejuſque adſcriptio Cathalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio feſtivitatis pro die 6. menſis Aprilis. 92

III. Erectio Eccleſiæ Epiſcopalis Civitatis Senarum in provincia Hetruriæ, in Eccleſiam Archiepiſcopalem. 95

IV. Præcedentia Epiſcoporum, aliorumque ad Cathedrales Eccleſias Electorum, ac Protonotariorum Apoſtolicorum. 97

V. Appellantes a Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Conſiliarii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminiſque leſæ Majeſtatis, divinæ, & humanæ ſubiiciuntur. 97

VI. Erectio Univerſitatis Nannetenſis. 98

VII. Retractatio eorum, quæ ipſe Pontifex, in minoribus exiſtens, ſcripſerat pro Concilio Baſileenſi contra Eugenium IV. 100

VIII. Canonizatio S. Catharinæ de Senis, ejuſque relatio in Catalogum SS. Virginum, & Feſtivitatis inſtitutio pro prima Dominica menſis Maii. 105

IX. Con-

Digitized by Google

I. Juriſdictio, & facultates Vicarii Papæ, in Urbe, ejuſque diſtrictu. 117
II. De his quæ obſervare debent Judices a Sede Apoſtolica delegati, in cauſis alienationum bonorum Eccleſiaſticorum. 118
III. Gubernatores Civitatum, & aliorum locorum Status Eccleſiaſtici, munera (præter eſculenta, & poculenta quæ triduo conſumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri ſolita, non conferant. Exuleſque vel pœnas, ſupra florenos ſex, non remittant. 118
IV. Contra vindictam tranſverſalem in Urbe ejuſque diſtrictu ſumentes, aut Cavalcatas, ſeu hominum collectas facientes, brigoſoſque & eorum fautores. 120
V. Indictio Sacri belli contra Turcas. 121
VI. Prohibitio alienandi bona Eccleſiaſtica, aut illa ultra terminis locandi. 125
VII. Quod Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia Eccleſiaſtica, perpetuo unita, & de cetero non vacantia, teneantur Rev. Cameræ Apoſt. debita jura, & ſervitia ut taxata ſunt præſtare. Alia vero Annatam perſolvere ſingulis quindecim annis. 126
VIII. Erectio Eccleſiæ Cathedralis Viennen. in Auſtria cum reſervatione Juriſpatronatus pro Ducibus Auſtriæ. 127
IX. Reductio Sanctiſſimi Jubilæi, ſive Anni Sancti, ad annum vigeſimumquintum, quo viſitantes Baſilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Joannis in Laterano, ac S. Mariæ Majoris de Urbe, pleniſſimam peccatorum veniam conſequuntur. 128
X. Conficiendi, benedicendi, & conſecrandi Agnus Dei vulgariter nuncupatos Romano dumtaxat Pontifici poteſtatem reſervat. 130

SIXTUS IV.

I. Privilegia Theſaurarii, & Clericorum Rev. Cam. Apoſt., ſuorum Nepotum, & familiarium. 131
II. Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim. 132
III. Contra Simoniacos dantes, vel recipientes munera pro ſacris conferendis, vel ſuſcipiendis Ordinibus, Dignitatibus, vel aliis Eccleſiaſticis Beneficiis excommunicationis, aliaſque pœnas ſtatuit. 133
IV. Quod feſtum S. Franciſci Ordinis Fratrum

Eccleſiaſticorum, libere diſponendi etiam ad favorem incapacium, de bonis in Alma Urbe, & infra decem milliaria, quamvis ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis. 144
X. Quod brunus color veſtimentorum præfinitus a Benedicto XII. pro Monacis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, intelligatur de colore nigro, & non griſeo. Et quod totus Ordo albi tantum, & nigri coloris veſtibus utatur. 145
XI. Comprobatio conceſſionis Calliſti III. de Canonizatione S. Alberti de Drepano Inſulæ Siciliæ olim Profeſſoris Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo. 146
XII. Conſtitutiones pro bono regimine Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. cum immunitatum, & gratiarum conceſſione. 147
XIII. Declaratio, & mitigatio Conſt. Honor. III. editæ ſuper Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eſum carnium, & jejunium. 154
XIV. Quod omnes Magiſtri, vel Præceptores quorumcumque locorum ſub vocabulo S. Spiritus, ſint totaliter ſubjecti magno Magiſtro, ſeu Generali Præceptori Archioſpitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, & abſque ejus licentia eleemoſynas quærere non poſſint. Et ad ipſum ſolum ſpectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus. 154
XV. De celebratione Capituli Generalis, & Capitulorum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Piſis, ac electione ejus Prælatorum. 156
XVI. Renovatio Confraternitatis piorum virorum in Archioſpitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum Indulgentiarum aliarumque gratiarum elargitione. 158
XVII. De obſervantia Ægidianarum, ſeu Provinciæ Marchiæ conſtitutionum, in toto Statu Eccleſiaſtico, lociſque ei immediate ſubjectis, & de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarumque d. Status. 162
XVIII. Excommunicatio contra revocantes ab Urbe S.R.E. Cardinales, Patriarchas, alioſque Prælatos, ſeu ipſis ut recedant, vel ſe abſentent mandantes &c. 164
XIX. Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apoſtolicarum, cum aſſignatione indultorum, & emolumentorum. 165

Digitized by Google

gentias, & alia elargitur, 177
XXIV. Suppreſſio, & extinctio novæ Religionis ſub Invocatione, & Inſtituto S. Joannis Hieroſolymitani in Ditione Florentina noviter excitatæ, cum Perſonarum ejuſdem ad alios approbatos Ordines tranſlatione. 178
XXV. Ampliatio juriſdictionis S. R. E. Camera- ☞ rii, & Magiſtrorum viarum Urbis, circa ædificia ad ejus ornatum conſtruenda, una cum privilegiis ejuſmodi ædificia conſtruentium, vel ampliantium. 179
XXVI. Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregienſis, ☞ Generalis Miniſtri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S.Franciſci S.R.E. Cardinalis, & Epiſcopi Albanenſis, ejuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum Pontificum Doctorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione. 182
XXVII. De electione, & munere Magiſtri, ſeu ☞ Præceptoris Archioſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & exemptionibus, immunitatibus, ac privilegiis ejuſdem. 186
XXVIII. De Auctoritate majoris Pœnitentiarii ☞ S. R. E. 187
XXIX. Conſanguinei, & affines reorum in cau- ☞ ſis criminalibus condemnatorum, in Statu Eccleſiaſtico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eiſque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum, etiam viventes, teneantur ad integram eorum legitimam Fiſco perſolvendam. 190

INNOCENTIUS VIII.

I. Inquiſitorum hæreticæ pravitatis Juriſdictio, ☞ contra hæreſim ſive ſectam Maleficorum. 191
II. S. Leopoldi Auſtriæ Principis Canonizatio ☞ & inter Sanctos Confeſſores adſcriptio, cum Feſtivitatis inſtitutione pro die 15. Menſis Novembris. 192
III. Unio Monaſteriorum Congregationis Mona- ☞ chorum Vallis Umbroſæ, ſub uno Abbate Generali, nuncupando Vallis Umbroſæ, & præfinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis ſub Regula S. Benedicti, Juriſdictioque ejuſdem Abbatis. 195
Tenor autem dictorum Capitulorum ſequitur, & eſt talis. 198
IV. Contra annatas ex fructibus Beneficiorum ☞ Eccleſiaſticorum ſtatutis temporibus non ſolventes. 200
V. Contra accipientes bonorum Eccleſiarum, & ☞ Monaſteriorum adminiſtrationem abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, literiſque ab ea impetrandis minime expeditis. 201
nis S. Juſtinæ de Obſervantia Monachorum S. Benedicti, omnes ii dati cenſeantur, quibus Sedes Apoſtolica cauſas delegare poteſt. 208
XI. Exemptio Monachorum Ordinis Ciſtercienſis ☞ a Juriſdictione Ordinariorum, & ſolutione exactionum, & ſubſidiorum quorumcumque etiam caritativorum. 209
XII. Inquiſitorum hæreticæ pravitatis ſententiæ, ☞ contra Hæreticos promulgatæ, a Magiſtratibus ſæcularibus executioni demandentur, abſque aliqua Proceſſuum reviſione. 210
XIII. Damnatio nonnullarum Propoſitionum Joannis Pici Comitis Concordiæ, cum inhibitione illas imprimendi, ac legendi ſub pœna excommunicationis. 210
XIV. Contra aſſerentes in literis Apoſtolicis, ſe ☞ eſſe tales, quales non ſunt, pro earumdem literarum expeditione gratis conſequenda. 211
XV. Ampliatio Collegii ſex Secretariorum Apo- ☞ ſtolicorum ad numerum vigintiquatuor: Et præfinitio officii unius Secretarii domeſtici: Cum emolumentorum tam ipſius Secretarii, quam totius Collegii, privilegiorumque conceſſione. 212
XVI. Juriſdictio, & facultates Auditorum Rotæ ☞ Romanæ in cauſis per eos cognoſcendis. 218
Sequitur declaratio circa executionem dictæ Bullæ. 219
XVII. Contra Exules, & Bannitos ab Urbe, mi- ☞ nas pro habenda pace ab offenſis, vel eorum hæredibus inferentes, eorumque nuncium ſcienter deſuper afferentes. 219
XVIII. Quod debitores occaſione bonorum ripa- ☞ lium in Ripis Almæ Urbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum ceſſionem non admittantur. Quodque a Judicibus ipſarum Riparum ad Cameram Apoſtolicam tantum appellari liceat. 220
XIX. Approbatio Confraternitatis ſub invoca- ☞ tione S. Joannis Baptiſtæ Decollati Divinæ Miſericordiæ nuncupatæ, in Alma Urbe nuper inſtitutæ, ad pie conſolandum morti a Judicibus condemnatos, curandumque eorum animæ ſalutem, & ſepeliendum corpora eorumdem. 221
XX. Contra impedientes quoquo modo executio- ☞ nem citationum, & aliorum mandatorum cujuſcumque Judicis cauſarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notarioſque, inſtrumenta hujuſmodi executionum dare recuſantes. 223
XXI. Contra non ſolventes in feſto SS. Petri, & ☞ Pauli Apoſtolorum cenſus Rev. Cam. Apoſt. debitos. 224

ALE-

Digitized by Google

Eccleſiam S. Liberati Terræ Malleani: quæ quidem Terra Civitatis titulo inſignitur. 235
VI. Congregationi Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ, Regula S. Auguſtini datur etiam quoad vota. 236
VII. De titulo Crucis Domini N. Jeſu Chriſti Salvatoris: die ultimæ Dominicæ menſis Januarii 1492. in Eccleſia S. Crucis in Hieruſalem nuncupatæ de Urbe invento. Conceditur plenaria Indulgentia, hanc Eecleſiam die illa viſitantibus. 237
VIII. Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, quod officium Sacrarii Apoſtolici, per unum ex eis exereeatur. 237
IX. Contra non ſolventes cenſus, canones, & alia jura, vel regalia, Reverendæ Cameræ Apoſtolieæ. 238
X. Unio Congregationis Monachorum Ordinis Ciſtercienſis in provineia Thuſciæ, & Monachorum ejuſdem Ordinis in Provincia Lombardiæ, & ex eis inſtitutio unius Congregationis, S. Bernardi in Italia nuncupandæ, cum ſtatutis, & ordinationibus pro ejus regimine. 240
XI. Quod Pauperes Jeſuati, de cetero Fratres Jeſuati S. Hieronymi nuncupentur, ceteris Religioſis ejuſmodi denominatione interdicta. 243
XII. Privilegia ædificantium in via Alexandrina nuper in Urbe directa, a Caſtro Sancti Angeli ad Plateam Sancti Petri Principis Apoſtolorum. 244
XIII. Inſtitutio offieii Summatoris literarum Apoſtolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indultorum, & gratiarum conceſſione. 244
XIV. Minimorum, ſeu Eremitarum Ordinem a S. Franciſco de Paula nuper inſtitutum, Privilegiis, & gratiis donans approbat: Regulam noviter reformatam confirmat, ipſumque ad Mendieantium Ordinum prærogativas, & indulgentias extendit. 245
XV. Contra offendentes, per ſe vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, Teſteſque, & alios. 255
XVI. Conceſſio Gubernii quarumdam Terrarum Status Eecleſiaſtici Clerieis Rev. Cameræ Apoſtolicæ. 257

JULIUS II.

I. Contra Barones, & Communitates Status Ecclesiastici ſimplices. 263
VI. Innovatio Conſtitutionum Bonifacii VIII. Alex. V, Pii II. & Innoc. VIII. contra proviſos, ingerentes ſe in adminiſtrationibus beneficiorum, literis Apoſtolicis non expeditis. Et contra non ſolventes annatas Cameræ Apoſtolicæ. 265
VII. Privilegium Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, & Ordinis S. Benedicti, deputandi Judices Conſervatores bonorum, & perſonarum ipſius Congregationis, eorumque Conſervatorum ampla juriſdictio. 267
VIII. Contra homicidas, & alios eapitaliter bannitos; aut ſibi jus dicentes, aut Cavalcatam facientes &c. eorumque receptatores, & fautores. 269
IX. Prohibitio appellandi in cauſis criminalibus Provinciæ Marchiæ in Statu Eccleſiaſtieo, non facto depoſito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati ſunt. 271
X. Juriſdictio, & auctoritas Clericorum Rev. Cam. Apoſt. præſidentium aliquot ex ſe ipſis annis ſingulis tranſmittendi ad loca Status Eccleſiaſtiei viſitanda, Officialeſque, & alios quoſcumque delinquentes coereendos. 271
XI. Contra Clericos, & Miniſtros Rev. Cameræ Apoſt. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium partieipantes. 273
XII. Approbatio, & inſtitutio Ordinis Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula, qui alias Eremitæ nuncupabantur, & confirmatio unius Regulæ a B. Franciſco pro dictis Fratribus, & alterius pro Sororibus, & etiam pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur. 273
XIII. Sequitur alia conceſſio eorumdem, & aliorum Privilegiorum. 282
XIV. Ne Religioſi Ordinum Prædicatorum, & Minorum commorentur extra Cænobia etiam occaſione Studiorum. 288
XV. Facultas duorum ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem ejus bonorum, ſi hujuſmodi alienatio in evidentem utilitatem cedat. 289
XVI. Ordinationes pro regimine Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti ejuſque gratiæ, & immunitates. 290
XVII. Approbatio gratiarum, & privilegiorum

minariis in Urbe, apud Judices proprios No-
tarios non habentes. Et conceſſio creandi alios Notarios, ac legitimandi Baſtardos. 299
XX. Sequitur declaratio prædictæ Conſtitutionis. 304
XXI. De portionibus fructuum ex Beneficiis Militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis communi theſauro debitis, certis dumtaxat caſibus expendendis. 305
XXII. Quod totalis obedientia Ordinis Cartuſien. perpetuo ſit ſub Priore Majoris domus Cartuſiæ, & Definitorum Capituli Generalis. 307
XXIII. Quod Ordo Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, gratiis, & privilegiis aliorum Ordinum Mendicantium perfruatur. 308
XXIV. Contra pugnantes in duello, aut illud permittentes in Statu Eccleſiaſtico. 309
XXV. Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris S. R. E. 310
XXVI. Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci, de novis Monaſteriis circa eorum domos infra ſpatium CCC. cannarum non ædificandis. 311
XXVII. Extenſio Conſtitutionis a Pio II. editæ, contra appellantes a Romano Pontifice ad futurum Concilium, eorumque complices, & fautores. 312
XXVIII. Facultates, & privilegia Commiſſariorum Fabricæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe. 313
XXIX. Homicidæ, & aliorum rei criminum, quorum pœna in Provincia Marchiæ eſſet capitalis, vel ſanguinis, non audiantur, niſi prius in carceribus conſtituti. Et homicidæ attingentes annum xx. pro majoribus xxv. habeantur. 318
XXX. Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in iſta conſtitutione, quæ Bulla in Cœna Domini nuncupatur. 319
XXXI. Quod deciſio Cauſarum Bononien. Civitatis, & diſtrictus in quacumque inſtantia agitari contingat, juxta ſtatutorum, & Ordinamentorum formam præfatæ Civitatis habeatur. 321
XXXII. Reintegratio Congregat. Monachorum S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſtercienſis, ab Alex. VI. inſtitutæ in Provinciis Hetruriæ & Lombardiæ, Regularis obſervantiæ. Ordinationeſque circa electionem ac munus Prælatorum ejuſdem Congregationis. 323
XXXIII. Indictio Sacri Œcumenici Concilii Lateranenſis Quinti, pro die 19. Menſis Aprilis Anni 1512. Et damnatio Conciliabuli Piſani. 325
XXXIV. Erectio Cathedralis Eccleſiæ Salutiarum in ditione Ducis Sabaudiæ, cum privile-
nonicorum Regularium Congregationis San-
cti Salvatoris Ordinis S. Auguſtini. 336
XXXVIII. Juriſdictio, & facultates Judicum Curiæ Capitolii circa Cauſarum Urbis deciſionem. 347
XXXIX. Damnatio Conciliabuli Piſani, cum omnibus in eo ſecutis. 348
XL. S. Lateranenſe Concilium editam jam a Julio PP. Conſtitutionem ſuper electione Pontificis ratam habet, & confirmat. 349

L E O X.

I. Reintegratio Incliti Populi Romani ad ſua privilegia, gratias, & officia. 350
II. Reductio & unio Congregationis Eremi Camaldulenſis, & Congregationis S. Michaelis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in unam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione, & munere Prælatorum, & regimine totius Congregationis, cum indultorum, & gratiarum conceſſione. 353
III. Rotæ Romanæ Auditorum privilegium, quod literæ Apoſtolicæ a quibuſcumque Romanæ Curiæ Officialibus gratis pro eis expediantur. 369
IV. De munere, auctoritate & privilegiis, Rectoris, & Reformatorum, Lectorumque, & Scholarium Studii generalis Almæ Urbis, & officio Bidelli. 370
V. Reformatio omnium Officiorum Romanæ Curiæ in Sacro Œcumenico Concilio confirmata. 372
VI. Aſſerentes, animam eſſe mortalem, & unicam in cunctis hominibus uti hæretici plectendi ſunt, catholica veritas, circa dogmata Philoſophorum Fidei adverſantia, a philoſophiæ profeſſoribus explicanda eſt. 393
VII. Quod Fratres Ordinis Minorum de Obſervantia habere poſſint domos amplas, & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica. 394
VIII. Reformatio generalis Prælatorum Eccleſiaſticorum, eorumque Officialium ac Familiarum, & aliorum. 395
IX. Juriſdictio & facultates Gubernatoris Almæ Urbis, ejuſque diſtrictus, ac Vicecamerarii. 401
X. Declarationes quorumdam dubiorum, ſuper prima, & ſecunda Regula Sororum ſeu Monialium S. Claræ, & licentia duplici Officio celebrandi Feſta B. Agnetis, & undecim millium Virginum. 403
XI. Juriſdictio Ordinariorum Eccleſiaſticorum, cognoſcendi quaſcumque cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes in prima inſtantia, in omnes perſonas etiam exemptas, ſi Judices eis dati, ſunt negligentes. Et innovatio Con-
ſtitu-

Digitized by Google

ſe pauperum infirmorum Incurabilium, cum privilegiorum elargitione. 418
Subſequitur alia privilegiorum conceſſio. 421
XVII. Contra offendentes aliquem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona ejuſdem diripientes, eorumque complices, & fautores. 423
XVIII. Confirmatio ſacri, & Œcumenici Concilii Lateranenſis Quinti. Et indictio expeditionis contra infideles. 424
XIX. Facultas Viſitatorum Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium dictæ Congregationis, in evidentem ejus utilitatem. 427
XX. Confirmatio, & extenſio juriſdictionis S.R.E. Camerarii, & Magiſtrorum Viarum Almæ Urbis, & declaratio circa appellationes ab eorum ſententiis interponendas. 427
Sequitur extenſio dictæ Bullæ. 429
XXI. Damnatio Pragmaticæ Sanctionis in Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apoſtolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa proviſiones Beneficiorum Eccleſiaſticorum. 430
Concordia ſuper Proviſionibus Beneficiorum Eccleſiaſticorum. 433
Forma vero ſupradicti mandati Apoſtolici ſequitur, & eſt talis. 441
Sequitur ejuſdem Pontificia alia d. concordiæ confirmatio, Sacro Lateranenſi Concilio approbante. 442
Sequitur d. Conſtitutionis declaratio. 443
XXII. De Prædicatorum verbi Dei munere, examine, & approbatione. 444
XXIII. De fidelitatis Juramento per Promotos ad quaſcumque Eccleſias, & dignitates præſtando, pœniſque contra non præſtantes infligendis. 446
XXIV. Moderatio, & declaratio Indultorum quibuſcumque Mendicantium, & aliorum Religioſorum Ordinibus, & eorum Tertiariis conceſſorum. 447
Sequitur declaratio d. Bullæ quoad Tertiarios. 449
XXV. Carolus Rex Hiſpaniarum, ejuſque Conjux Catholicorum Titulo decorantur. 450
XXVI. De electione Prælatorum Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia, eorumque a Fratribus Conventualibus ſejunctione. 450
XXXI. Contra Barones, & Communitates non cuſtodientes eorum territoria, a Bannitis, Furibus, &c. 464
XXXII. Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas, ſuo arbitrio puniendi, & Curiæ ſæculari tradendi teſtes falſidicos in cauſis fidei. 465
XXXIII. Contra quoſcumque etiam prætextu indulti Urbani VI. quoquo modo impedientes executionem literarum Apoſtolicarum. 465
XXXIV. Contra pugnantes in Duello, aut illud permittentes, vel ſpectantes, in Statu Eccleſiaſtico. 467
XXXV. Communicatio omnium privilegiorum Mendicantium, tam conceſſorum, quam concedendorum, inter ſingulos eorumdem Ordines, eorumque loca, & Eccleſias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Converſos, & Oblatos. 468
XXXVI. Juriſdictio, & alia privilegia Conſulis, & Conſiliariorum, Univerſitatis Mercatorum Florentinorum in Alma Urbe. 469
XXXVII. Quod Canonici Regulares S. Auguſtini in Epiſcopos promoti, utantur Habitu, quo utuntur alii Clerici Sæculares in Epiſcopos creati. 471
XXXVIII. De his quæ ſervari debent, circa impetrationem Beneficiorum Conciſtor. 471
XXXIX. Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates, & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, faventes, & receptantes in Statu Eccleſiaſtico. 472
XL. Approbatio Archiconfraternitatis Caritatis nuper in Urbe inſtitutæ ad pauperum mendicare erubeſcentium, carceratorumque ſubventionem, ac mortuorum ſepulturam. 473
XLI. Canonizatio S. Franciſci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Inſtitutoris. Ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio feſtivitatis pro die 2. menſis Aprilis, una cum octava. 475
XLII. Animadverſio contra illos, qui per vim, metum, aut fictis promiſſionibus Prælatorum electiones in Monaſteriis Ordinis Ciſtercienſis impediunt, aut electores ad Perſonas ſibi beneviſas eligendas aſtringunt. 482
XLIII. Inſtitutio Monaſterii in Urbe pro mulieribus ab inhoneſta vita ad honeſtam ſe convertentibus, ſub invocatione S. Mariæ Magdalenæ, ac Regula S. Auguſtini, & ſub regimine Archiconfraternitatis Caritatis, cum indultorum conceſſione, ac ſpoliorum impu-
di-

Digitized by Google

bus. 497
XLVIII. Inquiſitorum hæreticæ pravitatis juriſdictio per adjunctionem alterius Judicis non intelligatur diminuta, in proceden.

ri, Chriſtianæ Fidei donatur, quod contra Martinum Lutherum, ejuſque, & aliorum hæreſes ſcripſit, & ipſos hæreticos, eorumque ſequaces perſequi profitetur. 503

INDEX

Digitized by Google

[illegible] . 47
Admirabile . 237
Ad reformandum. 201
Ad retinendas . 110
Ad Romani Pontificis . 209
Ad ſacram . 61. 237. 243
Ad univerſalis . 21
Alto divinæ . 195
Ambitioſæ . 125
Apoſtolicæ Cameræ . 200
Apoſtolatus officium. 304
Apoſtolici regiminis . 393
Apprimæ devotionis . 206

C

Cantate Domino . 37
Circumſpecta in omnibus . 205
Cæleſtis aulæ. 146
Conſtituti . 424
Conſueverunt . 319
Cum ab Apoſtolica . 203
Cum deteſtabile . 10
Cum ex relatione . 238
Cum ex ſacrorum . 109
Cum homines . 269
Cum inchoatam . 348
Cum in omnibus . 118
Cum ſervare . 97
Cum ſicut . 203. 211. 299. 403. 429
Cum Sixtus IV. 471
Cum tam divino . 263
Cum Vectigalia . 50
Cunctis Orbis . 10
Cunctorum . 226
Cura Paſtoralis . 190

D

Decet Romanum . 126. 224. 333. 493
De ſupernæ . 421
Dudum . 43. 147. 273. 408. 471
Dum ad fructus . 307
Dum attenta . 154
Dum intra . 447
Dum ſingularem . 350
Dum ſuaviſſimos . 370

E

Ea quæ . 172
Etſi . 7. 55. 144. 145. 154. 162. 179 210 244. 257. 261. 290. 308. 353. 401
Excelſus . 475
Excellentiſſimum . 9
Ex debito . 427
Execrabilis . 97
Ex injuncto . 271. 289
Ex paternæ . 323
Exponi Nuper . 311
Expoſuiſti Nobis . 176
Ex querelis. 347
Ex ſupernæ . 503
Exultate Deo . 28
Exurge Domine . 487

F

Fide digna . 318
Fidei digna . 33
Finem litibus . 218

G

Gregis nobis . 53

H

Honeſtis petentium . 499

Illa

Inhærendo. 463
In minoribus. 100
Intelleximus. 462. 465
In ſupremæ. 11. 127. 288
In ſupremo. 465
Inter alia. 446
Inter cetera. 20. 58. 233. 497
Inter ceteros. 336
Inter curas. 51. 427
Inter deſiderabilia. 221
Inter divinæ. 85
Inter felicitates. 98
Inter graves. 410
Inter multiplices. 232. 408
Inter ſolicitudines. 409
Ite & vos. 450

L

Lætentur Cæli. 25
Liceat ea. 171. 219
Licet. 454. 462
Licet Eccleſiarum. 117
Licet ex debito. 113
Licet militans. 55
Licet per alios. 500
Licet Romanus. 26
Liquet omnibus. 313

M

Magnas omnipotenti. 19
Merentur. 394
Meritis religioſæ. 227
Militanti Eccleſiæ. 17. 267
Miſericordias Domini. 64. 105
Munera excæcare. 118

N

Non debet. 212
Non mediocri. 21
Nuper. 449

Pacificus. 450
Paſtor æternus. 430
Paſtoris æterni. 495
Paſtoralis officii. 372. 469. 482
Percepimus. 273
Pernicioſam. 133
Pervenit. 64
Piæ vitæ. 236
Plantatus in agro. 240
Præclara Sanctorum. 134
Primitiva. 433
Pro excellenti. 111. 331
Provenit. 19

Q

Quæ laudabili. 74
Quam Deo. 467
Quamquam. 41
Quia in futurorum. 178
Quia nihil. 259
Quoniam intelleximus. 220
Quoniam nonnulli. 187

R

Rationi congruit. 92
Reddituri. 90
Regimini univerſalis. 34. 44. 139. 143. 405
Regis æterni. 68
Regis pacifici. 309
Regularem vitam. 14. 24
Religionis zelus. 186
Religioſorum. 92
Romani Pontifices. 3. 132. 265. 305. 464
Romanorum geſta. 67
Romanum decet. 262
Romanus Pontifex. 70. 164. 177. 310. 443

S

Sacræ merita. 75
Sacri Prædicatorum. 173
Sacroſancta. 13. 235

Sacro-

Digitized by Google

Super Cathedram. 260
Superna cæleſtis. 182
Vt liberius. 121

IMPRI-

Digitized by Google

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

F. M. de Rubeis Archiep. Tarſi Viceſger.

IMPRIMATUR,

Fr. Aloyſius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

EUGE-

Digitized by Google

Die 3. Martii 1431. electus eſt in Romanum Pontificem Gabriel Condolmerius Presbyter Cardinalis S. Clementis, qui Eugenius IV. voluit appellari. Hic patria Venetus Ordinem Canonicorum Sæcularium S. Georgii in Alga Venetiarum, cui initium dederat, profeſſus a Gregorio XII. Senenſi præfectus eſt Eccleſiæ. Coronatus nono ab electione die ſedit in Pontificatu Annos xv. Menſes xi. dies xx. temporibus Joannis VII. Paleologi in Oriente Imperatoris, & Sigiſmundi, Alberti II. & Friderici III. Regum Romanorum. Sex habitis promotionibus xxvii. Cardinales creavit. Tandem ſexagenario major mortuus eſt die 23. Februarii anno 1447. & ſepultus eſt in Baſilica S. Petri. Vacavit Sedes dies x.

In Baſileenſi Pſeudo-Sinodo die 5. Novembris 1339. contra Eugenium electus eſt Pſeudo-Papa Amedeus Sabaudiæ Dux, qui ante aliquot annos eremiticam vitam induerat, & Felix V. eſt appellatus. Hic ab Eugenio PP. intentato prius eidem judicio, tamquam hæreticus, & Schiſmaticus damnatus, tandem pœnitentia ductus, abjectoque Pſeudo-Pontificatu Nicolaum V. verum eſſe Pontificem profitetur anno 1449. decennio poſt male arreptam dignitatem. Quo pacto ejus Pſeudo-Cardinalibus eumdem Nicolaum per ſpeciem deligentibus, dedit Deus Eccleſiæ ſuæ pacem.

Digitized by Google

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula divina diſponente clementia conſtituti de univerſis orbis Eccleſiis, earumque ſtatu pacifico, & tranquillo cogitare nos convenit: ſed eo propentius ad Romanam Eccleſiam, quæ aliarum Eccleſiarum mater eſt, & magiſtra, aciem conſiderationis extendimus, quo ſublatis dubiis, & conſictis ſeu callidis opinionibus, ex quibus poſſent diſpendia, & ſcandala provenire, penitus confutatis, ipſa Romana Eccleſia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

Cauſæ hujus Declarationis

§. 1. Sanè quamquam ex libris Romani Ordinis alias Cerimoniarum nuncupato, & aliis Eccleſiæ Romanæ libris, ſeu antiquis codicibus comprehendi poſſit, & ex illis reſultet, quid nominis, tituli, vel honoris, per ſecretam procurationem de alicujus perſona in ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales per Romanum Pontificem pro tempore in ſecreto Conſiſtorio factam, eidem perſonæ in Cardinalem ſic pronunciatæ per promotionem hujuſmodi acquiratur; Quia tamen temporibus modernis, quibus aliquotiens nonnulli in ſecreto Conſiſtorio in Cardinales aſſumpti fuerunt ſecrete, & eis ex bonis reſpectibus inſignia Cardinalatus ſaltem omnia, minime aſſignata fuerunt, nonnullorum aliter ſapere, quam oportet ſapere ſatagentium aſtutas conſiderationes, & inductiones ſubtiles juxta præmiſſa, & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt.

Cardinalis ante inſignia ſuſcepta nomen, jus ex ſola nominatione acquirit ad eamdem dignitatem.

§. 2. Nos ad ſubmovendam cauſam, & occaſionem quorumcumque dubiorum, quæ quomodolibet ſuper iis inſurrexere hactenus, & poſſent inſurgere forſan in futurum, de venerabilium fratrum noſtrorum Jordani Sabinenſis, Hugonis Prœneſtrinenſis Epiſcoporum, & dilectorum filiorum *Joannis tit. S. Laurentii in Lucina, Ludovici tit. S. Cæciliæ, Antonii tit. S Marcelli, Joannis tit. S. Sixti, Franciſci tit. S. Clementis, Angelotti tit S. Marci Presbyterorum, ac Lucidi S. Mariæ in Coſmedin, & Arduini Sanctorum Coſmæ, & Damiani Diaconorum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalium unanimi conſilio, & conſenſu, præſenti irrefragabili conſtitutione decernimus, & declaramus, per hujuſmodi pronunciationem ſic in ſecreto Conſiſtorio de quibuſvis perſonis hactenus factam, ſeu in poſterum faciendam, alicui ſic, in Cardinalem in præteritum pronunciato, ſeu in poſterum pronunciando, licet per eum ad Cardinalatus initium diſpoſitus videatur, nullum jus, ſeu titulum re aut nomine acquiſitum fuiſſe,* di Capelli miſſionem, realiter ſine impenſa, aut ſaltem in generali Conſiſtorio.

Votum non habent in eligendo Papa, vel alio actu, donec eis de more os aperiatur.

§. 3. Quodque in Cardinalem ſic pronunciatus, etiam poſtquam inſignia hujuſmodi omnia receperit: & etiam admiſſus fuerit, & receptus, ut præfertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut aliquo actu habuiſſe, vel habere potuiſſe, aut debuiſſe, ſive poſſe, vel debere minime cenſeatur, donec, & quouſque per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem de ſimilibus conſilio, & conſenſu ſibi in practicandis, conſulendis, & deliberandis negociis Conſiſtorii antedicti, poſtquam in Conſiſtoriis aliquibus mores in talibus obſervari conſuetos expertus, & interrogatus conſiliative, aut conſultive reſponſum dandi expreſſa licentia tribuatur, ſeu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoſcumque etiam prædeceſſores noſtros, aut alios quavis auctoritate ſcribendo, nominando, ſeu etiam reputando ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contingerit attentari.

Alias præſumentes pœnis puniuntur.

§ 4. Si quis autem in Cardinalem ſic pronunciatus, contra præmiſſa Cardinalem pertinaciter ſe auſus fuerit nominare, eo ipſo ex tunc omni jure, quod ſibi quomodolibet acquiſitum prætendere poſſet, privatus ſit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad hujuſmodi Cardinalatus honorem. Cæteri vero in hoc ei adhærentes, vel dantes conſilium, ſeu favorem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, a qua (præterquam in mortis articulo conſtituti) nequeant ab alio, quàm a Romano Pontifice abſolutionis beneficium obtinere.

Obſtantium derogatio.

§. 5. *Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, indultis, conceſſionibus, & exemptionibus Apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus ſub quacumque verborum forma etiam pœnas & cenſuras in ſe continentibus, in contrarium editis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.*

Nulli ergo noſtræ Conſtitutionis, & declarationis, &c.

Dat. die 26. Octob. 1431. an. I.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1431 7. Kalendas Novemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

Subſcriptiones Cardinalium.

Ego Joannes Cardinalis S. Laurentii dictus Rothomagen. ſubſcripſi.

Ego Ludovicus tituli S. Cæciliæ Presbyter Cardinalis Arelaten. ſubſcripſi.

Ego Antonius tituli S. Marcelli Presbyter Cardinalis ſubſcripſi.

Ego

Digitized by Google

vantia S. Juſtinæ Ordinis S. Benedicti, quæcumque legata pia ejus Monaſteriis & locis quamvis non expreſſis facta acceptare, & ad ea conſequendum Procuratores conſtituere, & juxta Capituli generalis & Viſitatorum judicium diſtribuere poſſit.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DIſpoſitione divina gregi dominico quamvis immeriti præſidentes, dum præclara dilectorum filiorum Congregationis Monacorum de Obſervantia S. Juſtinæ, Ordinis S. Benedicti merita recenſemus intra noſtræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum miniſteriis erga Deum, & homines indeſinenter exuberant fructus, digne noſtros diffundimus cogitatus, votis illis gratum libentes offerimus auditum, per quæ ipſorum ſtatui, ac indemnitatibus conſuli poſſit, eorumque religio ſalubria jugiter ſuſcipiat incrementa.

Cauſæ hujus Conſtitutionis.

§.1. Cum itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis hujuſmodi petitio continebat, eis diverſa donationes, & legata facta fuerint ipſorum Monaſteriis ſive locis non expreſſis, & propterea ab aliquibus hæſitatur, an Congregatio prædicta cum illius ſingulares perſonæ proprietatis incapaces ſint, præmiſſa, ſuper quorum aliquibus lis indeciſa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino fient donationes & legata valeant acceptare.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.2. Nos omnem ſuper iis ambiguitatis materiam ſemovere, necnon conſcientiarum ſcrupulis obviare cupientes, ipſius Congregationis in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod Congregatio prædicta donationes, & legata hujuſmodi acceptare, necnon ipſa vel ejus Viſitatores pro præmiſſis, & etiam quæ dictis Monaſteriis, ac locis hactenus facta fuerunt, & in antea fieri contigerit donationibus legatiſque vindicandis, ac recipiendis, Syndicos, ſive Procuratores conſtituere, & deputare, necnon donationes, & legata prædicta etiam quæcumque, & qualiacumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo ſive dictis Viſitatoribus pro tempore videbitur inter hujuſmodi Monaſteria, atque loca il-

Declaratio, & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIÆ de Monte Carmelo, ab Honorio III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam approbavit Honorius III. ſup. Tom. III. P. I. Conſt. LXXVIII. p. 242. Eamq. primo mitigavit Innoc. IV. ibid. Conſt. XIV. pag. 314. Quæ honorem.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta nonnumquam ea, quæ ad propagationem Religionum quarumcumque, & in divinis obſequiis mancipatarum perſonarum proſperum ſtatum conſervandum, ac animarum ſalutem earumdem ſalubriter inſtituta fuerunt, ut fructum afferant exoptatum, reformat, & moderatur. Et ut Religiones ipſæ, præſertim à Sede Apoſtolica approbatæ, in ſuo vigore perdurent, prout temporis penſata qualitate in Domino proſpicit expedire, libenter impendit ſuæ ſolicitudinis partes. Exordium.

§.1. Sanè cum ſit nobis pro parte dilectorum filiorum Joannis Faci Magiſtri Generalis, ac Provincialium, & Clauſtralium Priorum, & univerſorum Fratrum Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo nuper expoſitum, quòd in certis Capitulis Regulæ Fratribus dicti Ordini per bonæ memoriæ Albertum Patriarcham Jeroſolymitanum traditæ, inter cetera cavetur expreſſe: Quod Fratres prædicti Ordinis ab eſu carnium abſtineant, niſi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio ſumantur: eiſdem etiam: Quod ſingulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à feſto Exaltationis Sanctæ Crucis, uſque ad Feſtivitatem Reſurrectionis Domini noſtri JESU CHRISTI jejunare teneantur: Quodque ſinguli eorum manere debeant in cellis ſuis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, præcipitur. Inſtantia ordinis pro mitigatione regulæ in nonnullis Capitibus.

§.2. Et propterea nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, propter arctitudinem, & rigoroſitatem Regulæ hujuſmodi, tam ex fragilitate humana, quam ex debilitate corporea nequeuntes eamdem Regulam obſervare, diſpendium ſuæ ſalutis incurrant. Quòd plures etiam aſperitatem hujuſmodi pertimeſcentes, ab ingreſſu ejuſdem Ordinis retrahantur. Cauſæ ad petitionem hujuſmodi inducentes.

Digitized by Google

eamdem regulam ſint adſtricti, præterquam in Adventu, & in Quadrageſima, & aliis generalibus prohibitis diebus, carnibus veſci.

Manſione, & deambulatione in Clauſtris.

§.4. Ac horis congruis in eorum Eccleſiis, & illorum Clauſtris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licite, & libere valeant.

Fratres ad obſervantiam anterioris regulæ non teneri.

§.5. Decernentes eos, & eorum ſingulos circa præmiſſa ad arctiorem obſervantiam, quam ſupra præmittitur, occaſione profeſſionis in dicto Ordine emiſſæ, vel in poſterum emittendæ minime teneri.

Conceſſis vero antea Privilegiis gaudent.

§.6. Et nihilominus Fratribus eiſdem, qui Regulam ipſam, ita ut præmittitur, moderatam obſervaverint, quod eis proficiat in remiſſionem peccatorum; omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prærogativis eidem Ordini per antea conceſſis, uti, & gaudere poſſint, eadem auctoritate concedimus per præſentes: Conſtitutionibus Apoſtolicis, & ſtatutis, conſuetudinibus etiam prædictis, & aliis Ordinis, & Regulæ prædictis capitulis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quavis firmitate vallatis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Confeſſorem quem ſibi ex ipſo ordine poſſunt eligere.

§.7. Et ut ipſi Fratres in humilitatis, & paupertatis ſpiritu, ac caſtimonia virtutum Domino famulantes, ad hujuſmodi mitigatam regulam obſervandam ferventius animentur; omnibus, & ſingulis Fratribus dicti Ordinis, præſentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam iſtam, ſic, ut præmittitur, moderatam obſervaverint, ſeu in obſervantia ipſius vixerint, ut Superiores ipſorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus ejuſdem Ordinis ſacerdos, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, ſemel tantum in mortis articulo plenam remiſſionem in ſtatu, & ſinceritate S. R. E. ac obedientia, vel devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, necnon obſervantia prædicta perſiſtente auctoritate Apoſtolica, concedere valeant, devotioni ipſorum, tenore præſentium indulgemus. Sic tamen, quod iidem Superiores, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda eiſdem Fratribus, ſi ſupervixerint, vel per alios, ſi forte tranſierint, faciendam injungant: quam ipſi Fratres facere teneantur, ut præfertur.

De relapſis.

§.8. Et ne, quod abſit propter hujuſmodi gratiam, Fratres prædicti reddantur procliviores ad illicita in poſterum committenda, volumus, quod ſi ex confidentia remiſſionis hujuſmodi, prædicti Fratres ali- non ſint adſtricti, jejunent. Et ſi in dicto anno, vel aliqua ejus parte eſſent legitime impediti, anno ſequenti, vel alias quum primum potuerit, modo ſimili, ſupplere jejunium teneantur. Porro, ſi alias forſan prælibatum jejunium in toto, vel in parte adimplere commode non potuerint, eo caſu Superiores ipſorum, jejunium ipſum in alia pietatis opera, prout ſaluti animarum illorum viderint expedire, commutare valeant, quæ ipſi pari modo debeant adimplere. Alioquin noſtra hujuſmodi præſens conceſſio, quoad non obſervantes dumtaxat, nullius eſſet roboris, vel momenti. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 15. Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno Primo. *Dat. die 15. Februarii 1432. an. I.*

IV.

Statuta, & Ordinationes à Clero Urbis in publicis Solemnitatibus ſervanda, aliaque circa ejuſdem reformationem, & gubernium decernit. *Ex Regeſt. in Archiv. Vatic.*

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN Apoſtolicæ dignitatis ſpecula licet immeriti diſponente Domino ſuper gregem ejus conſtituti, injunctum nobis Apoſtolatus officium exequi cupientes, ad ea libenter noſtræ circumſpectionis dirigimus intuitum, per quæ inter perſonas eccleſiaſticas ſublatis erroribus virtutum norma pro Regis æterni gloria reſurgat: ac totius æquitatis, & juſtitiæ ſalutaria proveniant incrementa: & iis, quæ propterea ritè proceſſiſſe comperimus, ut illibata perſiſtant, libenter, cum à nobis petitur, muniminis firmitatem impartimur.

Ab Urbis Vicario factas olim pro Clero Conſtitutiones,

§.1. *Sane petitio pro parte venerabilis Fratris noſtri Gaſparis Archiepiſcopi Conſan. noſtri in ſpiritualibus in Alma Urbe Vicarii nuper exhibita nobis continebat, quod dudum venerabilis Frater noſter Daniel Epiſcopus Parentin. tunc noſter in dicta Urbe in ſpiritualibus eiſdem Vicarius, intendens reformationi dilectorum filiorum univerſi Cleri dictæ Urbis pro eorum ſalutari regimine, & vita laudabili nonnullas Conſtitutiones, & ordinationes, prout in quodam Inſtrumento publico ſuper hoc confecto latiùs continetur, edidit, & publicavit inviolabiliter obſervandas.*

Confirmatione Apoſtolica dignas,

§.2. *Quare pro parte dicti Archiepiſcopi nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut conſti-*

Digitized by Google

cunque.

Tenor dictarum Conſtitutionum.

§.4. Tenor autem dictarum Conſtitutionum, & Inſtrumenti ſequitur, & eſt talis (*Daniel Epiſcopus Parentin. Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri Domini Eugenii divina providentia Papæ quarti in Alma Urbe, & ejus diſtrictu in Spiritualibus Vicarius Generalis deputatus Univerſis, & ſingulis præſentes litteras inſpecturis ſalutem in Domino ſempiternam.*

§.5. Ad ea ex officii nobis commiſſi debito libenter intendimus, per quæ Eccleſiaſticus ordo per viam Domini ſalubriter dirigatur, ac utiliter conſervetur. Cupientes igitur, ut mores, & vita Clericorum dictæ Urbis pro eorum ſalute, & honeſtate, ac aliorum exemplo laudabili in melius dirigatur; infraſcriptas Conſtitutiones, & Capitula per eoſdem Clericos, & quemlibet ipſorum obſervanda ad honorem Dei omnipotentis edidimus, & ordinavimus: quorum tenor per omnia ſequitur, & eſt talis.

Ordo in publicis Proceſſionibus ſervandus.

§.6. In primis igitur ſtatuimus, & ordinavimus, quod in quibuſcunque Proceſſionibus faciendis Clerici ordine infraſcripto incedant videlicet: quod illi, qui fuerint pro tempore deputati portare Pluvialia ſint propinquiores nobis, aut Succeſſori vel Locumtenenti noſtro: antiquiores vero Archipresbyteri Eccleſiarum Cardinalium ſuo ordine bini, & bini, deinde antiqui Canonici dictarum Eccleſiarum Cardinalium ſecundum antiquitatem, & poſterioritatem eorum incedant: & hoc ſub pæna arbitrio noſtro, aut Officialis aut Succeſſorum noſtrorum hujuſmodi Vicariatus, ſeù Officialium ſuorum, qui pro tempore fuerint, exigenda.

Earum tempore non confabulandum, ſed orandum.

§.7. Item, quod nullus, dum proceſſionaliter incedit, cum aliquo confabulare præſumat, ſed cantet aut orationibus à ſeipſo, ſi cantare neſcit, inſiſtat ſub pœna prædicta.

Clerici, & Beneficiati caſte domi vivant.

§.8. Item, ut Clericorum mores in melius reformentur, & Clerici ipſi continenter, & caſte vivant, quod nulli, & maxime eccleſiaſtica beneficia obtinentes in ſua domo vel alibi retineat concubinas, aut mulieres de fornicatione ſuſceptas: de quibus aliqua ſiniſtra ſuſpicio valeat exoriri, ſub ſimili, & juris communis pœnis.

audeant ſive cartas, aut aliquem ludum in taberna aut loco publico ſive privato, in quo ludat pecunias, aut vinum, aut prandium, ſive cœnam, ſive minimum quod comeſtibile ſub pœna, ut præſcribitur auferenda.

De veſtium modeſtia.

§.12. Item quod nullus Clericùs Beneficiatus cujuſcunque conditionis, preæmimentiæ, aut ſtatus exiſtat, præſumat manicas ad ſaccam aut largas more hominum ſecularium ſuo veſtimento portare, quæ manicæ palmo cum dimidio latiores non ſint ſub pœna auferenda prædicta.

Nec arma deferant.

§.13. Item quod nullus caligas diviſatas ſeu ſolatas aut caputium quod ultra unam Cannam panni contineat, ſeu arma offenſiva vel defenſiva portare præſumat ſub pœna, ut preſcribitur, inferenda.

Comam non nutriant.

§.14. Item quod nullus Clericus Beneficiatus, cujuſcunque ſtatus ſive conditionis exiſtat, de cætero portet comam patentibus auribus, quæ tangat aures, coronam verò rotunditatis unius magnæ hoſtiæ quilibet honeſtè ferat: nemo propterea attonſus incedat, ſed in coma, ut ſuperius dictum eſt, ut Clericus non Laicus cognoſcatur, reformetur: contrarium facientes nullo gaudeant privilegio Clericali, ſed ut Laici puniantur, & reputentur, & alias arbitrio dicti Domini Vicarii caſtigentur.

De ſervitio Beneficio præſtando.

§.15. Item irrefragabili Conſtitutione noſtra ſancimus, quod nullus Clericus, qui non ſervit Eccleſiæ, in qua Beneficiatus exiſtit, in divinis percipiat diſtributiones quotidianas, aut emolumentum, vel lucrum, ſeu obventionem aliquam, vel aliquas etiam funeris vel rei alterius, ſi non interfuit funeri aut rei illi, de qua percipitur emolumentum, aut lucrum ſeù percipiuntur obventiones: ſed pars illa intereſſentibus aut ſervientibus accedat. Etſi per ſuperbiam, vel potentiam, vel quovis modo non deſerviat, aut non interſit, portionem, ut præſens, vendicare potenti aliter voluerit, ipſo facto excommunicationis ſententiam, & ſui Beneficii privationem incurrat: Ita ut talis quod ſic contrafecerit ejus Canonicatus, & præbenda, & quæcunque beneficia per hujuſmodi privationem vacantia impetrari poſſint liberè, & juſte.

§.16. Item

Digitized by Google

clericali privilegio denudatos.

Nec Clericus exerceat artem Clericis interdictam.

§.17. Item, quod nullus Clericus exerceat artem aliquam Clericis interdictam; ſi quis autem contrarium fecerit, pœnam arbitrio noſtro, & ſucceſſoris noſtri imponendam incurrat: nec ſit opus in caſu prædicto ipſum Clericum moneri: cum jura diſponant, quod quilibet Clericus appareat in totum Clericus clericalia exercens, & non ſemiclericus, & ſemilaicus.

Notarii Vicarii Urbis debent eſſe Clerici.

§.18. Item quod in officio Vicariatus audientiæ cauſarum duo Notarii exerceant officium Notarii, qui ſint Clerici beneficiati ſi poſſint haberi, & deputari: ſi vero plures Notarios deputare voluerimus, aut Succeſſores noſtri voluerint ad dictum officium, ſit in noſtra, & eorum poteſtate eos deputare, & ſi contrarium ordinatum fuerit, in Laicos deputando, & ponendo, acta dictorum Notariorum Laicorum in dicta Curia confecta non valeant: nec teneant ipſo jure, nullibique fidem faciant in aliquo Judicio aut facto: ſed ſint eo ipſo nullius efficaciæ, roboris, vel momenti.

In rebus hac Conſtitutione prohibitis procedi poteſt per ſimplicem denunciationem.

§.19. Item quod in ſupradictis, & prædictis omnibus, & ſingulis capitulis, & prohibitionibus per nos, & Succeſſores noſtros, qui erunt prò tempore, eorumque Officiales procedi poſſit contra delinquentes, & contrafacientes in prædictis, & quibuſcunque aliis criminibus, tam per inquiſitionem, quam accuſationem ſeu denunciationem, & prædictos delinquentes vel quaſi punire, & condemnare, pro ut & ſicut in ſupradictis Capitulis eſt expreſſum, & declaratum.

De Funeralibus, & ſepultura.

§.20. *Item quia ſecundum Sacrorum Canonum ſanctiones, qui Altari ſervit, de Altari vivere debet, & qui ad onus eligitur, non debet à mercede repelli; authoritate Apoſtolica irrefragabili Conſtitutione in perpetuum valitura ſtatuimus, & ordinamus, quod quicunque Prælatus, cujuſcunque præminentiæ, dignitatis, ſtatus, & conditionis exiſtat, ſive peregrinus, Cortiſanus, & Advena, utriuſque ſexus, qui vel quæ in Parochia alicujus Eccleſiæ Urbis moram traxerit, in eaque Parochia diem clauſerit extremum nullo condito Teſtamento ſepeliatur in Eccleſia dictæ Parocchiæ, ubi morabatur; funeraliaque integraliter habeat, & percipiat eadem Eccleſia, ſive illius Rector cum in vita, & in morte dictus rector in cujus Parochia fuit, & non alius per manum ſalutarem eidem, & omnia Eccleſiaſtica Sacramenta impendere, ac dare debeat, etiam ſi ſolum per tres dies in dicta fuerit Parocchia commo-*

pie, juſte, debitaque benignitate penſata pauperibus Clericis laudabiliter Altiſſimo famulantibus conceſſerint erogari: mandantes omnibus, & ſingulis Clericis, & perſonis Eccleſiaſticis, cujuſcunque ſtatus, gradus, ordinis exiſtant, in Urbe, & ejus diſtrictu commorantibus, ut prædicta omnia, & ſingula contenta, deſcripta, & narrata in dictis Conſtitutionibus, & Capitulis per nos ordinatis ſub pœna, & ad pœnam in dictis Capitulis, & Conſtitutionibus appoſita, & appoſitam obſervent, & obſervari faciant non derogando aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus hactenus in dicto Clero antiquitus obſervatis: ſed potius illas, & illa confirmando. In cujus rei Teſtimonium præſentes litteras fieri, & per honorabilem virum Petrum Paulum Laurentii noſtrum, & Curiæ noſtræ Notarium ſubſcribi, noſtrique ſigilli fecimus appenſione muniri.

Legaliſatio præſentis edicti.

§ 21. Acta fuerunt hæc Romæ in Palatio Apoſtolico anno à Nativitate Domini Milleſimo quadringenteſimo trigeſimo primo, die ſecunda Menſis Novembris Indictione nona Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri Domini Eugenii Divina Providentia Papæ Quarti anno primo: *præſentibus ibidem egregiis viris Domino Jacobo de Tuderto Auditore cauſarum Curiæ ipſius Domini Vicarii, & Presbytero Joanne Angelo de Civitate Penneu ipſius Domini Vicarii Capellano, & Presbytero Valentino Canonico Eccleſiæ Sancti Nicolai in Carcere Tulliano de Urbe Teſtibus ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, & rogatis. Et ego Petrus Paulus Laurentii Lelli Pauli Romanus Civis Canonicus Eccleſiarum Sancti Nicolai in Carcere Tulliano, & Sancti Marci de Urbe, Dei gratia publicus Apoſtolica authoritate Notarius, & nunc Notarius Curiæ ſupradicti Domini Vicarii, quia prædictis omibus, & ſingulis una cum ſupradictis Teſtibus interfui, & præſens fui, ſed aliis occupatus negotiis per alium ſcribi feci, ideò ea ſubſcripſi, & publicavi, & ſigillo præfati Domini Vicarii ſignavi rogatus, meumque ſignum appoſui conſuetum, in fidem, & Teſtimonium omnium præmiſſorum.*

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo primo, octavo Kalendas Martii Pontificatus noſtri Anno Primo.

Dat. die 22. Februarii 1432. an. 1.

Pri-

quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum ſalute quærenda, & juſtitia conſequenda, de diverſis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius ſe promptiores valeant exhibere.

Privilegium de quo in rubrica.

§. 1. Hinc eſt, quod nos ex certis rationabilibus cauſis moti, etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, diſtrictius inhibemus locorum Ordinariis, necnon commiſſariis, & delegatis eorum, cæteriſque univerſis & ſingulis, quacumque poteſtate, & auctoritate præfulgeant, cujuſcumque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos quocumque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictæ Sedis obſequiis, nunc & pro tempore exiſtentes, necnon quoſcumque alios pro ſuis, & eorum cauſis, & negotiis proſequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & cauſarum hujuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut privationis officiorum, vel beneficiorum, ſeu quamvis aliam ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes, & ſingulos proceſſus, ac ſententias contra tenorem & mentem noſtræ inhibitionis hujuſmodi latas, & habitas, ac in poſterum habendas, & promulgandas, & quæcumque inde ſecuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliuſq; extitiſſe, vel exiſtere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum, & inane.

Quoad Clericor. Beneficiato reſpectu Ordinariorum, Vid. Concil. Tridens. cap. 8. ſeſſ. 23. & cap. 11. ſeſſ. 24.

Secus acta irritantur.

Secus attentantes excommunicationis pœna puniuntur.

§. 2. Et nihilominus in omnes, & ſingulos Ordinarios, ac officiales, commiſſarios, & delegatos eorum, qui ſe de dignitatibus, aut beneficiis Eccleſiaſticis quibuſcumque, officicia, aut negotia hujuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum eos illis forſan privando, aut privatos decernendo, vel declarando, ſeu cujuſcumque privationis prætextu illa perſonis aliis conferendo, ſeu de illis in ea quomodolibet intromiſerint tam in dantes quam in recipientes, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti latas ſententias promulgamus, quas volumus eos incurrere fis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 5. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo, octavo idus Martii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Dat. die 8. Martii 1432. an. II.

VI.

Approbatio Congregationis S. Juſtinæ de Obſervantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli Generalis celebrationem, Definitorumque ac Viſitatorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Etſi ex ſolicitudinis debito paſtoralis, ſub regulari obſervantia ſingulis Altiſſimo militantibus, in his per quæ ſuis ſtatui, & indemnitatibus conſulitur, nos favorabiles eſſe deceat pariter & benignos, præclaram tamen dilectorum filiorum Monacorum de obſervantia Sanctæ Juſtinæ Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam divina favente clementia ad apicem Summi Apoſtolatus aſſumeremur, ſpecialem geſſimus in Domino caritatis affectum, ſpiritualis dono lætitiæ vitam, & converſationem contemplantes, quibus eis aliiſque proficiunt, & ſalutaria piis fidelium mentibus exempla tranſmittunt, tanto ſolertius ea proſequi, necnon inſtaurare ſtudiis gerimus aſſiduis, per quæ Congregationis hujuſmodi ſtatus fœliciter adaugeri, ſolidarique poterit, quanto per aſſumptionem hujuſmodi major nobis deſuper attributa facultas eſt, & ampliorem Chriſticolis ſperamus jugiter provenire ſalutem.

§. 1. Attento itaque quod fel. rec. Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla eiſdem Monacis contulit privilegia, quæ non uſque adeo ad pleniorem ejuſdem Congregationis ſoliditatem, augmentumve ſunt ſufficientia; idcirco nos propter dictorum Monacorum laudabilem vitam, & exemplares mores nobis diu cognitos præfatum prædeceſſorem noſtrum ſequentes; atque ubi opportunum fuerit nonnulla innovantes, & adiicientes, proprio motu, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, nec-

Digitized by Google

S. Benedicti eſſe declaramus, atque conſtituimus.

De Generali Capitulo ſingulis annis celebrando.

§. 2. Quodque pro eorum ſalubriori ſtatu in loco ad id congruo, generale juxta laudabilem, quæ deſuper dudum viguit conſuetudinem, Capitulum per eos ſingulis annis celebretur, nec illud, poſtquam inchoatum fuerit, donec pro alio futuro celebrando Capitulo ſimilis locus electus, & acceptatus extiterit, quomodolibet diſſolvatur.

De Definitoribus in eo eligendis, illorumque facultatibus.

§. 3. In quo quidem Capitulo, novem ex his qui in illo habere vocem poſſunt eligantur Definitores, qui ſic electi totum Capitulum præfatum repræſentantes, pro ſalubri dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus ipſius Congregationis, ac præfatæ regulæ ſtatum, obſervantiam, & indemnitatem, necnon circa divini Officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius regulæ variatione ſubſtantiæ, vel effectus, interpretationem, ſeu declarationem quomodolibet concernere poterunt, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum, & temporum qualitates exegerint, amovendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum ſtatutis, conſtitutionibus, ordinationibus, & definitionibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione hujuſmodi cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſive conditionis exiſtant in omnibus efficaciter parere teneantur.

§. 4. Volentes, ac ſtatuentes quod hujuſmodi Definitores de prædictis Monaſteriis, & locis, ac eorum bonis prout utilitatibus prædictæ Congregationis videbitur expedire, libere diſponere.

§. 5. Nec non eos ex ipſis Monacis præſentibus, & futuris, quos ad id idoneos judicaverint, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monaſteriorum, ac Prioratuum hujuſmodi alias juxta dictæ Congregationis conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta eligere ſive nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos ſive nominatos, abſque aliqua dictæ cauſæ cognitione à regimine & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere, ac etiam omnia & ſingula, quæ in præmiſſis omnibus, & circa ea quomodolibet neceſſaria vel opportuna ſidens & viſitatores omnia & ſingula faciant, diſponant & exequantur, ſuper quibus ab hujuſmodi Capitulo muniti poteſtate fuerint, vel quæ ab eo receperint in commiſſis, aut alias juxta eorum conſtitutiones, & ſtatuta, quorum officia uſque ad ſequens anno proxime futuro tunc celebrandum hujuſmodi Congregationis Capitulum dumtaxat durent.

De loco futuri Capituli.

§. 7. Locus autem Capituli prædicti, poſtquam electus, & acceptatus fuerit, abſque rationabili cauſa, de Præſidentis quoque necnon majoris partis Viſitatorum eorumdem aſſenſu, nullatenus immutetur.

De obedientia Prælatis Ordinis præſtanda.

§. 8. Prætcrea omnes & ſinguli præſentes & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon monachi converſi & commiſſi, ſub præfatorum Viſitatorum & conſequenter illorum Prælatorum, in quorum Monaſteriis ſive locis ipſi monachi converſi & commiſſi morantur, obedientiis ſiſtant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impenſuri.

De recipiendis in Congregationem.

§. 9. Et inſuper ne facilitate præcipiti religionis jugum quis acceptet, nullus ex Monaſteriorum ſive locorum hujuſmodi Prælatis, abſque deliberatione matura, necnon duarum partium ſui Conventus aſſenſu, quempiam in monacum ſive converſum Monaſterii, ſive loci cui præſit, quomodolibet ad profeſſionem recipiat, aliter verò inibi recepto, niſi poſtea prædictus accedat aſſenſus ſtandi vel morandi ibidem ſit penitus interdictum.

De Translatis a Monaſteriis ad Monaſteria.

§. 10. Sane ut cujuslibet materia turbationis adempta perſonæ Congregationis hujuſmodi quietius valeant Altiſſimo famulari, omnes & ſinguli quos de *Prioribus in quibus profeſſi fuere Monaſteriis & locis, ad alia præſentia & futura dictæ Congregationis Monaſteria ſive loca, juxta ordinationem Capituli hujuſmodi transferri contigerit, aut alias pro conventualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipſis Prioribus Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti ſint, & aliorum Monaſteriorum locorumque prædictorum, quamdiu ſteterint ibidem monachi, ac ſuppoſiti reputentur, & pro conventualibus inibi habeantur, in actibus & negociis capitularibus, ac ſi ibidem profeſſi fuerint.*

Singula Monaſteria, eorumque Prælati ſuis gaudent Privilegiis.

§. 11. Porro, ne præmiſſorum occaſione Monaſteriis, & locis Congregationis hujuſmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet extimetur, omnia Monaſteria, & loca prædicta, necnon illorum Prælati, atque perſonæ quibuslibet eis à Sede Apoſtolica, vel alias qualitercumque conceſſis,

de

Digitized by Google

ejuſque deſuper acta, conventiones & modi, quæ de conſenſu Congregationis ejuſdem, vel illorum, quos ad id deputaverit, in formam publicam redacta fuerint, eo ipſo confirmationis Apoſtolicæ ſint robore ſuffulta.

De electionibus Prælatorum, & redituum diviſione.

§. 13. Sane cum prædictus prædeceſſor prædictæ Congregationi conceſſerit, quod vacantibus Monaſteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones recte & canonice celebrandæ à duabus partibus eligentium auctoritate Apoſtolica confirmatæ ipſo facto cenſerentur; Quodque de omnibus redditibus Monaſteriorum prædictorum quinta pars pro decenti ſubſtentatione Prælatorum deputaretur, aliæ vero quatuor partes per Cellerarios abſque contradictione Prælatorum in Monacorum, & Conventuum utilitatibus diſpenſarentur;

§. 14. Nos attendentes quod hujuſmodi ordinationes & decreta, non ad conſervationem & augmentum dictæ Congregationis, ſed ad ejus diſpendium maximum cederent, & detrimentum, omnia & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta electionum, & redditũum diviſiones hujuſmodi revocamus pariter & annullamus. Volentes & ſtatuentes quod electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Præſidentem, & Viſitatores juxta conceſſam eis, ut præfertur, facultatem, & eorum conſtitutiones & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum conſtitutiones Monaſteria ipſa, ſive loca, & eorum bona tam in ſpiritualibus quam temporalibus regendi & gubernandi libera & licita ſit facultas.

Obſtantium derogatio.

§. 15. Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam ſi de illis ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quo ad præmiſſa ſpecialiter derogamus, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. die 23. Novem. 1432 an. II.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1432. nono Kal. Decembris, Pont. noſtri Anno ſecundo.

morationem ſacratiſſimam jugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc inter ſi gulos hujuſmodi mercatos ſanguine ſpiritualia diſpenſare munera votis expoſcimus, ut illi condignis aſſurgentes laudibus, ſua frequentius ad ipſius venerationem Sacramenti corda dirigant, & eo quo corporalis habetur præſentia Salvatoris viatico fructus vitæ complectentes æternæ cæleſtia conſcendant, ipſum, qui ſe nobis in edulium tribuit, perpetuo conſpecturi.

§. 1. Sane dudum piæ mem. Urbanus Papa Quartus prædeceſſor noſter, &c. Et ſubſequenter Martinus PP. V.

Auget dies indulgentiarū.

§. 2. Nos verò quos interim ad ſummi Apoſtolatus apicem divina clementia perduxit, etiam pro frequentiori hujuſmodi veneratione Sacramenti ſummis geſtientes affectibus noſtri partes miniſterii ſalubriter impertiri, necnon relaxationes, & conceſſiones prædictas Apoſtolici robore muniminis ipſorum notioni fidelium committentes præmiſſis per eumdem Martinum prædeceſſorem, ut præfertur relaxatis diebus alios totidem dies paritormiter ab ipſis fidelibus conſequendis adjicimus per præſentes.

Haſce literas publicari mādat.

§. 3. Et inſuper univerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios Eccleſiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino, ac eis per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, & in remiſſione peccaminum injungimus, ut per ſe vel alios eorum ſubditos per ſingulas ſuarum Civitatum & Diœceſum Eccleſias in dominica feriam & feſtum prædicta proxime præcedente, ſalutaribus ad venerationem potiſſime Sacramenti hujuſmodi monitis & exhortationibus præſentium, quarum etiam tenor inter matutinales feſtorum, necnon dierum octavarum hujuſmodi lectiones recitetur, literarum continentiam & effectum publicare & inſinuare procurent, ut ejuſdem Sacramenti ſuffragante myſterio ſubditi & fideles ipſi ſpiritualium gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui ſe per ipſum immolavit hoſtiam poſt hunc vitæ curſum ad gloriam perducantur æternam.

Tranſumptis adhibenda fides.

§. 4. Verum quia difficile foret hujuſmodi literas ſingulis exhiberi, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipſarum tranſumpto manu publica, & ſigillo

alicu-

Digitized by Google

de Eccleſia Parentina.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

CUnctis Orbis Eccleſiis diſponente Domino præſidentes, circa ipſarum ſtatum ſalubriter dirigendum ſtudiis invigilamus aſſiduis, eaſque ſic cupimus noſtri miniſterii præſidio dirigi, quod ob detrimenti ſubleventur commodis, & proſperis jugiter proficiant incrementis.

Unio, de qua in Rubrica.

§.1. Cupientes igitur Parentin., & Æmonien. Eccleſiarum Provinciæ Aquilejen. ſtatui, & indemnitatibus ſalubriter providere, ſperantes quoque quod ipſæ Parentinen., & Æmonien. Eccleſiæ etiam ſub felici Paſtoris unius regimine ſpiritualiter, & temporaliter optatos debeant contingere ſucceſſus, necnon Parentinen., & Æmonien. menſarum Epiſcopalium fructus redditus, & proventus præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ex certis rationabilibus animum noſtrum ad id moventibus cauſis, nec non de venerabilium Fratrum noſtrorum conſilio dictas Parentinen. & Æmonien. Eccleſias cum omnibus ſuis juribus, & pertinentiis inſimul, quam primum dictam Æmonienſem per ceſſum, vel deceſſum, aut alio quovis modo vacare contigerit, auctoritate Apoſtolica in perpetuum inveſtimus, & unimus, ita quod dictarum unitarum Eccleſiarum unus Præſul, & Epiſcopus ſit, liceatque Epiſcopo Parentin. tunc exiſtenti per ſe, vel per alium poſſeſſionem Epiſcopalis menſæ Æmonien. hujuſmodi auctoritate propria liberè apprehendere, nec non ſibi, & ſucceſſoribus Epiſcopis Parentinen. pro tempore exiſtentibus, fructus, redditus, & proventus ejuſdem menſæ in ſuos, ipſarumque menſarum uſus convertere perpetuò pariter, & retinere, ac in Civitate, & Diœceſi Æmonien. omnia, & ſingula Pontificalia, juriſdictionalia, & alia, quæ Epiſcopi Æmonien. antea exiſtentes ratione dictæ Æmonien. Eccleſiæ potuerunt, ac debuerunt inibi facere, ac etiam exercere, cujuſvis ſuper hoc licentia minimè requiſita.

Obedientia à Clero Æmonien. Epiſcopo Parentin. præſtanda.

§.2. *Mandantes dilectis filiis Clero, Civitati, ac Diœceſi earumdem, ut poſtquam annexio, & unio hujuſmodi ſortitæ fuerint effectum, præfato Epiſcopo tunc exiſtenti, & ſucceſſoribus in his omnibus, quæ de jure Epiſcopali inibi fuerint, humiliter pareant, & intendant.*

Obſtantium derogatio.

§.3. *Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſarum uni-*

Datum Romæ apud Sanctum Griſogonum Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXXXIV. ſexto Idus Maii, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Dat. die 10. Maii 1434. an. IV.

IX.

Contra ſimoniacæ pravitatis reos, eorumque mediatores.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Simoniæ ſcelus quam ſit deteſtabile.

CUm deteſtabile ſcelus ſimoniacæ pravitatis tam divinarum ſcripturarum, quam ſacrorum Canonum auctoritas abhorreat & damnet, nos conſiderantes, quod plures pœnarum gravitas, quam Dei timor avertere ſolet à voluntate peccandi, ac ſummis deſideriis affectantes, ut hoc peſtiferum vitium non ex uſu ſolum, ſed etiam ex mentibus hominum ſaltem propter pœnarum metum penitus evellatur;

Pœnas contrà ſimoniacos a ſummis Pontificibus latas confirmans, nonnullas auget.

§.1. Prædeceſſorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærendo, ac etiam omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, privationis, & interdicti ſententias, cenſuras, atque pœnas dudum à Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis contra ſimoniacos quomodolibet latas, & quas illos cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiam ſi Cardinalatus, Patriarchali, Epiſcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, & eorum quemlibet tam manifeſtum, quam occultum ipſo facto incurrere volumus, confirmantes & innovantes, auctoritate Apoſtolica declaramus, quod omnes illi, qui ſimoniacè ordinati fuerint, à ſuis ſint ordinibus ſuſpenſi, per electiones verò, poſtulationes, confirmationes, proviſiones, ſeu quaſvis alias diſpoſitiones, quas ſimoniæ labe fieri contigerit, & quæ viribus omnino careant, in Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus perſonalibus, officiis Eccleſiaſticis, quibuſvis beneficiis, aut aliquo eorum cuicumque jus nullatenus acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus ſuos, ſed ad omnium illorum, quæ perceperit, reſtitutionem, ſub animæ ſuæ periculo ſit adſtrictus. Statuentes præterea, quod univerſi & ſinguli etiam præmiſſâ dignitate præditi, qui quomodolibet dando vel recipiendo ſimoniam commiſerint, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, ſeu procuraverint, ſententiam excommunicationis incurrant, à qua niſi à Romano Pontifice

pro

Digitized by Google

Dat. die 18. Maii 1434. An. IV. Datum Romæ apud Sanctum Gryſogonum, Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXXXIV. xv. Kalendas Junii, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

X.

Ampliatio Indulti à Gregorio IX. conceſſi Eremo Camaldulenſi Monachorum Ordinis S. Benedicti, recipiendi Religioſos aliorum Ordinum.

Gregorii IX. Indultum legitur Tom. III. pag. 247.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Priori, & univerſis Fratribus domus Fratrum Eremi Camaldulenſis, præſentibus, & futuris, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium. ILla quæ pro tranquillo perſonarum ſub Religionis habitu Domino famulari deſiderantium ſtudio, piæ vitæ ſtatu provide facta ſunt, ut illibata perſiſtant, cum à nobis petitur, Apoſtolicæ confirmationis robore communimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conſpicimus ſalubriter expedire.

Prioris Camaldulen. petitio. §.1. Sane dilectorum filiorum Prioris, & Fratrum domus Eremi Camaldulenſis, per Priorem ſolitæ gubernari, nuper habita petitio continebat, quod olim felicis recordationis Gregorius Papa IX. prædeceſſor noſter, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremi, pro eorum, & ipſius Eremi incremento quaſdam literas conceſſit in hæc verba.

Hæc Bulla non inſeritur, quoniam habes eam loc. in Concordantiis citato.

Indulto Gregorii IX. quid obstaret, enarrat. §.2. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, propter diverſa privilegia, & indulta diverſis Congregationibus diverſarum domuum, & Monaſteriorum, ex poſt per Apoſtolicam Sedem conceſſa, necnon diverſas alias conſtitutiones, & ordinationes editas, conceſſioni præfati prædeceſſoris noſtri plurimum derogatum exiſtit, propter quod multi, qui in dicta Eremo Altiſſimo famulari affectant, ab eorum propoſito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis ſuper hoc opportune providere, dictæque conceſſioni Eremo Altiſſimo perpetuo famulari elegerint; Superiorum ipſorum licentia petita, licet non obtenta, ſine cujuſquam contradictione, & alias ſecundum præfati prædeceſſoris noſtri in dictis literis contentam voluntatem, recipere, & retinere poſſitis, tenore præſentium indulgemus.

§.4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, & indultis quibuſcumque, ſub quavis forma verborum in contrarium forſan factis, ſeu faciendis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in præſentibus eſſet habenda mentio ſpecialis. Nulli ergo &c. Contrariis derogat.

Datum Florentiæ Anno Incarnationis Domini MCCCCXXXV. viii. Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno Quinto. Dat. die 24. Nov. 1435. An V.

XI.

Erectio Eccleſiæ Cornetanæ in Provincia Etruriæ cum privilegiis, gratiis, & Indultis.

EUGENIUS EPISCOPUS *Ex Regeſt. in Archiv. Vatic.*

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſupremæ dignitatis Apoſtolicæ ſpecula ſuperni diſpoſitione conſilii licet immeriti conſtituti, ad univerſas fidelium regiones aciem noſtræ conſiderationis extendimus, & prout fidelium populorum integritas, & locorum, ac temporum utilitas perſuadet, Regiones & populos hujuſmodi condignis favoribus & gratiis decoramus, & præcipue illos, quos merita devotionis, & fidelitatis exornant, ut eorum digna retributio cedere poſſit aliis in exemplum. Proemium.

§.1. Hodie ſiquidem attenta meditatione penſantes, quod terra noſtra Corneti, quæ uſque in præſens fuerat Viterbien., & Tuſcanen. Diœceſis ordinario jure ſubjecta, adeo, ſicut facti notorietas manifeſtat, Domino benedicente in populi fidelis multitudine fœcundata, ac rerum omnium ubertate refecta exiſtat: quodque dilecti filii ipſius Terræ populus, & commune inter cæteros Italiæ populos Romanæ Eccleſiæ ſponſæ noſtræ fidelis devotionis, & fidelitatis ſinceritate præfulgeant, quod ex debito gratitudinis meruerint, ut eos Apoſtolica Sedes paternis conſequeretur affectibus, & glorioſis, ac ſingularibus inſigniis decoraret: unde Cauſæ deveniendi ad hujuſmodi erectionem.

Digitized by Google

omnibus & ſingulis perſonis tam Eccleſiaſticis, quam ſecularibus degentibus, rebuſque aliis conſiſtentibus in eiſdem ab omni immediata juriſdictione præfata, & ſubjectione Epiſcopi pro tempore exiſtentis, & dilectorum filiorum Capitulorum Viterbien. & Tuſcanen., ac earumdem Viterbien., & Tuſcanen. Eccleſiarum authoritate Apoſtolica tenore præſentium eximentes, & perpetuo liberantes Terram ipſam, tamquam locum idoneum, aptum, congruum, & fidelitatis inſignem, de ipſorum Fratrum conſilio, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis pro divini nominis gloria, Eccleſiæ ſanctæ Dei exaltatione, felici divini cultus augmento, ſaluteque fidelium animarum in Civitatem erigimus, Civitatiſque titulo, & Inſigniis decoramus: ipſamque Terram, & nunc Civitatem Cornetan. volumus perpetuis futuris temporibus nuncupari.

Ex Collegiatis Eccleſiis SS. Mariæ, & Margharitæ, ac S. Mariæ, quas unit conſtituitCathedralem.

§.3. Et inſuper Sanctarum Mariæ, & Margharitæ, ac Sanctæ Mariæ de Caſtello Cornetan. Collegiatas Eccleſias invicem eadem authoritate unientes, annectentes, & incorporantes, ac in eis Eccleſiarum Collegiatarum, necnon hujuſmodi penitus extinguentes, & in unicum corpus unicumque Collegium reducentes, ac Sanctarum Mariæ, & Margharitæ Eccleſiam præfatam in Cathedralem Eccleſiam erigimus, eamque dignitatis Epiſcopalis titulo inſignimus, ſponſum utilem, & idoneum per Apoſtolicæ Sedis providentiam præſtante Domino habituram, cui præeſſe valeat, & præeſſe volentes authoritate Apoſtolica decernentes, quod in eadem erecta Eccleſia loco Prioris, qui nunc eſt Archidiaconatus major poſt Pontificalem dignitas cum honoribus, & oneribus conſuetis ac eidem annexis perfuturum Præſulem inſtituatur, ac Prior ipſe de cætero in eadem Cathedrali Eccleſia Archidiaconus nominetur: in altera vero Eccleſia Sanctæ Mariæ de Caſtello, ſic ut præfertur unita, Prioratus dignitas omnino ceſſet, cum illum vacare contigerit per ceſſum vel deceſſum, ambo quoque ipſarum Eccleſiarum Collegia in unicum Collegium Cathedralis Eccleſiæ ſic erectæ Capitulum faciens reducantur, ſingulique ipſarum Canonici non Collegiatarum amplius Eccleſiarum, ſed Cathedralis Eccleſiæ Canonici nuncupentur.

Ex earumdem Dignitatibus unicum conficit Capitulum.

Diœceſim novæ Eccleſiæ aſſignat.

§.4. Cæterum cum de Eccleſiis, & Eccleſiaſticis Beneficiis, Caſtris, Villis, Territoriis, Terris, Poſſeſſionibus, Juribus, & Juriſdictionibus ſpiritualibus & temporalibus, aliiſque redditibus, proventibus, Terris, & Poſſeſſionibus tam Eccleſiaſticis,

Epiſcopi Montisflaſconen., & Cornetani juriſdictio qualis ſit.

§.5. Volentes, & præfata authoritate concedentes, quod Epiſcopus pro tempore exiſtens ipſius & Montisflacon Eccleſiarum, quam Montisflaconis Eccleſiam hodie etiam eidem Eccleſiæ Cornetan. univimus, annexuimus, & incorporavimus, cum de Corneto ad Montemflacon., vel è converſo de Monteflacone Cornetum recto itinere ſe transferre contigerit, extra tamen Civitates, Terras, & Caſtra, atque loca alia etiam in alien. Diœceſibus conſiſtentia, in via tantummodo obviantibus benedictionem impendere valeat abſque aliorum injuria, ſeu contradictione quacunque.

Antiqua jura, & redditus Viterbien. Epiſcopo in diſtrictu Cornetano reſervat.

§.6. Et ne propter hujuſmodi exemptionem, erectionem, & aſſignationem de dicta Civitate & Eccleſiis, ac Diœceſi factas Viterbien., & Tuſcanen. Eccleſiæ, quibus ipſa nunc Civitas fuerat, ut præfertur, ordinario jure ſubjecta, aliquod alius diſpendium patiatur, volumus, & eadem authoritate decernimus, quod omnes fructus, redditus, & proventus, emolumenta, obventiones, & jura, tam ex poſſeſſionibus, quam paſcuis in Territorio, & Diſtrictu Cornetan. exiſtentibus, & ad ipſas Eccleſias Viterbien., & Tuſcanen., ſive ad Epiſcopalem menſam earumdem pertinentibus eiſdem Eccleſiis, & menſæ pro tempore debita ipſis Eccleſiis remaneant pleno jure, eidemque gaudeant & utantur, ac ea percipiant ſine diminutione quacunque, ſicut ante erectionem hujuſmodi, aliterque ordinario jure percipere conſueverant, & habebant.

Obſtantibus derogat.

§.7 Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, Indulgentiis, exemptionibus, & literis Apoſtolicis huic noſtræ ordinationi contrariis, quorumcunque tenorum exiſtant, quæ quoad hoc omnino viribus evacuamus, & nullius decernimus exiſtere firmitatis.

Hæc autem ſtatuta plenius obſervari mandat.

§.8. Præmiſſa autem omnia ſic utiliter facta, & ſalubriter ordinata perpetuis futuris temporibus obtinere volumus robur incommutabilis firmitatis, diſtrictius inhibentes, ne aliquis, cujuſcumque ſtatus, dignitatis, ordinis, & præeminentiæ fuerit, & quantumcumque præfulgeat dignitate, præmiſſa, & ſingula per nos ordinata, & inſtituta, ſeu aliqua, vel aliquod de contentis in eis quovis quæſito colore, occaſione vel cauſa turbare, ſeu quomodolibet impedire præſumat. Hoc enim, prout eſt, irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Datum

Digitized by Google

mater de filiorum neceſſitate ſollicitior vigilanter excogitat, & prudenter intendit, ut quandoque per unionis etiam ſalubris, ac commodæ miniſterium prout locorum, & temporum qualitas exigit, & illarum utilitas perſuadet ſtudet Eccleſiarum ipſarum ſtatui efficaciter providere.

Cauſæ harum uniendarum Eccleſiarum.

§.1. Nuper ſiquidem attendentes, quod Sutrin., & Nepeſin. Eccleſiæ, quæ dudum fuere propriis facultatibus opulentæ, adeo per diverſas calamitates, & ſuccedentium temporum ſiniſtros eventus, quibus partes ipſæ, proh dolor! afflictæ fuere in earum redditibus, atque facultatibus tenues factæ ſint, & exiles, quod propter inopiam, & ſervitutem hujuſmodi reddituum; & proventuum Præſules in illis ſe commodo ſuſtentare non poſſunt, propter quod Pontificalis in eiſdem viteſcit auctoritas, nec Epiſcopali dignitati debita reverentia exhibetur, Præſuleſque ipſi in ſuorum conſervatione jurium etiam Regalium, atque defenſione eorumdem redduntur plurimum impotentes, cum revera ad illa tuenda non ſolum circumſpectionis induſtria, & ſollicitudo Paſtoralis curæ profectum adducant, quinimo potius ſufficientia facultatum.

Unio, de qua in rubrica.

§.2. Propterea cupientes ipſarum pauperum Eccleſiarum indigentiæ ſubvenire, ac ſtatum utriuſque per unionis miniſterium in melius reformare: dum ambæ ipſæ Eccleſiæ ſub unius, & ejuſdem Præſulis moderamine atque cura reductæ feliciter ex ipſarum unita potentia, mutuiſque facultatibus Præſul poſſit in eis præſidere decentius, perverſorum conatibus obſiſtere, defendere ſua jura commodius, & commiſſos populos faciliùs gubernare. Quare pro evidenti ipſarum Eccleſiarum utilitate conſiderantes unionem hujuſmodi nedum fore proficuam, ſed admodum neceſſariam, immo laudabiliter, & etiam opportunam præmiſſis ſuadentibus, & aliis rationabilibus cauſis ad animum noſtrum moventibus poſt deliberationem quam de uniendo ad invicem Sutrinam, & Nepeſinam Eccleſias præfatas cum fratribus noſtris habuimus diligentem Nepeſinam Sutrinam, & Sutrinam Nepeſinam Eccleſias antedictas de ipſorum fratrum conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus etiam ita, quod altero ex Præſulibus in ſuos, & ipſius Eccleſiæ uſus, & utilitatem convertere, cujuſvis licentia ſuper hoc minime requiſita.

Nonnulla præſcribit ab Epiſcopo in alterutra Eccleſia pręſtanda.

§.3. Volentes, & auctoritate Apoſtolica decernentes, quod hujuſmodi unus Epiſcopus, qui eiſdem Eccleſiis pro tempore reſidebit, uno anno in altera, & alio anno in reliqua ipſarum Eccleſiarum alternatis vicibus Chriſma conficere teneatur, ordinationum quoque tempore celebrationum vices eiſdem Eccleſiis, & earum civitatibus, & Diœceſibus diſtribuat portionem, quam unicuique tribuendo, quodque in qualibet earundem Diœceſum pro ejus ſubditis annis ſingulis celebret Synodum prout eſt fieri conſuetum, & in qualibet earundem Civitatum, & Diœceſum Curiam teneat ad juriſdictionem Epiſcopalem inibi exercendam cum Vicariis, & Officialibus conſuetis, ac etiam cum ad Præſul in Sutrina tum verò in Nepeſina Civitatibus, & Diœceſibus præſens extiterit, Nepeſin., & Sutrin. Epiſcopus appelletur, & ſic deinceps Eccleſiæ ipſæ unico Paſtore, & Antiſtite præmiſſiſque intitulationibus perpetuis temporibus gubernetur; & quod cedente, vel decedente, aut translato ipſo Epiſcopo, ac aliis Eccleſiis ipſis vacantibus ipſarum Eccleſiarum Canonici, & ambo capitula vocatis ad hoc, qui fuerint evocandi, congregari debeant pro electione futuri Epiſcopi celebranda in loco, ubi Epiſcopus deceſſerit, ſi ipſas Eccleſias vacare contigerit, fiant electiones hujuſmodi temporibus vacationum ipſarum alternis vicibus in Civitatibus, & Diœceſibus antedictis, quodque propter unionem annexionem &c.

De forma eligendi Epiſcopi.

Cætera prout in Conſtitutione VIII. pag. 10.

Dat. die 14. Octob. 1415. An. V.

Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo quinto pridie Idus Decembris Pontificatus noſtri Anno quinto.

Privi-

(a) Conſtitutionem, quā idem Eugenius Bononiæ cum eſſet duos poſt annos Hortanam, & Caſtellanam univit Eccleſias, & quas legere eſt apud eumdem Ughellium Ital. Sac. Tom.1. ea de cauſa omiſi, quod iiſdem fermè verbis mutatis mutandis componitur ac præſens. In illius verò calce legitur -- *Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ* 1437, *Tertio nonas Octobris Pontificatus noſtri Anno VII.*

Digitized by Google

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgularem vitam agentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) Religioſis infringat.

§.1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monacorum Unitatis alias de obſervatione S. Juſtinæ nuncupatæ Ordinis S. Benedicti, Nobis ac Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritorum, atque vitæ ſanctimoniam nos reddere benevolos, & favorabiles, Motu proprio, non ad ipſorum Monacorum, nec alicuius alterius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ne nequam ſpiritus veneno afflatis malignandi in ipſa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, diſtrictius inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monacorum dictæ Congregationis ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, ſive Præſidentis, ſeu Viſitatorum, aut Rectorum ipſius Congregationis ad quemcumque etiam ad Sedem Apoſtolicam, niſi de ſpeciali indulto Summi Pontificis liceat appellare, appellationem nihilominus, ſi quam interponi contingat, cum inde ſequutis irritam decernendo.

Appellatio non datur a correctione Prælatorum niſi de licentia ſummi Pontificis.

In Cauſis civilibus, vel Criminalibus ſummarie procedendum.

§.2. Cum autem contra aliquem Prælatum, vel Monacum dictæ Congregationis agi contigerit, civiliter, aut criminaliter, ſecundum conſuetudines, & ſtatuta Congregationis prædictæ, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, litium anfractibus omiſſis procedi debere tenore præſentium volumus, & mandamus.

Inquirendum contra Monachos vagos, ſeque ad diverſa transferentes Monaſteria.

§.3. Statuentes, quod Prælati dictæ Congregationis, contra Monacos eoſdem, qui licentiam ſe ab Apoſtolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monaſterium, ſive locum ſe transferendi obtentu literarum Apoſtolicarum, niſi in ipſis literis ſpecialis nominata, & expreſſa fieret mentio de ipſa Congregatione, & hujuſmodi indulto eidem conceſſo, revocando, & tunc ſi infra tres menſes id non impleverint, tamquam contra apoſtatas agere valeant, niſi tempus in literis Apoſtolicis fuerit expreſſum, infra quod ſe debeant ad hujuſmodi Monaſteria, ſive loca tranſtuliſſe, quo caſu non prius agere poſſint contra eos, quam dicta tempora fuerint elapſa.

Facultas divina celebrandi officia tempore interdicti.

§.4. Ceterum cum per alias noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expreſſo, memoratæ Congregationis, five locorum pro tempore habitaverint, à præfatæ Congregationis Monacis ad id deputatis, Miſſas, & alia divina Officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta licitè ſuſcipere valeant, ſimiliter præſentium tenore ſtatuimus.

Ordines à quocumque ſuſcipiendi Epiſcopo.

Concil. Trident. Seſſ. 2. cap. 11. & ſeſſ. 23. cap. 14.

§.5. Inſuper cum dudum Congregationi hujuſmodi, quòd Monaci præſentes, & futuri præfatæ Congregationis præſentati à ſuis Superioribus ordinari poſſint à quocumque Catholico Epiſcopo, per anteſatas noſtras literas indulſerimus, volentes etiam eamdem Congregationem amplioribus favoribus proſequi, quòd abſque alio examine Monaci hujuſmodi ordinari debeant de præſentantium conſcientia confidentes. Quodque Congregationi hujuſmodi quemcumque Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem in dictæ Congregationis Monaſterijs, & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (ut præfertur) examinatione præmiſſa, Monacos ordinare, Miſſas celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere de quo Diœceſanum loci non oporteat timere, quod hujuſmodi ordinationis occaſione juris ſui præjudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

Exemptio ab exactionibus, & jurisdictione Ordinariorum.

Vide Concil. Trident. Seſſ. 25. c. 11. & 14.

§.6. Cumque alias per eaſdem noſtras literas Congregationem præfatam ab omni juriſdictione Ordinariorum, & à caritativis ſubſidiis, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & B. Petri protectione ſuſceperimu, prout in dictis literis plenius continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expreſſo, in dubium poſtea verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubjectionis hujuſmodi Ordinariis, Univerſitati, Collegiis, ſive Capitulis, hactenus debitos Monaſteria dictæ Congregationis de cætero ſolvere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio providere, declaramus, & nihilominus de novo ſtatuimus, quod dictæ Congregationis Monaſteria, ſive loca à die exemptionis hujuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubjectionis quocumque jure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſcumq. perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omnino liberamus, & penitus abſolvimus. Non obſtantibus præſcriptionibus, Con-

Digitized by Google

Fœminæ eorum Monaſteria non ingrediantur.

§ 8. Plane ut hujuſmodi Congregationis Monaci in vitæ honeſtate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conſerventur, & quia ibi cautius eſt agendum, ubi majus imminet periculum animarum, eadem auctoritate ſtatuimus, quod nulli hominum liceat quaſcumque mulieres laicas, ſeu religioſas, cujuſcumque ætatis, ſtatus, gradus, auctoritatis, vel conditionis exiſtant, quavis occaſione ducere, ſive ipſis mulieribus ingredi, ſeu commorari infra ſepta Monaſteriorum præfatæ Congregationis, quòd ſi aliter ſcienter attentatum fuerit, tam ipſæ mulieres, quam earum ductores, ſed & ipſi receptatores, ſi voluntariè hoc fecerint, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis perſonæ abſolvi poſſint per Præſidentem, & Viſitatores Congregationis hujuſmodi.

Prælatis datà poteſtas Monacos diſpenſandi.

§. 9. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monaci ab eorum quiete diſtrahi, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quod omnibus caſibus, in quibus de jure communi, Prælatis, & Monacis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinarii eſſet neceſſaria, ſi ab eiſdem exempti non eſſent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus hujuſmodi, qui pro tempore fuerint, una cum eorum Conventibus auctoritate Apoſtolica abſque eo quòd ad Sedem Apoſtolicam habeant recurſum, hujuſmodi licentiam, & auctoritatem tenore præſentium indulgemus.

Monacis vero denegata extra Congregationem alienis ſtare ſervitio, obſequio &c.

§. 10. Prohibemus etiam ad obſtruendas vias, quibus præfati Monaci extra Congregationem hujuſmodi in earum præjudicium animarum vagari poſſent, omnes, & ſingulas perſonas, Eccleſiaſticas, aut ſæculares, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumque præfulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monacis Congregationis prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſervitiorum aliquorum ſui, vel Monaſteriorum ſuorum obtentu, aut ſi abſque licentia ſuorum Superiorum à ſe diverterint, ſeu alia quavis cauſa à dicta Congregatione abſtrahere, ſeu etiam ad ſe ſponte venientes retinere præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi perſona, ac Congre-

Benefactores, vel Euchariſtiam à Monacis ſumentes non moleſtandi.

§. 11. Præterea, ne quies, & pax Monacorum, & perſonarum de dicta Congregatione quovis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quaſcumque ſententias latas ab Ordinariis, ſeu quibuſcumque perſonis, quacumque præfulgeant dignitate, contra benefactores dictæ Congregationis, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum hujuſmodi Monacis converſentur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ ſacramentum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

Monacos inobedientes Prælati inviti non excipiant.

§. 12. Cum autem interdum contingat nonnullos Monacos inobedientes, & rebelles à Monaſteriis, & eorum Superiorum obedientia ſe ſubtrahere, & ut invitis Superioribus redeant, Apoſtolicas literas impetrare, hujuſmodi malignitatibus obviare volentes, ne quis præfatæ Congregationis Monacos, vel Prælatos vigore quarumcumque literarum hujuſmodi, niſi nominatim, & expreſsè apparuerit de mente Summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint, etiam ſi hujuſmodi literis clauſula, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſsè contineantur, præſentis paginæ tenore decernimus.

Nec quis cogi poſſit ad exequenda mandata Prælatorum extra Congregationem.

§. 13. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſerunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſorias de adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quavis cauſa ad aliquem Prælatum, vel Monacum dictæ Congregationis directas, impetraſſe, niſi huic indulto expreſsè, ſpecialitèr, & nominatim derogetur ad hujuſmodi cauſas, talium obtentu literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teneantur, indulti hujuſmodi tenore decernimus.

Aut conteſtandum in qualibet cauſa.

§. 14. Planè ne Prælatos, & Monacos hujuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat, ne quis, Prælatos, Mo-

Digitized by Google

nis , ſuſpenſionis , & interdicti , & alias ſententias , ſi quas in eos , vel aliquem eorum contra indultum hujuſmodi promulgari contigerit , decernentes præſentium tenore irritas , & inanes . Prælatis , & Monacis Congregationis prædictæ Monacorum , converſorum , & commiſſorum ipſius Congregationis in cauſis eorumdem civilibus , & criminalibus teſtimonio liberè , & licitè uti poſſe tenore præſentium declaramus .

Jus vero Monaci habeant ea petendi, quæ ſi in ſæculo eſſent, petere potuiſſent.

§. 15. Quodque præfatæ Congregationis Monaſteria , bona mobilia , & immobilia in quibuſcumque civitatibus , & locis quovis titulo acquirere poſſint , petendi etiam , & exigendi Monacis , & perſonis hujuſmodi præfata bona undecumque , vel qualitercumque eis debita , & quæ ſi in ſæculo remanſiſſent , jus petendi , & exigendi haberent ipſis eorum Monaſteriis acquirenda ; Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis , ordinationibus , & decretis cujuſvis Eccleſiaſticæ , ſive ſæcularis perſonæ , Communitatis , Collegii , ſive Univerſitatis , aut alterius cujuſcumque gradus , ſtatus , dignitatis , officii , & auctoritatis exiſtat , præſentium literarum ſerie ſtatuimus .

Confeſſiones audire poſſint, & abſolvere à caſibus non reſervatis.

§. 16. Præterea cum ſæpè contingat ob devotionem , quam ad Monacos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem , ad præfatos Monacos pro earum ſalute animarum recurrere , Nos volentes eorum devotioni ſatisfacere , & in favorem religionis , ac obſervantię regularis , quod liceat hujuſmodi perſonis , dictę Congregationis , Prelatos , ſive Monacos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendum confeſſiones accedere , quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum ſuperiorum licentia , & contradictione , ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis , & diſpenſare ſuper omnes caſus , præter ea peccata , & eos caſus , de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum , aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica merito conſulenda , & eis miniſtrare Euchariſtię ſacramentum de ſpecialis dono gratię elargimur .

Defectum natalium patientes ad ſacros ordines, & Prelaturas promoveri poſſunt.

§ 17. Quin etiam cum religionis favore nonnulla concedantur , quę alias interdici ſolent , quod ſi qui ex Monacis Congregationis prędictę defectum natalium patiantur , in Monaſterio tamen alias laudabiliter , converſati , hujuſmodi defectu non obſtante ad ſacros ordines , & officia , prelationes , dignitates , & honores in eorum Monaſteriis juxta conſtitutiones eorum , libere , & licite valeant promoveri , Congregationi

gnitatis , gradus , ſeu ſtatus exiſtant ex negligentia vel ignorantia pręſentium , & futurorum , quibus hæc conceduntur , aut alia quavis cauſa , propter quam fuerit aliter attentatum , vel pro tempore obſervatum , ignoranter , vel ſcienter , nullum tamen præjudicium decretis hujuſmodi volumus generari , ſed in ſuo vigore & robore permanere .

...dicium pari vult.

Literæ Apoſtolicę in contrarium non præjudicent , niſi conſtet de mente Pontificis , quod hiſce Privilegiis voluerit derogare .

§. 20. Poſtremo cum plerumque contingat præ nimia importunitate petentium , ac negociorum multitudine , & ſuppreſſione veritatis , ſummos Pontifices fatigatos , aut circumretos ea concedere , quibus alias nullatenus annuerent , auctoritate pręſentium ſtatuimus , decernimus , & ordinamus , quod quæcumque literæ Apoſtolicę , etiam proprio motu confectę , aut in futurum conficiendę , & ſi in eiſdem clauſula , privilegiis & indultis dictę Congregationi conceſſis non obſtantibus , & de quibus expreſſa mentio fieri debeat , expreſſe contineatur , quę obvient , & contrafaciant huic pręſenti privilegio , aut cuilibet ejus particulę , niſi appareat evidentiſſime , & apertiſſime , quod Summus Pontifex , qui pro tempore fuerit , huic indulto vel alicui ejus parti , vellet per literas Apoſtolicas derogare , facientes ſpecialem mentionem de verbo ad verbum ex certa ſcientia de hujuſmodi privilegio , ac ipſa Congregatione , diverſis nominibus eam nominando , per hęc pręciſe vocabula Congregationem Unitatis , alias de Obſervantia S. Juſtinę nuncupatam , cauſaſque legitimas allegaverit cur his obviare intendat decretis , nullius ſit roboris vel momenti .

Obſtantium derogatio .

§. 21. Non obſtantibus in Conſtantienſi , & aliis Conciliis , ac fel. recordat. Innocentio Quarto , & Martino Quinto , necnon aliis Summis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris editis conſtitutionibus , & ordinationibus , etiam ſi de illis ſpecialis , & expreſſa , ac de verbo ad verbum pręſentibus mentio habenda eſſet , quibus quoad pręmiſſa .

Cætera prout in Conſtit. VI.

Nulli ergo &c.

Dat. die 30. Junii 1436. an. VI.

Datum Bononię Anno incarnationis Dominicę MCCCCXXXVI. pridie Kalend. Julii , Pontificatus noſtri Anno ſexto .

Sequi-

Digitized by Google

men jure Parochianorum Eccleſiarum, à quibus corpora aſſumuntur, prout in prędictis literis plenius continetur conceſſerimus.

Exemptio à qualibet ſolutione portionis pro funeralibus, aliaque quacumque.

§. 2. Nos volentes ulterius prędictę Congregationis Monacos, qui à pluribus citra temporibus in obſervantia regulari, & vitę ſanctimonia, variis multiplicarunt, prout in dies multiplicant, virtutum meritis, & ut Altiſſimo commodius poſſint, & quietius deſervire, ac reparatione Monaſteriorum eorum, qua maxime indigent vacare, amplioribus favoribus proſequi Motu proprio, non ad ipſorum, aut alicujus eorum nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, omnibus & ſingulis dictę Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, grangiis, membris manualibus, & locis, ut ad dandum, ſeu ſolvendum aliquam Canonicam Portionem, ſive Decimas, aut aliud quodcumque, quod loco eorum ſolvi conſuevisſet, Parochianis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de jure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque ex quacumque cauſa hactenus debita, ſeu quę deberi prętendatur quomodolibet in futurum ab eiſdem etiam de relictis, legatis & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam inter vivos, ſeu quacumque occaſione conceſſis prętéritis, & in poſterum concedendis, minime teneantur.

Quibuſcumq; non obſtantibus.

§. 3. Quibuſcumq; conſtitutionibus Apoſtolicis ac præfatis noſtris literis, quibus quatenus huic noſtro indulto obvient, volumus derogare, & aliis conſuetudinibus, ſtatutis, prœſcriptionibus, & privilegiis, ſub quacumque forma, aut quibuſcumque clauſulis editis, non obſtantibus, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac individua foret habenda mentio auctoritate Apoſtolica tenore prœſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.

Irritatio contrariorum.

§. 4. Decernentes ex nunc, omnes & & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque quaſcumque ſen-

diolanenſi & Cariellanenſi, ac Chriſtoforo Ariminen. Epiſcopis, necnon Dilecto filio Abbati Monaſterii Caſſinen. nullius diœceſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

MIlitanti Eccleſię, licet immeriti, diſponente Domino, prœſidentes circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, ut juxta debitum paſtoralis officii, eorum occurramus diſpendiis, & profectibus, divina cooperante clementia, ſalubriter intendamus.

Illatis per nōnullos gravibus Congregationi huic damnis;

§ 1. Sane dilectorum filiorum Prœſidentis, Viſitatorum, & Prœlatorum Congregationis Monacorum, Monaſteriorum, Prioratuum, domorum, & Locorum Unitatis alias de Obſervantia S. Juſtinę nuncupatę, Ordinis S. Benedicti, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, conqueſtione percepimus, quod nonnulli Archiepiſcopi Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prœlati, & Clerici, ac Eccleſiaſticę perſonę, tam religioſę, quam ſęculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum Univerſitates Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alię ſingulares perſonę Civitatum & diœceſum & aliarum partium diverſarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Eccleſias, caſtra, villas, & alia loca, ſive membra, terras, domos, grangias, molendina, decimas, obedientias, caſalia, vineas, prata, nemora, piſcationes, poſſeſſiones, jura, privilegia, & juriſdictiones, necnon fructus, cenſus, redditus, & proventus dictę Congregationis, ac Monaſteriorum, Prioratuum, domorum, aliorumque locorum ſub Congregatione hujuſmodi comprehenſorum, ſive illi ſubiectorum; & nonnulla alia bona mobilia, & immobilia, ſpiritualia & temporalia, ad Congregationem, ſive Monaſteria, Prioratus, membra, necnon ſubiecta, domos, & loca hujuſmodi ſpectantia, & ea detinent indebite occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, vel favorem.

 Non-

Digitized by Google

aliis bonis mobilibus & immobilibus, ſpiri-
tualibus & temporalibus, & aliis rebus ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubjecta, domos, & loca hujuſmodi ſpectantibus, multiplices moleſtias & injurias inſerunt, ac jacturas.

Præſides ſupplicant SSmo pro opportuno remedio.

§.2. Quare dicti Præſidens & Viſitatores nobis humiliter ſupplicarunt, ut cum eiſdem valde reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis hujuſmodi pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam ſedem habere recurſum, providere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Qui certos ad hoc judices deputat.

§.3. Nos igitur adverſus violatores, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſdem Congregationi, Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis aliis remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, diſcretioni veſtræ, ex certa ſcientia per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut ſinguli veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca, in quibus deputati eſtis Conſervatores, & Judices, pſis Prçſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis, necnon conventibus, domibus ac membris eiſdem ſubjectis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eoſdem ſuper iis & quibuſcumque aliis bonis & juribus, ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubjecta, domos, & loca prædicta ſpectantibus, ab eiſdem vel quibuſvis aliis indebite moleſtari, vel eis gravamina, ſeu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis Preſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus & perſonis quum ab eis, vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo, fueritis requiſiti, de prædictis, ac aliis perſonis quibuslibet ſuper reſtitutione hujuſmodi Prioratuum, Eccleſiarum, membrorum, grangiarum, caſtrorum, caſalium, villarum, terrarum, poſſeſſionum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium reddituum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum ſpiritualium, & temporalium, necnon de quiſcumque moleſtiis, injuriis, atque damnis præſentibus, & futuris in perſonis, & rebus ipſorum, in illis videlicet quæ judicalem requirunt indaginem, ſummarie & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii ſola facti veritate inſpecta, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum. Violatores, occupa-

quibus cavetur [illegible]
tem, & diçceſim niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam à fine ſuç diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices, & Conſervatores à Sede deputati prçdicta, extra civitatem, & diœceſis in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, ſive alii, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unâ dietam à fine diçceſim earumdem trahere prçſumant, ſeu quod de aliis quam de manifeſtis injuriis, ac violentiis, & aliis quç judicalem requirunt indaginem, pçnis in eos ſi ſecus egerint, & in id procurantes adiectis, Conſervatores ſe nullatenus intromittant. Et tam de duabus dictis in Concilio generali, dummodo ultra duas, aliquis extra ſuam civitatem, & Diœceſim auctoritate prçſentium, ad judicium non trahatur, quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus, à prçdeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus tam de Judicibus delegatis, & Conſervatoribus, quam perſonis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quç veſtrç poſſent in hac parte juriſdictioni aut poteſtati, eiuſque libero exercitio quomodolibet obviare, ſeu ſi aliquibus communiter vel, diviſim, à prçdicta ſit Sede indultum, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, ſeu extra, vel ultra certa loca ad judicium avocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, & eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictç Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtant, per quam prçſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtrç juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua cujuſque toto tenore, de verbo ad verbum in noſtris literis habenda ſit mentio ſpecialis.

Conſervatorumque ampliat facultates.

§.5. Cæterum volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans, nullo fuerit impedimento canonico prçpeditus. Quodque à datis prçſentium, ſit vobis, & unicuicumque veſtrum, in prçmiſſis omnibus, & eorum ſingulis, cçptis & non cçptis, prçſentibus, & futuris, perpetua poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate, poſſitis in prçmiſſis omnibus cçptis, & non cçptis prçſentibus & futuris, & pro prçdictis procedere, ac ſi prçdicta omnia, & ſingula coram vobis cçpta

Digitized by Google

Deus Eccleſiam ſuam fluctuare, ſed non mergi patitur.

MAgnas omnipotenti Deo gratias oportet nos agere, qui antiquarum ſuarum miſericordiarum non immemor, Eccleſiam ſuam continuo reddit ampliorem. Quam quidem, & ſi laborare, multiſque tempeſtatibus fluctuare permittit, numquam tamen ſubmergi patitur, verum à fluctibus, & magnis æſtibus maris reſervat, & pro ſuo erga genus humanum amore, inter multos, & varios caſus, & calamitates, virentem ſemper fovent, ac magis vigentem reddit.

Convenientibus itaque Ferrariæ Orientalibus, & Occidentalibus populis;

§.1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi jamdiù inter ſe diſſidentes, atque diſiuncti, ad pacem, atque conjunctionem convenire feſtinant. Quippe qui diſcordes jam, & inimici, tandem poſt multos annos, favente Deo, ex quo omne datum bonum, ſanctę conjunctionis deſiderio affecti, in hunc convenere locum. Noſtrę igitur ſervitutis, ac totius Eccleſię opera eſt, & eſſe credimus, tentare pro viribus, ut hęc principia tam felicia, ſtudio noſtro ita felicem exitum conſequantur, ut Dei gratię cooperatores eſſe, dicique mereamur.

Ipſoque inſtante Imperatore cum Patriarcharũ Legatis, multiſque Epiſcopis;

§.2. Cum itaque dilectiſſimus filius Joannes Palęologus Conſtantinopolitanus Imperator, una cum piiſſimo fratre noſtro Joſepho Patriarcha Conſtatinopolitano, necnon cęterorum Patriarcharum Legatis, ac multis ampliſſimis Metropolitis, & Epiſcopis, ac aliis Ordinibus Eccleſiaſticis, & viris nobilibus ad octavum diem proximi menſis Februarii Venetias advenerit, nobis id, quod aliis etiam ex locis antea fecerat, continuo literis ſuis ſignificavit, ſe quibuſdam de cauſis non alienis à ratione Baſileam, ubi Synodus celebranda erat, ire non poſſe, idque his qui ibi jam eſſent ſcripſiſſe, notumque feciſſe, volens propterea, & contendens, ut ipſa Synodus huc Ferrariam transferretur, & hic tam pium negotium concluderetur.

Illuc pro Concilio ſtatuit conveniendũ.

§.3. Nos igitur quibus ſancta Chriſtianorum conjunctio cordi mirum in modum eſt, quique ipſam celerrime conficere cupimus, decretum Baſileen. Concilii de celebrando generali Concilio Grçcis volentibus pro-

feliciter confici poſſe.

Datum Ferrarię, die IX. menſis Aprilis MCCCCXXXVII. Pontificatus noſtri Anno VII.

Dat. die 9. Aprilis 1437. an.VII.

XVI.

Conceſſio nonnullarum gratiarum Eremitis B. Petri de Piſis nuncupatis.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilectis filiis fratri Bartholo de Cæſena, ac univerſis Eremitis de Societate quondam fratris Petri de Piſis, præſentibus & futuris Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium;

PRovenit ex veſtrę devotionis affectu, quo nos, & Romanam Eccleſiam reveremini, ut petitiones veſtras, illas pręſertim, quę animarum veſtrarum videntur ſalutem reſpicere, quantum cum Deo poſſumus favorabiliter annuamus.

Facultas eligendi ſibi Cõfeſſores.

§.1. Hinc eſt, quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis omnibus & ſingulis auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium indulgemus, ut confeſſores idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confeſſiones audire, & omnium & ſingulorum, qui in ipſa Societate pro tempore fuerint, ab omnibus caſibus, ſuper quibus etiam Sedes Apoſtolica merito eſſet conſulenda, pro ſemel tantum poſtquam in ſocietate remanere deliberaverint, in aliis vero caſibus quandocumque abſolvere poſſint, eis impoſita pœnitentia ſalutari: & in mortis articulo ſemel tantum omnium peccatorum veſtrorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fueritis, plenam remiſſionem vobis in ſinceritate fidei & unitate Sanctę Romane Eccleſię, ac obedientia & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus, eadem auctoritate concedere valeat. Ita tamen quod ipſi Confeſſores de his, de quibus fuerit alteri ſatiſfactio impendenda eam vobis per vos ſi ſupervixeritis, aut per ſucceſſores veſtros, ſi tunc forſan tranſieritis faciendam injungant, quam vos vel illi facere teneamini. Et ne propter hujuſmodi gratiam reddamini procliviores ad illicita in poſterum committenda, volumus, quod ſi ex confiden-

Digitized by Google

[illegible], quam aliis diebus tempore congruo celebrare, necnon Euchariſtiæ, Extremæ unctionis, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, abſque Parochiani juris præjudicio, miniſtrare, ad quæ etiam ſuſcipienda extra loca, ſeu Oratoria dictæ Societatis compelli non poſſitis.

Eremitas abſolvant ab irregularitate.

§3. Quodque Sacerdotes Societatis prædictæ cum omnibus & ſingulis Eremitis ipſius Societatis ſuper irregularitate per ipſos quoquomodo, vel ex quavis cauſa contracta, ut divinis officiis, & obſequio Miſſæ intereſſe poſſint diſpenſare, & infamiæ maculam abolere poſſint, & valeant.

Item licentia eleemoſynas quærendi tempore Interdicti.

§4. Inſuper quod cum excommunicatis & interdictis ſeu quavis cenſura ligatis, pro eleemoſynis ad ſuſtentationem vitæ veſtræ dumtaxat acquirendis, & non alias converſari, ita quod hoc ad culpam vobis minime imputetur, poſſitis.

Altare portatili utendi.

§5. Quodque in locis, & Oratoriis per vos & ſucceſſores veſtros acquiſitis & acquirendis, altare portatile pro miſſis celebrandis, & aliis divinis officiis in locis ad id congruis & honeſtis, cum debita reverentia habere poſſitis.

Cœmeteria habendi.

§6. Loca autem pro ſepeliendis Eremitis, & aliis ſervientibus vobis per quemcumque, ſeu quoſcumque catholicos Epiſcopos, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, conſecrari, ſeu benedici poſſint.

Ordines à quo libuerit ſuſcipiendi Epiſcopo.

Vid. Conc. Trident. ſeſſ. 7. cap. 10.

§7. Quodque omnes & ſinguli veſtræ Societatis, qui alias habiles & idonei reperti fuerint, à quocumque Antiſtite gratiam & communionem dictæ Sedis habente, ad omnes etiam ſacros, & presbyteratus ordines alias rite promoveri, & in illis miniſtrare, proprii tum Epiſcopi, ſub cujus diœceſi mora trahitur, licentia prius requiſita, & obtenta, libere & licite valeant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus.

Alia acquirendi loca.

§8. Et inſuper, ut Oratorum S. Mariæ Magdalenæ Paduanenſis & alia quæcumque loca per vos acquiſita, & acquirenda per Societatem præfatam, & ejus nomine, cum omnibus & ſingulis juribus & pertinentiis eorum, abſque impedimento, & contradictione cujuſcumque retinere, necnon omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, & exemptionibus, quibus alia Oratoria & loca Eremitarum utuntur, & gaudent, etiam uti, & gaudere poſſint, & valeant, eadem auctoritate concedimus per præſentes.

Derogatio contrariorum.

§9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & prohibitionibus Apoſtolicis ſpecialibus

Apoſtolicæ Præſidentium, ad ſeptem.

EUGENIUS EPISCOPUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Inter cetera gravia pulſantia pectus noſtrum ſunt, ea potiſſime, per quæ Romanæ Curiæ honor, decuſque ſervatur, & Officialium illius ordines debite diſponuntur, unde contingit ad Sedem Apoſtolicam confluentes debite expedire.

Cauſæ hujuſce faciendæ reductionis.

§1. Nuper ſiquidem pro parte dilectorum filiorum Apoſtolicæ Cameræ Clericorum Capellanorum noſtrorum nobis expoſito, quod proventus, & emolumenta ſingulorum eorumdem ob ipſorum numerum excreſcentiam & augmentum, adeo ſunt ex temporum cauſante malitia diminuta, quod inde nequeunt vitam ducere condecentem, Quodque juxtam antiquam, laudabilemque conſuetudinem, & ſi major negociorum concurſus exiſteret, atque trequentia, minor tamen numerus exiſtebat, & ſtipendia pinguiora, poterantque propterea ejuſdem Cameræ ſervitiis & obſequiis eo magis, & melius inſudare, quo non oportebat, victum quærere aliunde; ac ſubjuncto, quod ſi numerus eorum ad numerum ſeptenarium reduceretur, profecto Camera prædicta meliorem formam haberet, & illius negocia dirigerentur in melius, & loci, & perſonarum decori, & honeſtati forent abſque ulla dubitatione proviſum.

Reductio, de qua in Rubrica.

§2. Nos præfatorum Clericorum votis favorabiliter annuentes, ac attendentes quod non amplior ponendus eſt numerus in officio miniſtrorum, quam poſſit de illius proventibus congrue ſubſtentari, quodque ſeptenarius Clericorum numerus, decens ſit ad negocia præfatæ Cameræ recte ubilibet dirigenda præſenti conſtitutione, quam irretragabiliter obſervari volumus Apoſtolica auctoritate ſancimus, quod de cætero nullus ad officium Clericatus Cameræ hujuſmodi aſſumatur, ſeu illius Clericorum conſortio aggregetur, donec numerus eorum ad ſeptenarium numerum ſit reductus.

Aggregandus ſupra d. numerum emolumentorum expers.

§3. Nihilominus ſi contingat aliquem vel aliquos, ultra præfatum numerum eorumdem Clericorum conſortio aggregari, illos eſſe decernimus omnis perceptionis emolumentorum expertes.

Mandatum Camerario, Clericiſque, ut neminem ſupra d. numerum recipiant.

§4. Mandantes dilecto filio noſtro Franciſco tituli Sancti Clementis presbytero Cardinali Camerario noſtro, & ejus in dicto officio ſucceſſoribus, reliquiſque ejuſdem Cameræ Clericis, atque gentibus præ-

Digitized by Google

auctoritate etiam Apoſtolica ad Abbatias promoti, vel confirmati, ab ejuſdem Ordinis Abbate, Viſitatoribus & Reformatoribus non ſint exempti.

Ordinis hujus Conſtitutiones vide ſuperius in Eugenio III. Conſtit. L.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SEVORUM DEI

Ad futuram rei memomoriam.

Exordium.

AD univerſalis Eccleſiæ regimen licet inſufficientibus meritis divina diſponente clementia deputati, non poſſumus non turbari, cum Monaſteria & alia loca regularia ſentimus in aliqua parte lædi, ſed tunc profecto acerbiori dolore confodimur, cum ubi ſpecioſiora eſſe ſolent, enormius deformantur.

Cauſæ hujus Conſtitutionis.

§. 1. Sane pro parte dilecti filii Joannis Abbatis Monaſteri Ciſtercienſis Cabilonenſis Diœceſis exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli Ciſtercienſis Ordinis Abbates alii videlicet ſe ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apoſtolicam Sedem promotos, alii vero electiones de eis ad dignitates ſimiles factas, & per Sedem fuiſſe confirmatas eamdem aſſerentes, & eo prætextu ſe fore exemptos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, Viſitatoribus quoque & reformatoribus Ordinis ejuſdem parere negligunt & recuſant, prædictum Abbatem generalem Viſitatores & Reformatores hujuſmodi contemnentes, in ipſorum vilipendium, ac ſcandalum totius Ordinis non modicum, & jacturam.

Conſtitutio, de qua in Rubrica.

§. 2. Quare pro parte dicti Abbatis nobis fuit humiliter ſupplicatum ut ſuper his opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos itaque qui Ordinum & Monaſteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque intereſt ſuper talibus providere, cupientes quod Ordo ipſe & illius perſonæ præſertim in dignitatibus conſtitutæ in caritatis & obedientiæ vinculo cum Abbate præfato, & aliis eorum Superioribus ſe conforment, eiſque juxta ſtatuta & ordinationes, & laudabiles conſuetudines dicti Ordinis pareant & intendant, auctoritate Apoſtolica, tenore de ſe factæ hujuſmodi præſumpſerit rebellionis, contemptionis, vilipenſionis, aut inobedientiæ contra patrem Abbatem Ordinis, Viſitatores, & Reformatores hujuſmodi pro tempore exiſtentes, cornua elevare, excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterii & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ſeu ſi promotis & confirmatis, ſeu forſan promovendis, & confirmandis hujuſmodi, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

§. 5. Et inſuper irritum decernimus, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

Si quis &c.

Datum Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXXXVIII. Idus Dec. Pont. noſtri Anno octavo.

Dat. die 8. Decemb. 1438 an. VIII.

XIX.

De S. R. E. Cardinalium dignitate, ceteris Eccleſiaſticis dignitatibus præſtantiori.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Venerabili viro Magiſtro Henrico Archiepiſcopo Cantuarienſi &c.

Archiep. Cantuarien. quæſtionem movit de præcedentia cum Cardinale S. Balbinæ.

NOn mediocri dolore afficimur, cum fratres noſtros Epiſcopos ſeu alios Eccleſiaſticos, diſſidii aliquid exortum eſſe percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occaſio.

§. 1. Proinde non parum audiſſe diſplicuit diſſenſionem illam, quam cum dilecto filio noſtro Joanne tit. S. Balbinæ presbytero

antequam Cardinalatus ipſam foret dignitatem adeptus, dumtaxat exiſtens Vintonienſis Epiſcopus, & voce, & loco tibi cedebat, poſtea autem quam in Card. per fel. rec. Martinum prædeceſſorem noſtrum aſſumptus eſt, jure tibi & aliis antepoſitus fuit, & nunc anteponitur. Quod ſi ſola Cardinalatus dignitas hanc in alio prælationem operata eſt, cur in iſto itidem non efficiet? Cum tamen ipſe Archiepiſcopus, ille Epiſcopalem obtineat dignitatem, & illius Eccleſia tuæ ſit ſuffraganea, iſtius vero nullo jure ſubjecta.

Declaravit tamen ſe ſtaturum judicio Sedis Apoſtolicę.

§2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quod in tuæ proteſtationis fine ſub his verbis addidiſti, quod ſcilicet per præmiſſa, aut aliquid per te factum, aut dictum, & habitum, ſeu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacroſanctam Romanam Eccleſiam matrem tuam, ſeu juramentum tuum eidem præſtitum, aut Venerabilem cœtum ejuſdem Eccleſiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, ſeu dignitati, præeminentia, aut alicui alteri juri eorum, in aliquo derogare, ſeu juramento tuo in aliquo contraire, ſed quod eamdem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam cum honoribus ſuis omnibus, privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præeminentiis, gratiis, & aliis juribus ſuis quibuſcumque cum omni reverentia manutenebis, ac defendes, & ab aliis manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc plane innuere videris ſi hoc ſit Romanæ Eccleſiæ Cardinalium jus, ut reliquos antecedant Eccleſiæ gradus, quod nobis in lite mota perſiſtere, immo Apoſtolicæ Sedis ſtare judicio, cujus inter alia privilegia, quæ manutenere, & defendere poteſtatis, hoc etiam eſt ut de quibuſcumque ambiguis quæſtionibus, quæ in Dei Eccleſia accidunt, valeat judicare, & ſua auctoritate finem imponere, quamquam longe fuiſſet decentius ante motam controverſiam, Sedem Apoſtolicam conſulere.

Dignitas Cardinalitia cæteris ſublimior.

§.3. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas ſit ſublimis, & aliis excellentior, & ita hactenus in Eccleſia reputata, ſi ejus officium ac ſanctorum Patrum ſtatuta, & conſuetudinem tuam apud hanc Sedem, quam generalia Concilia ſemper obſervatam, ſciveris diligenter ſcrutari, facile tibi innoteſcet.

B. Petrus eorum officium inſtituit, vel juſſu Dei ab

§.4. Quippe & ſi hujus dignitatis nomen quod modo in uſu eſt, ab initio primitivæ Eccleſiæ non ita expreſſum fuit, officium coadiutores exiſtunt. Itaque & ab exordio Eccleſiæ ſicut & hodie, Summis Pontificibus in regenda, gubernandaque univerſali Eccleſia aſſiſtebant. Et ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat ut hæc Sacroſancta Domina Romana Eccleſia, juxta quod à B. Petro, & ejus ſucceſſoribus inſtitutum eſt, rite ordinaretur, & in Apoſtolatus culmine unus de Cardinalibus presbyteris, aut Diaconis conſecraretur, datur manifeſte intelligi, hos fratres noſtros qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitiſſe.

Papæ coadjutores in Concilio Nicæno appellati ſunt & abſque teſtium multitudine condemnari nequeunt.

§.5. In confinio autem Nicæni Concilii B. Silveſter, qui cæpit Eccleſiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præſidens, hos coadiutores ſuos nuncupavit Cardinales, & magno admodum privilegio inſignivit, quale nullus patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in canonibus habere reperitur, ut videlicet ſine plurima teſtium multitudine damnari non debeant. Nec ſine myſterio triplex ordo in fratrum noſtrorum collegio à Sanctis noſtris prædeceſſoribus inſtitutus eſt. Nam cum Summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit quemadmodum Moyſi præceptum fuit, ut omnia ad exemplum facere, ſicut ei oſtenſum erat in Monte, quod ad inſtar illius celeſtis Hierarchię in hac noſtra Eccleſia tres conſtituerentur Ordines aſſiſtentium Papę, qui purgantium illuminantium, & perficientium fungerentur officio, veluti ſunt Diaconi, Presbyteri, & Epiſcopi Cardinales. Decuit etiam cum Summus Pontifex CHRISTI repręſentet perſonam, ut quemadmodum Criſto converſanti in terris aſſiſtebant Apoſtoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apoſtolicum repreſentans, coram Papa aſſiſteret; reliqui vero Epiſcopi, ubique diffuſi, Apoſtolos repręſentant ad prędicandum per orbem miſſos.

Membra Pontificis nuncupantur, eoſque offendentes crimine læſæ majeſtatis rei judicantur.

§.6. Ipſos pręterea Cardinales pro honoris, ac dignitatis eminentia, partem ſui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo ſine ulla dubitatione oſtenditur, poſt caput Eccleſię, quod eſt Papa, contigua ſui corporis membra, qui ſunt fratres ejus Cardinales prę ceteris Eccleſię membris, ac partibus honorari debere, adeo quidem, ut ſacris canonibus ſancitum ſit, eos qui in Cardinalem manus iniecerint violentas, aut fugarint, aut inſequuti fuerint, ſeu ad hoc dederint conſilium, vel favorem, criminis

Digitized by Google

Patres appellavit.

Imperator, animadvertens ad quam magnum, ac publicum univerſalis Eccleſiæ officium ipſi fratres noſtri vocati eſſent, ſic inquit. Volumus etiam deinde ſui Ordinis Reverendiſſimos Clericos S. R. E. ſervientes, ſingulos habere illud ſanctum culmen potentiæ, & excellentiæ, cujus ſanctiſſimus noſter Senatus videtur gloria adornari, ideſt Patritios, Conſules fieri, quos certe Patritios, Conſules ſecundum leges, ut in ſumma dignitate conſtitutos Imperator patres ſibi elegit, & loco patrum à ſe honorari affirmat.

Romana Eccleſia Cardinalium cœtum aliis illuſtriorem conſtituit.

§. 9. Quod vero hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, nec cuipiam alteri moleſtum eſſe debet, quoniam ut ſancti atteſtantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, Cathedrales, aliaſque dignitates Romana fundavit Eccleſia, ſicutque licuit, uni Eccleſiæ amplam, alii ampliorem, & alii ampliſſimam prout expedire judicavit tradidit poteſtatem. Omnes enim tamquam unius arboris rami ab una eademque radice, & ut diverſi aquarum rivuli ab eodem fonte prodierunt, licet unus alio copioſior, atque uberior. Itaque ſi juſtis ex cauſis, & Spiritus ſancti inſtinctu, quo hanc Sedem regi credendum eſt, Romana Eccleſia Venerabilium Cardinalium cœtum ad cœleſtis hierarchiæ ſimilitudinem conditum, & tamquam ſui corporis partem his privilegiis, & honoribus illuſtrare decrevit, nec tua Eccleſia; cui per Apoſtolicam Sedem præfectus es, nec quiſquam alius Eccleſiæ gradus ab eodem ſimiliter Apoſtolico throno originaliter inſtitutus, quæ omnia de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio acta ſunt, ullam ſuccenſendi, aut conquerendi cauſam habet, ne illud adducamus evangelicum verbum. Amice non facio tibi injuriam, numquid mihi non licet de meo facere quod volo? Et ſicut tu vis, ut privilegiis Eccleſiæ tuæ ab hac Sede conceſſis, aliæ deferant inferiores Eccleſiæ, ita eadem ratione par eſt, ut ab eadem Sede huic cœtui inſtituto, tu ſimiliter, deferas, & reverentiam præſtes.

Cæteris præeminent ab immemorabili.

§. 10. Multum etiam movere te debet diuturna per Chriſtianum populum ubique

Hoc idem obtinuerunt in Conciliis Generalibus.

§. 11. Idem in antiquis generalibus Conciliis, præſertim in duobus Lugdunenſibus, in uno præſidente Innocentio Quarto, in altero Gregorio Decimo, quorum adhuc extant acta, viſitatum fuit. Sic & in his Synodis noſtris noſtra ætate celebratis, de quibus etiam apud Regnum Angliæ non pauci ſuperſunt teſtes, obſervatum eſſe palam eſt, abſentibus etiam Summis Pontificibus, idem & nunc nobis, præſidentibus in hoc ſacro Æcumenico ſervatur Florentino Concilio.

In omnibus ſententiis ante quoſcumque alios nominantur.

§. 12. His quoque illud accedat, quod in ſententiis, & decretis tam hujus ſanctæ Sedis, quam generalium Conciliorum, cum de dignitatibus nominatim ſit mentio, illa clauſula adiici ſolet, non obſtantibus, ſi Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, ſeu alia quacumque præfulgeat dignitate, per quod ex ordine nominandi, quæ ſit major luculenter apparet.

In prælationibus dignitas Cardinalatus præponderat, etiam ubi non ut Cardinales, ſed uti ſuarum Eccleſiarum Prælati interſunt.

§. 13. Nec cauſetur quiſpiam quod Ordo Epiſcopalis, presbyterio major ſit quoniam in ejuſmodi prælationibus, officium, ac dignitas, ſive juriſdictio præponderat ordini. Quemadmodum jure cautum eſt, ut Archidiaconus non Presbyter, ſuæ juriſdictionis obtentu, Archipresbytero præfératur, ſimili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliuſve clericus noſter, aut alicujus Metropolitani Vicarius, ſeu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocumque ordine majores etiam Epiſcopos antecedit, propter illius juriſdictionem, quam exercet, & perſonam quam repræſentat. Sic & electus ad Eccleſiam Cathedralem, & confirmatus, quamquam nondum conſecratus, ratione juriſdictionis cunctis in ſua diœceſi præeminet. Quis ergo jam dubitarit eum qui talia jura, & canones condidit, & talem aliis tribuit poteſtatem, poſſe eamdem cum vult, & majorem ſuis membris tribuere? Si quis forte obiecerit prioris dignitatis potius eſſe rationem habendam, quam Cardinalatus de novo collati, cum in regiis tractatibus, ac parlamentis, quilibet ut ſuæ Eccleſiæ Prælatus, non ut Cardinalis interſit. Huic obiectioni evidens reſpondet ratio, nam cum perſonæ ſint Eccleſiaſticæ, ſicut ſtatuta, ac privi-

Digitized by Google

byterum, vel presbyter Epiſcopum, aut Epiſcopus Patriarcham præcederet. Præterea in canonibus ſcriptum eſt unumquemque in Collegio, vel Capitulo juxta ſuæ receptionis tempus honorandum eſſe, & quod ſi poſtea aliquis admittatur presbyter, ceteris tempore anterioribus præponatur; qui Præſbyteri non ſunt. Quod ſi in ordine majori ſit, hoc etiam multo amplius in dignitate ſeu juriſdictione quæ in his actibus major eſt ordine ſervandum eſt, ut ſupra de Archidiacono, & Archipresbytero dictum eſt. Quod ſi in poſt receptis locum habet, eadem ratione in iis qui prius, ſi qua de novo eis obveniat dignitas. Hoc enim rationi conſentaneum eſt, ut dignius minus dignum ad ſe trahat, & res à potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in in ipſis Cardinalibus evidenter ſervatur, qui licet certarum Eccleſiarum dum ad Cardinalatum aſſumuntur Epiſcopi ſint, nihilominus eos non Epiſcopos, ſed Preſbyteros S. R. E. Cardinales, ſedes Apoſtolica appellat. Quinimo ſi eis ſuas priores Eccleſias in t t. dimittat, non amplius ſub nomine Eccleſiarum, ſed tituli Cardinalatus ſcribit, quaſi ad majorem dignitatem, & juriſdictionem aſſumpſerit, alioquin non aſcendiſſe, ſed deſcendiſſe, non honorari, ſeu dehonorari viderentur.

Cardinales à ſolo Papa, alii Prælati à Cardinalibus judicantur.

§.14. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiſcopali eſſe majorem dignitate, quia cum illa privatæ unius patriæ præſit utilitati, iſta publicæ totius populi Chriſtiani. Illa unam dumtaxat regit Eccleſiam, iſta cum Sede Apoſtolica univerſas & cum à nemine, niſi ſolo Papa judicentur Cardinales, ipſi & Patriarchas, & Archiepiſcopos, & reliquos Eccleſiæ gradus, cum Summo Pontifice judicant. Quorum officio nomen ipſum conſonat optime, nam ſicut ſuper cardinem volvitur oſtium domus, ita ſuper hoc Sedes Apoſtolica, totius Eccleſiæ oſtium, quieſcit & ſubſtentatur.

Contraria conſuetudo abſque Sedis Apoſt. aſſenſu non ſuffragatur.

§.15. Nullum denique pro tua intentione proponis Eccleſiæ Romanæ privilegium, quis enim alius huic juri poſitivo, & univerſalis Eccleſiæ obſervantiæ, atque Apoſtolicæ conceſſioni, præſertim quæ Apoſtolici throni, membrorumque ejus præeminentiam concernit, contrarium privilegium dandi ullam omnino habet facultatem? neque etiam conſuetudine ulla tuam cauſam tueris. Quamquam ſi qua pretenderetur, præter Apoſtolicæ Sedis conſenſum,

Hortatur Archiepiſcopum Cantuarienſe, ut prędictis acquieſcat.

§.16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, ut prædictis rationibus, ac noſtrorum prædeceſſorum ordinationi atque Eccleſiæ univerſalis obſervantiæ penitus acquieſcas, ſicut pro tua prudentia, & devotione quam ad Romanam Eccleſiam, & nos ſemper habuiſti, te facturum ſperamus. In reliquis verò, ſive tuam Eccleſiam, ſive perſonam concernentibus, quæ nec rationi, aut honeſtati derogent, pro magna qua te omni tempore complexi ſumus, ac complectimur caritate, nos ſemper propitios experieris.

Dat. an. VIII.

Datum Florentiæ . . . . . . Pontificatus noſtri Anno Octavo.

XX.

Monaci profeſſi Ordinis Ciſtercienſis Monacorum S. Benedicti, ad alium quam Cartuſianorum Ordinem tranſire prohibentur.

Vide ſuperius Conſtitut. XVIII. pag. 21.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

REgularem vitam profeſſis, ſic decet omnem vagandi materiam omnemque inquietudinis cauſam amputare, quod in eorum vocatione perſiſtant, ac ſedulum, & devotum Altiſſimo exhibeant famulatum.

Cauſa hujus prohibitionis.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monaſterii Ciſtercienſis, Cabilonen. diœc. & aliorum Ciſtercienſis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli monaci dicti Ordinis, alii videlicet melioris frugis ficto colore, alii vero ut jugum obedientiæ & ſalutaris medicinæ effugiant diſciplinæ, ad alios regulares Ordines ſe divertunt, & ut in illis remanere libere poſſint, licentia Apoſtolicæ Sedi in exquiſitis coloribus ſatagunt obtinere.

Prohibitio, de qua in Rubrica.

§.2. Nos igitur, quorum intereſt animarum providere ſaluti, & hujuſmodi ſalubre remedium adhibere, eorumdem Patris & Abbatum ſupplicationis inclinati harum ſerie decernimus, & etiam ordinamus, quod nullus Ordinis præfati profeſſus, ad alium quemcumque pręterquam Carthuſienſium Ordinem, etiam prætextu literarum Majoris Pœnitentiarii noſtri, etiam ſi in illis plena & expreſſa de pręſentibus mentio

octavo.

XXI.

Concordia Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ, cum definitione quorumdam articulorum Catholicæ fidei in quibus diſſidebant, Primatuſque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarchalis.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Conſentiente ad infracripta cariſſimo in Chriſto filio noſtro Joanne Palæologo Romanorum Imperatore illuſtri, & Locorumtenentibus Venerabilium fratrum noſtrorum Patriarcharum, & cæteris Orientalem Eccleſiam repræſentantibus.

Exordium a lætitia, quæ omnibus Chriſtifidelibus ex hujuſmodi unione provenire debet, petitum.

LÆtentur cœli & exultet terra: ſublatus eſt enim de medio paries, qui occidentalem, orientalemque dividebat Eccleſiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Chriſto, qui fecit utraque unum, vinculo fortiſſimo caritatis & pacis utrumque jungente parietem, & perpetuæ unitatis fœdere copulante ac continente, poſtque longam mæroris nebulam, & diſſidii diuturni atram nigramque caliginem, ſerenum omnibus unionis optatæ jubar illuxit. Gaudeat & mater Eccleſia, quæ filios ſuos hactenus invicem diſſidentes jam videt in unitatem, pacemque rediiſſe: & quæ antea in eorum ſeparatione amariſſime flebat, ex ipſorum modo mira concordia cum ineffabili gaudio omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Chriſtiano cenſentur nomine, matri Catholicæ Eccleſiæ collætentur. Ecce enim occidentales orientaleſque patres, poſt longiſſimũ diſſenſionis, atque diſcordiæ tempus, ſe maris ac terræ periculis exponentes, omnibuſque ſuperatis laboribus, ad hoc ſacrum Œcumenicum Concilium, deſiderio divinumque munus nobis Deus largitus eſt, qui oculis vidimus, quod ante nos multi, cum valde cupierint, aſpicere nequiverunt.

Articuli, ſuper quibus in Concilio Florentino diſputatum eſt.

§.1. Convenientes enim Latini & Græci in hac ſacroſancta Œcumenica Synodo, magno ſtudio invicem uſi ſunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus ſancti proceſſione, ſumma cum diligentia & aſſidua inquiſitione diſcuteretur. Prolatis vero teſtimoniis ex divinis ſcripturis, plurimiſque auctoritatibus ſanctorum Doctorum orientalium & occidentalium; aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibuſdam vero ex Patre, per Filium procedere dicentibus Spiritum Sanctum, & eamdem intelligentiam aſpicientibus omnibus ſub diverſis vocabulis; Græci quidem aſſeruerunt quod id quod dicunt Spiritum ſanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium, ſed quia eis videbatur, ut ajunt, Latinos aſſerere Spiritum ſanctum ex Patre & Filio procedere tamquam ex duobus principiis, & duabus ſpirationibus, ideo abſtinuerunt à dicendo, quod Spiritus ſanctus à Patre procedat & Filio, vero affirmaverunt non ſe hac mente dicere Spiritum ſanctum ex Patre, Filioque procedere, ut excludant Patrem quin ſit fons, atque principium totius Deitatis, Filii ſcilicet, ac Spiritus ſancti, aut quod id quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, ſive quod duo ponant principia, ſeu duas ſpirationes: ſed unum tantum aſſerant eſſe principium, unicamque ſpirationem Spiritus ſancti, prout hactenus aſſeruerunt. Et cum ex his omnibus unus & idem eliciatur veritatis ſenſus, tandem in infraſcriptam, & ſanctam Deo amabilem eodem ſenſu eademque mente unionem unanimiter concordarunt & conſenſerunt.

Profeſſio ab omnibus ſuper eiſdem Articulis facienda.

§.2. In nomine igitur ſanctę Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, hoc ſacro univerſali approbante Florentino Concilio, definimus, ut hęc fidei veritas ab omnibus Chriſtianis credatur & ſuſcipiatur, ſicque omnes profiteantur.

Digitized by Google

Patris ſunt, Pater ipſe unigenito Filio ſuo gignendo dedit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre eternaliter genitus eſt. Definimus inſuper explicationem verborum illorum, Filioque veritatis declarandę gratia, & imminente tunc neceſſitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe appoſitam.

Conſecratione in azimo, vel fermentato.

§.4. Item in azymo ſive fermentato pane triticeo, corpus CHRISTI veraciter confici: Sacerdoteſque in altero ipſorum Domini corpus conficere debere, unumquemque ſcilicet juxta ſuę Eccleſię ſive Occidentalis ſive Orientalis conſuetudinem.

Purgatorio, & ſuffragiis.

§.5. Item ſi vere pœnitentes in Dei caritate deceſſerint, antequam dignis pęnitentię fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis Purgatorii poſt mortem purgari: & ut à pęnis hujuſmodi releventur, prodeſſe eis fidelium vivorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quę à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueverunt ſecundum Eccleſię inſtituta.

Paradiſo, & diſtrictione meritorum.

§.6. Illorumque animas qui poſt baptiſma ſuſceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quę poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutę corporibus (prout ſuperius dictum eſt) ſunt purgatę, in cęlum mox recipi, & intueri clare ipſum Deum trinum, & unum, ſicuti eſt pro meritorum tamen diverſitate aliam alia perfectius.

Inferno.

§.7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in Infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Primatu Romani Pontificis:

§.8. Item definimus, Sanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in univerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiuſque Eccleſiæ caput, & omnium Chriſtianorum patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in B. Petro, paſcendi, regendi, ac gubernandi univerſalem Eccleſiam à D. N. JESU CHRISTO plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in geſtis œcumenicorum Conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

Ordine Patriarcharum.

§.9. Renovantes inſuper ordinem traditum in Canonibus cæterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Con-

Ego Eugenius [illegible] Ecclesiæ Epiſcopus, ita definiens ſubcripſi.

Adiutor & protector meus es tu, Domine ne derelinquas me.

Et S. R. E. Cardinalium ſubſcriptio.

Ego Antonius Epiſcopus Oſtienſis, Card. Bononienſis, ſupradictas definitiones veras & Catholicas eſſe affirmo, & me illis ſubcripſi.

Ego Beranda Epiſcopus Portuenſis, Cardinalis Placentinus, ſupradictas definitiones veras, & Catholicas eſſe affirmo, & ſubſcripſi.

Ego N. tituli S. Crucis, Presb. Card. ſupradictis definitionibus tamquam veris, & Catholicis ſubſcripſi.

Ego F. tituli S. Clementis, Presbyter Cardinalis, ſupradictis definitionibus me ſubcripſi.

Ego A. tit. S Marci, Presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Jul. tit. S. Sabinæ, Presb. Card. me ſubſcripſi.

Ego Proſper tit. S. Georgii ad Velum aureum, Diaconus Cardinalis de Columna ſubſcripſi.

Ego Dominicus S. Mariæ in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

XXII.

Exemptio Sororum ſive Monialium Ordinis S. Claræ, à juriſdictione, & ſuperioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque, & a ſolutione pedagiorum, & quarumlibet contributionum.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Licet Romanus Pontifex omnes religiones, & religioſas perſonas, earumque Monaſteria, ſive loca, aſſueto benignitatis affectu proſequi conſueverit, illa tamen ſpecialius ſibi ſubdit, ac a cujuslibet alterius juriſdictione onerumque quorumcumque ſubiectione, & ſolutione libera facit penitus, & exempta, quæ majoribus oppreſſionibus, exactionibuſque gravata noſcuntur.

Moniales S. Claræ Papę conqueruntur de gravaminibus ſibi aliis impoſitis.

§.1. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Abbatiſſarum, & Conventuum univerſorum Monaſ-

Digitized by Google

impoſitas, & illatas, petitioneſque & exactiones, quæ ratione fructuum, qui in eorumdem Monaſteriorum, & locorum agris, & poſſeſſionibus intra nonnullarum, cum cura & ſine cura, Eccleſiarum limites conſiſtentibus colliguntur, à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis, factæ, ſunt hactenus, & fiunt etiam de præſenti, Abbatiſſæ Conventus, Moniales, Monaſteria, & loca hujuſmodi in tantam paupertatem, inopiamque venerunt, quod pia eorum vota exolvere non valentes, in Monaſteriis, & locis ipſis divini cultus eſt adeo diminutus, quod niſi provideatur celeriter, veriſimiliter formidatur in eis extinctio obſervantiæ regularis. Quare pro parte Abbatiſſarum, & Conventuum prædictarum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut providere eis & eiſdem Monaſteriis, ſive locis ſuper hoc de opportuno remedio dignaremur.

Eas igitur ab omni juriſdictione, etiam Ordinariorũ declarat exẽptas.

§.2. Nos igitur, qui ad eoſdem Fratrum Minorum, & S. Claræ Ordines ſpecialem gerimus devotionis affectum, piæ mem. Nicolai Quarti, Bonifacii Octavi, Joannis Vigeſimi ſecundi, Clementis Tertii, Alexandri Quarti, & Benedicti Vndecimi Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, earumdem Abbatiſſarum, & Conventuum, necnon dilecti filii Guillelmi de Caſali, ejuſdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Miniſtri ſacræ paginæ profeſſoris, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantis, in hac parte ſupplicationibus inclinati, ut in eiſdem Monaſteriis eo devotius divinis laudibus intendatur, quo perſonæ in illis vacantes ſtudio piæ vitæ potiori fuerint immunitatis privilegio communitæ Abbatiſſas, Conventus, Moniales, Monaſteria, atque loca hujuſmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac bonis eorumdem mobilibus, & immobilibus quibuſcumque tam præſentibus, quam futuris, ab omni juriſdictione, dominio, poteſtate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Nunciorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Judicum ad inſtar præfatorum Pontificum conceſſorum privilegiorum, quæ hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentium prorſus eximimus, & perpetuo liberamus, ac ſub B. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectionem ... delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat.

Et etiam ab omni pedagio & contributione.

§.3. Quinimo Abbatiſſas, Conventus, & Moniales eaſdem cum earum Monaſteriis atque locis perpetuo exemptas eſſe volumus immunes, & liberas, & ab omni decimarum, ſubſidiorum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum hujuſmodi ſolutione, contributione, reſponſione, & aliis quibuſcumque fel. rec. Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis quibuslibet conſtitutionibus, & privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis ſpecialibus, & generalibus, locorum Ordinariis, vel aliis quibuſcumque, & quovis modo conceſſis, & in poſterum concedendis, necnon ſtatutis conſuetudinibus, & ordinationibus Monaſteriorum locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promiſſionibus, & ſolutionibus per eaſdem Abbatiſſas, Conventus, & Moniales hactenus forſan factis, contrariis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis non obſtantibus.

De obſervantia hujuſce Conſtitutionis.

§.4. Mandantes omnibus, & ſingulis Legatis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis ſupradictis cujuſvis ordinis, gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus præfulgeant dignitate, ne Abbatiſſas, Conventus, Monaſteria, & loca hujuſmodi ſuper præmiſſis, & circa ea impetant, aut quomodolibet moleſtent, quinimo nec ſinant ab aliis, quantum in eis fuerit quomodolibet moleſtari, etiam per literas Apoſtolicas ſub quavis forma, vel expreſſione verborum confectas, ſeu conficiendas in poſterum, & etiam, ſi literæ ipſæ de eiſdem Monaſteriis, Abbatiſſis, Prioriſſis, Conventibus, Ordinibus, & religione, ac privilegiis, & indultis ipſarum, & de præſenti indulto plenam, & expreſſam facerent mentionem, ac etiamſi in eiſdem literis conceſſis, & concedendis clauſulæ infraſcriptæ, videlicet quod omnes perſonæ Eccleſiaſticæ, ſæculares, & religioſæ, exemptæ, & non exemptæ, ad præſtationem, ſeu ſolutionem decimarum, collectarum, tallearum, ſubſidiorum, procurationum, angariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum quocumque nomine nuncupentur, ſeu ad contribuendum in eis compelli valeant.

pelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, non poſſint per literas Apoſtolicas, quæ de indulto hujuſmodi, & toto tenore ipſius plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facerent mentionem, ſive quibuslibet privilegiis eis, vel quibuſcumque perſonis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede conceſſis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis ſpecialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipſarum, quomodolibet impediri valeret, vel etiam retardari, vel aliæ quæcumque, & qualeſcumque clauſulæ prædictis ſimiles; vel diſſimiles, ſub quocumque tenore, vel expreſſione verborum insertę fuerint, quæ conſtitutioni, & ordinationi noſtris hujuſmodi poſſent in aliquo derogare, compelli poſſint invitæ. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ac quoſcumque proceſſus, quaſcumque perſonas continentes, quos, vel quas, adverſus Abbatiſſas, Conventus, Moniales, Monaſteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis hujuſmodi quomodolibet haberi contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius exiſtere roboris vel momenti.

Juriſdictionem verum Superiorum Ordinis ejuſdem præſervat.

§.6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Miniſtro, & aliis Ordinis Minorum hujuſmodi pro tempore exiſtentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hactenus habuerunt, & de præſenti habent curam, diſpoſitionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monaſteriorum, & locorum prædictorum libere & licite valeant exercere, nolumus præjudicium generari.

Dat. die 13. Aug. 1439. An. IX.

Nulli ergo &c.

Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXXXVIIII. Idibus Auguſti, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXIII.

Concordia Armenorum cum Sancta Romana Eccleſia, & declaratio articulorum ſeptem novæ legis ſacramenta, & pleraque alia concernentium.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Lætitia Eccleſiæ ſuper hujuſmodi unione.

EXultate Deo adjutori noſtro, jubilate Deo Jacob, omnes qui ubique nomine cenſemini chriſtiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus miſericordiæ ſuæ, alium diſſidii lapidem, nongentis & amplius annis in Eccleſia ſua poſitum, ſuſtulit... non parvis agitari turbinibus, ut inter ipſas reſpirare anguſtias, & ad reſiſtendum fortior aſſurgere valeat, multis eam quotidie modis conſolari, & roborari dignatur.

Pridem Græcos, nunc Armenos ait unitos.

§.1. Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longe, lateque continentium nationes, & linguas, hodie vero hanc ipſam Armenici populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffuſus eſt, in eodem fidei, & caritatis vinculo cum Sede Apoſtolica ſtabilivit. Hæc profecto tam magna, & mira ſunt divinæ pietatis beneficia, ut non ſolum pro utroque, ſed ne quidem pro altero ſatis dignas ſuæ Majeſtati referre gratias poſſit intellectus humanus. Quis nos vehementer admiretur, uno eodemque tam brevi tempore duo ſic præclara, & ſæculis deſiderata opera, in hoc Sacro Concilio fuiſſe tam feliciter conſummata? Vere à Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris. Quomodo enim hominum prudentia, vel induſtria, niſi gratia Dei, & cœpiſſet, & perfeciſſet, has tantas, & tales res explere potuiſſet? Laudemus jugiter, & toto corde benedicamus Domino, qui fecit mirabilia magna ſolus, ipſique pſallamus ſpiritu, pſallamus, & mente, oreque, & opere, quantum ſinit humana fragilitas, pro tantiſque muneribus gratias agamus, orantes, & obſecrantes, ut quemadmodum ipſi Græci, atque Armeni, unum cum Eccleſia Romana effecti ſunt, ita fiant, & ceteræ nationes, præſertim Chriſti caractere inſignitæ, & totus denique Populus Chriſtianus omnibus odiis belliſque extinctis, mutua invicem pace, & fraterna caritate quieſcat, & gaudeat.

Armenorum laudes.

§.2. Ipſos autem Armenos magnis laudum præconiis dignos eſſe merito cenſemus. Ut primum enim à nobis ad Synodum accerſiti ſunt, tamquam Eccleſiaſticæ avidi unitatis, ſpectabiles devotos, & doctos Oratores ſuos cum ſufficienti mandato, de ſuſcipiendo videlicet quicquid Spiritus Sanctus hanc ſanctam Synodum illuſtraverit, ex remotiſſimis regionibus per multos labores mariſque pericula, ad nos, & hoc ſacrum Concilium deſtinarunt.

Qua benignitate cum eis actum ſit.

§.3 Nos vero tota mente, ut noſtrum paſtorale decebat officium, cupientes tam ſanctum perficere opus, ſæpe cum ipſis Oratoribus de hac ſancta unione contulimus, & ne parva huic ſanctæ rei dilatio fieret, deputavimus de omni ſtatu hujus Sacri Concilii viros juris divini, & humani doctiſſimos, qui cum omni cura, ſtudioque, & diligentia rem iſtam cum iſtis pertractarent

menorum hæſitatio eſſe valeat, atque idem per omnia ſapiant cum Sede Apoſtolica, unioque ipſa ſtabilis, & perpetua ſine ullo ſcrupulo perſeveret, ut ſub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam ſuper præmiſſis Romana profitetur Eccleſia, per hoc decretum, ſacro hoc approbante Florentino Concilio, ipſis Oratoribus ad hoc etiam conſentientibus traderemus.

De Symbolo.

§.5. In primis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Epiſcopis in œcumenico Conſtantinopolitano Concilio editum, cum illa additione. Filioque ipſi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & urgente neceſſitate, licite, & rationabiliter appoſita, cujus talis eſt tenor. Credo in unum Deum &c. hoc autem ſanctum Symbolum, ſicut apud Latinos mos eſt, ita decernimus per omnes Armenorum Eccleſias intra Miſſarum ſolemnia ſingulis ſaltem dominicis diebus, & majoribus feſtivitatibus, decantari, vel legi.

De duabus naturis in Chriſto.

§.6. Secundo tradimus eis definitionem quarti univerſalis Concilii Chalcedonenſis, in quinto poſtea, & ſexto univerſalibus Conciliis renovatam de duabus naturis in una Chriſti perſona, cujus tenor talis eſt. Sufficeret quidem ſapiens hoc, & ſalutare divinæ gratiæ Symbolum ad plenam cognitionem, ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu Sancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam hi qui conantur reprobare prædicationem veritatis per proprias hæreſes, novas voces genuerunt, & hi quidem præſumentes corrumpere myſterium diſpenſationis Domini, quæ propter nos facta eſt: alii vero introducentes confuſionem permixtionemque, & ſtultè confingentes unam eſſe naturam carnis, & Deitatis, & portento ſe dicentes paſſibilem unigeniti divinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem machinationem contra veritatem, præſens nunc ſancta, & magna atque univerſalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decrevit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum Patrum manere irrecuſabilem, & poſteriore tempore propter illos quidem qui pugnant adverſum Spiritum Sanctum, corroborat doctrinam de ſubſtantia Spiritus, traditam à Patribus centum quinquaqui ſalutaris Symboli mentem pio zelo noſſe deſiderant. Quibus etiam conſequentiſſime epiſtolam coaptavit magnæ, & ſenioris Urbis Romæ Præſulis beatiſſimi ac ſanctiſſimi Leonis Papæ, quæ ſcripta eſt ad ſanctæ memoriæ Archiepiſcopum Flavianum, ad perimendas Eutychis malam intelligentiam, utpote congruentem illius magni Petri confeſſioni, & exiſtentem nobis quamdam columnam communem adverſus prava dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios diſpenſationis divinæ myſterium diſcerpere nituntur, obſiſtit, & illos qui paſſibilem deitatem unigeniti auſi ſunt dicere, à ſacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Chriſti temperamentum aut confuſionem exquirunt, reſiſtit: & eos qui dicunt, ſervi formam, quam ex nobis aſſumpſit, cœleſtem eſſe, aut alterius alicujus ſubſtantiæ, ut dementes abjicit: & qui duas quidem ante unitionem naturas Domini fabulantur, unam vero poſt unitionem confingunt anathematizat. Sequentes igitur Sanctos Patres, unum eumdemque confiteri Filium Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM conſonanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum vere, & hominem vere, eumdem ex anima rationali, & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum Deitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem, ſecundum humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato, ante ſæcula quidem de Patre genitum ſecundum Deitatem, in noviſsimis autem diebus eumdem propter nos & propter ſalutem noſtram ex MARIA Virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, unum eumdemque Chriſtum verum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiviſe, inſeparabiliter agnoſcendum, nuſquam ſublata differentia naturarum propter unitionem, magiſque ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrente, non in duas perſonas partitum, ſive diviſum, ſed unum, & eumdem Filium unigenitum Deum, verum Dominum JESUM CHRISTUM, ſicut ante Prophetæ de eo, & ipſe nos JESUS CHRISTUS erudivit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

§. 7. Ter-

Digitized by Google

ſequentem humanam ejus voluntatem, & non reſiſtentem, vel reluctantem, ſed potius, & ſubjectam divinæ ejus atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis voluntatem moveri, ſubjici vero voluntati divinæ juxta ſapientiſſimum Athanaſium. Sicut enim ejus caro, Dei verbi dicitur & eſt, ita & naturalis carnis ejus voluntas, propria Dei verbi dicitur & eſt, ſicut ipſe ait: Quia deſcendi de Cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me, Patris; ſuam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta eſt. Quemadmodum enim ſanctiſſima atque immaculata animata ejus caro, deificata eſt, non eſt perempta, ſed in proprio ſui ſtatu, & ratione permanſit: ita & humana ejus voluntas deificata eſt, non eſt perempta, ſalvata eſt autem magis ſecundum deiloquum Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Salvatore intelligitur, non eſt contrarium Deo: deificatum eſt totum, duas enim naturales operationes indiviſe, inconvertibiliter, inconfuſe, inſeparabiliter in eodem Domino JESU CHRISTO vero Deo modo glorificamus, hoc eſt divinam operationem, & humanam operationem ſecundum divinum prædicatorem Leonem apertiſſime aſſerentem: agit enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium eſt, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis: nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationem Dei, & creaturæ, ut neque quod creatum eſt, in divinam educamus eſſentiam, neque quod eximium eſt divinæ naturæ, ad competentem creaturis locum dejiciamus. Unius enim, & ejuſdem tam miracula quam paſſiones cognoſcimus, ſecundum aliud, & aliud earum ex quibus eſt naturarum, & in quibus habet eſſe, ſicut admirabilis inquit Cyrillus. Undique igitur inconfuſum, atque indiviſum conſervantes unum ſanctæ Trinitatis, brevi voce cuncta proferimus: & poſt incarnationem, Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM verum Deum eſſe credentes, aſſerimus duas ejus eſſe naturas, in una ejus radiante ſubſiſtentia, in qua tam miracula quamquam paſſiones per omnem ſui diſpenſativam converſationem, non per phantaſiam, ſed veraciter demonſtravit, ob naturalem differentiam, in eadem una ſubſiſtentia cognoſcendam, dum utraque natura cum alterius communione, indiviſe & inconfuſe propria vellet atque operaretur, ſecundum damnatam Neſtorii hæreſim definitionem feciſſe: inſtruximus eos & declaravimus, hujuſmodi falſam fuiſſe ſuggeſtionem, ipſamque Synodum Calcedonenſem, & beatiſſimum Leonem, ſancte, & recte veritatem de duabus in una perſona Chriſti naturis ſuperius deſcriptam definiviſſe, contra impia Neſtorii, & Eutychis dogmata, injunximuſque ut ipſum beatiſſimum Leonem, qui veræ fidei columna fuit, & omni ſanctitate, & doctrina refertus, tamquam ſanctum, & in Cathalogo Sanctorum merito deſcriptum, de cetero reputent, & venerentur, atque non ſolum dictas tres Synodos, ſed & omnes alias univerſales auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, ſicuti, & ceteri fideles, reverenter ſuſcipiant.

Septem Sacramenta novæ legis.

§. 9. Quinto, Eccleſiaſticorum ſacramentorum veritatem, pro ipſorum Armenorum, tam præſentium, quam futurorum faciliori doctrina, ſub hac breviſſima redigimus formula. Novæ legis ſeptem ſunt ſacramenta, videlicet, Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, quę multum a ſacramentis differunt antiquę legis. Illa enim non cauſabant gratiam, ſed eam ſolum per paſſionem Chriſti dandam eſſe figurabant: hæc verò noſtra, & continent gratiam, & ipſam digne ſuſcipientibus conferunt. Horum quinque prima ad ſpiritualem uniuſcujuſque hominis in ſe ipſo perfectionem; duo ultima ad totius Eccleſię regimen, multiplicationemque ordinata ſunt. Per Baptiſmum enim ſpiritualiter renaſcimur, per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutrimur divina Euchariſtiæ alimonia, quod ſi per peccatum ægritudinem incurrimus animæ per Pœnitentiam ſpiritualiter ſanamur, ſpiritualiter etiam, & corporaliter (prout animæ expedit) per extremam Unctionem. Per Ordinem verò Eccleſia gubernatur, & multiplicatur ſpiritualiter. Per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tamquam materia, verbis tamquam forma, & perſona miniſtri conferentis ſacramentum, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, quorum ſi aliquod deſit, non perficitur ſacramentum. Inter hæc ſacramenta tria ſunt, Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem, ideſt ſpirituale quoddam ſignum, a ceteris diſtincti-

ſtincti-

Digitized by Google

ne Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; vel baptizatur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, verum perficiatur Baptiſma: quoniam cum principalis cauſa, ex qua baptiſmus virtutem habet, ſit ſancta Trinitas, inſtrumentalis autem ſit miniſter, qui tradit exterius Sacramentum, ſi exprimetur actus, qui per ipſum exercetur miniſtrum, cum Sanctæ Trinitatis invocatione, perficitur ſacramentum. Miniſter hujus ſacramenti eſt ſacerdos, cui ex officio competit baptizare. In cauſa autem neceſſitatis, non ſolum ſacerdos, vel diaconus, ſed etiam laicus, vel mulier, immo etiam paganus, & hæreticus, baptizare poteſt, dummodo formam ſervet Eccleſiæ, & facere intendant quod facit Eccleſia. Hujus ſacramenti effectus, eſt remiſſio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque pœna quæ pro ipſa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis injungenda eſt ſatisfactio, ſed morientes, antequam culpam aliquam committant, ſtatim ad regnum Cœlorum, & Dei viſionem perveniunt.

Confirmatione.

§. 11. Secundum Sacramentum eſt Confirmatio cujus materia eſt Chriſma confectum ex oleo, quod nitiorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, qui odorem ſignificat bonæ famæ per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt, Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cum ceteras unctiones ſimplex ſacerdos valeat exhibere, hanc nonniſi Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quod per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cum enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Joannem, qui cum veniſſent, oraverunt pro eis ut acciperent Spiritum Sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini *Jeſu*. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, da-

mentum, cujus materia eſt panis triticeus, & vinum de vite, cui ante conſecrationem aqua modiciſſima admiſceri debet. Aqua autem autem ideo admiſcetur quoniam juxta teſtimonia Sanctorum Patrum, & Doctorum Eccleſiæ pridem in diſputatione exhibita, creditur ipſum Dominum in vino aqua permixto hoc inſtituiſſe Sacramentum, deinde quia hoc convenit Dominicæ paſſionis repræſentationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus a B. Petro: in ſacramentorum oblationibus, quæ intra Miſſarum ſolemnia Domino offeruntur panis tantum, & vinum aqua permixtum, in ſacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum ſolum, aut aqua ſola offerri, ſed utrumque permixtum, quia utrumque, id eſt ſanguis, & aqua ex latere Chriſti profluxiſſe legitur. Tum etiam quod convenit ad ſignificandum hujus Sacramenti effectum, qui eſt unio populi Chriſtiani ad Chriſtum. Aqua enim populum ſignificat, ſecundum illud Apocalypſis: Aquæ multæ populi multi. Et Julius Papa ſecundus, poſt beatum Sylveſtrum, ait: Calix Dominicus juxta Canonum præceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populum intelligi, in vino vero oſtendi ſanguinem Chriſti. Ergo cum in Calice vinum, & aqua miſcetur, Chriſto populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & jungitur. Cum ergo tam Sancta Romana Eccleſia, a beatiſſimis Apoſtolis Petro & Paulo edocta, quam reliquæ omnes Latinorum, Græcorumque Eccleſiæ, in quibus omnis ſanctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio naſcentis Eccleſiæ ſic ſervaverint, & modo ſervent, inconveniens admodum videtur, ut alia quævis regio ab hac univerſali, & rationabili diſcrepet obſervantia. Decernimus igitur, ut etiam ipſi Armeni ſe cum univerſo Orbe Chriſtiano conforment, eorumque Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquæ (prout dictum eſt) admiſceant vino. Forma hujus Sacramenti ſunt verba Salvatoris quibus hoc conficit Sacramentum. Nam ipſorum verborum virtute, ſubſtantia panis in corpus Chriſti, & ſubſtantia vini in ſanguinem convertuntur, ita tamen quod totus Chriſtus continetur

ſub

Digitized by Google

mentum hoc quo ad vitam operatur ſpiritualem , in quo (ut inquit Urbanus Papa) gratam Salvatoris noſtri recenſemus memoriam , a malo retrahimur , confortamur in bono , & ad virtutum , & gratiarum proficimus incrementum .

Pœnitentia . §.13. Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia , cujus quaſi materia ſunt actus pœnitentis , qui in tres diſtinguuntur partes . Quarum prima eſt cordis contritio , ad quam pertinet , ut doleat de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cetero . Secunda eſt oris confeſſio , ad quam pertinet , ut peccator omnia peccata , quorum memoriam habet , ſuo ſacerdoti confiteatur integraliter . Tertia eſt ſatisfactio pro peccatis ſecundum arbitrium ſacerdotis, quæ quidem præcipue fit per orationem, jejunium , & eleemoſynam . Forma hujus ſacramenti ſunt verba abſolutionis , quæ ſacerdos profert , cum dicit : Ego te abſolvo &c. Miniſter hujus ſacramenti eſt ſacerdos , habens auctoritatem abſolvendi , vel ordinariam , vel ex commiſſione ſuperioris, effectus hujus ſacramenti eſt abſolutio a peccatis .

Extrema Unctione . §.14. Quintum ſacramentum eſt , extrema Unctio , cujus materia eſt , oleum olivæ per Epiſcopum benedictum . Hoc ſacramentum niſi infirmo , de cujus morte timetur , dari non debet , qui in his locis ungendus eſt : in oculis propter viſum , in auribus propter auditum , in naribus propter odoratum , in ore propter guſtum , vel loquutionem , in manibus propter tactum , in pedibus propter greſſum , in renibus propter delectationem ibidem vigentem . Forma hujus ſacramenti eſt hæc : per iſtam unctionem , & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per viſum &c. Et ſimiliter in aliis membris . Miniſter hujus ſacramenti eſt ſacerdos . Effectus verò eſt mentis ſanatio , & in quantum autem expedit ipſius etiam corporis . De hoc ſacramento inquit beatus Jacobus Apoſtolus : infirmatur quis in vobis ; inducat presbyteros Eccleſiæ , ut orent ſuper eum, ungentes eum oleo in nomine Domini , & oratio fidei ſalvabit infirmum , & alleviabit eum Dominus , & ſi in peccatis ſit , dimittentur ei .

Ordine . §.15. Sextum ſacramentum eſt , ordinis , cujus materia eſt illud , per cujus traditionem confertur ordo , ſicut presbyteratus traditur per calicis cum vino , & patenæ cum pane porrectionem . Diaconatus verò per libri Evangeliorum dationem . Subdiatrimonii , quod eſt ſignum conjunctionis Chriſti , & Eccleſiæ , ſecundum Apoſtolum dicentem : ſacramentum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto , & in Eccleſia . Cauſa efficiens Matrimonii , regulariter eſt mutuus conſenſus , per verba de præſenti expreſſus . Aſſignatur autem triplex bo um Matrimonii . Primum eſt proles ſuſcipienda , & educanda ad cultum Dei . Secundum eſt fides , quam unus conjugum alteri ſervare debet . Tertium indiviſibilitas Matrimonii propter hoc quod ſignificat indiviſibilem conjunctionem Chriſti , & Eccleſiæ. Quamvis autem ex cauſa fornicationis liceat tori ſeparationem facere , non tamen aliud matrimonium contrahere fas eſt , cum Matrimonii vinculum legitime contracti perpetuum ſit .

§.17. Sexto compendioſam illam fidei regulam , per beatiſſimum Athanaſium editam ipſis præbemus oratoribus , cujus tenor talis eſt : Quicumque vult ſalvus eſſe &c. Fidei Regula edita a S. Athanaſio .

§.18. Septimo , decretum unionis cum Græcis conſummatæ pridem in hoc ſacro œcumenico Florentino Concilio promulgatum cujus tenor talis eſt : Eugenius &c. Lætentur Cæli &c. Decreto unionis Græcorum .

§.19. Octavo cum inter alia ſit etiam cum ipſis Armenis diſputatum , quibus diebus feſtivitates Annunciationis B. Mariæ Virginis , Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ , & conſequenter Nativitatis & Circumciſionis Domini noſtri JESU CHRISTI , ac præſentationis ejuſdem in templo , ſeu Purificationis beatæ Virginis Mariæ celebrari debeant , ſatiſque dilucide veritas patefacta fuerit , tam ſanctorum Patrum teſtimoniis , quam conſuetudine Eccleſiæ Romanæ , & omnium aliarum univerſaliter apud Latinos , & Græcos : ne igitur in tantis celebritatibus diſpar ſit Chriſtianorum ritus , unde perturbandæ caritatis occaſio poſſit oriri , decernimus tanquam veritati , & rationi conſentaneum , & juxta totius reliqui Orbis obſervantiam , ut ipſi etiam Armeni feſtum Annunciationis B. Mariæ die 25. Martii , Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ 24. Junii , Nativitatis vero ſecundum carnem Salvatoris noſtri 25. Decembris ; Circumciſionis ejuſdem 1. Januarii , Epiphaniæ 6. ejuſdem Januarii , præſentationis Domini in templo , ſeu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarii debeant ſolemniter celebrare . Feſtivitatibus celebrandis .

§.20. His omnibus explicatis , prædicti Armenorum Oratores nomine ſuo , & ſui Patriar- Quæ omnia Armenorum Legati acceptarunt .

Digitized by Google

ſionibus fideliter obtemperare.

Dat. die 22. Novembris 1439. An. IX.

Datum Florentiæ in publica ſeſſione Synodali, ſolemniter in Eccleſia majori celebrata, anno Domini MCCCCXXXIX. decimo Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno IX.

XXIV.

Communicantes in hebdomada Sancta, vel infra octavam Paſchæ Reſurrectionis Domini Noſtri JESU CHRISTI, ſatisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Eccleſiæ.

EUGENIUS PAPA IV.

Vid. Concil. Trident. Cap. Omnis de Pœnitentia, & Can. 9. Seſſ. 13.

Dilecto filio Jacobo de Primaticis de Bononia Ordinis Minorum de obſervantia regulari.

Cauſæ hujuſce declarationis.

FIdei digna relatione percepimus in civitate Litii, non parvam per hæc tempora excitatam fuiſſe commotionem, de die debitæ perceptionis ſacratiſſimi corporis Domini noſtri JESU CHRISTI, & per aliquos religioſos eſſe affirmatum, quod non communicantes actualiter in die Reſurrectionis Dominicæ, mortaliter peccarent, etiam ſi in die Jovis Sancti, & aliis quibuſcumque diebus infra annum pluries, & frequentatis vicibus communicaſſent, quod piis auribus eſt audire moleſtum.

Alias ſuper hoc ſe declaraſſe ait Papa.

§. 1. Recolimus alias per quoddam noſtrum Breve ſcripſiſſe venerabili fratri noſtro Epiſcopo Licenſi, quod intelligebamus ſatisfactum eſſe, ſi paulo ante, vel paulo poſt diem reſurrectionis Domini quis communicet, mirati ſumus, quod poſtmodum nova controverſia revixerit, ſed inimicus homo ſuperſeminavit zizaniam.

Aliam dat declarationem.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes juxta doctrinam beati Auguſtini, quod ſolent circumſtantiæ ſcripturarum illuminare ſubſtantiam veritatis, & non ſolum adjacentia, ſed etiam præcedentia, & ſubſequentia verba ſunt conſideranda prudenter, cum dicat canon Eccleſiæ, omnis utriuſque ſexus fidelis ſaltem ſemel in anno confiteatur, & infra, ſuſcipiens ad minus in Paſcha reverenter Euchariſtiæ ſacramentum, & ſequitur, niſi de proprii ſacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam & huic ſententiæ omnes volumus acquieſcere.

Hæc præcipit notificanda.

§. 3. Quare devotioni tuæ committimus, ut prædicta, ubi oportere intelligas, populis nota facias.

Dat. die 8. Julii 1440. An. X.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo noſtro ſecreto, die VIII. Julii MCCCCXL. Pontificatus noſtri Anno X.

XXV.

Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, & ſub Regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris, & electionis Prælatorum ipſius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innocentii VII. regularem vitam ducere cœperunt, ut videre eſt ſupra in Conſtitutione IV. Gregorii XII. Tomo ſuperiori pag. 410.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis univerſis Fratribus S. Hieronymi Feſulani nuncupatis, præſentibus, & futuris, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœmium.

SUper gregem dominicum noſtræ vigilantiæ divinitus creditum intenti, ſpeculatoris, prout nobis deſuper conceditur, exercentes officium, Chriſtifideles præſertim regulari obſervantiæ deditos, eo providentiæ ſtudio gubernari annuimus, ut ſuavi religionis jugo ſuppoſiti, curioſus Eccleſiæ ſcrutator in eis nil inveniat nota dignum, ipſique animarum ſublatis periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum, Domino dante, ſuſcipiant incrementum.

Fratrum petitio Papæ.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos, qui mundanis ſpretis illecebris, juxta quaſdam conſtitutiones S. Hieronymi ſub regulari obſervantia hactenus multiplicaſtis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, ut eo devotius Altiſſimo famulari valeatis, quo vos ſub aliqua ex regulis per Sedem Apoſtolicam approbatis degere conſpexeritis, ſub regula S. Auguſtini, ad quam ſingularem

Digitized by Google

tatem profiteri, ac ſub illa vivere, necnon loca, domos, ſive oratoria ad vos ſpectantia, in domos ſive Prioratus dictæ regulæ S. Auguſtini, cum Eccleſiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortalitiis, & aliis neceſſariis officinis erigere poſſitis.

Eam S. Hieronymi Feſulani jubet nuncupari.

§.3. Et quod vos omnes & ſinguli unum corpus & una Congregatio, quod ſeu quæ Congregatio fratrum S. Hieronymi Feſulani nuncupetur, ſitis, & eſſe cenſeamini.

Conventum Feſulanum Congregationis caput fore, in eoque Generalia Capitula cogi præcipit.

§.4. Necnon quamprimum regulam S. Auguſtini hujuſmodi profeſſi fueritis, ut præfertur, pro veſtro ac domorum, ſeu prioratuum ad vos pertinentium tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus ſalubri ſtatu, in domo ſeu Prioratu S. Hieronymi Feſulani, quam ſeu quem veſtrum principale caput, cui aliæ ſeu alii domus, vel Prioratus ad vos ſpectantes hujuſmodi ſubſint, & membra exiſtant, fore Apoſtolica auctoritate decernimus hac prima vice, & ſucceſſive annis ſingulis, ſingula Capitula generalia in ſingulis locis, & terminis ad id per unum primo, & ſucceſſive per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrari.

Præpoſitumque Generalem, ac Rectores domorum eligi.

§.5. Ac in hujuſmodi Capitulis unum in veſtrum generale Præpoſitum Priorem, & Patrem.

§.6. Necnon ad regimen, & gubernationem ſingularum domorum, ſeu prioratuum hujuſmodi ſingulos Rectores eligere, & deputare. Qui hic pro tempore electi, & deputati, abſque alicujus deſuper eis faciendæ confirmationis, collationis, ſeu proviſionis Apoſtolicæ ſeu ordinariæ, Fratres domos, ac Prioratus ſibi commiſſos in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & illis præeſſe valeant.

Quorum officia in ſingulis Capituli primordiis expirent.

§.7. Quodque tam Præpoſiti quam Rectorum (qui nihilominus ſi utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno ſequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina, & gubernationes reeligi, & deputari poſſint) officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum hujuſmodi omnino ceſſare, & expirare cenſeantur.

§.8. Præterea in eiſdem Capitulis ſubſtantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes inter vos edere & condere, ſeu facere, ac eorum ſingula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia

vagos, & fugitivos, ſeu alios delinquentes quod ad Clauſtrum redeant, & ſe emendent, per cenſuras hujuſmodi, & alias pœnas, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, cogere, capere, & incarcerare.

Perſonas Ordinis prævia confeſſione abſolvere.

§.11. Novitios quoque profeſſos, & converſos, dictæ regulæ in ipſorum domibus, ſeu prioratibus illis ſervientes, etiam ſæculares quoslibet præſentes, & poſteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis pro commiſſis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus, debitam abſolutionem impendere, & injungere pœnitentiam ſalutarem.

Et eis miniſtrare Sacramenta.

§.12. Necnon Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare valeant perpetuo.

Profeſſionem vero in manibus Præpoſiti, & Epiſcopi emittere.

§.13 Et inſuper quod dilectus filius Jacobus veſtræ ſocietatis Præpoſitus, in venerabilis fratris noſtri Antonii Epiſcopi Hoſtienſis, ac ſubſequenter poſtquam ipſe Jacobus illam emiſerit, vos fratres nunc exiſtentes in ipſius Jacobi manibus, profeſſionem hujuſmodi emittere valeatis, & Epiſcopo ſi dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, ſi vos etiam emittere volueritis, quod profeſſionem hujuſmodi auctoritate recipere, & admittere poſſint liberè, & licitè auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; venerabilis fratris noſtri Epiſcopi Feſulani, ceterorumque Ordinariorum, necnon parochialium Eccleſiarum, ac quorumlibet aliorum juribus in omnibus ſemper ſalvis.

Obſtantium derogatio.

§.14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis S. Auguſtini juramento. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. die 26. Julii 1441. An. xi.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno XI.

XXVI.

Fratres S. Ambroſii ſub una Congregatione rediguntur, ejuſque caput Monaſterium S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſis conſtituitur, munus Prelatorum præfinitur, & privilegia conceduntur.

Hiſce Fratribus ſimilia conceſſit Gregorius XI. Conſtit. XXII.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regimini univerſalis Eccleſiæ, quamquam immeriti diſponente Domino præſi-

Digitized by Google

& temporalibus felicia ſuſcipiant incrementa.

Hi Fratres diverſa loca in Italia acquiſierunt, & virtutibus in dies multiplicati ſunt.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum Monaſterii S. Ambroſii ad Nemus extra muros Mediolanenſes, ſub regula S. Auguſtini degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi, & alii Priores, & Fratres ſuorum aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum, qui ſub regulari obſervantia dictæ regulæ viventes, variis, & diverſis hactenus multiplicaverunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Eccleſias, Monaſteria, domos, atque loca in diverſis Italiæ partibus conſiſtentia aſſecuti fuerunt, ſub caritatis & ipſius obſervantiæ unione virtutum, Domino perpetuo famulari ferventius deſiderant.

Eos itaque in unam redigit Congregationem Eugenius.

§.2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & Religionis propagationem ibique locorum, noſtris potiſſime temporibus augeri intenſis deſideriis affectamus, directioni ſtatui, & conſervationi Fratrum hujuſmodi providere volentes, ac ſperantes quod ex eorum vita laudabili, & fructuoſis operibus, prædicta, necnon alia eis forſan de cetero concedenda Monaſteria, domus atque loca in ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos, & felices ſucceſſus dante Domino conſequentur, ut ipſi Fratres eo ferventius, & devotius divinis beneplacitis ſe coaptent, quo ſe per nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus gratiis munitos fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod ipſi ac omnes, & ſinguli in Monaſteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes fratres, unum corpus, & una Congregatio, quod ſeu quæ Congregatio Fratrum S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monaſterii domus, ſeu loci in quo, vel qua ipſum de ſui Superioris voluntate pro tempore reſidere contigerit, ſint, & eſſe cenſeantur.

Ejuſque caput eſſe vult Monaſterium S. Ambroſii ad Nemus.

§.3. Necnon dicto Monaſterio S. Ambroſij pro primo ejuſdem religionis prout hactenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres hujuſmodi pro tempore aſſequi contigerit Monaſteria, domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in unitate caritatis, & dicta obſervantia de-

In ejus Statuta regulæ non contraria fieri permittit.

§.5. Et in hujuſmodi Capitulis ſubſtantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes, dum tamen juſta, & rationabilia, ac ſacris Canonibus nullatenus diſcrepantia, ſuper quibus legitima, & rationabili cauſa ſubſiſtente, Rector, & Viſitatores hujuſmodi cum dictis Fratribus uſque ad futurum Capitulum diſpenſare poſſint, & inter eos condere ſeu facere, illaque necnon eorum ſingula in toto, vel in parte quotiens eis opportunum viſum fuerit corrigere, mutare, caſſare, & illis addere, necnon ea per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia per Fratres ipſos obſervari facere.

Priorem eligi Generalem.

§.6. Ac in eiſdem Capitulis, unum etiam Priorem ex Monaſteriis Sancti Ambroſii, vel ex aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum hujuſmodi Prioribus, ſeu Fratribus prædictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; ac duos Viſitatores, necnon ad ſancti Ambroſii quod per Priorem perpetuum (cujus electio ad Fratres ipſius Monaſterii Sancti Ambroſii, electionis vero confirmatio ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem, etiam ex ſpeciali dictæ Sedis privilegio pertinere noſcuntur) & aliorum, quæ per temporales Priores reguntur Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, ſingulos Priores poſſint, & teneantur eligere.

Prioris ejuſdem Viſitatorumque officium quale ſit definitur.

§.7. Necnon Rector, qui omnibus, & ſingulis Monaſteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus hujuſmodi præſit; ac Viſitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus prædictis, rationabili, & legitima id exigente cauſa, ab eorum officiis amovere, & alios loco amotorum uſque ad ſubſequens Capitulum ſubrogare valeant, quique alias in viſitando, & in præmiſſis ac circa ea neceſſariis, illam juriſdictionem, ſeu poteſtatem habeant, quæ ſibi per hujuſmodi Capitula conceditur, ac priores ſic electi prædicti, abſque deſuper eis per ipſum Archiepiſcopum ſeu quemvis alium Apoſtolica ſeu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, ſeu proviſione Fratres, & Monaſteria, domus, atque loca ſibi commiſſa hujuſmodi in ſpiritualibus, & temporalibus

Digitized by Google

Rectoris vices gerant, ſi unum ex Viſitatoribus, tunc Rector cum alio Viſitatore, ſi verò aliquem ex Prioribus prædictis decedere, vel alias quovis modo ipſorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Viſitatores præfati alios ex Fratribus hujuſmodi uſque ad futurum Capitulum ſubrogare.

Facultas abſolvendi a caſibus reſervatis qualis.

§.8. Præterea quod Rector, ac omnes, & ſinguli Priores prædicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & ſingulis religioſis ſuis profeſſis, Converſis, Novitiis, & ad eorum ſervitia in eorumdem Monaſteriis, domibus, ſeu locis etiam ſæcularibus perpetuo dedicatis, præſentibus, & poſteris, in quibuſcumque, in reſervatis ſemel tantum, in non reſervatis vero Sedi præfatæ caſibus, quotiens illis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis, pro commiſſis per eos debitam abſolutionem impendere, & iniungere pœnitentiam ſalutarem.

Sacramenta miniſtrandi.

§.9. Ac Euchariſtiam, & alia Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare.

Explicatur dicta facultas abſolvendi a caſibus reſervatis.

§.10. Profeſſos quoque, & Novitio hujuſmodi, qui poſtmodum regulam ipſam profeſſi fuerint, in quibuſcumque etiam Sedi prædictæ ſpecialiter reſervatis caſibus a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, aliiſque cenſuris, & pœnis a jure vel ab homine promulgatis, alias tamen in forma Eccleſiæ ſemel dumtaxat abſolvere; & cum eiſdem Profeſſis, ac Novitiis ſuper irregularitate ſi qua dictis ſententiis, & cenſuris, vel earum aliqua ligati, miſſas & alia divina officia celebrando, aut ſe illis immiſcendo, vel alios quomodolibet (homicidii, mutilatione membrorum, & bigamiæ caſibus dumtaxat exceptis) ſemel ſimiliter; ſuper irregularitate vero, quam ex prædictis ſententiis vel cenſuris ſeu earum aliqua per ignorantiam, vel inadvertentiam, ſeu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit diſpenſare valeant.

Alia facultas coercendi eos qui extra clauſtra vagantur.

§.11. Et inſuper Rector, ac Viſitatores omnes, & ſinguli, Priores vero prædicti in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis degentes Fratres profeſſos dictę Congregationis vagos, & fugitivos, ſeu alias delinquentes, quod ad Clauſtrum redeant, vel alias ſe emendent per excommunicationis ſententiam, ac alias cenſuras & pœnas de quibus ſibi videbitur (invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis) cogere, capere, incarcerare, & etiam punire.

Nova accipiendi loca.

§.12. Quodque Fratres ipſi quęcumque Ordinis, vel Regulæ, ipſi etiam arctiori Ordini, ſeu Regulę a Sede prædicta, vel alias quomodocumque conceſſum ſit, etiam ſi de privilegio, ſeu indulto hujuſmodi de verbo ad verbum præſentibus habenda foret mentio ſpecialis, abſque Capituli generalis hujuſmodi, aut de privilegio, ſeu indulto præſenti, & illius cauſa, necnon tunc ipſorum Fratrum exiſtentis Rectoris nomine expreſſam mentionem faciente, licentia ſpeciali ſub excommunicationis pœna, quam abſque licentia prædicta tranſiens aut vagans eo ipſo incurrat tranſire, aut vagari.

Concedit tamen Ordines a quolibet Epiſcopo recipere.

Vid. Concil. Trident. Seſſ. 7. cap. 11.

§.14. Præterea omnes & ſinguli Priores prædicti de licentia Rectores, & Viſitatorum hujuſmodi, quoſcumque in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis commorantes Fratres, ad omnes etiam ſacros ordines, alias tamen rite ſtatutis a jure temporibus, per quemvis Catholicum Antiſtitem, gratiam & communionem prędictæ Sedis habentem, Diœceſanorum locorum, & cujuſvis alterius licentia, ſuper hoc minime requiſita, libere, & licite promoveri facere poſſint.

Officium Ambroſianum recitare.

§.15. Necnon Fratres prędicti eorum Monaſteriis, Eccleſiis, domibus, ſive locis divinum officium Ambroſianum prout alias conſueverunt, niſi Fratribus alicujus ex Monaſteriis, domibus, ſive locis prædictis, de dicendo aliud officium a Sede prædicta indultum exiſtat, dicere, legere, ſeu cantare teneantur.

Communicatio Privilegiorum.

§.16. Quod Sancti Ambroſii, & omnia alia, & ſingula Monaſteria, domus, ſeu loca, & Fratres hujuſmodi omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis quibuſcumque Monaſteriis præfatis in genere per nos, vel Sedem prædictam conceſſis, aut forſan in poſterum concedendis, uti & gaudere valeant, auctoritate Apoſtolica tenore preſentium perpetuo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus præſentibus, & futuris hujuſmodi, quamdiu ſub dicta obſervantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, præfati Archiepiſcopi, ceterorumque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, & quorumlibet aliorum juribus alias in omnibus ſemper ſalvis.

Contrariorũ derogatio.

§.17. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & privilegiis Apoſtolicis &c.

Dat. die 4. Octob. 1441. An. xi.

Datum Florentię, Anno Incarnationis Dominicę MCCCCXLI. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno XI.

Con-

Digitized by Google

eſt. Toto ſiquidem corde laudare, & benedicere Salvatorem noſtrum, nos convenit, qui ſanctam Eccleſiam ſuam novis quotidie accumulat incrementis. Quamquam autem in populum Chriſtianum ſua beneficia omni tempore multa, & magna ſint, quæ luce clarius erga nos ſuam immenſam caritatem oſtendunt; ſi tamen accurate inſpicimus, quæ & quanta his diebus noviſſimis divina clementia facere dignata eſt, judicare certe poterimus hoc noſtro tempore plura, ac majora, quam a multis retroactis temporibus ſuæ caritatis munera extitiſſe. Ecce enim nondum exacto triennio in hac ſancta œcumenica Synodo ſaluberrimam trium magnarum nationum unionem, Dominus noſter JESUS CHRISTUS, pro ſua infatigabili pietate ad commune perenneque totius Chriſtianitatis gaudium, tam copioſe effecit, unde actum eſt, ut totus fere Oriens, qui glorioſum Chriſti nomen adorat, ac non parva Septentrionis portio poſt longa diſſidia cum Sancta Romana Eccleſia, in eodem fidei, & caritatis vinculo jam convenerint. Primo etenim Græci, & ii, qui ſubſunt quatuor Patriarchalibus Sedibus multas gentes, nationeſque, & idiomata continentibus; deinde Armeni multorum populorum gens; hodie vero Jacobini magni etiam per Ægyptum populi, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ uniti ſunt.

Benedicendum Deo, gratiæque illi agendæ.

§. 1. Et cum nihil ſalutari noſtro Domino noſtro JESU CHRISTO gratius ſit, quam mutua inter homines caritas, nihilque nomini ſuo glorioſius, atque Eccleſiæ utilius eſſe poſſit, quam ut Chriſtiani omni inter ſe ſublato diſſidio in eadem ſimul fidei puritate conveniant, merito nos omnes cantare præ gaudio, & jubilare in Domino debemus, quas ut tantam Chriſtianæ fidei magnificentiam diebus noſtris videremus, divina miſeratio dignos effecit. Summa igitur cum alacritate, annunciamus magnalia hæc in univerſa Chriſtianorum terra, ut ſicut nos gloria Dei, & exaltatione Eccleſiæ gaudio inenarrabili repleti ſumus, ita & alios tantæ lætitiæ participes faciamus, ut omnes uno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & ſuæ Majeſtati, prout dignum eſt, magnas quotidianaſque gratias agamus pro tot, tantiſque beneficiis ...

ptum, in quo & habitaſſe, & mortuus eſſe ſanctus ipſe Antonius perhibetur, religione, & moribus non mediocriter inſtitutum, ad nos, & ipſam Synodum deſtinavit, cui devotionis zelo accenſus impoſuit atque commiſit, ut fidei doctrinam, quam ſancta Romana Eccleſia tenet, & prædicat, nomine ipſius Patriarchæ, & ſuorum Jacobinorum reverenter ſuſciperet, deferendam poſtea per eum ad ipſum Patriarcham & Jacobinos, ut & ipſi eamdem agnoſcerent, ratamque haberent, & in ſuis regionibus prædicarent.

Expoſitio fidei eidem facta Legato.

§. 3. Nos igitur, quibus voce Domini commiſſum eſt, paſcere oves Chriſti, ipſum Andream Abbatem per nonnullos hujus tam ſacri Concilii inſignes viros, ſuper articulis fidei, & Sacramentis Eccleſiæ, & quibuſcumque ad ſalutem ſpectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum viſum eſt fore neceſſarium expoſita eidem Abbati S. R. E. fide catholica, & per ipſum humiliter acceptata, hanc quæ ſequitur veram neceſſariamque doctrinam, hodie in hac ſolemni ſeſſione, ſacro approbante Œcumenico Concilio Florentino in nomine Domini tradimus.

De Trinitate.

§. 4. In primis igitur Sacroſancta Romana Eccleſia Domini, & Salvatoris noſtri voce fundata, firmiter credit, profitetur, & prædicat, Unum verum Deum, omnipotentem, incommutabilem, & æternum, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, unum in eſſentia, trinum in perſonis. Patrem ingenitum; Filium ex Patre genitum; Spiritum ſanctum, ex Patre, Filioque procedentem. Patrem non eſſe Filium aut Spiritum ſanctum, Filium non eſſe Patrem aut Spiritum ſanctum: Spiritum ſanctum non eſſe Patrem aut Filium; ſed Pater tantum Pater eſt; & Filius tantum Filius eſt; & Spiritus ſanctus tantum Spiritus ſanctus eſt. Solus Pater de ſubſtantia ſua genuit Filium; ſolus Filius de ſolo Patre eſt genitus; ſolus Spiritus ſanctus ſimul de Patre procedit, & Filio. Et tres perſonæ ſunt unus Deus, & non tres Dii, quia trium eſt una ſubſtantia, una eſſentia, una natura, una divinitas, una immenſitas, una æternitas, omniaque ſunt unum, ubi non obviat relationis oppoſitio

Digitized by Google

principio. Filius quicquid eſt, aut habet, habet a Patre, & eſt principium de principio. Spiritus Sanctus quidquid eſt aut habet, habet a Patre ſimul, & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus ſancti, ſed unum principium, ſicut Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus non tria principia creaturæ, ſed unum principium.

Damnatio illorum, qui contraria de Trinitate ſenſere.

§. 5. Quoſcumque ergo adverſa & contraria ſentientes, damnat, reprobat, & anathematizat, & a Chriſti corpore, quod eſt Eccleſia, alienos eſſe denunciat. Hinc damnat Sabellium perſonas confundentem, & ipſorum diſtinctionem realem penitus auferentem. Damnat Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, ſolum Patrem Deum verum eſſe dicentes, Filium autem, & Spiritum ſanctum in creaturarum ordine collocantes. Damnat, & quoſcumque alios, gradus ſeu inæqualitatem in Trinitate facientes.

De Libris Canonicis, quos Catholica ſuſcipit Eccleſia.

§. 6. Firmiſſime credit, profitetur, & prædicat, unum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum eſſe omnium viſibilium, & inviſibilium creatorem, qui quando voluit, bonitate ſua univerſas tam ſpirituales, quàm corporales condidit creaturas, bonas quidem, qui à ſummo bono factæ ſunt, ſed mutabiles, quia de nihilo factæ ſunt, nullamque mali aſſerit eſſe naturam, quia omnis natura, in quantum natura eſt, bona eſt. Unum atque eumdem Deum veteris & novi teſtamenti, hoc eſt legis & Prophetarum atque Evangelii profitetur auctorem, quoniam eodem Spiritu ſancto inſpirante, utriuſque teſtamenti Sancti locuti ſunt, quorum libros ſuſcipit, & veneratur, qui titulis ſequentibus continentur. Quinque Moyſis, ideſt Geneſi, Exodo, Levitico, Numeris, Deuteronomio, Joſue, Judicum, Ruth; Quatuor Regum, Duobus Paralipomenon; Eſdra, Nehemia, Tobia, Judith, Heſter, Job, Pſalmis David, Parabolis Eccleſiaſte, Canticis Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſtico, Iſaia, Jeremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, ideſt Oſeæ, Joele, Amos, Abdia, Jona, Michea, Nahum, Habacuc, Sophonia, Aggeo, Zacharia, Malachia; Duobus Machabæorum, Quatuor Evangeliis, Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis; Quatuordecim Epiſtolis Pauli ad Romanos; Duabus ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes; Duabus ad Theſſalonicenſes, ad Coloſſenſes; Duabus ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos; Petri duabus; Tribus

lii inſcrutabilis altitudo diſpoſuit, propter ſalutem humani generis, veram hominis integramque naturam ex immaculato utero MARIÆ Virginis aſſumpſiſſe, & ſibi in unitatem perſonæ copulaſſe, tanta unitate, ut quidquid ibi Dei eſt, non ſit ab homine ſeparatum, & quidquid eſt hominis, non ſit a deitate diviſum, ſitque unus & idem, indiviſus, utraque natura in ſuis proprietatibus permanente Deus, & Homo, Dei Filius, & hominis filius, æqualis Patri ſecundum divinitatem, minor patre ſecundum humanitatem. Immortalis, & æternus, ex natura divinitatis; paſſibilis & temporalis ex conditione aſſumptæ humanitatis.

Morte & reſurrectione.

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in aſſumpta humanitate ex Virgine vere natum, vere paſſum, vere mortuum, & ſepultum, vere ex mortuis reſurrexiſſe, in Cœlum aſcendiſſe, ſedereque ad dexteram Patris, & venturum in fine ſæculorum ad vivos, mortuoſque judicandos.

Damnatio illorum, qui contra hæc ſenſerunt.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæreſim contraria ſapientem. Et primo damnat Ebionem, Cherintum, Marcionem, Paulum Samoſatenum, Fotinum, omneſque ſimiliter blaſphemantes, qui percipere non valentes unionem perſonalem humanitatis ad verbum, JESUM CHRISTUM Dominum noſtrum, verum Deum eſſe negaverunt, ipſum purum hominem confitentes, qui divinæ gratiæ participatione majori, quam ſanctioris vitæ merito ſuſcepiſſet, divinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum ſectatoribus ſuis, qui Dei Filium, non verum corpus, ſed phantaſticum ſumpſiſſe ſomniantes, humanitatis in Chriſto veritatem penitus ſubſtulerunt. Necnon Valentinum aſſerentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cepiſſe, ſed corpus cœleſte ſumpſiſſe, atque ita tranſiſſe per uterum Virginis, ſicut per aquæductum defluens aqua tranſcurrit. Arrium etiam, qui aſſerens corpus ex Virgine aſſumptum anima caruiſſe, voluit loco animæ fuiſſe deitatem. Appollinarem quoque, qui ſolam poſuit animam ſenſitivam, ſed deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuiſſe voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopſueſtenum, atque Neſtorium, aſſerentes, humanitatem Dei Filio unitam eſſe per gratiam, & ob id duas eſſe in Chriſto perſonas, ſicut duas fatentur eſſe naturas, cum intelligere non valerent, unionem humanitatis ad verbum hypo-

Digitized by Google

ſens ante unionem dualitatem fuiſſe naturarum, ſed in unam naturam in aſſumptione tranſiſſe, maxima blaſphemia, & impietate concedens, aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem, in humanitatem eſſe converſam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macarium Antiochenum, omneſque ſimilia ſapientes, qui licet vere de naturarum dualitate, & perſonæ unitate ſentiret, tamen circa Chriſti operationes enormiter oberravit, dicens in Chriſto utriuſque naturæ unam fuiſſe operationem, unamque voluntatem. Hos omnes cum hereſibus ſuis anathematizat ſacroſancta Romana Eccleſia, affirmans in Chriſto duas eſſe voluntates, duaſque operationes.

Solus Chriſtus ſine peccato conceptus.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem umquam ex viro feminaque conceptum, a Diaboli dominatione fuiſſe liberatum, niſi per meritum mediatoris Dei, & hominum, JESU CHRISTI Domini noſtri, qui ſine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hoſtem peccata noſtra delendo, ſolus ſua morte proſtravit, & regni cœleſtis introitum, quem primus homo peccato proprio cum omni ſucceſſione perdiderat, reſeravit, quem aliquando venturum omnia veteris teſtamenti ſacra, ſacrificia, ſacramenta, cærimoniæ præſignarunt.

Legalia Vet. Teſtamenti poſt Chriſti adventum ceſſarunt,

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia veteris teſtamenti, ſeu Moſaycæ legis, quæ dividuntur in cæremonias, ſacra, ſacrificia, ſacramenta, quia ſignificandi alicujus futuri gratia fuerant inſtituta, licet divino cultu illa ætate congruerent, Domino noſtro JESU CHRISTO adveniente ceſſaſſe, & novi teſtamenti ſacramenta cœpiſſe. Quemcumque etiam poſt paſſionem in legalibus ſpem ponentem, & illis velut ad ſalutem neceſſariis ſe ſubdentem, quaſi Chriſti fides ſine illis ſalvare non poſſet, peccaſſe mortaliter. Non tamen negat, a Chriſti paſſione uſque ad promulgatum Evangelium, illa potuiſſe ſervari, dum tamen minime ad ſalutem neceſſaria crederentur, ſed poſt promulgatum Evangelium ſine interritu ſalutis æternæ, aſſerit non poſſe ſervari.

Abſtinendum ergo a circumciſione, & Sabbato.

§. 13. Omnes ergo poſt illud tempus, circumciſiones, & ſabbati, reliquorumque legalium obſervatores... ma differendum, ſed quamprimum commodè fieri poteſt, debere conferri, ita tamen quod mortis imminente periculo, mox ſine ulla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Eccleſiæ, ſi deſit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum plenius continetur.

Ciborum differentia ad legal. Vet. Teſtamenti pertinet, quæ jam ceſſarunt.

§. 14. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod cum gratiarum actione percipitur, quia juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illamque Moſaycæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cæremonialia aſſerit pertinere, quæ ſurgente Evangelio tranſierunt, & efficacia eſſe deſierunt illam etiam Apoſtolorum prohibitione, ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, dicit, illi tempori congruiſſe, quod ex Judæis, atque Gentilibus, qui antea diverſis cæremoniis, moribuſque vivebant, una ſurgebat Eccleſia, ut cum Judæis etiam Gentiles aliquid communiter obſervarent, & in unum Dei cultum, fidemque conveniendi præberetur occaſio, & diſſenſionis materia tolleretur, cum Judæis propter antiquam conſuetudinem ſanguis, & ſuffocatum abhominabilia viderentur, & eſu immolaticii poterant arbitrari Gentiles ad idolatriam redituros, ubi autem eouſque propagata eſt Chriſtiana Religio, ut nullus in ea Judæus carnalis appareat, ſed omnes ad Eccleſiam tranſeuntes, in eoſdem ritus Evangelii cæremoniaſque conveniant, credentes omnia munda mundis, ilius Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſavit effectus. Nullam itaque cibi naturam condemnandam eſſe denunciat, quam ſocietas admittit humana, nec inter animalia diſcerni, dum per quemcuque ſive virum, ſive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro ſalute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Eccleſiaſtica diſciplina, poſſint & debeant multa non negata dimitti, quia juxta Apoſtolum omnia licent, ſed non omnia expediunt.

Qui extra Eccleſiam Catholicam ſunt ſalvari non poſſunt

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Eccleſiam non exiſtentes, non ſolum paganos, ſed nec Judæos, aut hæreticos, atque ſchiſ-

Digitized by Google

mana ſuſcipit Synodū Nycenam.

fuderit, poſſe ſalvari, niſi in Catholicæ Eccleſiæ gremio, & unitate permanſerit.

§.16. Amplectitur autem, approbat, & ſuſcipit ſanctam Nicænam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatiſſimi Sylveſtri Prædeceſſoris noſtri, & magni Conſtantini piiſſimi Principis congregatam, in qua impia hæreſis Ariana cum ſuo auctore damnata eſt, & definitum eſt, Filium Dei, Patri eſſe conſubſtantialem, & coeternum.

Conſtantinopolitanam.

§.17. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, Sanctam Conſtantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatiſſimi Damaſi Prędeceſſoris noſtri, & Theodoſii ſenioris tempore convocatam, quæ ipſum Macedonii anathematizavit errorem, qui Spiritum ſanctum, non Deum, ſed creaturam aſſerebat, quod damnant, damnant, quod approbant, approbat, & per omnia vult ibidem definita, illæſa, & inviolata ſubſtinere.

Epheſinam primam.

§.18. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, ſanctam primam Epheſinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia eſt in ordine univerſalium Synodorum, ſub beatiſſimo Cæleſtino Prædeceſſore noſtro, & Dheodoſio minore convocatam, in qua impii Neſtorii eſt damnata blaſphemia, definitumque eſt Domini noſtri JESU CHRISTI veri Dei, & veri hominis unam eſſe perſonam, & beatam MARIAM ſemper Virginem non ſolum Chriſtotocon, ſed etiam theotocon, hoc eſt, non tantum hominis, ſed Dei genitricem ab omni Eccleſia prædicandam.

Damnat vero ſecundam Epheſinam.

§.19. Damnat autem, anathematizat, & reſpuit impiam ſecundam Epheſinam Synodum ſub beatiſſimo Leone Prædeceſſore noſtro, & præfato Principe congregatam, in qua Dioſcorus Alexandrinus Antiſtes, Eutychis hæræſiarchæ defenſor, & S. Flaviani Conſtantinopolitani Pontificis impius perſequutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychianæ impietatis, arte, & minis attraxit.

Tenet autem Chalcedonenſem quartam.

§.20. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam Chalcedonenſem Synodum quartam in ordine univerſalium Synodorum ſexcentorum, & triginta Patrum, temporibus præfati beatiſſimi Leonis Prædeceſſoris noſtri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæreſis Eutychiana cum ſuo auctore Eutyche, & Dioſcoro defenſore, damnata eſt, & definitum eſt, Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM eſſe vere Deum, & verum hominem, & in una eademque perſona, divinam humanamque

novata eſt, multique Origenis errores, ſuorumque ſequacium, præſertim de dæmonum aliorumque damnatorum pœnitentia, & liberatione, reprobati atque damnati ſunt.

Conſtantin. Tertiam.

§.22. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam tertiam Conſtantinopolitanam Synodum, centum, & quinquaginta Patrum, quæ ſexta eſt in ordine univerſalium Synodorum, temporibus beatiſſimi Agathonis Prædeceſſoris noſtri, & Conſtantini Quarti hujus nominis Principis congregatam, in qua Macharii Antiocheni, & ſectatorum hæreſis condemnata eſt, & definitum eſt, in Domino noſtro JESU CHRISTO, duas eſſe perfectas, integraſque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet eſſet una eademque perſona, cui utriuſque naturæ competerent actiones, deitate agente, quæ Dei ſunt, & humanitate, quæ hominis ſunt.

Aliaſque omnes auctoritate Pontificia congregatas.

§.23. Amplectitur etiam, veneratur, & ſuſcipit omnes alias univerſales Synodos auctoritate Romani Pontificis legitime congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præſertim hanc ſanctam Florentinam, in qua inter alia Grecorum, & Armenorum ſanctiſſima unio conſummata eſt, & multæ circa utramque unionem ſaluberrimæ definitiones editæ ſunt, prout in decretis deſuper promulgatis plenius continentur; quorum tenor in hunc modum ſequitur.

Omittitur inſertio bullarum, tam unionis Græcorum, quam Armenorum, quia leguntur ſuperius.

Forma Conſecrationis.

§.24. Verum quia in ſupraſcripto decreto Armenorum non eſt explicata forma verborum, quibus in conſecratione corporis, & Sanguinis Domini, ſacroſancta Romana Eccleſia Apoſtolorum doctrina, & auctoritate firmata, ſemper uti conſueverat, illam præſentibus duximus inſerendam. In conſecratione Corporis Domini, hac utitur forma verborum. Hoc eſt enim Corpus meum. Sanguinis verò. Hic eſt enim calix ſanguinis mei, novi, & æterni teſtamenti, myſterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.

Panis triticeus, nil refert, an eodem, vel heſterno die cōfectus ſit.

§.25. Panis vero triticeus, in quo ſacramentum conficitur, an eo die, an ante decoctus ſit, nihil omnino refert dummodo enim panis ſubſtantia maneat, nullatenus dubitandum eſt, quin poſt præfata verba conſecrationis Corporis a ſacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Chriſti corpus tranſubſtantietur.

§. 26. Quo-

Digitized by Google

cobinorum. chæ, ac proprio, & omnium Jacobinorum, hoc ſaluberrimum Synodale decretum cum omnibus ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſo deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni devotione, & reverentia ſuſcipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, ipſe reverenter ſuſcipit: quaſcumque vero perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia reprobat, & damnat, ipſe pro reprobatis, & damnatis habet, profitens tamquam verus obedientiæ filius, nomine quo ſupra, Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & juſſionibus, fideliter & ſemper obtemperare.

Tenor dictæ acceptationis. §.28. Lecto ſolemniter in præſenti Synodo hoc decreto Latino ſermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipſorum Jacobinorum decretum publicè ibidem perlegit, atque infraſcripta verba in ſcriptis Arabicè ſubjunxit, quæ incontinenti Latine recitata ſunt. Beatiſſime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & univerſalis Eccleſiæ ſumme Pontifex, vereque Chriſti Vicari, ac beati Petri ſucceſſor, & ſanctiſſima univerſalis Florentina Synodus, totum hoc ſanctum decretum cum inſertis, & ſanctis decretis unionis Græcorum, & Armenorum, quod nunc in veſtra præſentia publice lectum eſt, Ego Andreas humilis Abbas S. Antonii, orator Reverendi Patris domini Joannis Patriarchæ Jacobinorum, habens ipſius decreti per plures dies plenam notitiam, & inſtructionem, cognoſco, confiteorque omnia in ipſo decreto contenta divinæ, ac catholicæ veritati conſona exiſtere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ, omniumque Jacobinorum, ac meo, quemadmodum Veſtra Sanctitas atteſtatur, præfatum ſaluberrimum Synodale decretum, cum dictis inſertis decretis, omnibuſque ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtatutis, omnemque doctrinam in ipſo deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni devotione, & reverentia ſuſcipio, & accepto. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres,

Exemptio Canonicorum ſæcularium Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, a ſolutione Decimarum, impoſitionum, & onerum quorumcumque.

De inſtitutione hujus Congregationis, Vide in Conſtitutione II. Gregorii XII. volumine antecedenti pag 405.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. Quamquam ex debito Summi Pontificatus officii nobis ex alto commiſſi, circa Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticorum locorum, & perſonarum omnium commoda, & utilitates nos decet intentos exiſtere, illas tamen, & eaſdem perſonas, quæ piæ, & caſtæ vitæ ſtudio intendentes, mundanis abjectis illecebris in humilitatis ſpiritu, devotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, tanto propenſioribus favoribus proſequimur, quanto ipſarum perſonarum vita laudabili, atque moribus debite compenſatis id conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa conceſſionis hujus exemptionis. §.1. Cum itaque ſicut nobis innotuit, dilecti filii Canonici de Collegio, ſive Congregatione S. Georgii in Alga de Venetiis Caſtellanenſis diœceſis, a multis citra temporibus plures Eccleſias, atque loca Eccleſiaſtica in diverſis civitatibus, terris, atque locis partium Italiæ conſiſtentia, in quibus etiam pie, & caſte, & in communi degentes, Miſſaſque, & alias horas canonicas, nocturnas, atque diurnas diebus ſingulis celebrantes interim permanſerunt, prout, & in copioſo numero præſentialiter permanent in ſpiritualibus, & temporalibus, ad laudem, & gloriam divini nominis, ſacrique cultus, & populorum devotionis augmentum multipliciter reformaverint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus etiam ad ſalutem animarum plurium fidelium partium earumdem hactenus provenerint, & quotidie proveniant, & alias ipſi omnibus, & ſingulis Deo devotis perſonis ad eorum Eccleſias, atque loca prædicta de alienis partibus, ſeu locis pro tempore applicantibus, hoſpitio ſuſcipere conſueverunt, & ad id juxta eorum ſtatuta ſpecialiter intenti exiſtant,

Digitized by Google

... nec fecit quas uti minus neceſſarias prætermiſi.

atque multiplicis virtutis exemplum fore noſcuntur: necnon propterea, cis, & ſtatui ipſorum, ne ob facultatum carentiam minuantur, ſed ut ſublatis ab ipſis diſpendiis, aliiſque extraordinariis oneribus quibuslibet, in numero operibus, & virtutibus ſupradictis augeantur, quantum cum Deo poſſumus providere volentes, motu proprio non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, univerſis Canonicis de Collegio, ſive de Congregatione hujuſmodi, qui nunc ſunt, & de cetero perpetuis futuris temporibus erunt, necnon eorum Eccleſias, domus, atque loca, præſentia, & futura, ac etiam poſſeſſiones, domus, res, cenſus, jura, atque bona ad Canonicos, & ipſorum Eccleſias atque loca prædicta nunc, & imposterum ſpectantia, omnia, & ſingula ubicumque conſiſtentia, quorum qualitates, quantitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, redditaum, & proventuum annuos, alioſque eorumdem veros valores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, necnon quoſcumque colonos, & laboratores, ſuper poſſeſſionibus, & bonis ipſis pro tempore commorantes, ceteroſque quo ad hoc ipſorum Canonicorum præſentium, & futurorum procuratores, negotiorum geſtores, affictuarios, & penſionarios, in quantum Eccleſias, domus, loca, res, cenſus, jura, atque bona contingunt, ab omnibus, & ſingulis datiis, impoſitionibus, ſubſidiis, etiam caritativis, ac decimis, aliiſque oneribus, contributionibus, & exactionibus quibuſcumque nominibus nuncupentur per nos, vel Sedem Apoſtolicam, aut Legatorum ejus, ſeu noſtra vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, ſeu eorum Cleros, vel eorum aliquem, ſeu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibuſvis cauſis, etiam legitimis, & rationabilibus, impoſitis hactenus, & imposterum imponendis, ac ab illorum, & cujuslibet ipſorum perſolutionibus, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus, & omnino libera, & exempta perpetuo eſſe decernimus, & declaramus.

Clauſulę dicti privilegii pręſervativæ.

§.3. Volentes etiam, ac ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuentes, & concedentes, quod nulla per nos, vel Sedem prædictam in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis formis, aut verborum expreſſionibus, necnon decretis irritantibus, & cum bus etiam haberi volumus pro expreſſis, niſi in illis tenor eorumdem præſentium de verbo ad verbum inſertus, ac de nominibus, & cognominibus Eccleſiarum, & locorum prædictorum ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuerit, exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi noſtris hujuſmodi aliqualiter præjudicare poſſint, ſeu debeant. Quinimo hujuſmodi præſentes literæ ac contenta in eiſdem plenariam roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio noſtræ prædictæ plenarie, & effectualiter obſerventur perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi tunc aliæ literæ, privilegia, ac indulta prædicta nullatenus emanaſſent, quibus ex nunc prout ex tunc, quoad hoc ſpecialiter derogamus, illis alias in ſuo robore permanſuris.

Inhibitio contra quoſcumque exactores aliosque officiales.

§.4. Et nihilominus omnibus, & ſingulis civitatum, terrarum, caſtrorum, atque locorum quorumlibet dominiis, dominis, communitatibus, eorumque, & aliis quibuſvis officialibus, præſentibus, & futuris, ceteriſque perſonis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cujuſcumque gradus, ſtatus, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, auctoritate Apoſtolica ſupradicta harum ſerie monemus, mandamus pariter, & inhibemus de cetero, ne ullo umquam tempore per ſe, vel alium, ſeu alios quovis quæſito colore, directe, vel indirecte, contra exemptionem, liberationem, decretum declarationem, ac tenorem præſentium hujuſmodi, in toto, vel in parte, venire, tacere, aut aliquid attentare audeant, vel præſumant. Alioquin in illos ex eis, qui a die ſibi de præmiſſis factę notitię infra tres dies immediate ſequentes, monitioni, ſeu inhibitioni hujuſmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc excommunicationis ſententiam harum ſerie proferimus, & promulgamus, a qua a nullo alio, præterquam a Romano Pontifice, abſolutionis beneficium nequeant obtinere, niſi in mortis articulo conſtituti.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Dominiis, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, ab eadem Sede indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi.

Nulli

Digitized by Google

ſionibus eis a Sede Apoſtolica ad futuram rei memoriam conceſſis, adeo erronee, & perverſe interpretari, ut iis, quæ eis gratioſe, & ad bonum, ac honeſtum finem, & effectum conceſſeramus, illi abuterentur, multaque ſub eo prætextu inhoneſta, & turpia committerent, ex quibus Chriſtianæ Religionis, & fidei puritas non parum lædebatur, & mentes Catholicorum Chriſtifidelium ſæpe ſcandalum patiebantur, nos conceſſiones, privilegia, & indulta per nos Judæis Regnorum, & Dominiorum prædictorum, ut præmittitur conceſſa uſque ad terminos juris comunis dumtaxat operari, nec ullatenus aliquo pacto ſe extendi, nec aliam quam ipſius juris communis interpretationem pati, aut recipere per alias noſtras literas decrevimus, & declaravimus, prout in eiſdem literis continetur.

Judæi conceſſionibus Pontificiis abuſi.

§. 2. Cum autem ſicut veridica relatione, non ſine diſplicentia grandi, percepimus, licet a diverſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris de Judæis, & Saracenis, quamplura ſalubria conſtitutiones, & decreta, ac decretales Epiſtolæ emanaverint, præfati tamen Judæi, & Saraceni in præfatis Regnis, & Dominiis commorantes propriis affectibus, & antiquæ eorum perfidiæ incumbentes, dum Conſtitutionum, Decretorum, ac Decretalium Epiſtolarum hujuſmodi ſenſum legitimum ad ſua vota non habent, ut illis eludere valeant, ad ulteriorum intellectum ſubadducant, veterem ipſorum malitiam, & temeritatem in Chriſtifideles continuare, & in dies eorum nequitiæ præſumptuoſius uti non vereantur, in maximum Chriſtianę fidei vilipendium, animarum quoque periculum pariter, & jacturam, nos, ut Judæi, & Saraceni prędicti, ac illorum fautores impii Chriſtiani pęnarum impoſitionibus territi vereantur in antea in eorum pernicioſos auſus relabi, & Chriſtifideles in ſua perſiſtentes infidelitate conſtanter non habeant propter illorum claudicare perfidiam, remediis quibus poſſumus, prout ex debito Paſtoralis Officii tenemur, præcavere cupientes ad orthodoxæ fidei Catho- publica exercere.

§. 4. Judęi quoque, & Saraceni non poſſunt eſſe arrendatores, collectores, conductores, ſeu locatores fructuum, bonorum, vel rerum Chriſtianorum, ſeu eorum computatores, procuratores, & œconomi, negotiorum geſtores, negotiatores, proxenetę, concordatores ſponſalium, vel Matrimoniorum tractatores, obſtetrices, ſeu in domibus, aut bonis Chriſtianorum aliquod opus exercere, vel cum Chriſtianis ſocietatem, officium, aut adminiſtrationem in aliqua communione, vel arte, ſeu artificio habere, ac nullus Chriſtianus Judęis, vel eorum congregationi, ſeu Saracenis in teſtamenta, aut voluntate ultima aliqua relinquere poſſit, vel legare.

Judæis verò, ne publicis præſiciant muneribus.

§. 5. Judęi quoque Synagogas novas erigere, aut conſtrui facere non valeant, ſed antiquas dumtaxat non tamen ampliores, vel pręcioſiores ſolito reficiant, & in lamentationum, ac Dominicę paſſionis diebus per loca publica, ſeu publicè non tranſeant, vel incedant, nec oſtia, vel feneſtras teneant apertas, & ipſi, ac Saraceni ad ſolvendum quaſcumque de quibuſvis rebus, & bonis decimis aſtricti cenſeantur, & contra eos in quibuſvis caſibus Chriſtiani teſtes eſſe poſſunt, ſed Judęorum contra Chriſtianos in caſu nullo teſtimonium valeat, & apud Chriſtianos Judices, & communes dumtaxat, non autem apud Chriſtianos Judices pro eis ſpecialiter deputatos, ſeu eorum Seniores, Judæi, ac Saraceni in quibuſcumque cauſis agant, experiantur.

Judæi, & Saraceni Decimis ſolvere juſſi.

§. 6. Nec poſſint Judæi, & Saraceni nutricem, vel familiarem, aut ſervitorem cujuſcumque ſexus Chriſtianum in domo tenere. Nec etiam Chriſtiani in ſabbatis, ſeu Judęorum feſtivitatibus Judæis ipſis ignem accendant, vel cibum, aut panem, ſeu quodcumque aliud opus ſimile ad decorem cultus feſtivitatis ejuſdem quomodolibet exhibeant, vel ſervitium, aut obſequium aliquod pręſtent, vel impendant.

Vetiti famulum, famulamve habere Chriſtianos.

§. 7. Sęculares quoque Judices Chriſtiani Judęos Deum, aut glorioſiſſimam beatam Mariam Virginem ejus Genitricem,

Digitized by Google

valeant inter ſe degant.

Veriti a Chriſtianis uſuras accipere.

§.9. A Chriſtianis quoque uſuras minimè exigant, percipiant, vel extorqueant, necnon extorta a Chriſtianis per uſurariam pravitatem illis, a quibus extorſerunt, ſine difficultate protinus reſtituant.

§.10. Et inſuper, ut tam Chriſtifideles, quam Judæi, & Saraceni in præfatis Regnis, & Dominiis commorantes prædicti præſentes, & poſteri ad decretorum, & decretalium epiſtolarum, ac prędictarum, & pręſentis noſtrę Conſtitutionum hujuſmodi obſervationem omnimodam noverint efficaciter ſe teneri, ne vigore, ſeu prætextu quorumvis privilegiorum, exemptionum, libertatum, immunitatum, conceſſionum, & indultorum eis quomodolibet conceſſorum ab obſervatione prędicta valeant aliquatenus ſe tueri, omnia, & ſingula privilegia, exemptiones, libertates, immunitates, conceſſiones, & indulta per nos, ac felicis recordationis Martinum Papam V. cęteroſque prędeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & alios quoſcumque quibuſvis eiſdem Judęis, vel Saracenis in ſpecie, vel genere ſub quibuslibet verborum formis, & motu proprio, & ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum contra præmiſſa, vel eorum aliquot quomodolibet facta, vel conceſſa, quæ omnia ſimiliter præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent, pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, necnon quæcumque inde ſecuta eadem auctoritate caſſamus, revocamus, & annullamus, ac nullius decernimus exiſtere roboris, vel momenti.

Reſciſſa contraria his decreta omnia.

§.11. Prætcrea dictum Regem ac univerſos, & ſingulos venerabiles Fratres noſtros Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Principes, Dominos temporales capitaneos, armigeros, Barones, Milites, nobiles, communitates, & cæteros quoſcumque Chriſt. fideles Eccleſiaſticos, & ſæculares in præfatis regnis, & dominiis commorantes, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, obſecramus in Domino, & per aſperſionem Sanguinis Domini noſtri JESU CHRISTI exhortamur, eiſque in remiſſionem ſuorum peccaminum injungimus ut et ipſi decreta, decretales Epiſtolas, & conſtitutiones prædictas obſervent, & per eorum tam Chriſtianos, quam Judæos, & Saracenos ſubditos faciant inviolabiliter obſervari, & nihilominus eiſdem utriuſque ſexus fidelibus, ac judęis, & Saracenis præſentibus, & futuris præfatis præcipimus, & mandamus quatenus infra triginta dierum ſpatium a die publicationis

Præcipitur omnibus ut novum hoc Decretū obſervent.

§.12. Alioquin lapſis diebus eiſdem in illos ex eis, qui noſtris mandato, præcepto, literis hujuſmodi non paruerint cum effectu ſi Chriſtiani cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, etiam ſi regali, reginali, Patriarchali, Archiepiſcopali, & Epiſcopali, aut quavis alia Eccleſiaſtica, vel mundana dignitate præfulgeant ex nunc prout ex tunc excommunicationis, ſi vero Judæi, vel Saraceni fuerint privationis, ſeu amiſſionis omnium bonorum ſuorum mobilium, & immobilium, quæ quidem bona, vel eorum pretium per Epiſcopos locorum, in quibus bona hujuſmodi conſiſtunt in fabrica Cathedralium, & aliarum Eccleſiarum, ac piorum locorum utilitate, prout eiſdem Epiſcopis viſum fuerit converti, & exponi volumus, ſententias, quas eo ipſo incurrant, harum ſerie auctoritate prædicta proferimus, & promulgamus.

Chriſtiani contra hæc tendentes anathemate percuſſi.

Judæi bonis mulctati juſſi.

§.13. Non obſtante felicis recordationis Gregorii Papæ Noni prædeceſſoris noſtri, quæ incipit *Ex ſpeciali*, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſecundo ſexto Idus Auguſti Pontificatus noſtri anno duodecimo.

Datum die 8. Auguſti Anno Domini 1442. Pontif. anno xii.

XXX.

Separatio Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Regularis Obſervantiæ Congregationis Ilicitanæ, & illi unitorum, a ſuperioritate Prælatorum, non tamen Prioris Generalis totius Ordinis. Ac elargitio quarumdam gratiarum, & indultorum.

Alia de hoc Ordine vide in Alexandro IV. Conſtit. IV.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgimini univerſalis Eccleſiæ quamquam immerito diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, & juxta creditæ nobis diſpenſationis officium circa ſubditorum quorumlibet, præſertim ſub regulari obſervantia ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum ubique proſperitate reficimur, ſtatum ſalubrem, & proſpere dirigendum ſolicitudinis officio intendimus, & iis qui ad laudem, & gloriam divini nominis, ſacrique cultus augmentum, necnon Religionis propagationem illius

profu-

Digitized by Google

ne, & correctione eximentes, illas ſub protectione ſua aſſumpſerunt.

Dederuntque ei licentiam Capitula congregandi, ejuſque Præſidem eligendi.

§.2. Et quod dicti Fratres, ſingulis trienniis, ſingula generalia Capitula in menſe Maii in una ex domibus ipſorum ad id per eorum Vicarium generalem deputanda celebrare, ac in hujuſmodi Capitulis unum Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantum triduo duret, & in cujus manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus Fratribus S. Salvatoris reſignare teneretur, & a quo ipſe Vicarius ab hujuſmodi officio abſolvi deberet, quodque eumdem Vicarium pro delictis per eum commiſſis, ſi puniendus foret, punire, necnon electionem novi Vicarii pro tempore canonice celebratam confirmare deberet primo.

Et Vicarii generalis cujus eſſet regimen d. Congregat.

§.3 Et deinde unum ex ipſis in ipſorum omnium, & ſingularum domorum Societatis Fratrum eorumdem generalem Vicarium erigere poſſent, quodque in Vicarium electus hujuſmodi per dictum Præſidentem confirmaretur, & poſtquam confirmatus fuiſſet, omnes & ſingulos Fratres ſocietatis hujuſmodi eaſdem, ac prorſus ſimiles juriſdictionem, & poteſtatem, quam in illos dictus Generalis Prior habet, & exercere poteſt, habere, & exercere, ac quotiens opus foret, omnes & ſingulos Priores domorum ejuſdem Societatis, Priorem ipſius domus S. Salvatoris, quem per Fratres ejuſdem domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent eligi, & ejus electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertinentem, & quem Priorem ſingulis annis eligi, vel de novo confirmare voluerunt, dumtaxat excepto, quotiens opus foret, inſtituere valeret, necnon ipſe Vicarius ſi eiſdem fratribus S. Salvatoris videbitur, dummodo annis ſingulis officium Prioratus hujuſmodi reſignet, eligi poſſet.

Aliaque Ordinis indulta eid. Congregationi conceſſerunt.

§.4. Nonnulla quoque alia diverſa, aſſignationes, conceſſiones, licentias, gratias, & indulta conceſſerunt, quorum aliqua per generalia ipſius Ordinis Capitula, quædam vero auctoritate Apoſtolica confirmata fuerunt, Priori domus S. Salvatoris, & Fratribus Societatis hujuſmodi in perpetuum ſucceſſive conceſſerunt, prout in Apoſtolicis, & diverſis eorumdem Generalium Priorum literis dicti Ordinis ſigillo munitis de quibus nobis legitime conſtitit,

ipſius obſervantiæ unionem virtutum, Domino jugiter famulando ad divini nominis laudem, & ſingulare, & præcipuum ſalutis plurimorum exemplum.

Hic ideo Pont. hæc omnia approbat.

§.6. Nos qui ex injuncto nobis, licet immeritis, Apoſtolicę ſervitutis officio, ſinceris deſideramus affectibus, ut per noſtræ operationis miniſterium ſingula religionum loca cum eorum perſonis, cum exultatione ſpiritus ſub debito profeſſionis obſequio culmina meritorum ſcandentibus votiva in ſpiritualibus, & temporalibus ſuſcipiant incrementa, directioni, ſtatui, & conſervationi Fratrum ſocietatis hujuſmodi providere volentes, ac ſperantes, quod eorum vita laudabili, & fructuoſis operibus prædictis, aliæ eis forſan de cetero concedendæ domus in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos atque felices ſucceſſus dante Domino conſequantur, ut ipſi Priores, & Fratres eo ferventius divinis beneplacitis ſe coaptent, quo ſe per Nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus favoribus, & gratiis communitos fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium exemptiones, aſſignationes, conceſſiones, gratias, & indulta prædicta, ac omnia, & ſingula in prædictis literis contenta, & inde ſequuta, cum infraſcriptis tamen additionibus, & moderationibus approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemus quoque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dictamque Congregationem regimini d. Vicarii committit.

§.7. Et nihilominus etiam pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes, & ſingulos in S. Salvatoris, S. Leonardi, B. Mariæ, & S. Antonii domibus prædictis pro tempore degentes, Priores, & Fratres, ac domos ipſas, illorumque poſſeſſiones, jura, & bona mobilia, & immobilia quælibet ab omnibus dominio, poteſtate, ſuperioritate, aliena juriſdictione Provincialis Provinciæ, in qua domus prædictæ conſiſtunt, & aliorum dicti Ordinis Fratrum quibuſcumque ipſius Ordinis, dignitatibus, vel officiis fungentium, præſentium, & futurorum, Generali prædicti Ordinis Priore dumtaxat excepto; perpetuo eximimus, & penitus liberamus, necnon ſub cura, regimine, gubernatione, & correctione Vicarii generalis

per eas

Digitized by Google

bus Capitulis Fratrum dicti Ordinis ſervari ſolitis, generalia Capitula Fratrum ipſius Societatis, ad quæ dictus Vicarius, & ſinguli Priores domorum earumdem ad minus ſi fieri poterit, cum ſingulis Definitoribus, illoque perſonaliter accedere ſint adſtricti celebrare, & in hujuſmodi Capitulis, quamprimum inibi Fratres vocales congregati fuerint, unum in Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantum triduo duret, in ejuſque manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus libere reſignet, & a quo ipſe Vicarius ab hujuſmodi officio abſolvatur, quique electionem novi Vicarii canonice celebratam inſimul cum Viſitatoribus dictę Societatis confirmare poſſet, & deinde aliquos Viſitatores, ac ſubſequenter unum ex eis in ipſorum, ac omnium, & ſingularum domorum prædictarum generalem Vicarium, de cujus vita, & prudentia, & per eum in officio Vicariatus hujuſmodi in ſequenti Capitulo poſtquam a dicto officio fuerit abſolutus, alias juxta Conſtitutiones Ordinis antedicti inquiratur, & examinetur, necnon per dictum Præſidentem ſi puniendus fuerit, puniatur, abſolvatur, & per Capitulum Societatis hujuſmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus, & per omnia quemadmodum alias in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis Generalis Prior ipſius Ordinis inquiri, examinari, puniri, abſolvi, reelegi, & confirmari conſuevit, eligere poſſint & valeant.

Vicario in perſonas Congregationis attribuit poteſtatem Prioris generalis totius Ordinis.

§.9. Quodque electus in Vicarium, qui per Præſidentem, & Viſitatores prædictos confirmetur, poſtquam electus, & confirmatus fuerit, ut præfertur, in omnes, & ſingulos Fratres Societatis hujuſmodi, eaſdem ac prorſus ſimiles juriſdictionem, & poteſtatem, quas Generalis Prior dicti Ordinis pro tempore exiſtens in illos habet, & exercere poteſt, habeat, & exercere poſſit; nec non quoties opus fuerit Priores domorum, & Conventuum prædictorum, Priore dictæ domus S. Salvatoris, quem per fratres ipſius domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent annis ſingulis eligi, ac ejus electionis confirmationem, niſi forſan ipſe Vicarius, qui lapſo anno ab officio Vicariatus hujuſmodi eo ipſo abſolutus intelligatur, in Priorem eo ipſo abſque alia confirmatione, quod Vicarius in Priorem electus, confirmatus intelligatur, ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, inſtituere, & amovere.

§.10. Præterea quod in hujuſmodi cele-

... naſticas, & alia juris remedia, ... ejuſdem juris apicibus, litiumque anfractibus non ſervatis, per Fratres dictæ Societatis irrefragabiliter obſervari facere.

Et deſuper diſpenſandi.

§.11. Necnon Vicarius inſimul cum Viſitatoribus prędictis quotiens illos in loco in quo tunc ipſe Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper ſtatutis, & ordinationibus, necnon conceſſionibus, gratiis, & indultis, etiam per nos confirmatis, dummodo id ſuper quo diſpenſatio requiritur alias Societatem ipſam non concernat, quo caſu ad generale Capitulum per fratres Societatis hujuſmodi pro tempore celebrandum diſpenſatio pertineat, & diſpenſatio, quæ per Vicarium, ac majorem & ſaniorem partem hujuſmodi Capituli, aut ipſum Vicarium, & Definitores prædictos fiet dumtaxat legitima, cenſeatur diſpenſare.

Aliumque loco ſui ponendi, in caſu abſentiæ.

§.12. Præfatus quoque Vicarius quotiens eum abeſſe contigerit, aut alias ſibi videbitur, loco ſui unum, duos, vel plures, & quot ei placuerint Vicarium, ſeu Vicarios cum facultate de qua ſibi videbitur inſtituere, deſtituere, necnon ad domos dictę Societatis tranſmittere.

Prioris generalis Ordinis ſuperioritatẽ viſitandi & corrigendi pręſervat.

§.13. Et inſuper Generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate removere, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis cujuſcumque gradus, vel conditionis ipſe Frater exiſtat, ad ipſam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferre abſque Vicarii pro tempore, & majoris partis Societatis eorumdem conſenſu, quavis etiam rationabili cauſa, ullo umquam tempore poſſit) quotiens ei placuerit per ſe inſimul cum uno ex Viſitatoribus Societatis hujuſmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, ut per Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, unam, vel plures domum, vel domus, ac ipſam Societatem viſitare, & ſecundum Conſtitutiones Ordinis, quos culpabiles repererit, corrigere, & punire.

Eleemoſynas quęri permittit.

§.14. Quodque Fratres domorum earumdem præſentes, & futuri, ponere vinum, & alia ad victum neceſſaria, & ubicumque cum ſaccis, & ſportis publice mendicandi quærere ac recipere.

Congregationi prędictæ, & aliis ne obſervantiis, indulta Ordinis communicat.

§.15. Et ſi forſitan ullo tempore, aliquam ſeu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, ſub regulari obſervantia ejuſdem Ordinis degentium hujuſmodi Societati uniri, & aggregari pro tempore contigerit, quod in hic unitarum Societatum Fratres, ac ipſæ, unitæ Socie-

tates

Digitized by Google

etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda ſit, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac literis Generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore exiſtentis, & de conſenſu generalis Capituli ipſius Ordinis ſub quacumque forma forſan in poſterum emanandis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Limitatio bullę pro tempore duraturæ obſervantiæ.

§.17. Volumus autem quod ſi, quod abſit, obſervantia hujuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

Datum die 6. Septembris 1443. An. xiii.

Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio, octavo idus Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Sequitur declaratio dictæ Conſtitutionis.

EUGENIUS PAPA IV. &c.

Exordium.

AD hoc circa regularis obſervantię profeſſores eo diligentes paternæ ſolicitudinis, vices impendimus, quo fæcundius illorum religio fructum in eos afferat ſalutarem, & laudabilibus in Domino poſſint jugiter proficere incrementis.

Nuper ſiquidem per nos &c.

Omittitur inſertio bullæ, quia ipſa eſt quæ præcedit.

Dubia nonnulla excitata ſunt ſuper prę cedenti conſt.

§.1. Cum autem ſicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum,& Fratrum prædictorum petitio continebat,quod ipſi Priores & Fratres dubitent, ne conceſſiones, aſſignationes, ſtatuta, ordinationes prædicta, & alia in dictis literis contenta ex frequentibus ſtatutis per Capitulum Societatis hujuſmodi, aut Vicarium, & Definitores prefatos forſitan faciendis in abuſum vadant, illaque per non uſum abrogentur; & a nonnullis quoque revocetur in dubium, an alię Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati abſqueGeneralis Prioris prefati Ordinis, vel alterius licentia ſe uniri, dictique Priores, & Fratres S. Antonii ſupra Balneum Petrioli, & S. Marię de Monte Spechio domos prędictas dimittere poſſent, abſque dictę Sedis licentia ſpeciali. Et an quod de non amovendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem numero facilius augumentari valeant, providere volentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore exiſtentem cum Viſitatoribus præfatis quotiens ipſos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper pœnitentiis ex quacumque cauſa, etiam propter receſſum ab ipſa Societate, vel alia graviora crimina, & exceſſus Fratribus Societatis hujuſmodi impoſitis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipſorum Conventus, ſeu domos juxta modum, & formam literarum, ſeu conceſſionum, per dilectum filium Magiſtrum Gerardum de Arimino tunc Generalem Priorem dicti Ordinis Fratribus prędictæ Societatis, etiam ſub excommunicationis pœna, quam ſecus facientes eo ipſo incurrent conceſſa, dumtaxat, & non alias, aut aliis caſibus diſpenſare.

Dubii ſecundi declaratio.

§. 3. Et una, duæ, vel plures, & quęlibet Societates Fratrum dicti Ordinis prædictæ Societatis Generalis Prioris, necnon generalis Capituli ejuſdem Ordinis, & cujuſlibet alterius licentia ſuper his nullatenus requiſita, & quibuſcumque mandato, ac prohibitione per Generalem Priorem, & generale Capitulum hujuſmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obſtantibus ſub modis, & formis, necnon pactis, & conventionibus, de quibus eis videbitur ſe unire, & aggregare, ipſoſque Priorem, & Societatis hujuſmodi, S. Antonii, & S. Mariæ domos prædictas, etiam abſque dictorum Prioris, & Capituli, cujuſcumque alterius licentia dimittere.

Dubii tertii declaratio.

§.4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipſorum quilibet de per ſe, antequam ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate removere, aut aliquem ex Fratribus ejuſdem Ordinis cujuſcumque gradus, vel conditionis exiſtat, quod prædictam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferre abſque Vicarii pro tempore, & majoris partis Fratrum Societatis eorumdem conſenſu quavis etiam rationabili cauſa. Et ipſe Generalis Prior pro tempore, etiam conſenſu generalis Capituli Ordinis hujuſmodi aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis quantumcumque culpa-

Digitized by Google

que temporum exiſtant, eis in ſpecie, vel in genere a Sede Apoſtolica, ſeu alias pro tempore conceſſis, uti, & gaudere, aut ad aliquas, dignitates, præeminentias, adminiſtrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, aſſumi, aut illis præfici, abſque Vicarii, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, ſive majoris partis illorum licentia in ſcriptis, habita, & obtenta, nullatenus poſſit.

Communicatio gratiarum cujuſcumque alterius Congregationis unicndæ.

§.6. Quodque Priores, & Fratres Societatis hujuſmodi, omnibus, & ſingulis exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis ipſi pro tempore uniendis Societatibus per Generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in ſpecie ſeu in genere conceſſis, uti & gaudere libere, & licite valeant ex certa ſcientia, & auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus.

Bona Fratrum adCongregationem tranſeuntium ſiunt Congregationis.

§.7. Ac præmiſſa omnia, necnon quod præfata Societas, juxta quamdam conceſſionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Salvatoris per quondam Nicolaum Generalem Priorem dicti Ordinis conceſſam, de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus, & immobilibus, præſentibus, & futuris, omnium, & ſingulorum Fratrum dictæ Societatis, præſentium, & futurorum quæcumque, quomodocumque, & qualiacumque hujuſmodi bona fuerint, etiam ſi illa ipſis Fratribus ad eorum vitam conceſſa extiterint, plenarie ſuccedant, ipſaque bona ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam tranſeuntibus eo ipſo devolvantur, ac proveniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, præſentibus, & futuris perpetuo concedimus pariter, & indulgemus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.8. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus, & ſingulis in aliis noſtris literis prædictis, quas alias in ſuo robore permanere, & quas, necnon præſentes, in omnibus, & per omnia obſervari volumus, decernimus, atque mandamus, non obſtare volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod ſi, quod abſit, obſervantia hujuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ eo ipſo ſint caſſæ, & irritæ nulliuſque roboris vel momenti.

Nulli ergo &c.

Si quis &c.

Dat. die 13. Nov. 1443. An. xiii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo qua-

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula licet immeriti diſponente Domino conſtituti, tamquam prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus ſuæ per viam mandatorum Domini incedere, normam illi tribuens, & ordinem honeſte vivendi, recteque agendi, ita & nos libenter ad univerſa Romanæ Curiæ Officia, & eorum Officiales, & præſertim Cameræ Apoſtolicæ, ad quam Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Urbium, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum Romanæ Eccleſiæ immediate ſubjectorum, ſpiritualia, & temporalia negocia peragenda deveniunt, ut cuncta ibidem pertractanda ſalubriter dirigantur, & feliciter gubernentur, ac juſte, & humaniter finiantur, & terminentur, attenta mentis ſollicitudine vigilamus, tales in eadem Camera viros, & miniſtros deputare, qui Deum timeant, ſint Eccleſiaſticis dignitatibus præditi, bonis moribus redimiti, providentia circumſpecti, rectitudine juſti, & ſolicitudine vigilantes, ſicque prudenter, & juſte, & in expediendis negotiis hujuſmodi attente ſe habeant, ut cuncti ad eamdem Cameram pro eorum expediendis negotiis recurrentes, ſe juſte, & humaniter expeditos fore merito glorientur.

Clerici Statuta Cameræ ediderunt.

§.1. Cum itaque vos ad laudabile, ſincerum, & proſperum regimen Cameræ prælibatæ nonnulla ſtatuta, ordinationes, & Capitula edideritis, atque feceritis, nobiſque propterea humiliter ſupplicaſtis, ut illis pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic Pontifex confirmat.

§.2. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, ſtatuta, ordinationes, & capitula præfata per Nos viſa, & lecta, ac diligenter inſpecta, & examinata, quia mature, prudenter, provide, & digeſte edita, & confecta exiſtunt auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Quorum tenor hic inſeritur.

Tenor vero ſtatutorum, ordinationum, & capitulorum prædictorum ſequitur, & eſt talis.

Incipiunt ſtatuta, & ordinationes Collegii Cam. Apoſt.

De Clericorum numero.

§.3. Omne Collegium, cui Apoſtolici Fiſci incumbit cura, his perſonis concluditur, Primum illorum caput eſt Reverendiſſimus D. Camerarius, tum Reverendus The-

Digitized by Google

Decanum appellare convenit. Poteſtas cogendi Clericos Cameræ, tam qui intra numerum ſunt, quam ultra, & agenda proponendi, & exigendi ſingulorum vota, & juxta illa concludendi exigente opportunitate præter cauſas fiſcales, & tempus, quo majoribus occupatur, ad officium Decani pertinet. Altaris, & jocalium ejus, ac divini officii, atque Sacerdotis, & quicquid ſpectat ad ea, Decanus diligentiùs curet, ſigillumque Collegii, & Conſtitutionum volumen apud ſe retinens, exacto anno ſemper ſingulorum rationem reddat.

De Cameræ Clericorum, & aliorum locorum in Camera rerumque agendarum ordine.

§. 5. Nihil eſt quod tam rebus conducat gerendis, quam ordo: ne qua igitur confuſio illo deficiente occurrat, commode proponendum videtur, quo pacto in loco Cameræ ſedendum loquendumque ſit. Cum igitur diebus Lunæ, Mercurii, & Veneris, quibus majores noſtri jus dicere ſoliti ſunt, convenerint Reverendiſſimus Camerarius, aut illius Viceſgerens, Theſaurarius, Aſſiſtentes, & Clerici, reliquive Miniſtri Fiſci; primo ac digniori loco ſedeat Camerarius, aut Subſtitutus illius, Aſſiſtentes, Decanus, & quidam ex Clericis, e Regione vero Theſaurarius, poſt reliqua pars Clericorum, eorum ſane, qui intra numerum ſunt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admiſſionis eorum. Super numerum autem electi noviſſimi conſideant, nec quiſquam eorum ſine alba veſte, atque cappa loco ſuo, ſed inter pares ultimo ſedeat. Poſt hos autem Auditor Fiſci, Clerici Sacri Collegii, tum Advocatus Pauperum, poſtremo Advocatus, ac Procurator Fiſci. Præter hos autem omnes nemo ex Miniſtris Fiſcalibus ſedeat, ſed recti omnes aſſiſtant, ut honor, ac decus hujus Magiſtratus gravius obſervetur. Quicquid a ſingulis horum proponendum, agendumque fuerit, juxta ſedium & temporis ordinem abſolvatur, tam in exigendis votis, quam in cauſarum delegationibus relationibuſque fiendis; Ita ut pro modeſtia Patrum, uno loquente, cæteri obſervato ſilentio audiant. Nemo loquentem turbet. Nec intra has ſolum ſpecies conſiſtit hujus conſtituti ſententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium convenerit, vium cuſtodia, quarum alteram apud ſe teneat, alteram ſervientes armorum, reliquorum autem beneficiorum, quæ ſupplicatione impetrantur, obligationem juxta ritum Cameræ accipiat, Jocalia undecumque venerint, huic poſtea dividenda mandantur. Iſte tandem omnium vices agens, quicquid inter Collegas communicandum diſtribuendumque acceperit, libello deſcribat, & inſtante fine menſis inter Collegas, cæteroſque Curiæ Officiales æqua lance partiatur:

De Minutorum quinque ſervitiorum diviſione, ejuſque modo.

§ 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum diſtribuendi onus noſtro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto, quod ad Cameram Apoſtolicam ſpectat, in quatuor partes æquales, tres partes Dominus Camerarius accipiat diviſo, reliqua vero Clerici emolumenta percipientes inter ſe æqualiter metiantur. Aliud vero minutum Cancellariæ aſſignatum item in quatuor partes ſcindatur, quarum tres Dominis Protonotariis adſcribantur, reſidua autem bipartita, una Domino Vicecancellario cedat, alia item æqualiter ſubdiviſa, una literarum Apoſtolicarum Correctori, altera vero pars contradictarum Auditori detur. Eſt & tertium minutum in duas partes æquales dividendum, quarum una Capellanis commenſalibus aſſignata, reliqua quadripartiatur, ex quibus Cubicularii unam, tres autem alias Scutiferi honoris ſibi recipiant partes. Quarto minuto ſimiliter quadripartito una partium Magiſtris Hoſtiariis tribuatur, altera vero partium una Cuſtodibus Portæ ferreæ, altera Curſoribus diſtribuatur, Duæ reliquæ hujus minuti partes in ſeptuaginta, & unam particulas veniunt dividendæ, ex quibus Servientes armorum quadragintanovem, Bullatores tres, Panetterii tres, Cubicularii tres. Item Magiſter equorum unam cum dimidia, Clericus equorum unam, Palafrenarius, & Scopatores quinque, Magiſter pagnottæ duas, Hoſtiarii primæ Portæ unam, Primus Coquorum unam cum dimidia, Clericus coquinæ unam, lotores utenſilium coquinæ unam partes excipiant. Reliquum quod ſupereſt minutum, Officialibus,

Digitized by Google

dantur. Cum autem Clericorum loca, qui intra numerum ſunt, vacaverint, Priorem ex his, qui præter numerum ſunt, aut quem Summus Pontifex juſſerit, in locum vacuum Collegium ſubroget. Iſque omnium lucrorum commoda, quemadmodum & reliqui, percipiat. Qui autem admittitut ad Collegium, jurejurando polliceatur ſervare, cuſtodireque ſtatuta, & probatos mores hujus celebris venerandique Collegii.

De Clericis ad ampliorem dignitatem evectis.

§.9. Quos vitæ præſtantia, clari mores, aut excellentia doctrinæ, ad Epiſcopalis, vel alterius dignitatum gradum evexerit, ſumma veneratione, & liberalitate proſequi convenit, quandoquidem honori, & amplitudini noſtræ plurium cedat. Ille autem, qui e noſtro Collegio promotus tranſlatuſve etiam ſæpius fuerit, ſemper quicquid cæteri debent minutorum Sacri Sigilli omniſque alterius ſolutionis Camerario, Theſaurario, Clericis, & Notariis, minime ſolvat, ſed ea omnia libera patrum donatione ſuſcipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur exacto menſe, omne ad Altaris uſum perveniat.

De infirmis quoque, & abſentibus.

§.10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piumque videtur: propterea ſi quem in Curia præſentem vexaverit morbus a percipiendis lucris communibus, velut ceteri Fiſco ſervientes minime excludantur. Quod ſi ad balnea vel alia loca ſalubrioris aeris aliis opportuerit ſecedere, cujuslibet commodi particeps ſit integro Menſe. Cum vero diuturnior fuerit ægrotatio, bimeſtri tantummodo accedente ſuffragio plurium ex Collegio lucra obvenientia excipiat. Abſentes autem publicæ, vel privatæ rei cauſa, nihil omnino percipere, aut petere valeant, niſi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

Quia ſolummodo ſtallas ponere poſſunt.

Decedentiumque exequiis.

§.11. Extremum hujus vitæ diem, & mortem indubiam prudentis eſt præmeditari. Cumque omnibus ſit communis ſors & moriendi lex, pietatem ſummam præſtare defunctis ad nos potiſſimum pertinet, qui in ſortem Domini vocati ſumus. Si quem igitur ex noſtro Collegio mori contingat, præſentem aut abſentem, qua die ſepulchro mandatur, Funus aut nuntium mortis advenerit, vel intra biduum proximum exequiæ ſolemniter celebrentur, quibus interſit omne Collegium, & Miſſæ triginta dicantur, omnemque hanc impenſam pro dignitate, & gradu defuncti Collegium exſolvat. Liberum autem ſit hæredibus, aut fideicommiſſariis defuncti neceſſaria ſunt, & illæ quæ, ut in antecedoribus diximus, Decani diligentiæ mandentur, cujus vigilantia, & ſtudio ſemper incrementum divino cultui dedicata ſuſcipiant. Omne autem Collegium noſtrum præter feſta, quæ ab Eccleſia obſervantur, præcipua veneratione ſingulis annis celebret diem conſtantiſſimi ac felicis Martyris Laurentii, ita ut Veſperas, & ſolemnem Miſſam adſtantibus Reverendiſſimis Dominis Cardinalibus, & ceteris Prælatis celebrari curent. Sacerdotem quoque qui diebus feſtis, & quibus Collegium convenit pro jure reddendo, Miſſam celebret, Collegium conducat, illique in præſidium vitæ annuum ſalarium conſtituatur. Nulli ergo &c.

Datum P. A. 14. die 6. Jul.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini MCCCCXXXXIV. 8. Idus Julii Pontificatus noſtri Anno XIV.

XXXII.

Ex regeſt. in Archiv. Vatic.

Quod de quibuſcumque rebus ad Urbem delatis ſeu quomodolibet ratione contractus alienatis, vel commutatis ſemel dumtaxat vectigal debitum exigatur.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujuſce Conſtitutionis.

§.1. CUM Vectigalia, & Gabellæ ad ſuſtentationem, & tutelam Civitatum, Terrarum, & Locorum conſtitutæ fuerint, ut quando rerum, & temporum conditio poſtularet, ex emolumentis dictarum Gabellarum neceſſitatibus Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus impoſitæ ſunt, ſubveniri, & opportuna ſuffragia ſubminiſtrari poſſint: cumque ea gabellarum onera, quæ Curialibus, ac ſubditis noſtris detrimentum afferunt, aut moderari, aut tollere penitus intendamus: ad noſtramque notitiam perventum ſit, quod de eiſdem mercantiis, rebus, & bonis videlicet ex prima eorumdem venditione, & ipſorum revenditione in hac noſtra Alma Urbe, & plures Gabellæ exiguntur;

Statutum de quo in Rubrica.

§.2. Nos ne Curiales, & ſubditi hujuſmodi res ad eorum Victum neceſſarias majori pretio, quod æquum, & rationabile ſit, emere compellantur, paternæ charitatis ſtudio provocati hujuſmodi immoderatæ exactioni remedium adhibere volentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium hac irrefragabili Conſtitutione ſancimus, & decernimus ut ex ſingulis Mercantiis, rebus, & bonis quocumque nomine cenſean-

Digitized by Google

lis dumtaxat exceptis.

Contrariorum derogatio.

§.4. Irritum, & inane ex nunc decernentes,ſi ſecus a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit impoſterum attentari, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & Conſuetudinibus dictæ Urbis, ac apoſtolicis, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus hactenus factis, ſeu impoſterum faciendis quibus in hac parte derogamus, cęteriſque contrariis quibuſcumque.

Camerarius hujus Statuti Executor.

§.5. Mandantes ſub pęna arbitrio dilecti Filii Ludovici Tituli Sancti Laurentii in Damaſo Presbyteri Cardinalis Patriarchæ Aquilegien. Camerarii noſtri, & in dicto Camerariatus officio ſucceſſorum, qui pro tempore fuerint, infligenda univerſis, & ſingulisSenatori dictæ Urbis,Conſervatoribus, Cameræ ipſius Urbis Theſaurario, Mareſcalchis, Gabellariis, & cæteris aliis officialibus pro nobis, ſive Romana Eccleſia deputatis, qui ſunt, & pro tempore erunt, quatenus hujuſmodi pręſentem Conſtitutionem, Decretum, Statutum, ac mandatum inviolabiliter obſervent, & ab aliis illeſa penitus obſervari faciant.

Puplicatio ejuſdem, & affixio.

§.6. Ut autem omnia, & ſingula in hujuſmodi literis contenta ad communem omnium notitiam deducantur, has litteras in valvis Capitolii affigi mandavimus, quæ earum tenorem ſuo quaſi ſonoro præconio, & patulo inditio publicabunt, ut hi, quos hujuſmodi literæ reſpiciunt, quod ad eorum notitiam non pervenerint, aut ignoraverint, nullam poſſint excuſationem pręrendere, vel ignorantiam allegare: cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, vel occultum quod tam patenter omnibus publicatur.

§.7. Nulli ergo &c.

Dat: die 16. Novembris 1444. Ann. XIV.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo quarto, ſexto Kalendas Decembris Pontificatus noſtri anno quartodecimo.

tum, unde efficacis ad id ſollicitudinis ſtudium apponere cupimus, & proviſionis ſalutaris adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipſa Apoſtolicæ, quod abſit, providentiæ deſtituta conſilio, deformationis ſubjaceant opprobrio, ſed libentius curſu temporis continuum, dante Domino, in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiant incrementum.

Eugenius cognoſcens Monacos S. Baſilii in regno Siciliæ indigere reformatione, Capitulum Romanum celebrari juſſit.

§.1. Sane ad noſtri deducto notitiam, quod plurima Monaſteria & loca Monacorum Græcorum Ordinis S. Baſilii in Regno Siciliç, citra & ultra Farum eſſent, quæ in multis reformatione indigere videbantur, Nos inter alia mandavimus, omnibus, & ſingulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Urbem Romanam, ut certo tunc expreſſo, & ad id per nos ſtatuto termino perſonaliter convenirent, ibidem tractaturi & ordinaturi, quæ pro Religionis decore, & hujuſmodi Ordinis commodo, utilitate, & conſervatione expedirent.

In quo ſtatutum fuit, ut Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ provinciis Viſitator conſtituatur, qui ſimul cum ſuo Conſiliario loca, & perſonas viſitet, & corripiat.

§.2. Poſtmodum vero dilectis filiis præfati Ordinis in prędictis Inſula, & Regno conſiſtentium Monaſteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cum nonnullis aliis ejuſdem Ordinis perſonis, ſub Græcorum ritu vivere conſuetis, in prędicta Urbe pro præmiſſis congregatis convenientibus, poſt maturam,quam deſuper inter ſe habuerunt, deliberationem, concordarunt & ordinarunt, ac in hoc ſinguli ſcilicet, aut major pars eorum expreſſe conſenſerunt, videlicet quod ex ſingulis Siciliæ, et Calabriæ, & Apuliæ dicti Ordinis Provinciis, unus eſſet ejuſdem Ordinis Viſitator, qui in illa ex Provinciis hujuſmodi, in qua pro tempore deputatus fuerit, cum uno ſocio, cujus conſilio in omnibus agendis uti debeat, monaſteria, & loca prædicta tam Monacorum, quam Monialium ſub prædicta regula degentium, tam in capite, quam in membris viſitare & reformare, ac perſonas ibidem corrigere, aliaque, quæ ad hujuſmodi viſitationis & correctionis officium de jure vel conſuetudine pertinebunt, facere, & exercere poſſent, & deberent.

Taxamque pro ſalariis Magiſtrorum & expenſis ſtudentium modo,& forma hic præſcriptis exigat.

§.3. Quodque Viſitatores dicti Ordinis pro tempore exiſtentes a quolibet dictarum Provinciarum Ordinis hujuſmodi Monaſterio, ſive loco, illam pecuniarum ſummam ſive quantitatem, quæ inter Archimandritas,

eiſdem ad octuaginta florenos auri de Camera aſcendit, ad quas quantitates a quibuslibet dictorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum Rectoribus perſolvendas, tam Abbates, quam Commendatarios quoſcumque & quibuſcumque unita Monaſteria; In Sicilia vero, eos presbyteros ſæculares, Rectores Eccleſiarum Græcarum teneri, & obligatos eſſe voluerunt, & ſtatuerunt, exigere, colligere & levare valerent, atque poſſent hujuſmodi concordatis, & ordinatis per ſingulos aut majorem partem eorum, qui præmiſſæ Congregationis & Capituli celebrationi interfuerunt acceptatis, atque laudatis.

Et ipſe Pont. modo dicta Capituli ſtatuta confirmat, & obſervari mandat.

§. 4. Nos itaque omnia, & ſingula præmiſſa, & quævis alia inter Archimandritas, Abbates, & perſonas prædictas in hujuſmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorumque tenores & effectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eaque volumus, & mandamus, ab omnibus & ſingulis, quorum pro tempore interfuerit, firmiter & inviolabiliter obſervari.

Prælatiſque omnibus & cæteris aliis ut Viſitatoribus pareant, eoſque non impediant ſub pœna &c. prohibet & Archimandritæ Siculi auctoritate ſuſpendit.

§. 5. Diſtrictius inhibentes venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & univerſis, & ſingulis Eccleſiaſticis dictarum Provinciarum Prælatis, & quibuſvis aliis, cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipue dilecto filio Lucæ Bufalo moderno S. Salvatoris in lingua Fari Meſſanenſis Diœceſis Archimandritæ (cujus preæminentiam, quam ſupra Monacos & Abbates Siculos habet, ac curam ejus quoad vixerit ex certa noſtra ſcientia ſuſpendimus, & quem correctioni ipſorum Viſitatorum ſubiicimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque poſſe decernimus, Archiepiſcopis vero & Epiſcopis ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ pœna, nec non prædicto Lucæ, & aliis Archimandritis, & cæteris ſupradictis ſub excommunicationis ſententia, quam eo ipſo incurrant, & a qua quidem ſententia ab alio quam a Romano Pontifice abſolvi non poſſint, ac cuilibet ipſorum, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum & locorum Græcorum, tam Monacorum, quam Monialium in provinciis ſupradictis exiſtentium aliquo modo intromittant, ſive Viſitatores ipſorum Monaſteriorum, & locorum pro tempore exiſtentes, quo minus illa libere viſitare, ac illorum perſonas corrigere, & punire, aut alias commiſſum eis viſitationis officium, in omnibus & per omnia dant, & ſolum Deum præ oculis habentes in Monaſteriis, & locis prædictis, tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, necnon capitibus, & membris debitæ viſitationis officium auctoritate prædicta impendere, & exercere, ac omnia, & ſingula, quæ inibi reformationis, & correctionis miniſterio indigere proſpexerint, prout eis juxta canonicas ſanctiones, & regularia ejuſdem Ordinis inſtituta, ac alias congrue videbitur, reformare, & corrigere, necnon quoſcumque Monaſteriorum, & locorum ipſorum Præſidentes, illorumque perſonas cujuſcumque dignitatis, etiam Abbatialis, ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, vel præeminentiæ, etiamſi Archimandritæ fuerint, juxta criminum, & exceſſuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiam corrigere, & punire, & ſi illorum demerita id depoſcerint, a dignitatibus, & officiis quibuslibet auctoritate noſtra privare, & ab illis amovere, ac etiam ſummam ſive quantitatem pecuniarum hujuſmodi, ad opus, & uſus magiſtrorum, & ſtudentium eorumdem, a Præſidentibus Monaſteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum, & ordinatum, ut præfertur, extitit, exigere, colligere, & levare, ſeu exigi, colligi, & levari facere, ac de levatis, & perceptis quietare: præfatoque moderno Archimandritæ Siculo, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum, & locorum hujuſmodi, illorumque correctione perſonarum, ac alias de eis quovis modo intromittere audeat, ſive præſumat, ſtrictius inhibere, omniaque alia, & ſingula, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, vel quomodolibet opportuna, facere, ſtatuere, ordinare, & exequi: contradictores quoſcumque, & rebelles, ac non ſolventes, per cenſuram eccleſiaſticam, & alia quævis opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compellere: necnon ſi, quod abſit, ex Archimandritis, Abbatibus, & aliis ſupradictis aliqui fuerint, qui legitime requiſiti ſummam, ſive quantitatem præmiſſam, prout ſe in qualibet provinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis hujuſmodi continetur, ſolvere, & aſſignare, ſive uſque ad dictam ſummam, vel quantitatem contribuere diſtulerit, ſive recuſaverit, ex tunc Viſitatores ſupradicti, & quilibet ipſorum in ſua provincia, fructus redditus, & proventus ſingulorum Monaſteriorum, & locorum, quibus non ſolventes hujuſmodi præfuerint, aut quæ ſive per unionem, ſive per commendam obtinuerint,

Digitized by Google

tandi, & corrigendi, aliaque ſupradicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro ſe, ac notariis, & aliis eum eis in hujuſmodi exercitio neceſſario exiſtentibus, a Monaſteriis, & locis, quæ pro tempore viſitabunt, eorumque perſonis ſumptus, & expenſas, non ſolum victus, ſed etiam alias minutas, & ſolum neceſſarias recipere poſſint, & valeant moderatas. Super quibus omnibus etiam ipſis pro tempore, ut præmittitur, exiſtentibus Viſitatoribus plenam, & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præſentium facultatem. Nos enim ſententias ſive pœnas, quas dicti Viſitatores pro tempore rite tulerint, ſive ſtatuerint in rebelles, ſequeſtra, vel arreſta quæque appoſuerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari, invocato etiam per eos ad omnia, & ſingula ſupradicta, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis.

Clauſulas contrariorum derogatorias apponit.

§.8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & literis Apoſtolicis, præſertim quibuſdam Petro Peſali B. MARIÆ de Cripta Ferrata Romanæ Eccleſiæ immediate ſubjecta, ac aliis Paulo tunc B. MARIÆ de Cripta, & Adriano S. Pantaleonis Tuſculani Panormitanę, & Miſſanenſis Diœceſis Monaſteriorum Abbatibus per non illis decretis, quarum tenores, & effectus præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & quas ut effectus pręſentium per eas impediri non contingat, revocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro infectis, & nullis haberi, cenſeri, & reputari debere decernimus, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi Archimandritis, Abbatibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim a Sede Apoſtolica exiſtat indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ad judicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ab verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, unionibus dictorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum quibusvis etiam Cathedralibus Ec-

valeamus.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXLVI. decimonono Kalendas Januarii, An. ſextodecimo.

D.P. An. 16. 14. Decemb. 1446.

XXXIV.

Innovatio damnationis trium Articulorum Joannis de Poliaco Catholicæ veritati circa Pœnitentiæ Sacramentum contrariorum.

Ex Regeſt. in Archiv. Vatic.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis Archiepiſcopis, & Epiſcopis ac dilectis filiis electis, & Abbatibus ubilibet conſtitutis ad quos præſentes litteræ pervenerint ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

GRegis nobis crediti curam gerentes pervigilem, ſtudiis efficere conamur aſſiduis, ut pro quorum ſalute languores humanos altiſſimi Filius perpeti voluit, fideles execrandis non involvantur erroribus, ſed noſtri directione miniſterii, prout ſuperna gratia contulerit, a noxiis ac diſpendiis jugiter pręſerventur: & ut etiam vos in partem ſollicitudinis vocati pro dictis extirpandis erroribus opem, & operam ferventius impendatis, vos pro injuncto vobis officio excitamus.

Cap. Super Cathedram Bonifacii VIII. conſtitutionem recolit de Confeſſionibus per Fratres Ordinum Mendicantium audiendis.

§.1. Dudum ſiquidem fel. rec. Bonifacius Papa octavus prædeceſſor noſter ſua quæ incipit *ſuper Cathedram* conſtitutione, ſive decretali quam poſtea piæ mem. Clemens Papa V. etiam prædeceſſor noſter in Viennenſi Concilio innovavit, & quæ ſubſequenter ad Eremitarum Sancti Auguſtini, & Beatæ Mariæ de Monte Carmelo ordinum fratres per Sedem Apoſtolicam extenſa fuit, inter cætera ſtatuit, & ordinavit, quod in ſingulis Civitatibus, & Diœceſibus, in quibus Prædicatorum, & Minorum ordinum fratrum loca conſiſterent, ac in locis ipſis vicinis, in quibus hujuſmodi loca non haberentur Magiſtri, & Priores Provinciales Prædicatorum, aut eorum

Digitized by Google

cium abſolutionis impendere, de licentia, gratia, & beneplacito eorumdem: præfatique Priores, & Miniſtri ſtuderent eligere perſonas idoneas, ſufficientes, vitę probatæ, diſcretas, moderatas, atque peritas ad tam ſalubre miniſterium, & officium exequendum, quas ſic electas Prælatis ipſis præſentarent, vel preſentari facerent, ut de eorum licentia, gratia, & beneplacito in Civitatibus, & Diœceſibus eorundem perſonæ ſic electæ hujuſmodi confeſſiones ſibi confiteri volentium audirent, & eis imponerent pœnitentias ſalutares, & beneficium abſolutionis impenderent prout in ipſa conſtitutione ſive decretali plenius continetur.

Joannis de Poliaco Errores.

§.2. Et licet poſtmodum ad piæ recordationis Joannis Papæ XXII. etiam prędeceſſoris noſtri notitiam deducto, quod quondam Joannes de Poliaco Magiſter in Theologia ſequentes articulos tenuerat, publiceque docuerat: videlicet quod confeſſi fratribus licentiam generalem confeſſiones audiendi habentibus eadem peccata, quæ confeſſi fuerant, iterum proprio Sacerdoti confiteri tenerentur: ac ſtante ſtatuto *Omnis utriuſque ſexus* in Concilio generali, nec Deus, nec Romanus Pontifex facere poſſet, quod Parochiales non tenerentur omnia peccata ſua ſemel in anno proprio Sacerdoti, ſcilicet Parochiali curato, confiteri: quodque non poſſet Papa generalem dare poteſtatem audiendi confeſſiones, immo nec Deus, quin confeſſus generalem habenti licentiam, teneretur eadem iterum ſuo proprio Sacerdoti, veluti Parochiali Curato, confiteri; dictus Joannes prædeceſſor a verbis, quæ vas electionis protulit exordium ſumens habita inde per plures ſacræ paginæ profeſſores examinatione diligenti, nec non de Venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu præfatos articulos tanquam falſos, & erroneos, & a ſana doctrina devios authoritate Apoſtolica damnaverit, & reprobaverit, ipſeque Joannes de Poliaco veris rationibus opinioni, quam dudum habuerat contrariis, & quibus reſpondere non poterat, demonſtratis, eoſdem articulos non eſſe veros affirmans, illos in Conſiſtorio publico necnon ipſorum Joannis Papæ, & Cardinalium præſentia revocaverit.

a Joanne XXII. damnati.

Et ab eodem autore reprobati.

§ 3. Tamen ſicuti nuper Fratrum Ordinum eorumdem lamentabili querela ad noſtrum non ſine diſplicentia gravi pervenit auditum, plures Eccleſiaſticæ, necnon aliæ utriuſque ſexus perſonæ, reprobos

tibus ſub pœna peccati mortalis: & quamvis ipſi Fratres admiſſi auctoritatem habeant confeſſiones audiendi, & abſolvendi, tamen ad eos accedendi populus ſubjectus ſine licentia proprii Sacerdotis non habet poteſtatem. Fratres quoque privilegia pro confeſſionibus audiendis, & ſepulturis habendis petentes ſunt in peccato mortali, & Romani Pontifices illa Mendicantibus concedentes, ſive confirmantes, etiam in ſimili peccato, & excommunicati ſunt; ac dicti fratres mendicantes non Paſtores, ſed fures, latrones, & lupi cenſentur; Sacerdos autem Curatus Mendicantibus confeſſiones audiendi licentiam dans magis ſuper iſto ſtatuto *omnis utriuſque ſexus* diſpenſat, quam Papa Fratribus licentiam tribuens juxta formam decretalis antedictæ.

Eoſque damnat Eugenius.

§.4. Nos igitur Animarum, & alia, quæ præmiſſorum articulorum occaſione, niſi prodeuntes inde confutarentur errores, ſuccedere poſſent pericula trepidantes, ac illis quantum in nobis fuerit, obviare cupientes; omnes articulos prædictos una cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus mature inſpeximus, & ut diverſos in Jure Canonico Doctores, & Sacræ Paginę Profeſſores diligenter examinari fecimus, & quia protinus illos falſos, & erroneos, ac eiſdem canonibus adverſos fore reperimus, illos dictorum fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu authoritate Apoſtolica pro falſis, & erroneis, & adverſantibus ſacris canonibus damnatos, reprobatoſque declaramus, atque decernimus.

Singulis Epiſcopis, ut hæc populis ſignificent, & obſervari faciant mandat.

§.5. Quocirca univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli veſtrum, quando ſuper his a quoquam prædictorum Ordinum Predicatorum, Minorum, & aliorum Mendicantium ſuper præmiſſis Privilegiatorum Magiſtro Generali ac Provinciali Magiſtro Vicario, vel alio gerente officium fueritis requiſiti ad confutandos, & reprimendos, ac penitus tollendos hujuſmodi errores, prout in præfatis decretali ſive Conſtitutione *ſuper Cathedram*, ac extravagante *vas electionis* continetur diligenti ſtudio atque cura provideatis, ac intendatis: præfataſque Conſtitutiones integre ſervantes, faciatis ab omnibus inviolabiliter obſervari.

Contra contumaces procedi jubet.

§.6. Et ſi quos forſan hujuſmodi damnatos, ut prefertur, articulos, aut aliquem ſeu aliquos eorum pertinaciter aſſerere, vel tenere, ſeu prędicare invenietis, contra illos communiter vel diviſim tanquam

con-

Digitized by Google

tis, ac Vienneníis Sancita Concilii ſervare debere decernit.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. ET ſi circa orbis Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium, dum vacant, juxta noſtris divina diſponente clementia commiſſum humeris Apoſtolatus officium per Apoſtolicæ providentiæ miniſterium occurrere conſueverimus, de Romana Eccleſia, quæ Eccleſiarum omnium Mater eſt, & Magiſtra, ac illarum divina inſtitutione primatum obtinet, cui licet immeriti præſidemus, nos procul dubio propenſioris curæ ſtudio excogitare convenit, ne ipſam, quam Chriſtus ſibi ſponſam copulavit, & extra quam nemini ſalus eſt, variis ambiguitatibus ſubmiſſam relinquamus.

Nonnulla ſtatuta circa Roman. Pontificis electionem edidit Baſileenſe Concilium. §. 1. Hinc eſt, quod nos attendentes, quod in Civitate Baſilien. ſub nomine generalis Concilii circa electionem Romani Pontificis vacatione Sedis Apoſtolicæ occurrente, plura, & diverſa, & per Sedem prædictam forſan approbata emanarunt Statuta, Ordinationes, & Decreta, & etiam innovata fuerunt, diverſas etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentia propter Juris communis diſpoſitionem, quorum occaſione attenta rerum, & temporum conditione, ſi nos ab hac luce ſubtrahi contingeret, in electionis hujuſmodi celebratione facienda plura, & diverſa pericula, diviſiones, & ſcandala veriſimiliter exoriri poſſent in Eccleſiaſticæ libertatis offenſam, cunctorumque Chriſtifidelium præjudicium, & jacturam.

Iis ſublatis ſtatuta Conciliorum Lugdunen., & Viennen. ſervari mandat Eugenius. §. 2. Nos tantis periculis, prout ex alto nobis permittitur, occurrere, ac fidelium ipſorum quieti conſulere, necnon perverſorum conatibus viam præcludere cupientes, omnium etiam, & ſingulorum ſtatutorum, ordinationum, & Decretorum hujuſmodi formas, & ſi de illis ac eorum totis tenoribus de verbo ad verbum ſpecialis, & expreſſa præſentibus quomodolibet ſolida, & opportuna tacere & exequi libere, & licite poſſint, & valeant in omnibus, & per omnia: ac ſi primodicta ſtatuta, ordinationes, & decreta nullatenus emanaſſent.

§. 3. Non obſtantibus omnibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis &c.

§. 4. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo octavo Kalendas Februarii Pontificatus noſtri Anno Sextodecimo. Dat. die 25. Januar. 447. An. XVI.

XXXVI.

Canonizatio S. Nicolai de Tolentino Profeſſoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, ejuſque adſcriptio Cathalogo SS. Confeſſorum: Et inſtitutio Feſtivitatis pro die 10. Septembris.

EUGENIUS PP. IV.

Univerſis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem, & Apoſt. Benedictionem.

LIcet militans in terris Eccleſia triumphantem in Cœlis, filiali, & devoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiaque Sanctorum, quantum ſinit fragilitas, digniſſimis attollat titulis, devotis quoque precibus ſolemni ritu ſacrificia laudum offerat ad decus, & venerationem civium ſupernorum, nihil tamen illis accreſcit novæ perfectionis, & gloriæ nec eorum perfecta felicitas noſtris operibus firmari poterit, vel augeri: Miſericors tamen, miſeratorque Dominus, per interceſſiones, meritaque Sanctorum, quos in terris celebritate congrua veneramur, mirabili dignatione imperfectum noſtrum ſuppleri providit, ut quod noſtris meritis non valemus, eorum ſuffragiis aſſequamur. Exordium.

§. 1. Æternus itaque Deus, qui facit mirabilia magna ſolus, Confeſſorem ſuum eximium Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini, ab ejus pueritia educatum, puritate candidum, caritate fervidum, electum B. Nicolaus virtutibus, & miraculis emicuit.

Imo egit etiam Innoc. VI. ut inquit Sixt.V. in Rubr. cit.

noſter, Avenioni cum ejus * cura reſidens, cum fratribus ſuis cœpit de ejus canonizatione tractare, quam niſi ejus obitus, & horrenda ſuperveniſſent ſchiſmata proculdubio conſummaſſet.

Pręclara opera B. Nicolaus fecit.

§.3. Beatus igitur hic Nicolaus, honeſtis ex Caſtro S. Angeli infra Firman. diœceſ. parentibus ortus, & puerorum conſortia vitans, Eccleſię, divinaque myſteria frequentabat, & ne præclara opera lucidæ vitæ ſuæ, longo, latoque ſermone curramus, panca libet referre de pluribus, ut ex his exiſtentes in via Domini, patrem glorificent, ſicut decet.

Jejuniis, vigiliis, & orationibus vacavit &c.

§.4. Sanctus equidem iſte in ætate exiſtens tenera, ſe ſub magna religionis diligentia, ſumma cum obedientia & humilitate ſervabat, caſtigando corpus jejuniis, vigiliis, orationibuſque inſiſtebat devotus, gratus, humilis, obediens, benignus, ſuavis, pius, patiens, conſtans, maturus, compoſitus, virtutum quibuſdam aromatibus plurimos attrahebat, adeo quoque fidei cultor erat, ut cuncta illius verba, & opera, virtute fidei redolerent, tribulatorum, & infirmorum conſolator aſſiduus exiſtebat.

Tempore obitus, audire meruit. Euge ſerve bone & fidelis &c.

§ 5. Et demum pudicus, caſtus, modeſtus, verecundus, ac lætus ad vitæ veſperam veniens, divinitus audire meruit. Euge ſerve bone, intra in gaudium Domini tui. Sic granum frumenti cadens in terram, & mortuum, uberem conſurgit in ſpicam; ſic botrus in turculari calcatus, liquoris redundat in copiam, ſic regnum cœlorum percipitur, & Sancti per fidem ſublimia regna viceruut.

Miraculis ante & poſt obitum claruit.

§.6. Verum quia decebat divinæ magnitudinem bonitatis, ut quem in terris pręclaris ornarat virtutibus, in cœlis regnare certis teſtimoniis probaretur, multis eum, magniſque miraculis dum viveret & poſt obitum, clarum fecit: quorum quædam digniſſimis probatis teſtibus oneroſæ multitudinis vitandæ gratia, duximus præſentibus annotanda.

Virum latere perditum, & oculi cecitate laborantem, ſigno crucis liberavit.

§.7. Quidam adeo in ſiniſtro latere perditus erat, ut nec illius manum, aut pedem poſſet quovis modo movere, aut quicquam ex oculo ſiniſtro videre: Poſt plurimorum medicorum antidota, atque colliria juvamen experta, Sanctus ſic latus illud crucis ſignaculo tetigit, viroque illi benedixit, qui ſtatim e grabato ſurgens, ſanatus eſt, videns, & integre liberatus.

Mulierem a ſanguinis flu-

§.8. Quædam vero mulier triennio con-

extractus mortuus, & pro mortuo reputatus, emiſſo prius per matrem voto; quod ſi reſtitueretur vitæ auxilio Beati Nicolai, illum ſupra ſanctum tumulum habitum religionis indueret, adjuvante Sancto prædicto, vivus apparuit.

Virum ſuſpenſum, & mortuum ſuſcitavit.

§.10. Vir inſuper quidam inventus in domo ſua ſuſpenſus, & mortuus, precibus, & voto per ejus uxorem ad B. Nicolaum emiſſis, factus eſt vivus, & ex tunc diutius ſupervixit.

Miracula trecenta & unum fecit.

Ex his nota illud unum quod recenſet Sixt. V. cit. in Rubr.

§.11. Quamplurima etiam miracula, tam in vita, quam poſt ejus obitum fecit, pluresque homiues utriuſque ſexus a morte reſuſcitavit, cœcos illuminavit, & ab oculorum infirmitatibus liberavit, contractos, & protractos membris, & claudos erexit, paraliticos a membrorum impotentia ſanavit, & a tremore capitis, & membrorum, dæmoniacos, captivatos, incarceratos, cum apparitionibus, & revelationibus liberavit, cadentes, & illiſos a naufragiis, a captivitate perſonæ, a perditione bonorum, a febribus, ab ethica, ab hydropiſi, a podagra, a doloribus illorum, & ſtomachi, ac cordis, aliiſque infirmitatibus liberavit, priſtinæque ſanitati reſtituit. Quæ omnia trecenta, & unum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecentiſeptuaginta, & unus teſtes, in Regiſtris annotata coram nobis in publico Conſiſtorio relata fuerunt. His itaque ac aliis miris operibus Sancti hujus aſtruentibus ſanctitatem, & chriſtianę fidei veritatem, miraculorum lingua loquente, concurrit ad nos undique populus, crevit de his fama, atque devotio, laudatur Dominus, de ſalutiferis gratiis auctori gratiæ referuntur. Invaluit ſuper his vox communis, & celebris, & plurimorum vox exultationis, etiam Prælatorum nobis intonuit, & noſtra auctoritate inquiſitionem fieri ſuper dictis obtinuit.

Quibus impoſitum ſit rerum harum examen.

Primum quidem Venerabili fratri Joanni Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filiis noſtris Joanni tituli S. Laurentii in Lucina Presbytero, & Proſpero S. Georgii ad Velum aureum Diacono Cardinalibus commiſimus, ut veritatem præmiſſorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos, & Venerabiles fratres noſtros S.R.E: Cardinales, & Sancti ejuſdem vita mirabili miraculis, & meritis glorioſis inſtruxit.

Hic itaque Pontif. Sancto

§.12. Et quia plura, & majora de Sancto

Digitized by Google

que ejus ſepulchrum Viſitatoribus concedit.

§. 14. Et ut ad venerabile ejus Sepulchrum, eo ardentius Chriſtifidelium confluat multitudo, & celebrius ejuſdem Confeſſoris colatur feſtivitas, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui cum devotione, & reverentia illuc in eodem feſto acceſſerint annuatim ipſius ſuffragia petituris, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ſeptem annos, & totidem quadragenas, accedentibus vero annis ſingulis ad dictum Sepulchrum, infra ejuſdem feſti octavam, duos annos, & duas quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Dat. die 1. Febr. 1447. P. An. XVI.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. Kalen. Februarii, Pontificatus noſtri Anno XVI.

XXXVII.

Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum ſive Monialium S. Claræ. Et earum ſuppoſitio Ordini Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilecto filio Fratri Jacobo de Præmandinis, de Bononia, Ord. Min. profeſſori de Obſervantia regulari, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

ORdinis tui præſertim familiarum in regulari obſervantia Domino famulantium, ob quorum Religionis ſanctimoniam, & multiplicum virtutum dona, maximi in populo Chriſtiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes ſolerter; illa libenter concedimus, per quæ earumdem familiarum, etiam utriuſque ſexus augmento conſervationique melius ac facilius conſuli intelligimus.

Moniales S. Claræ, a Fratribus de Obſervantia regi poſtulabant.

§. 1. Sane cum poſt concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conventuales, & vos, & alios, quibus de regulari ſtant per literas Apoſtolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ad noſtramque notitiam pervenerit, eſſe in tui Vicariatus partibus Ciſmontanis nonnulla Monaſteria Sanctæ Claræ, quarum familię in obſervantia Regulari viventes, partim primi, partim ſecundi, partim tertii Ordinis, partim aliter appellatę, ſub tuo Vicariatu, & a te, tuiſque ſucceſſoribus, regi & gubernari, intenſiſſimis dicuntur deſideriis affectare.

Hoc eis Pontifex modo tenetur.

§. 2. Nos, qui certo tenemus, eaſdem mulierum Monacarum, ſive Sororum familias, optimam, & ſaluberrimam ſub vobis gubernationem ſcilicet habere, & continue habituras felicia incrementa earumdem mulierum Monacarum, ſive Sororum appellatarum Monaſteria, & loca, & familias, ubicumque intra tui Vicariatus terminos in regulari Obſervantia viventes, tam præſentes, quam futuras, tuo, & tuorum Vicariatus Ciſmontani officio ſucceſſorum curę, gubernationi atque regimini auctoritate Apoſtolica præſentium tenore ſubiicimus, ac ſubjectas & ſuppoſitas eſſe volumus atque decernimus. Intendentes eadem auctoritate, atque volentes, quod tu, & ſucceſſores tui, per vos ipſos, & alios, quos duxeritis ſubſtituendos, poteſtatem, & facultatem habeatis, eaſdem Moniales, atque Sorores, ſive primi, ſive ſecundi, ſive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Franciſci, ſignanter collegialiter, & in communi viventes, & earum Monaſteria, atque loca, tam in capite, quam in membris, viſitandi, corrigendi, amovendi, deponendi, transferendi, & omnia alia, & ſingula faciendi, quę generalis Miniſter Ordinis veſtri in eiſdem Monaſteriis, & locis, de jure, & conſuetudine poſſe facere conſuevit. Provinciales autem Vicarii vobis ſubditi, eamdem poteſtatem, & facultatem habeant, quas Miniſtri Provinciales, etiam de jure, vel de conſuetudine habere conſueverunt.

Vocales in electione Abbatiſſæ, & votorum numerum declarat.

§. 3. Et ut ſupradictæ Moniales ac Sorores melius gubernentur, volumus, quod in electione, & creatione Abbatiſſarum, Mini-

Digitized by Google

ſet conceſſa a Sede Apoſtolica, aliqua facultas & auctoritas, nos ipſam præſentium tenore auctoritate Apoſtolica revocantes, volumus, quod tu, & tui in vicariatus officio ſucceſſores, hujuſmodi viſitatores amovendi, & inſtituendi; auctoritatem & facultatem habeatis.

Regulam circa jejunium modificat.

§.4. Præterea cum in Regula B. Claræ jubeatur jejunium perpetuum, quod nimis rigoroſum tenemus: placet, & volumus, quod ſupradictæ, & tertii, & aliorum Ordinum Sorores ſolummodo teneantur ad illa jejunia, ad quę vos Fratres Ordinis Minorum Regulam obſervantes obligati eſtis, & eoſdem modos ſervent in cibis quadrageſimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis verò jejuniis, ut ſunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apoſtolorum & ſimilium, ſervetur conſuetudo regionis, ſecundum quam liceat eis etiam ova, & lacticinia comedere.

Regulam eamdem quoad calceamenta mitigat.

§.5. Cum etiam in Monaſteriis Sorores, ſive Monachæ incedant nudis pedibus diſcalceatę, quod nimis rigoroſum exiſtimamus, placet, & volumus, quod Sorores, ſive Monachæ poſſint deferre illa, quę nomine calceamentorum non cenſeantur, puta zoccolos ligneos, & ſandalia, atque etiam cum opportunum fuerit calceamenta.

Et quo ad cibos.

§.6. Item cum in aliquibus Monaſteriis, locis, & Congregationibus injungatur ſilentium perpetuum, quod quidem nimis rigoroſum exiſtit, tibi tuiſque in officio ſucceſſoribus, & provinciarum vobis ſubjectarum Vicariis, cum Diſcretorum conſilio diſpenſandi, tam in cibis, quam in quibuſcumque aliis perpetuis, quam in ſilentio ſupradicto concedimus facultatem.

Ac præcepta.

§.7. Inſuper cum dilectus filius Frater Joannes de Capiſtrano, tuus in Vicariatus officio predeceſſor, declaraverit, quod in Regula prima Beatæ Clarę, contineantur centum, & tria præcepta regularia, in quorum tranſgreſſione Moniales, ſive Sorores profeſſæ peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum, & ſcrupuloſum judicemus, auctoritate, & tenore præſentium, declaramus, & volumus, quod in nullius prędictorum tranſgreſſione, præterquam eorum quatuor, quę concernunt principalia vota, obedientiæ ſcilicet, paupertatis, caſtitatis, & clauſuræ, & ſuper electione Abbatiſſę, & depoſitione, peccatum mortale incurrant.

Et ſerculum.

§.8. Item, cum quędam prędictarum, no Incarnationis Dominicæ MCDXLVII. Nonis Februarii, Pontificatus noſtri anno ſextodecimo.

... Febr. 1447. P. An. XVI.

XXXVIII.

Abſolutio eorum qui Congregationi Baſileenſi adheſerunt poſt diſſolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Proviſioque & declaratio circa collationes Eccleſiarum, & beneficiorum.

EUGENIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter cetera deſideria cordis noſtri, filios quoſlibet ad noſtram, & Apoſtolicæ Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate penſata aliquando concedimus, ordinamus, & ſtatuimus, per quæ Chriſtifidelium tranquillitati, & commodis, ſemotis diſſentionibus, & ſcandalis conſulatur, & exinde animarum ſalutem valeant adipiſci.

Quidam Prælati, & Principes Nationis Germaniæ ob diſſenſionem ſecutam tempore Concilii Baſileæ, neutrales fuerunt, & mox obedientiam huic Pontifici pręſtiterunt.

§.1. Sane cum propter diſſenſionem, inter Nos & eos qui Baſileæ ſub nomine generalis Concilii remanſerunt dudum exortam, nonnulli Principes tam Eccleſiaſtici, quam ſæculares nationis Germaniæ, in quadam neutralitate, & armorum ſuſpenſione a die decimaſeptima menſis Martii, de Anno Domini Milleſimo quadrigenteſimo trigeſimo octavo, uſque in pręſentem diem ſe tenuerint, ea mente, ut aſſerunt, ut poſtmodum unanimi conſenſu, in noſtra & Sedis Apoſtolicæ obedientia, & reverentia paribus greſſibus incedere poſſent; & cariſſimus in Chriſto filius noſter Fredericus Rex Romanorum Illuſtris, ac venerabilis Frater noſter Theodoricus Archiepiſcopus Maguntinus, & dilectus filius noſter vir Fredericus Marchio Brandeburgenſis, ſacri Imperii Electores, ac Venerabiles fratres noſtri Fredericus Saleburgenſis, & Gerardus Bremenſis Archiepiſcopi, ac quidam alii Pręlati, & Principes dictę Nationis, nobis debitam obedientiam per ſuos Oratores pręſtiterunt, ac nos ſolum in Vicarium JESU CHRISTI recognoverint, & profeſſi fuerint.

Qui attendens quod d. tempore, plurima in dicta Natione geſta.

§.2. Nos attentis, quod dictæ neutralitatis, & ſuſpenſionis tempore, plurima, in

Digitized by Google

haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ac ea rata, et grata habentes, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus.

Et eorum poſſeſſores non moleſtari præcipit.

§. 3. Volentes, ac etiam ſtatuentes; ut nulli, qui poſſeſſione Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum beneficiorum, et officiorum hujuſmodi, quarumcumque eorumdem, qui Baſileę poſt tranſlationem, et diſſolutionem Baſileenſis Concilii ibidem remanſerunt, auctoritate fuerint aſſecuti, ſuper hujuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, beneficiis, et officiis, ac ſententiis, et proceſſibus, etiam ſi in Romana Curia, vel extra eam lis (cujus ſtatum prçſentibus habemus pro expreſſo) indeciſa pendeat, etiam, ſi ſuper eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri jus quæſitum, ſeu jus aliqui habere ſe prçtenderent, ex nunc inantea in ipſa Curia, vel extra eam Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate impeti, aut quomodolibet ex quavis ratione vel cauſa moleſtari poſſint, ſed in ſuis poſſeſſionibus pacificè remaneant.

Lites deſuper pendentes extinguit.

§. 4. Lites quoque, et cauſas quaſcumque ſuper hujuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, et beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quę coram Ordinariis Judicibus, apud quos juxta formam dictæ ſuſpenſionis, et proteſtationis exindæ ſecutę licuit litigare, indeciſæ pendent) ad nos advocantes, auctoritate, et ſcientia prædictis extinguimus, et ſuper eis adverſariis eorum, perpetum ſilentium imponimus; poſſeſſores verò ipſos volumus in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, et beneficiis pacificè remanere.

Quinimmo eaſdem Ecclecas & beneficia eiſdem denuo confert.

§. 5. Quibus omnibus ipſas Eccleſias, Monaſteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacaverint, auctoritate, et ſcientia præfatis tenore præſentium conferimus, et providemus de eiſdem, ac illis, qui pallium dictorum qui Baſileæ poſt noſtram translationem ſub nomine generalis Concilii remanſerunt, auctoritate receperunt, ut illo uti poſſint præſentibus concedimus et indulgemus; illis autem qui non habent, vel non rece-

cipatuum, Dominorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiſcoporum prædictorum, necnon aliorum Epiſcoporum, Prælatorum, Collegiorum, perſonarum ſeu rerum quorumcumque contra fœdus proteſtationis, & ſuſpenſionis hujuſmodi quandocumque vergentia, Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate conceſſa, ac in judicio vel extra obtenta, inſuper Eccleſiaſticas cenſuras mulctas, & pœnas, necnon cujuſcumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tam a jure, quam ab homine propter præmiſſa quomodolibet promulgatas, ſeu inflictas, promulgandas quoque ſeu infligendas, quoad Regem, Archiepiſcopos, & Marchionem prędictos, eorumque Dominia, Clericos ſubditos, & vaſſallos, ac de eos, quoque, qui infra ſex menſes a die datæ præſentium computandos, ſe declaraverint pro Nobis aut eidem declarationi adhæſerint, caſſamus, irritamus, & annullamus, nulliuſque eſſe decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiæ maculam, ſive notam per eos præmiſſorum occaſione contractam penitus abſolventes, ac eos rehabilitantes, & reſtituentes ad eorum Eccleſiarum, Monaſteria, beneficia, officia dignitates, ac honores quæcumque, ac in priſtinum ſtatum, & eum in quo erant ante prçmiſſa reponentes, necnon illis, qui contra ipſos impetratis, conceſſis, vel obtentis, ſeu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam ſi eis aut eorum alicui jus quæſitum foret, ex certa ſcientia de poteſtatis plenitudine perpetuum ſilentium imponentes.

tarum Regis &c. revocat & irritat.

Obligationes circa annatas Cameræ Ap. debitas &c. relaxat.

§. 8. Inſuper quaſcumque obligationes ſuper annatis, ſeu communibus, & minutis ſervitiis, ceteriſque juribus, nobis, & Cameræ Apoſtolicæ, ſeu Collegio Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, ceteriſque officialibus debitis, ſeu quæ deberi dicerentur, occaſione quorumlibet Metropolitanorum & Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque uſque in præſentem diem re-

 mit ti-

Digitized by Google

ante, a nobis vel ab eis, qui Baſileæ ſub nomine Concilii remanſerint, aut Legatorum ſuorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, conceſſas, ſeu conceſſa, ac omnia inde ſecuta, a die datæ conceſſionis eorumdem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac ſi a nobis impetrata fuiſſent.

Circa ſententias Romæ vel Baſilea prolatas, providet ut hic.

§.10. Super ſententiis autem in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilii ante ipſam ſuſpenſionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur ſe defendi prolatis, quæ exequutioni nondum ſunt demandatæ, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quod hujuſmodi ſententię coram judice tractentur, & quicquid utraque pars vellet producere pro jure ſuo, coram eo debeat exhibere, qui quidem judex ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta procedens; negotium ipſum unica valeat terminare ſententia, a qua nulli partium appellare liceat, aut provocare, vel reſtitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præjudicare intendimus eis, qui poſſeſſionem dignitatum, etiam Metropolitan. Cathedralium, & Abbatialium, ſeu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate ſub eadem Nation. obtinen. durante neutralitate, vel ſuſpenſione prædictis vigore proceſſuum in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilii obtentorum, aut alias violenter fuerint ſpoliati. Sed tam ſpolia, quam jura eorum denuo coram Judicibus ordinariis cognoſcantur, & fine debito terminentur.

Omnes qui Congregationi Baſileenſi adhæserent poſt Concilii diſſolutionem ab omnibus cenſuris, & pœnis abſolvit, ſi ad Pontificis obedientiam, reverſi ſunt, aut infra ſex menſes revertantur.

§.11. Inſuper omnes, & ſingulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes perſonas Eccleſiaſticas, & ſæculares, etiam ſi Regalis, Archiepiſcopalis, Epiſcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ poſt diſſolutionem, ſive translationem prædicti Concilii per nos factam, Congregationi Baſileenſi ſub nomine generalis Concilii adhæſerunt, & obedivęrunt, aut incorporati fuerunt, qui jam ad noſtram obedientiam ſunt reverſi, vel infra ſex menſes poſt declarationem pro nobis factam redierint, ſeu ipſi declarationi adhæſerint, ab omnibus, & ſingulis juramentis, perjurii reatu, ac aliis cenſuris, & pœnis (ſi qui tenerentur, aut incurriſſent) inflictis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate prædicta abſoluimus, & liberamus, ac & faverunt, officiis in eadem præfuerunt, aut in legatione ab eis miſſi ſint quandocumque, aut eis crediderunt, ab omnibus excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliiſque cenſuris, & pœnis in ea, vel per proceſſus noſtros, aut aliis inflictis, & promulgatis abſoluimus; cum iis qui ibidem, ſeu a proviſis ab ipſis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare valeant diſpenſantes. Volumus inſuper quod ſinguli Metropolitani Nationis ejuſdem, actu jam nobis obedientes, vel qui infra ſex menſes, ut præfertur, nobis, & Apoſtolicæ Sedi debitam obedientiam præbuerint, conſimiles bullas ſeu literas Apoſtolicas habeant, ſuper quibus patentibus quibuſcumque, quatenus opus fuerit, ſub eorum ſigillis, tranſumpta concedere valeant, eiſque in judicio, & extra plena fides, ſicut originalibus literis per omnia præbeatur. Super Eccleſias autem Trevirenſem, & Colonienſem, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiſcopi Maguntini, & Marchionis prædictorum ſpecialis eſt appoſitus articulus, per alias noſtras literas deſuper editas ſpecialiter providimus, prout in eis plenius continetur.

Prædicta omnia obſervare pollicetur.

§.12. Ut autem prǽmiſſa eo firmius obſerventur pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu pollicemur, omnia & ſingula ſupradicta inviolabiliter obſervare, & contra ea vel ipſorum aliquod, in toto vel in parte, nullo umquam tempore quicquam innovare, & quod nobis licere non patimur, eiſdem ſucceſſoribus indicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoquam, quavis etiam Apoſtolica auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quinimo ſi adverſus præmiſſa litteræ aliquæ, aut mandata ad cujuſcumque inſtantiam, vel etiam ſi motu proprio, vel ex certa ſcientia, etiam cum derogatoriis clauſulis, ſub quacumque verborum forma a nobis, ſeu noſtra auctoritate, aut ab alio quovis emanaſſent, ſeu in futurum emanarent, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quodque is contra quem emanaſſent, aut conceſſæ fuiſſent, aut emanarent, & in futurum concederentur, illis minime obedire teneatur.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus Apoſtolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum exi-

Digitized by Google

Anno Sextodecimo.

NICOLAUS QUINTUS

PAPA CCX.

ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

NIcolaus V. patria Sarzanenſis, antea Thomas S. R. E. Tituli S. Suſannæ Præsbyter Cardinalis Epiſcopus Bononienſis, electus eſt Summus Pontifex die 5. Martii 1447. & Pontificali infula redimitus die 18. menſis ejuſdem. Vixit temporibus Friderici III. in Occidente Joannis VII. Palæologi mox Conſtantini X. in Oriente Imperatorum annos XIII. dies XIX. (*a*) & quatuor

(a) *Incluſi extremis*.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD ſacram Petri Sedem, divina diſpoſitione ſublimati, ſingulis quæ pro univerſalis Eccleſię unione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conſpicimus, Apoſtolicæ providentię ſolicitudine libenter intendimus, & ad felicem illorum proſecutionem, & conſummationem, opem, & operam impendimus efficaces.

Federicus Imperat. Principeſque Germaniæ, & legatus Apoſtolicus ordinationes ſive cōcordatæ fecerunt, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum, & beneficiorum.

§. 1. Nuper ſiquidem cariſſimus in Chriſto filius noſter, Federicus Romanorum Rex Illuſtris, & nonnulli alii dilecti filii, Eccleſiaſtici, & ſæculares Principes inclitæ nationis Germanicæ ex una, ac dilectus filius noſter, Joannes S. Angeli Diaconus Cardinalis in partibus illis Apoſtolicæ Sedis de Latere Legatus, per nos ad dictas partes miſſus, ſufficienti deſuper a nobis, & Sede Apoſtolica auctoritate ſuffultus, ex alia partibus, Romanæ Eccleſiæ, & dictæ nationis nominibus, pro ipſius Eccleſiæ unione, pace, & tranquillitate inter Eccleſiam, & nationem prædictam, perpetuo ſolidandis, & conſervandis, diverſa rationabilia, & utilia ordinationes & ſtatuta, a partibus ipſis hinc inde approbata, laudata, concluſa, acceptata, & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobiſque humiliter ſupplicari fecerunt, ut illis pro firmiori eorum ſubſiſtentia, robur Apoſtolicæ firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiorem, & decretum interponere dignaremur.

Quæ Pontifex ipſa approbat modificando, cap. Execrabilis, & cap. Ad regimen, de Præbend. inter extravag. communes.

§. 2. Nos itaque, qui ſtatuta, ordinationes, & concordata prędicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturæ viros, diligenter examinari, & diſcuti fecimus, eaque rationabilia, & ſalubria tam Eccleſiæ quam nationi pręfatę fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum noſtrorum Eccleſiæ Cardinalium, conſilio & aſſenſu, Apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, juxta modum, & formam ſubſequentes. Placet nobis ſuper

Digitized by Google

& noſtræ intentionis affectum, viri aſſumantur idonei, qui præſint, & proſint committendis eis Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prælibatis. Præmiſſorum itaque conſideratione inducti, & ſuadentibus nobis aliis rationabilibus cauſis nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales Eccleſias, & etiam monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, præbendas, & Eccleſias, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura, ſæcularia, & regularia, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi, nunc apud Sedem Apoſtolicam quocumque modo vacantia, & in poſterum vacatura: necnon per depoſitionem, vel privationem, ſeu tranſlationem per nos, ſeu auctoritate noſtra factas, & inantea faciendas ubilibet: necnon ad quę aliqui in concordia vel diſcordia electi ſive poſtulati fuerint, quorum electio caſſata, ſeu poſtulatio repulſa, vel per eos facta renunciatio, & admiſſa auctoritate noſtra extiterit, ſeu quorum electorum, vel poſtulatorum, & inantea eligendorum ſeu poſtulandorum electionem caſſari, ſeu poſtulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate noſtra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejuſdem Eccleſiæ Romanæ, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarij, Camerarij, ſeptem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apoſtolici Palatii cauſarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apoſtolicarum, & vigintiquatuor Pœnitentiariæ prçfatę Sedis, & vigintiquinque Abbreviatorum, necnon verorum Commenſalium noſtrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejuſdem in epitaphio deſcriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, ſeu Collectorum, ac in terris Romanæ Eccleſiæ Rectorum, ac Theſaurariorum deputatorum, ſeu miſſorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in poſterum, nunc vacautia, & inantea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, ſeu Rectores, & Theſaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur. non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non exiſtat ibidem) jam forſan deceſſerint, vel impoſterum eos contigerit de medio ſubmoveri, etiam nunc per obitum hujuſmodi vacantia, vel in poſterum vacatura, Rurſus Monaſteria, Prioratus, dignitates, perſonatus, decanatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Eccleſias, ceteraque beneficia Eccleſiaſtica, ſæcularia, & regularia, cum cura, vel ſine cura, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam ſi ad illa perſonę conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi, quæ promoti per nos, ſeu auctoritate noſtra ad Patriarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipſis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in poſterum vacatura, necnon etiam per aſſecutionem pacificam quorumcumque prioratuum, perſonatuum, officiorum, canonicatuum, præbendarum, Eccleſiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos ſeu auctoritate noſtrarum literarum immediatè collatorum, ſeu conferendorum in poſterum, præterquam ſi virtute gratię expectativę aſſecutio fiet, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena ſuper præmiſſis, omnibus, & ſingulis, cum fratribus noſtris collatione præhabita, & matura deliberatione ſecuta, ordinationi, diſpoſitioni, ac proviſioni noſtræ de ipſorum fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolica reſervamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis, & quolibet eorum; per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediatè non ſubjectis Eccleſiis, & Monaſteriis immediatè ſubjectis Sedi Apoſtolicæ fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus conſtitutionis felicis recordationis Nicolai Papæ III. quę incipit, Cupientes; expectabimus: & elapſo dicto tempore ſi non præſentatæ, vel ſi præſentatæ, minus canonicæ fuerint providebimus; & ſi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & evidenti cauſa de dictorum fratrum conſilio, de digniori, & utiliori perſona duxerimus providendum, proviſo, quod confirmati prędicti, & per

Declaratque circa electiones &c. conſtitutionem Nicolaus iv. in tit. de elect. in 6. tu ad hoc vide etiam Gregorius xiij. cit. in rub.

Digitized by Google

ad partes. De ceteris vero dignitatibus & beneficiis quibuſcumque ſęcularibus & regularibus vacaturis, ultra reſervationes prędictas (majoribus dignitatibus poſt Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Eccleſiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

Declerat inſuper vacationes futuras in menſibus Ordinariorum, ac ſervatis Sedi Apoſt.

§. 4. Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reſervationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam diſpoſitionem, ſub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate noſtra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris, menſibus, libere diſponatur per illos, ad quos eorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, ſeu quævis alia diſpoſitio pertinebat: reſervatione, aliave quavis diſpoſitione auctoritate noſtra factis vel faciendis, non obſtantibus quibuſcumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris menſibus ſpecialiter diſpoſitioni dictæ Sedis reſervatis non apparverit infra tres menſes a die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apoſtolica auctoritate proviſum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius diſpoſitio pertinebit, de illo liberè diſponere poterit, & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reſervatorum per alternos menſes poſſit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, a Kalendis Junii proxime futuris ipſa currere incipiet, & durabit deinceps, niſi in futuro Concilio de conſenſu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

Et quo ad Annatas.

§. 5. Placet ſimiliter nobis quod circa proviſionem dictæ Sedis ordinandam, modus annatarum hoc modo currat. De Eccleſiis Cathedralibus omnibus & Monaſteriis, virorum dumtaxat, vacantibus, & vacaturis, ſolvantur de fructibus primi anni a die vacationis, ſummę pecuniarum in Camera Apoſtolica taxatæ, quę communia ſervitia nuncupantur, & ſi quæ expectativarum aut cauſa permutationis) ſolvantur annatę ſeu medii fructus juxta taxam ſolitam a tempore poſſeſſionis intra annum, & debitum hujuſmodi, ſimiliter in ſucceſſorem in beneficio non tranſeat. Sed de beneficiis, quę valorem vigintiquatuor florenorum auri de camera, non excedunt, nihil ſolvatur, duretque hæc obſervantia deinceps, niſi eam ſimiliter in futuro Concilio de ipſius nationis conſenſu contingat immutari.

Approbatio conſt. Eug. iv. quæ eſt ult. & ſup. fol. . . .

§. 6. In aliis autem quæ per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum etiam prædeceſſorem noſtrum pro dicta natione uſque ad tempus futuri generalis Concilii, permiſſa, conceſſa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiæ præſenti non obvient, iſta vice nihil volumus eſſe immutatum, & per hoc quod in concordatis hujuſmodi, ſive quibuſvis aliis eorum occaſione conficiendis literis, propter compendioſiorem deſcriptionem, Alamania ſpecialiter appellatur, natio ipſa cenſeri non debet a Germanica natione diſtincta, ſeu quomodolibet ſeparata.

Fides danda transſumptis.

§. 7. Et præterea quia difficile foret præſentes literas ad ſingula in quibus de eis forſitan fides facienda fuerit, loca, deferri, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus quod ipſorum tranſumpto Metropolitanorum dictæ nationis ſigillo munito, tamquam præſentibus ſi exhiberentur literis, plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur, ac ſi dictæ præſentes literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ, & inſuper quoque irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

D. P. An. 2. 19. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Catho-

Digitized by Google

cet.

in locis, quæ Catholicis in Græcia ſubjecta ſunt multi Catholici unionis prætenſu ad Græcos impudenter tranſeunt ritus, mirati admodum ſumus, mirarique non deſiſtimus, neſcientes quid ſit, quod eos a conſuetudine ac ritibus, in quibus nati, enutritique ſunt, in alienigenarum ritus tranſpoſuit: nam etſi laudabiles orientalis Eccleſiæ ritus ſint, non licet tamen Eccleſiarum ritus permiſcere, neque id unquam Sacroſancta Synodus Florentina permiſit.

Hoc prohiberi vult per Inquiſitorem hæreticæ pravitatis.

§. 2. Quas ob res nos, quibus quamvis immeritis hujuſmodi rerum omnium cura divinitus impoſita eſt, cupientes citius, ne malum longius ſerpat, huic rei providere, vobis, & utrique veſtrum ſub virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte mandamus, ut auctoritate Apoſtolica in omnibus locis prædictis, cum ea ex officio veſtro viſitatis, permixtionem Rituum omnino prohibeatis, convocato ad id, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, contradictores cenſuris Eccleſiaſticis, & omnibus aliis juris remediis compeſcendo.

Dat. die 6. Septembris 1448. P. An. II.

Datum Romæ apud Sanctam Pudentianam anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo octavo, octavo idus ſeptembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

III.

Canonizatio S. Bernardini Senenſis, profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Obſervantia, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum.

Edita Anno Dom. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Mirabilia fecit Dominus ut hominem in ſalutis viā reduceret.

Miſericordias Domini in æternum nos cantare debere, Propheta admonet dicens. Miſericordias Domini in æternum cantabo: Magna, & inenarrabilia ſunt profecto opera miſericordiæ Dei, quibus jugiter in ſalutem humani generis, ſe ejuſdem miſerationis ſinus effundit, quæ ſi quis ab initio creati hominis recenſere voluerit, non tantum hominum linguæ, quæcumque illæ ſint, non ſufficerent Angelorum, quod inenarrabile eſt, quod cum hominem creaſſet ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam, quodque particeps eſſe poſſet felicitatis æternæ in unam Cœle-

Patriarchas mittendo.

§. 2. Nunc mittendo Patriarchas gratiæ ſuæ ſpiritu repletos, qui exemplo ſuo, ceteros inſtruerent ad ſalutem.

Prophetaſque.

§. 3. Nunc divinos Prophetas, qui Spiritu ſuo ſancto illuminati, non tantum ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, ſed etiam futura prædicerent.

Filiumque ſuum morti tradendo, pro noſtrorum expiatione peccatorum.

§. 4. Et illud maxime, quo nihil poteſt inter opera divinæ miſerationis ſublimius excogitari, quod Dei Filius in ſua perſona naturam noſtræ mortalitatis aſſumeret, & adimpleret ea, per myſterium paſſionis & mortis ſuæ, quibus a Diaboli poteſtate, & peccatorum vinculis ſolveremur.

Poſt autem ejus ad Cælos Aſcenſionem, dimiſit in terra Apoſtolos quorū doctrina, & opere, ultra alia, multi ſe Dei ſervitio dedicarunt &c.

§. 5. Hæc facta ſunt per illam immenſiſſimam profunditatem, & abyſſum impenetrabilem miſericordiæ Dei, quem nos Chriſtiani induimus, & ipſius ſumus baptiſmate conſecrati, per ſingulos dies commemorantes, conamur eum cordis noſtri ſpe, fide, & charitate viventes ſacrificium immolare, tum per miniſterium Sacerdotum, illius ſalutaris hoſtiæ, qua peccatum mundi hujus abluitur, ſacrificium indeſinenter offertur. Hæc inenarrabilia ſunt, & vix poſſunt, niſi exigua quadam & tenuiſſima ex parte cogitari: Verum ſi quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quæ poſt Domini Noſtri JESU CHRISTI Aſcenſionem ad cœlos; humano generi exhibita ſunt, quis illa, non dicam numerare, ſed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare ſufficiat? Quis non ſtupeat tantam vocationem humani generis per Apoſtolicam turbam * pauciſſimorum hominum a Dei Filio JESU CHRISTO Domino noſtro in univerſum orbem terrarum deſtinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum prædicatione factum eſt, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis ſenſus attingit, pro Deo colendum eſſe homines putent, quodque a vetere, ſeu carnali vita, tam inæſtimabilis multitudo in novam, & ſpiritualem vitam tranſlata eſt, ut perſuaſum ſit humano generi in ipſis, qui Evangelio crediderunt, continentia uſque ad tenuiſſimum victum panis, & aquæ, & quod majus eſt, non ſolum quotidiana, ſed per conteſtes plures dies perpetuata jejunia. Quod caſtitas uſque ad conjugii, proliſque contemptum. Quod patientia uſque ad Cruces flammaſque neglectas: quod liberalitas uſque ad patrimonia diſtributa pauperibus: quod deni-

* Tubam.

que

Digitized by Google

funt mortalis humilitas. Hæc facta ſunt divina providentia, per humanitatem, doctrinamque Chriſti, per ipſius paſſionem, & mortem, per Apoſtolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, ſanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his univerſis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

Et continue in Eccleſia ſua, renovat aliquos viros electos, qui quaſi novi Apoſtoli, alios ad Dei ſervitium trahunt.

§. 6. Quanta verò eſt illa divina miſeratio, quod decurſu temporum, multorum frigeſcente charitate, illam penitus non ſinit extingui, ſed continuo Eccleſiam ſuam per miniſterium electorum ſuorum renovare, & multiplicare non ceſſat, unicuique tempori electos quoſdam, quaſi primos magni gregis arietes, & quaſi alteros Apoſtolos deſtinando, qui Euangelii ſemitam pœne obliteratam, & pœne corruentem, & vitæ exemplo, & doctrinæ verbis innovarent, tantæ perfectionis in ſe exemplaria jacientes, quæ poſtea innumerabiles fere divino ſpiritu illorum corda agente, faciliſſime ſequerentur.

Inter quos electos ſurrexit præcipue S. Bernardinus de Senis qui vita exemplo, & prædicationis opere, in tota Italia Dei Euangelium renovavit.

§. 7. Hoc factum eſt per miſericordiam Dei ſuperioribus temporibus, & fere ubique terrarum, ſed noviſſimis diebus, divina ſe miſeratio exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigeſcente charitate, ſacram religionem, quę ab Euangelicæ perfectionis ſemita aberrare videbatur, divino dignata eſt igne ſuccendere, ut videamus pleraſque religiones ita renovatas, & ita divino igne ſuccenſas, ut niſi ingrati eſſe velimus, divinæ beneficientiæ immenſas gratias referamus, quod ad excolendam vineam ſuam, etiam hac noviſſima hora operarios deſtinare non ceſſat. Quamplures videmus in hoc miniſterium deſtinatos, ſed temporum noſtrorum præcipuus, & magnus inter electos fuit, vir iſte ſanctiſſimus, propter quem celeberrimus iſte conventus agitur, S. Bernardinus, vir ab ipſis incunabulis perfectioni Euangelicæ conſecratus, qui in vineam Domini cultor, & operarius deſignatus, injunctum ſibi opus indeſinenter exercuit, qui ſe immaculatum ab hujus ſæculi contaminatione cuſtodiens, primum in ſeipſo jugum Chriſti ſuave complexus eſt, & adeo vitæ exemplo, & ſacra prædicatione profecit, ut fere per omnem

accenſi, videntes in hoc glorioſiſſimo viro renovari, quod de unigenito Dei Filio dictum eſt. Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt veſtigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore ſanctæ memoriæ prædeceſſoris noſtri Eugenii Papę Quarti increbuere miracula, ut ſæpe per plurimos timoratos, & religioſos viros, necnon literis multorum Principum, & præcipue cariſſimi in Chriſto filii noſtri Alphonſi Aragonum Regis Illuſtris, & Senenſis, & Aquilenſis populorum precibus, literis, & nunciis pulſatus ſit, ut tanta & tam divina miracula quotidie coruſcantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quam jam divina teſtificatione in triumphante Eccleſia obtinebat in Cœlis, in militante non negaret in terris.

eum Canonizandi, virtute comperta.

Eugenius itaque id tribus Cardinalibus commiſit, & tandem veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. Fecit quod rei gravitas, & magnitudo poſcebat, & quod alias Sedes Apoſtolica obſervare conſuevit, commiſit tribus S. R. E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Epiſcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot menſibus ad Sedem Apoſtolicam revertentes, quæ invenerunt fideliſſime retulerunt. Cum autem idem prædeceſſor noſter rerum veritate perſpecta, pulſantium precibus ſatisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miſeriarum valle ſubtractus eſt.

Hic ergo Pōt. ab eiſdem requiſitus aliis tribus Cardd. idem negociū commiſit, & abbundantius veritas comperta fuit.

§. 10. Nos qui non meritis noſtris, ſed divina dignatione, illi in onere, & honore ſucceſſimus, fuimus per eoſdem, quos ſupra retulimus, ſæpiſſime requiſiti, ut quod prædeceſſor noſter impediente morte non fecerat, impleremus. Nos rei gravitatem, & magnitudinem attendentes, deliberavimus mature, & graviſſime procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus commiſſimus, ut duos venerabiles Epiſcopos eligerent, quos denuo pro inquirenda veritate delegarent, ut duplici inquiſitione informati, rem audacius ageremus. Miſerunt, ſicut injunxeramus duos venerabiles Epiſcopos, qui eorum, quæ invenerant, in ſcriptis notitiam reportantes, fideliſſime ſingula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædeceſſoris noſtri fuerant deſtinati, ſed multa plura clariſſima miracula reportarunt,

Digitized by Google

Tandem miſit Senas, & Aquilam, unum Epiſcopum, qui perſeverantiam miraculorum retulit in dies eſſe majorem.

§. 12. Nos poſtea etiam Senas mittendum eſſe cenſuimus, miſimuſque venerabilem fratrem noſtrum Angelum Epiſcopum Eſculanum, qui poſt aliquot menſes reverſus, coruſcantem divinam gratiam in miraculorum perpetratione ſub veriſſima, & fideliſſima atteſtatione recenſuit, quem etiam voluimus Aquilam proficiſci, ut etiam reportaret, ſi in tanti viri ſanctitatis atteſtationem, perſeveranter divina miracula coruſcarent, qui reverſus, prioribus a nobis deſtinatis conformia reportavit, & inſuper magna, & ſtupenda, quæ poſtmodum contigerant, retulit, quę non in angulis, ſed publice, & in conſpectu multitudinis fuerant perpetrata.

Ideo hic Pont. omnia in Conſiſtorio ſecreto referri voluit, & examinari.

§. 13. Nos his compertis, ne Spiritui ſancto reſiſtere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis ſuis jubet, piis & devotis ſupplicationibus poſtulantium condeſcendere cogitavimus, fecimuſque per venerabiles fratres noſtros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in ſecreto Conſiſtorio noſtro diligenter particulariterque referri, quæ per Conſiſtorium examinata ſunt.

Et in alio ſimili Conſiſtorio, unanimiter Cardinales, Canonizationem fieri votarunt, & Pont. B. Bernardinum, canonizandum eſſe cenſuit.

§. 14. Sed propter gravitatem rei, viſum eſt in aliud Conſiſtorium differri, ut tempore medio, quilibet Cardinalis in domo ſua poſſet illa diligentius intueri, & in ſecundo Conſiſtorio ſervatis omnium votis in eamdem ſententiam convenerunt, tantam eſſe evidentiam miraculorum, necnon de vitæ ipſius ſanctimonia, ac fidei integritate, tam clarum, tamquam evidens teſtimonium, ut in tanti viri canonizationem animos concorditer ſua vota depromerent, quorum ſecuti judicium, tunc canonizandum eſſe decrevimus.

Poſtea in Capella majori, Prælatorũ vota exquirere voluit, & illi in eodem voto fuerunt.

§. 15. Verum ut res cum majori gravitate procederet, juſſimus in Capella majori Palatii noſtri Apoſtolici apud Sanctum Petrum, Prælatorum omnium qui in curia eſſent fieri Congregationem, ipſiſque ibidem poſitis, una cum venerabilibus fratribus noſtris propoſuimus rem hanc, omnia recenſentes, quæ uſque in horam illam, in hujuſmodi materia, fuiſſent actitata, & ſingulorum vota ſcrutata ſunt, qui in eamdem ſententiam devenerunt, in quam venerabiles fratres noſtri S.R.E.Cardinales in Conſiſtorio ſecreto convenerant.

In Conſiſtorio publico tamdem ipſe Pont. Canonizationem facere, publice decrevit.

§. 16. Poſtea in Conſiſtorio generali re propoſita, quod in Conſiſtorio ſecreto per nos decretum fuerat, publice decrevimus faciendum, hoc eſt tanti viri canonizationem in Eccleſia Principis Apoſto-

ſanctitate veritatis, jugum leve ſanctæ religionis amplexus eſt. Miniſtravit Chriſto cum ſancta religione proficiens dietim majora virtutum divinarum augmenta capiebat, præcipue humilitatis Chriſti imitator effectus, pauper ſpiritu, & dives gratia. Miniſtravit Chriſto cum multis, exemplo vitæ ad ſalutem profecit æternam. Miniſtravit Chriſto, cum membris Chriſti, hoc eſt fidelibus Chriſti, pabulum doctrinæ cœleſtis indeſinenter exhibuit, plurimas Deo lucrifaciens animas, quas a Diaboli & ſæculi laqueis exuebat. Miniſtravit Chriſto, cum per civitates, provinciaſque ſeminans verbum Dei, populorum catervas antiquis odiis diſſidentes, omni cordium rancore depoſito, in charitatem mutuam revocabat. Miniſtravit Chriſto, cum in pluribus locis mores in laſciviam vergentes, & diutius antiquatos, verbi divini prædicatione dimovit, exhortans tam viros, quam mulieres, ſervare pudicitiam, reliquoſque laudabiles mores, ſine quibus nemo vere poteſt eſſe Chriſtianus. Miniſtravit Chriſto, cum nominis ſui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo aſſumpſerat humilitate permanſit. Miniſtravit Chriſto, cum verbum Dei indefeſſe prædicare non deſtitit. Miniſtravit Chriſto, cum ſe vocante ad æternam requiem, nec mori timuit, nec vivere recuſavit.

Et conſenſu Cardd. accedente, B. Bernardinum inter SS. confeſſores connumerat, & canonizat.

§. 18. Ergo quia non poteſt veritas ipſa mentiri, quæ eſt unigenitus Dei filius, qui per os carnis aſſumptę, loquutus eſt dicens: Qui mihi miniſtrat, me ſequatur, & ubi ego ſum, illic & miniſter meus erit. Cum ſciamus hunc Sanctum Virum miniſtraſſe Chriſto, & ipſum fuiſſe ſequutum uſque ad conſummationem vitæ, minime dubitare permittitur, quin potius certiſſimum tenere, quod ubi eſt Chriſtus Dei filius, ſit etiam miniſter ſuus S. Bernardinus. Ergo quia cum Chriſto ſunt omnes Sancti ejus, de omnipotentis Dei miſericordia, qui non deſerit Eccleſiam ſuam, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ac venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ad id accedente conſenſu, decernimus, declaramus, & ordinamus, Sanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab univerſa Eccleſia debere deputari, & Sanctum haberi, & tamquam Sanctum honorari, & coli. Ipſumque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes feſtum in numero Sanctorum Confeſſorum non Pontificum decantari.

§. 19. In-

Digitized by Google

Contra impios Chriſtianos mittentes, & deferentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eiſdem favorem, aut auxilium præſtantes.

NICOLAUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Lateranenſe, & Lugdunenſe, concilia multis pœnis innodarunt deferentes, & mittentes arma, &c. Saracenis, &c.

§. 1. Olim tam in Generali, quam in Lugdunenſi poſtmodum ſubſtituto Conciliis, per Sedem Apoſtolicam celebratis, in illos falſos, & impios Chriſtianos, qui contra Deum, & Chriſtianum populum, Saracenis ferrum, arma quibus Chriſtianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum vaſorum navigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naves, quique in pyraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis, & quibuslibet aliis, eis impendunt auxilium, vel conſilium, vel favorem, in Chriſtianorum diſpendium, & ſpecialiter Terræ ſanctæ, fuit excommunicationis ſententia promulgata, ipſosque rerum ſuarum privatione mulctari, & ſervos capientium fore cenſuerunt Concilia ſupradicta, expreſſe quoque in ipſis præcipitur, ut talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod de commercio tam damnato perceperint, & tantumdem de ſuo, in ſubſidium Terrę memoratę præſtiterint, ut æquo judicio in quo deliquerint, puniantur.

Pont. eaſdem & majores pœnas hic expreſſas imponit illis, qui per decennium victualia & quodcumque arma &c. detulerint aut deferri permiſerint ad terras Soldano ſubjectas.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negoeia dictæ Terrę, duximus hactenus ſtatuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorum terræ Ægypti deferre, vel mittere, ſeu è partibus eorum, ut eiſdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut conſilium vel favorem præſtare quoquomodo præſumat. Ac illos, qui contra hujuſmodi conſtitutionem noſtram auſu temerario venire tentaverint, eo ipſo excommunicationis ſententię decernimus ſubjacere, a qua non poſſint abſolui, niſi tantum de bonis propriis, in dictæ Terræ ſanctę ſubſidium converten-

quæſito colore, ullo umquam tempore in Alexandriam, vel partes Ægypti, ſeu terras Soldano ſubjectas, mittere, vel deferre præſumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra hujuſmodi ſtatutum noſtrum quolibet modo venire præſumpſerint, præter pœnas prædictas, quas ipſo facto incurrere volumus, perpetuo ſint infames, & inteſtabiles habeantur, ita quod nec teſtari, nec legata eis, ſeu relicta percipere valeant. Et inſuper ad ſucceſſiones tam ex teſtamento, quam ab inteſtato ſint prorſus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, ſintque illis actus legitimi perpetuo interdicti, & poſtquam de hujuſmodi temeritate conſtiterit, diebus feſtivis, & Dominicis publice nuncientur, & ad fiſcum bona omnia devolvantur.

Si quis autem &c. Sanctio pœnalis.

Datum apud Urbem Veterem, 9. Kalendas Septembris Pontificatus noſtri Anno IV. D.P.A. 4. die 23. Aug.

V.

Bonifacii PP. IX. Literas ſuper Feſto Viſitationis Sanctiſſimę Virginis Mariæ confirmat.

NICOLAUS EPISCOPUS
Ex Regeſt in Archiv. Vatic.

Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum geſta Pontificum, quibus potiſſime ſalus animarum procuratur, recenſeri convenit, ut illa omnibus innoteſcant. Exordium.

§. 1. Hinc eſt quod nos tenorem quarumdam litterarum felicis recordationis Bonifacii Papę Noni Prędeceſſoris noſtri in ejus regeſtro compertum de regeſtro ipſo de verbo ad verbum transcribi, & præſentibus annotari fecimus qui erit talis: *Bonifacius Epiſcopus Servus Servorum Dei ad Perpetuam rei memoriam* ſuperni benignitas.... *Cætera leguntur in ipſa Bonifacio Tom. III Par. II. pag.* Bonifacii PP. IX. Literæ inſertæ præſentibus.

§. 2. Ceterum, ut earumdem litterarum Eaſdem confirmat.

rum

novi concedere intendimus: ſed tantum per dictum Prædeceſſorem conceſſa in ſuo robore permanere.

Solita Clauſula.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum Coſtitutionis, & intentionis infringere. &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam majorem anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo primo ſeptimo Kalendas Aprilis Pontificatus noſtri anno quinto.

V I.

Translatio Patriarchalis Eccleſiæ Graden ad Civitatem Venetiarum, cum ſuppreſſione tituli ejuſdem Eccleſiæ Graden.

Ex regeſt. in Archiv. Vat.

NICOLAUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

REgis æterni, ac Paſtoris illius cæleſtis & animarum Chriſti, a quo ſingula gratiarum dona, vicem licet immeriti gerentes in terris, cum ſimus ab eo in eminenti militantis Eccleſiæ ſpecula conſtituti tum ad omnes Chriſti fidelium nationes, loca, & perſonas, ut promeritorie honorentur intenti ſumus, tum ad honorem, & dignitatem pervigili cura attendimus noſtras cogitationes, quorum devotio erga nos, fervor fidei, & plurimarum virtutum merita videntur expoſcere, ut amplioris dignitatis titulo decorentur.

Cauſæ hujuſmodi faciendæ translationis.

§. 1. Sane mentis noſtræ intuitu conſiderantes, quanta ſit dignitas, & magnitudo Reipublicæ Venetorum, quanta Populi multitudo, quantus Civium ornatus, & amplitudo, quanta illius magnitudo dominii, quanta rerum magnificentia exiſtat: advertentes quoque animum ad ſingularem ipſorum erga nos, & Romanam Eccleſiam devotionem nimirum ipſorum quaſi requirentibus meritis ad ea agenda, & concedenda impellimur, quibus talis eſt tam egregiæ Civitatis, & Civium nomen ac gloria per ſuę quoque Eccleſiæ Majeſtatem, & amplitudinem illuſtretur.

§. 2. Cum itaque Eccleſia Patriarchalis Graden in dominio ipſius Reipublicæ Venetorum exiſtens, quæ per obitum bo: me: Dominici ultimi illius patriarchæ extra Romanam Curiam defuncti Paſtoris eſt ſolatio deſtituta, ſita ſit in loco deſerto & deſtituto Cultoribus adeo ut nullus jam tationem Eccleſiæ ſuæ Sanctæ, ut Civitas ipſa Venetiarum digniori in ſpiritualibus titulo decoretur, & titulum Patriarchalis Eccleſiæ Graden, necnon titulum, & dignitatem Epiſcopatus Venetiarum, qui a nomine loci in ambitu ipſius Civitatis exiſtentis Caſtellum nuncupatur, in quo illius Eccleſia Cathedralis ſita Epiſcopatus Caſtellan. nominatur, exititit, cæteras quoque dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, Canonicatus, præbendas, ac alia beneficia Eccleſiaſtica in præfatis Graden, & Caſtellan. Eccleſiis de Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ac de poteſtatis plenitudine authoritate Apoſtolica ſupprimentes, & penitus extinguentes præfatam Eccleſiam Caſtellan. Patriarchalem Sedem & dignitatem, cui venerabilem fratrem noſtrum Laurentium antea Caſtellan. Epiſcopum in Patriarcham, & Paſtorem præficere intendimus, cum omnibus, & ſingulis Patriarchalibus inſigniis, dignitatibus, præeminentiis, privilegiis, juribus, & honoribus tam ipſi olim Patriarchali Graden Eccleſiæ, quam illius Patriarchis conceſſis, erigimus, conſtituimus, & deputamus: Gradenſem vero Provinciam, cum omnibus illius ſuffraganeis Epiſcopis in Provinciam Patriarchalis Eccleſiæ Venetiarum conſtituimus, & erigimus.

Translatio, de qua in rubrica.

Ex Gradenſi, Caſtellana, & Veneta Eccleſiis unica tantum ſit Diœceſis.

§. 3. Volentes, & decernentes ut deinceps Eccleſia Patriarchalis Venetiarum futuris perpetuis temporibus appelletur, quodque tam dictæ quondam Graden cum omnibus Eccleſiis ſibi unitis, quam Caſtellan Eccleſiarum diœceſis præfatæ patriarchali Eccleſię Venetiarum unitæ ſint, & una dumtaxat, eademque Diœceſis cenſeantur.

Gradenſis Eccleſiæ Dignitates novo Patriarchatui adjudicantur.

§. 4. Omnes vero, & ſingulas dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, Canonicatus, & prębendas, ac beneficia, quæ erant in præfata olim Caſtellana Eccleſia cum omnibus eorum poſſeſſionibus, bonis mobilibus, & immobilibus, juribus, actionibus, obventionibus, & emolumentis de illa ſpectantibus, necnon fructibus, redditibus & proventibus eorumdem, ac cum illis Canonicorum Capitulum in omnibus, & per omnia, prout in dicta olim Eccleſia Caſtellan eſſe conſueverunt, in Patriarchali Eccleſia hujuſmodi per nos erecta denuo creamus, & inſtituimus: ac illis, qui ipſa per antea obtinebant, conferimus, & de eiſdem providemus. Illis vero qui canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtra-

Digitized by Google

donamus, concedimus, applicamus, appropriamus, & aſſignamus, volentes, & eiſdem ſcientia, & authoritate ſtatuentes pariter, & decernentes, quod ex nunc io antea in perpetuum ipſa Eccleſia ſic erecta Patriarchalis Eccleſia ac Diœceſis, & provincia Venetiarum ſint, & etiam nuocupentur: quodque in eadem quondam Eccleſia Graden, prout haſtenus conſuevit per unum, vel plures Presbyteros, quibus de illius proventibus per Patriarcham Venetiarum pro tempore exiſtentem neceſſaria congrue miniſtrentur, & animarum cura, ſi qua illi imminet, diligenter exerceatur: ac inibi laudabiliter deſerviatur in divinis.

Clauſulæ.

§. 7. Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo primo octavo Idus Octobris Pontificatus noſtri anno quinto.

VII.

Coronatio Friderici Tertii, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis jam de eo factæ.

NICOLAUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

IMperator æternus cuncta, cæleſtia ſimul, & terrena gubernans, totum Orbem ſub ditione regnorum, & illorum principatu conſtituit ſalubriter gubernari, ne ſtatum humanæ creaturæ ad imaginem ſui creatoris formatæ, Mundi tempeſtuoſę fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent quinimo, ut omnes ſub juris, & honeſtatis legibus vita pacifica viverent, & ab offenſis alteruter abſtinerent, factoremque ſuum cognoſcerent, agnitum colerent, & ſuo reverenter Imperio ſubjacerent. Demum vero creaturam ipſam ab ipſius factoris agnitione deviam, ſuoque cultu aberrare proſpiciens, unigenitum ſuum miſit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum hujuſmodi revocaret, & ſui faceret Regni cohæredem. Qui rediturus ad Patrem, Apo-

Imperium vacavit per obitum Alberti Imperatoris, Electoreſque, Imperii Fridericum in Rege Romanorum, futurumque Imperatorem elegerunt.

§. 2. Cum itaque dudum ſacrum Romanum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula geſſit, foret ſolatio viduatum, venerabiles fratres noſtri, & dilecti filii nobiles Viri ipſius Imperii Electores, ad inclytam domum Auſtriacæ, quæ Regem prædictum, & cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fridericum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum genuit, convertentes intuitus ſuos, & permoti generoſitate, vita, moribus, & virtutum meritis præclariſſimis, quibus idem cariſſimus filius noſter Fridericus præfulgere dignoſcitur, ipſis ſpem indubie pollicentibus quod ejuſdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem juſtitiæ zelatorem, fidei, & Eccleſiæ fideliſſimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, univerſa commemorat Eccleſia, imitator eſſe ſtudeat integerrimus, in Romanorum Regem, poſtmodum in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina diſponente clementia, eumdem Fridericum concorditer elegerunt.

Qui ſpatio annorum duodecim, regnum provide gubernavit.

§. 3. Idem vero Fridericus digeſta meditatione prævia, ad eorumdem Electorum inſtantiam, electioni hujuſmodi conſentiens, & humeros ſuos Regni tutelæ gerendæ prompta devotione ſubmittens regali per eum ſuſcepta inſula, de virtutibus in virtutes proficiſcens, merita majorum ſuorum accumulans, per annos fere duodecim Regni ſui gubernacula, adeo provide, utiliter, & ſalubriter geſſit, Eccleſiæ unitati, & ipſius Regni proſperitati, ſingulorumque ſervandis juribus, & fidelibus quibuslibet, & pacis ſucceſſibus votive dirigendis diligenter intentus, ut ipſum Imperium tam providi, fidelis, & pii prædicti felici regimini multipliciter gaudeat ſe commiſſum.

Proficiſcens.

Si deinde coronationem petiit ab iſto Pontifice.

§. 4. Poſtmodum autem idem filius noſter cariſſimus ad honorem S. R. E. & ſacri Imperii decus victoriæ unctionem, & Imperiale diadema ab ipſa Eccleſia ſuſcepturus, noſtro ſe conſpectui præſentavit, & illa per manus noſtras ſibi impendi humiliter ſupplicavit. Et quamquam in minoribus conſtituti de meritis, & virtutibus ſuis fuiſſemus ſufficienter edocti, nihilominus ea quæ laudis ſuæ præconia noſtris auribus retu-

Digitized by Google

Virginis Mariæ, & BB. Apoſtolorum Petri, & Pauli, exaltationemque, & honorem dictæ Romanæ Eccleſiæ, & ſacri Imperii, ad ſuſcipiendum imperiales dignitates, dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eamdem, ſibi per manus Venerabilis fratris noſtri Franciſci Epiſcopi Portuenſis, unctionem hujuſmodi impendi fecimus, & tamdem collatis ſibi omnibus dignitatibus hujuſmodi, inſigni Imperiali ipſum diademate ſupradicto duximus coronandum, ſupplentes omnes defectus, ſi qui aut ratione formæ, aut ratione perſonæ ſuæ, aut perſonarum dictorum Electorum, ſeu quavis alia ratione, vel cauſa in hujuſmodi electione intervenerint quovis modo, ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis.

Obedientiam, quæ illi præſtare jubet.

§. 6. Omnibus vero interim fidelibus vaſſallis, & ſubditis præfati Imperii cujuſcumque conditionis exiſtant, etiamſi regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, diſtricte præcipimus, quatenus præfato Imperatori (ut tenetur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo &c.

D. p. An. 6. 19. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſecundo xiv. Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno VI.

VIII.

Declaratio, tum ſeptam tum reliquam Africam a Promontoriis Baradoc, & Nam ad Ghineam uſque, vel etiam ultra ad Antarticum, omniaque adjacentia Saracenorum Regna Luſitanæ Coronæ eſſe addicta.

Ex Regeſt. Vatic.

NICOLAUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex Cæleſtis Clavigeri Succeſſor, & Vicarius Jeſu Chriſti; cuncta mundi climata omniumque nationum in illis degentium qualitates paterna conſideratione diſcutiens, ac ſalutem quærens, & appetens ſingulorum, illa perpenſa deliberatione ſalubriter ordinat, & diſponit, quæ grata Divinæ Majeſtati fore conſpicit, & per quæ oves ſibi divinitus creditas, ad unicum ovile Dominicum reducat, & acquirat eis felicitatis æternæ debellare, itaque temporum Domino ſubdere nullis parcendo laboribus, & expenſis, facti evidentia cognoſcimus, ut Reges, & Principes ipſi ſublatis quibuſvis diſpendiis ad tam ſaluberrimum, tamque laudabile proſequeudum opus per amplius animentur.

Henrici Principis geſta inſignia.

§. 1. Ad noſtrum ſiquidem nuper, non ſine ingenti gaudio, & noſtræ mentis lætitia pervenit auditum, quod dilectus filius nobilis vir Henricus Infans Portugalliæ chariſſimi in Chriſto filii noſtri Alfonſi Portugalliæ, & Algarbii Regnorum Regis illuſtris, patriis inhærens veſtigiis claræ memoriæ Joannis dictorum Regnorum Regis ejus Genitoris, ac zelo ſalutis animarum, & fidei ardore plurimum ſuccenſus tamquam Catholicus, & verus omnium Creatoris Chriſti miles ipſiuſque Fidei acerrimus, ac fortiſſimus Defenſor, & intrepidus pugil ejuſdem Creatoris glorioſiſſimum nomen per univerſum terrarum orbem etiam in remotiſſimis, & incognitis locis divulgari, extolli, & venerari, necnon illius ac vivificæ, qua redempti ſumus, Crucis inimicos perfidos Saracenos, videlicet, ac quoſcumque alios infideles ad ipſius Fidei gremium reduci, ab ejus ineunte ætate totis aſpirans viribus poſt Ceptenſem Civitatem in Africa conſiſtentem per dictum Joannem Regem ejus ſubactam Dominio, & poſt multa per ipſum Infantem nomine dicti Regis contra hoſtes, & infideles prædictos, quam etiam in propria perſona, non abſque maximis laboribus, & expenſis, ac rerum, & perſonarum periculis, & jactura, plurimorumque naturalium ſuorum cæde geſta bella, ex tot tantiſque laboribus periculis, & Damnis, non fractus neque territus, ſed ad hujuſmodi laudabilis, & pii propoſiti ſui, proſecutionem in dies magis, atque magis exardeſcens in Oceano Mari quoſdam ſolitarias inſulas fidelibus propalavit, ac fundari, & conſtrui inibi fecit Eccleſias, & alia pia loca in quibus divina celebrantur officia, & dicti quoque Infantis laudabili opera, & induſtria quamplures diverſarum in dicto mari exiſtentium Inſularum Incolæ, ſeu Habitatores ad veri Dei cognitionem venientes, Sacrum Baptiſma ſuſceperunt ad ipſius Dei laudem, & gloriam, ac plurimarum animarum ſalutem, orthodoxæ quoque fidei propagationem, & divini cultus augmentum,

Athlantici Oceani Inſulares Chriſti fidem imbuti.

§. 2. Præterea cum olim ad ipſius Infantis perveniſſet notitiam, quod nunquam, vel ſaltem a memoria hominum non

Digitized by Google

ſemper auctoritate munitus, a vigintiquinque annis citra, exercitum ex dictorum Regnorum Gentibus, maximis cum laboribus, periculis, & expenſis in velociſſimis navibus. Caravellis nuncupatis ad perquirendum mare, & Provincias maritimas, verſus meridionales partes, & polum Antharticum annis ſingulis fere mittere non ceſſavit, ſicque factum eſt, ut cum naves hujuſmodi quamplures Portus, Inſulas, & maria perluſtraſſent, ad Ghineam Provinciam tandem pervenirent occupatiſque nonnullis Inſulis, Portibus, ac mari, eidem provinciæ adjacentibus, ulterius navigantes, ad Oſtium cujuſdam magni fluminis Nili communiter reputati pervenerunt, & contra illarum partium populos, nomine ipſorum Alfonſi Regis, & Infantis per aliquos annos guerra habita extitit, & in illa quamplures inibi vicinæ Inſulæ debellatæ, ac pacificæ poſſeſſæ fuerunt, prout adhuc cum adjacenti mari poſſidentur.

Subacti a Luſitanis Æthyopes occidui.

§. 3. Exinde quoque multi Ghinei, & alii Nigri vi capti, quidam etiam non prohibitarum rerum permutatione, ſeu aliò legitimo contractu emptionis ad dicta ſunt Regna transmiſſi. Quorum inibi copioſo numero ad Catholicam fidem converſi extiterunt, ſperaturque divina favente clementia, quod ſi hujuſmodi cum eis continuetur progreſſus, vel populi ipſi ad fidem convertentur, vel ſaltem multorum ex eis animæ Chriſto lucri fient.

Plures Religione Chriſti informati.

§. 4. Cum autem ſicut accepimus, licet Rex, & Infans prædicti, qui cum tot, tantiſque periculis laboribus, & expenſis necnon perditione tot naturalium Regnorum hujuſmodi, quorum inibi quamplures perierunt, ipſorum naturalium dumtaxat fræti auxilio Provincias illas perluſtrari fecerunt, ac Portus, Inſulas, & maria hujuſmodi acquiſiverunt, & poſſederunt, ut præfertur, ut illorum veri Domini, timentes, ne aliqui cupiditate ducti ad partes illas navigarent; & operis hujuſmodi perfectionem, fructum, & laudem ſibi uſurpare, vel ſaltem impedire cupientes propterea, ſeu lucri commodo, aut malitia ferrum, arma, lignamina, aliaſque res, & bona ad infideles deferri prohibita portarent, vel tranſmitterent, aut ipſos In- … litia, aut cupiditate ducti contra prohibitionem prædictam, abſque, & tributi ſolutione hujuſmodi ad dictas provincias accedere, & in ſic acquiſitis Provinciis, Portubus, & Inſulis, ac mari navigare, contractare, & piſcari præſumerent, & exinde inter Alfonſum Regem, ac Infantem, qui nullatenus ſe in iis ſic deludi paterentur, & præſumentes prædictos quamplura odia, rancores, diſſenſiones, guerræ, & ſcandala in maximam Dei offenſam, & animarum periculum veriſimiliter ſubſequi poſſent, & ſubſequerentur.

Amputata litium materia.

§. 5. Nos præmiſſa omnia, & ſingula debita meditatione, attendentes, quod cum olim præfato Alfonſo Regi quoſcumque Saracenos, ac Paganos, alioſque Chriſti inimicos ubicumque conſtitutos, ac Regna, Ducatus, Principatus, dominia, poſſeſſiones, & mobilia, & immobilia, bona quæcumque per eos detenta, ac poſſeſſa invadendi, conquirendi, expugnandi, debellandi, & ſubjugandi, illorumque perſonas in perpetuam ſervitutem redigendi, ac Regna, Ducatus, Comitatus, Principatus, Dominia, poſſeſſiones, & bona ſibi, & ſucceſſoribus ſuis applicandi, appropriandi, ac in ſuos ſucceſſorumque ſuorum uſus, & utilitatem convertendi, aliis noſtris literis plenam, & liberam inter cætera conceſſimus facultatem; dictæ facultatis obtentu idem Alfonſus Rex, ſeu quis auctoritate prædictus Infans juſte, & legitime inſulas terras, portus, & maria hujuſmodi acquiſivit, ac poſſedit, & poſſidet, illaque ad eundem Alfonſum Regem, & ipſius Succeſſores de jure ſpectant & pertinent, neque quivis alius, ex Chriſti fidelibus abſque ipſorum Alfonſi Regis, & Succeſſorum ſuorum licentia ſpeciali de illis ſe hactenus intromittere licite potuit, nec poteſt quoquomodo, ut ipſe Alfonſus Rex, ejuſque ſucceſſores, & infans, eo ſincerius huic tam piiſſimo, ac præclaro, & omni ævo memoratu digniſſimo operi, in quo cum animarum ſalus, fidei augmentum, & illius hoſtium depreſſio procurentur, Dei, ipſiuſque Fidei, ac Reipublicæ univerſalis Eccleſiæ rem agi conſpicimus inſiſtere valeant, & inſiſtant, quos ſublatis quibuſvis diſpendiis amplioribus, ſeu per nos, & Sedem Apoſtolicam favoribus, &

Partum in Regna Barbarica jus Luſitano confirmatum.

Digitized by Google

tentis clauſulis ad ſeptentrionem, & prædicta, & quæcumque alia, etiam ante datam dictarum facultatem literarum acquiſita,

Et in ea quæ in poſterum comparanda erunt.

ea quæ in poſterum nomine dictorum Alfonſi Regis, ſuorumque ſucceſſorum, & Infantis in ipſis, ac illis circumviciniis, & ulterioribus, ac remotioribus partibus, de Infidelium, ſeu Paganorum manibus acquiri potuerunt, Provincias, Inſulas, Portus, & maria quęcumque extendi, & illa ſub ejuſdem facultatis literis comprehendi, ipſarumque facultatis, & præſentium literarum vigore jam acquiſita, & quæ in futurum acquiri contigerit, poſtquam acquiſita fuerunt ad præfatum Regem, & ſucceſſores ſuos, ac infantem ipſamque conqueſtam, quam a capitibus de Borados, & de Nam uſque per totam Ghineam, videlicet verſus illam meridionalem plagam extendi, harum ſerie declaramus, etiam ad ipſos Alfonſum Regem Succeſſores ſuos, ac Infantem, & non ad aliquos alios ſpectaſſe, & pertinuiſſe, ac in perpetuum ſpectare, & pertinere, de jure, necnon Alfonſum Regem, & ſucceſſores ſuos, ac Infantem prædictos in illis, & circa ea quæcumque prohibitiones, ſtatuta, & mandata, etiam pœnalia, & cum cujuſvis tributi impoſitione facere, & de ipſis, & de rebus propriis, & aliis ipſorum Dominiis diſponere, & ordinare potuiſſe, ac nunc, & in futurum poſſe libere, & licite tenore præſentium decernimus, & declaramus, ac pro potioris juris, & cautelæ ſuffragio jam acquiſita, & quæ in poſterum acquiri contigerit, Provincias, Inſulas, Portus, loca, & maria quęcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, ipſamque conqueſtam a capitibus de Boradoch, & de Nam prædictis Alfonſo Regi, & ſucceſſoribus ſuis Regibus dictorum Regnorum, ac Infanti præfatis perpetuo donamus, concedimus, & appropriamus per præſentes.

Condendarum in iis Regnis legum auctoritas collata.

§.6. Præterea cum ad perficiendum opus hujuſmodi multipliciter ſit opportunum quod Alfonſus Rex, & ſucceſſores, ac Infans prædicti, necnon perſonæ, quibus hoc duxerint, ſeu aliquis ipſorum duxerit committendum illius dicto Joanni Regi per felicis recordationis Martinum Quintum, & alterius indultorum etiam inclytæ memoriæ Eduardo eorundem Regnorum Regi, ejuſdem Alfonſi Regis Genitori per piæ memoriæ Eugenium Quartum Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros conceſſorum verſus dictas partes cum quibuſdam Saracenis, & infidelibus exercere, ipſique Alfonſus Rex ſucceſſores, & Infans in jam acquiſitis, & per eum acquirendis Provinciis, Inſulis, ac locis quaſcumque Eccleſias, Monaſteria, & alia pia loca fundare, ac fundari, & conſtrui, necnon quaſcumque voluntarias perſonas Eccleſiaſticas, ſeculares quorumvis etiam Mendicantium ordinum regulares (de ſuperiorum tamen ſuorum licentia) ad illa tranſmittere, ipſæque perſonæ inibi etiam, quæ advenerint commorari, ac quorumcumque in dictis partibus exiſtentium, vel accedentium confeſſiones audire, illiſque auditis, in omnibus, præterquam Sedi prædictæ reſervatis caſibus debitam abſolutionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem injungere, necnon Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare valeant, libere, ac licite decernimus ipſique Alfonſo, & Succeſſoribus ſuis Regibus Portugalliæ qui erunt in poſterum, & Infanti præfato concedimus, & indulgemus.

Martini V. & Eugenii IV. confirmata privilegia.

Conceſſa extruendarum Eccleſiarum poteſtas.

§.7. Ac univerſos, & ſingulos Chriſti fideles, Eccleſiaſticos, Sæculares, & ordinum quorumcumque regulares, ubilibet per orbem conſtitutos, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiamſi Archiepiſcopali, Æpiſcopali, Imperiali, Regali, Ducali, ſeu alia quacumque majori Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, obſecramus in Domino, & per aſperſionem ſanguinis Domini noſtri Jeſu, cujus, ut pręmittitur res agitur, exhortamur, eiſque in remiſſionem ſuorum peccaminum injungimus, necnon hoc perpetuo prohibitionis edicto diſtrictius inhibemus, ne ad acquiſita, ſeu poſſeſſa nomine Alfonſi Regis, aut inconquiſita hujuſmodi conſiſtentia Provincias, Inſulas, Portus, Maria, & loca quęcumque, ſeu alias ipſis Saracenis Infidelibus, vel Paganis arma ferrum, lignamina, aliaque a jure Saracenis deferri prohibita quoquomodo, vel etiam abſque ſpeciali ipſius Alfonſi Regis, & ſucceſſorum ſuorum, & Infantis licentia, merces, & alia a jure permiſſa deferre, aut per maria hujuſmodi navigare, ſeu deferri, vel navigari facere, aut in illis piſcari, ſeu de Provinciis, inſulis, portubus maribus, & locis, ſe aliquibus eorum, aut de conquiſta hujuſmodi, ſeu intromittere, vel aliquid per quod Alfonſus Rex, & Succeſſores, & Infans prædicti quominus acquiſita, & poſſeſſa pacifice poſſideant, ac conquiſtam hujuſmodi proſequantur, & faciant per ſe, vel alium, ſeu alia, directe,

Ferrum, & lignamina ad Barbaros deferri prohibita.

Digitized by Google

ipſo Alfonſo, & Succeſſoribus, ac Infanti prius pro præmiſſis congrue ſatisfecerint, aut deſuper amicabiliter concordaverint cum eiſdem, mandantes per Apoſtolica ſcripta venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopo Ulixbonenſi, Silvenſi, ac Ceptenſi Epiſcopis, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, quoties pro parte Alfonſi Regis, & illius Succeſſorum, ac Infantis prædictorum, vel alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, vel aliquis ipſorum fuerit requiſitus illos, quos excommunicationis, & interdicti ſententias hujuſmodi incurriſſe conſtituit tamdiu Dominicis, aliiſque feſtivis diebus in Eccleſiis, dum inibi major populi multitudo convenerit ad divina, excommunicatos, & interdictos, aliiſque pœnis prædictis innodatos fuiſſe, & eſſe auctoritate Apoſtolica declarent, & denuncient, necnon ab illis nunciari, & ab omnibus arctius evitari faciant, donec pro præmiſſis ſatisfecerint, ſeu concordaverint, ut præfertur.

§. 9. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo; non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 10. Cæterum ne præſentes litteræ, quæ a nobis de noſtra certa ſcientia, & matura deſuper deliberatione præhabita emanarunt, ut præfertur, de ſubreptionis aut nullitatis vitio a quoquam impoſterum valeant impugnari, volumus, & auctoritate apoſtolica, ſcientia ac poteſtate prædictis, harum ſerie decernimus pariter, & declaramus, quod dictæ litteræ, & in eis contenta de ſubreptionis, vel obreptionis, vel nullitatis, etiam exordinariæ, vel alterius cujuſcumque poteſtatis, aut quovis alio defectu impugnari, illarumque effectus retardari, vel impediri nullatenus poſſint, ſed in perpetuum valeant ac plenam obtineant roboris firmitatem; irritum quoque ſit, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§ 11. Et inſuper quia difficile foret præſentes noſtras litteras ad quæcumque loca deferre. Volumus, & dicta auctoritate harum ſerie decernimus, quod earum

conſtitutionis, donationis, conceſſionis, appropriationis, Decreti, obſecrationis, exhortationis, injunctionis, inhibitionis, mandati, & voluntatis infringere, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo quarto, ſexto idus Januarii, Pontificatus noſtri anno octavo. Datum die 8. Januarii Anno Domini 1454. Pontif. An. 8.

CALLISTUS TERTIUS

PAPA CCXI.

ANNO DOMINI MCCCCLV.

Calliſtus Tertius Hiſpanus antea Alphonſus S. R. E. Tit. SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Cardinalis Borgia Valentinus Epiſcopus electus eſt in Pontificem die 8. Aprilis 1455. Sedit in Pontificatu temporibus Friderici III. Regis Romano-

Digitized by Google

ejuſque, & Sedis Apoſtolicæ Cappellani eſſe declarantur.

CALLISTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

QUÆ laudabili, & provida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione geſta, ſeu approbata, vel ſtatuta ſunt, opportunis nos decet ſavoribus proſequi, & efficacem operam adhibere circa obſervantiam eorumdem.

Eug. iv. nonnulla ſtatuit quo ad Clericos.

§. 1. Dudum ſiquidem Eugenius Papa IV. prædeceſſor noſter.

Omittitur reſiduum, quia bul. Eug. eſt ſup. fol. 263. inter.

Nic. v. Clericos ſupranumerarios, a conſultationibus ſe abſtinere, & a Camera hujuſmodi exire debere decrevit.

§. 2. Et ſubſequenter præfato prædeceſſore rebus humanis exempto, per piæ memoriæ Nicolaum Papam V. etiam prædeceſſorem noſtrum, accepto, quod in præfata Camera Clerici ſupernumerarii hujuſmodi adeo excreverant, ut ſæpe contigeret plures uno, & eodem tempore ad hujuſmodi peragendum officium in ipſa Camera ſimul ſedere, confuſio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipſius officii quod inter cetera Romanæ Curiæ officia inſigne, & præcipuum exiſtit, auctoritas, non parum minui videbatur, quodque ea quę in eadem Camera, ſecus ab iis qui intra ſeptenarium numerum juxta ſtatutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujuſmodi tractabantur, ex ſupernumerariorum multitudine prędictorum, facile in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus prædeceſſor inconvenientibus hujuſmodi ſalubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, per alias ſuas literas decrevit, & ſtatuit, & etiam ordinavit, quod omnes, & ſinguli extra ſeptenarium numerum Clericorum participantium, tam a Nicolao, quam Eugenio prędeceſſoribus præfatis eatenus creati, & in poſterum creandi, quos in dicta Camera quandocumque, & quotieſcumque fieret, ſeu teneretur, adeſſe contigeret poſtquam audientiam, in ea proponentibus pro tempore noverint datam, ſive pręſtitam, ipſique omnes ut eſt moris licentiati forent, ſimul cum illis exire, dictiſque numerariis ut ſe invicem claudere, & ſuper cauſis proponentium hujuſmodi deliberare, ac ſuper ceteris expediendis ejuſdem Cameræ negociis conſulere, & determinare valerent, omnino cedere, ... gulis Eugenii, & Nicolai prædeceſſorum hujuſmodi literis, quarum tenores pro expreſſis haberi volumus, continetur.

Statutis Cameræ etiam cavetur, Clericos abſentes nihil percipere poſſe, niſi &c. ut in dict. bulla Eug. iv.

§. 4. Cum itaque ſicut etiam accepimus, inter alia ejuſdem Cameræ ſtatuta, ut præmittitur confirmata, diutiuſque laudabiliter obſervata, caveatur expreſſe, quod ex ipſis ſeptem numerariis, illi qui publicæ vel privatæ rei cauſa abſentes fuerint, nihil omnino percipere aut petere valeant, niſi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quod emolumenta quę abſentibus ſi præſentes eſſent contingere deberent, haberent inter ſuperſtites præſentes dividi.

Sed tamen aliqui ad locum Clericorũ numerariorum votaq. & emolumenta ſe admitti impetrabant.

§. 5. Tamen ipſo Nicolao adhuc in humanis agente, execrabilis quorumdam ambitio, avaritięque cœcitas eorum oculos adeo excœcavit, ut poſt, & contra ſtatutorum, & ordinationum hujuſmodi confirmationes, approbationes, ac in contravenientes ſententiarum promulgationes, illa infringere temere ſatagentes, excommunicationis ſententiam, periuriique reatum non formidantes, importuna eorum inſtantia, ab eodem Nicolao prædeceſſore, non tam obtinuerunt, quam extorquere præſumpſerunt, ſe nedum ad locum Numerariorum abſentium, & vota danda, ſed etiam ad emolumenta, ipſis Numerariis propter earumdem abſentiam denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorumdem Numerariorum præſertim pręſentium Clericorum præjudicium, non modicum atque damnum.

Hic ideo Pontifex, dict. R. Cameræ ſtatuta, & Eug. iv., & Nicol. Bullas innovat, prædictoſque ſic intruſos amoveri mandat.

§. 6. Nos igitur noſtrorum prædeceſſorum veſtigiis inhęrentes, ac tales præſumptores contra ſtatuta hujuſmodi admiſſos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, amoventes, amotoſque fuiſſe, & eſſe nunciantes, motu proprio non ad eorumdem Clericorum vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ex certa ſcientia, omnes, & ſingulas Eugenii, & Nicolai prædeceſſorum ſtatutorum eorumdem confirmatorias literas, ipſa ſtatuta concernentes, harum ſerie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obtinere velle decernimus, eaque de cetero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter obſervari volumus, & mandamus decernentes, per receptionem, & admiſſionem præſumptorum, & amotorum eorumdem, necnon quorumcumque per eos perceptorum fructuum perceptionem, nullum Cle-

ricis

Digitized by Google

ma data, ad id non extendi: Clericoſque ſeu gentes Cameræ hujuſmodi, illis, contra tenorem ſtatutorum ſuorum, obedire non teneri, vel ad id a quoquam quavis auctoritate coarctari, ſeu propterea interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſe. Irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis, a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Theſaurario, & Clericis numerariis, privilegia conceda.

§. 8. Præterea ut eo magis ſe nobis, & Apoſtolicæ Sedi devotiores exhibeant, quo ex hoc a nobis conſpexerint, ſe majoribus attolli favoribus & gratiis, Theſaurarium, & ſingulos ſeptem Clericos ipſos, noſtros & Sedis prætatæ veros Cappellanos, ac etiam noſtros veros familiares, & continuos commenſales fuiſſe, & eſſe harum ſerie nunciamus, eoſque tales tam in aſſecutione beneficiorum, ſub eorum expectativis gratiis ſibi pro tempore conceſſis, quam alias reputamus, ac omnibus, & ſingulis illis prorſus ſimilibus privilegiis, gratiis, conceſſionibus, antelationibus, prærogativis, favoribus, & indultis, quibus alii familiares noſtri continui commenſales utuntur, & gaudent, ſeu uti, & gaudere poterunt in futurum, uti pariter, & gaudere potuiſſe, atque poſſe, & debere, motu, auctoritate, & ſcientia præmiſſis decernimus, & etiam declaramus, volumuſque, & concedimus per præſentes.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 8. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo quinto, octavo Idus Maii, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Declaratio, quod Canonici Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Auguſtini, ſunt veri Canonici regulares dicti Ordinis, eorumque privilegiis omnibus perfruantur.

CALLISTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sacræ merita religionis, ſub qua dilecti filii Prior generalis, & Canonici de Congregatione S. Salvatoris, Ordinis Sanleant, conceſſum fore dignoſcitur, ex certis eorum animos moventibus rationabilibus cauſis, cupiunt ſe fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem prædictam declarari, & pro talibus in poſterum ubique cenſeri. Quare pro parte Prioris, & Canonicorum prædictorum, aſſerentium, quod ipſi ſecundum regularia inſtituta dictorum Canonicorum regularium profitentur, & degunt, ac Rochettum prout alii Canonici prælibati deferunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, uti ipſorum voto ſuper hoc opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Declaratio hujus Pontificis, quod iſti Canonici ſunt veri Canonici regulares Ordinis S. Auguſtini, & eorum privilegiis potiuntur. Hoc idem decrevit Jul. II. cit. in rub.

§. 2. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati Priorem, & Canonicos de Congregatione hujuſmodi, fuiſſe, & eſſe veros Canonicos regulares dicti Ordinis, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium declaramus. Decernentes quod ipſi de cetero perpetuis futuris temporibus pro talibus cenſeri, haberi, & reputari, necnon omnibus, & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis, & gratiis quibus præfati Canonici regulares, generaliter potiuntur, & gaudent, potiri, & gaudere debeant, ut exiſtentes veri Canonici regulares Ordinis prælibati. Ac mandantes quorumcumque locorum diœceſanis, ut eos pro talibus in ſingulis publicis, & aliis actibus cenſeri faciant, ac etiam reputari.

Derogat in contrarium.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. A. II. die 17. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſexto, decimoſexto Kalendas Junii Pontificatus noſtri Anno II.

Digitized by Google

Sceſſus noſtra nimium manſuetudo lenteſcat, eorum temeritas fit proclivior ad peccandum, & impunitatis exemplum in alios derivatur. Propter quod ad Apoſtolicum noſtrum ſpectat officium, etiam jurium innovatione priorum ſic debitam executionem adhibere juſtitiæ, quod ea, quæ in divinæ Majeſtatis offenſam, pernitioſumque exemplum fidelium, & ſcandalum cedere dignoſcuntur, ne deteriora producant, ſub novere, & committendorum impoſterum audaciam interdicere procuremus.

§. 1. Dudum ſiquidem Eugenius IV. primo, & deinde Nicolaus V. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ex certis rationabilibus cauſis tunc expreſſis omnia, & ſingula per eos, vel alios prædeceſſores noſtros Judæis in quibuſcumque Dominiis, & terris commorantibus conceſſa privilegia, conceſſiones, & indulta ad terminos juris communis dumtaxat reduxerunt, nec ulterius operari, aut extendi, vel interpretationem aliam pati poſſe, per diverſas literas ſuas declaraverunt.

§. 2. Poſtmodum vero ad noſtram audientiam non ſine cordis amaritudine iterato deducto, quod quamquam per ipſos prædeceſſores noſtros fuiſſet, ut præmittitur, declaratum: ipſi tamen Judæi, a tramite juſtitiæ continuo oberrantes, conceſſionibus, privilegiis, & indultis hujuſmodi adeo abutuntur, quod ea quæ honeſtis ſuadentibus cauſis ad ſalubres, & bonos effectus eis gratioſe conceſſa fuerant depravantes, & ad eorum perverſas paſſiones accomodantes, multa, & diverſa turpia, & inhoneſta illorum prętextu committunt, ex quibus fides, & manſuetudo Chriſtiana læditur, & in mentibus fidelium ſcandalum generatur, & licet Sacrorum canonum inſtitutis caveatur expreſſe, quod Judæis ipſis liceat, quidve fuerit interdictum; nihilominus Judæi prædicti, & Saraceni tam in Italiæ, quam aliis diverſis mundi partibus inter Chriſticolas commorantes propriis effectibus, & antiquæ eorum perfidiæ incumbentes dum conſtitutionum, Decretorum, & Decretalium epiſtolarum hujuſmodi ſenſum legitimum ad ſua vota non habent, ut illis illudere valeant, adulterinis depravant ſenſibus, & expreſſionibus perverſis obfuſcant, veteremque ipſorum malitiam, & temeritatem in Chriſtifideles propagare, & continuare, ac in dies eorum nequitia preſumptioſius uti non verentur in maximum Chri-

Judæi, & Saraceni Chriſtiana benignitate abuſi ſunt.

orthodoxę fidei corroborationem, & exaltationem præſentis perpetuo valituræ, & irretragabiliter obſervandæ conſtitutionis edicto, auctoritate Apoſtolica omnia, & ſingula decreta, conſtitutiones, & Decretales Epiſtolas prædicta, quorum omnium tenores de verbo ad verbum pręſentibus haberi volumus, pro inſertis, innovamus; necnon ſancimus, ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus Chriſtiani cum Judæis, & Saracenis comedere, aut bibere, ſeu ipſos ad convivia admittere, vel eis cohabitare, aut cum ipſis balneari, vel ab eis in eorum infirmitatibus, aut debilitate, ſeu alio quocumque tempore medicinam, vel potiones, ſeu vulnerum, & cicatricum curationem, ſive aliquod medicabile genus recipere non debeant, ac Chriſtiani non permittant Judæos, & Saracenos contra Chriſtianos dignitatibus Sæcularibus præfici, vel officia publica exercere.

Vetita cum Judæis cohabitatio & convictus.

§. 4. Judæi quoque, & Saraceni non poſſint eſſe arrendatores, collectores, conductores, ſeu locatores fructuum, bonorum, vel rerum Chriſtianorum, ſeu eorum computatores, procuratores, æconomi, negotiorum geſtores, negotiatores, mediatores, proxenetę, concordatores ſponſalium, vel Matrimoniorum tractatores, obſtetrices, ſeu in domibus, aut bonis Chriſtianorum aliquod opus exercere, vel cum Chriſtianis ſocietatem officium, aut adminiſtrationem vel aliqua communione, vel arte, ſeu artificio habere, ac nullus Chriſtianus Judæis, vel eorum Congregationi, ſeu Saracenis in Teſtamento, aut ultima voluntate aliquid relinquere poſſit vel legare.

§. 5. Judæi quoque Synagogas erigere, aut conſtrui facere non audeant, ſed antiquas dumtaxat, non tamen ampliores, ſeu prætioſores ſolito reficere valeant, & in lamentationum, ac Dominicæ paſſionis diebus per loca publica, ſeu publice non tranſeant, vel incedant, nec hoſtia, vel feneſtras teneant apertas, & ipſi Judæi ac Saraceni ad ſolvendum quaſcumque de quibuſvis rebus, & bonis decimas aſtringi, & compelli, ac contra eos, in quibus caſibus Chriſtiani teſtes eſſe poſſint, & Judeorum, & Saracenorum contra Chriſtianos in nullo caſu teſtimonium valeat, & apud Chriſtianos Judices pro eis ſpecialiter deputatos, nec ſuorum ſeniores Judæi, & Saraceni in quibuſcumque cauſis agant, & conveniantur.

§. 6. Nec poſſint Judæi, & Saraceni nutri-

Digitized by Google

piant. Necnon omnes, & ſinguli Judæi, & Saraceni cujuſcumque ſexus, & ætatis, vel conditionis, diſtinctum habitum, ac notoria ſigna per quæ a Chriſtianis cognoſci poſſint, ubique deferant, & ſi ſecus fecerint puniantur. Cum Saracenis non habitent, ſed ſeparatim, & ſeorſum degant. A Chriſtianis inſuper uſuras nullatenus extorquere præſumant extortas vero illis a quibus eas extorſerint, ſi ſuperſint, & appareant ſine difficultate, aut dilatione aliqua reſtituant alioquin illis non apparentibus, & in remotis agentibus omnes, & ſingulæ pecuniarum ſummæ ex hujuſmodi uſuris extortæ in expeditionem ſanctiſſimam contra Turcas, aut alios Chriſtiani nominis inimicos penitus convertantur.

§. 8. Et inſuper ut tam Chriſtifideles, quam Judæi, & Saraceni, in Italiæ, & aliis mundi partibus inter Chriſtianos, ut pręmittitur, commorantes præſentes, & futuri ad Decretorum, & Decretalium Epiſtolarum, ac prædictarum, & præſentis noſtræ conſtitutionis hujuſmodi obſervationem omnimodam noverint efficaciter ſe teneri, nec vigore, ſeu prætextu quorumvis privilegiorum, exemptionum, libertatum immunitatum, conceſſionum, & indultorum, eis quomodolibet, & ea quibuslibet conceſſorum, ab obſervatione prædicta valeant aliquatenus ſe tueri, omnia, & ſingula privilegia, exemptiones, libertates, immunitates, conceſſiones, & indulta per felicis recordationis Martinum Papam V. ſeu Eugenium, ac Nicolaum præfatos cæteroſque Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & alios quoſcumque tam Regibus, & Principibus, quam communitatibus Civitatum, univerſitatibus, & quibuſcumque dominiis locorum, ſeu aliis quibuſvis fidelibus, ac eiſdem Judæis, & Saracenis in ſpecie, vel in genere, ſub quibuſvis verborum formis, etiam motu proprio, & ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum etiam derogatoriorum, contra præmiſſa, vel eorum aliquod quomodolibet facta, vel conceſſa, quæ omnia ſimiliter præſentibus haberi volumus pro inſertis, necnon quæcumque inde ſecuta, eadem auctoritate caſſamus, revocamus, & annullamus, ac nullius decernimus exiſtere roboris, vel momenti.

§. 9. Præterea univerſos, & ſingulos tam Chriſtianos, quam Judęos, & Saracenos ſubditos faciant inviolabiliter obſervari. Et nihilominus eiſdem utriuſque ſexus quatenus infra quindecim dierum ſpatium a die publicationis ejuſdem in loco, in quo ipſi degunt, faciendæ computandorum, omnia, & ſingula Decreta, Decretales Epiſtolas, & conſtitutiones prædicta, ac in illis, & in præſentis noſtræ conſtitutionis literis contenta obſervare incipiant, & obſervari faciant cum affectu, nec de cætero ullo unquam tempore contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum, in toto, vel in parte per ſe, vel alium ſeu alios, quovis quæſito colore directe, vel indirecte, venire facere, ſeu aliter attentare audeant, vel pręſumant: alioquin lapſis diebus eiſdem, Judæi, vel Saraceni, qui mandato, præcepto, & literis hujuſmodi reſiſtere præſumpſerint, & cum effectu non paruerint, privationis, ſeu amiſſionis omnium bonorum ſuorum mobilium, & immobilium pænam incurrant, quę quidem bona, vel eorum pretium per executorem, ſeu executores noſtros ad hoc ſpecialiter deputatos, ſive pro tempore deputandos in opus hujuſmodi ſanctiſſimę expeditionis, ac Reipublicę Chriſtianorum utilitatem converti volumus, & harum ſerie auctoritate prædicta exponi mandamus.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum innovationis, ſanctionis, ſtatuti, ordinationis, prohibitionis revocationis, exhortationis, & mandati infringere, &c. *Concluſiones.*

Datum Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicę milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſexto, quinto Kalendas Junii, Pontificatus noſtri anno ſecundo. *Datum die 28. Maii An. Domini 1456. Pontif. An. II.*

Qui

Digitized by Google

I. Religioni deteſtabile, quam Deo odioſum, quod Chriſtiani nominis vocabulo inſigniti in fratres ſuos cum eis in una fide, & uno Baptiſmate in uno Eccleſię corpore adjunctos, præſertim eos, qui in inimicorum crucis Chriſti ditionibus commorantur, perſecutionis gladio abſque juſta cauſa deſeviunt, & eos in continua afflictione poſitos amplioris afflictionis immanitate conſumunt, quibus potius omni humanitatis gratia, ac charitatis, & pietatis affectu adeſſe deberent, ex officii noſtri urgemur debito, ut adverſus talia perpetrantes rigorem exerceamus ultricis juſtitię, & illi adiiciamus debitæ executionis præſidium, quo commiſſa corrigantur, & interdicatur audacia quibuslibet ſimilia impoſterum committendi. Illos vero, qui dictos Chriſtifideles ab eorumdem infidelium ditione divertentes humanitatis, & charitatis beneficiis proſequuntur, dignos reputamus impendiis, & remunerationibus ſpecialium gratiarum.

Chriſtiani in Chriſtianos ſæviunt eorumque bona diripiunt.

§.1. Sane lamentabilis multorum querela noſtrum nuper turbavit auditum, amaricavit & mentem, quod nonnulli iniquitatis filii, a quorum oculis timor Domini abſceſſit, tum in orientales partes ſuis navigiis declinant, in Chriſtianos in eiſdem partibus magni Turchi, & Soldani Babilonię ditioni ſubjectos commorantes, & aliquando ad Chriſtianorum loca pro ſuis ſalvandis animabus divertentes more piratarum irruunt, & eos capiunt, & in ſervitutem redigunt, ac in ſervos vendunt, necnon bona, ſi quæ tenuerint, vel habuerint, deprædantur, & in prædam aſportant.

Excommunicantur.

§.2. Nos igitur hujuſmodi exceſſus ſub ſilentio pertranſire nequeuntes, ne impunitatis exemplum periculoſius derivetur in alios, & delinquentium voluntas laxior fiat ad peccandum, omnes & ſingulos, ſive ſint piratæ, ſive Curſarii, aut Latrunculi maritimi, ſive alii pro mercantiis exercendis, aut ex quibuſvis aliis cauſis ubilibet navigantes, qui Chriſtianos in quibuſvis infidelium ditionibus commorantes, ſeu ad Chriſtianorum loca divertentes capiunt, & in ſervitutem redigunt, ac in ſervos vendunt, eoſque deprædantur, ex parte Dei omnipotentis auctoritate Petri, & Pauli Apoſtolorum, atque noſtra præſentium ſerie excommunicamus, & anathematizamus.

Derogatio.

§.3. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, & indulgentiis, eis, vel eorum aliquibus ab Apoſtolica Sede ſub qua-

Ordinarii, & Domini temporales Locorum animadvertant.

§.4. Præterea omnibus Ordinariis, & Diœceſanis, necnon Dominis temporalibus locorum, ad quæ prædictos exceſſus committentes declinaverint, in virtute ſanctæ obedientiæ, ut ſi noſtram, & dictæ Sedis indignationem evitare voluerint, diſtricte præcipiendo mandamus, in ſuorum remiſſionem peccatorum injungentes eiſdem, quatenus quamprimum ipſis conſtiterit de dictis exceſſibus per illos, qui ſic ad eorum loca declinaverint, commiſſis, Ordinarii videlicet, & Diœceſani, ipſos dictis ſententiis irretitos fore publice denuntiari faciant, ac ab omnibus arctius evitari, temporales vero Domini eorumdem locorum eos ſub arcto arreſto teneant, donec ipſos captos Chriſtianos, etiamſi eos aliis in ſervitutem vendiderint, libertati reſtituant, & eis de damnis, & injuriis ipſis illatis ſatisfecerint congruenter.

Inobedientes coerceant.

§.5. Inſuper iidem Diœceſani, & Ordinarii quoſcumque in eorum Civitatibus, & Diœceſibus pro tempore conſtitutos, qui præmiſſos exceſſus preteritis temporibus commiſerint, quamprimum ipſis de hoc conſtiterit, eos ſub ſimili excommunicationis, & anathematis pœna moneant, & requirant, quatenus intra competentem, quem ipſis ad hoc præfixerint, terminum quoſcumque, quos ex dictis Chriſtianis captivarunt, ab ipſorum captivitate relaxent, & eos, etiamſi ipſos aliis vendiderint, libertati, ipſiſque ablata reſtituant, & de eis irrogatis violentiis, & injuriis ſatisfaciant competenter, vel ſi fortaſſis ipſi captivi jam obierint, reſtitutionem, & ſatisfactionem hujuſmodi ipſorum hæredibus præſtent, alioquin lapſo termino hujuſmodi, ipſos in dictas cenſuras, quas in eos ex tunc proferimus, incidiſſe declarent & eos ut tales faciant arctius evitari; Domini vero temporales eos ad relaxationem & ſatisfactionem hujuſmodi per ipſorum, & bonorum ſuorum arreſtationem, & ſi opus fuerit, per incarcerationem eorumdem eadem auctoritate noſtra compellant.

§.6. Cœterum ut dicti Chriſtiani, qui ab Infidelium ditione, & poteſtate recedere voluerint, in hoc Chriſti fidelium eorumdem opitulationem inveniant, fideles quoſlibet ad dictas infidelium partes navigiis declinantes in Domino requirimus, & rogamus attente, quatenus ipſos in ſuis navigiis recceptent, & benigne pertractent, & ſi eorum egeſtas id requiſierit, etiam abſque cujuſcumque ſolutione noliti cum ſuis bonis, & rebus conducant. Nos, ut Chriſtifideles ipſi dictos fideles inter

ipſos

Digitized by Google

aliqua ſatiſfactio præſtanda fuerit, illam præſtare teneantur, nec propter conceſſio nem hujuſmodi procliviores reddantur ſub ſpe remiſſionis hujuſmodi ad illicita impoſterum committenda; alioquin ſi ex confidentia remiſſionis hujuſmodi aliqua forte committerent, quo ad illa prædicta conceſſio ipſis nullatenus ſuffragetur.

Sanctio pœnalis. §.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum excommunicationis, anathematizationis, revocationis, ſtatuti, conſtitutionis, mandati, prolationis, requiſitionis, & conceſſionis infringere &c.

Datum Romę apud Sanctam Mariam Majorem anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſexto, Kalendis octobris Pontificatus noſtri anno ſecundo.

V.

Sanctorum Confeſſorum Pontificum Canoni adſcribit Beatum Oſmundum Saresberienſem in Anglia Epiſcopum, cum feſti ejuſdem Sancti inſtitutione.

CALLISTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SUmmus Pontifex, qui ęternę legis imperio cuncta, quæ condidit provida moderatione gubernat, ante mundi conſtitutionem per lapſum Protoplaſti humanum genus miſerabili ſervituti, mortis ſcilicet, & damnationis æternæ, obnoxium fore prævidens, ut prævaricatione perditum hominem, quem ab Angelis paulo minorem ad ſuam imaginem, ſimilitudinemque formavit, non ſuis meritis, ſed inæſtimabili ſua charitate, congrua ſatiſfactione redimeret, Regnique Cœleſtis municipem faceret, & ſui unigeniti Cohęredem, de ſummo cœlorum ſolio ad ima perſpiciens, nihilque decentius redemptioni noſtræ, plenitudine temporis ingruente, Verbi ſui incarnatione dijudicans convenire, unicum ſuum filium ante Luciferum, & ſęcula genitum in uteri præelectæ Virginis imperfectio conditionis humanę non ſolum in cauſis operum deficiat perſcrutandis, verum in ipſis cauſarum operibus vix ſufficiat admirari, quod utique vas ille electionis ad cœlum uſque tertium raptus, admiratione, & ſtupore repletus, prorumpens in vocem exclamat! O altitudo divitiarum ſapientiæ, & ſcientię Dei! Quam incomprehenſibilia ſ[illegible]nt judicia ejus, & inveſtigabiles vię ejus! Alto igitur illius conſilio, qui ſecundum ordinem Melchiſedech Sacerdos eſt maximus, factum eſt, ut ex eadem Virgine natus orbis conditor, & progreſſus in tempus renovandis fonte Baptiſmatis quemadmodum de æterna morte iter nobis pararet ad vitam Stupentis in unda Jordanis, proprio lavacro Sacriſque operibus plurimis doceret pariter, & exemplis; & ne quiſquam fugacis vitæ hujus allectus illecebris commutationem præſentium pro æternæ gloriæ adeptione paveret, poſtquam cuncta ad noſtram ſalutem rite peregerat, immaculatam ſe ſe hoſtiam in ara crucis morte quidem turpiſſima obtulit Deo Patri; ſuique pretioſiſſimi Sanguinis effuſione, non auro, naturam redemit humanam, militantemque fundavit Eccleſiam, conſecravit, & ne portis Inferi, aut mortis legibus ſubjaceret uſque ad finem Sęculi ſtabilivit, & quamvis profectionis ſuæ comites Sanctos Apoſtolos, alioſque diſcipulos corporali præſentia relicturus, ſe nobiſcum ſemper adeſſe prædixerit, pro regendo tamen univerſalis tunc naſcentis Eccleſię firmamento, cœleſtis regni clavigero Petro in ſuam ſucceſſorumque Pontificum perſonas claves Regni Cœlorum, ligandi videlicet, & ſolvendi edidit poteſtatem, ſuique gregis, ſuique ovilis curam vigilem, ac regimen ſpeciale commiſit, ſponſamque ſuam nullam habentem rugam, neque maculam Sacroſanctam Eccleſiam Apoſtolicam, quę non ſaxorum mole, ſed virtutibus ædificatur ut Civitas, admirabili firmitate ſtabiliens ſuper ſeipſum ædificavit, & ad evidentem roboris firmitatem ſe vivum conſtituit angularis lapidem firmamenti, in altis vero Sanctis, & electis Catholicæ doctrinę columnis alia fundamenta ſubſtituens, ut in montibus fundata ſanctiſ-

Digitized by Google

rum, namque aliis ſapientiæ, … tię ſermonem dedit; aliis fidem, aliis ſanitatum atque virtutum gratias, aliis prophetiam, diſcretionemque Spirituum, linguarum quoque genera, interpretationeſque ſermonum provida moderatione conceſſit, dividendo ſingulis pro ſuæ mirificæ voluntatis arbitrio. Ea namque eſt mira, & decora varietas in ſummo angulari lapide Chriſto Jeſu coædificata quam glorioſus Apoſtolrum Chorus, electorumque ſpirituum, ſocietaſve ſanctorum omnium quotidie repræſentat. Sed ante alios ad componendum in terris doctrinæ cœleſtis exordium, & novæ fidei fundamentum hos mundi triumphatores Apoſtolos duodenos prælegit ex millibus, alioſque diſcipulos, ut eorum doctrina in orbem terrarum longe lateque diffuſa ſacroſancta fulgeret Eccleſia, & vetuſta ſervitute ſublata, cunctis fidelibus ſalutis, & vitæ ſemita panderetur. Iſti quidem ſancti magiſtri optimi imitatores, verique diſcipuli, qui in omnem terram cœleſtem imbrem, & divina myſteria diffundentes ſanguine proprio plantaverunt Eccleſiam prælibatam, ac per univerſum orbem Crucis circumtulere vexillum: Triumphales deinde poſt duces hos primos athletarum, & Martyrum ſuorum cohortem lucidiſſimam, palma martyrii rutilantem, & in ſanguine Agni candidatam devicta morte tranſmiſit, qui in confeſſione fidei perſeverantes, intrepidi vincula, cruciatus, & verbera, plurima quoque tormentorum ſæviſſima genera, mortemque perpeſſi ſine murmure aut querimonia Victores optimi ad ęterna gaudia, & præparata eis munera properarunt, imitandum exemplum, æternamque memoriam cunctis de ſe fidelibus relinquentes, illuſtrant etiam hinc eamdem Eccleſiam, & ſupernam Jeruſalem novam ad ipſius validiſſimum præſidium deſtinati Doctores incliti, ac ſplendidiſſimi Sacerdotes, & Confeſſores, qui fide, & lenitate præclari, caſtitate pollentes, non caduca, & tranſitoria mundi hujus oblectamenta, non fallaces divitias, ſed quę Jeſu Chriſti ſunt tota animi intentione quærentes, ſanctarumque operationum exercitatione animas Deo lucri facere, imbecilles regere, fidem Catholicam verbo, & exemplo corroborare in omni doctrina, & ſapientia curaverunt, ac talenta eis credita tanquam fideles, & providi diſpenſatores, multiplicata Patri familias reddiderunt, & tandem ſemetipſos charitatis luce veſtitos, juſtitiæ, & miſericordiæ margaritis ornatos, atque virtutibus reli-

& electis Dei, illic ſine fine manſuræ. Omnia namque hæc, & alia quamplurima, quæ potius attenuare, quam explicare poſſemus ad decorem, & pulchritudinem Reginæ hujus eodem Spiritu Sancto gratiarum chariſmata varia, & innumera infundente, tam provide, tam laudabiliter, & opportune ab ęterno ordinata ſunt, ut etiam poſt admirabilem ipſius Redemptoris Aſcenſionem Vinea Domini Sabaoth, militans prælibata Eccleſia providis commiſſa cultoribus excolenda novo ſemper fœtu fœcundior novos continuo cultores parturiat, & noviſſima Sanctorum germina, quę eam ab hoſtibus tueantur incurſibus, & veluti ſepe circumdatam illius ſanctitudinem illidi non ſinant inſultibus beſtiarum, quotidie reproducat. Ipſe namque Redemptor noſter, qui eam ſupra ſe lapide quidem firmiſſimo ſtabilivit, eamdem protegit, tuetur, atque defenſat, eamque in tempore viſitat, continuo juvat, auget, & ad conſummationem ſæculi nobiſcum uſque permanens, nuſquam eam deſerit, nec relinquit, illi ſemper, & undique nova præſidia, novos milites, novos cultores exquirit.

§. 1. Sed, & ab extremis terrarum inſulis, & remotiſſimis, totoque orbe diviſis partibus cœleſtis agricola more ſuo piiſſimo eamdem vineam novo germine, novo præſule, & cultore digniſſimo viſitavit, & ad novellas virgulas inſerendas, vetuſtaſque purgandas, fovendas, regendaſve tranſmiſit probatiſſimę ac exemplaris vitę virum mirabilem Oſmundum Sareſberienſem Antiſtitem in hac tam mira Reginæ huius varietate, ſanctorumque cohorte merito collocandum,, ac Beatorum Spirituum cætui ſuis excellentibus meritis ſociandis immo verius ſociatum; cujus quidem originem vitæ, actus, mores, ac merita, & quę ſummus idem Pontifex Deus in ipſius ſanctitatis prœmium monſtrare dignatus eſt, ſplendida quoque ipſius miraculo omni pœne genti, Anglorum præſertim Regni notiſſima, ne præſens ſæculum, & noſtri temporis ętas ſilentio omnino prętermiſſa ignoret, brevi ſub compendio complectenda, ac e multis, & maximis pauca non reticenda eſſe cenſuimus, ut pro ipſius glorioſi præſulis, & Confeſſoris optimi gloria cunctis fidelibus innoteſcant. Narratio.

§. 2. Vir namque Sanctiſſimus Oſmundus generoſitate pręclarus, ex ſtirpe Regia, ac etiam Ducali nobiliſſima ortus proſapia, poſtquam pueriles annos laudabiliter, S. Oſmundi origo.

Digitized by Google

incomparabiles ſibi in Cœlo reconderet, ubi fures nequicquam effodiunt, nec furantur, ubi tinea corrodere aut demoliri non poteſt, de bonis a Deo ſibi collatis in Regno Angliæ Saresberienſem Eccleſiam tunc in ſuis primordiis tenuem, & exilem nova quadam fundatione ac ampla ſui patrimonii dote, & largitione dotavit, prædia ſcilicet, terras, & poſſeſſiones ſui Comitatus Dorſetiæ, & quæ ad ipſum alias legitime pertinebant; libros quoque, calices, cruces, paramenta, & quæque alia optima ornamenta, ſicut cathedralem decebat Eccleſiam ſibi pia liberalitate donavit, ac ultra primitus inſtitutas quatuor alias dignitates, triginta duos Canonicatus, totidemque præbendas, alios quoque Archidiaconatus, & officia in ea erexit; itaut qui ſuis exigentibus meritis in ipſius, quam dotavit ornavitque, Saresberienſis Eccleſiæ poſt deceſſum primi Epiſcopi fuit ordinatus antiſtes incredibili perfectione, & gratia, necnon Sancti Spiritus lumine illuſtratus non ſolum doctrina verbi, ac operibus optimis pariter, & exemplis commiſſum ſibi gregem Dominicum informaret, ipſamque Eccleſiam, cui digne præerat, illiuſque Capitulum, & perſonas Sacris dogmatibus inſigniret, & nuſquam magis quam ſuo in tempore diſciplinæ cenſura, morum honeſtas, & gravitas perſonarum in ea vigeret; ſed ne promiſcuis actibus rerum turparentur officia, ac in divinis aliqua poſſet in antea ſuboriri confuſio, librum quemdam perutilem, & proficuum ordinalem alias conſuetudinalem appellatum, quo fere univerſæ ipſius Angliæ Vualliæ, & Hiberniæ ac aliorum quamplurium locorum utuntur Eccleſiæ, necnon ſanctorum vitas pro eorum gloria, & cleri inſtructione compoſuit, atque alia quamplurima imitanda poſteris exempla continuo præbuit, ita ut divinum potius quam humanum eum cuncti putarent, quem Divina miſeratio tot gratiarum muneribus illuſtrabat.

Canonicatus & Præbendas erigit.

Epiſcopus Saresberienſis ordinatur.

Varia edit ingenii ſui monumenta.

Ejus virtutes.

§.4. Erat namque vir totius prudentię, humilitatis, & patientiæ, pietate magnificus, pudicitia, caſtitate ornatus, ſobrietate, & abſtinentia præditus, bonitate

dulſit, ab immundis quoque ſpiritibus obſeſſos, furioſos, rabidos, & amentes, atque diabolica fraude oppreſſos penitus liberavit, diverſarum quoque ęgritudinum incurabilium mole ſubactis, Paralyticis, contractis, tremulis, languidis, validis, & infirmis ſanitatem reſtituit, & quod admiratione maxima dignum eſt, plures mortuos ſuſcitavit, alia etiam multa miracula, quæ ipſius ſancti meritis, & precibus ſublimis Deus operatus eſt, & operatur in dies, ſi per ſingula recenſere vellemus, longius nimium in ipſorum recitatione prolixitas reſultaret.

Acta.

§ 6. Sed ne quidem ea, quę præclara, & admiranda ſunt devotis fidelibus illius ſingula geſta legere cupientibus abſcondita fiant, libellum, in quo omnia fideliter annotari curavimus, una cum proceſſibus ſuper premiſſis confectis, quos in archivio ipſius Eccleſiæ ad perpetuam rei memoriam conſervari mandavimus, poterunt lectitare.

Gregorius ix. pro Canonizatione ſupplicatur.

§.7. Verum quia idem Paraclitus Spiritus, qui mentem hujus Pręſulis ſui luminis claritate replevit, & qui Sacroſanctæ Eccleſię Catholicę profutura pręvidet, diu latere non ſinit, bonæ memorię Ricardum Epiſcopum, necnon Decanum, & Capitulum dictæ Eccleſię Saresberienſis, ac alios plurimos graves, Deoque devotos viros inſpiravit divinitus, ut Sanctæ Sedi Apoſtolicæ præmiſſa omnia nota facerent, ac eidem Sedi, cui tunc Gregorius Papa nonus Prędeceſſor noſter præſidebat, humiliter ſupplicarent, ut prius per illos viros graves, & expertos, quibus id duceret committendum, de ſanctimonia vitæ, virtutibus, ac miraculis ejuſdem Epiſcopi receptis informationibus, & teſtibus fide dignis, prout tantæ rei gravitas exigebat, eum ſanctorum Dei catalogo adſcribere dignaretur, idem Prædeceſſor intendens in hujuſmodi cauſa juxta rei magnitudinem cum debita deliberatione, & maturitate procedere, bo:m: Bachonienſi,& Conventrenſi Epiſcopis, ac Abbati monaſterii de Stanley, eorum propriis nominibus non expreſſis, ſuis dedit litteris in mandatis, ut ſuper vita, & miraculis hujuſmodi

Digitized by Google

traditam ſuper his , quæ pro hujuſmodi veritate inveſtiganda neceſſaria erant , legitime procedentes , ac de ſanctimonia vitæ , & miraculis dicti Oſmundi Epiſcopi diligentius inquirentes , nonnullos teſtes bonæ opinionis , & famæ cum ea , qua decebat , attentione , & diligentia examinarunt , quorum depoſitiones , & atteſtationes in authenticis ſcripturis redacta , in archivio dictæ Eccleſiæ conſervata per certa tempora remanſerunt .

Ad Gregorium xii. , & Martinum v. res perducitur.

§. 9. Et licet ex poſt varietate temporum , ac pleriſque aliis cauſantibus impedimentis , in hujuſmodi cauſa ulterius proceſſum non fuiſſet , nihilominus poſtmodum Canonizationis cauſa prædicta coram bonæ memoriæ Angelo Corario in univerſali Eccleſia Epiſcopo tunc Gregorio XII. in ſua obedientia , de qua partes illæ tunc erant , nuncupato , primo , & ſucceſſive pro parte bonæ memoriæ Joannis Epiſcopi , ac dilectorum filiorum Decani , & Capituli Sareſberienſis coram piæ me: Martino Papa V. etiam Prædeceſſore noſtro propoſita , ac præmiſſis omnibus , & ſingulis ex ordine recenſitis , & etiam pro eorum parte ſubjuncto , quod ipſi , qui dignum exiſtimantes theſaurum longo tempore abſconditum Chriſti fidelibus debere oſtendi , ut tanquam lucerna lucens ad aliorum exempla , & inſtructionem pateret , cupiebant pro exaltatione nominis Chriſti , ac ſplendore , gloria & honore ipſius Sareſberienſis Eccleſię , ut ſuper præmiſſis ad examinationem ejuſdem proceſſus , & alia dictam cauſam concernentia uſque ad Canonizationem ejuſdem Sancti viri procederetur , idem Martinus Prædeceſſor , prout rei gravitas , & magnitudo poſcebat , bonæ memoriæ Jacobo Tergeſtino in Regno Angliæ Apoſtolicæ Sedis Nuntio , & Vvintonienſi , ac Herfordenſi Epiſcopis ſuis litteris dedit in mandatis , ut proceſſus ſuper præmiſſis vita , & miraculis per eoſdem Commiſſarios habitos , & formatos auctoritate ſua cum debita maturitate , & gravitate , prout tantæ rei conveniret , recenſentes , & examinantes , ac in formam authenticam redigentes , de præmiſſis omnibus , & eorum circumſtantiis univerſis ſe informarent , & inquirerent diligentius veritatem . Et nihilominus ad receptionem teſtium , probationum , & informationum fide dignorum , prout expediens eſſe cognoſcerent , in ipſa cauſa ad ulteriora procederent , prout eorum diſcretioni videretur . Voluit tamen , quod totum in ipſa cauſa tam per eoſdem primos judices temporibus idoneis diligenter examinatis , eotum dicta , & atteſtationes , ac per eos habitos , alioſque priores proceſſus prædictos ad Romanam Curiam tranſmiſerunt , idemque Martinus Prędeceſſor ad humiles preces Epiſcopi , Decani , & Capituli prædictorum Gabrieli tituli Sancti Clementis , poſtea Eugenio Papæ IV. , ac Petro tituli Sancti Stephani in Cœlio monte Presbyteris , & Lucido Sanctæ Mariæ in Coſmedin Diacono Cardinalibus , etiam in ſuo Conciſtorio publico vivæ vocis oraculo commiſſit , ut in dicta cauſa procederent , & apertis proceſſibus eos diligenter examinarent , ſibique poſtea ex more referrent ad effectum Canonizationis prædictæ .

§. 11. Qui ſervatis ſervandis recognitiſque ſigillis proceſſus hujuſmodi aperuerunt , monentes omnes , & ſingulos , qui in his intereſſe aliquod habere prætenderent , ut ad diem certam tunc expreſſam legitime comparerent , aliaque deinde fecerunt , quæ circa ea fuerant opportuna .

Martinus v. Eugenius iv. & Nicolaus v. e vivis decedunt.

§. 12. Cumque rei hujus veritate comperta idem Martinus Prædeceſſor votis poſcentium cogitaret annuere , ſicut Altiſſimo placuit , e medio ſublatus eſt ; & licet recolendæ memoriæ Eugenius præfatus ſimiliter Prædeceſſor noſter rem hanc , ut accepimus , optato fine concludere velle aſſereret , morte antea interceptus quod propoſuerat non implevit . Denique fel: rec: Nicolaus Papa V. Prædeceſſor etiam noſter immediatus plurimorum ſupplicationibus inclinatus , quod in ſimilibus Sedes Apoſtolica obſervare conſueverat , & rei qualitas expetebat , nobis tunc in minoribus conſtitutis , ac dilecto filio noſtro Dominico tituli Sanctę Crucis in Jeruſalem Presbytero Cardinali negotium ipſum examinandum , inveſtigandum , diſcutiendumque commiſſit , in quo debita cum diligentia procedentes , cuncta quæ in præmiſſis , & circa ea quomodolibet opportuna erant , cum omni attentione , & maturitate rimari , & inveſtigare curavimus . ac poſtremo eodem Nicolao Prædeceſſore , vocante Domino , ſimiliter rebus ab humanis exempto ; Nos , qui eidem licet inſufficientibus meritis in univerſalis Eccleſiæ gubernatione ſucceſſimus , iteratis vicibus pro parte chariſſimi in Chriſto filii noſtri Henrici Sexti Angliæ Regis Illuſtris , ac chariſſimæ in Chriſto filiæ Margaritæ Reginæ Angliæ illius Conthoralis , necnon Prælatorum , Principum , & Chriſti fidelium dicti Regni , ac etiam Venerabilis

Angliæ Regis, aliorumque preces.

rabilis

Digitized by Google

necnon ejuſdem Antiſtitis fidem, vitæ integritatem, mores, actus caſtiſſimos, humilitatem, ſimplicitatem, doctrinam, liberalitatem, maxime erga Saresberienſem Eccleſiam memoratam illiuſque perſonas, & quæ a trecentis, & plurimis annis citra coruſcarunt miracula plurima, aliaque admincula non minora, tam per authenticas ſcripturas, quam per fide dignorum etiam ſeptuaginta quinque teſtium depoſitiones manifeſte probata, famam quoque publicam, ac præterea triginta famoſiſſimorum ſacræ paginæ, & utriuſque juris Doctorum quorum nonnulli Epiſcopi, quidam Referendarii, cœteri vero Prælati Palatii Apoſtolici auditores, advocati Conſiſtoriales, ac magnæ auctoritatis viri extiterunt conſilia, quæ omnia in unam eamdemque ſententiam pro ipſius Canonizatione Antiſtitis convenirent, merito attendentes, ut tanto viro gloriam, quam divina teſtificatione jam in triumphante obtinebat Eccleſia, in militante nequaquam negaremus in terris præmiſſa omnia in Conſiſtorio noſtro per dilectum filium noſtrum Eliam tituli Sancti Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem, quem loco noſtro quoad hoc ſuſtituimus, fecimus particulariter recitari, ſcrutatiſque deinde in eodem Conſiſtorio votis omnium Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E Cardinalium, ac omnibus debite recenſitis, iidem fratres noſtri in eamdem ſententiam convenerunt, quorum ſecuti conſilium, ut illud plurimorum ſententiis firmaretur, omnes alios in Romana Curia reſidentes Prælatos in Palatio noſtro juſſimus congregari, qui poſt propoſitionem publicam omnium præmiſſorum votis, etiam ſingulorum ex more ſcrutatis, nemine diſcrepante una nobiſcum, & fratribus antedictis conſuluerunt, & cenſuerunt ad canonizationem dicti viri optimi fore procedendum.

Canonizatio.

§. 13. In quorum præſentia de eodem conſilio, & aſſenſu decrevimus, & declaravimus, eumdem Oſmundum Epiſcopum eſſe Canonizandum, ad quod publice, & ſolemniter faciendum diem ſtatuimus hodiernam.

§. 14. Et quoniam per excellentia merita vir iſte inſignis, almi ſpiritus gratia Epiſcopi Sanctimonia pleniſſime informati, certioreſque effecti quod optima fuerit negotiatio ejus, & talenta ſibi credita cum multiplicato fructu ſuo reſtituit Creatori, de quibus ſibi etiam fidele teſtimonium perhibemus, ut propterea ac ex multis aliis excellentibus donis, & gratiis, quibus extitit inſignitus, ſuper Candelabrum Domus Domini poſitus in univerſali Eccleſia inextinguibili lumine, & ſplendore rutilet, eam quoque ſua claritate exornet. In nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti præfatum Oſmundum Epiſcopum celeberrimum benedicentes benedicamus in ſæcula, floreatque ſuper eum ſanctificatio noſtra, & ad honorem ſempiternæ Deitatis, ac triumphantis, & militantis Eccleſiæ exaltationem, orthodoxæ quoque Chriſtianæ fidei fœlicem ſtatum, & augmentum auctoritate omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, atque noſtra, de ipſorum fratrum Coepiſcoporum, & Prælatorum unanimi conſilio, & aſſenſu pronuntiamus, declaramus, decernimus, ac etiam definimus, piæ memoriæ Beatum Oſmundum Epiſcopum antedictum Sanctum eſſe, & tanquam Sanctum ab univerſali Eccleſia, & cunctis fidelibus venerari, ac ſanctorum catalogo aſcribendum fore, & aſcribi, quem ipſi in præſentiarum adſcribimus, & Sanctorum cœtui aggregamus.

Feſtum & officium die 4. Decembris indicitur.

§. 15. Statuentes, ac etiam Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis electis, & Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis ubilibet conſtitutis tenore præſentium injungentes, ut anno quolibet in die, qua ipſum poſt conſummationem laborum triumphatumque mundum in æternitates perpetuas præſens vita tranſmiſit, videlicet pridie nonas Decembris, feſtum ipſius, & officium veluti pro uno confeſſore Pontifice devote, & ſolemniter celebrent, & ab aliis celebrari, ac univerſis Eccleſiis, & Chriſtifidelibus faciant venerari.

Indulgentiæ conceduntur.

§. 16. Et ut ad Sariſberienſem Eccleſiam prædictam, ipſiuſque venerabilem tumulum, quem in digniori loco volumus præparari, eo libentius Chriſti fidelium con-

Digitized by Google

feſtivitate prædicta a primis veſperis illius vigiliæ uſque ad ſecundas veſperas ejuſdem feſtivitatis, decem, in ſingulis vero octavæ diebus tres annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Preces injunguntur.

§. 17. Quocirca Univerſitatem veſtram monemus, requirimus, & hortamur attente vobis nihilominus in virtute Sanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum diſtrictius injungentes, quatenus præſentes litteras univerſis cleris, & populis veſtrarum Civitatum atque Diœceſum auctoritate noſtra ſolemniter publicantes, feſtum Venerabilis Epiſcopi, & Confeſſoris hujuſmodi omni ſolemnitate debita celebretis, & faciatis etiam ab aliis celebrari, omnipotentem Deum, a quo cuncta bona procedunt, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ipſe ejuſdem almi Confeſſoris precibus, & meritis exoratus militantem Eccleſiam, & cunctos Chriſti fideles prędictos a Paganorum, & aliorum Infidelium tueatur incurſibus, & a periculis cunctis ſemper protegat, & defendat, ac illam nobis, quam mundus dare non poteſt, pacem, hoſtium eorumdem ſublata formidine, cum temporum tranquillitate concedat, & poſt vitę militiam, depoſitumque Paſtoralis officii miniſterium una cum grege nobis credito ad gaudia valeamus ęterna pervenire.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum pronuntiationis, declarationis, Conſtitutionis, definitionis, adſcriptionis, aggregationis, Statuti, injunctionis, voluntatis, relaxationis, monitionis, requiſitionis, & hortationis infringere &c.

Datum Romę An. 1456. Kal. Jan. Pontif. an. 2.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſexto. Kalendis Januarii Pontificatus noſtri anno ſecundo.

O auctoritas Pontificalis inducit, ut pro felici ſtatu Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium, præſertim S. R. E. Cardinalibus nobiſcum aſſidue in agro Dominico laborantibus, commiſſorum, ac in eis ſacræ Religionis, & divinis laudibus deditarum perſonarum, paternæ conſiderationis acie ſolicite cogitantes, illorum occurramus diſponendis, ac profectibus conſulamus, ut ademptis eorum gravaminibus oneroſis, illa ad laudem, & gloriam Altiſſimi proſperis jugiter proficiant incrementis.

Cauſa hujus conſtitutionis

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus Monaſterium S. Salvatoris de Lingua Fari Ordinis S. Baſilii ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinens Meſſanenſis Diœceſis. quod Venerabilis frater noſter Beſſarius Epiſcopus Tuſculanus, Apoſtolicæ Sedis conceſſione obtinet in commendam, facultates, & redditus ſatis tenues habeat, & exiles, attamen præfatus Epiſcopus Monaſterium prædictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad ſtatum regularem pro poſſe reducere, & in eo virorum religioſorum, ac Monacorum probatę vitæ ſufficienti numero Conventum reintegrare, & reſtaurare proponat.

Confirmatio immunitatum Monaſterii.

§. 2. Nos Monaſterium ipſum favoris Apoſtolici præſidio communire volentes, ut e copioſius inibi divinum accreſcat obſequium, quo uberior ibidem gratia per nos fuerit elargita, præfati Epiſcopi in hac parte ſupplicationibus inclinati, quaſcumque exemptiones, libertates, & immunitates, quæ olim a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris eidem Monaſterio conceſſæ fuerunt harum ſerie approbamus, & confirmamus.

Exemptio a juriſdictione Ordinariorũ, & a collectis, & impoſitionibus. Ad hoc vide declarationem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14 & cl. 8. conſt. 39. ſuſcepti.

§. 3. Dilectos filios Conventum, Monacos, & Miniſtros, tam præſentes, quam etiam futuros dicti Monaſterii, ejuſque juriſdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipſiuſque incolas atque loca cum omnibus juribus, rationibus, & bonis mobilibus, & ſtabilibus, cum pertinentiis ſuis, ab omni juriſdictione, ſuperioritate, dominio, & poteſtate Venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi Meſſanenſis, & aliorum Judicum ordinariorum quorumlibet, a collectis quoque, & ab illicitis ex conſuetudine impoſitionibus, oneribus, gravaminibus, contra Sanctorum Patrum decreta impoſitis, aut de cetero imponendis, necnon ab illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, ſeu ad hujuſmodi collectiones, receptiones, vel exactiones quomo-

Aliis Monaſteriis etiam has exemptiones conceſſit Greg. xiii. infra in ejus cōſtit. 45. Cogit.

Digitized by Google

tum, eiſque melius uſi fuerint ſuperioritatem, juriſdictionem, ſeu poteſtatem, vel aliquod dominium exercere nec ab eis ratione impoſitionum, collectarum, vel ſubſidiorum hujuſmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare, niſi cenſum dumtaxat Eccleſiæ Meſſanenſi debitum, ſi & prout in privilegiis præfati Monaſterii, & melius uſi ſunt dicitur contineri, indulto Apoſtolico, ut præmittitur ad quem nos referimus, ipſaque, & contenta in eis, obſervari volumus penitus, & omnino. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium præmiſſorum quomodolibet contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obſtantibus illis quæ in prædictis indultis Apoſtolicis cautum eſt minime debere obſtare, & aliis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. An. 3. die 20. Apr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo XII. Kalendas Maii, Pontificatus noſtri Anno III.

VII.

Transfigurationis feſtum Salvatoris vulgariter nuncupatum a Chriſtifidelibus colendum inſtituit pro die ſexta Auguſti, Indulgentiaſque elargitur.

CALLISTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. INter divinæ diſpoſitionis arcana, quæ inſcrutabilis providentia conditoris in hominibus operata eſt, hodierna feſtivitas, in qua Unigenitus Dei filius pro humani generis reparatione trabea noſtræ mortalitatis indutus claritatis ſuæ, divinitatiſque potentiam demonſtravit, ſtupendi, & admirandi nobis non indigna cauſa exiſtit. Nam, & ſi ejuſdem Redemptoris noſtri præclara miracula, erudimenta pariter, & exempla pene innumera ad noſtram doctrinam noſtramque profecto ſalutem edita omnium admiratione, atque veneratione re demonſtravit: ſed, & ſacroſanctæ univerſalis Eccleſiæ fundamenta non ſolum ſupra petram Chriſtum fundavit, verum etiam ſtabilivit: nam cum interroganti Domino, & quem dicerent homines eſſe filium hominis requirenti, Diſcipuli, alios Joannem Baptiſtam, alios quidem Eliam, alios vero Jeremiam, aut unum ex Prophetis, homines dicere reſpondiſſent, atque iterum eos Dominus interrogavit, vos autem quem eſſe dicitis? Et Petrus pro ſe & aliis inquiens, affirmaret, Tu es Chriſtus filius Dei vivi; hæc ipſa veriſſima ſalutiferaque Petri confeſſio in hac admirabili Salvatoris noſtri Transfiguratione per vocem Patris dicentis; Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui confirmata, ſtabilita, & multimode approbata eſt, & Judæorum perfidia, qua ipſum eſſe Eliam, aut Jeremiam, vel ex Prophetis aliquem falſa aſſeveratione contendebant, penitus confutata. Aliorum vero ipſum tamquam legis tranſgreſſorem, & blaſphemum ſibi Dei gloriam uſurpantem mendaciter accuſantium fuit excluſa calumnia, cum illic Moyſes legiſlator, & Helias pro gloria Dei æmulator atque Propheta eximius aſtantes Chriſto, teſtimonium perhiberent. Quanta igitur veneratione colenda, ac ſolemnitate præcipua celebranda eſt hodierna feſtivitas, in qua Pater voce, & teſtimonio proprio Petri confeſſionem manifeſte confirmat, roboratur Apoſtolorum fides, atque confeſſio, quæ Eccleſiæ Catholicæ extitit fundamentum in ipſo Salvatore, & Redemptore noſtro firmiter ſtabilitum, Chriſtus namque verum fundamentum Eccleſiæ eſt, præter quod aliud poni non poteſt, cui ipſe Apoſtolorum Princeps Spiritu Sancto afflatus ad confutandas perfidorum fallacias veluti teſtis fidelis Chriſto teſtimonium perhibet dicens, accipiens enim a Deo Patre honorem, & gloriam voce delapſa ad eum hujuſmodi a magnifica gloria: hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipſum audite, & hanc vocem nos audivimus de Cælo allatam cum eſſemus cum eo in monte Sancto, intellexerunt namque Petrus, & Comites, quod Fide tenebant majeſtatem filii Dei per luminis claritatem, ac in eo divinam, & humanam conveniſſe naturam,

Digitized by Google

lexerat perturbari, Tranſfigurationis hujuſmodi Myſterio, ne in fide deficerent roborare, ut cujus Tranſfigurati gloriam vidiſſent, paſſionem nequaquam potentia Judęorum illatam, ſed voluntate propria crederent fuiſſe aſſumptam, neque a Fide Dominicę Reſurrectionis deciderent, quam eis poſt viſionem tantę majeſtatis, & glorię intimavit dicens, *Viſionem hanc nemini dixeritis, donec a mortuis filius hominis reſurgat*. Per hujus etiam admirandæ Tranſfigurationis myſterium ad perferendas præſentis caliginoſi Sæculi procellas animantur Criſtifideles in perſonam Apoſtolorum, ut qui claritatis æternæ fieri participes tota animi intentione concupiſcunt, ab ipſo capite Duce, & Salvatore noſtro humiliter diſcant, & pro ejus nomine ipſius imitando veſtigia, paſſiones, & mortes minime reformidare. Per ipſius itaque myſterii intelligentiam ad confirmationem Chriſti Jeſu ipſius imitatione ad Fidei, Spei, & Charitatis pietatis, & miſericordiæ erga Deum, & proximos, ac opera quæcumque meritoria exercenda inſtruimus, ad pœnitentiam invitamur etiam ad martyrium, & tolerantiam paſſionum hoc propoſito pręmio quod reformabit corpus humilitatis noſtræ, & configurabit illud corpori claritatis ſuæ. O' ſingularis, & excellens Salvatoris noſtri doctrina! O' ineffabile Sacramentum, in quo tanta, & pene innumerabilia pręcipuaque ſunt concluſa miracula pro ſalute noſtra alto conſilio inſtituta, quæ ſi quiſque Fidelis, quemadmodum deberet, attenderet, pro æternæ gloriæ aſſecutione gaudiis profuſis exultaret ſimul, & lacrimas in medium fundere cogeretur. Magnum enim erat, ac ſtupendum profecto miraculum faciem humanam ad inſtar Solis ſplendere, veſtitumque ejus candidum, & fulgentem ſubito fieri tanta albedine, quantam fullo ſuper terram teſte Euangeliſta facere nequiviſſet, fulgoremque ipſum pro ſuę voluntatis libito diſparuiſſe, ut recte ſignificaretur eam claritatem ab anima ipſius, quę ſecundum ſuperiorem portionem glorioſa erat, & verbum facie ad faciem videbat in corpus ipſum per ſuæ voluntatis imperium profluere, & redundare. In Moyſi verò, & Helię pręſentia, quorum alter vita exciderat, pulcre manifeſteque oſtenditur illum mortis, & vitę poteſtatem habere, & vivorum Judicem, ac pariter mortuorum eſſe merito conſtitutum, qui ęternam propterea in terris beatitudinem quodammodo deſignavit, & qualis appariturus ſit in ſecundo corpore capere, intueri, & contemplari licuit, quæ Angelicis beatiſque Spiritibus magno privilegio conceduntur. Quis igitur tantarum rerum magnitudine pro generis humani ſalute ab auctore noſtro mirum in modum geſtis non ſtupeat in hodiernæ feſtivitatis inſtitutione ſalubri? Quis in hac ſacratiſſima die, in qua tot, & tanta ſunt ſignata myſteria, in qua Chriſtus divinitatis ſuæ potentiam, Prophetarum teſtimonium atque pręſentiam, ſeque vitæ, & mortis poteſtatem habere, ac vivorum, & mortuorum Judicem conſtitutum eſſe oſtendit, in qua cæleſtis quodammodo beatitudo, & humanitas in forma glorioſa terrenis hominibus exhibetur, in qua Prophetarum, & Apoſtolorum dicta paterna voce firmantur, & totius Trinitatis, atque hominum novi, & veteris teſtamenti teſtimonium perhibetur, Lex Euangelica roboratur, in ejuſdem Salvatoris honore lætari, & hymnis, & Canticis Redemptorem ipſum laudare, benedicere, & magnificare non debeat, cum per ea, quæ recenſita ſunt, & alia hodiernæ feſtivitatis incluſa myſteria plane intelligamus glorificationem corporis myſtici in reſurrectione noviſſima, quando mortale immortalitatem, & corruptibile incorruptionem induerit, & quod ſeminatum eſt in ignobilitate, reſurget in gloriam, tunc enim facies lucida verè apparebit, Chriſtus enim eſt caput noſtrum, veſtimenta alba, quę ſignant corpus ejus myſticum, quod eſt univerſalis Eccleſia, fulgebunt enim juſti ſicut Sol in conſpectu Dei, tunc denique patebit Tranſfigurationis myſterium, cum ipſius Redemptoris noſtri imitantes veſtigia in æterna beatitudine ipſius gloria perfruemur.

Ratio hujus Feſtivitatis.

§. 1. Ad confirmandam igitur Fidei noſtræ ac Legis, & Prophetarum confeſſionem, necnon plurima, & maxima divina myſteria ſtupendaque miracula hujus Sacratiſſimę Tranſfigurationis celeberrimam hanc diem non immerito divina inſpiratione inducimur, eamque celebrem denunciare fidelibus invitamur, ut qui Viſitationis, & Nivis, ac Purificationis Virginis glorioſæ Mariæ, & Præſentationis in Templo, in qua Salvator noſter ſe filium hominis oſtendit, Circumciſionis quoque in qua legalia obſervavit, ac nonnullas alias noviſſimis temporibus inſtitutas feſtivitates ſanctorum devote recolimus, digne & hunc ſacratiſſimum diem, in quo ſe Legis, & Prophetarum Dominum eſſe, in quo non infirmitatem carnis, ſed virtutem glori-

cæde locutus fuiſſet, ad extremum ea omnia æquanimiter toleranda futuræ vitæ gloria præmiſſa adhortatur, doctrinam imitantes ipſiuſque ſalutaribus monitis, & veſtigiis inhærentes, ac illa ſolemniter colere, & a Chriſtifidelibus colenda inſtituere cupientes, per quæ ejuſdem Salvatoris altitudo ſapientiæ, rectitudo juſtitiæ, potentiæ immenſitas, & bonitatis largitas demonſtratur, & per quæ in cordibus noſtris roboretur Fides, Spes erigatur, & Charitas excitetur, & ad tribulationes, & perſecutiones hoc potiſſimum tempore perferendas, quo rabidus hoſtis videlicet Turchus Machometus, qui os ſuum in Blaſphemiam Altiſſimi relaxavit, & ſtragem Chriſtifidelibus inferre, tabernaculum Dei prophanare, Eccleſias violare, & Chriſti fidem, nomen, & Subditos ejus delere molitur, necnon ad ſuam ſuorumque Satellitum confringendas inſanias arctius invitemus, Chriſtianorum accuſandam cenſentes non immerito tarditatem, ex qua, quod non optamus flagellis, & plagis concuti, probabiliter excitatur a multis, & præcipue timoratis ejus, ſub cujus vexillo, & nomine militamus devotiſſime implorantes auxilium, licet tantæ rei excellentiam, dum in minoribus conſtituti eſſemus, ſæpius mente volventes, eam viribus noſtris imparem eſſe intelligamus plane. Ne tamen Spiritui Sancto contradicere, aut divinæ voluntatis contempſiſſe videamur imperium, matura ſuper hoc cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, in ſecreto prius, & deinde publico Conciſtoriis, cum eiſdem, & aliis in Romana Curia reſidentibus Prælatis deliberatione præhabita, hujus ſacratiſſimæ ſolemnitatis diem, de fratrum eorumdem Conſilio inſtituimus a cunctis Chriſtifidelibus perpetuo celebrandum, profecto credentes quod ipſe Redemptor, cujus res geritur, & qui Eccleſiam ſuam pretioſo ejus ſanguine rubricatam protegit, & ſuſtentat, & quæ illi profutura eſſe prævidet, per eumdem Spiritum Sanctum in tempore opportuno manifeſtat, noſtram, & plurimorum devotorum hominum mentes hujuſmodi ſæviente procella divinitus inſpiraverit ad tanti myſterii celebritatem, quæ ad corroborationem, & confirmationem

Turcarum minæ.

da iectas, & favente Domino ubique obſervatas fecimus publicari, piis orationibus, & operibus ſui afflicti Populi aliquantulum mitigatus feritatem ipſius Viperii, & immaniſſimi Turchi cultoris execrabilis Machometi proxima æſtate decurſa cum ſuo pene innumerabili in quo plurimum confidebat exercitu Infidelium, & Turchorum contrivit, & Caſtri Belgradi in Regno Hungariæ ad ripam Danubii ſituati, quod undique obſeſſum, & coanguſtatum diripere ſatagebat obſidione ſoluta per Cruceſignatos, & Hungaros ad modum populares quamvis pauciores numero, & fere inermes ex noſtra ordinatione, & inſtructione dilecto filio Legato noſtro de Latere illuc deſtinato injuncta ac Nunciis, & literis ſæpius repetita, ex ſincera fide, quam geſtamus in ipſo Salvatore noſtro, cujus eſt, res adunare diſperſas, & deſperatas protegere, & ſuperborum præcipue Infidelium, & Chriſtianæ Fidei animi eorum potentiam conterere, & etiam debellare, ſub ſtrenuo Vayvoda Joanne celebris memoriæ Fidei noſtræ Catholicæ acerrimo defenſore, & pro ea, atque Fidelibus propugnatore Chriſtianæque cohortis Duce digniſſimo, cui nec Fides neque Spes poticadæ victoriæ defuere, militantes, præſente pariter quondam Joanne de Capiſtrano Ordinis Fratrum minorum Profeſſore viro quidem optimo, & meritorum apud Deum, & homines eximio, & nomine Chriſti Jeſu, in quo ſalus noſtra conſiſtit fiducialiter, & aſſidue cum omni populo circumſepto voce unanimi invocante, vexillo quoque ſacratiſſimæ Crucis cum magnis clamoribus, & lacrimis elevato ad Cælum, unde infallibile, uti a cunctis dari ſperabatur, advenit auxilium, mira res die memorabili beatæ Mariæ Magdalene cæleſti præſidio communitus Populus fidelium impetu in hoſtes viriliter facto eumdem ferum Turchum cum ſuis ſacrilegis complicibus in turpem, & damnoſam fugam convertit, deditque ipſe miſerator Dominus, & Fidelis in manu paucorum tam ferocis inimici, & innumerabilis exercitus cum maxima ſtrage victoriam, ultra quam mens extimare poſſit humana: Dominus enim potens, & ſuper omnes exercitus, & tirannos, qui Madian, & Orientales

Divina ope Turcharum exercitus profligatur.

necarunt, quam a noſtris prælio interempti fuiſſent, nam ut a fide dignis accepimus in ea pugna Quadraginta millia occiſi, totidemque ſuperſtites in turpem fugam verſi ſeſe mutuo trucidantes defecerunt, caſtra incenſa, Machinæ, & inſtrumenta bellica omnia aqua, & terra direpta ſunt, ut confuſus abiens ipſe Tirannus, & præ timore jam multis menſibus non apparens inter latebras ſeu munita oppida ſe recepiſſe dicatur, & divinam præſentiens ultionem in ſuam perditionem futuram intra Conſtantinopolitanam Peramque Civitates, ſe recluſerit, illaſque muris, & antemuralibus munire fruſtra decertet, minus attendens quod niſi dominus cuſtodierit Civitatem, fruſtra vigilat, qui cuſtodit eam, ſuperbiæ ejus frænum imponens ipſe Salvator ſolum nomen Vicarii Jeſu Chriſti inhumanitatem ejus deterret, ita ut oſſa in ſuo corpore contremiſcant concutianturque, ut Adriano accidit Imperatori, qui poſt immaniſſimam perſecutionem Chriſtianorum Tiburtinam Civitatem ingreſſus per annum ejus oſſa in ſuo corpore concuſſa ſunt, & tandem putrefactus emarcuit.

Quadraginta Turcharum millia cæduntur, cæteris in fugam actis.

Adriani Imperatoris mors qualis?

Gratiarum actio.

§. 3. Igitur cuncti per orbem terrarum conſtituti Fideles animos, & Corpora pro Fidei Chriſtianæ munimine præparare, & debitas gratias Salvatori noſtro pro tantis beneficiis ab eo ſuſceptis exolvere, diemque victoriæ e Cœlo nobis conceſſæ, diem lætitiæ, & liberationis a filio ſuperbiæ, venenoſo ſerpente, Turco fædiſſimo annis ſingulis celebrare ſtudeant, pie, ſolemniter, & devote, quemadmodum filii Iſrael de ſervitute Ægyptiaca liberati ſempiternum diem celebrem recolentes, Deo laudes reddebant, & gratiarum debitas actiones, ita & cuncti populi in hac ſolemnitate, & feſtivitate præcipua Transfigurationis Domini noſtri Jeſu Chriſti recolentes myſteria, miracula, ac Legis naturæ, & gratiæ totiuſque Sanctæ, & individuæ Trinitatis teſtimonia, etiam pro habita victoria hunc diem lætitiæ perpetuis laudibus, obſequiis, & gratiarum actionibus in confuſionem hoſtium, & Populi Chriſtiani victoriam ſtudeant venerari, ac etiam celebrare.

Indulgentiæ conceduntur.

§. 4. Et ut Chriſtifideles ad Sanctæ feſtivitatis venerationem devote, & affectuoſe conveniant, & quiſque pro ſuæ imbecillitatis modulo eidem Redemptori laudes ac pro ſuſceptis beneficiis gratiarum debitas actiones exolvat, utque ipſe verus Paſtor atque Redemptor gregem ſuum protegat, ſingulis horarum earumdem Quadraginta dies de injunctis eis pœnitentiis relaxamus. Qui vero devotionis cauſa hujuſmodi feſtivitatis Octavas duxerint celebrandas, & maxime in Eccleſiis ſub ipſius Salvatoris invocatione fundatis, & qui horis Canonicis, ac Miſſis Octavarum hujuſmodi interfuerint, illas omnino Indulgentias conſequantur, quas in Octava Feſti Sacratiſſimi Corporis Chriſti horis hujuſmodi intereſſentibus Prædeceſſores noſtri pia largitione conceſſerunt.

Literæ Apoſtolicæ ubique publicantur.

§. 5. Quo circa venerabilibus fratribus noſtris univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis ac dilectis filiis Electis, ac Patriarchalium Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis ubilibet conſtitutis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum harum ſerie injungimus, & mandamus, quatenus præſentes literas noſtras Cleris, & Populis ſuis auctoritate noſtra ſolemniter publicantes, ſacratiſſimum Transfigurationis hujuſmodi feſtum, quod vulgariter Salvatoris dicitur, ſub ſolemnis Duplicis officio, quod una cum præſentibus deſtinamus anno quolibet, ut præfertur celebrent, & faciant etiam ab eorum Subditis celebrari; ipſum Salvatorem noſtrum totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ſolita Clementia Eccleſiæ ſuæ univerſiſque Fidelibus antedictis aſſiſtere, & auxiliari dignetur, ac ſublata hoſtium formidine, illam quam Mundus dare non poteſt pacem, ac tempora nobis tranquilla concedat, ut una cum commiſſo nobis Grege pervenire ad ſempiterna gaudia mereamur, Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ inſtitutionis, relaxationis, & mandati infringere, &c.

Dat. Romæ 1457. die 6. Aug. Pont. 3.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, octavo Idus Auguſti Pontificatus noſtri Anno III.

Fratres

Digitized by Google

perſpicaciter meditamur. Et quia quorum regulæ laxiores, quorumve arctiores exiſtant, ex multis argumentis colligimus, perſonas illas, quę de aliquo eorumdem, in quo ſunt ſuperna vocatione vocati, ad alios Ordines leviter tranſmigrarunt, & quæ per ambitionis devium, ab eorum obedientiis temere receſſerunt, ad Priorem cauſam, ſi arctior fuerit reduci mandamus, prout eorum ſaluti, & Ordinum eorumdem decori conſpicimus expedire.

Fratres aliqui hujus Ordinis, ad Mendicantes, & alios Ordines tranſire voluerunt.

Tu ſcias id fortaſſe eis licere ex cap. licet d. Regularibus.

§. 1. Cum itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Magiſtri Generalis, & Definitorum generalis, & Provincialis Capitulorum Fratrum Ordinis B. Marię de Mercede redemptionis Captivorum, petitio continebat, quod nonnulli ex fratribus ejuſdem Ordinis expreſſe profeſſi, vocatione ſua non contenti, & immemores, quod ipſi voluntatem propriam abnegantes, ſemetipſos, pro redemptione Captivorum qui in poteſtate infidelium durę ſervitutis ſubjiciuntur, Altiſſimo devoverunt, profitentes ſe paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modo ſeipſos captivitati Paganorum in excambium tradere, ſed etiam, ſi opus foret mortem, & tormenta quęlibet tolerare, ſe ab huiuſmodi ſancti voti jugo, auctoritate propria ſubtrahendo ad Mendicantium, ſeu aliorum Ordinum Monaſteria, ſive domos evolaverint. Nonnulli vero ex eiſdem, habitu retento, ſed obedientiæ fræno effracto, per Curias Pręlatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum ſęcularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde diſcurrant, & varia ſcandala ſæpenumero pariant.

Hic modo Pontif. hunc tranſitum prohibet, & tranſlatos, ad hunc Ordinem redire præcipit declarās hunc Ordinem reſpectu quarti voti, cæteriſque aliis ſtrictiorem eſſe.

§. 2. Nos meditantes, quod ex acceſſione emiſſionis poſterioris voti, videlicet pro redemptione hujuſmodi, ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti couſueta ſubſtantialia vota, ut peregrinationes tranſmarinas, pro accedendo ad infideles eoſdem, & periculoſam cum Paganis converſationem, & reliqua redemptionis ejuſdem diſcrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis Beatę Mariæ de Mercede videtur accedere, ut alios, quoſcumque religioſos, qui dictum Ordinem B. Mariæ expreſſe profeſſi fuerint ut præfertur, de quibuſvis aliis Ordinibus eorumque Monaſteriis, domibus, ſive locis, ad quæ forſan, etiam cum ſuorum Superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore tranſiverant, repetere poſſint, & debeant. Ipſique ſic tranſlati Religioſi, etiam ſine repetitione hujuſmodi ad priorem Ordinem B. Marię prædictum, ſub virtute ſanctæ obedientię redire omnimode teneantur.

Ordinariis, & aliis executionem hujus Bullæ præcipit.

§. 3. Et inſuper, ut eadem ſtatutum, & ordinatio facilius vendicet ſibi locum, omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque Pręlatis, necnon perſonis Eccleſiaſticis in dignitate conſtitutis, ad quos præſentes literæ, vel earum tranſumpta authentica pervenerint, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Epiſcopi, & eorum quilibet, per ſe, vel alium, ſeu alios ſtatutum, & ordinationem, ac literas noſtras hujuſmodi; ubi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magiſtri, & Definitorum prędictorum fuerint requiſiti, auctoritate noſtra ſolemniter publicantes, quoſcumque religioſos in eodem Ordine B. Mariæ expreſſe profeſſos, qui ad alios Ordines ſine dictę Sedis ſpeciali licentia tranſierunt, vel in poſterum tranſierint, necnon etiam illos, quos in Prælatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum ſæcularium Principum Curiis, aut alibi ubicumque extra loca præfati Ordinis vagare eis conſtiterit, ad requiſitionem Magiſtri, aut Definitorum ipſius Ordinis ad loca dicti Ordinis B. Marię, in quibus profeſſionem ejuſmodi emiſerint, infra certum de quo eis videbitur ſibi præfigendum peremptorium terminum competentem, omni cauſa & occaſione ceſſantibus, protinus revertantur, dicta auctoritate noſtra moneant, & mandent eiſdem. Et nihilominus ſi monitioni, & mandato hujuſmodi non paruerint cum effectu, ipſos ad hoc per cenſuram Eccleſiaſticam, necnon arreſtationem, ſi opus fuerit perſonarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles

in certis exceptis caſibus, & in iis,
ultra unam dietam a fine ſuę diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede deputati prędicta extra civitatem, & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ac alii, vel aliis vices ſuas committere, ſeu aliquos ultra unam dietam a fine Diœceſis eorumdem trahere præſumant, ac de duabus dietis in Concilio generali, & perſonis, ultra certum numerum ad judicium non vocandis, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, ſtatutis, decretis, ordinationibus, & aliis literis Apoſtolicis Monacorum, Fratrum Mendicantium, & aliis Ordinibus ſupradictis, eorumque Monaſteriis, domibus, ſive locis per Sedem prædictam, vel Legatos ejus, aut alios quoſcumque in genere, ſeu in ſpecie conceſſis, quorumcumque tenorum exiſtant, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus eorumdem, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, quoad hoc, illis alias in ſuo robore permanſuris derogamus expreſſe, ceteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim a dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, ac judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Exemplis credi jubet. §. 5. Verum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula mundi loca originaliter poſſe transferri, volumus, quod earum tranſumptis authenticis, manu publica duorum notariorum ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel Collegii roboratis, plena fides, in judicio, & extra ubicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac ſi literæ ipſę originales forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 31. Octob. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Pridie Kalendas Novembris Pontificatus noſtri Anno III.

Redditturi de commiſſo noſtræ ſolicitudini grege fidelium illi, qui nobis licet immeritis eumdem ſua bonitate commiſit, in extremo judicio rationem, ſummis, ut tenemur, ſtudiis illos, quos plerumque a fidei Catholicę ſaluberrimis inſtitutis tortuoſus coluber humani generis æmulus venenoſis ſuggeſtionibus divertere, & deviare molitur, Salvatori noſtro, qui non mortem, ſed converſionem, & vitam deſiderat peccatoris, reſtituere, & ad viam veritatis, quæ Chriſtus eſt, reducere procuramus, atque toto niſu exquirimus, id pro eorum ſalute, & reductione efficere, per quod animarum ſuarum profectibus conſulatur, noſque in ratione reddenda divinæ juſtitiæ poſſimus evadere ultionem. Exordium.

§. 1. Sane licet noſtris temporibus, dum minori fungeremur officio Orientalis Græcorum Eccleſia in Concilio generali per Latinos, & Græcos Florentiæ celebrato Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ conjuncta fuerit, & unita, quia tamen inter cœtera ex his, quę in ipſo Concilio ſancita, & ſalubriter decreta fuerunt, aliqua per ipſos Græcos, quemadmodum fieri decebat, minime obſervantur; cupientes pro ſalute animarum decreta prędicta ad cunctorum notitiam deduci, & ea ubilibet inviolabiliter obſervari, ne oblivione, incuriaque cauſantibus ſucceſſu temporis a memoria excidant, & neglectui data vileſcant, ac periculum pariant animarum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod ex nunc in antea omnes, & ſinguli Pręsbiteri, & Sacerdotes Græci ubilibet exiſtentes intra miſſarum ſolemnia nomen Romani Pontificis in loco deputato alta, & intelligibili voce exprimere, ac pro ipſius, & S. R. E. incolumitate, ſtatuque pacifico orare teneantur, & debeant juxta doctrinam Salvatoris noſtri, qui in Petri, & Apoſtolorum perſonis figurate nos inſtruit, dicens: qui vos recipit, me recipit, & qui recipit me, recipit Patrem meum; ex quo recte elicitur, Petrum, & Succeſſores ſuos recipientes Beatitudinem adepturos; de Petro enim ſuper alios dixit, quia poſt Apoſtolos Cephas, & Caput in Eccleſia univerſali manſurus erat, cujus oppoſitum ipſa veritas in eodem loco diſſeruit, cum ait, qui non recipit vos, non recipit me, & qui non recipit me, non recipit Patrem meum, ex quo pariformiter infertur, tales incurrere damnationem æternam, de quo iterum Salva-

Græci multa, quæ in Concilio Florentino recepere, non obſervare ait.

Præcipit, prout in rubrica.

Qui Romano Pontifici non obtemperat, extra Eccleſiam eſt.

Digitized by Google

tentia comprobatum, ut ſingula membra capiti, idest Romano Pontifici Apoſtolico ſe debeant per omnia reconformare, a quo noſtrum eſt quærere quid credere, quid tenere debeamus, quoniam ipſius ſoliuseſt ſtatuere, diſponere, ſolvere, & ligare, qui vice Chriſti fungitur, & ab eo vobis in Paſtorem dedicatus exiſtit, cui omnes Primates, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, cœterique Chriſticolæ tanquam indubitato Vicario Jeſu Chriſti obtemperant.

Altera Pars Conſtitutionis circa Proceſſionem Spiritus Sancti.

§. 2. Demum ut illa vetuſtiſſima, periculoſaque, & damnanda opinio in eodem, & aliis conciliis continuo reprobata, qua nonnulli minus veraciter affirmare præſumebant, Spiritum Sanctum a Patre ſolo procedere, penitus eradicari valeat, & quod Sacroſancta Romana Eccleſia profitetur, tenet pariter, & affirmat, eumdem videlicet Spiritum Sanctum ab eodem Patre, & filio equaliter procedere, ſicuti Beatus Athanaſius lumine ejuſdem Spiritus illuſtratus edocuit, dicens, eumdem Spiritum Sanctum non factum, non creatum, non genitum, ſed ex Patre, & filio æternaliter procedere, pectoribus ſingulorum fidelium pro eorum ſalute, & directione inferatur, ſimiliter ſtatuimus, ac etiam ordinamus, quod iidem Præsbiteri, & Sacerdotes, dum infra earumdem Sacra Miſſarum ſolemnia ſimbolum ex ordinatione Eccleſię canunt, aut dicunt, illud integre ſecundum ritum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ intelligibiliter dicere teneantur, & debeant, videlicet: qui ex Patre, filioque procedit; alioquin omnes, & ſingulos, qui huic articulo orthodoxę fidei ad noſtram profecto ſalutem neceſſario, & in tot ſanctorum Patrum Conciliis iteratis vicibus approbato contradicere, aut ejuſdem Catholicæ Eccleſiæ inſtitutiones obſervare recuſaverint, vel malitioſe neglexerint, ſententias, cenſuras, & pœnas in eiſdem, & præcipuè Florentino Conciliis antedictis in tales generaliter latas, inflictas, & promulgatas, & anathema trecentorum, decem, & octo Patrum, niſi a præmiſſis erroribus reſipiſcere, & unitati ejuſdem Eccleſiæ ſe per omnia illico conformare ſtuduerint, incurrere volumus ipſofacto.

Verba hæc *Qui a Patre filioque procedit* Simbolo præcepit inhærenda.

§. 3. Quapropter ne per taciturnitatem poſterioris temporis mentes fidelium ab iſtius credulitate articuli fiant damnabili-

tertio nonas Sept. Pontif. noſtri Anno III.

PIUS SECUNDUS
PAPA CXII.
ANNO DOMINI MCCCCLVIII.

Æneas Silvius Piccolomineus Senenſis S. R. E. Tituli Sanctæ Sabinæ Præsbyter Cardinalis, & Senenſis Epiſcopus electus eſt in Summum Pontificem die 19. Auguſti 1458. Sedit in Pontificatu Friderico III. Imperatore Annos V., Menſes XI., dies XXV., & tribus Promotionibus XIII. creavit Cardinales. Obiit Anconæ die 14. Auguſti 1464., & corpus ejus Romam delatum in Baſilica Vaticana tumulatum eſt. Vacavit Sedes dies XVI.

Digitized by Google

Dilectis filiis, Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, atque Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

RElligioſorum exceſſus, quos antiquus hoſtis co ſollicitius ſuſcitat, quo eorum vitæ meritoriæ ardentius æmulatur, tanto amplius deteſtantes, quanto ex illis majora ſcandala in mentibus fidelium oriuntur: ad illos reprimendum, & caſtigatione debita coercendum, congruum nos decet remedium adhibere.

Nonnulli Regulares prætextu Studii exemptos ſe a juriſdictione ſuorum Ordinis Superiorum eſſe prætendebant.

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus, dilecti filii Provinciales veſtrorum Ordinum laudabilem conſuetudinem diutius obſervatam imitantes, nonnullos ex Fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum ſtudia, in locis ubi illa vigere noſcuntur, cauſa adipiſcendi ſcientiæ margaritam, deſtinare conſueverint; quorum nonnulli, juvenili, & humana fragilitate cauſantibus, interdum a ſemita rationis deviantes, diſcoli, & vagibundi effici ſolent, & propriç ſalutis immemores, quo fit ut ſuave jugum Domini contemnentes, Prælatis ſuis obtemperare, eorumque ſalutares correptiones, & diſciplinam effugere, quinimmo deſpicere, & multimode eludere contendunt, & ut id impune efficiant, Rectorum, Gubernatorum, & Conſervatorum Studiorum, ſive privilegiorum eorumdem præſidia, & patrocinia, quibus ſe protegi, & tueri valeant, ſatagunt, exquiſitis modis implorant, ſe ab ipſorum Ordinum ſuperiorum juriſdictione, poteſtate, & correctione, exemptos eſſe prætendentes. Et ſimiliter Baccalaurei, Lectores, Bibliſtæ, ſive alii officiales pro tempore in domibus, & Conventibus civitatum, & locorum, in quibus Studia hujuſmodi vigere noſcuntur deputati, cum exceſſus aliquos commiſerint, ſive aliter deliquerint, vel eorum inſcitia aut imperitia exigente, ab hujuſmodi eorum officiis depoſiti fuerint, idipſum præſumere moliantur, in grave Ordinum prædictorum præjudicium, animarum ſuarum periculum, regularis diſciplinæ vilipendium, & contemptum, ac ſcandalum plurimorum.

Hic ideo Pontif. prædictos omnes juriſdictioni Generalium Ordinum totaliter ſupponit.

§. 2. Nos itaque attendentes, quod ſi ad reprimendos exceſſus hujuſmodi, & talium præſumptiones temerarias cohibendum, nervus publicæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas ſit proclivior ad peccandum, & impunitatis exemplum perniculoſius in alios derivatur, ac volentes ſuper his de opportuno remedio providere, dictoriæ, Bibliſtatus officiis, aliiſque dignitatibus, & honoribus dictorum Ordinum exutos, privatoſque auctoritate Apoſtolica nuncietis; & ab aliis, ubi, quando, & quoties expedierit nunciari, & ſi eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad pœnitentiam peragendam detrudi, & mancipari faciatis, donec ſpiritu conſilii ſanioris reſumpto, veſtris monitionibus, & mandatis ſtuduerint cum emendatione prioris vitç humiliter obedire, & ab hujuſmodi excommunicationis ſententia meruerint a Sede Apoſtolica, vel a nobis abſolutionis beneficium obtinere.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis Studiis generalibus quorumcumque civitatum, & locorum Apoſtolica vel alia quavis auctoritate conceſſis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus in præſentibus de verbo ad verbum habenda eſſet mentio ſpecialis, ejuſque ſpecialiter aut alias ſub forma certa, vel ſpecifica derogandum: quæ eiſdem fratribus, & profeſſoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo ſuffragari, etiam ſi hoc in eiſdem caveretur expreſſe, ceteriſque contrariis quibuſcumque aut ſi profeſſoribus Ordinum prædictorum, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Datum Romç apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo octavo XV. Kalendas Octobris Pontificatus noſtri Anno I. D. P. A. 1. die 17. Sept.

I I.

Expeditio Bullæ Calliſti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejuſque adſcriptio Cathalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio feſtivitatis pro die 6 menſis Aprilis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honeſtati, ut ea quç Romani Pontificis deliberatione provida ac Venerabilibus fratrum

ſerpentis averſum, ad ſe brachio ſuæ virtutis reducere, & culpę ipſius lapſum volens in perſona propria reparare, humanæ naturæ miniſterio uſus eſt, ut ſua mirabili potentia, inde medelam ferret hominibus, unde vulnus cernebatur illatum, ac pro ſua bonitate debitori ipſe homo, & obnoxius remaneret. Nam licet omnipotens ſermo dilapſus foret antea in Prophetas, ut divini ſecretum conſilii cognoſcentes, ac ſpem humanæ reparationis habentes ſolum Creatori ſuo ſervirent, ipſum Dominum adorarent, ac poſteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen ſęculorum cum venit temporis plenitudo, miſericordiarum pater ingenitus, Verbum ſuum per quod fecit, & ſæcula de cælis miſit in orbem, ut humanam carnem aſſumens, æternæ vitæ viam lapſis perditiſque oſtenderet, culpam protoplaſti in ara crucis, proprio cruore dilueret, nobiſque cæli januam aperiret. Utque tanti myſterii incarnationis videlicet, & redemptionis hujuſmodi veritas cunctis mortalibus innoteſceret, Apoſtolos ſuos, quos in vitæ, doctrinæ, & operum ſuorum teſtimonium elegerat, alioſque diſcipulos in univerſum mundum ad prædicandum Euangelium deſtinavit, qui ſuis eloquiis, ſignis, & virtutibus veluti ſolis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum ſucceſſu temporis callidi hoſtis iniquitas, antiquæ, & uſitatæ fraudis commentis, humanum genus tam grandis, & ſacratiſſimæ redemptionis fructu privare, & in ęternam prædam adducere moliretur, divina clementia ſemper generi miſerata humano ſuæ Eccleſiæ orthodoxæ opportune ſubveniens, viros miſit plurimos, ſanctitate, & ſcientia præditos, virtutibus redimitos, tempori convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum iter gregi ſuo ducatumque præberent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarent, aut martyrii gloria aut vitæ integritate, ſeu errorum gentilium, & hæreticorum confutatione, vel divinæ virtutis, & promiſſæ fælicitatis ęternæ prædicatione, eidem Sacroſanctæ Eccleſiæ pręſidia maxima, & adjumenta tribuerent.

§. 2. Atqui ejuſdem prędeceſſoris tem-

tranſmiſit, ut in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba ſalutis diffunderet, Regnum Dei, diemque judicii appropinquare oſtenderet, & æternę vitę ſemitam demonſtraret. Cum vero tunc tanti viri excellentiam, qui id gratia conſecutus eſt, quod Angeli naturaliter ſortiuntur, ipſius quoque vitę, & converſationis actus, idem Calliſtus prędeceſſor, ad ædificationem fidelium, & poſterorum memoriam, ex parte aliqua recenſere decreviſſet, prout compertum, & notiſſimum habuit, eundem præclarum virum Vincentium in ampliſſima Hiſpaniarum Urbium, Valentia ſcilicet civitate ex Chriſtianis, & honeſtis parentibus ortum alitumque fuiſſe, & ab ineunte ætate cor ſenile geſſiſſe teſtatur.

Qui ætatis An. 18. habitum Fratrum Prędicatorum ſuſcepit, & deinde Magiſterium Theologiæ conſecutus fuit.

§. 3. Qui dum caliginoſi hujus ſæculi labilem curſum, pro ingenii ſui modulo conſideraret, & jam ſuæ ætatis annum decimum octavum attingeret, religionis habitum Ordinis memorati, ſumma cum devotione recepit, ac demum regulari profeſſione ſolito more emiſſa, ſacris literis tam efficacem operam dedit, ut magiſterio in eadem Theologica facultate dignus ab omnibus cenſeretur, & ob hoc ipſius magiſterii inſignia conſecutus eſt.

Verbum Dei poſtea prædicavit, Infidelium errores cõfutavit, quo uſque annum tranſcendens 70. in Domino obdormivit.

§. 4. Ac deinde ſolita in talibus obtenta licentia verbum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis ſemina cordibus fidelium infundere, errores denique, & perfidiam Judæorum, & Infidelium eorumdem confutare cœpit miram in modum, ratione oſtendens, quam terribilis judex in ipſo extremo judicio reprobis, & iniquis redemptor ipſe futurus ſit. In quibus quidem ſalutiferis prædicationibus, & laudabilibus actibus, uſque adeo perſeverans, ac multas Hiſpaniarum, Galliarumque ac Italię provincias, quaſi novum ſydus peragrando illuſtrans; tandem in Britannia civitate Venetenſis ſeptuageſimum ejuſdem ætatis annum tranſcedens, prædicationis, & vitæ curſum, devotiſſime conſummavit.

Nonnulli dicti Viri ſigna Sede Apoſtolica nunciarunt.

§. 5. Ac poſtquam Deus qui non permittit, quę Eccleſiæ ſuæ ſanctæ profutura conſpicit, conculcari, aut abſcondita latere ſub modio, eos, qui prædicatione ipſius divini viri, ſpiritualium, & corporalium

ctam iteratis vicibus, interpolatiſque temporibus adiere, tenente locum ejuſdem clavigeri felicis recordationis Martino V. ac poſtmodum Eugenio IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris.

Reges quoque, & Generalis Ordinis aliique teſtificati cum præclara merita, & miracula S. Vincentii, &c.

§. 7. Sed claræ mem. Joannes Caſtellæ, & Legionis, ac Alphonſus Aragonum Reges illuſtres, multique alii Eccleſiarum Prælati, ac viri nobiles ſæculares, Univerſitates quoque Studiorum, ac Civitatum, necnon dilectus filius Martialis Auribelli, dicti Ordinis generalis Magiſter, nomine ipſius Ordinis, eamdem Sedem cum inſtantia pulſaverunt, affirmantes, quod inſignis vir ipſe, dum in humanis egit, vocibus prophetarum verbiſque evangelicis ita inhæſit, ut præcepta firmiter ſervaret divina, & conſilia minime præteriret. Divinæ quoque laudis præco maximus, ac iniquitatis humanæ reprehenſor fuit. Delegatoque ſibi prædicationis officio, ita functus eſt, ut neceſſariis ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurum, ſed nec in diem laboravit, illa veſte, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deus ſibi in tempore præparabat, nullum munus, etiam oblatum recipiebat, ſed apud offerentes dimittebat, aut pauperibus erogari conſulebat. Tantus in eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus Sancti abundantia in eo fuit, tot de ore prædicantis, ſpecioſiſſimæ veritatis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis Judæos, in lege etiam peritiſſimos, qui Chriſtum pertinaciter veniſſe negabant, ad fidem Catholicam converteret, & efficaciſſimos multos ex eis prædicatores Adventus Chriſti, Paſſionis, ac Reſurrectionis, & pro Chriſti nomine mori paratos fecit. Tanta in ipſo viro divino fuit auctoritas dicendi, tantaque gravitas, ut terrenis rebus, luxuique deditos homines, adeo judicii futuri timore concuteret, ut terrena deſpicerent, & amarent cæleſtia, ac levitates, & luxus omnium, in Dei provocaret affectum. Omni die Miſſam cantavit, omni die prædicavit, omni die, (niſi urgens adeſſet neceſſitas) jejunavit conſilia ſancta, & recta nulli denegavit, immo ultro obtulit, carnes non comedit, veſtem lineam non induit, manus ſuper ægros frequentiſſime miraculoſe ſanitate ſecuta impoſuit, mores caſtiſſimos ſervavit, multoſque ſtrenuos actus fecit, ubi maxime ſuper magnis rebus populos contendentes, & Regna, pace compoſuit, & ubi veſtis inconſutilis Eccleſiæ Dei ſciſſa ſtituit, cæcos illuminavit, leproſos mundavit, mortuos ſuſcitavit, alioſque variis detentos languoribus miraculoſiſſime liberavit.

His promotus Nicol. V. informationem, prædictorum, tribus Cardd. commiſit.

§. 8. Quorum omnium efficax aſſertio fuit, quod idem Nicolaus prædeceſſor, plene de fama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipſius informatus, volens ad ulteriora procedere, juxta S. R. E. morem, Venerabilibus Fratribus noſtris, tunc ſuis Gregorio Epiſcopo Hoſtienſi, & eidem Calliſto prædeceſſori tunc in minoribus conſtituto, ac Joanni S. Angeli Diacono Cardinali commiſit, quod de veritate fidei, & excellentia vitæ, ac miraculorum gratia, ſe aut eorum aliquem in Curia, extra vero per judices ab eis deputandos diligenter informarent.

Qui proceſſum formarunt, & multa miracula verificata fuerunt.

§. 9. Qui mandatis præfati Nicolai prædeceſſoris obtemperantes, & in Curia nonnullis teſtibus examinatis, extra vero Romanam Curiam juxta poteſtatem eis datam in Civitate Neapolitana Venerabiles Fratres noſtros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiſcopum Neapolitanum, & Epiſcopum Majoricenſem ibidem commorantes, in partibus Delphinatus Vaſionenſem, & Uticenſem Epiſcopos, ac dilectos filios Officialem Avinionenſem, & Decanum Eccleſiæ S. Petri Avinionenſis In Regno Franciæ, Archiepiſcopum Toloſanum, Epiſcopum Mirapicenſem ac eorum officiales. In Brittannia vero, Dolenſem, & Maclovienſem Epiſcopos, necnon S. Jacuti, & Debuſani, Dolenſis, & Nanetenſis Diœceſis Abbates, ac Nanetenſes, & Veneteuſes Officiales ſubdelegarunt. Qui juxta tenorem poteſtatis eis per commiſſarios traditæ, teſtes examinarunt, & dicta ipſorum in ſcriptis redacta, clauſa cum ſubſcriptione notariorum, & ſigillis eorum, ad Curiam tranſmiſerunt. Et tandem per eoſdem Cardinales commiſſarios, inſpectis, recognitis, ac viſis diligenter proceſſibus, inventum eſt quod in Civitate Neapoli viginti octo, in Avinionenſi, & circunvicinis partibus decem, & octo; in Regno Franciæ videlicet Toloſanenſes quadraginta octo; in Brittannia vero trecenti, & decem teſtes examinati, inter quos nonnulli S. R. E. Cardinales, multi Epiſcopi, & Eccleſiarum Prælati, Rex Aragonum præfatus, plurimique alii ex ſtatu ſæculari viri nobiles, plureſque alii Legum, Artium, ac Sacræ Theologiæ, Baccalarii, Licentiati, Doctores, ac Magiſtri extiterunt.

§. 10. Ac poſtquam dictus Nicolaus præde-

Digitized by Google

gitime probata. Ideoque de conſilio Venerabilium Fratrum noſtrorum tunc ejuſdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora in canonizatione ejuſdem Vincentii procedendum eſſe decrevit, & deinde ex more, dicta ipſorum teſtium fecit in duobus Conſiſtoriis generalibus publice recitari, ac poſtea vocatis eiſdem Cardinalibus, & Prælatis, qui in Curia aderant omnes nemine diſcrepante conſuluerunt, ad canonizationem dicti Vincentii eſſe merito procedendum.

Et tandem ad Canonizationem deveniendum eſſe pronunciavit.

§. 12. Idem quoque Calliſtus prędeceſſor, dicta die, videlicet tertia Junii, Pontificatus ſui anno primo in ipſorum Cardinalium, & Prçlatorum præſentia, de ipſorum omnium conſenſu unanimi pronunciavit atque decrevit, Vincentium prçfatum eſſe canonizandum, quod publice & ſolemniter faciendum, in Feſto Apoſtolorum Petri, & Pauli proxime ſequenti, videlicet tertio Kalendas Julii, Pontificatus ejuſdem anno prędicto, ſtatuit, & etiam ordinavit.

Ipſumque canonizavit, & SS. Confeſſorum numero adſcripſit.

§ 13. Poſtmodum vero dictus Calliſtus prædeceſſor, die ſolemnitatis Apoſtolorum hujuſmodi, ut prçfertur, adveniente, tam ex vitæ excellentia, quam miraculorum coruſcatione, necnon vera notitia, quam de ipſo Vincentio tunc vivente habuerat, eum virum comperit aſſecutum fuiſſe gratiam, quam Deus omnipotens ſanctis, & electis ſuis conceſſit, & conſimilia ſigna ex eo conſecuta fuiſſe, quæ ad cognoſcendum fideles, ac Dei miniſtros, veritas in ſuo Evangelio demonſtravit, pro ſuæ informatione Eccleſiæ, ne poſſet errare, ſic inquiens. Signa autem eos, qui crediderint hçc ſequentur In nomine meo dęmonia eiicient, linguis loquentur novis, ſuper ægros manus imponent, & bene habebunt. Ea propter eum auctoritate Apoſtolica canonizavit, & literarum ſuarum (ſi deſuper confectæ fuiſſent) tenore, in Sanctorum Cathalogo adſcribendum eſſe decrevit.

Ejus Feſtum die 6. Aprilis celebrari juſſit.

§. 14. Univerſos, & ſingulos, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos ceteroſque Eccleſiarum Prælatos monuit, & attente hortatus eſt, eis nihilominus injungendo, quod octavo Idus Aprilis Feſtum ejuſdem S. Vincentii, ſicuti de uno Confeſſore non Pontifice annis ſingulis,

Eccleſias ejus viſitantibus Indulgentias conceſſit.

§. 16. Ceterum Calliſtus prædeceſſor præfatus, ut ad tanti Confeſſoris venerabile ſepulchrrm, & Eccleſias in quibus de eo feſtivitas celebraretur, eo devotius, & affluentius, fidelium conflueret multitudo, omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui reverenter ac devote ad prædictum ſepulchrum, & Eccleſias in eodem Feſto annuatim accederent, ipſius ſuffragia petituri, de omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſus, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer relaxavit.

Calliſt. autem iii. obiit, & Bulla deſuper non fuit expedita, ideo hic Pont. eam edidit.

§. 17. Ne autem pro eo, quod ſuper canonizatione, & aliis præmiſſis ejuſdem Pręde ceſſoris literæ, ejus ſuperveniente obitu minime confectæ fuerunt, in poſterum valeat de hujuſmodi canonizatione, & aliis præmiſſis quomodolibet hæſitari, licet ea in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, eiſdem Cardinalibus, Prælatis, & multitudine populi circumſtantibus, fuerit publicata; Volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod canonizatio, & alia præmiſſa, dicta die videlicet tertio Kalendas Julii plenarium ſortiantur effectum, ac ſi ſub ipſius diei data ejuſdem prędeceſſoris literæ confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur, quodque præſentes literç, ad probandum plene canonizationem ipſam, & omnia alia prædicta ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. I. 1. Octobris.

Datum Romę apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. Kalendis Octobris Pontificatus Noſtri Anno I.

III.

Erectio Eccleſiæ Epiſcopalis Civitatis Senarum in provincia Hetruriæ, in Eccleſiam Archiepiſcopalem.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

TRiumphans Paſtor æternus, glorioſa ſanctorum traditione patrum, ut ſuum ſalvaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis ſacratiſſimæ præmiſit myſteria, quod ignis in altari Sacerdotis confoveatur officio, & ut ſine intermiſſione comburat, ligna ei ſubiicere, illius

Digitized by Google

ſtringit univerſos, & Eccleſias alias ſuas, tamquam adoleſcentulas, ignis hujuſmodi confovet ardoribus, & ſcintillis adornat claritatis.

Cauſa iſtius erectionis.

§. 1. Nos itaque illius ſummi directione Paſtoris (qui Eccleſiæ ac fidelium eorumdem, noſtræ commiſit inſufficientiæ curam, noſque licet immerito in ipſius montis verticem ad ſummi ſacerdotis Pontificium conſcendere voluit) hujuſmodi inſtructi documentis, adoleſcentulas ipſas eorumque paſtores, in partem ſollicitudinis, conſilii cæleſtis diſpoſitione vocatos, in caritatis viſceribus ardentius complectentes, ut ea ſummopere noſtri miniſterii dona congeramus, noſtros continue diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendenda ſtatus Eccleſiarum quoque compunctionis antidotis, & amore fulcienda divino corda fidelium eorumdem, ignis hujuſmodi colens, & emundans quidquid humanæ fragilitatis ſuaſu offenſionis, aut contagionis irrepſerit, validiores evitare poſſit afflatus, & pro decoris adoleſcentulis eiſdem (quæ Regis habitatio ſunt æterni) ſpecioſiora elargita inſignia, gratioribus ipſa mater Eccleſia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hieruſalem filia, gregem depaſcat nitidum, caritatis, & virtutum radiis fœcundius illuſtratum.

Segregatio Eccleſiæ Senenſis a Provincia Romana, & erectio in Archiepiſcopatū.

§ 2. Ad venerabilem igitur Eccleſiam Senenſem agro irriguo (celebris videlicet, & inſignis congregationis, populique venuſtate) circumdatam, ſingulareſque hujuſmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicens, qui nunc candidior inter lilia paſcitur) munere, & meritis ampliavit, eorumque loca extendit Altiſſimus, paternæ non immerito dirigentes conſiderationis intuitum; ſperanteſque quod (eo, qui chariſmatum largitor eſt omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui, prout vult, ſua diſpenſat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipſis, ad illorum ædificationem, tranquillum quoque, & proſperum, ſub timore divino, confovendum ſtatum, mutuæ caritatis viciſſitudine) fructus dietim affluant ampliores, tantoque Apoſtolicam (in qua cæleſtis clavigeri Apoſtolorum Principis ſucceſſores exiſtimus) ſedem, puris jugiter corde, & animo venerari, illiuſque votivum intendere, ſucceſſive accuratioribus debeant ſtudiis, quanto copioſiori ejus ubertate diſtenta fidelium animarum ſalutis augmentum, Eccleſiam præfatam (quæ de Provincia Romana eſſe dignoſcitur) a jure Metropolitico, & Romana Provincia hujuſmodi, omnino ſegregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & Sedem Epiſcopalem Senenſem, in Archiepiſcopalem, auctoritate Apoſtolica, erigimus, eamdemque Senenſem Eccleſiam, dignitatis Metropoliticæ honore, decoriſque titulis, ex ſpecialis dono gratiæ decoramus, ac etiam inſignimus. Necnon venerabili fratri noſtro Antonio, Epiſcopo moderno, & ſucceſſoribus ſuis, dictæ Eccleſiæ Senenſis Præſulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in ſignum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, aſſignandum fore; Eccleſiamque Senenſem Metropolitanam, & præfatos Præſules Archiepiſcopos cenſeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiſcopalia quoque, & Metropolitica inſignia gerere, jura, juriſdictiones, & cetera ſingula, prout Metropolitanis in eorum Civitatibus, Diœceſibus, & Provinciis, a jure indultum exiſtit, facere, exercere, adminiſtrare, & exequi poſſe, eadem auctoritate concedimus. Necnon Filias noſtras prædictas Suanenſem, Cluſinenſem, & Groſſetanenſem, & Maſſanenſem Eccleſias, cum ſuis Civitatibus, & Diœceſibus, juribus, & pertinentiis univerſis, Eccleſiæ Senenſi, & Archiepiſcopis præfatis, tamquam illorum Metropolitanis, & de eorum Provincia, ac modernos, & pro tempore exiſtentes Suanenſis, Cluſinenſis, Groſſetanenſis, & Maſſanenſis Eccleſiarum præfatarum Epiſcopos, necnon Eccleſias ipſas, quæ videlicet Suanenſis, Cluſinenſis, & Groſſetanenſis Romanæ, necnon videlicet Maſſanenſis Eccleſia, hujuſmodi Piſanenſi Eccleſiis ſubjectæ exiſtunt, ab eiſdem Romanæ, & Piſanæ Eccleſiis, & eorum Provinciis, omnino ſegregamus, illaſque Suanenſem, Cluſinenſem, Groſſetanenſem, & Maſſanenſem præfatis Archiepiſcopis, pro eorum ſuffraganeis, perpetuo ſubiicimus, & ſubjectas eſſe volumus per præſentes. Ita quod Archiepiſcopi Senenſes in eiſdem Suanenſe, Cluſinenſe, Groſſetanenſe, & Maſſanenſe Civitatibus, & Diœceſibus, jus Metropoliticum ſibi vendicent, necnon Suanenſis, Cluſinenſis, Groſſetanenſis, & Maſſanenſis Epiſcopi præfati, eiſdem Metropoli, & Archiepiſcopis, ad omnia, & ſingula habeantur, & ſint adſtricti, ad quæ

Digitized by Google

præfati, ac earumdem Suanen. Cluſinen. Groſſetanen. , & Maſſan. Civitatum, Diœceſumque Clerici, & Laici, præfatis Archiepiſcopis, veluti ipſorum Metropolitanis, debitas exhibeant obedientiam, reverentiam, pariter, & honorem. Et inſuper irritum ex nunc decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 4. Non obſtantibus quod Eccleſiæ ipſæ, ut præfertur, ſubjectæ fuerint, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus Eccleſiarum præfatarum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. An. I. 22. April.

Datum Senis Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono, decimo Kalendas Maii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

IV.

Præcedentia Epiſcoporum, aliorumque ad Cathedrales Eccleſias Electorum, ac Protonotariorum Apoſtolicorum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Præcedentia Epiſcoporum.

CUM ſervare in rebus ordinem atque modum, ad Romanum Pontificem maxime pertineat, ordo vero, in eo potiſſimum conſideretur, ut ſecundum ſuam quique dignitatem, aut præcedant, aut ſequantur, habita cum venerabilibus Fratribus noſtris Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, exacta, & diligenti deliberatione, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de eorumdem Fratrum noſtrorum conſilio pariter, & aſſenſu ſtatuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum noſtrorum (quos vulgo Protonotarios, quaſi per excellentiam quamdam, non abre, conſuetudo vocitat) nullus deinceps Epiſcoporum venerando Sanctoque Ordini, tam-

ſequantur, eiſque cedant, & quod in Epiſcopis ſancimus, ad Eccleſiarum Cathedralium auctoritate Apoſtolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo &c.

D. P. An. I. 12. Junii.

Datum Mantuæ, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono, pridie Idus Junii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

V.

Appellantes a Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Conſiliarii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminiſque leſæ Majeſtatis, divinæ, & humanæ ſubjiciuntur.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Plurima oriuntur mala ab appellatione interpoſita a Rom. Pont. ad futurum Concilium.

EXecrabilis, & priſtinis temporibus inauditus tempeſtate noſtra inolevit abuſus, ut a Romano Pontifice, Jeſu Chriſti Vicario (cui dictum eſt in perſona Beati Petri) Paſce oves meas, &c. quodque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cælis; nonnulli ſpiritu rebellionis imbuti, non ſanioris cupiditate judicii, ſed commiſſi evaſione peccati, ad futurum Concilium provocare præſumant, quod quantum ſacris Canonibus adverſetur, quantumque Reipublicæ Chriſtianæ noxium ſit, quiſquis non ignarus jurium intelligere poteſt. Namque (ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifeſtiſſime refragantur) quis non illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur quod nuſquam eſt, neque ſcitur quando futurum ſit? Pauperes a potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita ſcelera, nutritur adverſus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Eccleſiaſtica diſciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

Hic Pont. eam damnat, & a mandatis Papæ provocari prohibet.

§. 2. Volentes igitur hoc peſtiferum virus a Chriſti Eccleſia procul pellere, & ovium nobis commiſſarum ſaluti conſulere, omnemque materiam ſcandali ab ovili noſtri Salvatoris arcere, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium,

Digitized by Google

ſententiis, ſive mandatis quibuſcumque noſtris, ac ſucceſſorum noſtrorum, talem appellationem interponere, aut interpoſitæ per alium adhærere, ſeu eis quomodolibet uti.

Contravenientibus pœnas excommunicationis, & interdicti, & criminis læſæ majeſtatis indigit.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, a die publicationis præſentium, in Cancellaria Apoſtolica, poſt duos menſes, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiam ſi Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipſo facto ſententiam execrationis incurrat, a qua niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, abſolui non poſſit. Univerſitas vero ſive Collegium, Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto, & nihilominus tam Collegia, & Univerſitates, quam prædictæ, & aliæ quæcumque perſonæ, eas pœnas ac cenſuras incurrant, quas rei Majeſtatis, & hæreticæ pravitatis fautores, incurrere dignoſcuntur. Tabelliones inſuper, ac teſtes, qui hujuſmodi actibus interfuerint, & generaliter qui ſcienter conſilium, auxilium dederint, vel favorem talibus appellantibus, pari pœna plectantur.

Sanctio Pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, caſſationis, annullationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. II. 18. Januarii.

Datum Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono decimo quinto Kalendas Februarii Pontificatus noſtri Anno Secundo.

V I.

Erectio Univerſitatis Nannetenſis.

Ex Hiſtor. Univerſ. Pariſien. Bulæi Tom. V. pag. 601.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Præfatio.

INter felicitates quas mortalis homo in hac labili vita ex Dono Dei nanciſci poteſt ea non in ultimis computari meretur, quod per aſſiduum ſtudium adipiſci valeat ſcientiæ Margaritam, quę bene beateque vivendi viam præbet, & peritum ab imperito ſua precioſitate longe faciat excellere, & ad mundi arcana cognoſcentur, tanto ſemper augeatur, & creſcat, illos hortatur, eis loca pręparat, & opportunæ commoditatis auxilia impartitur, Catholicorum Principum votis favorabiliter annuendo.

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus, dilectus filius nobilis vir Franciſcus Britonum Dux Sui Ducatus Britanniæ, in quo novem Eccleſiæ Cathedrales, Civitates inſignes, & totidem Diœceſes ab invicem diſtinctæ notabilia Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica, ſæcularia, & regularia, copioſuſque tam Eccleſiaſticorum, quam Secularium nobilium, & ignobilium populi numerus conſiſtunt, ac ejuſdem populi ſtatum proſperari cupiens, ac cognoſcens, quod ſi in aliqua Civitate earumdem ſtudium vigeret Literarum Generale, quamplures ejuſdem populi, quorum aliqui ſtudiorum literarum per eos inceptorum deſertores efficiuntur, alii vero qui ipſi ſtudio operam dare cogitant, ab eo retrahuntur perfectam acquirerent Scientię Margaritam, non mediocriter ipſi ſtatui profuturam. Cupit pro rei publicę, ac Incolarum ejuſdem Ducatus, aliorumque ad ipſam Margaritam anhelantium utilitatem, in una Civitatibus ipſis uberrima, videlicet Nannetenſi, ad quam flumen Ligeris ſpatio ducentorum milliariorum, & ultra navigabilis a partibus Franciæ, & deinde ad portum maris ipſi Civitati Nannetenſi multum accommodum tendit, & per quod omnia vitæ humanæ neceſſaria, & ad eandem Civitatem navali, & Carbaſorum uſu vehi poſſunt, & in qua aeris temperies viget victualium ubertas, ceterarumque rerum ad uſum vitæ humanæ hujuſmodi pertinentium copia reperitur plurimum deſiderat fieri, & ordinari per eandem Sedem ſtudium generale in qualibet licita facultate.

Cathedralium numerus in Brittanniæ Ducatu.

§. 2. Nos igitur præmiſſa, & etiam eximiam ipſius Ducis, & Prædeceſſorum Brittanniæ Principum Fidei devotionem, & ſinceritatem, quam ad nos, & Romanam Eccleſiam, cui ſemper plenarie, ac conſtanter obediviſſe ſine varietate comprobantur attente conſiderantes, ferventi deſiderio ducimur, quod Ducatus prædictus ſcientiarum ornetur muneribus, itaut viros producat conſilii maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, & diverſarum facultatum dogmatibus conditos, ſitque ibi fons irrigans, de cujus plenitudine hauriant univerſi Chriſtifideles, undique illic affluentes, & literarum documentis inſiſtentes. Horum igitur conſi-

proficere, ac benemeriti Baccalaureatus, licentiæ Doctoratus, & Magiſterii, & quoſcumque alios gradus recipere illis ſic benemeritis impendi valeant, atque poſſint.

Epiſcopus Nannet. Univerſitatis Cancellarius deputatur.

§. 3. Volentes, & ordinantes, quod Venerabilis Frater Guillelmus modernus, & pro tempore exiſtens Epiſcopus Nannetenſis ſit ſtudii, & Univerſitatis hujuſmodi Cancellarius, qui aut per eum, ſeu Sede Nannetenſi Vacante per Capitulum quo ad hoc deputatus Vicarius in qualibet dictarum facultatum commendabilis vitæ, Scholaribus quos ad hoc Rector ſtudiis, Regentes Magiſtri, ſive Doctores facultatis, in qua graduati ſinguli poſtulabunt, ſeu major pars eorum idoneos reputaverint, Baccalaureatus, & licentiæ gradus conferat, ac ſinguli ipſius ſtudii Magiſtri, ſive Doctores in facultatibus, in quibus ibidem rexerunt aliis cum rigore examinis licentiatis quibuſcumque Magiſterii, ſive Doctoratus inſignia de conſilio, & aſſenſu aliorum Doctorum, ſive Magiſtrorum præfatæ facultatis inibi impendere, ſive dare valeant, & ex tunc illi qui inſignia hujuſmodi receperint, licentiam habeant tam in prædicto, quam ubique terrarum quocumque alio ſtudio, abſque alio examine, aut approbatione legendi, docendi, & cetera faciendi, quæ Magiſtri, & Doctores in altero dictorum Studiorum facere poſſunt, ac quod ipſe Cancellarius, ſeu Vicarius, & qui pro tempore Rector ipſius Studii fuerit, & Doctores inibi reſidentes vocatis ſecum, in competenti numero, prout eis videbitur de qualibet facultate aliquibus licentiatis, & Scholaribus providis dicti Studii Nannetenſis, ac duobus ad minus de Ducis Brittanniæ pro tempore exiſtentis conſiliariis pro felici directione dicti ſtudii ſalubria ſtatuta, & ordinationes concedere poſſint. Super quibus omnibus, & ſingulis auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia facultatem, & etiam poteſtatem concedimus per præſentes.

Gradus, & inſignia recipiendi facultas.

§. 4. Præterea omnibus, & ſingulis Magiſtris, Doctoribus licentiatis, Scholaribus, & ſtudentibus, ac ſtudere volentibus, licentiam elargimur ad ipſam Civitatem Nannetenſem accedendi, & inibi legendi, docendi, & ſtudendi, ac gradus,

deſignatio, necnon tenorum eorumdem de verbo ad verbum inſertio facta foret, præſentibus haberi pro expreſſis quibus Pariſienſis Bononienſis, & Audegavenſis Generalium Studiorum Univerſitates, ac in eis graduati Scholares, & Studentes uti, frui, & gaudere poſſint, valeant, & debeant pariformiter, & abſque ulla differentia perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi illę prerogativæ, privilegia, præeminentiæ, antelationes, voluntates, indulta, libertates, exemptiones, immunitates, honores, & conceſſiones ipſi ſtudio Nannetenſi, ac in eo legentibus, & ſtudentibus, & graduatis, Scholaribus, & ſuppoſitis ſpecialiter, & expreſſe conceſſa forent, & in eorum favorem emanaſſent.

§. 5. Et inſuper, ut eo ferventius ipſi Magiſtri, Doctores, & Studentes in dicto Nannetenſi Studio erga Studia valeant inſudare quo adverſus eorum turbatores vivacis protectoris ſuffragio cognoverint ſe munitos, moderno, & qui pro tempore fuerit Epiſcopo Nannetenſi præfato per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus prædictis, Magiſtris, Doctoribus, Scholaribus dicti Studii Nannetenſis, & in illo Graduatis efficacis defenſionis, protectionis, auxilio, & præſidio exiſtens, per ſe, vel alium ſeu alios faciat eoſdem Magiſtros, Doctores, Graduatos, Scholares, & Studentes, præmiſſis prærogativis, privilegiis, præeminentiis, antelationibus, voluntatibus, conceſſionibus, honoribus, & indultis pacifice, & quiete uti, frui, & gaudere. Nec permittat illos contra ea, & præſentium noſtrarum litterarum continentiam, & tenorem, vel alias, a quoquam quavis auctoritate etiamſi regali, aut Archiepiſcopali, vel alia Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeat dignitate impeti, ſeu etiam indebite moleſtari, contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia quibuſlibet appellationibus poſtpoſitis compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii Secularis, non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ octavi Prædeceſſoris noſtri illa præſertim, qua cavetur ne quis extra ſuam Civitatem, vel Diæceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in

 illis

Digitized by Google

nerali edita, ac aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim a dicta ſit Sede indultum, quod interdici ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu quod ſtudia Generalia niſi ab aliis ſtudiis ſimilibus ad certam locorum diſtantiam remotis locis erigi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem. Ac aliis privilegiis quibuſcumque quibuſvis aliis generalibus ſtudiis conceſſis & eorum ſtatutis, & conſuetudinibus &c. juramento, & Apoſtolica auctoritate roboratis illis præſertim quibus forſitan in eiſdem Studentes, ſive licentiati quod alibi ratione ſtudii non reſideant, vel gradum ſive inſignia non recipient antedicta jure jurandi Religione affirmari diſtinguantur; quidem juramenta hactenus præſtita dumtaxat penitus tollimus, & ad illorum obſervantiam non teneri auctoritate,& ſcientia ſimilibus decernimus, ac ipſa juramenta habemus, & haberi volumus pro infectis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Concluſiones. §. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, conceſſionis, commiſſionis, mandati, conſtitutionis, & voluntatis infringere, &c.

Dat. die 4. Aprilis Anno Domini 1463. Pontif. An. II. Datum Senis Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo, pridie Nonas Aprilis Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

VII.

Retractatio eorum, quæ ipſe Pontifex, in minoribus exiſtens, ſcripſerat pro Concilio Baſileenſi contra Eugenium Quartum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Rectori, & Univerſitati Scholæ Colonienſis, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Enarratio ante actorum. IN minoribus agentes, non ſacris ordinibus initiati, cum Baſileæ inter eos verſaremur, qui ſe generale Concilium facere, & univerſalem Eccleſiam repræſentare ajebant, dialogorum quendam libellum ad vos ſcripſimus, in quo de auctoritate Concilii generalis, ac de geſtis Baſi-

Quis bonus, niſi ſolus Deus? Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum, inquit Propheta Regius; Declinavimus, & nos ab utero matris, erravimus in invio, & non in via: ambulavimus in tenebris, & procul à vera luce receſſimus, nec nobis tantum erravimus, alios quoque in præcipitium traximus, & cæcis ducatum præbentes cæci, cum illis in foveam recidimus. Forſitan, & aliquos ex vobis ſcripta noſtra decepere, & in devia deduxerunt, quorum ſanguinem ſi de manibus noſtris requiſierit Dominus, non habemus quod reſpondere poſſimus, niſi nos, ut homines, peccaviſſe; qui arbitrantes rectum iter oſtendere, obliquum monſtravimus. In miſericordia tantum Dei ſpes noſtra ſita eſt, quæ ſuper omnia opera ejus elucet. Sed haud quamquam ſatis fuerit divinam miſericordiam implorare, & dicere, Parce Domine, parce peccatis noſtris, niſi pro viribus vulnera, quam diximus, veritate curare annitamur, & ſic eſt in fabulis, Sagitta, quæ vulneravit, afferat opem: ſive ut canit Eccleſia, Medelam inde ferat, hoſtis unde læſerat. Mortem quidam, prius ſibi conſciverint, quam videri velint aliquando male ſenſiſſe, & nonnulli ne vel ad horam videantur erraſſe, ſemper errant, & dum ad minimam tolerare honoris jacturam nequeunt, totum abjiciunt, & perpetua notantur infamia, & in peſſimas prolabuntur hæreſes. Qui ne appareant inconſtantes, pertinaces efficiuntur. Superbiſſimi hoc agunt, qui videri dii, non homines volunt, quales Conſtantiæ combuſti ſunt noſtra ætate in magno Conventu, Hieronymus, & Joannes hæreſiarchæ.

§. 1. Nos homines ſumus, & homines erravimus. Neque imus inficias, multa, quæ diximus, ſcripſimus, egimus, damnari poſſe: verum non ut Arrius, Eutyches, Macedonius, aut Neſtorius, & alia blaſphemorum turba, ex animo damnatam viam elegimus, seducti peccavimus, ut Paulus; & ignoranter perſecuti fuimus Eccleſiam Dei, & Romanam primamque Sedem. Propter quod proſtrati ante oculos divinæ pietatis, ſupplices oramus: Delicta juventutis meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, pænitet male dictorum ſcriptorumque, vehementer pænitet: plus ſcripto, quam facto nocuimus. Sed quid agamus? Scriptum & ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. Non ſunt in poteſtate noſtra ſcripta, quæ in mul- Pont. iſte dum in minoribus erat ignoranter contra Eccleſiam Dei locutus eſt.

Digitized by Google

latraverunt.

Ideo ad imitationem S. Auguſtini ejus dicta retractat.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filii, beatum Auguſtinum imitari, qui, cum aliqua in ſuis voluminibus erronea inſeruiſſet, retractationes edidit. Humilis, & probatiſſimi vir ingenii, qui ſuas ineptias verecunde confiteri, ac corrigere, quam impudenter defendere maluit. Idem, & nos faciemus: Confitebimur ingenue ignorantias noſtras, ne per ea quæ ſcripſimus juvenes, error irrepat, qui poſſit in futurum Apoſtolicam Sanctam Sedem oppugnare, nam ſi quem decuit umquam Romani primique throni eminentiam, & gloriam defendere, ac extollere, nos illi ſumus, quos ſine ullis meritis pius, & miſericors Deus, ſola diſpenſatione ſua, ad beati Petri ſolium, & dilectiſſimi Filii ſui Domini noſtri Jeſu Chriſti Vicarium evocavit.

Et ſuadet, ejus ſcriptis Apoſtolicæ Sedis auctoritatem elidentibus nõ præſtari fidem.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones veſtras hortamur & in Domino commonemus, ne prioribus illis ſcriptis inhæreatis, aut fidem ullam præſtetis, quæ ſupremam Apoſtolicę Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid aſtruunt, quod Sacroſancta Romana non amplectitur Eccleſia. Suadete omnibus, ut id ſolium præ ceteris venerentur, in quo Salvator Dominus ſuos Vicarios collocavit, & quod Beati Apoſtoli Petrus, & Paulus, ſuo Sanguine dicaverunt, nec putetis divinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum quæ creavit, inordinatam reliquiſſe militantem Eccleſiam, quæ cum ſit ſponſa Chriſti, profecto a Deo eſt, & ordinem habet, dicente Apoſtolo, Quæ ſunt a Deo ordinata eſſe. Requirit autem ordo, ut inferiora a Superioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur, tamquam Principem, & moderatorem cunctorum, quæ infra ſe ſunt. Sicut grues unam ſequuntur, & in apibus unus eſt rex, ita, & in Eccleſia militanti, quæ inſtar triumphantis habet, unus eſt omnium moderator, & arbitrer, Jeſu Chriſti Vicarius, a quo, tamquam capite, omnis in ſubjecta membra poteſtas, & auctoritas derivatur, quæ a Chriſto Domino Deo noſtro ſine medio in ipſum influit. Nec profecto in alium, tamquam ſui exercitus ducem, ſupremam auctoritatem Chriſtus principaliter derivaſſet, quam in ſuum Vicarium, dictus eſt Petrus, niſi Simon, ut intelligeremus unicum eſſe veræ, & ſolidę petrę, id eſt, Chriſti, ut Paulus exponit, locumtenentem Simonem Petrum, qui ſolus pro Domino in periculo conſtituto exemit gladium. Petrus igitur, & ſucceſſores ejus Romani Pontifices primatum in Eccleſia tenuerunt, & Nos hodie, quamvis indigni, ſola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ ſecundum canonicas ſanctiones præficitur Eccleſiæ, quamprimum electus eſt in ſacro Collegio, ſupremam a Deo poteſtatem ſine medio conſequitur, & per ordinem in omnem diffundit Eccleſiam. cujus peccata divino judicio punienda relinquuntur, ſi quid adverſus hanc doctrinam inveneritis aut in dialogis, aut in epiſtolis noſtris, quæ plures a nobis ſunt editæ, aut in aliis opuſculis noſtris, (multa enim ſcripſimus adhuc juvenes) reſpuite, atque contemnite, ſequimini quę nunc dicimus, & ſeni magis, quam juveni credite, nec privatum hominem pluris facite, quam Pontificem. Æneam reiicite, Pium recipite. Illud, gentile nomen parentes indidere naſcenti; Hoc, Chriſtianum in Apoſtolatu ſuſcepimus.

Occurritque objectioni eorum qui dicerent ipſum Pontif. cum Pontificatu, mutaſſe propoſitum, & ideo ejus vitam, & geſta recenſet.

§. 4. Dicent fortaſſe aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem adveniſſe, & cum dignitate mutatam eſſe ſententiam. Haud ita eſt, longe aliter actum. Audite filii converſationem noſtram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet ſatis. Anno ſalutis primo, & trigeſimo ſupra milleſimum quadringenteſimum cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in ſecreto Conſiſtorio Cardinalem creaverat, Eugenius IV. ſpreverat, Baſileam petivimus, ibique Concilium inchoatum invenimus, verum ab Eugenio revocatum, quamvis congregati noluerant obedire, aſſerentes jam inceptum Concilium ſine conſenſu Patrum, qui conveniſſent, haud quaquam potuiſſe diſſolui. Julianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus, & doctrina conſpicuus. Is cum ceteris præſtaret, audita Eugenii revocatione, prę ſidentiam dimiſit tamquam ſummo Pontifici vellet obedire: ſed cum augeſceret in dies, Eugenio, vel invito Concilium, & multi ex diver-

moreſque carpebant. Accedebant in horas catervatim novi Curiales, qui (ut eſt omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenii nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex patria juvenes, non ex Urbe illuc migraveramus, & nova tum primum avis ex Senenſi gymnaſio evolaveramus, rudes, & inexperti, vere eſſe arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui neſciremus ipſi mentiri, atque ut eſt innatum homini, tetra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique teſtes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Pariſienſis ſcholæ, cujus eſt fama percelebris, affuerunt & aliquando veſtri, & aliorum ſtudiorum Germanicę nationis Oratores, & uno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cælum afferebant. De poteſtate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præſumerent, omnes, qui publice loquebantur, prurientes auribus, multitudini applaudebant. Acceſſit, & ipſius Eugenii conſenſus, qui diſſolutionem Concilii a ſe factam, revocavit, & progreſſum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Eccleſiæ data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio ſeſe remiſſuros, & pedes ejus tamquam beati Petri exoſculaturos promiſerant, ſi revocata diſſolutione, Concilio curſum permitteret, atque illi cohæreret. Novæ interceſſere diſcordię, tum aliis de rebus, tum potiſſime ſuper tranſlatione Concilii, Græcorum cauſa, in alium locum. Eugenius in Italia, non ſine ratione, Concilium petebat, popularitas ſynodalis tranſire montes horrebat, & in Avinione, aut in Sabaudia locum deſiderabat. Adjverunt per id temporis duo viri ex Italia Baſileenſe Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiſcopus, & Ludovicus Pontanus, Apoſtolicæ Sedis Notarius, Alphonſi Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis ſidera, ceu Pontificii juris, & totius civilis ſapientiæ duo præcipua lumina, & clariſſima cenſebantur. Hi dictis ſcriptiſque Concilii geſta probabant, Eugenii facta damnabant, nec erat qui aut vellet aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? Audire potuimus, non diſcere? Rude nimis ingenium eſt, quod per ſingulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magiſtri ſunt, tales diſcipuli evadere ſolent. Paucos invenias Ariſtoteles, qui Planotica noriut deſtruere dogmata. Non vimus, & poſt aliquot annos, exiſtimantes nos aliquid eſſe, diximus, ut eſt apud Satyricum. Semper ego auditor tantum? Numquamne reponam? Puduit ſemper diſcipulum agere, ſubtraximus ferulæ manum, cœpimus loqui, & Magiſtri perſonam induimus. Scripſimus epiſtolas, & opuſcula, hoc omnibus paſſim datur, docti, & indocti ſcribunt, & quæ ſcripſit ipſe, nemo contemnit, niſi editionis fervorem tempus extinxerit, nobis placebant ſcripta noſtra, more poetarum, qui poemata ſua tamquam filios amant. Nec Baſileæ quemquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim ſimilia ſimiles, applaudabamus nobis ipſis, & in editionibus noſtris gloriabamur. Et quamquam poſtea Eugenius Concilium in Italiam tranſtulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac demum Florentiæ convenerit, quamquam Julianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum credebamus, ad Eugenium defeciſſent, quamquam pauciſſimi in fide Baſileenſi remanſiſſent, noluimus tamen credere exiſtimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent, & cum nihil haberemus, quod nobis auferri poſſet, perſeverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Manſimus igitur Baſileę, quoad Eugenio, ut credidimus, juſto judicio depoſito, Amadeus Sabaudienſis ſuffectus eſt, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, ſed tamquam verum Chriſti Vicarium venerati ſumus, nihil ad hęc ſiniſtri putantes interceſſiſſe. At cum Fridericus Romanorum Rex, Aquiſgrani coronatus, domum repetens, Baſilea tranſitum feciſſet, rogatuſque Felicem illic præſentem accedere, nullo pacto perſuaderi potuiſſet, ut honorem ei, tamquam Romano Pontifici, exhiberet, aut publice cum eo verba miſceret, tum primum conſideravimus poſſibile eſſe, quod partem erroneam ſequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futurus, in tanto negotio dubius eſſet, & ad Eugenium inclinaret magis. Multum, & ſæpe inter nos ipſos cogitavimus, quis eſſet modus inveniendi verum, numquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici tranſire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota fere Germania neutralis. Concilium Baſileæ dicebant eſſe Germani, & idolum ejus reſpuebant, nec Eugenio, nec Baſileenſibus plene obediebant. Placuit ad neutrales tran-

Digitized by Google

ſtea ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

Julianus S. Angeli Cardinalis Romanus multis quas hic habes rationibus hunc Pont. in minoribus exiſtenti, erroneam eſſe ſuã opinionem demonſtravit.

§. 5. Forte per id tempus Julianus Sancti Angeli Cardinalis, cujus ſupra meminimus, ex Ungaria, quę ſibi decreta contra Turcas fuerat provincia, Flavinianum venit, quæ hodie Vienna dicitur, præcipuum Auſtriæ columen, ſæpe cum eo ſermonem pro veteri conſuetudine miſcuimus, ſępe de rebus Baſileenſibus diſputavimus, tuebamur antiquam ſententiam, ille novam defendebat. Extollebamus generalis Concilii auctoritatem, ille Apoſtolicę Sedis poteſtatem magnopere collaudabat. Dicebamus Concilium Baſileenſe jure perſeveraſſe, quamvis Eugenius Præſidentes revocaſſet, & hoc ejus factum accuſabamus, ille diſſolutum ſeu tranſlatum rite Concilium affirmabat, & Baſileenſium opera multis modis deteſtabatur, Baſileæque non Synodum Eccleſiæ, ſed Satanę, & miniſtrorum ejus ſynagogam remanſiſſe dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio, verum modeſtia, & charitate plena. Ad extremum cum ſuis ſcriptis, dictiſque Cardinalem vinceremus, premeremuſque vehementer, ſubridens ille, Tu, inquit, Æneas tabellis obſignatis agis mecum, & quoniam aliquando ſenſimus ut dicis, idcirco, & hodie idem putas debere ſentire, & addictos priori ſententiæ cenſes? Verum propterea non ſumus liberi, quia mutare ſententiam uſque ad mortem poſſumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falſo, verum amplecti? Fateor me dixiſſe, & ſcripſiſſe, quæ refers, verum a vero remotum erraſſe. Ac tu, qui, ut ais, me doctore Baſileenſibus credere adductus es, errantem olim ſectatus es, cur modo non ſequeris recta monentem? Præſumpſi de meipſo, dum eſſem Baſileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodeſſe, nocui, in medio Eccleſię docens quæ non didici, cæcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Eccleſiam malignantium, & cum impiis ſedere recuſavi. Revelavit Dominus oculos meos, & conſideravi mirabilia de lege ſua: cognovi priorem errorem, & quantum a vero procul abiiſſent Baſileenſes, plane intellexi: Adii Romanam Curiam, & Eugenio, cum fuiſſem rebellis, ſubmiſi ceruicem, a quo miſeri-

jacens, dies & noctes jejunet, & oret, & in ceteris videatur legem implere; quia melior eſt obedientia, quam victimæ, & omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubjecta eſt, & Romanum Preſulem in Eccleſię vertice conſtitutum eſſe conſtat, a quo nullam ex ovibus Chriſti exemptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & paſtoris Eugenii vocem audivi, tu ſi ſapias, idem facies.

Et eidem multũ profuit Joannes Caravajalis Hiſpanus, qui Rotæ Auditor fuit, & deinde Cardinalis.

§. 6. Hæſerunt pectori noſtro verba viri, quæ ſępe ad nos repetiit non ſine charitate ardenti, & amore ſingulari. Interea ex diverſis regionibus homines doctiſſimi Cęſarem adierunt, quibuſcum placidos de eiſdem rebus miſcuimus ſermones, ſemper ad verum intenti, cujus eſt natura hominis avida. Multum profuit nobis Joannes Caravaialis Apoſtolici Palatii Auditor, natione Hiſpanus, qui Juliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione ſucceſſit: quo cum ſæpe de Concilio Baſileenſium amice diſputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus. Cumque Cęſar ad unionem Eccleſiæ procurandam in Nurimberga ſuæ nationis conventum inſtituiſſet, decreviſſetque Summum Pontificem adhortari, ut Conſtantię novum Concilium indiceret, Legatumque mitteret, ac Baſileenſes pariter inducere ut eo ſe transferrent, ut ibi pax Eccleſię redderetur, primi Baſileenſes recuſavere. Quod audiens Thomas Aſſelbachius ex Germanis inſignis Theologus, nunc, inquit, ſcio Baſileenſes Spiritum Sanctum non habere ductorem, quando tam ęquam Imperatoris legem effugiunt, idem multi alii dixere viri doctiſſimi, & opinione ſanctitatis illuſtres.

Cognito tandem errore Romam venit, & reconciliavit ſe Eccleſiæ.

§. 7. Quibus conſideratis, caligo tandem ab oculis noſtris cecidit, quæ velut arancarum tela, verum cernere impediebat. Recognovimus errorem noſtrum, venimus Romam, Baſileenſe dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput ſubmiſimus, & reconciliati Eccleſiæ Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus, Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens beatitudini tuæ, ideſt Cathedrę Petri communione conſocior. Super illam fundatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum

agnum

Digitized by Google

[illegible] noſtra, per hos gradus è tenebris ad lucem migravimus.

Profuitq. ſibi multum Thomas tunc Theologus, & deinde Papa Nicolaus V.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Sarazanus Theologicæ ſapientiæ celebratus ac acutiſſimus interpres, qui poſtea in ſummo collocatus Apoſtolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

Pontifex ponit hic quæ de Romani Pont. auctoritate ſentit, & Bernardi ad Eugenium tertium notatu digna verba.

§. 10. His auctoribus, unam Eccleſiam Catholicam, & Apoſtolicam eſſe didicimus matrem omnium fidelium, extra quam non invenitur ſalus, ſponſam Chriſti immaculatam, in qua omnes, qui militant finem ſibi proponunt vitam æternam. Idcirco enim in Eccleſia militanti laborant homines, & cum dęmonibus tamquam hoſtibus pugnant, ut pacem tandem aſſequantur, & cum Jeſu magiſtro, ac legifero ſuo in cæleſti Hieruſalem triumphare, ac regnare poſſint. Hic finis Chriſtiano proponitur, huic omnes Eccleſiæ militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Eccleſia quidam exercitus eſt Deo militans, terribilis ut caſtrorum acies ordinata dicitur, uni proculdubio Imperatori ſubjecta, ad cujus nutum cuncta referuntur. Cumque pius ac maximus, & optimus Deus in ſuo ſanguine fundaverit Eccleſiam, eamque voluerit ad finem uſque ſæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen inſtitutum eſſe, quod optimum cenſetur? At vero inter genera gubernationum communis Philoſophorum ſententia eſt, præſtare monarchiam, & Romani, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis erectis regibus duos annuos Conſules elegerunt, & modo tribunos addidere, modo alios magiſtratus invenere, in adverſis tamen caſibus, belliſque gravioribus, ad unum aliquem recurrerunt, virtute, & auctoritate prętantem, quem Dictatorem appellaverunt, cujus dicto non liceret adverſari, & quamquam dictaturam ab initio temporaneam inſtituerunt, in Julio tamen, & ſucceſſoribus ejus perpetua effecta eſt. Nec umquam Romana res admirabilior, aut celſior fuit, quam ſub Auguſto Cæſare, quando jam clauſis Jani portis totus fere orbis ſub unius hominis gubernatione quievit. Quo tempore natus mundi Salvator monarchicum regimen ceteris prætuliſſe videtur gubernationibus. Idem probat totius fere orbis conſuetudo, cujus maximam partem gubernant reges, ſive Chriſtianos intueamur, ſive Barbaros. Et quamvis Civitates aliquot reperiantur, quæ cum maxime ſerviant, liberas ſeſe vocitant, Jeſus, cum pro noſtra ſalute veniſſet in hunc mundum, ſervili accepta forma, Eccleſiam, de qua loquimur, in Cruce patiens, ſuo ſanguine acquiſivit, & in ea uſque in diem Aſcenſionis corporaliter præſedit, & tamquam dux verus, & imperator, cuncta in finem ſuum direxit. Et cum aſcendiſſet in Cælum, eum indubitanter ſui gregis paſtorem reliquit, cui dixerat, Paſce oves meas, & Tibi dabo Claves Regni Cælorum. Neque enim dixit, & non fecit, qui ſolus eſt verax. Grex Chriſti, Eccleſia eſt. Paſtor primus ipſe Chriſtus fuit, & paſtor bonus, qui poſuit animam ſuam pro ovibus ſuis. Secundus paſtor Petrus extitit, ab ipſo Domino inſtitutus, atque omni poteſtate donatus, quę ad bene regendum commiſſas oves neceſſaria ducitur, alioquin Chriſtus, qui ſapientia Patris eſt, & omnino ſapienter agit, Eccleſiæ ſuæ haud ſufficienter providiſſet, quod eſt nefarium aſſerere. Et quamvis plures per orbem Eccleſiæ inſtitutę fuerint, & plures Epiſcopi, ideſt plures greges, & ovilia plura, & paſtores plures; omnes tamen ſub uno paſtore, & in uno grege, atque ovili continebantur, ſicut & hodie continentur, quia unus eſt Chriſti thalamus, una ſponſa, unum ovile, & unus paſtor, & omnium Epiſcoporum unus Epiſcopus Romanus Præſul, Beati Petri ſucceſſor, & Jeſu Chriſti Vicarius. Petrus enim in Antiochia primum ſedit, deinde Romam venit, unde cum perſecutionem fugiens, vellet abire, a Domino prohibitus eſt, & hic glorioſo martirio vitam finivit, ſucceſſore Clemente ſubſtituto, atque ita in hanc uſque diem ſervatum eſt, ut qui Romæ ſederit Antiſtes, rite inſtitutus per legitimum electionis tramitem, tamquam Aaron vocatus a Domino, hunc omnes Chriſtianæ plebes, omnes populi, omnes Reges, omnes Clerici, omnes Epiſcopi tamquam Jeſu Chriſti Vicarium, & Beati Petri ſucceſſorem, univerſalis Eccleſiæ caput ac rectorem, & ducem venerati ſunt. Inter quos plurimi pro Chriſti nomine aſperrimos perpeſſi cruciatus, & morte mulctati, coronam Martyrii ſuſceperunt, plurimi Confeſſores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis ſine ſanguinis effuſione, non tamen ſine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conſervanda ſacri Euangelii auctoritate moriendi, ad cęleſtem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damaſi, Leonis, Innocentii, Bonifacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex

Mona-

nomen hereditaſti. Habent illi aſſignatos ſibi greges ſinguli ſingulos, tibi univerſi crediti uni ſumus. Nec modo ovium, ſed & paſtorum, tu unus omnium paſtor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. ſcribit, cui ſupremam, & omnimodam in Eccleſia poteſtatem concedit. Quod ille de tertio teſtatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profitemur, quia dignitatis eſt auctoritas. Liquet igitur unum in Eccleſia caput eſſe, & unum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum diſcordiam parit. Chriſtus Eccleſiæ ſuæ in ultimo Teſtamento pacem reliquit, & pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo, & regimen pacis amicum, ideſt, monarchicum, ſub beato Petro, & ſucceſſoribus ejus adminiſtrari cuncta præcipiens, clavibus illi commiſſis, & cura gregis demandata. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & poteſtate ſentimus, cui & congregare generalia Concilia, & diſſolvere datum eſt. Qui etſi filius eſt propter regenerationem, propter dignitatem tamen pater habetur, & ſicuti filiationis cauſa venerari debet Eccleſiam tamquam matrem, ita & prælationis cauſa præfertur ei, ut paſtor gregi, princeps populo, rector familiæ. Cum his, & generalis Concilii auctoritatem, & poteſtatem complectimur, quemadmodum, & ævo noſtro Conſtantiæ, dum ibi fuit Synodus univerſalis, declaratum, definitumque eſt. Veneramur enim Conſtantienſe Concilium, & cuncta, quæ præceſſerunt a Romanis Pontificibus noſtris prædeceſſoribus approbata, inter quæ nullum invenimus umquam fuiſſe ratum, quod ſtante Romano indubitato Præſule abſque ipſius auctoritate convenerit: quia non eſt corpus Eccleſiæ ſine capite, & omnis ex capite defluit in membra poteſtas. Hæc noſtra ſententia eſt, filii: hæc credimus, & profitemur: hæc jam ſenes, & in Apoſtolatus apice conſtituti, pro veritate aſſerimus.

Et quæ in contrarium ſcripſit tamquam erronea revocat.

§. 11. Si quæ vel vobis, vel aliis conſcripſimus aliquando, quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam erronea, & juvenilis animi parum penſata judicia, revocamus, atque omnino reſpuimus.

M largius experimur, non ſatis explicare poteſt lingua mortalis. Vincunt humana eloquia divina beneficia. Nec homini datum eſt, Creatorem ſuum abunde collaudare, nec ſi omnes artus converterentur in linguas, quomodo ex nihilo creati, de non eſſe producti ſumus in eſſe: nec vel lapides, vel plantę, vel animalia bruta, ſed rationis participes divinorumque capaces effecti ſumus: ac non ſolum Angelis, ſed ipſi quodammodo inviſibili, & excelſo Deo ſimiles, gloria, & honore coronati, ſuper omnia opera eius imperio potiti. Verum ſi nos ipſos rebus ceteris comparamus, nulla creatura magis ingrata reperta eſt, quam homo. Si Luciferi, & ſociorum ejus ſuperbiam præterimus, ſolus inter creata, rebellis Deo ingratiſſimus homo eſt. Reliqua omnia divinam pietatem in ſuo eſſe collaudant, nec ejus umquam præceptis adverſantur, naturę legibus parent, & ea peragunt, ad quæ producta ſunt. Terra aratrum patitur, & ſuſcipiens ſemina, tamquam ſub uſuris, multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi conſulit. Saxa in ædificiorum uſum recepta, pręſto adſunt, nec ſciſſa vel excocta reſiſtunt. Fructificant arbores in agro virentes, & & poſtea quam aruerunt, aut ignem nutriunt, aut ędes tectaque ſuſtinent. Quanta herbarum ſive in foliis, ſive in radicibus, ſive in floribus, ſive in ſeminibus, ſive in ſuccis ineſt utilitas? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum navigia ſubeunt, inter remotiſſimas gentes commercia præſtant? Quid animalia cetera, ſive aquatica, ſive terreſtria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ juſſa capeſſunt. Elementa, & ſidera faciunt imperata. Sol peragit curſum ſuum, nec præſcriptas Zodiaci metas excedit. Nec alieno lucens lumine, ſuo muneri luna deeſt. Nec errantes errant ſtellæ, certum ſemper, & ſtatutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudant Deum, & in officio manentia, benedicunt ei, nec legi reſiſtunt impoſitę. Gravia deorſum cadunt, levia ſurſum feruntur. Cuncti gratitudinem oſtendunt, Deo parent atque naturę,

Digitized by Google

ejectus in multas ærumnas datus eſt, & porta regni cęlorum clauſa, mors introivit per orbem terrarum, quæ nulli hominum parcit. Quantum filii Adæ ante diluvium aberraverint, & quam procul a divina voluntate receſſerint, ſecuta ultio patefecit, quę omnem carnem aquarum inundatione deleverat, ea excepta quæ cum pio Noe in arca ſalvata eſt. Ceterum neque in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati & ipſi ſunt, & in omne prolapſi nefas. Turris Babel in contumeliam Domini cœpta eſt, & ibi labium univerſę terrę diviſum. Ab his bella introducta ſunt, rapinę, tumultus, incendia, cædes, adulteria, ſtupra, periuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut ſuperbia gignit. Pauciſſimi uſque ad Abraham reperti ſunt divinæ legis amatores.

Salvator autem Christus ex ſemine Abraham naſci, & crucis mortem ſubire, & humanam naturam ſalvare dignatus eſt.

§. 2. Ille vero unicum certumque pietatis exemplum, adeo voluntati Dei ſeſe ſubmiſit, ut proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in ſemine ejus benedictæ ſunt omnes gentes. Ex cujus liberis non ſolum Prophetæ orti ſunt, divinæ legis prædicatores, ſed ipſe quoque Salvator Chriſtus, ſecundum carnem naſci dignatus eſt, qui pro ſalute humani generis cum in forma Dei eſſet æqualis Patri, exinanivit ſemetipſum, formam ſervi accipiens, & homo factus, tædia carnis ſubiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem, non ſecundum naturam, ſed violentam, ſed ignominioſam, ſed acerbiſſimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis ſuſtinuit. In quo moriens, mortem noſtram deſtruxit, & vitam reparavit. Deſpoliavit inferos, abduxit ſanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cælum jam longo tempore clauſum, aperiens, aſcendit ad Patrem, nobiſque viam oſtendit, per quam ſequi eum poſſemus, evangelica lege tradita, & baptiſmo, ceteriſque ſacramentis apertis, per quæ lapſi repararemur, & ſalvaremur.

Homo tamen magis ingratus eſt. Et multi a fide Catholica deviant.

§. 3. Nec tamen tot tantiſque affecta beneficiis, noſtra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum exhibuit animum, nec vitia deſeruit homo. Sed quo majori præventi ſumus munere gratiarum, eo magis ingrati reperimur, & ad illicita procliviores. Nam quomodo ſublimem diligimus aut honoramus Deum? Quomodo ejus mandata ſervamus? Quis ſacroſancto Evangelio paret? Quæ reverentia legum? Quis canonum metus? Quæ ſubmoribus leges. Viribus, & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major ejus arbitrio ducitur. Nam quantum eſt, quod pſeudoprophetæ Mahumetis infamia poſſidet? Orienti pręcipuam portionem, & Aphricæ maxima regna, & in Hiſpania Granatenſes, & in Græcia multæ provinciæ ſub Mahumete, Chriſtum blaſphemant. Nec parva Judęorum natio, per orbem terrarum late diſperſa, ſancti Evangelii, & Chriſtianæ legis inimica. Nec deſunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulum Europę Chriſtianitas redacta eſt. Nam quamvis per Aſiam ac Lybiam Chriſtiani non pauci diſperſi eſſe ferantur, non tamen illorum ſincera eſt fides, qui procul ab Apoſtolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam ſapiunt, & multis erroribus ſcatent. Nec Chriſtiani qui ſunt in Europa, tam re quam nomine Chriſtiani exiſtunt. Adumbrata quidem, & ficta eſt multorum religio, ſicut opera ipſa manifeſtant. Nam quotus eſt, qui digna Chriſtiano faciat opera? A fructibus eorum cognoſcetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus, ut Chriſtus jubet, Chriſtiani ſumus. Joannes Apoſtolus, ejus filios eſſe homines aſſerit, cuius opera faciunt. Si Dei mandata ſervamus, Dei proculdubio filii ſumus, ſin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino, Vos ex patre diabolo eſtis. Dura ſententia, & tamen vera. Illius quiſque filius eſt, & ad eum pertinet, cujus mandata ſectatur. Quantum autem ingrati Chriſtiani a divinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis ſuggeſtionibus adhæſerint, per ſeſe quis intelligit. Interroget quiſque conſcientiam ſuam, & retroactam ante oculos mentis vitam collocet, & quantum ab officio veri Chriſtiani receſſerit, palam cognoſcet. Quæ cum ita ſint, maxima eſt ſummi Dei benignitas, & incredibilis miſericordia, quæ nos tolerat, & vivere ſinit, expectans ut aliquando converſi redeamus in viam.

Semper tamen fuerunt aliqui viri Deo accepti qui ejus iram placarunt.

§. 4. Sed inventi ſunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri ſancti, qui viventes in carne, deſideria carnis vicerunt, & cæleſtem in terram vitam egerunt. Quorum meritis, & interceſſione ſuſtentata eſt mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei ultioque ſuſpenſa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui ſint accepti Deo, quorum preces

Digitized by Google

erexit. Mira ejus abſtinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa ſuavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hoſtis pecuniæ, & omnium deliciarum inimicus, ſemper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mentem ſumma quies, ut qui ſola innocentia gaudebat, nullius ſibi conſcius criminis, ſcandalis quampluribus in Italia obviavit, & multa miracula perpatravit, propter quæ adhuc vivens ſanctus habebatur, & miro plebium colebatur honore, nuſquam ſine populi frequentia, & ſingulari reverentia receptus. Qui cum apud Aquilam Marſorum urbem, hujus vitæ curſum peregiſſet, a Nicolao Quinto prædeceſſore noſtro, ipſo Jubilei Anno, cum Chriſtianus orbis ad purgandas vitiorum ſordes, frequens urbem viſeret, inter ſanctos Chriſti Confeſſores relatus eſt.

Catarina Virgo etiam Senenſis Angelicam in terris vitam duxit,

§.6. Fuerat, & in ętate ſuperiori, parentum noſtrorum memoria, in eadem urbe, & in ſexu fœmineo virgo Catarina, non minoris meriti, nec minus accepta Deo. Cujus preces in conſpectu pręcelsę divinitatis, humano generi admodum ſalutares, & olim fuiſſe, & nunc eſſe, & in poſterum fore, non dubitamus. Nam ſicut peccata malorum hominum, ac blaſphemia iram Dei ſuper nos provocant, ita & ſanctorum opera rogaminaque avertunt. Verum Catarina quamvis angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octuaginta decedens, ad cœlum migraverit, multiſque ſignis, & glorioſis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter ſanctas Chriſti virgines a militante Eccleſia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreverant.

Urb. vi. Inn. vii., & Greg. xi. volebant eam canonizare, ſed ob varias perturbationes non potuerunt.

§.7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & poſt eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus. qui hujus virginis, & ſanctæ converſationis ejus, præcipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione ſchiſmatis, quod eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinibus ac moleſtiis agitati, divino, ut diximus, conſilio id omiſerunt, ne ſæviente diviſionis procella, quod ſanctum una obedientia decreviſſet prophanum altera cenſuiſſet. Dilata eſt res patria, & in ſua gente. Etſi nos quidem B. Catarinæ ſublimes dotes, nobile ingenium, divinam mentem, ſacratiſſimam voluntatem in omni natione quam lætiſſimi vidiſſemus, lætiores tamen in urbe Senenſi, quæ nos genuit. Siquidem meritorum ejus longe magis peculiariter eſſe confidimus participes, quam ſi virgo hæc aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuiſſet. Neque enim fieri poteſt, quin ſanctorum propinquitas aliquid habeat prærogativæ. Nil tamen ob hanc cauſam, plus minuſve dicere licet, quam verum eſt. Nec propter cognationem, aut patriæ charitatem, inter ſanctos quiſquam ſine meritis, ſine ſolito examine, ſine conſuetis ſolemnitatibus referendus eſt. Quapropter & ſi jucunde audivimus B. Catarinam Senenſem eſſe, cujus Canonizatio petebatur, non tamen in ejus Canonizatione quidquam omiſſimus ex his, quæ tanta in ſolemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modo Senenſis populi, verum etiam aliorum. Nam, & cariſſimus in Chriſto filius, Fridericus Romanorum Imperator Auguſtus, ſimulque dilectus filius nobilis Vir Paſchalis Venetiarum Dux, nobis ſupplicavit, ne hanc Virginem ſuo in terris honore privatam ulterius eſſe ſineremus, in quam multorum populorum devotio eſſet incenſa, & multa de ipſa miracula vulgarentur.

Dum Senis commorabatur ad preces ſibi porrectas, in publico Conſiſtorio inquiſitionem fieri ſuper vita, & miraculis Catarinæ juſſit.

§.9. Mantuam vero petentes, cum inter eundum apud Senenſes aliquamdiu ſuperſedimus, & ibi in Conſiſtorio publico ingentia ejus merita, & miraculoſa ſigna nobis eſſent expoſita, vehementeſque preces porrectæ, ut ſanctorum Chriſti honores illi decerneremus, haud quaquam ſtatim annuimus, ſed pro veteri conſuetudine, tribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, uni Epiſcopo, alteri Presbytero, reliquo Diacono, vivæ vocis oraculo commiſſimus, ut debitis habitis proceſſibus de vita & moribus ipſius Catarinę, denique miraculis ejus, ſive in vita, ſive poſt mortem patratis, & de reliquis ad Canonizationem neceſſariis diligenter inquirerent, nobiſque in ſecreto Conſiſtorio, ut moris eſt, fidelem relationem facerent.

Et ex relatione habita nobis fuit a Commiſſariis, quod in Inquiſitione fuerunt verificata quæ hic continentur.

§.10. Commiſſarii per annum, & ultra, donec ex Mantua Romam rediiſſemus, rem diſcutientes inventis proceſſibus antiquis,

Digitized by Google

Venerabilis fratris noſtri Gulielmi Epiſcopi Portuenſis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rurſus cuncta quæ invenerant, & rite probata videbantur, coram explicaverunt, ex quorum relatione, quæ ampliſſima, & ornatiſſima fuit, hæc ſummatim accepimus quæ vera, comperta, cognita, & explorata ſunt.

Vitæ Catarinæ Senenſis ac aliquorum miraculorum compendium.

§. 11. Virgo Catarina ex Civitate Senenſi oriunda, mediocribus orta parentibus, prius Deo ſeſe dedicavit, quam Deum poſſet per ætatem cognoſcere. Sex annos nata, ut Domino ſerviret, eremum concupivit, & urbe egreſſa, in caverna, loco ſolitario, delituit, quamvis jubente ſpiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam ſalutationem edocta, quoties paternæ domus ſcalam aſcendit, toties per ſingulos gradus, flexo geniculo, Beatiſſimam Virginem matrem Domini ſalutavit. Et anno currente ætatis ſuæ ſeptimo virginitatem ſuam conſecravit Chriſto, quem ſua in majeſtate ſedentem mirabili viſione contemplata eſt, & arcana cæleſtis aulæ vidit, quæ non poteſt effari lingua mortalis. Mundanas delicias a ſe omnes abdicavit. Orationi totam ſe dedit, corpuſculum ſuum vigiliis, jejuniis ac verberibus afflixit. Coæquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & ſuaſit. Pubes effecta, ſciſſis crinibus, mortale conjugium recuſavit. Convicia, & maledicta hominum ſprevit. Beati Dominici habitum quem fœminæ geſtant, de pœnitentia nuncupatæ, extorſit, protinuſque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quam vilis apud homines, & abjecta videri. Pauperibus Chriſti (nam id pater ei indulſerat) larga manu ſubvenit, ægrotantibus ſumma diligentia miniſtravit. Diabolicas tentationes, & aſſiduas malignantium ſpirituum pugnas, patientię clypeo, & fidei galea ſuperavit. Incarceratos, & oppreſſos, quibus valuit modis, conſolata eſt. Nullum ab ea verbum non religioſum, non ſanctum excidit. Omnis ſermo ejus, de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei, & proximi, de cœleſti patria. Nemo ad eam acceſſit, qui non doctior meliorque abierit. Doctrina ejus infuſa, non acquiſita fuit. Prius magiſtra viſa eſt, quam diſcipula, quippe quæ ſacrarum literarum profeſſoribus, ipſiſque magnarum Eccleſiarum Epiſcopis, difficillimas de divinitate quæſtiones proponentibus, prudentiſſime reſpondit, & adeo ſatisfecit, ut tamquam veſceretur, [illegible], quem verus Chriſtianus in Sacramento ſumit altaris. Inventa eſt aliquando a die Cinerum uſque ad Aſcenſionem Domini jejunium perduxiſſe, ſola Euchariſtiæ communione contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum ſucco, eorumque parum retento, & communione ſacra, ſuſtentata eſt. Ad cibum quaſi ad ſupplicium pergebat. Ad communionem altaris, quę illi fere quotidiana fuit, quaſi ad cæleſtes nuptias invitata eſſet, ſumma cum alacritate proficiſcebatur. Cilicio ſub veſte utebatur, quo carnem macerabat. Nullę illi plumę, nulla pulvinaria erant. Lectum ſibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, breviſſimum ſomnum accipiebat. Raro enim ultra duas horas interdiu noctuque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera miſericordiæ agendo, contrivit. Spiſſis cordulis carnem ſuam maceravit: dolore capitis pene aſſiduo torquebatur. Æſtuabat febribus: nec aliorum diverſorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quam frequentiſſime cum dæmonibus: multiſque illorum moleſtiis vexabatur. Sed ajebat cum Apoſtolo: Cum infirmor, tunc fortior ſum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis opera negligebat. Aſſiſtebat miſeris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandiſſimis verbis ad pœnitentiam revocabat. Præcepta ſalutis omnibus læta dabat. Quid ſectandum, quid fugiendum eſſet, alacri vultu oſtendebat. Diſſidentes ſummo ſtudio componebat. Multa extinxit odia, & mortales ſedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Eccleſia diſſidebant, & interdicto ſuppoſiti Eccleſiaſtico erant, Apenninum, & alpes tranſire, atque uſque in Avinionem ad Gregorium Undecimum Pontificem maximum anteceſſorem noſtrum proficiſci non dubitavit. Cui votum ſuum, de petenda urbe Roma, in occulto factum, & ſibi ſoli ac Deo notum, ſeſe divinitus cognoviſſe monſtravit. Fuit enim in ea ſpiritus prophetiæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultiſſima revelavit. Rapiebatur ſæpe a ſpiritu, & in aere ſuſpenſa, divinis contemplationibus paſcebatur, adeo extra ſe acta, ut expuncta percuſſaque, nihil omnino ſentiret: idque frequenter ei contingebat, cum diviniſſima reficeretur Euchariſtia. Magnum, & ſanctum erat in plebibus Catarinæ nomen: & undique ad eam ægroti, & malignis vexati ſpiritibus, deducebantur, & multi curaban-

Digitized by Google

Ordinis Prædicatorum pater, magiſter, & rector effectus eſt. Is namque cum Januæ ageret, ea nocte qua virgo migravit, hora matutina in dormitorio apud imaginem Matris Domini, eam contemplatus eſt miro ſplendore fulgentem, & verba ad ſe conſolatoria dicentem.

Et ſepulta fuit in Eccleſia S. Mariæ ſupra Minervam. Et miraculis claruit.

§. 13. Corpus ejus aliquamdiu ſervatum, denique in Eccleſia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerva dicitur, Romæ conditum eſt non ſine magna populi devotione ac reverentia. Cujus tactu plerique ægroti ſalutem conſecuti ſunt a Deo: & nonnullis ſaluti fuit ea tetigiſſe, quæ ſacrata Virginis membra tetigere. Poſtea quoque virgo ipſo jam Cælo recepta, vota ſupplicantium benigne audivit, & ut a ſponſo, & Domino Chriſto ſuo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diverſis ægritudinibus curati ſunt, qui audita beatę Catarinæ glorioſiſſima fama, ejus patrocinium ſupplices petivere. Propterea Venetiis, ubi numquam virgo ipſa fuerat, & multis in locis nomen ejus cum veneratione receptum eſt, & vota ei plurima ſiunt.

Vota de canonizanda B. Catharina data ſunt.

§. 14. Hæc, & alia quamplurima cum venerabilis frater noſter Epiſcopus Portuenſis, in conventu Cardinalium, & Prçſulum expoſuiſſet, & liquido probata eſſe affirmaſſet, rogati ſingulatim tum omnes Cardinales, tum Præſules, qui plurimi affuerunt, ſententiam dicere, totis ſuffragiis beata virgo digna cælo, & aſtris, declamanda viſa eſt. Nec quiſquam, fuit qui non magnopere canonizationem ejus faciendam probaverit.

Pont. in Baſilica S. Petri cæremoniis peractis Catherinam canonizavit, & inter Sanctas Virgines collocavit.

§. 15. Quibus ad longum auditis, juſſimus in Baſilica Beati Petri Apoſtolorum Principis ſuggeſtum magnum, & ornatum apparari, ſuper quo hoc hodie adſtante populo, & clero, ſermone de vita, & miraculis hujus Virginis per nos habito, Miſſarum ſolemnibus celebratis, & confectis cæremoniis rite peractis, ad canonizationem hujus Virginis, ſub his verbis duximus procedendum. Ad honorem omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fidei catholicæ, & Chriſtianæ religionis augmentum, auctoritate Domini noſtri Jeſu

Maii.

omnes illi honores prçſtandos, qui ceteris ſanctis virginibus convenire noſcuutur.

Et indulg. dat ejus ſepulcra viſitantibus.

§. 17. Et inſuper ſepulchrum ejus in ipſo feſto viſitantibus, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pænitentiis, in forma Eccleſiæ conſueta miſericorditer in perpetuum relaxamus.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D.P.A. 1. dies 29. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, tertio Kalendas Maii Pontificatus noſtri Anno Tertio.

IX.

Contra Clericos, ad Sacros Ordines male promotos.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUM ex ſacrorum Ordinum collatione, character inviſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione, exceſſus graves, tanto magis plectendi ſunt, quanto ex illis majora in mentibus fidelium ſcandala generantur.

Cauſæ conſtitutionis.

§. 1. Cum itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſte accepimus) nonnulli Clerici, extra tempora a jure ſtatuta: quidam ante ætatem legitimam; aliqui vero ſine dimiſſoriis literis contra ſanctiones Canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoveri.

Pœna contra male promotos.

§. 2. Nos eorumdem temeraritatem, tali caſtigatione reprimentes, ut aliis in poſterum committendi ſimilia, aditus prçcludatur; auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuo valitura, ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia ſive extra tempora a jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoris literiis, etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc ultimo caſu, per cameram Apoſtolicam, juxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris

Digitized by Google

tramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione, ligare incipiat.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 4. 17. Novemb. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, decimoquinto Kalendas Decembris Pontificatus noſtri Anno IV.

X.

Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos, aut diffamatos, ditioni Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectos.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Homicidii crimen deteſtabile eſt. AD retinendas inſolentias tranſgreſſorum, ſi nervus publicæ diſciplinæ leneſcit, eorum ad peccandum voluntas fit laxior, & exemplum impunitatis, periculoſius in alios derivatur, propter quod ad præſidentis officium pertinet, talem adhibere juſtitię ſeveritatem, & debitam executionem, quod commiſſa crimina puniat, & committendorum in poſterum interdicat audaciam.

Cauſa hujus conſtit. §. 1. Cum autem ad audientiam noſtram pervenerit, quod a certis annis citra, in noſtris, & Eccleſiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Eccleſiæ prędictæ mediatè, & immediatè ſubjectis, quamplurima, quandoque etiam ex levibus cauſis, commiſſa eſſe reperiantur homicidia, ſitque inter alia crimen homicidii pernicioſum, & deteſtabile, debeatque juxta canonicas ſanctiones, gravi animadverſione puniri, tantoque ſeverius puniendum, & extirpandum; quanto manifeſtius cognoſcimus, quod ex eo, ut plurimum, ſcandala, & mala plurima ſubſequantur.

Conſtitutiones ergo edidit hic Pont. in quib. §. 2. Cupientes idcirco ex debito Paſtoralis officii, quod noſtri, & Eccleſiæ Romanæ prædictæ mediatè, & immediatè ſubjecti, juxta piam diſpoſitionem Regis pacifici, qui regnat in cœlis, pacifici ſint, & modeſti, nonnullas pro hujuſmodi crimine homicidii debitè puniendo, edidimus conſtitutiones infraſcriptas, quas ad hoc devenerit, quod extitit tam publico præconio patefactum. Tenor vero conſtitutionum de quibus ſupra fit mentio, ſequitur, & eſt talis, videlicet.

Homicidas jubet exulare etiam habita pace eiuſque remiſſionem, aut ſalvum conductum ab Officialibus, concedi non poſſe. §. 3. Sanctiſſimus Dominus noſter, intendens quieti patrię conſulere, & ipſam ſicariis, homicidis, & malefactoribus expurgare, ſtatuit, & decrevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, ſeu alias de civitate aliqua, & diſtrictu illius banniti, non poſſint ad civitatem ſeu diſtrictum hujuſmodi, quocumque tempore redire, ſeu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel conſanguineis, ſeu filiis ipſius occiſi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius poſſit auctoritate Apoſtolica, ſeu ex officio ſuæ legationis, aliquem homicidam ſic exbannitum rebannire, reducere, ſeu revocare ad civitatem, vel diſtrictum, aut eorum alterum, ſeu ei licentiam, vel ſalvum conductum concedere redeundi, ſeu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum ſive magnum, nec etiam per diem unum, ſive noctem, quod ſi ſecus per quemquam ex ſupradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipſo facto, ſine ulteriori ſententia declarationis, a qua per alium quam per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc ſpeciali expreſſione) non poſſit abſolvi, ac reductio, licentia, revocatio, ſalvus conductus, & caſſatio proceſſus, & banni hujuſmodi, ſint ipſo jure nulla, nulliuſque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, quam Theſaurarius, cui hoc ſecreto, vel publice fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo ſuper hoc expectato, ſeu requiſito ſuperioris mandato, quod ſi non fecerit, Theſaurarius ipſe eamdem ſententiam excommunicationis ipſo facto, cum eiſdem qualitatibus incurrat: ipſeque ſic rebannitus, reductus, revocatus, ſive alio quocumque modo reverſus, poſſit & debeat capi, detineri, & incarcerari; & de ipſo, ſecundum ſententiam contra eum latam, juſtitia fieri per Gubernatorem, poteſtatem, & alios Officiales, ad quos ſpectat, ſeu pertinet, incontinenti ſine ulteriori licentia, notificatione, & requiſitione ſuperioris, vel alterius, ſub pœna ducentorum ducatorum auri, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, vel retinendorum, quam Theſaurarius præfatus ſimili

Digitized by Google

remedium auferre.

tiones interpoſitæ vel interponendæ ab hujuſmodi vel aliis ſententiis ſive gravaminibus contra homicidas latis, vel a proceſſu contra eos facto, etiam ſi lis, vel inſtantia ſuper eis pendeat, & inhibitiones vigore ipſarum emiſſæ per Auditorem Cameræ, vel alium quemcumque ordinarium, vel delegatum, ſint nullæ, & invalidæ, nec ad ulteriora ſuper eis, vel ipſarum vigore, procedi poſſit ac debeat: quinimmo appellationes, lites, & cauſæ hujuſmodi, cenſeantur advocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Poteſtates vel alii Officiales inhibiti, hujuſmodi mandatis, inhibitionibus, litis pendentiis, cenſuris, & pœnis in eis contentis, adſtringantur, immo teneantur, & debeant, ſub pœnis ſuppoſitis, ad executionem ſententiarum latarum procedere, Poſſit tamen in cauſis aliis, a jure, vel ſtatuto permiſſis, appellari ad Gubernatorem Civitatis, ſeu Provinciæ; qui infra menſem, cauſam definire teneatur, quo elapſo, appellatio, inhibitio, & inſtantia ſuper eis, ſint nulla; & libere, ſine impedimento, poſſit fieri executio ſententiæ, vel banni; ac ſi non fuiſſet inhibitum, & appellatum, quodque banniti, & condemnati propter hujuſmodi crimen homicidii, cenſeantur, & ſint banniti ab omnibus circumvicinis uſque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, ſi reperti fuerint, poſſit & debeat capitalis ſententiæ, ſive condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Poteſtates, & alios Officiales, civitati, diſtrictui, & loco præſidentes, ſub pœnis pecuniariis ſimili forma imponendis.

Ad hoc vide omnino Pii IV. conſt. 52. Et ſi cuncta, ubi notabe.

Homicidas condemnatos, aut diffamatos plures pœnas incurrere declarat etiam ſi ab Officialibus remittantur. Ampliorem diſpoſitionem, vide in bullis citatis in rubr.

§. 5. Item quod omnes, & ſinguli homicidæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, ſeu condemnati (etiam ſi de delicto hujuſmodi, ex forma ſtatutorum, non poſſit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiam ſi ipſius delicti, vel pœnæ pro eo interpoſitæ, auctoritate Apoſtolica, vel alterius, ab ea, vel a Romano Pontifice poteſtatem habentis, ſit facta remiſſio, caſſatio proceſſus, & ſententia annullata, vel alias quomodolibet diſpenſatum, per viam gratiæ ſeu juſtitiæ, in toto vel in parte) non poſſint habere officia, vel dignitates in quibuſcumque locis, civitatibus, & terris, a paſſus fuerit, pœnam quingentorum ducatorum auri, ipſo facto incurrat, & ſua gubernatione privetur, nec geſta, in judicio vel extra judicium, tam per eum qui admiſſus fuerit ad officium, quam per eum qui illud ab eo exercere paſſus fuerit, de cetero valida ſint, & robur obtineant, quinimmo ſint nullius roboris vel momenti, & ſi eccleſiaſticæ perſonæ fuerint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, ſine ulteriori declaratione, a qua non poſſint, præterquam a Romano Pontifice, cum ſpeciali delict. ſive tranſgreſſionis hujuſmodi expreſſione, abſolvi. Et Theſaurarius Cameræ, ſine aliqua requiſitione, ſeu notificatione, aut inhibitione vel monitione, ſalarium eiſdem, vel alteri, debitum, retinere debeat, ſi ab eo debeatur; ſi vero non debeatur, mandare Poteſtati, Gubernatori, vel alteri, ad quem ſpectat, ab eis, vel eorum altero exigi, & ſatisfieri, ſub eiſdem cenſuris, & pœnis, prout ſuperius eſt expreſſum.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, V. Kalendas Februarii Pontificatus noſtri Anno Quarto.

D. P. An. 4. die 28. Jan.

X I.

Erectio Oppidi Pientini in Civitatem Ejuſque Eccleſiæ Collegiatæ in Cathedralem.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex Ughello Italia sacra Tom. I. Col. 1175.

Præfatio.

PRO excellenti præeminentia Sedis Apoſtolicæ, in qua poſt Beatum Petrum Apoſtolorum Principem quamquam imparibus meritis, pari tamen auctoritate conſtituti ſumus in agro irriguo militantis Eccleſiæ novas Epiſcopales Sedes Eccleſiaſque plantare Romano Pontifice digniſſimum arbitramur, ut per novas plantationes populorum augeatur devotio, divinus

Digitized by Google

eodem oppido Pontificis juſſu ædificata.

honorem Sanctiſſimæ Virginis Dei Redemptoris noſtri Genitricis Eccleſiam magnifici operis a fundamentis ibi extolli, palatioque inſigni in paternis ædibus, & nonnullis aliis ædificiis locum eumdem ornari, videntes inſuper ipſum Corſignani, & Montis Ilcini nullius Diæceſis oppida ſatis propinqua a certis temporibus citra, benedicente Domino, incolis, & habitantibus, ac rerum facultatibus adeo aucta, ut inter alia Italiæ loca ad Sedem Apoſtolicam merito idonea poſſint reputari, hanc quoque gratitudinis partem ſumus amplexi, & rationem inivimus, qua, & Præſul futurus pro tempore, & Canonici, ac aliæ ipſius Eccleſiæ ſi in Cathedralem erigerentur, perſonæ commode habitare, & congrue ſuſtentari valerent; nihil incogitatum linquentes, quod ad augmentum, & conſervationem electionis hujus ſpectaret.

§. 2. Cum itaque pro divinæ largitatis munere omnia ad eum modum, atque ordinem redacta jam ſint, ut modo conſummationi operis indulgere poſſimus: Nos præmiſſis omnibus, cum venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E., ac matura conſultatione diſcuſſis attendentes honorem, qui exinde per augmentum novi Præſulis Sedis Apoſtolicæ, acquiritur, & profectum quod Catholicæ fidei ob præmiſſa ſubſequi poteſt, ſuadentibus nonnullis aliis rationabilibus cauſis ad id noſtrum animum, inducentibus, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac in honorem ejuſdem glorioſæ D. N. J. Genitricis Mariæ ac Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli ſacrorumque cæleſtis Curiç Paradiſi, ac exaltationem Catholicæ Fidei, & decus noſtrum, ac præfatæ Apoſtolicæ Sedis, de eorumdem Fratrum conſilio, & aſſenſu, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tam prædictam Sanctæ Mariæ de Corſignani, quam etiam Sancti Salvatoris de prædicto Monte Ilcino Eccleſias, ſive plebes, & quamlibet earum in Cathedrales Eccleſias, quæ Corſignano Pientina, & Montis Ilcini Ilcinenſis nuncupentur cum Sedibus Epiſcopalibus, & collegiis, ſive Capitulis diſtinctis, ac omnibus, & ſingulis Cathedralium Eccleſiarum conſuetis inſignibus.

Cathedralium Eccleſiarum erectio.

Necnon Corſignani, & Montis Ilcini oppida præfata in Civitates, quç de cætero non Corſignanum, ſed ad memoriam noſtri Pontificalis nominis Pientina, Montis vero Ilcini Ilcinenſis Civitatis ab omnibus appellentur, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia tenore præſentium erigimus,

Necnon oppida in Civitates.

[illegible] iidem contractus non ibi, ſed alibi eſſe celebrati.

§. 3. Præterea ut prædictæ Pientina, & Ilcinenſis Eccleſiæ, & earum Præſul decenti ſint Cleri, ac populi, ac Subditorum numero, & Diæceſis quantitate decoratæ, ipſam Pientinam, & Ilcinenſem Civitates ab Aretina, necnon infra ſcripta oppida, Caſtra, villas, ſive loca, videlicet Damigliani, Porronæ, Cinigiani, Podii alle Mura, quæ hactenus Craſſetanç Diæceſis fuerunt ab eadem Craſſetana, ac arcem Tentinnam, cum Balneis, Avinianis, Caſtillionis Vallis Urciæ, Campigliæ cum Balneis S. Philippi, Sancti Petri in campo Continiani, Perignani Caſtri veteris, Montis Nigri, Sancti Angeli in colle Caſtri nuovi Abbatis, Seggiani Ripæ, Unionis Monticchielli, & Fabricæ, quæ hactenus Cluſinæ Diæceſis fuerunt ab ipſa Cluſina, necnon Sancti Quirici Roſenæ, Montis Fulloniæ, Turritæ, Scuſriani, Petrorii, Caſtri Muti, Trequendç, Monterongriſſoli, Montiſiſſi, Sancti Joannis ad Aſium, Vercellæ Turris Nigræ, Luciniani ad Aſium, quæ hactenus Aretinæ Diæceſis, cum Clero populis, Incolis, Eccleſiis, Monaſteriis, beneficiis Eccleſiaſticis, & piis locis, Territoriis, aliiſque omnibus juribus, ac pertinentiis, eorumdem auctoritate, & ſcientia ſupradictis tenore præſentium diſmembramus, & dividimus, illaque omnia, & quælibet eorumdem oppidorum Caſtrorum, Villarum, ſeu locorum ab omni ſuperioritate, Dominio, & poteſtate Craſſetani, Cluſini, & Aretini Epiſcoporum, & eorum cujuſlibet tenore preſentium perpetuo eximimus, ac liberamus, necnon arcem Tintinnani, cum Balneo Avinionis, Caſtillionis, Vallis Urciæ, Campiliç, cum balneis ad S. Philippum Sancti Petri in campo, ac Caſtri veteris, & Avinionis, ac Monticchielli, & Fabricç, ac Sancti Quirici, Roſlenç, & Montis Fullonicæ, Turritç Scuſriani, Petrorii, Caſtri Muti, Trequendç, Monterongriffoli, ac Montiſiſſi S. Joannis ad Aſium, Luciniani ad Aſium, & Vercellæ oppida, ſeu Caſtra prædicta Eccleſiæ, & Sedi Epiſcopali Pientinç reliqua vero ſuperius nominata videlicet, Camigliani, Argiani, Podii alle Mura, Montis nigri S. Angeli in colle, Caſtri novi Abbatis, Siggiani, Ripæ, & Torranerii caſtra, Villas, ſeu loca hujuſmodi eidem Ilcinenſi Eccleſiç, & ejus Sedi Epiſcopali, cum clero, populis, incolis, Eccle-

Eiſdem Cathedralibus juriſdictionem aſſignat.

Locorum diſmembratio.

Digitized by Google

locis ſuperius expreſſis, eorumque clero, populis, atque incolis ad Pientinum, & Ilcinenſem Epiſcopum pro tempore exiſtentem in omnibus, & per omnia perpetuo pertinere ita, & quemadmodum, per antea ad præfatos Craſſetanum, Cluſinum, ac Aretinum Epiſcopos eorum ordinarios pertinebant.

§. 5. Et inſuper ſuadente vicinitate dictarum Pientinæ, & Ilcinen. Eccleſiarum, & ex certis aliis juſtis, ac rationabilibus cauſis animum noſtrum moventibus de eorumdem Fratrum conſilio, ac motu, auctoritate, & ſcientia ſupradictis, eaſdem Pientinam, & Ilcinenſem Eccleſias, cum omnibus juribus, & pertinentiis earumdem inſimul in perpetuum incorporamus, annectimus, & unimus. Itaque Capitulis, ac Diœceſibus utriuſque ipſarum Eccleſiarum diſtinctis exiſtentibus unoquoque ipſorum Capitulorum juxta ſua ſtatuta, & ordinationes ſe regentibus unus Epiſcopus eiſdem Pientinæ, & Ilcinenſi Eccleſiis præſit, cujus quidem Epiſcopi, cum dictas Eccleſias pro tempore vacare contigerit, electio per utrumque Capitulum ſemel in Pientina, & ſemel in Ilcinen. Eccleſiis, & ſic deinceps alternatis vicibus, ſed pro prima vice cum in poſterum eam fieri continget, in Pientina Eccleſia celebretur.

Pientinam, & Ilcinenſem Eccleſias unit.

§. 6. Cæterum cupientes ipſas Eccleſias ſingulari beneficio decorare, eas, & earum Præſulem pro tempore exiſtentem, cum Capitulis, Clero, & populis, Civitatibus, oppidis, Caſtris ſeu villis prædictis, & totis illarum, Diœceſibus ab omni juriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, Dominio, & poteſtate Archiepiſcopi Senenſis pro tempore exiſtentis, ejuſque officialium, ac aliorum quorumcumque ordinariorum Judicum motu, auctoritate, & ſcientia ſupradictis in perpetuum eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub noſtra, & beati Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipimus, dictaſque Eccleſias, & eorum Præſulem Romanæ Eccleſiæ nullo medio decernimus ſubjacere.

Eaſdem Eccleſias ab omni juriſdictione, eximit.

Eccleſias ſic exemtas ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipit.

§. 7. Ita tamen, quod ſi qui in cauſis quam, quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus conſtitutionibus, necnon quibuſvis indultis, & literis Apoſtolicis, præfatis Craſſetano, Cluſino, & Aretino Epiſcopo, eorumque Eccleſiis in genere, vel in ſpecie conceſſis, quorumcumque tenorum fuerint, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum erectionis, inſignitionis, diſmembrationis, diviſionis, ſubjectionis, voluntatis, ſtatuti, incorporationis, annectionis, unionis, exemptionis, liberationis, ſuſceptionis, Decreti, & conſtitutionis infringere, &c.

Concluſiones ſolitæ.

Datum Pientinæ, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſecundo Idibus Auguſti Pontificatus noſtri Anno IV.

Datum die 13. Auguſti Anno Domini 1462. Pontif. An. IV.

X I I.

Privilegia Congregationis Monacorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis Sancti Benedicti, una cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Caſinenſis ejuſdem Ordinis.

P I U S   E P I S C O P U S

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Licet ex debito miniſterii Paſtoralis quibuslibet Eccleſiaſtici ordinis vis nos deceat in ſuis opportunitatibus eſſe favorabiles & benignos, illis tamen, qui ſub Religionis habitu, vitę caſtimonia, & obſervantia regulari, gratum, & ſedulum exhibent cum puritate mentium Altiſſimo famulatum, mundaniſque relegatis illecebris, cœleſtium contemplationi inſiſtunt, ut in ſuis bonis operibus hujuſmodi nil eos impediat, vel conturbet, eo propenſioribus auxiliis nos convenit opportune adeſſe, quo per arctioris ejuſdem obſervantiæ ſemitas ſe Creatori omnium ſponte devoverunt, tantoque devotius ipſi divinis, & contemplationi inſiſtere, ac ſacris actioni- bus

Proemium.

Digitized by Google

Ordinis, una cum illius conventu, prout ipſi, qui devotionis cauſa prædictum Monaſterium viſitando experientia edocente comperimus, gratum, & devotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipſius Ordinis Monaſteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes perſonas, condignis muneribus gratiarum, & favoribus decorare, & non ſolum ad inſtar prędeceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infraſcriptis modificationibus conceſſa eis privilegia communire, verum etiam illa, prout ſępius in ſimilibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorumque Monaſteriis conceſſum fuiſſe dignoſcitur, Abbatis, Conventus, & Monacorum meritis, & virtutibus exigentibus, quo ad aliqua ampliare, ejuſdem Abbatis in hac parte ſupplicationibus inclinati, omnia, & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulta, & gratias, eiſdem Monti Oliveti, atque aliis Monaſteriis Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Monachis, & perſonis in eis degentibus per nos, vel Sedem Apoſtolicam, ſive alias quovis modo conceſſa, & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia approbamus, & confirmamus ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Loca omnia Congregationis etiā unienda, a Prę̨latis ejus regantur, illique a Capitulo vel Abbate, & Viſitatoribus eligantur.

§. 2. Et nihilominus ut idem Abbas, Conventus, Monachi, & perſonę eo magis ſine cujuſvis turbationis, vel impedimenti diſtractione bonis actibus inſiſtere, piis quoque, & meritoriis operibus continuo vacare poſſint, quo noſtrę erga eos paternę charitatis intelligent exuberare affectum, ſentientque noſtræ munificentiæ gratiam eis non deeſſe; hac perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quod in antea perpetuis futuris temporibus, Monaſteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monaſterio Montis Oliveti dependentia, quæ nunc ſunt, & in poſterum (auctore Domino) Ordini, ſive Congregationi eiſdem, quomodolibet unientur, incorporabuntur, ſubiicientur, ſeu applicabuntur, per ipſius Ordinis Prælatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod ubicumque etiam apud Sedem Apoſtolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam ſi quævis ſpeciales, vel generales de illorum proviſionibus, ſive diſpoſitionibus per Sedem ipſam reſer- regimine, ſive administratione dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus pręfuerint, & quę tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, amovere, & ad clauſtrum revocare, præfatique ſic electi, & nominati, abſque alicujus Sedis prædictæ, vel alterius proviſionis, ſive præfectionis, vel diſpenſationis adminiculo, & preter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monaſteriorum quibus præfuerint, impendatur, eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & locis ad quæ ſic electi, & nominati fuerint præeſſe, ac illa in hujuſmodi ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & ſingula, quæ per Abbates, & Priores aliorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorumdem, juxta prędicta ſtatuta, & ordinationes fieri potuerunt, libere, & licite valeant exercere.

Annatæ ſolutione præſervata.

§. 3. Per hoc tamen conſtitutioni noſtræ, ac etiam fœlicis recordationis Eugenii PP. IV, prædeceſſoris noſtri, qua cavetur, quod Monaſt. ac beneficia unita ſtatutis in ea temporibus, annatam ſolvere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

Et huic indulto non cenſeātur derogatū niſi id Papa ſpecifice exprimat.

§. 4. Et ne ipſos ſuper Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis aliorum motibus, & inſtantiis improbis turbari contingat, volumus, & auctoritate præfata ſimiliter ſtatuimus, & ordinamus, quod per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam Motu proprio, & cum reſervationibus antedictis, ac quibuſcumque derogatoriis clauſulis, propter quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, conceſſas hactenus, & in poſterum forſan concedendas adverſus ſtatuta, & ordinationes noſtras hujuſmodi, nullus prædictę Congregationis, vel alius cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, etiam ſi Cardinalatu, aut Pontificali, ſive alia quavis præfulgeat dignitate, aliquod ex ipſis Monaſteriis, Prioratibus, ſive locis in Titulum, vel Commendam, ſeu adminiſtrationem, aut alias, ſeu ſuper cujuſvis illorum fructibus, & redditibus, & proventibus quamcumque penſionem ſibi vendicare, vel jus deſuper acquirere poſſit, niſi in ipſis literis de præſentibus, ac ipſa Congregatione, ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo, ad verbum mentio fiat, & alias ex ipſarum tenore literarum evidenter appareat ſingulos Romanos Pontifices, qui eas conceſſerint, ex certa ſcientia cum ratio-

Digitized by Google

cumatum. Tu vide d. Bulla Jul. ii.

a ſolutione, ſeu præſtatione quarumcumque decimarum de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, ſive poſſeſſionum ſuarum, quas poſſident, & in futurum (præſtante Domino) poterunt adipiſci, quas, ſeu quos propriis manibus, & ſumptibus colunt, vel per boves ſuos, aut alios; & ſumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de novalibus, ſeu nutrimento animalium ſuorum ſint prorſus exempti.

Teſtificari, & ad proceſſiones ire non cogantur. Tu vide quid notabo in d. Bul. Jul. ii. §. 8.

§. 7 Et ad ſubeundum juramenta, & facienda teſtimonia (niſi in cauſis, ubi alias veritas inveniri non poſſet, & tunc in eorum Monaſteriis) ſeu accedendum ad proceſſiones, niſi præcipuas, vel ad Concilia, præterquam univerſalia auctoritate Apoſtolica indicta perſonaliter compelli nequeant quoquomodo.

Hæreditates Congreg. conſequi poſſit.

§. 8. Eis ſimiliter concedentes, ut quaſcumque hæreditates per medias perſonas, tam Monachorum, ſeu perſonarum dicti Ordinis, quam alias quovis modo ſibi de jure delatas, & in antea deferendas nomine dicti Ordinis, ac Monaſterii, cujus dicta perſona Monachus, vel oblatus fuerit, adire, & pro ipſo Monaſterio retinere.

Ordines Sacros a quocumque Antiſtite ſuſcipere poſſint &c. Tu vide citata ibid.

§. 9 Necnon, quoties opus fuerit, a quocumque Catholico Antiſtite Monacos, & Novitios dicti Ordinis ad hoc idoneos, abſque aliquo alio examine, & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, ad omnes ſacros ordines promoveri facere, & conferendorum ordinum hujuſmodi, aut altarium conſecrandorum cauſa, ipſos Antiſtites ad ſe in eorum Monaſteriis advocare.

Celebrare poſſine tempore interdicti. Tu vid. ibid.

§. 10. Interdicti quoque tempore dummodo ipſi cauſam illi non dederint, ſubmiſſa voce, januis clauſis, & interdictis, ſeu excommunicatis excluſis, eorum tamen Cappellanis, & habitantibus infra ſepta Monaſteriorum intermiſſis celebrare.

Recipere poſſint ad Religionem omnes hic non exemptos. Tu vide bul. Pii v. n. 89. Quæcumque, & bul. Cle. viii. Bul. 115.

§. 11. Quodque etiam quoſcumque Ordinem ipſum introire volentes, etiam ſi alium Ordinem, preterquam Carthuſien. ingredi voviſſent, dummodo profeſſionem non emiſerint, eoſdem recipere, & voto non obſtante prædicto, eos ad profeſſionem Regularem admittere. Prohibemus

gregationis S. Juſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti prædicti, eorumq. Monaſteriis, Prioratibus, membris, & perſonis, & bonis tam per nos, quam per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices etiam prædeceſſores noſtros, ſub quavis forma, & expreſſione verborum, tam in ſpecie, quam in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & perſonę, monaſteria quoque, & prioratus, membra, loca, & bona ejuſdem Congregationis S. Juſtinæ utuntur, & gaudent, ſive uti, & gaudere poſſunt, quæ omnia præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ſpecifice enarratis, & quæ ad Abbatem, Conventum, Monacos, perſonas, monaſteria, prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliveti cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de novo concedimus, ac etiam impartimur, ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliveti, eorumque monaſteria, prioratus, membra, perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum, inſtar, ſine tamen Præſidentis, ac perſonarum dictæ Congregationis, eorumque Monaſteriorum, & bonorum præjudicio, perinde in omnibus, & per omnia uti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter a Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſſe conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.

§. 13. Sub exemptione tamen prędicta, ipſorum Capellanos, & benefactores, ac eorum Capellanorum familiares, nequaquam comprehendi, neque ipſi Abbati, Viſitatoribus, & aliis ſupradictis, illam quoad onera realia ſuffragari volumus. Reſtrictio exemptionis.

§. 14. Et in quantum eis libera ſepultura conceditur, caſus excipimus a jure exceptos, niſi hæc eis per ſpecialia Sedis ejuſdem privilegia ſint conceſſa, aut fuetit hactenus conſecuta. Declaratio quoad libera ſepulturam. Tu vide bulla Jul. ii. cit. in rubr.

Nulli ergo, &c.

Datum Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quadringentesimo D. P. An. v. die 5. Octob.

Digitized by Google

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INeffabilis ſummi providentia Patris ad hoc nobis, quamvis immeritis univerſalis Eccleſię regimen pia dignatione commiſit, ut tamquam de ſummo vertice ad infima refluentes intuitum, quid pro ſacrę Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipſa floride dilatetur, ſolertius intendamus, omnemque inquietudinis, & moleſtiæ fomitem ſubtrahamus, ſicque ſtatui omnium Religioſorum in humilitate Altiſſimo famulantium, opportune provideamus, quod omnibus ab ipſis ſublatis moleſtiis, in Religionis obſervantia, jugiq. perſeveratione quietius intendere valeant.

Quidam tenebant ſanguinē Chriſti, in triduo paſſionis ab ejus Divinitate fuiſſe diviſum. Et alii contrarium affirmabant.

§. 1. Sane, cum dudum inter dilectos filios Prædicatorum, & Minorum Ordinum Fratres (ſatore zizaniç operante) ſuper eo quod eorum aliqui in ipſorum prædicationibus prętioſum Sanguinem Domini noſtri Jeſu Chriſti in triduo paſſionis ejuſdem ſeparatum fuiſſe ab ipſius ſanctiſſima Divinitate aſſeverabant, alii vero fore contrarium tenebant, diſſenſionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus, deventum extitit, ut facile mentibus fidelium poſſet ſcandalum generari. Et licet alias Nos ad obviandum prædictis, auditis iis quæ circa præmiſſa utraque pars dicebat, & allegabat, ſilentium impoſuerimus, ac materiam ipſam indiſcuſſam pro tunc reliquerimus, ac mandavimus de hujuſmodi dubietate amplius diſceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate prædicta, in mentibus eorumdem Chriſti fidelium aliquid ſcandali ad eorum animas illaqueandas evenire poſſit, matura prẹmeditatione curavimus omnibus ſiniſtris eventibus præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officii adſtringimur, obviare.

Hic ergo Pontifex de hoc prædicari, & diſputari prohibet.

§. 2. Ut igitur in Eccleſia Dei orthodoxæ fidei unitas præſervetur, & de cetero tollatur occaſio in hujuſmodi controverſias incidendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod nulli Fratrum prædictorum deinceps liceat de ſupradicta dubietate diſputare, prædicare, vel publice, aut private verbum facere, ſeu aliis ſuadere, quod vitibus, & futuris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam ipſo facto incurrant, & a qua niſi in mortis articulo, conſtituti, niſi per Nos, aut ſucceſſores noſtros, abſolui poſſint, ne contra ſtatutum, & ordinationem noſtram prædictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo præſumant.

Et Sedi Apoſt. eos denunciari jubet.

§. 4. Necnon omnibus, & ſingulis prædictorum, & aliorum Ordinum Prælatis, ut in virtute ſanctæ obedientiæ tranſgreſſores omnes, quos in pœnam hujuſmodi incidiſſe, aut contra prædicta dixiſſe, vel feciſſe prçſumpſerint, dignis pœnis, diriſque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratribus ipſis utriuſque, ſeu alterius Ordinis, de cetero ſub eiſdem pœnis, aliquem Fratrem, ſeu alium, hæreticum propterea proclamare, aut hæreſis ex hoc labem incuriſſe conſtiterit, illum, vel illos, apud Sedem Apoſtolicam denunciare teneantur, & debeant, quodque inter alias quaſcumque Eccleſiaſticas, ſæculareſque perſonas, nullus Fratrum Ordinum prædictorum, ſeu aliorum, aliquem de prædictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare præſumat.

Fratreſq. Prędicatores, & Minores mutua cum dilectione ſe tractare pręcipit.

§. 5. Quinimmo, ut Fratres ipſi Prædicatorum, & Minorum Ordinum hujuſmodi, mutuo ſe diligant, & cum charitate pertractent, ſecundum Ordinum ipſorum inſtituta, & Regularis obſervantiæ regulam, ſub pœna præmiſſa auctoritate præfata tenore præſentium injungimus: decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos Fratres Ordinum prædictorum, qui prædicta non obſervare, vel illis contrafacere, vel venire ſtuduerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religioſorum, & Ordinum ipſorum penitus inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctionem pœnalē adjicit.

§. 6. Nulli ergo, &c.

D. P. Ao. vi. die 1. Aug.

Datum Anconæ, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quarto; Kalendis Auguſti, Pontificatus noſtri Anno VI.

PAU-

Digitized by Google

DIE 30. Auguſti 1464. electus eſt in ſummum Pontificem Petrus Barbus Venetus S. R. E. Preſbyter Cardinalis tituli S. Marci; qui Pauli II. ſumpto nomine pontificali thiara redimitus eſt die 16. Septembris ſequentis (*a*) Hic Petri Cathedram tenuit An. VI. Meſſ. X. dies XXVI. (*b*) temporibus Friderici III. Auguſti: ac tribus habitis promotionibus, quibus decem Cardinales creavit, obiit Romæ die 25. Julii 1471., & ſepultus eſt ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies XIV. (*c*)

(*a*) Ita Infeſſura in Diario inter Scriptores medii Aevi ab Ecardo editos.
(*b*) A die electionis computandos.
(*c*) Excluſis extremis.

vina clementia ſtabilivit mentem noſtram ſolicitat, ut de ipſius ſtatu proſpero, & ſalubri attentius, & diligentius ita procuremus, ut ſpiritualiter, & temporaliter felicioribus ſucceſſibus congruum recipiat incrementum.

Deputatio Vicarii.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumſpectione, aliiſque virtutum donis, quibus perſonam tam præditam eſſe familiari experientia percipimus, firmam in Domino ſpem gerentes, ac ſperantes quod ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequaris. Te in prefata urbe ejuſque ſuburbiis Diœc., & diſtrictu Vicarium noſtrum in ſpiritualibus uſque ad noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus.

Elargitio juriſdictionis.

Tu ad ea vide bullas in rubr. indicatas.

§. 2. Tibique viſitandi Eccleſias, Monaſteria, & loca eccleſiaſtica, ſecularia, & regularia quorumcumque Ordinum ipſius Urbis, etiam Eccleſias S. Laurentii, Anaſtaſii, S. Sebaſtiani, & S. Agnetis, & alia Monaſteria, & Eccleſias prope Urbem ipſam exempta, & non exempta, & ipſorum perſonas, & eorum cujuslibet ipſorum exceſſus, & crimina mulctandi, corrigendi, puniendi prout ſecundum Deum, & juſtitiam videris expedire. Cauſas civiles, & criminales audiendi, excutiendi, cognoſcendi, & fine debito terminandi. Conferendi quoque eccleſiaſtica Sacramenta, Eccleſias dedicandi, & eas vel earum cæmeteria reconciliandi. Aliaque omnia, & ſingula faciendi, gerendi, ordinandi, diſponendi, exercendi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujuſmodi Vicariatus officium de jure, vel conſuetudine pertinere noſcuntur. Contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam perſonalemque coercitionem, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam, & liberam auctoritate prædicta harum ſerie facultatem concedimus, & poteſtatem ac auctoritatem.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus ſi aliquibus Eccleſiis, Monaſteriis, vel Ordinibus, eorumque perſonis a Sede Apoſtolica ſit indultum, quod capi ſeu detineri, aut interdici,

Digitized by Google

officium diligenter exequendum.

Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus officium Vicariatus hujuſmodi devote ſuſcipiens, ſic illud prudenter, ſolicite, & fideliter exequaris, quod exinde ſperati fructus animarum, ſicut optamus, Domino concedente proveniant. Tuque præter divinæ retributionis mercedem quam inde mereberis, noſtram, & Apoſtolicę Sedis gratiam uberius conſequi merearis.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 16. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quarto Decimo ſexto Kalendis Octobris Pontificatus noſtri Anno I.

II.

De his quæ obſervare debent Judices a Sede Apoſtolica delegati, in cauſis alienationum bonorum Eccleſiaſticorum.

De materia alienationum, dicam hic infra in conſtit. 5. Ambitioſæ.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſt.

CUM in omnibus judiciis ſit rectitudo juſtitiæ, & conſcientiæ puritas obſervanda, id multo magis in conceſſionibus alienationum rerum Eccleſiaſticarum convenit obſervari, in quibus de Chriſti patrimonio, & diſpenſatione pauperum, non de proprio cujuſque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet ut in examinandis hujuſmodi alienationum cauſis, quæ a Sede Apoſtolica in forma, ſi in evidentem utilitatem cedant, oneratis Eccleſiaſticorum Judicum conſcientiis delegantur, nihil favor uſurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio præmii juſtitiam conſcientiamque ſubvertat.

Judices delegati cauſas hujuſmodi alienationum exerceant hic expreſſa.

§. 1. Monemus igitur, & ſub interminatione divini judicii omnibus Commiſſariis, & delegatis hujuſmodi, diſtricte præcipimus, ut caute, & diligenter attendant cauſas in literis Apoſtolicis per ſupplicationes expreſſas, illaſque ſollicite examinent, atque diſcutiant, teſtes, & probationes ſuper narratorum veritate recipiant, & ſolum Deum præ oculis habentes, omni timore, aut favore depoſito, Eccleſiarum indemnitatibus conſulant, nec in læſionem, durante damnabiliter ingeſſerit ſe in divinis, irregularitatis laqueo ſe involuet, a quo nonniſi per ſummum Pontificem poterit liberari.

Complices quoque in eas incidunt.

§. 3. Is vero, qui dolo, vel fraude, aut ſcienter in detrimentum Eccleſiarum alienationem fieri procuraverit, aut per ſordes, vel impreſſionem, alienationis decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurret, a qua nonniſi per Romanum Pontificem poſſit abſolui, ad reſtitutionem nihilominus rerum alienatarum, cum fructibus quandocumque de præmiſſis conſtiterit, condemnandus.

In commiſſionibus hoc Stat. inſeratur.

§. 4. Volumus autem, quod Legati, & Commiſſarii prædicti de pœnis conſtitutionis noſtræ ſpecifice moneantur, & in quibuſcumque literis, & commiſſionibus hujuſmodi hoc ſtatutum noſtrum inſeratur.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 11. Maii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo quinto, 5. Idus Maii Pontificatus noſtri Anno I.

III.

Gubernatores Civitatum, & aliorum locorum Status Eccleſiaſtici, munera (præter eſculenta, & poculenta quæ triduo conſumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri ſolita, non conferant. Exuleſque, vel pœnas, ſupra florenos ſex, non remittant.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Munerum receptio apud juſtitię Officiales, multa mala producit.

MUnera excæcare oculos ſapientum, & pervertere corda juſtorum, ſacra Scriptura teſtatur. Unde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui poſt aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus ſuas ab omni munere, de quo Propheta teſtatur: quoniam *iſte in excelſis habitabit*, & monumenta ſaxorum, ſublimitas ejus. Quod cum omnes facere conveniat, tum maxime ſervare oportet Apoſtolicos Legatos, & Gubernatores Provinciarum, Civitatum, atque Terrarum Romanæ Eccleſiæ ſubditarum, quos decet ceteris ſæcularibus Magiſtratibus, juſtitiæ & integritatis exempla prębere, ut avaritiam

Digitized by Google

ipſis muneribus vel donis allecti, privatæ gratiæ, & factionibus potius, quam juſtitiæ ſtuduerunt, multique criminoſi gravia delicta, & flagitia pecunia redemerunt, atque (ut breviter circumſcribamus) impletum eſt in pleriſque propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum repleta eſt muneribus, Siquidem B. Iſidorus ait, Cito jugulabitur auro juſtitia, nullamque reus pertimeſcet culpam, quam redimere nummis exiſtimat.

Hic ideo Pont. officialib. ſui Status Eccleſiaſtici id prohibet.

§. 1. Volentes igitur talibus abuſibus providere, & per Officiales, & Miniſtros Apoſtolicæ Sedis, omnem integritatem munditiamque ſervari, hoc perpetuo prohibemus edicto, ne quiſquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanę Eccleſię, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen, & gubernationem provinciarum, Civitatum, ac terrarum Romanæ Eccleſiæ deputatorum, vel deputandorum, a provinciis, Civitatibus, & terris quibus præſunt, vel officia exercent, nec a ſingularibus ſuæ legationi, regimini, vel gubernationi ſuppoſitis, aliquod genus muneris, nec aurum nec argentum, aut veſtem, aut equum, vel aliud cujuſlibet ſpeciei munus accipiat, præterquam eſculenta, & poculenta, quæ brevi tempore conſumi poſſunt, quod tempus, ad biduum moderamur, alioquin tam dantes quam accipientes, etiam ſi Pontificali præfulgeant dignitate (dummodo non ſint ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui in ſacro Collegio, coram Nobis, ſponte ſua obtulerunt, & promiſerunt, non recepturos hujuſmodi munera) ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, a quo abſolui non poſſint, niſi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti. Et inſuper, omne id quod acceperint, & aliud tantumdem reddere teneantur.

Et hujus bullæ obſervantia ab eis jurari præcipit.

§. 2. Mandantes ut omnes, & ſinguli Legati, Rectores, & alii officiales prædicti, priuſquam ad ſua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis promittere, inferiores vero in Camera Apoſtolica, de obſervanda hujuſmodi conſtitutione noſtra (quam perpetuo valere, & vim decretalis habere

gatorum, vel Gubernatorum diſpoſitionem, vel confirmationem pertinent, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem ſecretarii, ſive ſcriptorum, & ſigilliferi, quam quidem in majoribus officiis, & civitatibus inſignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel civitatibus minus inſignibus, ad unum florenum, in minimis vero, ſeu caſtellis, dimidium florenum ſimilem tantum, pro ſalario ſecretarii, ſcriptoris, & ſigilli taxamus, & limitamus.

Bannitorumq. remiſſionem.

§. 4 Inſuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos ſub pœna capitis, abſoluere, reſtituere, aut a pœna liberare audeant, ſine Romani Pontificis licentia ſpeciali.

Pœnarum quoque condonationem.

§. 5. Præterea mulctas, & condemnationes pecuniarias, Cameræ Apoſtolicæ, de jure vel conſuetudine applicari ſolitas, remittere non poſſint aut donare, nec de illis gratiam aut remiſſionem facere, niſi uſque ad ſummam ſex florenorum auri de Camera, in mulcta ſeu condemnatione quamvis gravi.

Quibuſcumque facultatib. conceſſis non obſtantibus.

§. 6. Revocantes omnes conceſſiones aut facultates, in genere vel ſpecie, cuivis Legato, Rectori, vel Gubernatori conceſſas, in quantum præmiſſis adverſentur, illaſque pro infectis habentes, decernentes quicquid contra præmiſſa, & quodlibet præmiſſorum attentatum fuerit, nullius eſſe roboris vel momenti, & abſolutiones, remiſſiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum, & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra premiſſa forſitan faciendas, nulli penitus ſuffragari.

Iubet hoc has bullam publicari, & obſervari.

§. 7. Mandantes hanc conſtitutionem noſtram in omnibus Civitatibus Romanæ Eccleſiæ inſignioribus, nunc, & ſingulis quibuſcumque temporibus, in adventu novi Legati ſeu Gubernatoris, ſolemniter publicari, & ab omnibus inviolabiliter obſervari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico regiſtrari, & conſervari.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. 18. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VIros ſanguineos, & doloſos abominabiles Deo, Sanctus Propheta teſtatur, nec immerito quidem apud Deum, & homines deteſtandi videntur, qui horrenda ſævitia, & vindictæ furore ſucceuſi, ſanguinem ſitiunt aliorum, & præſertim Inſontium, ita ut non ſolum corporum mortem procurent, ſed etiam animarum, pro quibus Dei Filius mortem ſubiit corporalem, eaſque pretio ſui ſanguinis comparavit. Unde nos ejuſdem Salvatoris vicem, diſponente Domino, licet immeriti, obtinentes in terris, eoſdem merito deteſtamur, & ad gregis Dominici cuſtodiam ſolicitis excitati vigiliis, animarum, & corporum ſaluti, & publicæ paci ac quieti, attenta cogitatione inſiſtimus, ut perditorum hominum audaciam compeſcendo, animas ſimul, & corpora Deo lucrifacere ſua nobis cooperante gratia valeamus.

Cauſa hujus conſtitut.

Sane in Alma Urbe noſtra, quæ ſicut per ſacram Beati Petri Sedem totius eſt caput Orbis effecta, ita ceteris urbibus quietis, & pacis norma, & exemplar deberet eſſe juſtitię, inſtigante diabolo peſtiferum, & pernicioſum malum irrepſit, ut ſi quando inter aliquos, etiam pro leviſſima cauſa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percuſſerit aut vulneraverit, percuſſus aut vulneratus, hujuſmodi offendentis, patrem, fratrem, aut filium, ſeu alterum ex propinquis, injuriæ expertem, & plerumque offenſionis ignarum, aut hujuſmodi exceſſus plurimum indolentem, horribili immanitate, & furioſa dementia, in vindictam ſuæ injuriæ vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offenſi ad ultionem injuriæ propinqui ſui, ut præmittitur, propinquum offendentis vulnerat, vel occidit, vel vulnerari, & occidi facit, inde quoque juxta damnabilem abuſum Civitatis utraque pars ſe domibus privatis includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magiſtratuum civitatis, armatis complent, & interdum fores domorum, & porticus ſteccatis communiunt, ubi tamquam ad officinas aſylum ſcelerum perditi homines, & ſceleſti, ex utraque parte conveniunt, illic rabida factio jungitur, atrociſſimi ſceleris immanitate concordans, illic dementia, & furia eſt, & venalis injuria, dum iis, qui nulla ſunt injuria laceſſiti, ad non ſolum propinqui, atque conjuncti, ſeu etiam extranei utrique parti ſe offerunt, quod vulgo apud eos, & materno vocabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumq. totius civitatis ſtudia, non ſine gravi nota regentium, atque diſcrimine reipublicæ, armantur adverſus proximos, miſeri ſpiritu diaboli repleti, omne jus humanæ ſocietatis, omnem charitatem, omnem civilem concordiam damnabili abuſu pervertunt.

Vindictam tranſverſalem facientibus.

§. 1. Nos igitur tam immani, & crudeli facinori, ac populi noſtri peculiaris periculis volentes occurrere, & tam nepharios pręſumptores debitæ animadverſionis mucrone ferire, & ut tuta ſit inter improbos innocentia, etiam in ipſis improbis formidato ſupplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipſiuſque Almę Urbis noſtræ paci, & quieti, & tranquillitati conſulere, ut fœlici ducta regimine præſervetur a noxiis, & optatis ſemper proficiat incrementis. Hac irrefragabili, matura, & perpetua valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, ut quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel civis Romanus, vel quævis alia Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, cujuſcumque conditionis, & qualitatis exiſtat, quicumque etiam atroci injuria laceſſita pro ſua, vel amici, aut propinqui injuria vindicanda, patrem, aut filium, fratrem. aut propinquum, vel alias amicum, vel domeſticum offendentis, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter, vel perſonaliter, offendere præſumpſerit, aut talia fieri fecerit, vel mandaverit.

Collectam hominum adunantibus.

§.2. Similiter qui in Urbe Romana, vel in ejus diſtrictu occaſione rixæ, vel brigæ domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adhærentes, & complices ac fautores brigæ arceſſere, ſeu quamcumque conventionem, congregationem, & collectam hominum, ad ultionem injuriæ, invocare, excitare, invitare vel receptare præſumpſerit per ſe, vel alium, crimen læſæ Majeſtatis incurrat, & tamquam læſæ Majeſtatis, rebellionis, ac ſeditionis in Urbe concitatæ reus cenſeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus judicibus ſeveriſſime puniatur.

Pœnas hic deſcriptas hic Pont. imponit.

Tu ſcias pœnam excommunicationis abſtuliſſe Sixt. V. citat. in rub.

§.3. Eccleſiaſtici vero talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio ſint ipſo jure privati, & perpetuæ cuſtodiæ mancipentur, beneficia eorum libere alii per illos ad quos eo-

rum

nas, ſententiam excommunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrant, a qua abſolvi non poſſint, niſi per Romanos Pontifices, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Fautoribus eorum pœnas infligit.

§.4. Illi vero qui ipſis offenſis vel offendentibus ſeu brigoſis adhærere, favere, opem auxiliumve permittere, vel in in domibus aut Caſtris, locis, ſeu fortelitiis ſuis receptare, aut qui juxta vulgare, Far de bene, deinceps præſumpſerit, tamquam fautores ſcelerum, & conſpiratores adverſus publicam pacem, omnino ſimilis rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, privationis, inhabilitationis atque excommunicationis, & anathematis pœnas incurrant.

Domoſque eorum demoliri mandat.

§.5. Statuimus præterea, ut domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios ut præmittitur ſumere vel exercere, vel etiam qui ex utraque parte domos ipſas munire, aut congregationes occaſione brigæ & collectas hominum adunare, aut armis, vel armatis, ſeu ſteccatis, aut propugnaculis communire auſi fuerint, in deteſtationem tanti facinoris demoliantur, & uſque ad ſolum, ad perpetuam infamiam proſternantur, per hoc quoque ſæcularibus, & aliis judicibus ſuis competentibus non adimimus facultatem utendi ſtatutis & legibus adverſus tales editis, vel edendis. Dignum eſt enim ut nefandi ratione flagitii, ultionis ſeveritas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & pænarum modus exuperet.

Brigam habentes pacem inire jubet.

§.6. Ceterum volumus quod ſinguli in dicta Urbe rixam, ſeu brigam quomodolibet forſan in præſentiarum habentes, ſuſtinentes, aut excitare molientes, cujuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, poſt publicationem præſentium in Curia Capitolii, & aliis publicis dictæ Urbis locis faciendam infra quindecim dierum ſpatium ſuper illa in dilectos filios ejuſdem Urbis generales Pacerios noſtros, ac Chericum de Chericatis Civem & militem Vicentinum ſeu alium per nos ejus loco forſan ſubrogandum aut deputandum, & de jure, & de facto juxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenariè compromiſiſſe, ipſorumque deciſionibus, ſententiis, & noſtro infligendis, quas rebelles & contrafacientes, ac pacem hujuſmodi non ſervantes, eo ipſo quo contrafecerint, irremiſſibiliter incurrant.

Hunc libellū in Statutis Urbis deſcribi mandat.

§.8. Ad majorem præterea firmioremque rei ſubſiſtentiam, & perpetuam obſervationem, volumus & mandamus, quod præſentes noſtræ litteræ ejuſmodi voluntatem, ordinationem, & decretum noſtrum continentes, in volumine Statutorum dictæ noſtræ Urbis, de verbo ad verbum denotentur, & deſcribantur.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 22. Sept.

Datum Romę apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſexto, Decimo Kal. Octobris Pontificatus noſtri Anno tertio.

V.

Indictio Sacri belli contra Turcas.

Ex Raynal. de Continuat. Annalium Tom. XIX. pag. 192.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Decreta in Turcas a Paulo II. expeditio.

UT liberius Juſtiſſimum bellum contra ipſos Infideles, & Crucis Sacratiſſimæ ſpurciſſimos hoſtes per ſan. recor. Prędeceſſores noſtros, jamdudum ſuſceptum, indictum, & publicatum quantum vires noſtræ patiuntur proſequi poſſumus, & effrænatam eorum rabiem, impioſque arcere conatus, quemadmodum pro ipſius Salvatoris gloria, & cunctorum quiete fidelium prę cunctis aliis rebus in noſtræ mentis conſideratione ſemper habuimus opportunè providere cupientes, & pacem inter univerſos Chriſticolas componendam, compoſitam verò tuendam, & ſervandam, permittenteque Altiſſimo, ad effuſi ſanguinis Chriſtianorum, ipſiuſque Dei noſtri injurias propulſandas, Chriſticolas omnes, & in primis Italiam ipſam inhabitantes veluti propinquiores hoſtibus prædictis excitare, atque impellere, quantum Paſtorali dignitati liceat affectuoſiſſime

Digitized by Google

biem obſtinatam ultro ſolverimus, exhibuerimuſque, quas denique ad eoſdem Reges, Principes, Potentatus, atque Dominia ad diverſas mundi partes, & extra Italiam non ſine maximis ſumptibus duxerimus deſtinandas, quantumve in pace prædicta conſervanda, atque illius fœderibus omnium Italorum partibus renovandis, reſarciendiſque inſudaverimus, ac Legatis, Nuntiis, literis, & exhortationibus eos, quos præmiſſa concernebant, ſtuduerimus commonere, aliorum ſit enarrare: quæ omnia tamquam notiſſima prætermittimus, ne oſtentationi, ſed utilitati, & unitati gregis Dominici inſiſtere videamur.

Narrata ab eodem pro conciliandis Regibus, & Principibus.

§. 2. Sed quoniam humani generis hoſtis zizaniç ſator, ſe ad obſiſtendum glorioſis rebus geſtis, gerendiſve ſolet accingere, quo ferventius Dei populus, fideleſque Catholici res ſaluberrimas amplectuntur, ſoletque ſupremæ providentiç diſpoſitio interdum ad probationem conſtantiç, & firmitatis credentium ipſorumque profectum permittere, quod tumidus aliquantiſper prævaleat hoſtis, ſuperetque fideles, ut tandem elatus inaniter in ſuperbiam corruat, & ſuperatus ſuç divinitatis potent a penitus confundatur, ipſique ſoli Deo vivo, & vero ſit gloria, ac populi Domini hçreditas ejus una cum Principibus ſuperna beneficia recognoſcant, illiuſque potentiç non propriæ virtuti victoriç decus attribuant, & propterea hçc quç ſummo optabamus affectu, huc uſque nequiverimus adimplere de unanimi conſenſu Potentatuum prçdictorum, attendentes, quod magnitudo periculi, quod occaſione ipſorum Infidelium Chriſtianç reipublicæ apertiſſime imminet, diffidentibus inter ſe Italis ceteris Principibus, & populis Chriſtianorum perſuaderi non poteſt, quod durante bello Italico nationum Principes aliarum, ullum ſit veriſimiliter ſubſidium allaturi, opitulante Altiſſimo ad renovanda, roboranda, & ſi qua forte dubietas, ſi quis ſcrupulus inde emerſerit reintegrandæ nationis Italicç pacis, & unionis fçdera eo enixius aſpiramus, quo per plures Potentatus ejuſdem nationis Legati apud nos pro hac re diuturno tempore inſtiterunt, & ad noſtrum Paſtorale officium pertinet diffidentibus Chriſtianis populis pacem Indicere, pacem prçferre, & prçdicare, atque ſuperna nobis in hac parte poteſtate conceſſa illa obſervari facere, opportere primum: qui inimicitias deponere pernicioſa intentione contemnerent, de Eccleſiç cçtu juſtiſſima excommunicatione pellerentur, in ipſo pacis auctore ſperantes indubiè, quod filii prudentes illius eruditionis Evangelicç, qua Dominus dicit, qui vos audit, me audit, nequaquam immemores Paſtoris ſui prçcipui vocem intelligentes ad evitandum calamitates, & pericula hujuſcemodi atque majora, & ut bona plurima, ad quç omnis noſtra aſpirat intentio, ſubſequantur, pacem pronis animis amplectentur, cum juxta Beati Cypriani ſententiam nemo poſſit Deum habere placatum, qui cum Fratribus non pacem, ſed zeli diſcordiam habet, necnon obedientiam debitam noſtris immo verius Dominicis monitis, & mandatis ſaluberrimis utilitatem ipſorum prçcipuè, & commoda concernentibus exhibebunt, & in hoc etiam arduo, difficilique negotio expeditionis prçdictç ſingularem illam devotionem, & fidei ſinceritatem, qua erga Sacroſanctam Romanam Eccleſiam antedictam, & Sedem Apoſtolicam, ac illi pro tempore prçſidentem Antiſtitem habuerunt, experimento noviſſimo comprobabunt, tandem Legatis omnibus Potentatuum prçdictorum apud nos longo tempore agentibus, ac ſæpe numero cum omni charitate auditis, poſt multos varioſque tractatus præmiſſorum occaſione peractos, ac ſuper his habitam, & ſæpius repetitam deliberationem maturam, cum venerabilibus Fratribus noſtris ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus nobiſcum una provide conſiderantibus, neceſſarium, atque expediens fore ad cohibendos Turcarum conatus prædictos, qui peccatis facientibus augeri videntur in dies vota multorum, Regum, Principum, & Potentatuum, quod non aliter, niſi pacata, ut præfertur, Italia, huic communi periculo ſunt auxilia præbituri, in unam convenire ſententiam, unicam plurimorum potentiam efficere, vireſque fidelium pro experientia præmiſſorum unanimiter experiri oportere, omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, & totius cæleſtis curiæ triumphantis, quorum præſidia pro gerendorum ſubſiſtentia humiliter imploramus, auctoritate deque noſtræ, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis inter univerſos Italiæ, Potentatus, & Principes etiamſi regali, vel quavis alia præfulgeant dignita-

Obſtare plurimum Italicæ diſcordiæ.

Componendis ea incumbit Pontifici.

Controverſiarum difficiliarum deciſio ad Pontificem ſpectat.

Deo gratus eſſe nequit qui cum Fratribus exercet inimicitias.

Perpetua pax inter Italos Principes indicta.

Digitized by Google

[illegible]
tiam, & quietem omnimodam eis, & ipſorum cuilibet indicimus, nuntiamus, atque injungimus, integram, & illæſam volentes, ac etiam decernentes, ipſoſque Potentatus, & Principes nihilominus in Domino, & per viſcera miſericordiæ Dei noſtri exhortantes, eiſque, ac dilecto filio de Pergamo nonnullarum armigerarum gentium Capitaneo Apoſtolica auctoritate mandantes quatenus pro ejuſdem Salvatoris gloria, & honore, ac noſtræ, & Sedis Apoſtolicæ reverentia Chriſtianæ reipublicæ, & univerſale bonum privatis commodis anteponere, hoſtilia, quæ in alterutros concitata ſunt arma deponant, & deponi faciant cum effectu, a via facti abſtineant, nec ſe invicem armis, neque injuria provocent, ſed Regis pacifici ſe filios, & cohæredes eſſe commemorantes Chriſtianam pacem obſervent, fraterna ſe amplectantur charitate, & diligant, repetentes animis, quod ex concordia parvæ res creſcunt, & diſcordia maximæ dilabuntur, ac nos qui etſi cum omnibus Chriſtifidelibus, prout officii noſtri debitum exigit pacem continuo habuerimus, & annuente Domino, quantum ad nos attinet ſimus in poſterum habituri, pro majori tamen firmitatis robore, & obſervantia præmiſſorum, continuatione quoque ejuſdem, quam ſemper nos partem fovere conſuevimus, ſed veluti mediatores, & conſervatores, quemadmodum providum decet Paſtorem, procurabimus, ſolicitabimus, tum etiam pro ipſorum Potentatuum reputatione, & honore, nos ipſos, & ſucceſſores noſtros canonice intrantes Romanos Pontifices cum omnibus Vaſſallis, Vicariis, Dominiis, Provinciis, Civitatibus, omnibus Terris, & Caſtris, ipſarumque Communitatibus, & Subditis, nobis mediate, vel immediatè ſubjectis ita in ipſa pace includi volumus, & prout ſingulis de principalioribus Potentatibus antedictis includimus, ita etiam nos ejuſdem pacis conſervatores protectores, & defenſores omnino etiam in poſterum promittimus.

Concordiæ interpretem inter diſſidentes ſe fore pollicetur Pontifex.

Ut autem huic, ut ſperamus, acceptæ paci, ac concordiæ potiora adjiciamus robora firmitatis, & ipſius perſeverantia enixius procuretur, atque altera, & potiſſima intentio magnopere ponderanda,

[illegible]
rationem, unionem, intelligentiam, & ligam olim inter claræ memoriæ Alfonſum Aragonum, & Siciliæ Regem, quondam Franciſcum Foſcari, & Dominium Venetorum, Franciſcum Sfortiam Vicecomitem Mediolani Duces, & Communitatem Florentinam prædictos initas, ac firmatas, ac per ipſum Ducem Mutinæ poſtea acceptatas, & in quibuſdam publicis Inſtrumentis in forma Capitulorum confectis contentas auctoritate prædicta ex certa ſcientia innovamus, reintegramus, ſtabilimus, & approbamus, ac ipſa confœderationis, unionis, & ligæ fœdera toto tempore Capitulis deſignato duratura ſtabilita, ac firmiſſima eſſe decernimus, & non modo a Potentatibus, atque omnibus aliis & ſingulis antedictis, ſed & a dictis filiis Senenſis, & Lucenſis Civitatum Communitatibus, necnon quibuslibet tam noſtris, quam aliorum Vaſſallis, Vicariis, & ſubditis Civitatum aliarum communitatibus, proceribus, Principibus, Baronibus, & nobilibus cujuſcumque, ut præmittitur eminentiæ, dignitatis, ſtatus, vel conditionis fuerint, infra ſimilium quinquaginta dierum ſpatium includendis, & aggregandis, ac infra dictum terminum per documenta publica acceptantibus, quibus, & eorum ſingulis honorabilem, et convenientem locum juxta ipſorum qualitates reſervamus, & quos ea ex nunc prout ex tunc auctoritate, ſcientia, & poteſtate præmiſſis includimus, & incluſos confœderatoſque eſſe declaramus, per præſentes inviolabiliter volumus obſervari, pro cujus rei ſtabilitate, & obſervantia potiori, nos cujus fiducia non in humanis præſidiis, ſed tota conſiſtit in Domino, qui noſtros greſſus pro ſua Clementia, & univerſalem Eccleſiam orthodoxam mirum in modum tuetur, & protegit, inhærentes Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis qui ſub ipſo unitatis, & concordiæ inito fædere bonis reſpectibus, ac ex rationabilibus, & urgentiſſimis cauſis tunc latius explicatis includi voluerunt, uniones, & confœderationes prædictas ratas habentes, & gratas illas tenore præſentium acceptamus, atque eis munus cæleſtis benedictionis adjicimus cum inviolabili obſervantia præmiſſorum.

Veteris concordiæ pactiones redintegratæ.

tate elato univerſi Chriſtianorum potentatus, & principes preſertim ipſius Italicæ nationis eo efficacius, eoque validius reſiſtere poſſint, & annuente Domino gentem perfidam expugnare, atque a finibus Chriſtianorum expellere: pro majori quoque robore, & firmitate ipſius pacis Italiæ, utque pro tuitione fidelium aliquod initium præbeatur, eumdem Bartholomæum maturi conſilii virum ſtrenuum, & fidelem noſtrum, ac ipſorum potentatuum, quemadmodum alias pro reprimendis Turcarum eorumdem conatibus tractatum, & expedientiſſimum fore, tam a nobis, quam ab Oratoribus Potentatuum eorundem laudatum extitit, noſtris, ac ipſorum communibus ſtipendiis expeditionis hujuſmodi contra Turcas prædictos Generalem Capitaneum facimus & deputamus, ſibi ſtipendia per nos, & Potentatus prædictos uſque ad ſummam centum millium florenorum auri, in hunc, qui ſequitur modum perſolvendam conſtituentes, & aſſignantes, videlicet nos, ut aliis præbeamus exemplum in tribus terminis ſcilicet Aprilis, Auguſti, & Decembris annuatim ſummam florenorum ſimilium Decem, & novem millium per Cameram Apoſtolicam ſupradictis Kalendis integre perſolvendam dare; ſolvere, & aſſignare offerimus, ut bona fide pollicemur; & ſimiliter præfatus Rex Ferdinandus totidem, Dux vero, & Dominium Venetorum totidem, Galeatius Sfortia Vicecomes Dux Mediolani prędicti totidem; priores libertatis, Vexillifer Juſtitiæ, & commune ejuſdem Civitatis Florentinę quindecim millium; reliqui vero tres prænominati adhęrentes, & confederati novem millium, videlicet duo primi ex ipſis tribus quatuor mille pro quolibet, & Communitas Civitatis Lucanæ præfata millium Florenorum ſummam in eiſdem terminis annuatim ſolvere teneantur, ita tamen quod idem Bartholomæus infra quinquaginta dierum ſpatium a notificatione præſentium computandorum Communitati Florentinæ prædictæ, vel eorum Syndico Dovadulæ, Mordianenſe vero, & Bubanum caſtra Comitatus noſtri Imolenſis, Dilecto Filio Taceo de Manfredis Civitatis noſtræ Imolenſis in temporalibus generali Vicario, abſque ulterioris moræ diſpendio reſtituat, & reſtitui faciat cum effectu, & inſuper commiſſum ſibi exercitum in Albaniam, ſive Regiones decernendas ſibi per nos, & Potentatus prædi-

Bartholomæus Coleo Italici in Turcam exercitus Dux creatus.

Centum millia aureorum ſtipendii attributa.

Ut portio pro rata in ſingulos fœderatos dividenda.

Oppida occupata reſtituere Florentinis, & Manfredo reſtituenda in Albaniam Coleo Juſſus traducere.

una tertia exercitus ſupradicti, Chriſtophori Mauri Ducis, & Dominium Venetorum prædictorum ultra Padum pro alia verò Ducis Mutinenſis, & Marchionis ejuſdem: pro reliqua autem tertia partibus Civitatum noſtrarum Forolivii, Ravennatis, & Faventinæ territoria aſſignamus.

Volumus autem quod idem Bartholomæus per ſe, vel Procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum de officio prædicto, bene diligenter, & fideliter exercendo in noſtris, ac aliorum Potentatuum predictorum manibus fidelitatis debitæ corporale teneatur pręſtare in forma ſolita juramentum. Cęterum ut præmiſſa omnia ſingula illibata ſerventur, in virtute Sanctę obedientiæ, & ſub anathematis, ac divinę maledictionis interminatione, ac etiam interdicti ſententiis, cenſuris, & pœnis partibus ipſis, earumque adhęrentibus, confęderatis, colligatis, fautoribus, ſequacibus, & etiam colligandis, & confęderandis, aliiſque quorum intereſt, vel intereſſe poterit quandolibet in futurum, diſtrictius inhibemus, ne pacis concordię, confæderationis, & unitatis hujuſmodi per ſe, vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, quovis quęſito colore, aut quavis occaſione, vel eam violare, turbare, aut eis quovis modo contra facere, ſeu venire pręſumant.

De bello ſtrenue in Turcam gerendo Sacramétum nuncupare.

Etſi quod abſit, quiſquam pręmiſſę noſtrę inhibitionis contemptor ſive pacis concordię, confęderationis, & unitatis prędictarum temerarius violator extiterit, ſi talia pręſumens ſingularis cujuſcumque eminentię, aut dignitatis ut pręfertur, vel privata perſona fuerit majoris excommunicationis, anathematis, & maledictionis ęternę ſententias, cenſuras, & pœnas, quas ex nunc prout ex tunc in ipſos violatores, contemptores, atque rebelles ſententialiter ferimus in his ſcriptis ipſo facto incurrant a quibus pręterquam per nos, vel Succeſſores noſtr s canonice intrantes, debita tamen prius ſatisfactione pręmiſſa abſolutionis beneficium nequeant obtinere, ipſorum verò regna, & Dominia, Ducatus, Marchionatus, Comitatus, Civitates, & loca, ac etiam quęcumque alia Dominia, Civitates, & Oppida ſub libertate viventes, eorumque Communitates, & Univerſitates interdicto in eis ſtr ictiſſime obſervando ſubjaceant, & nihilominus pacis,

Fœdi Fragis Eccleſiaſtica exercitatio intentata.

con-

Digitized by Google

tium quiete, ac pacis, concordię confederationis, & ligę prędictarum ſubſiſtentia, & obſervatione firmiori, omnes, & ſingulas ambiguitates, & dubia noſtrę declarationis oraculo tollere, & penitus amputare, interque potentatus ipſos differentias, controverſias, & ſimultates, ſi, quod abſit, occaſione pręmiſſorum emerſerint, dirimere, terminare, ac decidere, prout nobis, & eiſdem ſucceſſoribus, pro omni pręmiſſorum ſubſiſtentia neceſſarium viſum fuerit, ac etiam opportunum, Capitulis ligæ alias in ſuo robore permanentibus.

Concluſiones. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Datum die Februarii Anno Domini 1467. Pontif. anno IV. Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicę MCCCCLXVII. IV. Nonas Februarii Pontificatus noſtri anno IV.

V I.

Prohibitio alienandi bona Eccleſiaſtica, aut illa ultra terminis locandi.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Ambitioſę cupiditati, illorum pręcipue qui divinis & humanis affectatis, damnatione poſtpoſita, immobilia & pretioſa mobilia Deo dicata ex quibus Eccleſiæ Monaſteria, & pia loca reguntur illuſtranturque & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, prophanis uſibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquiſitis mediis uſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi. §. 1. Omnium rerum & bonorum Eccleſiaſticorum alienationem, omneque pactum per quod ipſorum dominium, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum præterquam in caſibus à jure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc cum Eccleſiarum evidenti utilitate,

alienanti vero bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorumque piorum quorumlibet, inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſiæ ſit penitus interdictus, & ſi per ſex menſes immediate ſequentes ſub interdicto hujuſmodi, animo, quod abſit, perſeveraverit indurato, lapſis menſibus eiſdem, a regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ vel Monaſterii cui præſidet in ſpiritualibus & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores vero Prælati Commendatarii, & alii Eccleſiarum Rectores beneficiati vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, Præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus adminiſtrationibus, officiis, Canonicatibus, præbendis, aliiſque Eccleſiaſticis cum cura & ſine ſæcularibus, & regularibus beneficiis quorum res & bona alienarunt dumtaxat, ipſo facto privati exiſtant, illaque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis (illis exceptis, quæ propterea privatę fuerint) libere de jure conferri, niſi alias diſpoſitionis Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſervata, & nihilominus alienatæ res & bona hujuſmodi ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia, ad quæ ante alienationem hujuſmodi pertinebant, libere revertantur.

Nulli ergo, &c.

Datum Romę apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Kalendis Martii Pontificatus noſtri Anno IV. D. P. An. 4 die 1. Martii.

Quod

Digitized by Google

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem ſic ſuis fore gratiis liberalem, quod in Eccleſiarum, Monaſteriorum, aut Clericalis Ordinis perſonarum ſæcularium ſive regularium favore conceſſa, in Cameræ Apoſtolicę, vel aliis præjudicium non redundent.

Plures Pont. multa beneficia perpetuo univerunt.

§. 1. Sane dudum ad humiles univerſorum poſcentium ſupplicationes, & ex certis rationabilibus cauſis tunc expreſſis inducti, tam Nos quam S. R. E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Calliſtus III., & Pius II. Pontifices prædeceſſores noſtri quamplura diverſorum Ordinum Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Prępoſitatus, Conventuales, necnon dignitates majores in Cathedralibus, Metropolitanis, & principales in Collegiatis Eccleſiis, adminiſtrationes quoque, officia, & beneficia Eccleſiaſtica etiam diſpoſitioni Apoſtolicę generaliter reſervata, invicem, vel aliis Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, earumque Capitularibus menſis, ac menſarii, dignitatibus Collegiis, univerſitatibus, & beneficiis, & pręſertim Congregationis Canonicorum Regularium S. Auguſtini Lateranen., & de Scopeto, ſeu S. Salvatoris nuncupatorum, Monacorum S. Juſtinę Paduan. Montis Oliveti, S. Benedicti, Ciſtercien. Vallis Umbroſę, & Cartuſien. Ordinibus, Presbyterorumque S. Georgii in Alga Venetiarum, atque aliis Monaſteriis, domibus, Hoſpitalibus, fabricis, & piis locis, utriuſque ſexus perſonarum, ſub diverſis modis, & formis Apoſtolica auctoritate univimus, incorporavimus, & anneximus, applicavimus, atque ſubmiſimus.

Unde ob non vacationem, Cameræ Ap. jura ſua non præſtabantur.

§. 2. Propterea que Eccleſię, Monaſteria, Prioratus, Prępoſituræ, dignitates, adminiſtrationes, officia, & beneficia unita hujuſmodi amplius nequaquam vacare ſperantur, cumque propterea Cameræ Apoſtolicæ, necnon venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium Collegium, & Sedis Apoſtolicæ Officiales detrimentum non modicum patiantur.

Hic ideo Pon. providet ut in prima parte ſubt.

§. 3. Nos, quorum intereſt eorumdem Camerę, Collegii, & Officialium indemnitati proſpicere, volentes quemadmodum, par eſt, uniones, incorporationes, annexion application., & ſubmiſſiones præfatę, ſi alias rite, & rationabiliter proceſſerunt, ita in ſua firmitate permaneant, quod ipſorum quibus una quam Officialibus pręjatis.

Et prout in ſecunda.

§. 4. Reliqua vero Monaſteria, Prioratus, Præpoſiturę, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia, ut præfertur unita, pro quibus Cameræ Apoſtolicæ annata, ſeu alia jura ſolui conſueverant, vel debebant temporibus retroactis, & de ſolvendo ſingulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inadvertentiam facta non fuit, annatam, ſive medios fructus unius anni in poſterum ſingulis quindecim annis perpetuo ſequuturis, eidem Camerario ſolvere teneantur, & debeant.

Jubet etiam ſolvi annatam d. quindennio præterito, & caveri profuturis.

§. 5. Et quod de omnibus Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis, ut præfertur unitis, a quorum unionum temporibus poſtquam illæ ſortitæ effectum, anni quindecim effluxerunt, infra annum proxime futurum communia minuta, & alia jura ſeu annatas, & medios fructus hujuſmodi ſolvere adſtringantur etiam ſingulis annis quindecim in futurum, prout multi alii ſimiles uniones, & gratias obtinen. faciunt, & facere conſueverunt, & ad hoc ii quorum intereſt infra unius anni ſpacium ſe in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

Alioqui uniones irritat.

§. 6. Alioqui ſi a ſolutione, aut obligatione præmiſſis ceſſare præſumpſerint, union. annexion., & incorporationes præfatæ habeantur penitus pro infectis, & ſic unita Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & cujuſvis qualitatis, aut generis beneficia hujuſmodi tamquam vere vacantia poſſint libere a Sede præfata impetrari, & canonice obtineri, ac ſi uniones ipſæ, & ſuper eis confectæ literæ, proceſſus quoque habiti per eoſdem, & quæcumque inde ſecuta nullatenus emanaſſent.

Clauſulæ derog. & decretus irritans.

§. 7. Non obſtantibus union., & aliis præmiſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 5. die 6. Januar.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo nono, octavo Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Erectio

Digitized by Google

ſolentiam, & illuminationem intendere procuramus, quod ex benemeritis, ſuiſque laudabilibus actibus fructus reportaſſe congaudeant, & cęteri Chriſtifideles eorum immitatione ad virtutum imitanda veſtigia eo ferventius incitentur.

Attentis Friderici Imper. precibus, frequentia populi, rerumque vilitate in Oppido Viennen. aliiſque circumſtantiis;

§. 1. Attendentes igitur, ſicut fidedignorum habet aſſertio, imo facti notorietas indicat, & chariſſimus in Chriſto filius noſter Fridericus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, qui fervore devotionis accenſus nuper ad viſitandum Apoſtolorum limina ad hanc almam Urbem peregre ſe contulit, nobis inter alia explicavit, oppidum ſuum Viennen. Ducatus Auſtriæ Patavien. Diœceſis benedicente Altiſſimo in populi fidelis multiplicatione fecundum, ac bonorum, & rerum omnium ubertate eſſe refertum, & in eo Studium in omnibus licitis facultatibus generale vigere, ac inſignes viros quamplurimos in Theologiæ, Pontificii juris, Medicinæ, & Phiſicæ facultatibus, aliiſque liberalibus artibus eruditos commorari: Monaſteria quoque plurima utriuſque ſexus perſonarum regularium, aliaque ſacra Dei templa, hoſpitalia, & pia loca, in quibus divinus viget cultus, & magna cum veneratione, & ſollemnitate aſſidue divina officia celebrantur, conſiſtere: ipſius quoque Oppidi populum, & univerſitates inter cæteras nationis Germanicæ adeo erga Deum, & ſacroſanctam Romanam Eccleſiam eximia devotione, & fidelitate fulgere, quod ex debito gratitudinis Paſtoralis, & ipſius Imperatoris pręclariſſimis meritis accedentibus, eos Apoſtolica Sedes paternis proſequi debeat affectibus, ac inſigniis majoribus decorare.

Ipſum Oppidum a juriſdictione Epiſcopi, & Capituli Patavien. liberum eſſe vult.

§. 2. Et propterea cupientes devotis, & humilibus Imperatoris præfati petitionibus, ut decet, annuere; ac ipſorum Oppidi, & Populi merita condignis honoribus compenſare, eoſque ſpiritualibus ac temporalibus titulis inſignire, poſt tractatum, quem iteratis vicibus ſuper his cum Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus habuimus diligentem, & matura denique, prout tanta rei qualitas exigebat, deliberatione ſequuta, ex præmiſſis, & nonnullis aliis rationabilibus animum noſtrum inducentibus cauſis, ad divini nominis laudem, & gloriam, exal-

Officialium auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de fratrum eorumdem conſilio prorſus eximimus, & perpetuo liberamus.

Civitatemque nuncupat.

§. 3. Ipſumque Oppidum tamquam locum inſignem, & ad hoc congruum, decentem pariter, & honeſtum in Civitatem Viennen. erigimus, & Civitatem eſſe, & perpetuis futuris temporibus nuncupari decernimus.

Præpoſituram S. Stephani in Eccleſiam Cathedralem erigit per Epiſcopum gubernandam.

§. 4. Ipſius quoque oppidi Collegiatam Eccleſiam Prępoſituram nuncupatam Sancti Stephani alias omnium Sanctorum, quę de Jurepatronatus dilectorum filiorum nobilium virorum Ducum Auſtriæ eſt, & in qua Præpoſitura, Decanatus, Cantoria, & Cuſtodia Dignitates, & quamplures Canonicatus, & præbendæ, Vicariæ quoque, & Cappellaniæ inſtitutæ, & a lege Diœceſana ac omnimoda juriſdictione ejuſdem Epiſcopi Patavien. prorſus exemptæ fore noſcuntur, in Cathedralem Eccleſiam cum præeminentiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & inſigniis congruentibus ipſius erectæ Civitatis Viennen. erigimus, & Epiſcopalis dignitatis honore, & titulo inſignimus: ſponſum utilem, & idoneum per noſtram, & Apoſtolicæ Sedis providentiam annuente Domino præficiendum conſequuturam, cui idem ſponſus præeſſe valeat, & prodeſſe.

Diœceſim præſcribit.

§. 5. Necnon eidem Eccleſiæ Territorium Viennen., & infraſcripti Caſtri Sancti Viti cum omnibus ſuis, & aliis pertinentiis antiquæ Præpoſituræ prędictę pro ipſius Diœceſi aſſignamus, & limitamus.

Capituli efformatio.

§. 6. Volentes, & eadem auctoritate ſtatuentes, quod in eadem Eccleſia ſic in Cathedralem erecta, aliæ omnes, & ſingulę Dignitates, adminiſtrationes, officia, Canonicatus, & præbendæ ac Vicariæ, & Cappellaniæ in eo ſtatu, & robore, in quo antea fuerant, poſt erectionem hujuſmodi exiſtant, & perpetuo maneant cum fructibus, redditibus, & proventibus earumdem; ita tamen quod omnia, & ſingula

Dos Epiſcopi.

mobilia, & immobilia bona, quæ ante erectionem hujuſmodi ad Præpoſituram actu vacantem de jure, vel conſuetudine quomodolibet pertinebant, una cum Caſtro Sancti Viti prope Viennen Civitatem prædictam, & quibuſcumque aliis dictæ antiquæ Præpoſiturę fructibus, redditibus, proven-

Digitized by Google

cibus Juſpatronatus aſſertum.

ejuſque in dicto Ducatu Auſtriç ſucceſſoribus Juſpatronatus, ac præſentandi perſonas idoneas in Præpoſitum, Decanum, Cantorem, & Cuſtodem, necnon ad ſingulos Canonicatus, & præbendas, Vicarias, & Cappellanias hujuſmodi, pro hac primaria vice, & deinceps quoties illos vacare contigerit, inſtitutionem vero, & Confirmationem eorumdem Decanatus, Cantoriæ, & Cuſtodiæ ſingulorumque Canonicatuum. & præbendarum, Vicariarum, & Cappellaniarum hujuſmodi, ſimiliter etiam quorumcumque aliorum Beneficiorum in dicta Viennen. Civitate, & ejus Diçceſi exiſtentium dicto Epiſcopo Viennen. pro tempore exiſtenti perpetuis futuris temporibus reſervamus.

Facultas Epiſcopo, e Capitulo data Statuta conficiendi.

§. 8. Et nihilominus prçfatis Epiſcopo, & Capitulo edendi quçcumque rationabilia, & honeſta ſtatuta, & ordinationes, prout ipſi Eccleſiæ convenire conſpexerint, etiam cum adjectione pænarum, & juramento firmandi pro illorum obſervantia auctoritate præfata tenore preſentium facultatem concedimus, & etiam poteſtatem. Conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis aut aliis in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Clauſulæ.

§. 9. Nulli ergo liceat hanc paginam noſtrç exemptionis, liberationis, conſtitutionis, erectionis, inſignitionis, aſſignationis, limitationis, ſtatuti, voluntatis, reſervationis, & conceſſionis infringere, &c.

Dat. die 18. Januarii 1468. An. V.

Datum Romç apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicç milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo octavo, Quintodecimo Kalendas Februarii Pontificatus noſtri Anno Quinto.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INeffabilis providentia ſummi Patris (qui pro redemptione humani generis, ejuſque reconcilianda natura, Adæ prçvaricatione perpetuæ mortis damnatione mulctata, unigenitum ſuum veſtem noſtrç mortalitatis aſſumere, & poſt evangelicæ doctrinæ ſacra erudimenta, ac vitæ ipſius actus, & converſationis exempla crucem voluit, & mortem ſubire) laudabili imitatione nos inſtruit, ut qui inſufficientibus meritis vices ipſius redemptoris tenemus in terris, ſummis enitamur ſtudiis gregem dominicum vigilantiæ noſtræ ſua præordinatione commiſſum, quem callidi hoſtis verſutia juſtitiæ limitibus ſæpe divertit, auctori noſtro, qui non mortem, ſed pœnitentiam deſiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem, ut in extremi, tremendique judicii ratione reddenda, rigorem juſtitiæ, & ultionis meritæ evitare poſſimus. Decet igitur noſtræ mentis intuitum ad ea vigili attentione convertere, per quæ ſupremi favoris ſuffragante præſidio, ita univerſorum Chriſti fidelium animarum ſaluti proſpiciamus utiliter, & gratiarum ſpiritualium donis ſalubriter conſulamus, quod adverſus ipſius hoſtis aſtutias congruo valeat antidoto ſubveniri, ipſique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altiſſimo conſequantur.

Bonif. viii. Jubilæum quolibet 100. an. conceſſit, ut in rubr.

§. 1. Dudum ſiquidem cum fida relatio antiquorum haberet, quod accedentibus ad honorandam Principis Apoſtolorum de Urbe Baſilicam, magnæ conceſſæ forent remiſſiones, & indulgentiç peccatorum, felicis recordat. Boniſacius Papa Octavus prædeceſſor noſter ſummo ſtudio ſalutem appetens fidelium ſingulorum, & attenta conſideratione recenſens, quod per beatiſſimos chriſtianæ fidei Principes Petrum, & Paulum Sacroſancta Romana, & univerſalis Eccleſia religionis ſumpſiſſet exordium, ac Evangelium Chriſti Romæ reſplenduiſſet: ut iidem Apoſtolorum Principes, gregis dominici paſtores, & ejuſdem Eccleſiæ columnæ firmiſſimæ, in ſpeciali veneratione, & honorificientia haberentur, ipſeque prædeceſſor fidelibus ipſis incomparabilem ſalutis theſaurum aperiret, de fratrum ſuorum conſilio voluit atque decrevit, quod omnes qui anno a nativi-

Digitized by Google

Apoſtolica auctoritate ſtatuit, ut omnes Chriſtifideles qui prædictas Baſilicas, & Lateranen. Eccleſiam de quinquaginta in quinquaginta annos certo modo tunc expreſſo devote viſitaverint, eamdem peccatorum ſuorum veniam conſequerentur,

Greg. xi. ſtatuit etiam viſitari Eccleſia B. Mariæ Majoris.

§. 3. Et ſucceſſive piæ memoriæ Gregorius Papa XI. ſimiliter prædeceſſor noſter cupiens, ut Eccleſiæ beatæ Mariæ Majoris de Urbe cum eiſdem Baſilicis, & Lateranen. Eccleſia indulgentiæ privilegio decoraretur prædicto, ex certa ſcientia voluit, ſtatuit, & auctoritate prædicta ordinavit, quod quicumque Chriſtifideles hujuſmodi indulgentiam per ipſius Clementis literas declaratam aſſequi affectarent, eamdem Eccleſiam B. Mariæ Majoris ſicut Baſilicas, & Lateranen. Eccleſiam ſupradictas viſitare deberent, & etiam tenerentur,

Urb. vi. Jubilæum celebrari præcipit, quolibet anno 33.

§. 4. Et deinde Urbanus Sextus in ſua obedientia nuncupatus provide conſiderans, quod ætas hominum amplius ſolito in dies laberetur pauciores, ac deſiderans quamplurimos ejuſdem indulgentiæ fieri participes, cum ad annum quinquageſimum propter brevitatem vitæ plurimi hominum minime perveniant, ut populorum augeretur devotio, fides ſplenderet, & charitas amplius incaleſceret, ex eiſdem, & aliis non minoribus cauſis de fratrum ſuorum conſilio annum quinquageſimum ſupradictum ad trigeſimumtertium reducens, ſtatuit de fratrum ſuorum eorumdem conſilio, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis quod univerſi fideles vere pœnitentes, & confeſſi, qui in anno a Nativitate ejuſdem Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo, & deinceps perpetuis temporibus de trigintatribus annis in triginta tres annos Baſilicas ac Lateranen., & Sanctæ Mariæ Majoris prædictæ Urbis Eccleſias cauſa devotionis modo præmiſſo viſitarent, eamdem conſequerentur remiſſionem, & veniam peccatorum.

Mart. v. approbavit.

§. 5. Poſtremo vero poſtquam felicis recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex Prædeceſſor noſter reductionem per eumdem Urbanum factam hujuſmodi ratam habens, & gratam, ipſam in ſua firmitate perſiſtere, & anno trigeſimotertio ſupradicto obſervari debere cenſuerat, & ad effectum deduci anno ingruente mo tunc futuro Baſilicas, & Eccleſias antedictas viſitarent, ut præfertur, omnium peccatorum ſuorum pleniſſimam indulgentiam conſequerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Hic modo Pontif. ad annum 25. reducit.

§. 7. Nos igitur, qui miſeratione Altiſſimi labentibus annis regimini Catholicæ, & univerſalis Eccleſiæ fuimus divina clementia diſponente præfecti, provida conſideratione non immerito attendentes humanæ conditionis ſtatum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem uſque adeo celeri curſu, ut præmittitur, properare, breviſſimum quoque vitæ ſpatium, & peccatis noſtris exigentibus, crebras peſtilentias, varios morbos lætiferos, graviſſimas quoque Turcarum, & infidelium adverſus fideles perſecutiones aſſiduas, atque univerſam Chriſtianitatem retroactis temporibus quaſſatam, adhuc variis non quidem minoribus injuriis laceſſiri, & calamitoſis caſibus, & diſpendiis ſubjacere, aliatq. plurimas ærumnas in Chriſt populos adeo invaleſcere, & eis atq. aliis ſiniſtris caſibus plerumque cauſantibus admodum pauci remiſſionum, & indulgentiarum hujuſmodi participes fieri mereantur, necnon ante conſiderantes novum, vel a moribus alienum non eſſe pro veritate temporum, anteceſſorum eorumdem ſtatuta reduci ad ſpatium temporis brevioris, maxime pro ſalute animarum fidelium quam tota mente appetimus, & juxta datam nobis a Domino gratiam aſſidue procuramus, ex præmiſſis, & quibuſdam aliis non minoribus cauſis ad id animum noſtrum inducentibus, annum trigeſimumtertium hujuſmodi de venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & ipſius poteſtatis plenitudine ad annum vigeſimumquintum reducens, auctoritate, ſcientia, & poteſtate præmiſſis, ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenariæ videlicet remiſſionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis noſtro piiſſimo Redemptori) cum omnibus, & ſingulis indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus ſupradictis de vigintiquinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Chriſtifidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de omnipotentis Dei miſericordia, & ipſorum

Digitized by Google

§. 8. Attendant igitur univerſi fideles, qui ad rationem perſpicuę veritatis attingere quærunt, ac in ſtatera cordis juſto libramine ponderent ſuorum ſarcinam peccatorum, & quam graviter ſe reos conſtituerint erga ipſum Redemptorem piiſſimum, divinam contra ſe clementiam provocando. Debitorum ſuorum etiam relegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis ſæculi curſum ad exitum continuo properare, & inexorabilem legem mortis abſque ullius exceptionis beneficio omnibus eſſe indictam, quæ ſine perſonarum dignitatumq. delectu cunctos reddit ęquales, nihilq. eſſe in quo vanam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum naſcenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallenteſque decurſus hujus vitæ mortalitas ad extremum diem fugaci temporis mobilitate raptatur. Provide deinde conſiderent tremendi judicii diem, in qua omnium, que in corpore geſſimus, & ſive bonum fuerit, ſive malum, reddituri erimus rationem, & abſque provocationis effectu quiſque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ ſupplicia, quibus ſecunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cum ita ſit, nihilq. habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori digne retribuere poſſit (cum nullum in ſe bonum inveniat, quod non ſit ei liberaliter a Deo collocatum) ut mortis hujus, & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata ſua omni ex parte ſtudeant expiare, ut ſaltem per hæc media, atque remiſſionum, & indulgentiarum largitionem hujuſmodi, quibus Chriſticolas omnes veluti data manu ad ſalutem perpetuam invitamus, ac ſanctorum meritis, & interceſſionibus adiuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suſcipiant etiam cuncti Fidei Catholicæ profeſſores patris monita, & inſtituta ſalutis, atque pręcipua cum exultatione ad pręparandum iter ſibi ad gloriam ſempiternam has remiſſionum, ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum diſpenſatores indigni, tamquam Jeſu Chriſti Vicarius, de ſacroſanctæ Romanę Eccleſiæ theſauris exhibemus, ut ipſorum animas ab hoſtis teterrimi poteſtate ereptas, immortali Deo Creatori noſtro, ſicuti ſupremis deſideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis ſuperna beatitudine perfrui valeamus. Amen.

Jubilæi Indulgentias conſequi volentes conſiderent que Pontif. proponit.

reſervat.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

IMmoderata perverſorum cupiditas neſciens abſtinere a vetitis, & inordinatis affectibus legem imponere rationis digne præſidentis officium ad executionem Juſtitiæ excitat, ut præſumptorum cohibeatur audacia, & ipſorum cohertio cedat Religionis in exemplum.

§. 1. Horum igitur conſideratione inducti, & ne de rebus ſacris, aut Deo dicatis ad devotionem, & ſalutem credentium Sanctorum Patrum ordinatione provida inſtitutis, & pro impetranda venia ac peccatorum macula abſtergenda inventis lucri cauſa fiat commercium, aut paſſim ut prophana tractentur, univerſis & ſingulis cujuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, Eccleſiaſticis, ſæcularibuſque perſonis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictius inhibemus, ne aliquas cereas formas innocentiſſimi agni imagine figuratas, quas Agnus Dei communis uſus appellat, & Romano tantum Pontifici pro ſupremæ poteſtatis arbitrio illas conficere, benedicere, conſecrare, & cum devotione poſcentibus pro remiſſione peccaminum elargiri licet, ut Chriſtifideles per ejus tactum & uſum inter cetera invitentur ad Dei laudes, ab incendio, atque naufragio liberentur, procella quoque, turbinum fulgura, grandines, tempeſtates, & omne malignum molimen procul ab eis pellantur, prægnantes abſque partus periculo conſerventur, quovis modo, etiam auro, argento, vel aliis thecis incluſas, conſecratas, aut temeritate propria confectas per ſe, vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè vendere, aut diſtrahere, ſeu permutare præſumant.

Conſtitutio, de qua in Rubrica.

Cereoru hujuſmodi virtutes.

§. 2. Si quis autem contra inhibitionem noſtram hujuſmodi temere venire præſumpſerit, ſententiam excommunicationis incurrat, et ſi clericus fuerit, omnibus, quę obtinuerit, Beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis privatus exiſtat, & nihilominus Laicus quoties id fecerit, per annum carceri mancipetur ob tanti facinoris ultionem.

Pœnæ contra inobedientes.

§. 3. Volumus autem, quod ii, qui cereas imagines, ſive Agnos Dei confectos

Qui ceras hujuſmodi ab aliis confectas tenent, cui debeant reſignare.

Digitized by Google

SIXTUS QUARTUS
PAPA CCXIV.
ANNO DOMINI MCCCCLXXI.

SIXTUS IV. antea Franciſcus Roboreus patria Savonenſis ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci, S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli S. Petri ad Vincula electus eſt in Romanum Pontificem die 9. Auguſti 1471. & die 25. ejuſdem S. Bartolomæo ſacro (a) pontificali coronatur Thiara. Sedit in B. Petri Sede annos XIII. dies IV. & octo promotionibus XXXIV. creavit Cardinales temporibus Friderici III. Impe-

(a) Ita Infeſſura in ſuo Diario.

Diſpoſitione divina, quamvis immeriti gregi Dominico, & Eccleſiaſtico ſtatui Præſidentes, inter noſtri officii curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curiæ, & Apoſtolicæ Sedis officialium ſtatus, regimen, & gubernatio, noſtrum ſolicitat animum, ut recte, ſalubriter, & bene diſponantur, præſertim dilectorum filiorum familiarium noſtrorum Cameræ Apoſtolicæ Clericorum, quibus noſtra & Apoſtolicæ Cameræ negocia, ac Fiſci Apoſtolici officii cura, & ſolicitudo non parva incumbit, nobiſque, & Apoſtolicæ Sedi in illis pertractandis ſolerti diligentia & indefeſſo animo, ſummaque cum fidelitate, & continuo labore deſerviunt, ut ea, quæ in illorum, & eorumdem officii ordinationem, ſtatum, favorem, & augumentum, a Rom. Pontifice præcipue Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Calliſto Tertio, prædeceſſoribus noſtris, juſte proceſſiſſe comperimus, per noſtri partes miniſterii jugiter invaleſcant, perpetuamque ſuſcipiant Apoſtolicæ Auctoritatis & roboris firmitatem,

Proœmium.

§.1. Dudum ſiquidem Calliſtus III. Prædeceſſor noſter prędictus, nonnullas ordinationes, ſtatuta, & conceſſiones regimen dicti officii, & perſonarum ejuſdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices, facta & ędita &c.

Eug. IV. Nic. V. & Calliſt. III. ſtatuerſit multa circa regimen Cameræ.

Reliquum omittitur, quia ipſæ Bullæ Eugenii & Calliſti ſunt ſupra, in locis indicatis in rubrica, & Bulla Nicolai V. relata eſt in ea Calliſti III.

§.2. Nos igitur Prædeceſſorum prædictorum, præcipue Calliſti III. in hac parte veſtigiis inhærentes, eoſdem Theſaurarium, & ſingulos Camerę Apoſtolicæ Clericos numerarios, & participantes, ob ipſorum ſpectatam fidem, & integritatem, accuratamque diligentiam, ſedulam ſollicitudinem, in noſtris, & Romanæ Eccleſiæ negociis, non minori, quam dicti prędeceſſoris noſtri gratiæ, & favoris benignitate proſequentes, proprio motu, non ad ipſorum, vel alterius nobis pro eis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex noſtra

Hic modo Pontifex illas bullas cōfirmat.

(b) Excluſis extremis.

Digitized by Google

fat Theſaurarid & Clericos d. Cameræ.

haberi, teneri, & reputari debere decernimus, & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorumdam familiarium noſtrorum etiam, in certo libro Cancellariæ Apoſtolicæ de noſtro mandato ſcriptorum, ſive deſcribendorum, tam in aſſecutione beneficiorum, ſeu eorum gratiis, expectativis, earumque revalidationibus, extenſionibus, mutationibus, reſtitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel alias conceſſis, vel concedendis, quam alias omnibus, & ſingulis, illiſque prorſus ſimilibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus, decretis, ſtatutis, relationibus, favoribus, & indultis utuntur, & gaudent, ſive uti, & gaudere poterunt in futurum, uti, potiri, & gaudere poſſe, & debere, quos pro veris familiaribus deſcriptis, ſive deſcribendis in libro prædicto haberi, ac omnes & ſingulas conceſſiones quibuſvis perſonis per nos factas, & faciendas de prerogativis familiarium noſtrorum deſcriptorum, ſine illorum præjudicio, in eiſdem conceſſionibus apponi ſolitis adjicimus, ad ipſos Theſaurarium & Clericos, quam ad alios familiares deſcriptos, & eorum præjudicium referri, motu et ſcientia prędictis volumus, decernimus, et declaramus.

Expeditiones Cameræ, & Cancellariæ pro eis, & eorum nepotibus ac familiaribus gratis dare præcipit.

§ 4. Ac etiam, ut Theſaurarius, et Clerici antedicti, qui in revidendis, et in dijudicandis literis Apoſtolicis, quæ ad Apoſtolicam Cameram deferuntur, aſſiduo labore exercent, adinſtar aliorum officialium Romanę Curiæ circa literarum earumdem expeditionem laborantium, decorentur, quod de cetero literæ Apoſtolicæ ipſos Theſaurarium et Clericos, præſentes, et futuros, numerarios et participantes, eorumque nepotes et familiares, tam circa gratiam, quam juſtitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Cameram Apoſtolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique, et ſine aliqua ſolutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi et regiſtri, necnon Secretariorum, aliorumque officialium quorumlibet, expediantur et expediri debeant, prout Scriptores ipſi Apoſtolici obtinuerunt gratioſe, concedimus et indulgemus. Mandantes Reſcribendario, et Computatoribus, Abbreviatoribus, Scriptoribus et regiſtri Magiſtris, et Secretariis noſtris, aliorumque quorumlibet officialium Romanæ Curiæ ſculanen. S. R. E. Cardinali Camerario noſtro, eorumque in dictis officiis ſucceſſoribus, præſentibus, et futuris, ut ipſos Theſaurarium et Clericos, eorumque nepotes, et familiares, in noſtri indulti, et conceſſionis hujuſmodi pacifica poſſeſſione confoveant, defendant, atque conſervent, et illo uti libere et gaudere faciant, atque curent; non permittendo contra illius vim, ſeriem, atque formam, eos, a quoquam quavis auctoritate et dignitatę ſuffulto, impeti, vel moleſtari.

Nulli ergo etc.

Datum Romæ Anno MCCCCLXXII. decimoſexto Kal. Februarii Pontificatus noſtri Anno primo.

D. P. A. I. 17 Januarii.

II.

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim.

De qualitatibus autem, munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide ſup. Conſtitut. Martini V. In Apoſtolicæ.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis indefeſſa ſolicitudo, nihil pręterit inordinatum, ſed omnia ſuo paſtorali commiſſa officio, ſicut in Domino conſpicit expedire, certa lege, ac limite concludit, ad eaque maximè animadvertit, quæ ſui Apoſtolici Palatii domeſticam reſpiciunt venuſtatem, admonente Propheta; Domine dilexi decorem domus tuę.

Cauſa hujus reductionis.

§. 1. Hinc eſt, quod ſi dilectorum filiorum ejuſdem Palatii cauſarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina et integritate ceteris præſtans, certo clauderetur numero perſonarum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum diſpendia, faciliorque foret exitus cauſarum.

Reductio Auditorum ad duodecim.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confuſionem ſuboriri didicimus, provide attendentes, omnem dicti Collegii, et Auditorii noſtri moderationem, atque ornatum ad noſtræ ſanctæ Sedis Apoſtolicę gloriam conferre, Motu proprio, ex certa ſcientia, hac irrefragabili conſtitutione perpetuo valitura auctoritate Apoſtolica

ſe ipſis, extincta penitus ſint, & eſſe cenſeantur, illiſque aut eorum alteri aggregari nemo poſſit, neque valeat.

Prohibitio excedendi numerum.

§.3. Nulluſque omnino ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apoſtolicorum vigore hactenus conceſſorum, & deinceps forſan concedendorum, ſub quavis verborum forma, etiam cenſuras, ac alias pœnas ipſo facto irrogantium, etiamſi ad illorum præſentationem ſit proceſſum, ac dicto numero duodenario, motu ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogantium, etiamſi illis de individuo præſentis ſtatuti, & ordinationis noſtræ tenore ſpecialis, & expreſſa, non autem per generales clauſulas derogatio, motu, & ſcientia ſimilibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem noſtram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipue pauperum relevamen emanaſſe, & in poſterum emanare, tenore præſentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti poſſit, ſeu debeat quoquo modo, donec Collegium ipſum ad duodenarium numerum reductum ſit.

Auditores examinentur coram Vicecancellario.

§.4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante abſentia Venerabilis Fratris noſtri Roderici Epiſcopi Albanenſis, S. R. E. Vicecancellarii ad Hiſpaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore exiſtente ejuſdem Eccleſiæ Vicecancellario tantum, & non alias, Auditores ad ipſum officium de cetero admittendos, examinandos fore. Prænominatoſque & alios, infra prædictum ſtatutum numerum exiſtentes Auditores cauſarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum quempiam, niſi numero ut præmittitur redacto, diminuto, & examine facto juxta morem in præſentia prædicti Roderici, ac pro tempore exiſtentis præfatæ Eccleſiæ Vicecancellarii non teneri, nec propterea aliqua Eccleſiaſtica cenſura, ſeu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, arctari poſſe decernimus.

Eorum officium non vacat per promotionem.

§.5. Noſtræ tamen intentionis non exiſtit, quoad Auditores illos, quos forſan pro tempore promoveri contigerit, quo minus in dicto Collegio & Auditorio perſeverent & maneant tamquam Locatenentes, aliquid innovare, præter id quod ha-

municationis, aliaſque pœnas ſtatuit.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prædeceſſores Pontifices Simoniacos cenſuris damnarunt:

§.1. Perniciosam, aut verius deteſtabilem Simoniæ labem, quam veluti morbum peſtiferum, & ſaluti credentium penitùs inimicum, utriuſque Teſtamenti pagina, & juris utriuſque auctoritas plurimum deteſtantur ac puniunt, & ejus comparatione juxta Beati Gregorii ſententiam impia Macedonii hæreſis tolerabilior &, quaſi cetera crimina pro nihilo reputantur, quemadmodum ſane Prędeceſſores noſtri Romani Pontifices, qui fuerunt pro tempore, tota mentis acie, omnique ſtudio, ac ſolertiſſima cura exterminare, horrendique hujus ſceleris patratores, & huic infidelitatis perditioni, quamvis fidem, quam negligunt, tenere videantur, ſe damnabiliter polluentes, formidabilibus cenſuris, & pœnis punire curarunt, ita quoque nos ipſorum in Apoſtolatus apice, licet inſufficientibus meritis ſucceſſores, eam noſtro potiſſimum tempore a Romana Curia, & cunctis fidelium regionibus penitus eliminare cupientes, per hanc noſtram Conſtitutionem perpetuò valituram ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, qui pro ſacris, ſive aliis conferendis vel ſuſcipiendis ordinibus, aut Dignitatibus Perſonatuum, adminiſtrationum, officiorum, vel Beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque collatione, proviſione, præſentatione, electione, poſtulatione, translatione, confirmatione, & aſſecutione Simoniæ labem committere præſumpſerint, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, illas prorſus excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque ſententias, cenſuras, & pœnas ab eiſdem Prędeceſſoribus noſtris in Simoniacos per Conſtitutiones, ſtatuta, & ordinationes ipſorum hactenus promulgatas ipſo facto incurrant.

Eorum Conſtitutiones ſuper hoc confirmat Sixtus.

§.2. Et nihilominus per electiones, poſtulationes, confirmationes, proviſiones,

Digitized by Google

Dat. die 22. Maii 1472. An. I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, undecimo Kalendas Junii, Pontificatus noſtri anno primo.

I V.

Quod feſtum S. Franciſci Ordinis Fratrum Minorum inſtitutoris, uti duplex ab omnibus celebretur, ab omnique opere ſervili abſtineatur, ac ſub obſervantia, & præcepto.

B. Franciſcus tres Ordines inſtituit, ut notavi ſup. ad Conſtit. Hon. III. Solet, ubi plene de eis dixi. Et deinde a Greg. IX. Sanctorum Cathalogo adſcriptus extitit ut ſup. in ejus Conſt. 2. Mira, Et Stigmata D. N. Jeſu Chriſti in corpore ſuo portavit, ut idem Greg. declaravit in alia ejus Conſtit. 12. Confeſſor.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PRæclara Sanctorum merita, & grandia virtutum inſignia, quibus radiantibus in firmamento ſyderibus, Sacroſancta illuſtratur Eccleſia, ac ſupra petram ſtabilita firmiſſima Sanctorum irradiatur ſplendoribus, & novæ prolis inſtaurata præſidio, incrementum ſuſcipit, & fulgorem, eo frequentius debent univerſi fideles congrua devotione recolere, reverentia, ac digna reminiſcentia celebrare ſolemniter collabentibus ſæculis.

S. Franciſcus Ordinem Fratrum Minorum inſtituit.

§. 1. Sed cum prædicta facienda, fidei catholicæ fervor plurimum tepuiſſet, decus ille morum, Deoque acceptiſſimus pauperum Patriarcha Franciſcus, ad ſalvandas animas ipſius Salvatoris noſtri pretioſo cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad ſalutis opera excitandam, erudiendamque & ſuo reintegrandam auctori, ordinatione ſuperna deſtinatus, inter admiranda ipſius opera, Spiritu paraclito inſpirante, novam fratrum Minorum religionem ſacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Eccleſiæ decorem ac populi Chriſtiani profectum in agro dominico tempore opportuno plantavit, inſtituit, & ſupra Petram, quæ Chriſtus eſt perpetuo ſtabilivit, ut præcipua virorum inſigni ſanctimonia, moribus, ſcientia atque virtutibus præditorum, fecunditate & numeroſitate exuperfuſi cœleſtibus, longe lateque univerſas nationes mortalium penetrantes, Chriſti Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Eccleſiæ antemurale conſtituere, ac pro virili ſuo tueri, munire, & ampliare non ceſſant.

...ſiæ multum prodeſſe non ceſſant.

Pro celebritati igitur S. Franciſci feſtivitate cui ſe iſte Pontifex maxime devictum eſſe profitetur.

§. 3. In hujus igitur ſolemniis almi Patris, Seraphicique Franciſci, quem ſupremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis ſibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclariſque virtutibus aliis, corona gloriæ interna claritate magnificat, & quaſi lucernam in domo Domini poſitam, ſummo devotionis ſtudio cenſuit a cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii noſtri debitum eſſe conſpicimus, propter miræ ſanctitatis excellentiam, virtutum ſuarum cumulum, exigentiam meritorum, & hanc Religionem ſanctam, ad extirpandas hæreſes, ſchiſmaticorum, & infidelium confutandos errores, credentium vero profectum, ſalubriter inſtitutam, quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adjicere, ac tanto Confeſſori glorioſo pro ſummis in nos beneficiis, præſertim ab ipſis cunabulis, cum vitalis ſpiritus in noſtro corpuſculo palpitans extingui protinus videretur ipſius, protinus meritis, & interceſſione priſtinæ reſtituti fuimus ſanitati, cum & aliis gratiarum donis, & futurorum præſagiis, quæ cordi noſtro infident, & memoriæ jugiter retinemus, tum quia diverſis temporibus aliis in variis noſtris corporis morbis, & humanis caſibus conſtituti, præſidio ipſius B. Franciſci, qui nos ad ſacram Religionem prædictam, quaſi data manu, pro ſua pietate vocavit, & ad hanc uſque diem, cum hominis utriuſque ſalute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati extitimus.

Feſtum ipſius præcipit obſervari, & illud uti de præcepto ſervantibus indulgentias elargitur.

§. 4. Pro cujus memoria, ejus habitum, & inſignia ad extremum uſque diem corde jugiter geſtare ſtatuimus, etiam pro his acceptis beneficiis poſſibilem nobis gratitudinem aliquam ſuæ quamvis excellentiæ imparem, pro ejus gloria & honore, animarumque ſalute, ſincero & hilari animo exhibere, necnon ipſius feſtivitatis diem celebrem, magiſque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem conſtituere in futurum: de omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, uni-

Digitized by Google

to nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

V.

Approbatio, & explicatio conſtitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci.

Eamdem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. ſui An. IV. quam uti ſimpliciter confirmatoriam prætermiſi. Et pro ejuſdem explicatione convenit alia conſt. Pauli V. Cum Ordo, ubi notabo. De toto autem Ordine ſcripſi ad conſtit. Honor. III. Solet.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAncta Minorum Religio, quæ agrum militantis Eccleſiæ ſanctis operibus, & exemplis copioſiſſime fœcundat, & ſapientiæ ſplendore catholicam illuſtrat Eccleſiam, tanto uberioribus fructibus fertilior eſſe perſpicitur, quanto in ſuo ſtatu quietior permanet, & conſiſtit, & major promptiorq. a ſubditis ejuſdem Fratribus Ordinis ſuis Prælatis obſervantia exhibetur, nulliſque extrinſeci impedimenti perturbationibus agitatur, & moleſtatur, quin in ea caput unicum ſit, & eſſe cenſeatur, a quo omnia dictæ religionis negocia, & cauſę adminiſtrentur, & cui omnes, & ſinguli dicti Ordinis pareant, & illius ſubjaceant diſciplinæ.

Greg. XI. auctoritatē Protectoris Ordinis S. Franciſci præſcripſit in ſua conſt. 4. ſup.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædeceſſor noſter, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ex ejuſdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac uſurpare ſibi ipſis voluerunt, vera ſubditorum præfati Ordinis ad ſuos Prælatos obedientia ſubmovebatur; unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum diſcurſus, & gravia ſcandala fuerant exorta, in magnam ipſius Ordinis jacturam, præjudicium, & ritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis, & fratrum ejuſdem cauſis, & negotiis ſe intromittere, & uſurpata ſibi auctoritate, ea videre, cognoſcere, judicare, & diſcernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuoſiſſima charitate complectimur, utpote, quod in eo a teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus diſciplinis, & moribus inſtituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certiſſimiſq. in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti ſumus, & ad hunc Summi Pontificatus apicem, meritis, & precibus Seraphici illius Patriarchę Franciſci, ejuſdem Ordinis Patris, & fundatoris, provecti fuimus, quieto conſiſtens ſtatu, virtutibus, & meritis augeatur, & multiplicetur, & fidei Catholicæ, & Chriſtianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac ſolidum fundamentum, ex ejuſdem Ordinis fratrum operibus, & prædicationibus proveniant, promptiſſimo, & liberali animo, ut dignum cenſemus, & debitum, ea quæ pro ipſius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & proſperitate, a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris provide ſtatuta, & ordinata ſunt, ut illibata perdurent, noſtræ approbationis munimine ſolidamus, interpretamur, & declaramus, prout ipſius Ordinis tranquillitati conſpicimus ſalubriter expedire.

§. 3. Ut igitur de cetero ipſius Ordinis Profeſſoribus omnis evagandi extra religionem occaſio tollatur, et vera ſuis Prçlatis obedientia, in qua ipſius Religionis verius, et ſolidum firmamentum, et robur conſiſtit exhibeatur, præfatique Ordinis, et fratrum ejuſdem negocia, et cauſę non alibi, neque per alios quam in ipſo Ordine, et ipſius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, et determinentur, dilecti Filii Zanetti de Utino Generalis dicti Ordinis Miniſtri, et totius Generalis Capituli, in hac parte ſupplicationibus inclinati, inhibitionem, et literas prędictas prædeceſſoris præfati, auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, et robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus. Eamdem igitur conſtitut. approbat.

§. 4. Et

dicta auctoritate decernimus, et declaramus.

Protectoremque pro tempore ad Ordinis præservationem hortatur.

§. 5. Hortamurque illum qui ad officium protectionis hujuſmodi (quod in præſentium per obitum bonæ memoriæ Baſſarionis Epiſcopi Sabinenſis dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) aſſumi, et deputari contigerit: et ipſius ſucceſſores dicti Ordinis Protectores, ac eis in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos, et caſus in regula prædicta contentos, et expreſſos, nec etiam in illis (cum non univerſus Ordo, ſed aliqua ipſius pars, et ſpecialis perſona erraret) ipſorum fratrum querelas audire, ſeu de ipſorum cauſis, et negotiis contra literas, et declarationes hujuſmodi intromittere ſe quoquomodo præſumant. Sed curent (uti eſt eorum proprium officium, et præfati ſancti Franciſci, et Apoſtolicæ Sedis intentio extitit) ipſum Ordinem in quieto, tranquillo, et pacifico ſtatu conſervare, et augere, et ab impugnantibus, moleſtantibus, et perturbantibus defendere, et tueri, ne ſecus agendo, Ordinem prefatum non ſolum non protegant, conſervent et exaltent ut tenentur, ſed in animarum ſuarum perniciem, et dicti Ordinis detrimentum, et ſcandalum, confundant, et deſtruant.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. 28. Januarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſecundo, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus noſtri Anno II.

V I.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Franciſci de Paula, cum exemptionum, et gratiarum elargitione.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Dilectis Filiis Fratri Franciſco de Paula, ceteriſque Fratribus Eremitis Eremitorii, ſeu Oratorii Sancti Franciſci de Paula, Conſentinenſis Diœceſis, præſentibus, & futuris, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

SEdes Apoſtolica æqua in omnibus ſemper diſtributrix, ea, quæ pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & [...] piſcopus Conſentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, ſive Eccleſiam ſub vocabulo S. Franciſci, in tenimento de Paula Conſentinæ Diœceſis ædificare poſſes, licentiam conceſſerat: tuque Oratorium hujuſmodi propriis manibus, & expenſis cum dormitorio, pro tuis, & ſociorum tuorum uſu, & habitatione, pro magna parte ædificaveras, & nonnullos ſocios vitam eremiticam ducentes receperas, ipſeque Archiepiſcopus prædictum Oratorium, ſive Eccleſiam una cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, tibi tuæque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tuæ, & ſociorum tuorum devotioni, & ſaluti convenientia, ſalutifera, & opportuna conceſſerat, fecerat, & ordinaverat. Quodque Oratorium, ſive Eremitorium prædictum adhuc pro ſufficienti habitatione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omnino non erat, illudque piis Chriſtifidelium eleemoſynis cum dormitorio, & aliis neceſſariis officinis, tu, ac Eremitæ tui ſocii hujuſmodi continue ædificabatis, ampliabatis, & exornabatis.

...sco de Paula licentiam construendi Oratorium, &c. concessit.

Hic Pont. commisit Episcopo S. Marci, ut concessionem confirmaret, & Eremitarum privilegia huic Ordini concederet.

§. 2. Nos tunc, tuis, & Eremitarum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinati, venerabili Fratri noſtro Epiſcopo S. Marci, ejus proprio nomine non expreſſo, per alias noſtras literas dedimus in mandatis, ut ſi, & poſtquam, vocatis qui forent evocandi, de præmiſſis ſibi legitime conſtaret, conceſſionem, & literas dicti Archiepiſcopi, ac omnia, & ſingula in ipſis literis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apoſtolica approbaret, & confirmaret, ſuppleretque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenisſent in eiſdem; & in eventum approbationis, confirmationis, & ſuppletionis hujuſmodi, vobis prædictis Eremitis, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, & gratiis, quibus Frater Petrus de Piſis nuncupatus, ceterique Eremitæ potiebantur, & gaudebant, uti, & gaudere pariformiter, & abſque ulla differentia, libere & licite poſſetis, & valeretis, conceſſimus; prout in eiſdem noſtris literis deſuper confectis plenius continetur.

Qui Episcopus d. concessionem confirmavit.

§. 3. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Venerabilis Frater noſter Goffredus Epiſcopus S. Marci prædictus, ad executionem prædictarum noſtrarum literarum, illarum forma ſervata, procedens (quia ſibi vocatis vocandis, de a nobis expoſitis legitime conſtiterat) licentiam, donationem, conceſ-

Digitized by Google

ſuis inibi pro tempore degentibus , ac rebus omnibus ad vos , locaq. veſtra quomodolibet pertinentibus , & ſpectantibus ab omni juriſdictione , ſubjectione , & ſuperioritate matrum Eccleſiarum , ac ſua , ſuæq. Eccleſiæ Coſentinæ cęterarumque perſonarum in perpetuum exemit , & liberavit , ac ſub protectione , ſubmiſſione , & juriſdictione Sedis Apoſtolicæ , ſpecialiter , & expreſſe remiſerit , & relaxaverit .

Et B. Franciſcum ſuperiorem cum omnimoda facultate d. Congregationis Eremitarum eligit.

§. 5. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat , a nonnullis aſſeritur , noſtras prælibatas literas , ac confirmationem , approbationem , & defectuum ſuppletionem , ceteraque omnia alia , & ſingula per prædictum Gotfredum Epiſcopum S. Marci illarum vigore facta , & inde ſecuta quæcumque juribus non ſubſiſtere , pro eo quod Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas literas te Fratrem Franciſcum in ſuperiorem hujuſmodi tuæ Congregationis Patrem , Rectorem , & Priorem , ſeu quovis alio nomine nuncupandum dederit , & deputaverit , cui Congregationi præeſſes , ac vita , & exemplis profuiſſes , tuiſq. monitis , mandatis , & præceptis ſalubribus omnes Congregationis hujuſmodi perſonæ obedire , & parere deberent : Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuum ſuperiorem , & priorem , ac una tecum alios quoſcumque ſuperiores , & priores , & officiales canonice eligendi . Necnon Statuta , & ordinationes pro hujuſmodi vitæ obſervantia , a jure tamen divino , & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deviantia faciendi : Tibiq. , & hujuſmodi officialibus omnimodam juriſdictionem ordinariam , in ſpiritualibus , & temporalibus Congregationis hujuſmodi perſonarum , etiam ſi Sacerdotali , ſeu quavis alia præfulgerent dignitate , ac locorum juriſdictiones , animalium , & rerum omnium ad te , tuamq. Congregationem quomodolibet ſpectantium , & pertinentium . Quoſcumq. quoque rebelles , & inobedientes , omniumq. hujuſmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata , & delicta , & cujuſcumque generis maleficia , & crimina , prout juris foret , puniendi , hujuſmodiq. delinquentes incarcerandi , diſciplinandi , condemnandi , liberandi , abſolvendi , ceteraq. faciendi , quę in præmiſſis , & circa pręmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria , & oppor-

[illegible] excommunicationibus , ſuſpenſionibus , et interdictis , ac ſuper quacumque irregularitate , eidem Archiepiſcopo , tam a jure , quam ab eo reſervatis ; et pręmiſſis toties , quoties opus foret , et eſſet , abſolvendi , et diſpenſandi , votaque quæcumque permutandi , et relaxandi , ac pœnitentiam ſalutarem injungendi .

Loca alia recipiendi.

§. 8. Loca , Oratoria quæcumque , et Eccleſias licite accipiendi , et retinendi , quaſcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas , et ſæculares ad vos venientes , et vobiſcum moram trahere , et habitum quem geritis , profiteri , et recipere volentes , ad habitum , et profeſſionem obſervantiæ caſtitatis , paupertatis , et obedientię , acceptandi , et recipiendi .

Privilegia Mendicantium concedit.

§. 9. Necnon ut omnibus , et ſingulis privilegiis , gratiis , immunitatibus , libertatibus , exemptionibus , quibus Fratres S. Franciſci , ceterique Mendicantes fruuntur , et utuntur , frui , et uti poſſetis , et valeretis , ac poſſent , et valerent , indulſit , ac vobiſcum ſuper his opportune diſpenſavit .

Exemptionéq. ab Ordinariis. Attende Con. Trid. Seſſ. 7. cap. 14.

§. 10 Hujuſmodiq. Oratorium , ſive Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula , ac alia quæcumque loca , Oratoria , et Eccleſias per vos in poſterum acquirenda , et acceptanda , cum omnibus juribus , et pertinentiis ſuis , Eremitiſque , et perſonis , ac rebus omnibus , et ſingulis ad vos , veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus , et pertinentibus , perſoniſq. hujuſmodi inibi pro tempore degentibus ab omni juriſdictione , ſubjectione , ſuperioritate matrum Eccleſiarum , ac ſua , ſuæque Eccleſiæ Conſentinæ ceterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia , et motu proprio in perpetuum exemit , et totaliter liberavit .

Sedis Apoſtolic. protectioni ſubmiſit.

§. 11. Ac ſub protectione , ſubmiſſione , juriſdictione , et ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prędictæ totaliter , ſpecialiter , ſingulariter , et expreſſe remiſit , et relaxavit , prout in literis dicti Archiepiſcopi plenius continetur .

Declaratio alterius Bullæ Sixti IV. hac ſuper re.

§. 12. Et de eiſdem nihilominus conceſſionibus , gratiis , & indultis vobis , ſic ut pręmittitur , per prædictum Archiepiſcopum conceſſis , in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter , & ſingulariter mentio facta non fuerat , ſed ſub clauſula generali dumtaxat , videlicet dicendo . Nonnulla alia

portuna proviſione ſuppli- cant.

præmiſſa, conceſſiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiſcopum prędictum, conceſſa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuumq. ſuppletionem., ceteraq. omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum, vigore noſtrarum literarum prædictarum deſuper facta, & inde ſecuta quæcumque, rata, & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes, & ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem ſupplere, ac alias in præmiſſis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui ſupradicta omnia confirmat omneſque defectus ſupplet.

§. 14. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem, relaxationem, indulta, gratias, et literas prędicti Archiepiſcopi, omniaque, et ſingula in eis contenta, noſtras alias, ac dicti Archiepiſcopi literas, ac approbationem, confirmationem, et defectuum ſuppletionem per prædictum, Goffredum Epiſcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, et inde ſecuta quæcumq. omniaq., et ſingula, quę in prędictis noſtris, et prænominatis Archiepiſcopi literis, et proceſſibus, et inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, rataq., et grata habentes, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia laudamus, approbamus, et confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemuſq. omnes, et ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prędictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, et inde ſecuta quęcumq. valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia, et ſingula vobis per prędictum Pyrrhum Archiep. conceſſa, et ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſępe nominatis noſtris literis ſpecialiter, et ſingulariter narrata, et expreſſa fuiſſent.

Exemptionemq. quoad bona, & perſonas a ſuperioritate quorumcumque concedit.

Quoad juriſdictionem Ordinariorum. Vide Concil. Trident. Seſſ. 7. cap. 14.

§. 15. Et inſuper, vos, et veſtrum qemlibet, ac Eremitorium, ſive Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula prædictum, ceteraq. omnia, et ſingula Eremitoria, Eccleſias, et loca per vos in quibuſcumq. Civitatibus, et Diœceſibus ubilibet hactenus recepta, et in poſterum recipienda cum omnibus juribus, et pertinentiis ſuis, Eremitaſq., et perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, et bona quæcumq. mobilia, et immobilia ad vos, et Eremitas, et perſonas, ac veſtrum quemlibet, ac loca Eremitoria, et Eccleſias hujuſmodi quo-

poterant ... ritate, & ſcientia prædictis de ſpeciali gratia tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus, ac ſub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus; ac exempta, & immunia eſſe volumus, nobiſq., & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, ac dictę Sedi immediate ſubjacere. Ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Judiees ſupradicti, ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in vobis, ac Eremitoriis, locis, & Eccleſiis, Eremitis, & perſonis hujuſmodi, ac rebus, & bonis prædictis juriſdictionem, poteſtatem, & dominium poſſint quomodolibet exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac aliæ perſonę in locis, Eccleſiis, & Eremitoriis hujuſmodi pro tempore degentes teneamini de juſtitia reſpondere.

Et extendit dicta indulta ad omnia loca Ordinis.

§. 16. Et inſuper vobis omnibus, & Eremitis, ac perſonis, locis, Eccleſiis, ac Eremitoriis hujuſmodi, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, gratiis, indultis, ceteriſq. omnibus, & ſingulis in præſentibus, & aliis noſtris, ac ipſius Conſentinenſis Archiepiſcopi literis ſæpedictis, ac per eas habitis proceſſibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Eccleſiis, & locis hujuſmodi conceſſis, & concedendis, in quacumque Civitate, & Diœceſi, ac ubique, & in quocumq. loco, auctoritate Apoſtolica prædicta uti, & gaudere, eaq. omnia, & ſingula in hujuſmodi noſtris ac aliis, & prędicti Archiepiſcopi prænominati, literis, & proceſſibus deſuper habitis contenta, cujuſvis ſuperioris ſuper his, aut aliquo præmiſſorum licentia minime requiſita, ac quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apoſtolica, libere, & licite exercere poſſitis, & valeatis. Quæ etiam omnia, & ſingula in præſentibus, & aliis noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis ſæpe dictis, ac proceſſibus deſuper habitis contenta, auctoritate, & ſcientia prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per prę́ſentes.

Contraria tollit.

§. 17. Fel. rec. Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri contra exemptos, quæ incipit. Volentes, & qualibet alia conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante.

§. 18. De-

Digitized by Google

VII.

Ampliſſimæ gratiæ, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Ordinis Sancti Franciſci, quæ propterea Mare magnum nuncupantur.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

REgimini univerſalis Eccleſiæ meritis licet inſufficientibus diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, ut juxta creditæ nobis deſuper diſpenſationis officium, quieti ſubditorum quorumlibet præſertim ſub Religionis habitu, ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum utique proſperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur ſolicitudinis ſtudio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ Religionis incremento, animarumque ſalute a prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus provide facta ſunt, ſublatis ambiguitatibus quæ exinde emerſiſſe noſcuntur, in ſua integritate perſiſtant, noſtri miniſterii partes interponimus efficaces. Dudum ſiquidem a fe: re: Eugenio Papa Quarto prædeceſſore noſtro, literæ emanaverunt tenoris ſequentis, videlicet.

Eug. IV. edidit conſt. confirmantē bullam Clem. IV.

§. 1. Eugenius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licet debitum paſtoralis officii, &c.

Omittitur hæc bulla, quia eſt ſimplex confirmatoria Bullæ Clem. IV.

§. 2. Clemens Epiſcopus, &c. Virtute conſpicuos, &c. *Tom. III. fol. 433.*

Hic Pont. eas confirmat.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo Generalis Miniſtri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem aſſumpti fuimus, & perſonarum ejus ſtatum proſperum, & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipſe multa refulgens gloria meritorum, & gratia redolens ſanctitatis in agro militantis Eccleſiæ, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxę hactenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore ſpe firma tenemus, palmites ſuos a-

mibus, & profeſſoribus in genere, ſub quacumque verborum forma conceſſas, quas ac ſi de verbo ad verbum, una cum prædictis literis Eugenii prędeceſſoris prę-fati, præſentibus inſertæ forent, haberi volumus pro expreſſis, ac omnia, & ſingula in illis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela, omnia, & ſingula per Clementis, & Eugenii, alioſque prædeceſſores noſtros prædictos in eiſdem literis, pro, & in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, ſtatuta, decreta, conceſſa, & indulta fieri, & ſervari debere, auctoritate, motu, & ſcientia prædictis de novo ordinamus, ſtatuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Minorum illiuſq. domibus, & profeſſoribus concedimus, & indulgemus.

Ampliatio privilegii celebrandi tempore interdicti, & cum altari portatili. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 4. Et quia ſicut accepimus, noſque ipſi experientia didicimus in minoribus conſtituti præfati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia hujuſmodi nonnulla dubia poſtmodum ſunt exorta, habita ſuper illis conſideratione decenti, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, literas ejuſdem Clementis prædeceſſoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis profeſſoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare; & quod eorum inſiſtentes obſequiis, cenſuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos perſæpe requiri, ut etiam extra oratoria ſuper hujuſmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti tempore, Tertii Ordinis Sancti Franciſci de Pœnitentia nuncupati fratres, & ſorores, ac ſuos, & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eiſdem fratribus, ut non ſolum in oratoriis, & locis in quibus degunt, ſed etiam in quovis alio loco congruenti, & honeſto, poſſint ſuper altari portatili ejuſmodi, miſſas, & alia divina officia libere, & licite celebrare, exceptis Eccleſiis ab Ordinarii juriſdictione non exemptis, quoties id eiſdem fratribus per Ordinarios ex cauſa contigerit inhiberi. Et ut liceat eis ter-

S 2 tii Or-

Digitized by Google

Cuſtodes habuerint pro tempore in Confeſſores, abſolvendi ipſos Miniſtros, Vicarios, & Cuſtodes ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia perpetraſſent, propter quæ eſſent merito ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi, facultatem concedit, & propterea qui ſint deſtinandi, perſæpe revocetur in dubium, ut abſolventium, & abſolvendorum, diſpenſantium, & diſpenſatorum pro tempore puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem Apoſtolicam merito deſtinandos. Reliquis verò omnibus, etiam Simoniæ pravitate qualitercumque irretitos, poſſe per illos, quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis gratiam, juxta caſuum exigentiam impertiri.

Qui ſint Caſus Apoſtolicæ Sedi reſervati.

Ampliatio juris ſepeliendi. *Tu quoad ſolutionem quartæ [illegible] ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13.*

§. 6 Eam vero partem literarum ejuſdem Clementis Prædeceſſoris, in qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis liberam eſſe voluit, ſalva juſtitia Eccleſiarum, a quibus corpora mortuorum aſſumuntur, declarantes, libertatem hujuſmodi, intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipſi nullius ſuper hoc petita licentia, Parochias, in quibus corpora prædicta forent cum Cruce proceſſionaliter ingredi, ac corpora ipſa levare, & ad eorum Eccleſias ſepelienda deferre poſſint, ubi hoc conſuetum foret, vel Presbyteri de levatione requiſiti id facere recuſarent, nec cogantur inviti etiam prætextu cujuſvis conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad Parochiales Eccleſias, aut loca deferre, & cum illis vel ſine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua divina officia, ante vel poſt ſepulturam eorumdem. Juſtitiam autem Eccleſiarum a quibus corpora ipſa ſumuntur, juxta ejuſdem Clementis Prædeceſſoris voluntatem, ſalvam eſſe debere decernimus eo caſu, quo dumtaxat apud loca ipſorum fratrum corpora ipſa ſepeliuntur: ſi vero non apud eos, ſeu alios etiam Mendicantium Ordinum profeſſores corpora ipſa contingeret ſepeliri, ex his, quæ ad fratres prædictos, apud quos tunc corpora ipſa non ſepelirentur, de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel univerſali titulo directe vel per obliquum, nullam Canonicam aut Parochialem portionem dare teneantur, nec ſimiliter aliſolvenda veniret, conventiones ſi quę ſunt inter fratres prędictos, & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum rectores initæ, laudabiles, & honeſtæ, in poſterum obſerventur.

§. 7. Et ſi forte, per nos vel Sedem Apoſtolicam, de pie legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ cauſæ, ex quavis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterum concedi, & ſolvi aut dari mandari contingeret, fratres prædictos, & illorum domos ac eis legata, & relicta aut alias in eorum favorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis hujuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis fratribus, & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quę etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Exemptio aliquid ſolvendi de legatis piis.

Ampliatio exemptionis a decimis.

§. 8. Indultum vero ejuſdem Clementis prædeceſſoris de decimis non ſolvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpe neceſſitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu, & ſcientia prædictis extendimus, decernentes ipſos fratres Minores etiam ſi per quoſcumque exemptos, & mendicantes ſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed alias ſit derogatum ſpecifice earum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Ampliatio exemptionis a juriſdictione Ordinariorum. *Tu adverte, quod Concil. Trid. ſeſſ. 4. cap. 7. aliud ſtatuit.*

§. 9. Et ne prætextu conſtitutionis Innocentii Papę Quarti prædeceſſoris noſtri, quę incipit (Volentes) locorum Diœceſani, & alii ordinarii, aut alii quicumque in perſonas, & loca fratrum prædictorum contra ejuſdem Clementis prædeceſſoris in fine literarum prędictarum ordinationem ſibi quicumque juriſdictionem, & ſuperioritatem vendicare præſumant, diſtrictius inhibemus, ne quiſpiam abſque dictę Sedis ſpeciali commiſſione, & auctoritate, in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Minorum, utpote prorſus exempta, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſpeciali-

Digitized by Google

aliter allegata, nullius roboris, vel momenti eſſe, & pro infectis prorſus haberi debere.

Facultas audiendi confeſſiones.

§. 10. Præterea quia parochialium Eccleſiarum Rectores prefati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis Minorum eorum peccata confitentur, perſæpe ſe reddunt in exhibitione Euchariſtię, & Extremę unctionis difficiles, concedimus ipſis fratribus Ordinis Minorum, ut eiſdem perſonis eis confeſſis, quibus rectores pręfati ſine rationabili cauſa denegaverint, ſeu malitioſe diſtulerint Euchariſtiæ ſeu Extremæ unctionis ſacramenta miniſtrare, ſuper quo eorumdem confeſſorum aſſertioni ſtari debeat, illa petentibus poſſint impune exhibere.

Loca Monialium deſtituta fratribus applicentur.

§. 11. Et quum aliquando contingat Monaſteria Monialium ſanctæ Claræ, & Minoriſſarum, ſeu Sancti Damiani nuncupatarum monialibus deſtitui, adeo ut de eorum reformatione ſpes nulla ſuperſit, convenientiuſque ſit, quod illorum ſic deſtitutorum bona ad ipſos fratres deveniant, quorum erant curæ commiſſa, quam ad alios, illa quę ſic deſtituta exiſtunt, & deſtitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus perpetuis uſibus fratrum domui dicti Ordinis Minorum ejuſdem deſtitutis monaſteriis propinquiori applicamus, itaut fratres ipſi poſſint de illis, & eorumdem monaſteriorum ſtructuris, & ędificiis pro eorum voluntate diſponere. Proviſo quod illorum Eccleſię, & oratoria, ad prophanos uſus non redigantur, ſed in illis quandoque divina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum cũ licentia Fratrum ſepeliuntur.

§. 12. Inſuper quum nonnulli ad Ordinem prædictum fratrum Minorum ſpecialem gerentes devotionis affectum, ordinent eorum cadavera cum habitu fratrum Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentia ſepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini, & fratribus prędictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipſos eſſe ſepeliendos, etiam ſi alibi ſuam elegiſſent ſepulturam, nec poſſe etiam in loco per eos electo cum habitu quomodolibet ſepeliri, aut ad ſepeliendum portari, abſque fratrum domus loci, in quo tales deceſſerunt expreſſa licentia, & aſſenſu.

§. 13. Ceterum ne, ſi ratione parochiativa lætentur.

Prælatorum Ordinis facultas diſpenſandi ab irregularitate, &c.

§. 14. Et ut dicti Ordinis profeſſoribus omnino vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, Generali, & Provincialibus Miniſtris dicti Ordinis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minorum profeſſoribus, defectum natalium, ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis cauſa (pręterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, poſtquam Ordinem ipſum profeſſi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujuſmodi non obſtante, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros Ordines promoveri, & in illis etiam altaris miniſterio miniſtrare, & tam ipſi regulares, quam defectum natalium patientes prædicti, ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere, libere, & licite valeant, motu, ſcientia, & auctoritate prędictis concedimus per præſentes.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod confeſſis Fratribus, iterum Parochis confiteri debent.

§. 15. Rurſus intelleximus, quod & ſi bonæ memoriæ Joannes Papa Vigeſimus ſecundus prædeceſſor noſter illorum opinionem, qui aſſerebant, quod confeſſi fratribus prędicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicantium, ad audiendas confeſſiones juxta juris diſpoſitionem deputatorum pro tempore, tenebantur eadem peccata rectori eorum parochialis Eccleſiæ iterum confiteri, reprobaverit; & deinde prætatus Eugenius prædeceſſor reprobationem hujuſmodi approbaverit, contra talia aſſerentes tamquam de hęreſi ſuſpectos, per locorum Ordinarios inquiri; & procedi mandaverit, ac ſucceſſive piæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter pręceſſor noſter geſta in pręmiſſis ab eiſdem Joanne, & Eugenio prædeceſſoribus robur perpetuę firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominus adhuc nonnulli eorum inhærentes proterviæ, opinionem prædictam, & deſuper factos, damnatos, & male ſonantes, ac reprobos articulos, veros eſſe affirmare non verentur, ut talium præſumptuoſa temeritas tanto minus invaleſcat, quanto plurium erit ſuperiorum correctioni

Digitized by Google

vilegiis decorati, ut quos par labor pariaq; merita conjungunt, paria conjungant privilegia, & favores, eiſdem Ordinis Minorum fratribus, ut profeſſoribus, ac conceſſis fratribus Prædicatoribus, & eiſdem Prędicatorum Ordinis fratribus ut pręmiſſis, & aliis conceſſis prędictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, favoribus, & indultis, tam ſpiritualibus quam temporalibus a prędictis, & aliis Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus, quę omnia ac ſi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro expreſſis, & noſtræ approbationis munimine ſolidamus, ac decernimus robur perpetuę firmitatis obtinere, potiri, & gaudere poſſint, & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus, & per omnia, prorſus & ſine ulla differentia, proinde, ac ſi quę, uni ex Ordinibus prędictis ſunt conceſſa, utrique ſimul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in poſterum. Et quę de Magiſtro generali, & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monaſteriis Monialium ſub eorumdem fratrum Prędicatorum cura, & ſecundum ipſius Ordinis Prędicatorum inſtituta viventium ſunt ſtatuta, in Generali, & provincialibus Miniſtris, & vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, & Monaſteriis Monialium dicti Ordinis Sanctę Clarę, & Minoriſſarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & e contra cenſeantur eſſe ſtatuta.

Inhibitio contra quoſcumque Ordinis perturbatores.

§.17. Diſtrictius inhibentes eiſdem locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ & ſuſpenſionis a regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, pœnis, eo ipſo per eos, qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & profeſſores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii prædictorum, & aliorum quorumcumque prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium noſtrarum literarum tenorem, inquietare, ſeu moleſtare, & eos, aut teſtamentorum ultimarumque voluntatum executores, & hæredes prædictos parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel perſuadere, nec etiam ad præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum, auxilium, conſilium vel favorem dare, directe vel indirecte quoquo modo prœſumant.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§.18. Et nihilominus cuilibet in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & Metropolitanę, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ canonicis per univerſum orbem, qui deſuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & Fratres, ac illorum, ſeu ad commodum eorum Romanæ Eccleſiæ ſyndicus deſuper requiſitus fuerit, per Apoſtolica ſcripta in ſolidum mandamus quatenus per ſe vel alium ſeu alios præmiſſa ubi, & quando opus fuerit ſolemniter publicantes, & eiſdem Fratrum Prędicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac profeſſoribus, in prœmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione, vel quaſi privilegiorum & conceſſionum hujuſmodi gaudere, Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoſcumque alios indebite moleſtari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari. Ac etiam ſummariè, & de plano ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, contra quoſcumque, cujuſcumque qualitatis, vel conditionis exiſtant, aut quacumque Eccleſiaſtica etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniti; in quibuſcumque cauſis per eos movendis, quacumque ratione vel cauſa quæ excogitari poſſit, eis miniſtrent juſtitię complementum, exequendo, quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit illos irretitos eſſe declarent, ac faciant & mandent interdictos, ſuſpenſos, & excommunicatos publice nunciari, & ab omnibus arctius evitari, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent. Contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis.

§.19. Non obſtantibus recolendęs: memorię Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in

Digitized by Google

quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, & inter quoſcumque dictorum Ordinum Fratrum Prędicatorum & Minorum profeſſores, ac locorum Ordinarios ſeu rectores prædictos initis, & concluſis hactenus obſervatis, pactis, & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Clemens, & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcumque. Quibus omnibus, illa ac ſi de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa ſpecialiter & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, ſeu quibuſvis aliis, communiter vel diviſim a Sede prçfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca, ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictę Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam preſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectus earum, & conceſſa in eis juriſdictionis executio impediri poſſet quomodolibet vel differri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc, illa & quęcumque alia quę in futurum per nos vel Sedem Apoſtolicam, quomodolibet concedi, & ſtatui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenii, aliorumque prędeceſſorum prædictorum, & præſentium literarum hujuſmodi tenorem, necnon ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliuſque roboris vel momenti eſſe decernimus.

Tranſumptorum fides.

§.20. Et quia difficile foret &c.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo, &c.

Si quis autęm &c.

D. P. An.4. Die 31. Aug.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo

R uſque efficaces.

Eug. IV. confirmavit bullas Greg. XI. & Martini V.

§.2. Dudum ſiquidem a fel. rec. Eugenio Papa Quarto prædeceſſore noſtro emanaverunt literæ tenoris ſubſequentis.

Eugenius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Ad perpetuam &c.

Omittuntur Bullæ Eug. IV. Martini V. & Greg. XI. hic inſertæ. Quoniam Bul. Greg. XI. eſt ſup. Tom. III. Par. II. pag. 355. aliæ autem ſunt ſimpliciter ejus confirmatoriæ.

§.2. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum & perſonarum ejus ſtatum proſperum & tranquillum &c. affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prędeceſſorum noſtrorum, qui Ordinem prædictum fratrum Prædicatorum &c. *mutandis mutatis uſque ad* impertiri,

Et ut dicti Ordinis profeſſoribus omnibus vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas Magiſtro, & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nefario & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis cauſa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent diſpenſandi cum dicti Ordinis Prædicatorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint ut defectu & irregularitate hujuſmodi non obſtantibus, irregulares ipſi, ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoveri, & in illis etiam in altaris myſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque adminiſtrationes, & officia eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere & exercere, libere, & licitè valeant, motu & ſcientia ac auctoritate prędictis concedimus per prçſentes.

Ampliatio facultatis dandi liberam ſepulturam in eorum Eccleſiis.

§.6. Eam verò partem literarum ejuſdem Gregorii prædicti, qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis liberam eſſe voluit (ſalva juſtitia Eccleſiarum a quibus corpora aſſumuntur) declarantes hujuſmodi intelligi debere etiam quoad hoc, ut fratres ipſi, nullius ſuper hoc petita licentia, parrochias in quibus corpora prędicta forent, cum Cruce proceſſionaliter

liter

Digitized by Google

rum a quibus corpora ipſa aſſumuntur juxta Martini prædicti prædeceſſoris voluntatem, ſalvam eſſe debere decernimus, in omnibus aliis caſibus prętcr eos, in quibus eorumdem Gregorii, Martini, & Eugenii prędeceſſorum noſtrorum ſpecialia privilegia, fratres ipſi ab hujuſmodi ſolutione quartę ſunt exempti. Nec aliquo caſu, de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis vero caſibus quam in præmiſſis in quibus quarta ipſa ſolvenda veniret, conveniret, conventiones (ſi quæ ſunt inter fratres prędictos & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores initę) laudabiles & honeſtę in poſteſterum obſerventur.

§.7. Et ſi forte &c. *parimodo uſque* exhibere.

§.11. Et cum aliquando contingat monaſterium Monialium S. Auguſtini, ſub cura, habitu, & Conſtitutionibus Fratrum Prędicatorum degentium monialibus deſtitui &c. *uſque* lętentur.

§.14. Rurſus intelleximus quod & ſi bon. mem. Joannes XXII. &c. *uſque ad finem*.

D. P. An. 4. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicę MCCCCLXXIV. Pontificatus Noſtri anno IV.

I X.

Privilegium Curialium tam laicorum, quam Eccleſiaſticorum, libere diſponendi etiam ad favorem incapacium, de bonis in Alma Urbe, & infra decem milliaria, quamvis ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa Conſtitutionis.

ETſi univerſis Romanę Eccleſię dominio temporali ſubjectis Civitatibus, pro eorum ſtatu proſpero, & incrementis felicibus, Apoſtolica nos deceat proviſione conſulere, Almæ tamen Urbi noſtrę, ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli martyrio conſecratæ (quæ ipſius Petri ſedes ſacerdotii principatus, & Chriſtianę religionis caput eſt) eo nos convenit ampliora cura proſpicere, quo ipſa ſacerdotalis civitas, eunctis aliis prælata, nobiſque peculiaris filia, & paterna dilectione conjuncta exiſtit.

ra conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli, tam noſtri Curiales Rom. Curiam ſequentes, quam alii cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel quavis alia Eccleſiaſtica aut mundana dignitate pręfulgeant, & (ſi regulares fuerint) adminiſtrationem, aut dignitatem obtineant, qui palatia, domo, caſalia, ſive alia ędificia, urbana vel ruſtica, ædificaverint, aut ædificabunt, ſeu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut ędificata, & conſtructa emerunt, aut emerint, ſeu ement, aut illa, vel cenſus annuos, jura & quęvis immobilia bona, in dicta Urbe, vel extra, aut prope eam ad milliaria decem, & alio quovis juſto titulo, tam ex bonis, & pecuniis propriis, quam ex fructuum, reddituum, & proventuum eccleſiaſticorum beneficiorum ad eos ſpectantium, proventibus, acquiſiverint hactenus, vel acquirent in poſterum, de eiſdem caſalibus, domibus, palatiis, ædificiis, cenſibus, juribus, nec non territoriis, feudis, juriſdictionibus, & bonis aliis quibuslibet (dummodo ad Eccleſias, monaſteria, & alia pia loca, aliter, quam ex fructibus eorum, ut præfertur, de quibus ad effectum pręſentium, licere volumus eis pro voto diſponere) non pertineant, in vita ipſorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, diſponere, teſtari, codicillari, eaque legare, relinquere, ſeu inter vivos, & cauſa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obſequiorum eis impenſorum, quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint (etiam ſi alias hęredes, legatarii, donatarii, univerſales aut particulares hæredes; ſucceſſores, & perſonæ alię, ad quas ex dominorum voluntate pervenerint) illa filiis, nepotibus, conſanguineis, affinibus, familiaribus, vel aliis, etiam ſi incapaces, & inhabiles ſint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodo criminis læſæ Majeſtatis, rei, aut Eccleſiæ Romanæ, prędictę hoſtes, non exiſtant) erogare donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoſcumque uſus convertere.

§.2. Et ſi ipſas Eccleſiaſticas, aut dignitatem ſeu adminiſtrationem habentes regulares perſonas de bonis prædictis aliter non diſpoſito, decedere contigerit, pala-

Privilegium proximiorum etiam illegitimorum in illis ab inteſtato ſuccedendi.

Digitized by Google

autem ex fructibus, redditibus, & proventibus eccleſiaſticis) acquiſita fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium, ex certa ſcientia concedimus, eiſque facultatem, & poteſtatem teſtandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi; proximioribus verò, necnon agnatis, & cognatis prædictis, incapacibus, & defectum natalium patientibus, in eis, ut prefertur, ſuccedendi, licentiam liberam impartimur.

Prohibitio eos deſuper moleſtandi.

§.3. Diſtrictius inhibentes dilectis filiis Cameræ Apoſtolicę Clericis, & aliis noſtris, ac Curiæ, & Urbis prędictarum Officialibus, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum Eccleſiaſticorum locorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, Prioribus, Prępoſitis, Plebanis, Rectoribus, aliiſque quocumque nomine nuncupentur de bonis per eoſdem, ut premittitur, relictis, legatis, donatis, ſeu quovis modo in dicta Urbe, vel extra, infra ſpatium prætaxatum dimiſſis, quovis modo ſe intromittere, aut illa petere, vendicare, ſeu hęredes & ſucceſſores decedentium perſonarum earumdem, illorum occaſione impedire aut moleſtare quoque modo pręſumant, ac decernentes irritum & inane &c.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A.4. die 1. Januar.

Datum Romę apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, Kal. Januarii Pontificatus noſtri Anno quarto.

X.

Quod brunus color veſtimentorum præfinitus a Benedicto XII. pro Monacis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, intelligatur de colore nigro, & non griſeo, Et quod totus Ordo albi tantum & nigri coloris veſtibus utatur.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi cunctis Eccleſiaſtici ſtatus, perſonis, & aſſuetæ pietatis officio aſſiſtere teneamur, illis tamen ſub regulari obſervantia Altiſſimo famulantibus præcipue Ciſtercien. eo magis adeſſe nos convenit, quo ſublatis quibuſvis dubietatibus majo-

ne bruni coloris niger color veniat, vel griſeus: & ſicut eadem petitio ſubjungebat, aliqui Abbates, et Monaci ac Moniales ipſius Ordinis panno nigro, aliqui vero griſeo utantur, & diverſitas habitus inter ejuſdem Ordinis profeſſores eſſe videtur, pro parte ejuſdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi ac Ordini, Monacis ac Monialibus præfatis, earumque ſtatui ſuper præmiſſis opportune providere benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pont. appellatione bruni coloris, nigrum colorem venire declarat.

§.3. Nos igitur ad quos ſpectat ſuper his adhibere vigilantiæ noſtræ curam, ut omnis dubietatis ſcrupulus de medio tollatur, & habitus ipſorum ſe invicem conforment, quacumque diſparitate ſublata, literarum, ac conceſſionis, & ſtatuti hujuſmodi tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, verba prædicta bruni coloris interpretantes, quod appellatione illorum niger tantum color veniat & intelligatur, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium ex certa ſcientia declaramus.

Nigri igitur aut albi coloris habitum geſtari præcipit.

§.4. Et inſuper pro potioris cautelæ ſuffragio, volumus, ac eadem auctoritate & tenore etiam ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monaci, & Moniales ejuſdem Ordinis pręſentes, & futuri ad uſum perſonarum ſuarum pannis nigri vel albi coloris ſolum & dumtaxat utantur.

Alterius habitus uſum prohibet.

§.5. Mandantes per Apoſtolica ſcripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis univerſis Patribus Abbatibus ejuſdem Ordinis pręſentibus & futuris quatenus ipſi, & quilibet ipſorum poſtquam præſentes noſtræ literæ ad eorum notitiam pervenerint, declarationem, ſtatutum, & conceſſionem noſtram hujuſmodi obſervent. Et per ſe vel alios etiam a quolibet ipſorum, necnon aliis Abbatibus, & Monacis, ac Monialibus ejuſdem Ordinis perpetuo faciant inviolabiliter obſervari. Non permittentes eoſdem Abbates, Monacos, & Moniales pannos ad uſum perſonarum ſuarum, alterius quam nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet uti. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

T §.6. Non

Digitized by Google

X I.

Comprobatio conceſſionis Callixti III. de Canonizatione Sancti Alberti de Drepano Inſulæ Siciliæ olim Profeſſoris Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo.

Ex Montiguano Bull. Ord. Carmelit.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CÆleſtis aulæ militum numerum adaugeri ſancta lætatur Eccleſia, & propterea eos, qui ex hoc ſęculo tranſeuntes communi opinione fidelium ſuperna Patria digni reputantur, præſertim miraculorum celebritate fulgentes æternitatis memoria decorare convenit, ut eorum laudes frequentioribus valeant reſonare præconiis, & Dominus in ſanctis ejus jugiter collaudari. Idcirco nos ea, quæ pro honorificentia Beatorum de Prędeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum beneplacito pie obſervari comperimus, libenter, cum a nobis petitur, Apoſtolico præſidio confovemus.

Ad preces Gen. Ordinis Calixtus III. Beatorum honoribus coli permiſit B. Albertum de Drepano.

§.1. Sane pro parte dilecti filii Chriſtophori Martinoni Magiſtri Generalis Ordinis fratrum Beatæ Marię de Monte Carmelo nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dudum fel. rec. Calixto Papæ tertio Prædeceſſori noſtro pro parte quondam Joannis Soreth, tunc Magiſtri Generalis dicti Ordinis expoſito, quod B. Albertus, qui, dum vitam cęlibem ageret in humanis, frater dicti Ordinis fuit, & cujus corpus in Eccleſia Sanctæ Mariæ Meſſanenſis Inſulæ Siciliæ fratrum dicti Ordinis requieſcit, clareſcentibus miraculis a Chriſtifidelibus illarum, & diverſarum Mundi partium in veneratione habetur, & propterea in diverſis Eccleſiis per diverſas mundi partes Altaria & Eccleſię ad honorem Dei, & ejuſdem Sancti Abbatis commemorationem erecta fuerant, unde deſiderabat, quod Chiſtifideles ipſi in eorum hujuſmodi laudabili propoſito per tolerantiam Sedis Apoſtolicæ continuare libere & licite poſſent & valerent; ad quam quidem humilem petitionem cum præfatus Calixtus Prædeceſſor annuiſſet, Venerabilis frater noſter Guillelmus Epiſcopus Oſtienſis, tunc tituli Sancti Martini in Montibus Pręsbyter Cardinalis, qui etiam tunc pręſens aderat, de licentia, & conſenſu dicti Prædeceſſoris, & mandato expreſſo vivæ ... ſtiſidelibus præſentes litteras inſpecturis ſalutem in eo, qui eſt vera omnium ſalus.

Dignum & conveniens judicamus de iis teſtimonium reddere, quæ pacem conſcientiæ multorum, & devotionis augmentum concernere videntur. Notum igitur omnibus facimus, & teſtamur per præſentes, quod Sanctiſſimus in Chriſto Pater Dominus noſter Dominus Calixtus Divina providentia Papa Tertius vivę vocis oraculo Nobis præſentibus & adſtantibus coram ſua ſanctitate conceſſit & indulſit Reverendo Patri Magiſtro Joanni Soreth Priori Generali fratrum Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo præſenti & ſupplicanti, quod de Beato Alberto de Drepano Inſulæ Siciliæ dicti Ordinis, dum in humanis ageret, Profeſſori, in cujus honorem & reverentiam plura Altaria, & Eccleſię, ut idem Prior aſſeruit, ædificatę fuerunt, ac ejus crebreſcentibus miraculis publice longo tempore per Chriſtifideles, tam in eorumdem Fratrum, quam etiam in aliis Eccleſiis, nulla tamen ſecundum Ritum Romanę Eccleſię præcedente canonizatione preces & ſuffragia publice perſolvuntur, eadem devotio & reverentia, ut præmittitur ſine alicujus peccati labe, & tranſgreſſionis nota, ac conſcientiæ ſcrupulo per vos, atque alios Chriſtifideles fieri poſſit & continuari, quouſque per Eccleſiam aliud ſolemnius decernatur, quæ omnia cum, ut præmittitur, vere & recte ſint acta, ad cujuſlibet notitiam reducimus, & reducenda fore cenſemus. In quorum teſtimonio præſentes literas per Secretarium noſtrum infraſcriptum fieri juſſimus, & noſtri Sigilli fecimus appenſione muniri. Datum Romæ in Domibus noſtræ reſidentiæ apud Sanctum Apollinarem die decimaquinta menſis Octobris anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Pontificatus ejuſdem Domini noſtri anno tertio.

§.3. Quare pro parte dicti Chriſtophori Generalis moderni aſſerentis, quod in præfata Eccleſia, & in diverſis mundi partibus per merita ipſius Beati Alberti alia miracula coruſcant in dies, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut atteſtationi dicti Guillelmi Epiſcopi & Cardinalis, ac omnibus, & ſingulis in ejus litteris contentis hujuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur Apoſtolicę confirmationis adiicere, & alias in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. — Hæc confirmari a Sixto petit Generalis.

mæ

Digitized by Google

Ordinis Protector exiſtit, ac literas præfatas ratas habentes & gratas, illas cum omibus & ſingulis in eis contentis clauſulis auctoritate Apoſtolica ex certa noſtra ſcientia approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§.5. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas Provincias originaliter deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis dictarum literarum manu Notarii pubblici, & Curię Cauſarum Camerę Apoſtolicę vel Protectoris dicti Ordinis, qui nunc eſt, & pro tempore fuerit, aut alicujus Epiſcopalis, vel Archiepiſcopalis, ſeu cujuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, vel dicti Ordinis Magiſtri Generalis pro tempore exiſtentis, ſigillo munitis ea prorſus in judicio & extra fides adhibeatur indubia, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

Dat. die 31. Maii 1476. An.V.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto, pridie Kalendas Junii. Pontificatus noſtri anno quinto.

X I I.

Conſtitutiones pro bono regimine Congregationis Canonicorom Regularium Lateranen. cum immunitatum & gratiarum conceſſione.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinis antiquitas & merita enunciantur.

DUm ad univerſos regulares Ordines, & loca jugo ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto religionis adſtrictas, pro injuncto nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio, crebris vigiliis & indefeſſis ſtudiis attendimus, ad illum præcipuè Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Auguſtini, eo libentius noſtræ mentis oculos convertimus, quo ordo ipſe in naſcentis Eccleſię ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianę Religionis ... ac perſonarum vota ſua ſub ſuavi jugo inibi exolventium pace & quiete proceſſerunt, ne in conventionis ſcrupulum labantur, ſed firma pariter & illibata perſiſtant, noſtri adiiciamus muniminis firmitatem.

Mart.V. uniavit Canonicos Regulares ubique profeſſos in unam Congregationem.

§.1. Dudum ſiquidem fel. rec. Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter &c.

Omittitur reſiduum, quia ipſam bullam habes ſuperius Tom. III. P. II pag. 436.

Eug. IV. Baſilicam Lateranen S. Salvatoris in Urbe d Congregationi.

§.2. Et deinde piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, Sacroſanctam, & venerandam Baſilicam Lateranenſem ad primam inſtitutionem, primęvumque ejus ſtatutum, videlicet Canonicorum Regularium, ex certis tunc expreſſis cauſis, poſt deliberationem providam, quam cum Fratribus S.R.E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Eccleſia Dei, & Catholicæ fidei, Chriſtianæque Religionis honore, ac Salvatoris noſtri gloria, publicaque utilitate & ipſius Baſilicæ Lateranen. ſtatu, veneratione, commodo, & honore reducens ac reponens, ut ordo Canonicus, qui ſecundum Deum, & B. Auguſtini Regulam ibi noſcebatur inſtitutis, perpetuis futuris temporibus, in dicta Eccleſia vigeret, & inviolabiliter obſervaretur Ordinem, & Congregationem hujuſmodi in præfata Eccleſia inſtituit, & erexit, ac deputavit: dictamque Lateranenſem Baſilicam cum omnibus ſuis ſpiritualibus & temporalibus bonis, membris, juribus, juriſdictionibus, privilegiis, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi conceſſit, & commiſit, eorumque curæ, & adminiſtrationi tribuit, & donavit.

Nomenque Congregationis Lateranenſis conceſſit.

§.3. Atque decrevit, & ſtatuit, ut omnes deinceps dictæ Congregationis Conventus, & loca, ab hujuſmodi Sanctę Baſilicæ Lateranen. titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & Salvatoris Congregatio appellaretur, ac ſingulos dictæ Congregationis Canonicos, ubique Domino ſervientes, hujus Baſilicæ Clericos, & miniſtros, & religioſos, ac de ipſius Capituli gremio in omnibus juribus, & privilegiis cenſeri decrevit.

Nicolaus V. idem approbavit, & declaravit.

§.4. Et ſucceſſive fa. me. Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter, tam Martini, quam Eugenii literas prædictas, nec non omnia, & ſingula in eis contenta, ac

… privilegiis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, boniſque juribus, ſpiritualibus, & temporalibus, conceſſis, & concedendis, quibus præfata Eccleſia noſtra Lateranen. & ab ea dependentia utuntur, & gaudent, ſeu uti, & gaudere conſueverunt, aut quomodolibet in futurum, Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonæ hujuſmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & abſque ulla differentia, perpetuo uti & gaudere, libere, & licite poſſint.

Calliſt. III. regimen. dictæ Baſilicæ Canonicis ſecularibus iedit, ſed ejus bullam non poſui uti hic relatam.

§.5. Poſtea vero eodem Nicolao prædeceſſore rebus humanis exempto, cum Canonici dictę Congregationis, a præfata Eccleſia per nonnullos cives Romanos fuiſſent electi, pię me. Calliſtus Papa III. ſimiliter prędeceſſor noſter, etiam per alias ſuas literas ſtatuit, & ordinavit, quod Canonici Congregationis hujuſmodi, a cura & gubernatione Eccleſiæ ejuſdem deſiſterent, & illam in poſterum per Canonicos ſæculares regi, & gubernari debere.

Paul II. (ejus bullam non poſui) d. Baſilicam Congregationi reſtituit.

§.6. Et licet poſtmodum rec. me. Paulus Papa II. etiam prędeceſſor noſter, Canonicos Regulares, ac Congregationem hujuſmodi, ad regimen, & gubernationem prędictæ Eccleſiæ reſtituiſſet, nihilominus eo quoque de medio ſublato, Canonici ejuſdem Congregationis denuo ab eadem Eccleſia fuerunt amoti.

Hic autem Pontifex ſecularibus Canonicis iterum dedit.

§.7. Atque ex ordinatione, & mandato noſtris, decretum & ſtatutum fuit, quod eadem Eccleſia, per dictos Canonicos ſæculares de cetero regeretur, & gubernaretur.

Nomen autem & Titulum Congregationis Lateranen confirmavit in alia bulla.

§.8. Et demum ne indubium revocari poſſit, an ex Calliſti, & noſtris litteris hujuſmodi, Nomen, & Titulus, ſeu intitulatio Congregationis Lateranen. ſuppreſſa, & ſublata eſſent, ac immunitates, gratiæ, privilegia, & indulta, eidem Congregationi Lateranen. tam per ipſum Eugenium, quam per alios Romanos Pontifices prædictos conceſſa, cenſerentur revocata, per nonnullas etiam alias literas noſtras, & omnes, & ſingulas tam Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quam omnium, & ſingulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum prędeceſſorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tam per prędictas ejuſdem prædeceſſoris Calliſti, quam noſtras priores literas, & inde ſecuta quæcumque, præfatæ Congregationi Lateranenſi quoad nomen & intitulationem prædictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & in…

… hujuſmodi emanaſſent, & quomodolibet exiſtebant, repoſuimus, reſtituimus, & plenarie reintegravimus, prout in ſingulis prædeceſſorum, & noſtris literis prædictis reſpective, quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & haberi volumus, prout inferius continetur.

Privilegia omnia approbat. De his vide, quæ poſt Concil. Trid. Statuit Pius V. in Conſt. Et ſi mendicantium.

§.9. Nos qui Congregationi hujuſmodi, illiuſq, Monaſteriis, Eccleſiis, locis, & perſonis propter eorum laudabilem, & religioſam vitam, ac multiplices, & uberes fructus, quos in vinea Domini (Altiſſimo miniſtrante) dicti afferunt, ſingulari devotione afficimur, ipſos, & eorum Monaſteria, Eccleſias, atque loca, etiam majoribus gratiis proſequi volentes, motu proprio & non ad eorumdem Canonicorum, vel alicujus pro eis nobis ſuper hæc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, ac de noſtrę plenitudine poteſtatis, quæcumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tam per prædictos, quam per alios ſummos Pontifices prædeceſſores noſtros Romanoſq. Imperatores, Reges, Principes, & alios Chriſtifideles, eidem Congregationi ejuſq. membris, locis, Eccleſiis, Monaſteriis, & perſonis quomodolibet conceſſa, ac omnia, & ſingula in eis contenta, & quæcumq. inde ſecuta, tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inviolabiliter obſervari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem a quorumcumque juriſdictione & ſubſidii ac exactionum præſtatione concedit.

§.10. Attendentes autem, quantæ venerationis, & ſanctimoniæ ſemper fuerit Congregatio hujuſmodi in Eccleſia Dei, & quantum plantatio ſacra, norma Religionis Chriſtianæ floruerit, ac proprerea decens, quinimmo debitum reputantes, ut ſpiritualibus pręrogativis gaudere, ac ſub noſtra, & ejuſdem Sedis protectione militare, præcipuiſq. honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat; Congregationem ipſam, illiuſq. Monaſteria, Eccleſias, & loca quælibet, ac illorum Canonicos, ſeu perſonas, præſentes, & futuras (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, ſeu Congregationem ipſam, abſq Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus hæc aliqualiter ſuffragari) a quorumcumque prædictæ Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcumq. Judicum, ordinariorum aut extraordinario-

rum

quævis perſonæ, quantacumq. ampla præfulgeant dignitate, ſeu præeminentia, in Congregationem, Canonicos, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca prædicta, utpote prorſus exempta, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſeu alias cenſuras, ſive pœnas, ſpecialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca hujuſmodi præeminentiam, ſuperioritatem, & juriſdictionem quomodolibet exercere poſſit, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur, delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernentes ex nunc omnes, & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas, & quicquid, contra Congregationem, ſeu illius Canonicos, Monaſteria, perſonas, Eccleſias, & loca, haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliuſque roboris, & momenti eſſe, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tamquam notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata ſeu aliter de ea mentione facta.

Exemptionem a ſuperioritate aliorum concedit. *In v de Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 11. ſeſſ. 25. c. 11. & ſeq. & bullam Clem. VIII. n. 39. ſuſcepti.*

§. 12. Præterea ne Congregationem ipſam, & illius Canonicos per locorum ordinarios, quavis occaſione vel cauſa, & præſertim ratione Parochialium Eccleſiarum, ſeu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, moleſtari contingat, & hujuſmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos, aliquam ſuperioritatem ſeu dominium habere prætendant, ipſis quoque concedimus, & indulgemus, ut in Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi, poſſit Congregatio ipſa, ſeu illius Canonici prædicti per ſe aut per Præsbyteros ſeculares, vel regulares, ſui aut cujuſlibet alterius Ordinis, alias tamen habiles, & idoneos, ad ipſorum nutum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Eccleſiarum Parochialium hujuſmodi, & libere, & licite exercere. Quodque ipſi Capellani dum curam hujuſmodi gerent, ea libertate, & exemptione fungantur, & ubique fruantur, cienda, vel abſq. alia promiſſione, aut obligatione promovendorum Canonicorum, ad ordines quoſcumque etiam ſacros promovere poſſint, ac debeant.

Altari portatili Canonici uti poſſint.

§. 14. Porro ut Congregatio ipſa circa celebrationem Miſſarum etiam ſpecialibus privilegiis gaudeat, eidem pariter, & illius Canonicis pro tempore concedimus, ut in ipſorum itineratione Altare portatile cum debita reverentia, & honore habere, ſuper quo, tamen in locis congruis, & honeſtis, Miſſas, & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & uſque ad horam nonam in ipſa itineratione, aut alias ad hoc cauſa ſubſiſtente celebrare, & ſacramenta Eccleſiaſtica ibidem recipere poſſint.

Temporeq. interdicti celebrare valeant. *Aliter ſtatutum mihi videtur a Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.*

§. 15. Et ubi generale, ſeu in aliquo ſpeciali loco interdictum fuerit, in Eccleſiis ſuis, ac in Altare portatili prædictis, & aliis quibuſcumque locis honeſtis, hujuſmodi Miſſas, & alia divina officia celebrare. Ita tamen quod in locis Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſitis, debeant januis clauſis, & excommunicatis expulſis, atque excluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipſi Canonici cauſam non dederint interdicto, nec contingat id eiſdem ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ, & loca ipſa fuerint interdicta.

Cum excommunicatis a jure converſari.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat a jure, non tamen pro talibus publicatis converſari, dummodo in contemptum clavium non fiat.

Sacramenta miniſtrare, & mortuos ſepelire.

§. 17. Necnon omnibus, & ſingulis, qui in eorum, & dictę Congregationis exiſtunt obſequiis, ac in ipſorum morantur locis, cuncta miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, & eos cum decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis prædictis, libere, & licite ſepeliri poſſint ac valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem.

Exempti ſint a ſolutione omnium præſtationum, & decimarum. *Ad hoc vide etiam conſt. Pii V. Et ſi mendicantium.*

§. 18. Ceterum, ut Congregatio ipſa, & illius Canonici, majoris immunitatis gratia fruantur, motu ſcientia, & tenore ſimilibus, volumus atque decernimus, ut ad præſtationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nuntiorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel ſubſidiorum, vel proviſionum, aut onerum quorumcumque,

alias, ſpecialiter, & expreſſe derogetur, & de ipſis omnimoda, & individua mentio fiat.

Cauſas cognoſcere, & ſimilia facere non teneantur.

§.19. Præterea ut iidem Canonici cum majori animi ſui quiete, Altiſſimo exolvant vota ſua, providere volentes, ſtatuimus, & ordinamus, ut ipſi per literas ejuſdem Sedis, aut Legatorum, ſeu deLegatorum ipſius jam forſan conceſſas, aut de cetero ſub quacumque verborum forma concedendas, a quoquam ad pecuniam colligendum, ſeu correctionis, aut viſitationis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſive quibuſcumque perſonis impendendum, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denuntiationem ſententiarum interdicti, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum recipiendum minime cogi poſſint, niſi in hujuſmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis, expreſſa ut præfertur fiat mentio.

Sepulturam in Cæmeteriis liberam habeant.

§.20. Sepulturam quoque in locis, cœmeteriis, & in Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decernimus, ita quod devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujuſmodi ſepeliri voluerint, nullus obſiſtat, ſalva tamen inſtantia illarum Eccleſiarum a quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Canonicam portionem de tertiis, ornamentis, domibus, hortis, &c. tradere non teneantur.

§.21. Statuentes nihilominus, ut pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis ad perpetuum cultum divinum, aut pro victu, & ſubſtentatione dictorum Canonicorum, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquę Eccleſiæ, ſeu Monaſteria dictæ Congregationis obligata noſcuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliiſque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonicis, & Congregationi hujuſmodi relinquuntur, nulli teneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quod in reliquis caſibus, quam in prædictis, in quibus quarta ipſa ſolvenda foret, ſolvere, vel conventiones ſi quæ eſſent inter Canonicos præfatos, & locorum ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores, laudabiles, & honeſtæ, in poſterum obſervari debeant. Prohibentes inſuper omnibus, & ſingulis cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, ſeu nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmiſſis a Congregatione, & Canonicis Canonicos hujuſmodi, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut alias in eorum favorem expoſita, ipſa in conceſſionibus, & mandatis hujuſmodi includi, ſeu comprehendi non debere decernimus, niſi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præſenti decreto, ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Præſcriptio 60. annorum, & non alia contra Congregationem detur.

§.22. Porro volumus, & decernimus, quod contra Congregationem, Eccleſias, Monaſteria, loca, res, bona, & jura ſua prædicta, tam præſentia, quam futura, præſcribi non poſſit, niſi ſpatio 60 annorum, continuorum, quodque nulla alia quam ſexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona, & jura ſua prædicta currat præſcriptio. Caſſantes, annullantes, abrogantes, & penitus irritantes omnem aliam præſcriptionem, quam Congregatio ipſa tam ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium ſuorum hujuſmodi, quam alias forſitan incurrere cœpiſſent.

Prælatorum Congregationi facultas diſpenſandi ſuper irregularitate, &c. [illegible] Clem. viii.

§.23. Ut autem Rector, & Viſitatores, ac ſinguli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipſorum abſentia conſtituuntur, pręſentes, & futuri, qui nunc ſunt, & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaudeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Converſis, & Commiſſis ejuſdem Congregationis diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquam intraverint Congregationem, & Ordinem hujuſmodi, ſive poſt, in caſibus quibus exceſſerint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis ſententias, a jure, vel ab homine, generaliter promulgatas incurrerint; & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, aut ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto, divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordinem ſic ligati, notam irregularitatis ſimiliter incurriſſent: & in omnibus aliis caſibus etiam, & cauſa cujuſcumque ſimonię, qualitercumque generaliter, vel ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſervatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapſorum, ſchiſmaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apoſtolicas falſificantium, quos omnino ad eamdem Sedem remitti volumus) abſolutionis, & diſpenſationis beneficium, juxta caſuum exigentiam valeant impartiri. Canonici vero, & tii, quos pro tempore Rector Generalis, Viſitatores, & Priores prędicti, in proprios habu-

Digitized by Google

quam Congregationem ipſam ingreſſi, & illam expreſſe profeſſi fuerint perpetuo diſpenſandi, ut defectu, & irregularitatibus hujuſmodi non obſtantibus, ad quoſcumq. etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines promoveri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illaq. gerere, & exercere, libere, & licite, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus, & indulgemus.

Canonici ad audiendas cōfeſſiones per Cong. Superiores deputentur Intellige prævia Ordinariorū approbatione ut infra in Pii V. conſt. Romani.

§. 24. Necnon ut ipſi Canonici, alias tamen idonei, per Superiores Congregationis prædictæ, ac locorum ſuorum pro tempore deputandi ad confeſſiones omnium, & ſingulorum utriuſque ſexus, libere, & licite, tam in locis ipſorum Canonicorum, quam extra audire ac confitentibus hujuſmodi pro commiſſis pœnitentiam poſſint injungere ſalutarem, & eiſdem confitentibus Euchariſtiæ ſacramentum, in Eccleſiis præfatæ Congregationis, libere, & licite ſimiliter miniſtrare poſſint, præterquam in feſto Reſurrectionis Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Facultas converſandi cum Pyratis, &c.

§. 25. Et cum ſicut accepimus Congregatio ipſa in Inſula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiæ, prope provinciam Apuliæ conſiſtente, & longe a terra diſtante, inſigne habeat Monaſterium, ad quod ſæpius maritimi, et navigantes, ut inibi portum recipiant declinant, et nulla in dicta Inſula exiſtat Eccleſia præter ipſius Monaſterii Eccleſiam. Ne declinantes hujuſmodi Eccleſiaſticis careant Sacramentis; Congregationi, et Canonicis prędictis pariter concedimus, ipſis declinantibus, ac ſervitoribus, quos ad ſervitium Monaſterii, retinent, poſſint etiam in feſto Reſurrectionis, Euchariſtiæ, et omnia alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare. Necnon cum pyratis, et ceteris excommunicatis humaniter converſari, ac eiſdem in dicto loco vitæ neceſſaria exhibere, cum difficile admodum foret Canonicis, et perſonis ejuſdem loci, pyratas hujuſmodi evitare, propter eorum ſæpius, et dictorum Canonicorum per illas partes tranſitum, cum facile admodum invicem ſæpe caſualiter conveniant: et niſi ipſi Canonici, Monaſteriorum, et locorum ſuorum hujuſmodi licentiam permutandi, ſeu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prędictæ, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, et locorum pro ipſorum tamen evidenti utilitate.

Facultas eligendi confeſſorem. Intellige de approbatis ut in d. conſt. Pii V. 131. & Al. VIII. conſtit. 115. Et quoad indulgentias attende bullam Pauli V. n. 16. Romanus.

§. 27. Demùm ſaluti animarum Canonicorum prædictorum ſalubriter conſulere volentes, eis pariter concedimus, ut liceat ipſis, et cuilibet ipſorum, necnon Converſis, Commiſſis, et Novitiis ſuis præſentibus, et futuris, in articulo mortis quemcumque Præsbyterum ex Canonicis prędictę Congregationis, in caſu vero neceſſitatis, alium Prẹsbyterum idoneum, vel ſæcularem, vel cujuſvis alterius Ordinis Regularem, in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſionibus hujuſmodi diligenter auditis, pro commiſſis per eos criminibus, delictis, et peccatis, in omnibus, et ſingulis, etiam Sedis Apoſtolicæ reſervatis caſibus, debitam abſolutionem, et plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem poſſit auctoritate noſtra impendere, et pœnitentiam injungere ſalutarem, ita tamen quod quilibet ex confitentibus hujuſmodi, poſtquam Congregationem hujuſmodi fuerit ingreſſus, et antequam ad articulum mortis deveniat, teneatur ſi Clericus, vel Prẹsbyter fuerit, ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi vero Converſus, vel Commiſſus, quinquagies Orationem Dominicam: et totidem Salutationem B. Mariæ Virginis, ſingulis ſeptimanis per unum annum dumtaxat, pro conſervatione Status Romanæ Eccleſiæ, legitimo tamen impedimento ceſſante dicere, et omittentes, alia vice ſupplere teneantur, et ſi interim aliquem poſt inceptam, et non perfectam pœnitentiam hujuſmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipſam nihilominus plenariam remiſſionem conſequatur, dummodo intentionis fuerit, illam, ſi ſupervixiſſet perficiendi.

Indulgentiarū conceſſio. Tu vid. revocationem in de Pauli V. conſt. 16. Romanus

§. 28. Dexteramque noſtrę liberalitatis erga dictam Congregationem liberius extendere volentes, et in eo præſertim, ut Canonici prædicti ſuarum animarum ſaluti magis conſulere valeant, Canonicis, Converſis, Commiſſis, et Novitiis prædictis, præſentibus, et futuris, qui in diebus, quibus ſtationes in nonnullis, tam intra, quam extra Almam Urbem Eccleſiis

... Eccleſias Urbis præfatæ viſitaſſent. Ita quod in defectu altarium, alia pia, et devota loca ad viſitationem hujuſmodi, et alia præmiſſa faciendum eligere poſſint: etiam ſi eos extra Monaſteria, et loca eſſe contigerit.

Facultas recipiendi ad Ordinem, etiam ſimpliciter voventes religionem arctiorē. *Ta vid. bul. Pii V. n. 89. Quæcumq.*

§. 29. Repetentes autem animo quot, et quanta ſint merita Religionis, et Congregationis hujuſmodi in Eccleſia Dei, et quantum inter alias polleat religiones, dignum propterea quin etiam debitum judicamus, ut etiam excellentioribus prærogativis, et honoribus gaudere debeat, de illis potiſſimum, quæ ad illius ampliationem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergo, ac ſimiliter ordinamus, ut omnes qui votum ſimpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem, etiam arctiorem emiſerint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorumque profeſſionem libere, & licite ingredi, inibi recipi, & admitti valeant.

Et commutandi reſtitutiones debitas perſonis incertis.

§. 30. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujuſmodi habitum aſſumere, diverſis perſonis, quæ ignorari, & non reperiri poſſent, in aliquibus rebus, ſeu bonis obnoxii eſſent, eiſdem Rectori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipſorum ſinguli, in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios uſus, libere, ac licite convertere poſſint, prout ſecundum Deum melius viderint expedire.

Prohibitio, tranſeundi ad alios Ordines. *Tu vid eamdem... Pii V. num. 39.*

§. 31. Cupientes vero Congregationem eamdem in ſuo ſalubri ſtatu multiplicari, & conſervari, ſtatuimus pariter ac decernimus, quod de cetero perpetuis, futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præſentibus, & futuris, tranſeat de aliquo Congregationis, & Ordinis hujuſmodi Monaſterio ſive loco ad aliquod aliud Sancti Benedicti, in quo regularis non vigeat obſervantia, ſeu Sancti Auguſtini prædicti, vel alterius cujuſcumque Ordinis, Monaſterii, ſive Monaſtici loci, vigore cujuſcumque conceſſionis, licentiæ ſeu facultatis, etiam per Apoſtolicas literas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de voluntate, ac ſtatuto hujuſmodi mentionem, quibuſvis perſonis, cujuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant. Nec prætextu alicujus officii, etiam Capellanatus cujuſcumque Prælati, cujuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint etiamſi Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, ſub quacumque expreſſione in genere, vel in ſpecie conceſſas, aut forſan in poſterum concedendas. Quodque nullus alterius Mo... rius ex duobus Ordinis, & Congregationis hujuſmodi Viſitatoribus pro tempore exiſtentibus licentia ſpeciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Communicatio gratiarum conceſſarum Cong. S. Juſtinæ.

§. 32 Cumque acceperimus, & re ipſa didicerimus, Congregationem S. Juſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti a nonnullis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quam pluribus digniſſimis privilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregationem Lateranenſem meritis, & virtutibus ſuis non minora promereri, maxime ubi quos par labor conjungit, paria quoque privilegia conjungere debent, eidem Congregationi Lateranen. etiam concedimus, ut omnibus privilegiis, gratiis, favoribus, & indultis tam ſpiritualibus, quam temporalibus a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, ſeu alias eidem Congregationi S. Juſtinæ conceſſis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſſit, & valeat abſque ulla prorſus differentia perinde ac ſi ea dictæ Congregationi Lateranen. ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quæ ad ipſam Congregationem Lateranenſem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

Licentia prædicandi verbum Dei. *Intellige juxt. conſt. 22. Leon. X.*

§. 33. Quodque ipſi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti poſſint, quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices conceſſum fuit.

Dubia in prædictis orienda in favorem hujus Ordinis interpretanda ſunt.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonicorum a dubiis, quæ ſuper præſentibus, aut aliis gratiis hujuſmodi, per Nos, & prædeceſſores noſtros, Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos conceſſis, & in poſterum concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri poſſent, releventur, Volumus ut ubi in aliquo redderentur ancipites, ſeu dubii, ſecundum bonam æquitatem, in favorem ſalutis animarum ſuarum largiſſime intelligantur, & interpretentur, non autem ſecundum juris rigorem, vel Doctorum opiniones, & ſubtilitates.

Actus contrariis nil derogent.

§. 35. Adiicientes ut ſi quando contigerit per aliquem ſeu plures actus contra hujuſmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum

Digitized by Google

cumque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ aut in futurum conficiendæ, etiamſi in eis clauſulæ, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe, contineantur quę obvient, & contrafaciant huic privilegio pręſenti, aut quibuslibet earum particulis, niſi appareat evidentiſſime, & apertiſſime, quod ſummus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui ei parti vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia de hujuſmodi privilegio, & ipſi Congregatione, diverſis nominibus eam nominando, per hæc pręciſe vocabula: Congregationem, unitatem de obſervantia, alias de Frixonaria, nunc Lateranen. appellatam, cauſaſq. legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius ſit roboris vel momenti.

Prohibitio contra impedientes.

§ 37. Diſtrictius inhibentes eiſdem Ordinariis locorum ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis a divinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarum, Rectoribus vero Parochialium Eccleſiarum, & quibuſvis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententię, & privationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum bonorum Eccleſiaſticorum quę obtinent; necnon inhabilitationis ad illa, & alia obtinenda in poſterum, pœnis, quas ſcientes contrafacientes eo ipſo incurrere volumus, ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium hujuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, & loca prędicta, præter ac contra tenorem, ac formam hujus præſentis noſtri indulti, & aliarum conceſſionum ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis ſuis prędictis factarum quoquomodo inquietare, nec eos aut teſtamentorum, & ultimarum voluntatum executores, ac teſtantium hæredes, ſeu quoſcumq alios directe, vel indirecte, ad ſolutionem alicujus quartę Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius portionis, ſive oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præſumant.

ſervatorum eligendorum.

gulis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutis, & aliis de jure communi habilibus, & idoneis ad cauſas audiendas, per hęc Apoſtolica ſcripta mandamus, cum aliqui ex eiſdem perſonis pro parte ejuſdem Congregationis Lateranen. ſeu Rectoris Generalis, aut aliorum per ſe vel alium, ſeu alios præmiſſa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eiſdem Congregationi, & Canonicis, illorumque Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis prædictis, in præmiſſis efficacis defenſionis prǽſidio aſſiſtentes, faciant Congregationem ipſam, illiuſque Canonicos, pacifica poſſeſſione privilegiorum, & conceſſionum hujuſmodi libere gaudere: Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prędictos, ſeu alios quoſcumque indebite moleſtare, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimo dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prędictis, in quibuſcumque caſibus ſeu cauſis, tam Eccleſiaſticis, quam profanis, per eos coram dictis perſonis cujuſvis qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & ſtatus fuerint, etiam quacumque mundana, vel Eccleſiaſtica, aut Patriarchali prę fulgeant dignitate, ſine expenſis, ſummarie, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, auctoritate Apoſtolica miniſtrent juſtitiam, denuntientque palam, & publice, omnes, & ſingulos excommunicatos, quos eis conſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe; ac faciant eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis nuntiari, & legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravent, ſeu aggravari procurent, contradictores quoslibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad præmiſſa ſeu aliquid eorum, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulę contrariorum derogatoriæ.

§. 41. Non obſtantibus conſtitutionibus fel: recor: Bonifacii Papæ VIII. &c. *Prout in ſuperioribus*.

Fides habeatur harum tranſumptis.

§. 42. Et quia difficile foret &c. *Prout ibi.*

V Nulli

B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eſum carnium, & jejunium

Honorius III. primo hujus Ordinis Regulam approbavit, ut ſup. in ejus Conſt. 78. Ut vivendi. *pag.*242. *Et circa prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. ſup. in ſua conſt.* 3. Romani *pag.* 3.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Hon. III. hanc regulam approbavit.

DUM attenta meditatione, &c.

Omittitur narrativa Bulla Honor. III. quia ipſa eſt in loco cit. in rubr.

Eug. IV. eam mitigavit in bulla cit. in rubr.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. Prædeceſſore præfato, quadam temperie hujuſmodi rigorem mitigante, conceditur, ſtatuitur, & ordinatur, &c.

Omittitur quia Bulla ipſa eſt in loco cit. in rubr.

Dubium poſtea ortum eſt circa d. mitigationem Eug. IV. ſuper jejunio.

§. 2. Cum, ut etiam accepimus, ab aliquibus revocetur in dubium in illis diebus, quibus eis uſus carnium conceditur, jejunare teneantur: pro eo, quod in conceſſione prædicta Eugenii, non ſolum mitigationem abſtinentiæ, ſed relaxationem jejunii ab eodem Eugenio prædeceſſore petitum fuiſſe, conſpicitur.

Pius II. illud declaravit.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædeceſſor noſter præfatus conceſſit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, ſuper hujuſmodi poſſet jejunio diſpenſare.

Hic modo Pont. dat. facultatem Generali diſpenſandi ſup. jejunio, & eſu carnium.

§. 4. Nos etiam motu, & ſcientia ſimilibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicolai IV. Eugenii, & Pii innovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis eſſe volumus, & mandamus, concedentes quod tu dilecte fili Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio ſucceſſores, perſonarum, locorum, & temporum qualitate penſata, cum utr uſque ſexus dicti Ordinis profeſſoribus, juxta tuæ conſcientiæ arbitrium, ſuper premiſſis, tam jejunio, quam carnium uſu diſpenſare valeas, atque tres dies, plures, vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare, & remittere, ut poſſis, libere indulgemus.

Deinde licentiam Fratribus eligendi con-

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta hujuſmodi regularia inſtituta, dicti Ordinis

Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto, 4. Kalendas Decembris Pontificatus noſtri Anno ſexto. die 28. Nov.

XIV.

Quod omnes Magiſtri, vel Præceptores quorumcumque locorum ſub vocabulo S. Spiritus, ſint totaliter ſubjecti magno Magiſtro, ſeu Generali Præceptori Archioſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & abſque ejus licentia eleemoſynas quærere non poſſint. Et ad ipſum ſolum ſpectet collatio locorum Ordinis Sancti Spiritus.

Inſtitutionem autem hujus Hoſpitalis, & alia ipſum concernentia vide ſup. in Conſtit. 40. *Innoc. III. Inter pag.* 108. *Tom. III. P. I.*

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI univerſis Xenodochiis, Hoſpitalibus, & piis aliis locis ubilibet conſtitutis, in quibus miſericordiæ opera, & alia charitatis officia exercentur, paterna nos deceat pietate proſpicere, & pro ipſorum ſtatu proſpero, utque in hujuſmodi meritoriis actibus continuo exercendis perſiſtere, proque pauperum, & miſerabilium perſonarum ſuſceptione, ſubſidio, & hoſpitalitate ſervanda, eorumque membra, bona, & jura non modo a cunctis ſiniſtris eventibus præſervare illæſa, verum potius adaugere debeamus: erga noſtrum tamen in Saxia Almę Urbis Hoſpitale, quod nuper a fundamentis ereximus, inſtauravimus, & ſumptuoſo opere ampliavimus, eo magis intendentes, ejuſque indigentiis providere, ut qui in eo infantes expoſiti, languentes, & infirmi, alii quoque pauperes, & egeni benigne recipi mittere, & caritative tractari valeant, profecto nos convenit, quo noſtris Hoſpitale prædictum pateat aſpectibus, & univerſorum ad illud confluentium pauperum auxilium atque refugium eſt, & præter Rom. Pontificem Superiorem alium neminem recognoſcere. Exordium.

Quidam Fratres faciebant ſe Præceptores generales in locis ab iſto Hoſpitali dependentibus.

§. 1. Cum itaque ſicut accepimus diſplicenter, nonnulli in ipſius Hoſpitalis Fratres, etiam præceptorias, hoſpitalia, membra, & loca pia ab ipſo Hoſpitali in Saxia

Digitized by Google

ſibimet appropriabant.

fru..tus, reditus, & proventus dicti Hoſpitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemoſynas, atque alia charitativa ſubſidia, quæ pia largitione fidelium Chriſti, ipſi Hoſpitali in Saxia legantur, ſeu largiuntur, aut relinquuntur, in uſus, & ſuſtentationem expoſitorum, infirmorum, & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium convertantur. Prioratus, præceptorias, membra, hoſpitalia, & loca ab ipſo Hoſpitali in Saxia occupare, invadere, tenere, & detinere; oblationes quoque, eleemoſynas, & alia pauperum ſubſidia, etiam ipſius noſtri Hoſpitalis nomine quęſtuando, & mendicando uſurpare, & in ſuos uſus convertere, cum ſuarum periculo animarum, & pauperum eorumdem detrimento maximo, non formidant.

Hi ideo Pontifex omnia dicta loca intitulata ſub vocabulo S. Spiritus, ab iſto Hoſpitali dependere declarat.

§. 3. Nos quorum intereſt Hoſpitalis expoſitorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indemnitatibus providere, adverſus ambitioſos pręſumptores, occupatores, invaſores, detentores, & uſurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compeſcatur temeritas, & alias de cetero perpetrandi ſimilia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra deliberatione, & voluntate, omnia, & ſingula alia hoſpitalia, præceptorias, membra, & pia loca dicti Ordinis, & ſub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipſo noſtro Hoſpitali in Saxia dependere, nullique alii Monaſterio, præceptoriæ, Hoſpitali ſive alii pio loco, præterquam dicto Hoſpitali in Saxia, etiam ſi longæva conſuetudo aut ſubmiſſio aliqua repugnarent, pleno jure ſubeſſe, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, & certa noſtra ſcientia decernimus pariter, & declaramus.

Eaq. ſolummodo Fratribus Ordinis S. Spiritus, & per Magiſtrum generalē hujus Hoſp. conferri poſſe decernit.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quod ipſius Ordinis hoſpitalia, præceptoriæ, membra, & loca, nulli cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, pręterquam ipſius noſtri Hoſpitalis Fratribus, & Ordinem ipſum expreſſe profeſſis, eis tamen pro ſolo nutu dicti Pręceptoris exiſtentis, & pro tempore ad clauſtrum quotiens expedierit revocandis, in titulum, vel commendam conferri valeant, ſive poſſint.

...dicantur, & debeant.

Contravenientes excommunicati ſunt.

§. 6. Alioquin ſi in pręmiſſis, vel eorum aliquo reddiderint ſe rebelles, aut aliquid in contrarium temere attentare præſumpſerint, & moniti non reſipuerint, ut tenentur, ſententiam excommunicationis incurrant, atque ſuis pręceptoriis, & beneficiis quæ obtinuerint, privati exiſtant.

Et etiam quęſtuantes abſq. licentia Mag. generalis.

§. 7. Quas quidem cenſuras, & pœnas, omnes, & ſinguli qui oblationes, & alia pia ſubſidia ipſi Hoſpitali noſtro in Saxia, ſive expoſitis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quæſtuando, ſive alias quovis modo abſque ipſius generalis Præceptoris expreſſa licentia petere, exigere, uſurpare, aut in eis committere fraudem pręſumpſerint, incurrere volumus ipſo facto.

Qui etiam eorum beneficia uti vacantia aliis conferre poſſit.

§. 8. Poſſitque Præceptor, conſtito ſibi de præmiſſis per eos taliter perpetratis, abſque monitione alia, ipſos, & eorum ſingulos delinquentes cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe declarare, & ipſorum beneficia tamquam vacantia perſonis idoneis præſentium auctoritate conferre.

Forma eleemoſynas de cetero colligendi.

§. 9. Ut autem oblationes, eleemoſynæ, & ſubventiones prædictæ, ac omnia, & ſingula ipſi noſtro Hoſpitali per fideles ipſos legata, aut donationes cauſa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquentur, ad commodum, & profectum Hoſpitalis, & pauperum fideliter, & abſque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis, & Officialibus, in virtute ſanctę obedientiæ, harum ſerie committimus, & mandamus, quatenus pro conſervatione oblationum, eleemoſynarum, ſubſidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipſum Hoſpitale noſtrum ſpectantium tam in ſuis Civitatibus, quam ſuarum Diœceſibus, locis inſignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & converſationis honeſtæ fidei, & facultatibus prędito s, ad colligendum, & conſervandum ſingulis annis nomine Hoſpitalis noſtri ejuſdem oblationes, & prædicta ordinare, & deputare procurent, qui ea neque quæſtoribus, vel aliis quibuslibet perſonis, niſi ſpecialibus nunciis generalis Pręceptoris ejuſdem patentibus literis ipſius munitis ſigillo

Digitized by Google

tificalis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per Nos, vel Sedem Apoſtolicam, ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum, & cum quibuſvis efficaciſſimis urgentiſſimis, & derogatoriis clauſulis, irritantibuſque decretis, etiam motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus hactenus forſan conceſſis, conſtitutionibus quoque ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, vel aliorum locorum quibus conceſſæ ſunt, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus, eorum tenores pro expreſſis habentes, quoad præmiſſa derogari volumus, & derogamus expreſſe, ipſis alias in ſuo robore duraturis. Ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 6. die 23. Jan.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto, decimo Kalendas Februarii Pontificatus noſtri Anno Sexto.

XV.

De celebratione Capituli Generalis, & Capitulorum Provincialium Congregationis Eremitarum Beati Petri de Pilis, ac electione ejus Prælatorum.

Alia de his Eremitis dicta ſunt ſupra in Conſtit. 16. Eug. IV. pag. 19. Pervenit.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedes Apoſtolica æqua ſemper in omnibus diſtributrix, ea quę pro divini cultus augmento, ac devotarum perſonarum, maxime quæ mundanis abjectis illecebris in contemplationis ſuavitate ſub humilitatis ſpiritu devotum ac ſedulum exhibentes Altiſſimo famulatum, commodo, & utilitate proceſſerunt, ut ſemotis ambiguitatibus, ac conſcientiæ ſcrupulis firma perſiſtant, libenter eum ab ea petitur proviſionis ſuæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipſarum perſonarum ſtatuti ac quieti conſpicit ſalubriter expedire.

nibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, & ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris & pœnis quavis occaſione, vel cauſa, in genere, vel in ſpecie latis, etiam ſi talia forent, per quæ Sedes præfata eſſet merito conſulenda, ſemel in vita, & mortis articulo, in aliis vero caſibus toties quotiens opus foret abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere, ac alia facere poſſet: Nos tunc ipſorum Eremitarum in ea parte ſupplicationibus inclinati, circa dictam electionem confeſſoris hujuſmodi, ac quęcumque quotcumque, & qualiacumque alia conceſſiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictæ ſocietatis illiuſque Eremitis in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ſeu eorum aut alterius ipſorum auctoritate (quorum omnium & ſingulorum tenores haberi volumus pro expreſſis) vel pro Romanis Pontificibus ſe gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes conceſſa, auctoritate Apoſtolica approbavimus, ac ſcripti noſtri patrocinio communivimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan ex defectu poteſtatis, ſeu alias quovis modo intervenilſent in eiſdem.

Qui confeſſor vota commutare poſſit.

§. 2. Et nihilominus tunc & pro tempore exiſtentibus dictæ ſocietatis Eremitis, ut confeſſor per eos & quemlibet eorum, ut præfertur, eligendus, vota quæcumque etiam peregrinationis ultramarinæ, & viſitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac ſancti Jacobi in Compoſtella Apoſtolorum, & alia ſi qua emiſerunt, auctoritate Apoſtolica prout animarum ſuarum ſaluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valeret.

Priorq. generalis cum eorum fratribus poſſit diſpenſare ut hic.

§. 3. Et quod Generalis Prior dictę Societatis pro tempore exiſtens, cum eiſdem Eremitis, per ſaltum, aut ante ætatem legitimam, ſeu extra tempora a jure permiſſa, ad quoſcumque etiam ſacros & presbyteratus ordines promotis, ac ex quavis alia cauſa (præterquam ſuper bigamiæ, & homicidii voluntarii, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut pręmiſſis non obſtantibus, ad omnes etiam ſacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut præfertur, male ſuſceptis, aut omiſſis ordinibus, ut illos a quocumque mallent Catholico Antiſtite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente ſuſcipere, & in alta-

Digitized by Google

continebat, a nonnullis aſſeratur literas noſtras prædictas, ac in eis contenta, juribus non ſubſiſtere, vel de ſubreptione notari, eo quod in prioribus conceſſionibus quoad confeſſionum auditionem & impendendam abſolutionem caſus generaliter ſolum, & nulli ſpecialiter, ut in ipſis noſtris literis habetur, expreſſi fuerunt.

Eug. IV. Capitul. generale quotannis fieri juſſit.

§.6. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, licet, quod per felicis record. Eugenium Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum Societati prædictæ conceſſum extitiſſet, quod Capitulum Generale eorum annuatim celebrare poſſent.

Nic. vero V. quolibet trienio cogi decrevit.

§.7. Tamen piæ mem. Nicolaus Papa Quintus etiam prædeceſſor noſter ad ipſius Societatis ſupplicationem, & inſtantiam, inter alia ſtatuit, & ordinavit, quod ipſi, non obſtante conceſſione præfati Eugenii prædeceſſoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cujus manibus Prior generalis, Rector, & alii Patres renunciarent, & de corpore Societatis quatuor ſocii eligerentur, qui durante Capitulo in diſcuſſione, & examinatione cauſarum dicti Capituli adhærerent ipſi Generali.

Conſtitutiones Societatis, quædam alia ſtatuebant.

§.8. Sed quia ex conſtitutionibus dictæ Societatis eligitur primitus in Capitulo Generali ex ipſa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cujus manibus generalis Rector, & omnes Patres renunciant, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor ſocios, qui in diſcuſſione & examinatione cauſarum dicti Capituli adhæreant ipſi Vicario generali, & poſtquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & diſcuſſa ſunt per ipſos Vicarium & ſocios electos, eligu tur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus.

Societas ergo in prædictos Papa proviſionem expoſtulat. Qui prædicta omnia approbat.

§.9. Pro parte dictę Societatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis omnibus & ſingulis ſibi ac ſtatui ſuo opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſo-

Facultatem eligendi confeſſorem iterato concedit.

§.11. Et nihilominus pro majori ſerenitate conſcientiæ cujuslibet Eremitarum præfatæ Societatis, ipſis omnibus. & ſingulis præſentibus, & futuris, ut idoneus Presbyter ſæcularis, vel ejuſdem Societatis ſeu cujuſvis Ordinis regularis, quem ipſi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos, & quemlibet eorum ab omnibus, & ſingulis exceſſibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis quavis occaſione, vel cauſa generaliter, vel ſpecialiter latis, etiam ab omni labe ſimoniæ, ac ſingulis præfatæ Sedi reſervatis, ſemel in vita, & etiam in mortis articulo plenarie, in aliis vero non reſervatis, totiens quotiens opportunum fuerit, abſolvere,& pœnitentiam ſalutarem eis injungere poſſit, & valeat.

Capitulaq. provincialia annuatim, & generalia trienio cogi jubet.

§.12. Et inſuper ut ipſa Congregatio ac Societas ſanctius ac quietius regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia vero Capitula de triennio in triennium celebrare.

Quæ in generali Capitulo agenda ſunt, præſcribit.

§.13. Necnon ut generalis Capituli cauſæ, illiſque, & Congregationi ſuæ pro tempore occurrentes cautius, & diligentius examinentur, & diſcutiantur; ipſi in generali Capitulo congregati primitus, & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipſius generalis Capituli, in cujus manibus dictę Congregationis generalis Rector, & omnes locorum aliorum præſentium, & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum ſuperioritatem, & officia ſpecialiter, & expreſſe ſingulariter renunciare teneantur, & debeant, & deinde ſex alios ex ipſa Congregatione, & corpore Capituli, qui ſex, vel ſanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia ſibi, & præfatæ Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, diſcutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere, & creare. Ipſique ſic electi, & creati cum toto Capitulo, vel majori parte ipſius Generalem totius Congregationis, & triennalem Rectorem, ac ipſius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præ-

Digitized by Google

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę millesimo D. P. An. 6. die 1. Febr. quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto, Kalendis Februarii Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XVI.

Renovatio Confraternitatis piorum virorum in Archihoſpitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum Indulgentiarum aliarumque gratiarum elargitione.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. ILlius qui pro Dominici ſalvatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique poſt ejus mortem, & a mortuis reſurrectionem, præordinatis teſtibus ſæpe apparens, tandem aſcenſurus ad Patrem ſuos nolens diſcipulos relinquere orphanos, Spiritus Santi Paracliti conſolatione viſitavit, & eos hoſpitales adinvicem fore debere, charitatiſque dona, quę omnes alias virtutes ſuperat, exercere pręcepit, vices quamquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Paſtoralis officii mens noſtra rerum pro tempore ingruentium occaſione ad multiplices cogitatus ſe divertat, tamen inceſſanter curis flectimur aſſiduis circa quæcumque pia loca, maxime in honorem ejuſdem Sancti Spiritus conſtructa, nobis præſertim, ac Romanæ Eccleſiæ peculiaria, utpote ex ejuſdem Eccleſiæ ære olim conſtructa, proventibuſque dotata, & in quibus continuo hoſpitalitatis cura, & miſerationum opera exercentur, ut illa ad ſalubriorem ſtatum, & majorem hoſpitalitatis hujuſmodi obſervantiam, ejuſdemque caritatis, & aliarum univerſarum virtutum, ac miſericordiæ donorum inibi perfectius exercitium inducamus, utque ad præmiſſa cunctorum Chriſtifidelium vota concurrant ad pia implenda opera, fideles ipſos per Confraternitatis ſpiritualis tamquam membra ſuo capiti adhærentia nexum quibuſdam ſpiritualibus, & allectivis muneribus proſequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores. Et ut charitatis, & hoſpitalitatis devotio ejuſdem paracliti inſpiratione cor-

Papa III. Prædeceſſor noſter divinitus, ut pie creditur, inſpiratus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expoſitorum infantium, ac pauperum miſerabiliumque, & infirmorum ſubſidio, & ſubventione fundavit, cuique, & illius membris, locis, & Eccleſiis, tam ipſe Innocentius, quam Honorius etiam III. Alex. IV. Cœleſtinus V. Bonifacius VIII. Clem. V. Joannes XXII. Bened. XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Calliſtus III. Pius II., & Paulus etiam II. Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri, diverſa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliaſque ſpirituales, & temporales gratias ſucceſſive conceſſerunt, illis dictum Hoſpitale multipliciter decorantes, dudum eorumdem Pontificum, & aliorum Chriſtifidelium largitione adeo abundaſſe, quod hoſpitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera, in eo poterant continuo exerceri. ... ac alii Pont. multas ei gratias conceſſerunt.

§. 2. Et poſtmodum (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuenti) cauſantibus guerrarum turbinibus, & aliis ſiniſtris eventibus ad magnam diminutionem tam in ſpiritualibus, quam illius proventibus temporalibus deveniſſe, & oculo perſpicaci intuentes illius ſtructuras, & ædificia modernis temporibus ad pauperum infirmorum, expoſitorum, & aliarum miſerabilium perſonarum ad illud confluentium receptionem, anguſta, depreſſa, & minus accommoda fore, ita ut eis exitii potius quam recuperandæ ſanitatis, & ſalutis cauſa exiſterent, & propter eorum vetuſtatem ad caſum tenderent miſerabilemque ruinam, ac pia ejuſdem Redemptoris verba, in quibus ſe in pauperes recipi nos inſtruit, intra pectoris noſtri arcana revolventes, ejuſdem Hoſpitalis ſtructurarum, vetuſtate ſublata illud a fundamentis de novo, opere condecenti conſtrui, & ædificari fecimus, ut tam pro infirmorum, & aliarum miſerabilium indigentium, quam eis obſequentium perſonarum, & ſervitorum commodo, longe lateque ampliavimus, clauſtraque, & habitationes ac alia cum ſuis officinis ædificia eminentiora, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expoſitis hujuſmodi ſub clauſura collocandis, & pro nobilibus ac honeſtis perſonis infirmis protendere, & annuente Domino continuo ampliare, & conſervare non ceſſamus, ac pro Hic autem Pont. a fundamentis reædificavit.
ipſius

Digitized by Google

ctus, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, pro ſufficienter expreſſis haberi volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex noſtra certa ſcientia, & ſpontanea voluntate, illas, ac omnia, & ſingula in eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remiſſiones, facultates, conceſſiones, & indulta ab eiſdem prædeceſſoribus Hoſpitali hujuſmodi, illiuſque Eccleſiis, & membris per eoſdem prædeceſſores conceſſa, præſentibus tamen non contraria, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus & approbamus, præſentiſque ſcripti patrocinio communimus, illaſque & illa perpetuo viribus ſubſiſtere decernimus.

Confraternitatemque de novo erigit.

§.5. Necnon ad honorem, & decus totius Curiæ cœleſtis, unam novam, ſanctamque Confraternitatem in dicto Hoſpitali, pro illius, ac bonorum, & jurium ejuſdem conſervatione, defenſione, & protectione perpetua, ac ſub modis, & formis ac concluſionibus infraſcriptis, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus etiam de fratrum noſtrorum conſenſu unanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuo ordinamus.

Et ipſe unà cum Cardinalibus ingreditur.

§.6. Et ut dicta ſancta Confraternitas per nos in præſentiarum ſic inſtituta, plenum, & optatum ſortiatur effectum, Nos illam, & ſinguli ex prædictis fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus ex nunc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipſorum ſinguli in quodam libro ejuſdem ſanctæ Confraternitatis, hujuſmodi ad effectum, ſingula nomina jam deſcripſimus.

Aliique honeſti viri eam ingredi poſſunt, etiam per procuratorem ſi ſint abſentes.

§.7. Ac motu auctoritate, & ſcientia prædictis, ac irrefragabili conſtitutione perpetuo valitura ſtatuimus, & ordinamus, quod ſingulorum utriuſque ſexus fidelium, honeſtæ tamen conſervationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Urbe præſentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hoſpitali dumtaxat, & non alibi deſcribantur, & pro illorum ingreſſu ac deſcriptione, ad ſolutionem alicujus quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, niſi quantum ſua ſponte elargiri voluerint, aut cujuſque devotio dictaverit, minime teneantur. Cariſſimus au ſpeciale mandatum (quod in publicam formam exhibere, et Præceptori dicti Hoſpitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, et illorum, ac illarum nomina, et cognomina ac qualitates, ac ſi præſentes forent, in dicto libro perſcribi, et annotari poſſint in Urbe præfata dumtaxat, ac ſi præſentes forent in illa.

Confeſſorem que eligere valent.

§.8. Item quod ſinguli ex confratribus ſic in eodem ſanctæ Confraternitatis libro pro tempore deſcripti ſæcularem vel regularem presbyterum, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui eligentium confeſſione diligenter audita, eis ſemel vita comite, ab omnibus, & ſingulis criminibus, & peccatis, necnon excommunicationis, & quibuſvis aliis ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis, etiam occaſione ſimoniæ ſuper ordinibus vel beneficiis aſſequendis ubicumque contractæ, & aliis caſibus ſpecialiter, vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ quovis modo reſervatis, & propter quæ ipſa Sedes merito eſſet conſulenda, (præterquam hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis Apoſtolicæ, & offenſæ perſonalis in S.R.E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiſcodum, & Epiſcopum, ac Presbytericidii) & etiam in mortis articulo plenariam omnium peccatorum ſuorum, etiam exceptorum hujuſmodi, remiſſionem impendere poſſit. Ita quod ſi tunc non obierint, quotiens in tali articulo conſtituti fuerint, illam reiterare poſſit idem vel alius confeſſor ſic electus. In aliis vero caſibus, totiens quotiens opportunum fuerit, confeſſione audita, eos abſolvere valeat & pœnitentiam eis injungere ſalutarem.

Qui Confeſſores abſolvant &c.

§.9. Quodque idem confeſſor ſic electus in Urbe dumtaxat, cum eiſdem confratribus eum in confeſſorem eligentibus cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, et præeminentiæ fuerint clericali militiæ adſcriptis, etiam religioſis, quæcumque beneficia Eccleſiaſtica etiam obtinentibus, qui præmiſſis ſententiis ligati Miſſas, et alia divina officia celebrando, aut alias illis ſe immiſcendo, ſeu alias in caſibus in jure expreſſis, vel non expreſſis irregularitatem contraxerit (bigamia, et homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes ſuperio-

Digitized by Google

conſcientiæ dumtaxat, Apoſtolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrum ſepulturam etiam tempore interdicti permittitur.

§.10. Adiicientes inſuper ſtatuto, & ordinationi prædictis, quod corpora ſingulorum confratrum prædictorum tam Eccleſiaſticorum, quam laicorum utriuſque ſexus in dicto libro deſcriptorum, quos tempore Eccleſiaſtici interdicti quovis modo etiam a Sede Apoſtolica impoſiti decidere contigerit, dummodo cauſam non dederint interdicto, Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi debea t, abſque tamen funeris pompa, ſicut ſolitum eſt fieri de corporibus clericorum interdictum ſervandi,

Decedentes in Hoſpitali ibique ſervientes gaudent gratiis Confratrum.

§.11. Decedentes autem pro tempore in Hoſpitali prædicto, & ejuſdem Hoſpitalis, ac pauperum espoſitionum eorumdem obſequiis pro tempore inſiſtentes utriuſque ſexus, quamdiu perſeveraverint in obſequiis hujuſmodi dumtaxat, eiſdem quibus Confratres in dicto libro deſcripti, quoad omnia in præſentibus contenta, privilegiis, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant,

Indulgentia pro ſubvenientibus Hoſpit:

§.12. Porro ad communicandam latius operis, tam pii ſalutem, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus aliis Chriſtifidelibus, qui ad dictum Hoſpitale pro illius prędictis oneribus ſupportandis, de eorum bonis, prout eorum dictaverit devotio, fideliter tranſmiſerint, vel in ſuis teſtamentis, & ultimis voluntatibus ad hoc legaverint: Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo conſtituti, confeſſorem idoneum eligere poſſint, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, omnium peccatorum ſuorum plenariam eis remiſſionem elargiri poſſit. Provideat autem Preceptor dicti Hoſpitalis, nunc & pro tempore exiſtens, quod eleemoſynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato deſcribantur, ſub excommunicationis pœna, eo ipſo, ſi id malitioſe facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent diſpoſitiones factas ad favorem hoſpitalis &c.

§.13. Diſtricte præcipientes Notariis qui rogati fuerint de teſtamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid diſponi contigerit in poſterum in favorem, & commodum dicti Hoſpitalis, ut ſub excommunicationis pœna, hujuſmodi diſpoſitionem quantocius commode poterunt, Præceptori dicti Hoſpitalis, ſeu alteri per quem id poſſit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurent.

cernimus, ut omnes utriuſque ſexus in Urbe commorantes, qui legitima cauſa ætatis, valetudinis, vel ſimilibus impediti, ipſius Urbis ſtationes, vel quaſcumque indulgentias commode viſitare, vel Pontificalibus benedictionibus intereſſe pro tempore non poterunt, illam eleemoſynam Hoſpitali præſato conferendo, quam in præſatis ſtationibus ex propria pietate ſi eas viſitaſſent perſonaliter contuliſſent, omnes Indulgentias præſatas ſtationum Vrbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum conſtitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono conſequantur in forma Eccleſiæ conſueta.

ventionem hoſpitalis.

Impediti viſitare Eccleſias Stationum Urbis Indulgentias conſequantur ſubveniendo hoſpital.

§.16. Rurſus ut in principio hujuſmodi confraternitatis, & ſucceſſive etiam futuris temporibus ad illam major devotio accreſcat fidelium, & in ea memoriale ſit in ęvum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præſentibus in Romana Curia injungimus, ut in craſtinum ſolemnitatis Pentecoſtes proximę futuræ, & ſucceſſive anno quolibet eadem die, impedimento ceſſante legitimo, in Baſilica Principis Apoſtolorum de Vrbe conveniant, in qua hujuſmodi rei memoria, oſtendatur Sudarium Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti, eoque oſtenſo, inde portando brachium S. Andreæ Apoſtoli (quod noviſſime in honorem dicti Apoſtoli, & laudem Confraternitatis prædictę, techa argentea, & aurea, lampadibus pretioſis ornata, & per Nos eiſdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis ſancti Paulli Apoſtoli, & unum de digitis ſanctæ Catherinæ Virginis, & Martyris per nos noviter apud Hoſpitale ipſum honorifice collocatis, proceſſionaliter ſe transferant ad Eccleſiam dicti Hoſpitalis, in qua in proxime futuræ Pentecoſtes die prædicta, per nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus noſtris Miſſa ſolemniter celebrabitur, ipſaque die, & deinceps ſingulis annis eadem die in perpetuum, univerſis Chriſtifidelibus vere pœnitentibus, & confeſſis, Eccleſiam ipſius Hoſpitalis viſitantibus, ſuffragabitur plenaria remiſſio omnium peccatorum, quam harum ſerie illis elargimur.

Confratres faciant Proceſſionem annis ſingulis in feſto Pentecoſtes & indulg. conſequantur.

§.17. Confratreſque ipſi, & eorum ſinguli in Vrbe exiſtentes, etiam eadem die ſingulis annis confeſſorem poterunt eligere, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in caſibus Sedi prædictæ reſervatis, præter

Digitized by Google

xvi. erunt induti camiſiis nigris, & fratres dicti, cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver uſque ad ſepulturam aſſociabunt.

Quæ Miſſæ celebrandæ ſint pro Confratribus vivis, & defunctis.

§.19. Item ſtatuimus, quod perpetuo qualibet quinta Feria per circulum anni, niſi ſolemne feſtum ſit impedimento, quo adveniente, die præcedenti una cum Miſſa de ſancto Spiritu cum collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque ſua miſericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et ſimiliter ſecunda Feria, & ſi feſtum impediat, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Miſſa ſolemnis, cum pallio nigro ſupra arcam in medio Eccleſiæ locandam, & quatuor luminaribus in eiſdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quod quando aliquem Confratrum eorumdem ab humanis decedere contigerit quam primum opportunitas ſe offeret, pro remedio ejus animæ ſpecialiter celebretur una Miſſa, adhibita ſolemnitate prædicta.

Regimen hoſpitalis ſit Præceptoris, qui ſemper reſideat & hoſpitale nulli commendetur.

§.20. Et quoniam ad manutentionem caritativæ hoſpitalitatis pauperum, & infirmorum, aliarumque miſerabilium perſonarum pro tempore confluentium ad Hoſpitale prædictum, & qui ad illud exponuntur infantium utriuſque ſexus in numero copioſo, conſervationem quoque bonorum, & jurium ejuſdem Hoſpitalis, præſentia providi, & timoratę conſcientiæ Præceptoris noſcitur eſſe plurimum opportuna, Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, Hoſpitale ipſum ſemper per proprium regatur Pręceptorem, qui in illo reſideat, & illius curę ac regimini pro poſſe diligenter intendens, per ipſum ſolita inibi exerceri faciat cum integritate opera caritatis; & nemini poſſit aut valeat Hoſpitale ipſum commendari, ſeu in adminiſtrationem concedi. Hortantes ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hoſpitalis ejuſdem, de Pręceptore idoneo ſtudeant providere, per quem hoſpitalis hujuſmodi inibi decenter obſervetur, & jura animæ, rationem reddere tenebuntur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eiſdem noſtris ſucceſſoribus indicamus. Hęc enim omnia infraſcripta per viſcera miſericordię ejuſdem Redemptoris obſervari injungimus, & obſervantibus ſit pax, & dilectio in Deum. Infringentibus vero ex malitia, adſit eis indignatio uſque ad condignam pœnitentiam.

Clauſulæ præſervativæ.

§.21. Decernentes, & declarantes noſtræ intentionis eſſe, per quaſcumque ſimilium gratiarum, & indultorum Eccleſiis, & quibuſvis Collegiis, ſeu Confraternitatibus conceſſorum, generales, vel ſpeciales ſuſpenſiones, per nos vel Sedem eamdem hactenus factas, ſub quibus forſan præſentes literæ, & in illis contenta includi viderentur de cetero faciendas, præſentes literas, & illarum effectum non ſuſpendi, & in illis comprehendi non poſſe aut debere, ſed omnia in eiſdem literis contenta ſemper, & inconcuſſe in ſuo robore permanere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§.22. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac literis Apoſtolicis, necnon privilegiis, & indultis quibuſvis Hoſpitalibus, ac aliis Eccleſiis, & locis ſive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eamdem conceſſis hactenus; & in poſterum concedendis, quæ (illis alias in ſuo robore permanſuris) quatenus alicui præmiſſorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuamus, etiamſi de illis ac eorum totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac deverbo ad verbum mentio foret habenda, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Et ut præſentium literarum, & gratiarum tenor plenius omnibus innoteſcat, volumus quod dictus Præceptor pręſentes literas, & illarum tranſumptum authenticum in valvis dicti Hoſpitalis ſingulis annis, dicta ſecunda die ſolemnitatis Pentecoſtes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Dat. P. A. 7. die 21. Mart.

Datum Romę apud Sanctum Petrum

Digitized by Google

Has Aegidianas, edidit Aegidius Cardinalis, de quo ſupra in Conſt. 2. Innoc. VI. Cum onus fol. 314. Tom. III. P. II.

De prædictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione, inſpice ſup. Conſtitut. 3. Pauli II. Munera fol. 118.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ET ſi cunctorum Chriſtifidelium proſperis ſucceſſibus, & aſſuetæ pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum temporali dominio Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectorum, proſpero, & felici regimine tanto propentiorem curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores ſolertiori cura ordinare debemus, quanto illorum cura, ſpecialius nobis immediate dignoſcitur eſſe commiſſa, noſque eos, utpote peculiares dictæ Eccleſiæ filios, præ ceteris gerimus in viſceribus charitatis.

Hic Pont. Commiſſarios deſtinavit ad inquirendum de vita & moribus Officialium, & Gubernatorum extra Curiam

§. 1. Dudum ſiquidem, cum ad aures noſtras perveniſſet, quod nonnulli ex præſidentibus, Provinciis, Civitatibus, Terris, Caſtris, & locis præfatæ Eccleſiæ immediatè ſubjectis, & in eis magiſtratus pro Nobis, & eadem Eccleſia gerentes, ac alii Officiales, propriæ ſalutis obliti, variiſque affectibus præpediti, nonnulla committere non expaverant, quæ in opprobrium præfatæ Eccleſiæ, ac ſubditorum noſtrorum damnum pariter, & jacturam, redundare noſcebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commiſſarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum Officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, quævis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore fungentium, & audiendum querelas omnium, & ſingulorum de eis, palam vel ſecrete conqueri volentium, & nobis quæ invenirent fideliter referendum, ad univerſas Provincias, civitates, terras, caſtra, & loca prædicta, duximus deſtinandos. Ex quorum poſtmodum relatione fideli cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Poteſtates, Re-

Et modo ipſis Officialibus præcipit obſervantiam conſtitutionum Aegidianarum cum earum declarationibus.

§. 2. Cupientes igitur emendatis præteritis, ne talia perpetrentur in poſterum, pro poſſe, opportunum adhibere remedium, hac ſalubri in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, quod qui nunc ſunt, & pro tempore erunt in provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, deputati Legati, etiam de Latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, & debeant firmiter, & inviolabiliter obſervare, & quantum (in eis eſt) per alios ad quos ſpectat, tenaciter obſervari facere omnes, & ſingulas provinciales conſtitutiones prædictas à ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ac Legatis, ut prætertur, editas dudum per bonæ memoriæ Ægidium Epiſcopum Sabinenſem, in eiſdem provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis Apoſtolicæ Sedis Legatum, in unum volumen in ſex libros diſtinctum, collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quæ deſuper emanarunt a bonæ memoriæ Gabriele, tituli S. Clementis, presbytero Cardinali, & inclyto Epiſcopo Albanenſi, ac Philippo Epiſcopo Portuenſi, tunc tituli ſanctæ Suſannæ presbytero Cardinali, & Joanne tituli ſancti Clementis, etiam presbytero Cardinali in provincia noſtra Marchiæ Anconitanæ, dictæ Sedis ſucceſſive Legatis, & a nobis noſtriſque ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præſertim ſub quintadecima De prohibitione compoſitionis ſuper homicidio, & ſextadecima immediate ſequenti De prohibitione caſſationis proceſſuum ſine Theſaurario; ac decimaoctava Quod nullus gratis ad inſtantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, necnon ſub quarta De vita, ac honeſtate, ac habitatione Rectoris, ac ſuorum officialium, maxime dum inhibet officialibus, ne ultra exigentiam victus, victualia emant a ſubditis, & cum noſtris modificationibus infraſcriptis, ſub undecima De officio, & mercede notariorum Cameræ Rectoris, & ſigillo; ac tertiadecima De ſolutionibus notarii theſaurarii, necnon quintadecima De ſigillis pertinentibus ad banchum, & eorum ſolutionibus, in ſecundo libro dicti voluminis; & & ſub undecima De mercede notariorum per ſcriptores; & ultima contra homicidas, rubricis, inter dicti Joannis Legati additiones collocatæ fuiſſe noſcuntur.

§. 3. Et quæ contra eoſdem homicidas à ſan-

publicationem præſentium, & in poſterum deputandi, antequam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præſentes, per ſe ipſos; abſentes vero, per legitimum procuratorem, ad hoc ſpeciale mandatum habentem, in Camera Apoſtolica, diebus quibus Camera tenetur, ſedentibus ibidem Camerario, & Prælatis præſidentibus ac Clericis ejuſdem Cameræ (præter ſolitum, quod propterea non omittatur) ſpecifice, & nominatim in ejuſdem Camerarii, ſeu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præſtare teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejuſſores. Et ſi illas tranſgredi comperti fuerint, præter perjurii reatum, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurraut, a qua, præterquam in mortis articulo conſtituti, ab alio quam a Romano Pontifice, proprio ore ſpecialiter errorem ſuum detegendo, nequeant abſolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum percipiant quod conſtitutionibus eſt taxatum, & deſuper non paciſcantur.

§.4. Et quia nonnulla ſæpe occurrunt, ſuper quibus per eaſdem conſtitutiones non videtur eſſe ſufficienter proviſum, conſtitutioni collocatæ in eodem primo libro ſub rubrica de non exercendo officium in terris Eccleſiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, niſi fuerit confirmatus; & dictæ conſtitutioni ſecundi libri, ſub rubrica quarta de vita, & honeſtate, ac habitatione rectoris, & ſuorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Gubernatorum, familiaritate durante, & ea finita, infra annum, ad aliquod officium aſſumi; eadem auctoritate adjicimus, quod Legati, Rectores, & Gubernatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, aſſumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam ſponte ſolventibus, & offerentibus, directe, vel indirecte, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitioſe differendo, ſeu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quam per conſtitutiones ſit permiſſum, nullamque ſuper participatione de ipſorum officiorum ſalario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoſcumque præſertim domeſticos familiares ſuos, ſub eadem excommunicationis ſententia, ut præfertur incurrenda.

repreſaliarum, ſolvatur medietas ejus quod continetur conſtitutione prædicta, & pro literis ac ſigillis cujuſcumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in conſtitutione continetur) ſed ſex bajochi exigantur, & tantum pro litera, reſcripto, mandato, præcepto, & ſigillo quod ſuperſedeatur in aliquo proceſſu, & ſimiliter pro litera, & ſigillo mandati quod tollatur proceſſus contra ſingularem perſonam factus, & ſi contra plures eſſent, pro quolibet, ultra primum, unus bajochus exigatur: ita ut quorumcumque ſint, ultra quam decem, & octo bajochi, pro omnibus non recipiantur, ſive una, ſive plures literæ fierent pro eiſdem. Et ſi contingat in eadem cauſa plura reſcripta emanare, facta ſolutione pro primo, pro reliquis, & eorum ſingulo, nil ſolvatur.

Et Gubernatores circa Viagia Judicum nihil participent, & ſervent Conſtit. hic citatam.

§.6. Et quia circa contenta in conſtitutione ſecundi libri prædicti, ſub rubrica de viagiis judicum, officialium, & majorum commiſſionum, ſalaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro cauſis, & negotiis pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta conſtitutiones, mittere præſumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione ſuorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio cauſarum, & negotiorum eorumdem, nec de proventibus, & viagiis hujuſmodi, quicquam ſibi, & ſuis appropriare, directe vel indirecte, quovis quæſito colore præſumant, faciantque conſtitutionem ipſam, & deſuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad ſalariorum exinde provenientium ſolutionem, firmiter obſervari.

Proceſſus non circumducantur

§.7. Et ut compoſitiones, & mandata de ſuperſedendo ſuper proceſſibus criminalibus, omni corruptelæ ſuſpicione ceſſante, procedant, dicta auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, illa nullius eſſe debere roboris vel momenti, niſi conſentiente Theſaurario Provinciæ pro tempore exiſtente, emanaverint, & forma conſtitutionis ſecundi libri prædicti ſub 47. rubrica De compoſitionibus ſuper maleficiis ſeu proceſſibus, & condemnationibus, ſervata fuerit in eiſdem.

Digitized by Google

pli ejus quod aliter deponi vel ſolvi contingeret, per Theſaurarium de ejuſdem contrafacientis ſalario retinenda.

Cauſas in prima inſtantia non avocent. &c.

§.9 Abſtineant præterea Legati, Gubernatores, & Locumtenentes præfati penitus a commiſſione, & delegatione quarumcumque cauſarum in prima illarum inſtantia, juxta noſtrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in ſecunda, quotiens audiendum in loco eſſe contigerit ordinarios Judices deputatos, niſi in prima inſtantia ſupplicantis perſonæ miſeria ſive debilitas, & adverſarii potentia id expoſcat, & in ſecunda inſtantia ad ipſos contingat appellari, quibus caſibus cauſas ipſas delegent illis dumtaxat judicibus qui eſſent ordinarii eiſdem, nequeantque delegati ipſi tunc delegationis hujuſmodi prætextu, aliquid emolumenti a collitigantibus exigere, vel habere, etiam quantum licite eis alias per dictas literas noſtras, ſeu alias diceretur conceſſum.

In cauſis a Sede Apoſt. eis commiſſis nihil recipiant.

§.10 Nec ſimiliter ipſi Legati, Gubernatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & deciſione cauſarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis inſtantia, cum earum avocatione a Judicibus coram quibus ſunt introductę, vel ſine illa, pro tempore delegantur, ſeu alias ex quavis cauſa remittuntur ad eos.

Juſſio quotannis publicandi hanc bullam.

§.11. Et prædictæ tam noſtræ, quam prædeceſſorum conſtitutiones, ac omnia in præſentibus literis contenta, eo firmius obſerventur, quo ſępius fuerint publicatę, eadem auctoritate ſtatuimus, quod Legati, Gubernatores, & Locumtenentes prædicti nunc, & pro tempore exiſtentes, in ſupradicto volumine, prædeceſſorum, & noſtras prędictas, & præſentes literas, inſeri, & deſcribi, convocatiſque Officialibus, & Curialibus Curiarum ſuarum, ac populi multitudine, conſtitutiones ipſas necnon literas prædictas, annis ſingulis, Kalendis menſis Octobris cujuslibet anni, publice, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

Extenſio conſt. Ægidianarum ad Urbem, & totum Statum Eccleſiaſticū. Alia extenſio, indicata eſt in rub.

§.12. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nonnumquam non in Provinciis, ſed in Urbe, ſpecialibus Civitatibus, Terris, & locis deputare conſuevit, quocumque nomine deputati, ſeu nuncupati & eorum Locumtenentes, & Theſaurarii, ac Officiales in illis pro tempore deputati, a conſtitutionum, additionum, modificationum, ac prædictarum, & præſentium literarum obſervatione, eo prærios, Poteſtates, Judices, et Officiales, quatenus ad eos adaptari poſſint (abſque tamen præjudicio ſtatutorum, et conſuetudinum Urbis, Civitatum, Terrarum, et locorum ſpecialis commiſſionis hujuſmodi, et illorum Communitatibus, et Univerſitatibus conceſſorum indultorum quorumlibet, quibus alias non derogetur) extendimus, et volumus, ac mandamus illas in eiſdem Urbe, Civitatibus, Terris, et locis ſpecialis commiſſionis, ſicut in Provinciis, firmiter obſervari, ſub cenſuris, et pœnis contentis in eiſdem.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.13. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 7. die 30. Maii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octavo, 3. Kalendas Junii Pontificatus noſtri Anno Septimo.

XVIII.

Excommunicatio contra revocantes ab Urbe S. R. E. Cardinales, Patriarchas, alioſque Prælatos, ſeu ipſis ut recedant, vel ſe abſentent mandantes &c.

SIXTUS EPISCOPUS

Ex Regeſt. in Archiv. Vat.

SERVUS SERUORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, qui ſuper univerſos Chriſtifideles primatum obtinet, nonnumquam ſuorum ſubditorum incommoditatibus providens, prout tenetur, & ſuorum æmulorum fraudibus obviare cupiens, ſubditis ipſis, viis, & remediis condecentibus, ſuccurrere conſuevit diligenter.

Quæ ſit Conſtitutionis cauſa.

§.1. Ad audientiam ſiquidem noſtram pluribus referentibus pervenit, quod nonnulli noſtri, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ .... quæ ſua non ſunt quærentes, ipſius Eccleſiæ oves a ſui veri Paſtoris grege ſemovere, & quod deterius eſt, eoſdem Subditos & Eccleſiaſticas perſonas in noſtra Romana Curia reſidentes, & illam ſequentes, quarum conſilio in nonnullis per nos pro ejuſdem Eccleſiæ, & fidei Catholicæ pertractandis negotiis uti intendimus, ad dominia ſua evocare auctoritate propria ſatagunt, in noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ contemptum, libertatis Eccleſiaſticæ enervationem, animarum ſuarum periculum, aliorum pernicio-

cularibus, etiam cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, ut intra certum terminum ab eadem noſtra Curia recedant, & ſe abſentare, ac ad ſua propria, vel aliena domicilia ſe transferre habeant, monere, aut mandatum aliquod facere, cogere, vel compellere, neque alicui ex ſupradictis, ſeu quibuſvis aliis forſan per ſæculares perſonas ſupradictas, ſeu earum auctoritate jam monitis, coactis, compulſis, vel quibus ſimilia monitiones, & mandata facta reperiuntur, injuriam, damnum, jacturam, aut præjudicium aliquod comminari, inferre, aut ipſorum, vel beneficiorum, aut officiorum ſuorum bona fructus, redditus, prove tus, & emolumenta ſequeſtrare, ſubhaſtare, aut in ſuas, vel aliorum manus ponere, capere, exigere, levare, alienare, ſeu in ſuos aut alienos uſus convertere, aut perſonas prædictas moleſtare, impedire, ſeu in rebus, & bonis inquietare, aut inferri, ſeu ſequeſtrari, ſubhaſtari, poni, capi, recipi, exigi, levari, alienari, converti, & inquietari facere, vel procurare præſumant.

Prohibetur Curialibus, ne a Curia ſe abſentent ſine licentia Pontificis.

§. 3. Et nihilominus omnibus & ſingulis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus perſonis, ac officialibus ſupradictis, aliiſque Curialibus prædictam curiam ſequentibus, quique in illa morari, & eam ſequi conſueverunt, & qui recreationis cauſa ab ipſa Curia ſeceſſerunt, quibus uſque ad Kalendas Octobris proxime futuri incluſive, ut ad eamdem curiam redire, & ſe conferre habeant, terminum peremptorium aſſignamus ſub eiſdem, necnon privationis omnium, & ſingularum Dignitatum etiam Pontificalium, Perſonatuum, adminiſtrationum, Officiorum, & Beneficiorum, quas ipſo facto incurrant, pœnis, ne a noſtra, & Romana Curia prædicta, quavis occaſione, vel cauſa recedere, ſe abſentare, aut ad ſupradicta dominia, vel quæcumque alia loca ſe transferre abſque noſtra ſpeciali licentia quovis modo præſumant, dicta auctoritate, & ex certa ſcientia diſtrictius inhibemus.

Mandata quæcumque contraria invalidantur.

§. 4. Decernentes, monitiones, & mandata hujuſmodi, ac quæcumque inde ſecuta, & ſecutura, nulla, & invalida, nulliuſque firmitatis fore. Necnon omnes, & ſingulos ſupradictos huic noſtræ inhibi-

adminiſtrationes, officia, & beneficia hujuſmodi vacare nuntiamus pariter, & declaramus.

Mandatum de hujuſmodi lege publicanda, & regiſtranda.

§. 5. Volumus autem, quod præſentes litteræ in audientia litterarum apoſtolicarum contradictarum legantur, & in libro Cancellariæ Apoſtolicę deſcribantur, ac in valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon Eccleſiæ Beatæ Mariæ Rotundæ de urbe affigantur, quodque omnes, & ſingulos ſupra dictos perinde arctent, & ligent, ac ſi eorum propriis perſonis intimatæ, vel oſtenſæ fuiſſent.

Obſtantium derogatio.

§. 6. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus ac privilegiis, indultis, & litteris apoſtolicis perſonis ſupradictis eadem apoſtolica, vel quavis alia auctoritate conceſſis, etiam ſi illis derogari non poſſit, quibus ſpecialiter, & expreſſe pro hac vice dumtaxat derogamus, illaque nullius quoad hoc roboris vel momenti exiſtere decernimus, contrariis quibuſcumque ſeu ſupradictis perſonis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim a dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut anathematizari, maledici, vel privari non poſſint per litteras apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

Dat. die 10. Auguſti 1478. An. VII.

Datum Brachiani Sutrinenſis Diœceſis anno Incarnationis Dominicę milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octavo, quarto idus Auguſti, Pontificatus noſtri anno ſeptimo.

XIX.

Innovatio Collegii Abbreviatorum litterarum Apoſtolicarum, cum aſſignatione indultorum, & emolumentorum.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

DIvina æterna Dei ſapientia, quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, non ſolum ſuperiora, ſed etiam inferiora, & humana

Digitized by Google

dignoſcitur, legibus, conſtitutionibus, moribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irreprehenſibili, dirigere, inſtituere, & ſtabilire conati ſunt. Quorum veſtigia quantum a nobis fieri poteſt, una cum fratribus noſtris imitari ſatagentes, prolapſa reducere, exceſſiva corrigere, defectus ſupplere, errata emendare, & omnia ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducere omni ſtudio provigilamus, ſperantes in eo a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus noſtros adjuvare conabitur.

Paulus II. inſtitutionem a Pio II. de 70. Abbreviatoribus factam reſtituta eis pecunia revocavit, & eorũ emolumenta, in certos ejus uſus convertit. Sed eorũ bullas uti minus neceſſarias pręterii.

§. 1. Dudum ſiquidem fel: rec: Paulus Papa Secundus prædeceſſor noſter, tempore ſuæ aſſumptionis ad Apoſtolatus apicem, quamdam ordinationem per recolendæ memoriæ Pium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apoſtolicarum certis de cauſis factam, & ordinatam, ex aliis cauſis juſtis, & honeſtis tunc animum prædicti Pauli prædeceſſoris moventibus, eiſdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro neceſſitate dicti Pii prędeceſſoris, ac ejuſdem Romanæ Eccleſiæ, & proviſione contra Turcas tunc imminente perſolutis, integra prius reſtitutione facta, revocavit, & annullavit, & aſſignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatorię, ſcilicet Venerabili fratri noſtro Roderico Epiſcopo Portuen. tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctæ Romanæ Eccleſię Vicecancellario, pro quibuſdam familiaribus ſuis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, reſiduum vero, quod inde ſuper excreſcebat, in alios uſus convertit.

Hic autem Pont. poſt ejus ad Pontificatum electionẽ eadem emolumenta alio modo diſtribuit.

§. 2. Nos vero qui dicto Paulo prædeceſſore, ſicut Domino placuit, de medio ſublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, exiſtimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & præcipue in aſſumptione ſui Apoſtolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam prædictus Paulus prędeceſſor in alios uſus convertebat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti ſuo, ac Referendario commiſſionum, necnon eiſdem de Parco majori, ac diverſis tam Abbreviatoribus, quam aliis Curialibus, noſtris quoque, & Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus ... approbata eſſe volumus.

Sed ob peſtilentiam, & bella diminuta fuerunt emolumenta Abbreviatorum, & ſolutio juxta dictam diſtributionem minime executioni demandata fuit.

§. 3. Nuper vero propter peſtilentiam, quæ Urbem Romanam, & loca circumvicina æſtate proxima vexavit, & propter arma bellica, quæ neceſſario licet inviti contra hoſtes Eccleſiæ ſuſcipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, ceſſantibus, & diminutis magna ex parte emolumentis, & proventibus officii Abbreviatoris hujuſmodi, cum aliis Abbreviatoribus hujuſmodi emolumenta in Cancellaria percipere conſuetis, non fuerint a quibuſdam menſibus citra ſtabilita ſalaria perſoluta univerſa, clamores, jurgia ac quamplurimę querelæ ad nos prolata fuerint.

Hic ideo Pont. Statum Collegii Abbreviatorum innovat, cum ordinationibus infraſcriptis.

§. 4. Nos igitur conſiderantes, quod ſi aliquis certus Abbreviatorum numerus, ſub juſtis, & honeſtis conditionibus ; habita etiam perſonarum conſideratione inſtitueretur, per quos negotia Cancellariæ Apoſtolicæ expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apoſtolicarum rectius obſervaretur ; ipſique Abbreviatores honore, præmioque allecti, adhibita exercitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apoſtolicæ Sedis, & Cancellariæ prædictæ honori atque auctoritati, & partium commoditati magis conſuleretur ; ſuper iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus noſtris prædictis communicato conſilio, de præfati Roderici, & fratrum noſtrorum eorumdem conſenſu, omnes, & ſingulas portiones, & aſſignationes dictorum emolumentorum, ac aliorum quorumcumque diſpoſitionem, quas tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quam ejus Locumtenens, & Referendarius commiſſionum, & alii omnes tam de prima Pręſidentia quam de minori Parco, & alii in certis rotulis deſcripti, & deſcribi ſoliti, hactenus perceperunt, ac omnia, & ſingula, conſtitutiones, ordinationes, diſpoſitiones, conceſſiones, ſtatuta, privilegia, & indulta Apoſtolica quæcumque a nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſub quibuſcumque verborum formis, & expreſſionibus, cum quibuſcumque etiam fortioribus ; & inſolitis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, ſuper pręmiſſis portionibus, & earum aſſignationibus hactenus emanata, & præſentibus literis noſtris, & eorum effectui quomodolibet contraria, quæ pręſentibus haberi volumus

Digitized by Google

[illegible] rarum Apoſt. Quoad primos Abbreviatores aliqua privilegia ſunt conceſſa a Paulo V. ut hic indicavit in rubr.

Cancellaria Apoſtolica præter alios ejuſdem Officiales, ſint, & eſſe debeant Septuaginta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præſidentes de Parco majori; Viginti duo de Parco minori; reliqui vero examinantes literas in prima viſione Abbreviatores nuncupentur, & exiſtant, & unum Collegium invicem conſtituant. Prçter quos nulli liceat in hujuſmodi Abbreviatoriç officio, literas Apoſtolicas ſignare, qui Romano Pontifici, & ipſi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore exiſtenti dumtaxat, & nemini alteri ſubſint.

Officia ipſorum compatibilia ſint cum aliis Curiæ officiis.

§. 6. Et eorumdem Septuaginta duorum Abbreviatorum officia, cum quibuſvis aliis officiis Romanæ Curiç, & Cancellariæ Apoſtolicæ prædictarum incompatibilia nullatenus cenſeantur, ſed poſſint per unum, & eumdem cum quibuſvis etiam pluribus aliis officiis dictæ Curiæ abſque indulto, & diſpenſatione qualibet libere retineri.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

Habitum prout ſcriptores Apoſtolici deferant.

Admittantur Abbreviatores, primo ad minorem, poſtea ad majorem Parcum, extraneis excluſis.

§. 7. Nec admittantur ad illa niſi probi viri, & in ætate decenti conſtituti, ac in officio Abbreviatoriæ inſtructi, vel ſi qui ſint idonei, & apti ad hoc inſtruantur.

§. 8. Habitum honeſtum ad inſtar Scriptorum deferentes, & ſecundum eorum, & cujuslibet ipſorum ſufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, ſive de prima viſione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præſidentiam de Parco majori, alias juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ XII., & Calliſti III. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum aſſumantur, & in aſſumptione locorum pro tempore vacantium quibuſvis aliis qui de illo collegio non forent, ceteris paribus, præferantur.

Emolumenta, eis aſſignantur.

Addita eſt portio pœnis Abbreviator. Parci majoris tantum, ut in bulla Pauli V. citata hic in rubr.

§. 9. Et quod emolumenta dictorum Abbreviatorum ſint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro groſſa dictarum literarum Apoſtolicarum Scriptoribus pro quibuſvis literis, quas per Cancellariam eamdem, aut Cameram, ſeu alias quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum ſupplicatione, & ſine, etiam pro Conſiſtorialibus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, abſque tamen noſtrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium exiſtentium, ac ejuſdem Can-

dis trium florenorum [illegible] pro quolibet ipſorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipſis libris more ſolito fideliter annotentur, juramento per ipſos præſtito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fideliter exercendo officium ſuum, & de collecta pecunia integre perſolvenda, & reddenda, dimiſſis pro labore Abbreviatorum groſſis quinque prout hactenus conſuetum fuit, qua ſumma quinque groſſorum contenti eſſe debeant, & nihil ultra percipere, declarantes, & volentes quod pecuniæ ipſæ ſic collectç, in primo menſe apud illum de majori Parco, in aliis vero duobus menſibus apud ipſos duos alios ut ſupra deputatos a Collegio ſucceſſive remaneant, & fideliter conſerventur.

Diſtributione quoque eorumdem emolumentorum decernit.

§. 11. Et in fine cujuslibet menſis diſtributiones, & emolumenta prædicta per ipſos receptores diligenter, & fideliter, deductis ſalariis, & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur, & aſſignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut ſupra collectis, quilibet de Parco majori unam, & dimidiam, & ſinguli ex aliis unam tantum partem habeant, ut puta ſi quilibet ex aliis præterquam de Parco majori ſex ſinguli, de majori Præſidentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de menſe in menſem prædictum ordinem, & modum in colligendis, ſervandis, & diſtribuendis pecuniis ipſis, fideliter, & inviolabiliter continuari, & obſervari debere.

Eximit a ſolutione eorum familiares ipſius Papæ, & Vicecancellarii, & etiam ſpecialiter privilegiatos ab iſta ſolutione.

§. 12. Nec prætextu cujuſvis mandati de expediendo hujuſmodi literas gratis, & in officio eorumdem Abbreviatorum quavis conſideratione per nos, & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ſub quibuſvis cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis ſeu pecuniariis pro tempore conceſſi, ab hujuſmodi taxæ exactione abſtinere, & mandatis hujuſmodi parere teneantur quoquo modo, nec ſub cenſuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur præterquam noſtrorum, & dicti Roderici, & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii familiarium continuorum commenſalium, ac illorum qui ex privilegiis hactenus obſervatis, vel conſuetudine gratis expedire conſueverunt.

Supplicationes Papæ, defer

§. 13. Supplicationes quoque per nos, & ſuc-

Digitized by Google

per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum ſalario ſex ducatorum ſimilium juxta rerum difficultates, & materiarum exigentiam, ſub excommunicationis pœna, & dicti ſalarii ſui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii ſervata juſtitia, & ęqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando, uni ex aliis duę; Abbreviatori de prima Pręſidentia tres tantum ſupplicationes diſtribuantur, & Abbreviatoribus quibus diſtributę fuerint, omni fraude, & dolo ceſſantibus conſignentur, deſcriptis prius, & annotatis dictis diſtributionibus in duobus libellis per ipſum diſtributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria pro tempore tenetur, ut omnibus patere poſſit, alterum apud ſe tenere, & conſervare debeat; declarato tamen quod ipſe diſtributor, pro tempore ſibi ipſi minime diſtribuere poſſit.

Quibus pro examine dictarum literarum præmium datur.

§.14. Et ut Abbreviatores ipſi tam de Parco minori, quam de prima viſione, ad hujuſmodi exercitium examinandi literas in prima viſione, digne, & laudabiliter exequendum, facilius alliciantur, quod de qualibet litera quam in prima viſione examinaverint unum turonem accipere poſſint, & habere debeant pro labore, ita tamen quod gratioſę, & executorię deſuper literæ quoad hoc pro una bulla reputentur, & unus dumtaxat groſſus duobus ex eis illas ſignantibus exolvantur.

Et etiam pro correctione minutæ, &c.

§.15. Item ſtatuimus, & ordinamus, quod nullus dictorum Abbreviatorum, tam majoris quam minoris Præſidentiæ, ab aliquo Abbreviatore minutas ſuas per ſe conficiente, niſi minuta ipſa ſit omnino male compoſita, vel difficilis admodum correctionis, pro correctione cujuslibet minutę, & illius judicatura, ac expeditione ultra tres groſſos recipere non debeat. Ita tamen quod expeditio ejus non audeatur quovis modo ſine rationabili cauſa recuſare, & tam literæ gratioſæ, quam executoriæ ut ſunt pro unica minuta & expeditione computentur. De proviſionibus vero Conſiſtorialibus conſuetum duorum ſimilium florenorum, de taxa ipſius Abbreviatorię, ut ſupra ſolvenda, excomputandorum Abbreviatores de prima Præſidentia præfati pro ipſorum minutis, & expeditione percipient ſalarium.

Capellam habeant Abbreviatores, ubi

§.16. Et quia ſine divina gratia nihil feliciter procedere poteſt, ad illam impe-

infraſcriptis quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice una cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto juxta ordinem deſcriptionis eorum quæ infra fiet aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipſum loco cedentium vel decedentium, aut admittentium admittentur, quatuor florenos auri de Camera pro dicta Capella, ſeu Capellano, & præter illos pro jocalibus, & eorum receptione ad officium ipſum ducatos ſex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos diſtributor, & deputati præfati ad pecunias colligendas, ſimiliter quilibet unum recipiat. Et ſimiliter pro conceſſione ejuſdem officii quam a nobis vel Sede Apoſtolica, vel Vicecancellario, pro officiis quæ ad ejus diſpoſitionem ſpectabant obtinebunt, dum per liberam reſignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem ejus quod pro ſimili conceſſione officii Scriptoriæ, Scriptores perſolvunt, Romano Pontifici, aut Vicecancellario a quo conceſſionem ipſam habebunt, ideſt florenos ſimiles quinquaginta dumtaxat ſolvere, & non ultra teneantur.

Officia eorum reſignabilia ſint.

§.18. Et tam illi, quam primitus admiſſi etiam de eadem majori præſidentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores hujuſmodi de ſuis diſponunt, diſponere, illaque reſignare libere, & licite poſſint. Noſque, & ſucceſſores noſtri, ac ipſe Rodericus & Vicecancellarius pro tempore exiſtentes, reſignationes, ſive ceſſiones hujuſmodi admittere, & illis in quorum favores reſignationes, ſive ceſſiones ipſæ factæ fuerint, de hujuſmodi officiis providere teneantur.

Abbreviatores, indultis omnibus Scriptorum Apoſt. perfruuntur.

§.19. Et inſuper quod omnes, & ſinguli tam Præſidentiæ, quam de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores hujuſmodi, omnibus, & ſingulis conſtitutionibus, ſtatutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, conceſſionibus, favoribus, & indultis quibuſcumque gaudeant, potiantur, & utantur, pariformiter, & abſque ulla diferentia ſicuti dictarum literarum Scriptores pręfati, etiam quoad hoc, ut familiares noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum perpetuo, & in quibuſcumque literis Apoſtolicis tales etiam magiſtri nominentur, & pro talibus ubilibet habeantur, & literæ Apoſtolicæ, gratiam, & juſtitiam con-

Digitized by Google

Collegium Statuta per eos concedere poſſit.

§.20. Concedentes inſuper plenam & liberam facultatem, ac de uberioris dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginta duorum Abbreviatorum Collegio, ſtatuta, & ordinationes; ac quæcumque alia ipſius Collegii, & Abbreviatorum eorumdem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi, & ordinandi. Decernentes harum ſerie hujuſmodi ipſorum Abbreviatorum, ordinationes, & ſtatuta (licita tamen & honeſta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipſis omnibus firmiter obſervari debere.

Tranſumptis hujus Bullæ & privilegiorum Apoſtolicorum credatur.

§.21. Et quod tranſumpta ſive tenor præſentium literarum, & cujuslibet partis earumdem, & privilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariç indigentibus detur & illi ſtetur, in judicio, & extra, prout tenori lierarum earumdem ſtari conſuevit.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere poſſunt.

§.22. Liceatque ſingulis Abbreviatoribus prædictis in ſacris ordinibus non conſtitutis pro tempore exiſtentibus matrimonium etiam cum viduis abſque ulla diſpenſatione, ſeu licentia Sedis prædictæ libere contrahere.

Literæ Apoſtolicæ per Cameram expediendæ, ab ipſis Abbreviatoribus non ſignatæ nullæ ſint.
Hoc idem decrevit Leo X. in Rubric. citatus, & pœnas earum Solicitatoribus, eiſque utentibus impoſuit.

§.23. Porro quia taxæ literarum Apoſtolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitiam forſan habere non poterunt plenariam; Volumus quod literæ prædictæ de quibus taxa hujuſmodi ſolvenda eſſet, in ſubſcriptione infra plicam Bullæ circa medium, per duos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Diſtrictius inhibentes tam Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris in regiſtro, Scribis, & Notariis etiam Cameræ Apoſtolicæ, quam aliis quibuſcumque Officialibus noſtris, & dictæ Sedis pro tempore exiſtentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, a qua abſolvi non poſſint niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo conſtituti, ſatisfactione prævia, & emolumentorum ſuorum officiorum privationis, pœnis, ut literas hujuſmodi ſic ut præfertur non ſignatas nullatenus admittant ſive expediant, ſed illas illico ad deputatos prædictos ſignandas remittant.

ſulere volentes, & ne pro eo, quia ad eumdem Rodericum Epiſcopum, & Viceeancellarium, etiam ex conceſſione noſtra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipſarum literarum, necnon Notariorum ejuſdem Sedis officiis dumtaxat exceptis, libera diſpoſitio pertinere dignoſcatur, contingat in dubium revocari, an ipſe de hujuſmodi Abbreviatoriæ officiis utpote noviter, modo prædicto, per nos ordinatis, poſt factam ſibi per nos conceſſionem prædictam diſponere debeat, providere volentes, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu fratrum prædictorum, volumus, & auctoritate prædicta etiam ſtatuimus, & ordinamus, quod ipſius Roderici Epiſcopi, & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earumdem literarum vacat, & ipſius Roderici Epiſcopi, & Vicecancellarii plerumque ad hoc vacare impediti, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis cauſarum commiſſionum, qui commiſſiones ipſas examinat diliigenter, & illarum vim, & effectum eidem Roderico Epiſcopo, & Vicecancellario fideliter refert, & de ejus nomine, & vice nonnumquam ſignat, & ſignatarum per nos commiſſionum, ſeu in præſentia noſtra. & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſignaturas extendit, nunc & pro tempore exiſtens, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreviatoriç officiis pro quolibet eorum, obtineant & percipiant una pro qualibet portione emolumentorum eorumdem æqualem aliis portionibus aliorum, prçterquam de prima Præſidentia Abbreviatorum prędictorum, poſſintque ab officio & emolumentorum perceptione hujuſmodi pro ſolo ipſius Roderici Epiſcopi, & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo ſpecialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco ſubrogari toties quoties ſibi videbitur, & placebit.

Officia 24. Abbreviatorum ſpectant ad collationem Vicecancellarii.

§.25. Et quod dilectorum filiorum Magiſtrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caſte, Ferrarii de Galbis, Gregorii de Puteo, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modo ſex de majori Præſidentia, ac de minori Parco ſeptem, ſcilicet Lodovici Podocatel, Laurentii de Muehiis, Joannis Andreæ de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis,

 Joan-

Digitized by Google

ipſa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipſius Roderici Epiſcopi & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii diſpoſitionem pertineant, poſſitque & debeat ipſe Rodericus Epiſcopus et pro tempore exiſtens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc ſpecialiter deputatus, illorum reſignationem recipere, et admittere, ac per ſuas literas ſuo ſigillo pendente munitas de illis dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per ſeipſum ſeu ejus Locumtenentem, ſeu ad hoc ab eo ſpeciale mandatum habentem perſonis idoneis providere, et exigentibus perſonarum meritis & ſufficientia ſuper earumdem perſonarum, quibus ipſe providerit de hujuſmodi officiis, et locis requiſitarum qualitatum defectibus, cum ſibi placuerit aut deputan. hujuſmodi diſpenſare, cum eiſdem perſonis ad ipſa officia & loca obtinenda. Non obſtantibus prædictorum Benedicti & Calliſti literis prælatis ſuper habilitate, & illi quibus de eiſdem officiis & locis ipſe Rodericus Epiſcopus, & pro tempore exiſtens Vicecancellarius, ſeu deputati, duxerit ſuis literis providendum, ad officia & loca ipſa abſque aliqua alia proviſione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prędicti Roderici Epiſcopi, ſeu ad hoc ab eis ſpecialiter deputati, vel pro tempore exiſtentis Vicecancellarii, quas abſque aliarum literarum Apoſtolicarum deſuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus, iis quibus officia ipſa & loca conceſſerit, & aſſignaverit, pleniſſime & per omnia valeant, & ſuffragentur, ac ſi ſuper iis officiis, & locis, literæ Apoſtolicæ confectæ & expeditæ fuiſſent. Quodque recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, ſuo ordine collocentur. Sicque continuo per ipſum Rodericum Epiſcopum, & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium abſque contradictione qualibet obſervetur.

Clauſulæ præſervativæ.

26. Decernentes de ſimilibus conſilio, & aſſenſu fratrum prædictorum, quicquid ſecus ſuper iis ad prædicti Roderici Epiſcopi. & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii diſpoſitionem, ut præmittitur ſpectantibus officiis, & a nobis aut ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, abſque expreſſo prædicti Roderici Epiſcopi, & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii conſenſu contigerit attentari, irritum, & inane, nulluſque roboris vel momenti exiſtere.

Cancellariæ prædictæ, de ipſorum reliquorum Abbreviatorię officiorum ad nos, ut præfertur pertinentium dum vacabunt, diſpoſitione ſe nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictę propter hoc, ex eo quod ipſe Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius ea forſan hactenus uſus non foret, in aliquo derogatum cenſeri, imo licere ſibi cum voluerit ea quam præſentium tenore ſibi pro potiori cautelæ ſuffragio juxta literarum noſtrarum deſuper continentiam, atque formam, de eorumdem fratrum conſilio & aſſenſu, etiam de novo ad veriorem cautelam concedimus cum ſibi placuerit libere uti.

Præceptum præfata omnia obſervandi.

§. 28. Et ut præmiſſa omnia ſaltem metu pœnę firmius & validius obſerventur, omnibus, & ſingulis quos præſens tangit negotium, etiam ſub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus, quatenus præmiſſa omnia, & ſingula prout ſuperius continentur, ſublata eis quacumque aliter interpretandi facultate, & auctoritate inviolabiliter obſervent.

Vicecancellarius met executor deputatur.

§. 29. Mandantes ipſi Roderico Epiſcopo, & pro tempore exiſtenti Vicecancellario, ut omnia prædicta ſub pœnis arbitrio ſuo ferendis, faciat ab omnibus inviolabiliter obſervari.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 30. Decernentes præſentibus noſtris literis, & earum ſingulis clauſulis per quaſcumque alias literas ſeu mandata Apoſtolica nullatenus in aliquo derogatum eſſe cenſeri, niſi literæ, & mandata derogatoria hujuſmodi conſiſtorialiter de ſimili fratrum noſtrorum conſenſu fuerint expedita.

Clauſulæ derogatoriæ.

§ 31. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis &c.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 8. die 11. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octavo, tertio Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno Octavo.

Dam-

Digitized by Google

niminis robur adjicimus, ut eo firmius illibata perſiſtant, quo magis noſtro fuerint præſidio communita.

Petrus de Oſma & pleriq. alii multas ſcandaloſas propoſitiones defendebant.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam noſtram deducto, quod a modico tunc decurſo tempore citra, in Hiſpaniarum regnis, & præſertim in univerſitate Studii Salamantini, fuerant, & adhuc erant, nonnulli iniquitatis filii, qui quaſdam falſas ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, ſcandaloſas, & male ſonantes propoſitiones, præſertim circa peccatorum confeſſionem, & Eccleſiaſtica Sacramenta in ſtudio hujuſmodi, & in frequentiſſimo hominum cœtu, veras eſſe publice affirmare, & pertinaciſſime ſuſtentare, ac defendere, apertiſſimas Sacræ Scripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum rectum, & apertum ſenſum, falſis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, hujuſmodi quoque eorum falſa dogmata manifeſte hæreticæ pravitatis labem continentia, in aliorum mentes inſerere, & ſimplicium animas illaqueare, & ut illa in plurium notitiam pervenirent, & in perpetuum de illis memoria haberetur, libros componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus eſſet facultas, tradere præſumpſerant catenus, & præſumebant.

Hic ideo Pontifex Archiepiſcopo Toletano commiſit earum plenā examinationem, & præfatorum reductionem, ac illarum confutationem, & quatenus pertinaces eſſent, eos hæreticos declarari juſſit.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri noſtro Alphonſo Archiepiſcopo Toletano per alias noſtras literas commiſimus, ut aſſumptis ſecum aliquibus in Theologia Magiſtris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propoſitiones ipſas veras eſſe affirmare nixi erant, & nitebantur in dies, & auditis quæ ipſi pro illarum veritate, & alii Chriſtifideles ad dilucidandum earum falſitatem deducere vellent, an quæ in propoſitionibus hujuſmodi continebantur, falſa, & fidei præfatæ contraria, erronea, & male ſonantia exiſterent, auctoritate noſtra decideret, & declararet. Et declaratione hujuſmodi facta, illos quos in præmiſſis culpabiles eſſe reperiret, ſi juxta Sanctorum Patrum inſtituta, & canonicas ſanctiones, ſe emendare, & depoſitis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis ad Eccleſiæ unitatem, hæretica labe hujuſmodi abjurata, redire, & juxta declarationem ſuam tales propoſitiones eſſe ſcandaloſas, falſas & hæreticas, ac male ſonantes fateri, & deſuper confeſſum Coſtana, & Joannem de Quiotana paglia licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Buendia Toletanum & Vaſeuno de Pibeja de Talavera in eadem Eccleſia Archidiaconos, Marchiones, & Ehomam de Evenea, & Joannem de Medina decretorum doctores, ac Garliam Fernandi de Alcala in eiſdem decretis licentiatum, & alios quamplures Magiſtros in Theologia, ac Doctores, & licentiatos in eiſdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diverſis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Oſma propoſitionum prædictarum auctorem, ejuſque ſequaces coram ſe ad ſuum Oppidum de Alcala Toletanę diœceſis evocari fecit, & dicto Petro de Oſma ac ſequacibus minime comparentibus, debito tempore expectatis, matura ſuper omnibus propoſitionibus prædictis deliberatione præhabita de unanimi conſilio & aſſenſu Magiſtrorum & Doctorum prędictorum, declaravit illas propoſitiones, per quas Petrus de Oſma, & ejus ſequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confeſſionem peccatorum in ſpecie, ex univerſalis Eccleſiæ realiter ſtatuto, non divino jure compertam fore. Et peccata mortalia, quoad culpam & pœnam alterius ſæculi abſque confeſſione ſola cordis contritione, pravas vero cogitationes ſola diſplicentia deleri; Et quod confeſſio ſecreta ſit, neceſſario non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes abſolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & ſuper his quæ univerſalis Eccleſia ſtatuit, diſpenſare non poſſe. Sacramentum quoque Pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem inſtitutionis novi aut veteris teſtamenti exiſtere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam habent obliviſcantur earum, & qui de eis notitiam non habent ex præſentibus non inſtruantur in eis) ſilentio prætereundas ducimus, falſas, ſanctę Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & ſcandaloſas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, manifeſtam hęreſim continere, dictarum literarum, & per illas ſibi conceſſæ facultatis vigore, declaravit, & pro

Digitized by Google

eſſe [illegible] retulerunt.

et aliis fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus referrent. Qui tam zelo fidei quam ut noſtris parerent mandatis, onus hujuſmodi prompta voluntate ſuſcipientes, cuncta diligenter rimarunt, et quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus noſtris memoratis fideliter retulerunt, propoſitiones præfatas erro eas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiſcopi proceſſibus invenerunt, etiam demonſtrantes, zelo fidei memoratæ.

Ideo idem Pont. Archiepiſcopi declarationem approbat.

§.5. Nos igitur ad quem ſpectat, errores hujuſmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Tranſtiberim, & S. Praxedis Cardinalium relatione prædicta, ipſius Archiepiſcopi ſolertiam & diligentiam in præmiſſis, plurimum in Domino commendantes, ex certa noſtra ſcientia, Archiepiſcopi declarationem, & decretum hujuſmodi, & prout illa concernunt, omnia & ſingula in ſcripturis prædictis Archiepiſcopi ſuper præmiſſis confectis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum noſtrorum unanimi conſilio & aſſenſu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Ipſaſq. dictas propoſitiones erroneas eſſe decernit.

§.6. Et nihilominus pro potioris cautelę ſuffragio, omnes & ſingulas propoſitiones prædictas, falſas, ſanctę Catholicę fidei contrarias, erroneas, & ſcandaloſas, & ab Evangelica veritate penitus alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, ac manifeſtam hæreſim continere, dicta auctoritate declaramus.

Et contra impœnitentes ſicut contra hæreticos ab Archiepiſcopo procedi mandat.

§.7. Præfato quoque Archiepiſcopo, ſcientia, & auctoritate prędictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Oſma ſequaces prædictos, ſi hujuſmodi hæreſim, in quam prolapſi ſunt abjurare, & eumdem Petrum prout errantem ſecuti ſunt, errores ſuos abjurantem, & ſe emendantem ſequi recuſaverint, aut malitioſe diſtulerint, juxta prædictarum aliarum noſtrarum literarum continentiam, tamquam hæreticos procedere non omittat.

Haſque literas, & Petri de Oſma abjurationē publicari præcipit.

§.8. Et ut geſta per eum probe & laudabiliter, zelo fidei de mandato noſtro, & per nos merito approbata, ad omnium illarum incolarum partium notitiam facilius perveniant, qua habita, poſſint ſe ipſos, ita ne in prędictos prolabantur erro-

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octavo, quinto idus Auguſti Pontificatus noſtri anno Octavo.

Dat. P. Au.ſ. die 9. Aug.

X X I.

Approbatio antiqui ritus orandi Pſalterium B. Marię Virginis, cum indulgentiarum pro ſic orantibus elargitione.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EA quæ ex fidelium devotione ad Dei omnipotentis, & glorioſæ Virginis Marię laudem & gloriam pie ordinata ſunt, ut firma permaneant noſtrę approbationis robore ſolidamus, ac fideles ipſos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remiſſionibus libenter invitamus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, maxime cum Catholicorum Principum id expoſcit devotio, & hoc conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Orandi modus, qui Pſalterium ſive Roſarium B. Mariæ Virginis appellatur in Ducatu Britanniæ innovatus eſt.

§.1. Sane pro parte dilecti filii nobilis viri Franciſci Ducis, & dilectæ in Chriſto filiæ nobilis mulieris Margaritę, ejus Conthoralis Duciſſæ Britanniæ nobis fuit nuper propoſitum, quod in Ducatu Britannię & pluribus aliis locis creſcente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus eſt certus modus, ſive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus, à Chriſtifidelibus in diverſis mundi partibus obſervabatur: videlicet, quod quilibet volens eo modo orare, dicit qualibet die ad honorem Dei, & Beatiſſimę Virginis Mariæ, & contra imminentia mundi pericula, toties Angelicam Salutationem Ave Maria, quot ſunt Pſalmi in Pſalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, ſingulis decem ſalutationibus hujuſmodi orationem Dominicam ſemel proponendo. Et iſte ritus ſive modus orandi, Pſalterium Virginis Mariæ vulgariter nuncupatur.

Dux & Duciſſa Papæ approbationem petierūt.

§.2. Unde Dux & Duciſſa præfati propter ſingularem & ſinceram quam ad ipſam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum ſive modum orandi prædictum, ad obſtruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apoſtolicam approbari. Quare pro parte Ducis & Duciſſæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus ritum ſive modum orandi hujuſmodi approba-

Digitized by Google

conſequi ſperaverint, univerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus præfato modo orantibus, ubilibet exiſtentibus, præſentibus & futuris, pro qualibet vice qua ſicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Pſalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ miſericorditer in Domino relaxamus. Præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

§. 5 Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca in quibus illis opus eſſet.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. die 9. Maii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimonono, quarto *alias* 7. Idus Maii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XXII.

Conceſſio gratiarum, & privilegiorum pro Ordinibus S. Dominici, & S. Franciſci.

Hæc Bulla aurea nuncupatur a Regularibus iſtis, eo quod multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alia elargitus eſt eidem Ordini S. Dominici, ut ſup. in Conſtit. 8. Regimini pag. 143. Et alia Ordinis S. Franciſci ut ſup. in ejus Conſt. 7. Regimini pag. 139., & utrobique notavi.

SIXTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Ord. S. Dominic, & S. Franciſci merita multa ſunt.

Sacri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, inſtar duorum primorum fluminum à cœleſtium voluptatum, & amœnitatum Paradiſo egredientium ſacroſanctæ univerſalis Eccleſię terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore areſcat, præclaræ doctrinæ, virtuoſorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis illam in dies fructuoſam efficiunt. Hi ſunt nem terram exiret ſonus eorum, & redderent ſibi populum acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum, & Minorum fratrum Ordines quos pro eorum ampliſſimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Eccleſia continue afferunt præ ceteris paterna caritate diligimus, noſtræ conſiderationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & ſtatum eorum faciant pacificum, & tranquillum.

Hic ideo Pontif. plurima ipſorum Ordinum privilegia approbavit, & alia conceſſit, ut in ejus Bulla cit. in Rubr.

§. 1. Dudum ſiquidem ut Ordinum eorumdem profeſſorum ſtatui, & quieti conſuleremus, Motu proprio nonnullas literas diverſorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum dictis Ordinibus conceſſas, & in illis contenta approbavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis conceſſimus, prout in diverſis noſtris literis deſuper confectis plenius continetur.

Sed eorum quieti plene non conſultuit.

§. 2. Cum autem ſicut poſtmodum accepimus per hujuſmodi ampliationes, declarationes, extenſiones, & conceſſiones, adhuc totali eorumdem Ordinum, & illorum profeſſorum quieti ple e ut expedit non conſulatur, alleraturque a nonnullis per eaſdem literas, omnes gratias, ſpirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus a prædeceſſoribus noſtris conceſſas approbatas non fore.

Confirmat itaque latius eorum gratias tam ſpirituales quam temporales.

§. 3. Nos attenta meditatione penſantes, quantum utilitatis ad exaltationem Chriſtianæ fidei, & evangelicæ veritatis Ordinum prædictorum profeſſores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati uberius providere; Motu ſimili, non ad ipſorum fratrum & ſororum, aut alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, quaſcumque literas & gratias, ſpirituales & temporales, conceſſiones, & indulgentias, ac peccatorum remiſſiones, in genere, vel in ſpecie fratribus & ſororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorumdem, necnon viſitantibus illorum Eccleſias, Capellas, & Oratoria conceſſas, quarum tenorem, ac ſi

de

Digitized by Google

et ædificari contigerit in futurum, congrua devotione et veneratione a Chriſtifidelibus viſitentur, ac quæ imperfectæ ſunt perficiantur, ad complementum deducantur, et completæ conſerventur, et manuteneantur, necnon paramentis, et aliis ad divinum cultum inibi neceſſariis, debite ornentur, ipſique Chriſtifideles ad dictas Eccleſias eo libentius confluant, et ad præmiſſa manus promptius porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono cœleſtis gratię conſpexerint ſe refectos; de omnipotentis Dei miſericordia ac beatorum Petri, et Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, univerſis et ſingulis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus vere pœnitentibus et confeſſis, qui Eccleſias, & Oratoria domorum fratrum prędictorum in ſingulis S. Dominici, & S. Franciſci, centum annos, & totidem quadragenas, & in ſanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & Sanctę Catherinæ de Senis, ac Sanctorum Antonii, de Padua, & Ludovici Epiſcopi, Bernardini, & Sanctæ Claræ, & Beatæ Eliſabeth feſtivitatum diebus, a primis veſperis, & per totam diem ipſarum feſtivitatum quinquaginta annos, & totidem quadragenas devote viſitaverint annuatim, & manus ad præmiſſa aut eorum aliqua porrexerint adjutrices, de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Facultatem eligendi confeſſorem, &c. impartitur.

§. 5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tanto ferventius divinis beneplacitis inſiſtant, quanto majoribus ſe viderint ſpiritualibus gratiis fore munitos, omnibus, & ſingulis Prædicatorum, & minorum Ordinum profeſſoribus, qui nunc ſunt, & pro tempore perpetuo erunt, ut confeſſor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro ſe de ſui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eos exceſſibus, & peccatis ſemel in vita, in forma confeſſionalis per nos edita, in mortis vero articulo plenariam abſolutionem, & peccatorum hujuſmodi remiſſionem impendere valeant, etiam ſi ante factam eorumdem Ordinum profeſſionem eos decedere contingeret, ſimilibus motu, ſcientia, & auctoritate indulgemus.

Facultatem Prælatis Ordinum conceſſam abſolvendi fratres, &c. reſtringit.

§. 6. Facultatem vero a Prædeceſſoribus noſtris conceſſam Magiſtro generali, & Prioribus provincialibus, & conventualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum, & Miniſter generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cetero uti poſſint, illam omnibus aliis penitus adimentes.

Gratias Ordinum, Sororibus, & Tertiariis eorumdem Ordinum communicat.

§. 7. Et ne propter monaſteria Monialium ſeu ſororum ſub cura, & inſtitutis Ordinis prædicti fratrum Prædicatorum, & S. Claræ, ſeu S. Damiani Ordinum ſub ejuſdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia, S. Dominici, & S. Franciſci de Pœnitentia nuncupatorum Ordinum utriuſque ſexus perſonas contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuimus, quod hujuſmodi monaſteria, & loca, eorumque Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, procuratores, ſyndici, oblati, & utriuſque Tertii Ordinis prædicti de Pænitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, conceſſionibus, facultatibus, & indultis, ſpiritualibus, & temporalibus, prędictis fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum profeſſoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, ſyndicis, oblatis, & commiſſis, ſeu alias quomodolibet per prædeceſſores noſtros, aut nos hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis, quavis auctoritate, quatenus earum ſexui, & ſtatui non contradicant, libere, & licite uti poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia, prorſus, & ſine ulla differentia, ac ſi eiſdem monaſteriis, locis, & perſonis, Abbatiſſis, ſyndicis, procuratoribus, oblatis, & commiſſis, ſororum, & monialium earumdem, ac perſonis utriuſque ſexus de Pœnitentia hujuſmodi, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſſe.

Circa eleemoſynarum collectionem, & prędicationes, non moleſtentur ab Ordinariis vel aliis.

§. 8. Præterea, quia ut intelleximus exortis nonnumquam controverſiis inter locorum Ordinarios, eorumque Vicarios ſeu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, variis occaſionibus, locorum Ordinarii, eorumque Vicarii ſeu officiales, & curati prędicti, ne Chriſti fideles fratribus ipſis pias eleemoſynas erogare prę umant, ſuadere, & etiam ſub cenſuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, ſeu prædicari facere, ſeu pronunciare præſumunt. Locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, ſeu officialibus, & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuſcumque dicta auctoritate mandamus, ut ab hujuſmodi perſuaſionibus, inhibitionibus, & mandatis, de cetero prorſus omnino abſtineant, decernentes

inhibi-

Digitized by Google

pelitri cum eorū habitu recepto a Prælatis eorum.

eorum cadavera cum habitu fratrum Prædicatorum, vel Minorum, ſeu fratrum, vel ſororum de Pœnitentia utriuſque Ordinis prædictorum, ſepeliri mandent, & perſæpe antequam moriantur habitum hujuſmodi eis poſtulant exhiberi, decernimus habitum hujuſmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere continget, vel per Superiorem Prælatum ipſorum Ordinum, domorum, ſeu Prioratus, & guardianię, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quivis auctoritate, vel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prędictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Eccleſias debere ſepeliri in eorum habitu, quorum habitum ſuſcipiant, & illorum ſic indultorum cadavera diſcooperta, nullo pallio, vel tegumento ſuper impoſito, cum habitu hujuſmodi ad ſepulturam deferri poſſe. Ordinariorum, etiam ſub cenſuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obſtante, quas quoad hoc modificamus.

Fratres habilitati ad beneficia Eccleſiaſtica, non gaudent privilegiis Ordinis, ſine illius Prælatorum conſenſu.

§. 10. Et ne ex habilitatibus ad unum, vel plura beneficia Eccleſiaſtica, in titulum, vel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa aſſequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Eccleſiaſticis deſervire, & quod etiam poſtquam beneficia hujuſmodi aſſecuti fuerint in domibus dicti Ordinis reſidere, cameras habere, in illas, ac in generalibus atque provincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum, & Minorum Ordinum, vocem activam, & paſſivam habere, ac privilegiis, favoribus, & gratiis, & indultis conceſſis ipſorum Ordinum profeſſoribus, gaudere poſſint, præfatis Ordinibus, & illorum profeſſoribus gravamen inferatur, eiſdem motu, & auctoritate decernimus, hujuſmodi conceſſas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi, & interpretari debere, ut fratres ipſi quibus literæ hujuſmodi, conceſſæ ſunt, & concedentur in poſterum, quandocumque per Sedem prædictam poſtquam aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro capellanis in aliquibus Eccleſiis cœperint deſervire, conceſſionibus prædictis (prout vocem activam, & paſſivam, reſidentiam in domi-

& puniri, quod Magiſter Prędicatorum, & Miniſter Minorum Ordinum prædictorum generales præfati, nunc, & pro tempore exiſtentes, geſta pro tempore per ipſos Inquiſitores ſuorum Ordinum reſpective examinare, & querelas contra illos propoſitas audire, ac ſuper illis (quantum eis juſtum, & æquum videbitur) ſtatuere, & ordinare; & ſi in aliquo eos deliquiſſe invenerint, illos juxta exceſſuum exigentiam, etiam per eorum ab officio amotionem, ac alias corrigere, & punire, dictoque Inquiſitores ſecundum quod æquum, & juſtum aut neceſſarium videbitur (non tamen in una, eademque diœceſi) multiplicare libere, & licite valeant.

Inquiſitores unius ex dictis Ordinib. contra alios non procedant.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & e contra Minorum Ordinum prædictorum Inquiſitores, in Prædicatorum Ordinum hujuſmodi profeſſores quoſcumque officio inquiſitionis hujuſmodi fungi, illudque exercere nullatenus poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, de pręſentibus literis ſpecificam, & expreſſam faciente mentionem.

Conceſſio gratiarum aliis Ordinib. Mendicantium conceſſarum Plenior conceſſio habetur.

§. 13. Poſtremo quia Prædicatorum, & Minorum fratrum prædictorum Ordinum profeſſores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defenſione, continue indefeſſe laborant, & eorum exemplari vita, prędicationibus verbi Dei, audientia confeſſionum, ſana doctrina, aſſidua ſacrarum literarum inſtructione, & devota divinorum officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliiſque innumeris piis operationibus præ ceteris Ordinum Mendicantium profeſſoribus fructus in Eccleſia Dei ſalutares copioſius attulerunt hactenus, & continue afferre non ceſſant, atque allaturos in futurum Deo propitio ſpe firma tenemus, & propterea convenit, ut ipſi prę ceteris ampliores favores, & gratiarum pręrogativas a præfata Sede recipiant, & reportent, aliorumque Ordinum Mendicantium indultis, & privilegiis apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores eſſe videantur; omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, ſpiritualia, & temporalia, qualiacumque ſint Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum, ac Servorum B. Marię fratrum Ordinibus, & il-

lorum

Digitized by Google

bus, domibus, Eccleſiis, Oratoriis, generali Magiſtro, Miniſtro, Prioribus, & Miniſtris provincialibus, conventualibus prioribus, guardianis, ſororibus, oblatis, converſis, & utriuſque ſexus Tertii Ordinis, ſeu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorumdem Ordinum perſonis, de novo concedimus, & in eis locum habere volumus, acſi eiſdem nominatim, directe, & expreſſe conceſſa fuiſſent. Mandantes etiam motu & ſcientia, & auctoritate prædictis, ut dum privilegiorum, indulgentiarum, facultatum, & indultorum, dictorum Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & Servorum S. Mariæ originales literę ſeu tranſumpta authentica, ex illis, pro, & in favorem Eccleſiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides in dubia adhibeatur, tam in judicio quam extra judicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, acſi pro, et in favorem dictorum Ordinum, Eccleſiarum, domorum, et fratrum Prædicatorum, et Minorum a Sede Apoſtolica emanaſſent, ac eis, et cuilibet ipſorum fuiſſent immediate conceſſa.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 14. Inhibentes diſtrictius ipſis locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis a regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum rectoribus, & aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem Eccleſiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnis, eo ipſo quo contrafecerint incurrendis, ne perſonis quibuslibet Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, in genere, vel in ſpecie, directe, vel indirecte, aliquid inhibeant, pręcipiant, ordinent, vel ſtatuant, quo minus Ordines prædicti, illorum domus, & protectores, prædictis gratiis eis conceſſis libere uti poſſint.

Derogatio contrariorũ.

§. 15. Non obſtantibus quibuſcumque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, revocationibus, & reſtrictionibus, ac provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, necnon Pariſienſis, & aliorum locorum generalium Studiorum univerſitatibus, & curę Vicegerentiæ Avinionenſis, & quibuſvis ordinariis Pręlatis ac perſonis conceſſis, & concedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis conſervatoribus privi[...] minatim derogamus, & ea nemini in præjudicium præmiſſorum ſuffragari poſſe aut debere, ac irritum, & inane quicquid ſecus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis noſtris, pręfatis Ordinibus conceſſis, volumus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 16. Verum quia difficile foret præſentes literas, &c.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 8. 16. Julii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo nono, ſeptimo Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ.

Extat ſimilis declaratio pro Fratribus prædicatoribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic ſedulo prætermiſſa.

SIXTUS PAPA IV. &c.

Cauſa hujus declarationis.

Expoſuiſti nobis, quod facultatem abſolvendi omnes, & ſingulas utriuſque ſexus veſtri Ordinis perſonas, ab omnibus præterquam certis tunc expreſſis caſibus, & ſuper irregularitatibus diſpenſandi, tibi, & Prioribus Provincialibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis pro tempore exiſtentibus, vel ab eis deputandis alias conceſſam ad te, & Vicarios tuos dumtaxat, & ad eos quibus tu illud committendum duceres reſtrinximus, prout in ſingulis literis deſuper editis plenius continetur, unde fit ut difficile admodum exiſtat pauperibus fratribus tui Ordinis, prætertim in longinquis partibus agentibus pro hujuſmodi abſolutione ad te, & tuos Vicarios, longe aliquando remotos accedere, proinde humiliter ſupplicaſti ut deſuper opportune fratribus, & perſonis prætatis ne ſic vagari cogantur, providere dignaremur.

Declaratio §. 6. Bullæ præinſertę circa abſolutionem Fratrum.

§. 2. Nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati tenore præſentium decernimus, & declaramus, quod tu, & tui ſucceſſores, & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore exiſtentes, & hi quibus vos committendum hoc duxeritis, eamdem abſolvendi ab ipſis caſibus pręfatis perſonas utriuſque ſexus veſtri Ordinis, & ſuper irregularitatibus diſpenſandi habeatis facultatem, quam per priores literas hujuſmodi ante reſtrictionem habebatis. Priores vero conventuales illam ſolum-

Digitized by Google

SIXTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

ROmanus Pontifex, cui a Domino in terris collata eſt ligandi poteſtas, atque ſolvendi, ad excitandam devotionem fidelium ſuæ curæ commiſſorum nonnunquam Eccleſias, Capellas, ac loca in honorem tam Sanctorum, tam olim, quam etiam noviſſimè dedicata indulgentiarum muneribus ornat, ut fideles ipſi ſanctorum eorumdem recolentes memoriam, & Eccleſias, Capellas, ac loca ipſa pro conſequendis peccatorum remiſſionibus viſitantes, quod alias ſuis meritis non valerent impetrare apud Deum, illorum interceſſionibus faciliùs conſequi mereantur.

Sixtus novam Cappellam juxta Baſilicam S. Petri erigit.

§.1. Sane poſtquam reparationi, reſtaurationi, & conſtructioni multarum Almæ Urbis Eccleſiarum intenderamus, conſiderantes tamen extremæ peregrinationis noſtræ diem, cogitavimus apud Baſilicam Principis Apoſtolorum de eadem Urbe, ad quam ſpecialem gerimus devotionis affectum, noſtram eligere ſepulturam, ac ob id extrà & juxta ipſius Baſilicæ dextrum parietem amplam Capellam cum altari conſtrui & ædificari fecimus pro divinis officiis inibi ad laudem divini nominis honorificè & devote perſolvendis.

Conceptioni B. Virginis M. dedicat.

§.2. Nos igitur, qui ad glorioſam Domini noſtri Jeſu Chriſti Genitricem Virginem Mariam, ac Sanctum Franciſcum, & Sanctum Antonium de Padua, quorum meritis & interceſſione Altiſſimus non ſolum nos ex Ordine fratrum Minorum, qui ab eodem Sancto Franciſco ſumpſit exordium, & in quo a teneris annis juxta illius regularia inſtituta vitam duximus, ad Cardinalatus honorem, & tandem ad ſummi Apoſtolatus apicem, cum noſtra ad id merita non juvarent, evexit, ſed quàm plurimas alias uberrimas gratias nobis hactenus conceſſit, & continuo concedere non ceſſat, ſpecialem gerimus devotionis affectum, & illius vices tenemus in terris, cujus perfecta ſunt opera. Cupientes opus Capellæ hujuſmodi ad optatum ſuę dedicationis finem perducere, ut Chriſtifideles illam eò devotius ſtudeant congruis frequentare Romanæ Eccleſię ſolemniter celebramus, ac Sancti Franciſci, & Sancti Antonii prædictorum auctoritate Apoſtolica pręſentium tenore de ipſorum Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio & aſſenſu, opportunis ad id in eodem altari collocatis Reliquiis, & convenienti dote ipſi Capellę per nos conſtituta, dedicari & conſecrari fecimus.

Dotem ei fundat.

§.3. Idcirco de ejuſdem omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus verè pœnitentibus & confeſſis, qui Capellam ipſam nunc viſitarunt, & tam hodiè, quam deinceps annis ſingulis ipſa Conceptionis ejuſdem Virginis Marię, qua etiam anniverſarii dedicationis hujuſmodi commemorationem fieri, & feſtum celebrari volumus, ac eorumdem Sancti Franciſci, & Sancti Antonii feſtivitatum diebus a primis Veſperis uſque ad occaſum Solis dierum feſtivitatum earumdem devote viſitaverint annuatim omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem elargimur.

Indulgentiam certis ſtatutis diebus eam viſitantibus elargitur.

§.4. Et inſuper nonnullorum Prædeceſſorum noſtrorum qui mulieribus, ne ad Sancta Sanctorum in Lateranenſi, & quaſdam alias in reliquis pręfatę Urbis Eccleſiis conſiſtentes capellas, certis tunc expreſſis diebus dumtaxat exceptis ingrederentur ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis inhibuiſſe dicuntur, veſtigiis inhærendo, ut divina officia in antedicta Cappella ſine ſtrepitu mulierum quietius & devotius peragantur, Univerſis mulieribus, ne ſub Conceptionis Virginis Mariæ, & Sanctorum Franciſci, & Antonii, ac in illorum honorem dedicatam hodie Capellam prædictam ullo unquam tempore, præterquam indulgentiæ prædictæ, & anniverſarii obitus noſtri diebus intrare ullatenùs præſumant ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna diſtrictius inhibemus pręſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Aliis temporibus mulieribus interdicitur ad eam acceſſus.

§.5. Nulli ergo &c.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo, ſeptuageſimo nono, ſexto Idus Decembris., Pontificatus noſtri Anno nono.

Dat. die 8. Decembris 1479. Pontif. An. IX.

Digitized by Google

Archiv. Vat.

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

QUia in futurorum eventibus ſic nonnunquam humani fallitur incertitudo judicii, ut quod conjectura probabili, & interdum attenta conſideratione utile videbatur, reperiri damnoſum quandoque contingat, ſolet Sedes Apoſtolica nonnunquam quod conſulte ſtatuit, temporum, & perſonarum varietate, qualitate, & conditione inſpecta, ex ſanioris inſpectione judicii revocare.

Alexandra de Alfanis hujus Ordinis fundatrix.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte quondam Alexandræ de Alfanis puellæ Florentinæ nobis expoſito, quod ipſa, quę ab ineunte ætate in timore Domini educata vitam cœlibem, & heremiticam ducere cœperat, & ex bonis ſibi a Deo collatis, præſertim domo paterna, ob ſpecialem, quam ad Beatum Joannem Baptiſtam Pręcurſorem Domini ſe gerere aſſerebat devotionem, quędam Heremitoria cum oratoriis ordinaverat, in quibus nonnullæ aliæ puellæ Virgines ſecum Domino deſervientes laudabiliter vivebant, credebat, quod ſi ex Heremitoriis, & Oratoriis prædictis Monaſterium in honorem ejuſdem ſancti, ac in eadem Civitate, & Diœceſi, aliiſque dominiis Florentinis, nonnulla alia monaſteria tam virorum, quam mulierum cum Chriſti fidelium adjutorio; & largitione fundare, & erigere, & fideles ipſos ad hoc ſollicitare, et inducere ex Apoſtolica licentia poſſet, in quibus, virorum videlicet, Presbyteri ad prædicandum, et divina celebrandum, Laici vero, ut et tanquam athletæ Chriſti ad pugnandum pro fide Catholica contra perfidos Turcos, et infideles cum ſolemni profeſſione trium ſubſtantialium votorum per milites Sancti Joannis Hieroſolimitani, emitti ſolita, mulieres autem Virgines dumtaxat ſimili profeſſione adſtrictæ ſub clauſura perpetua ac obſervantia Regulari altiſſimo vota ſua redderent cujuſcumque etiam ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſterent, quæ ut libere ingredi, et profeſſionem hujuſmodi emittere poſſent, reciperentur, qui omnibus, et ſingulis indulgentiis, gratiis, indultis, libertatibus, privilegiis, favoribus, et exemptionibus, quibus fratres hoſpitalis Sancti Joannis Hieroſolimitani, et aliæ moniales gaudebant, et utebantur, ſeu gaudere, et uti poſſent, gauderent, et uterentur, id profecto in Chriſtianæ fidei,

Leges tam Viris, quam Mulieribus, ſeu Monialibus datæ, communes cum Fratribus Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani.

nalis relatione quod dicta Alexandra de vitæ auſteritate, et morum Sanctimonia fide dignorum teſtimonio plurimum commendabatur, ipſius Alexandræ ſupplicationibus inclinati, prędictæ Alexandræ, ut ex domibus, heremitoriis, et oratoriis hujuſmodi unum ac in Diœceſi, et dominiis prædictis alia Monaſteria hujuſmodi erigere, et fundare, et ut erigerentur ſollicitare de ſpeciali licentia Ordinariorum locorum abſque tamen juris alicujus prędjudicio gratioſe conceſſimus, et quod ingredientes Monaſteria hujuſmodi facta profeſſione per eos, ac pugnantes, Miniſtri, et ſervitores eorumdem omnibus, et ſingulis privilegiis, gratiis, indultis, libertatibus, et exemptionibus, quibus fratres hoſpitalis prædicti utebantur, ſeu uti poſſent, et gauderent quomodolibet in futurum, uti, et gaudere poſſent, & valerent abſque ulla differentia in genere, & in ſpecie in omnibus, & per omnia, ac ſi eiſdem, & erigendis Monaſteriis hujuſmodi ſpecialiter, & expreſſe conceſſa forent, ſeu fuiſſent, indulſimus & quibuſvis perſonis cujuſcumque gradus, ſeu conditionis exiſterent, ut Monaſteria prædicta ingredi, & profeſſionem hujuſmodi inibi emittere, & altiſſimo famulatum reddere poſſent permiſimus, & cum illis deſuper diſpenſavimus, ac omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus perſonis, quæ in eiſdem Monaſteriis, profeſſionem hujuſmodi emitterent, necnon pugnantibus Miniſtris, & Servitoribus prędictis plenariam indulgentiam, & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum in forma Eccleſię conſueta ſemel in vita, & in mortis articulo elargiri curavimus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

...ca facultas novum hunc fundandi Ordinē, eique communicata omnia & ſingula Privilegia, quibus fruuntur Fratres Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani.

§. 4. Cum autem, ſicut nuper accepimus, perſonæ utriuſque ſexus, quæ literarum prædictarum prætextu in fratres, & ſorores dictæ Alexandræ receptæ fuerunt, & profeſſionem emiſerunt antedictam, dicta Alexandra jam vita functa, opportunis ad religioſe, & honeſte vivendum habitationibus, & clauſuris, ac facultatibus pro earum decenti ſuſtentatione carentes, eam, quam decet Religioſas perſonas, exemplarem, Deo gratam, & apud homines commendabilem vitam ducere commode nequeant, immo, ut plurimum ex Chriſti fidelium piis ſuffragiis, pro quibus habendis quæſtuariorum more per diverſa loca diſcurrunt, ſe ſuſtenteut, & ex illorum modo vivendi divini cultus augmentum cum animarum ſalute minime proveniat, ut ſperabamus, tempore datæ litera-

Mortua Alexandra Religioſi, ac Moniales deſtitutæ ſunt opportunis facultatibus ad ſe ſubſtentandum, hinc reclamante Magiſtro Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani.

Digitized by Google

contenta auctoritate Apoſtolica præſentium tenore revocamus, erectamque per illas novam Religionem, ſeu vivendi modum, ac Monaſteria prædicta penitus, & omnino ſupprimimus, & extinguimus.

In eoque professos alium ex approbatis Ordinem ingredi præcipit.

§. 6. Ac volumus, quod perſonæ in eadem ſic Religione receptę, ſiquidem dum ſic receptę fuerunt in aliquo ordine per Sedem Apoſtolicam approbato profeſſionem emiſerant, ad illos redire, ſi vero alicujus ordinis Profeſſores non erant, ad aliquem ex eiſdem approbatis ordinibus, in quo benevolos invenerint receptores, infra menſem, poſtquam præſentes literę noſtræ in Cancellaria Apoſtolica publicatę fuerint, ſe transferre omnino teneantur, & ſuſceptum per eas habitum novæ Religionis prædictæ nullatenus geſtare, aut ſe de Religione prædicta nominare, ſeu nominari facere, & in erectis Monaſteriis prędictis morari, aut literis prędictis alias uti quomodolibet præſumant ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo per eos, qui contrafecerint incurrenda.

Commiſſarii ad hoc deputati.

§. 7. Et nihilominus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Salernitano, & Barcinonenſi, & Civitatenſi Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios illas ex perſonis prædictis, quas excommunicationis ſententiam hujuſmodi eis incurriſſe conſtiterit, quoties deſuper per aliquem ex fratribus dicti hoſpitalis fuerint requiſiti, excommunicatos publice nuntient, & faciant ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctius evitari, donec præſentibus noſtris literis paruerint cum effectu, & meruerint a dicta excommunicationis ſententia abſolutionis beneficium obtinere, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus illos iteratis vicibus aggravare, & ad parendum præſentibus literis noſtris præciſe compellere procurent, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Obſtantium derogatio.

§ 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque ſeu ſi perſonis præfatis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim a Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quod interdici ſuſpendi,

vel ampliantium.

Hoc antiquiſſimum officium jam pæne diſlitutum reintegravit Mart. V. ut ſup. in ejus Conſt. XV. Etſi in pag. 452. Tom. III. Part. II.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium:

ETSI de cunctarum Civitatum temporali dominio Romanæ Eccleſiæ ſubjectarum, decore, & venuſtate cogitare nos deceat: ad noſtram tamen Almam Urbem Apoſtolorum Petri, et Pauli glorioſo Martyrii cruore Domino noſtro Jeſu Chriſto conſecratam, Civitatem ſacerdotalem, et regiam, ejuſque decorem, et venuſtatem, tanto accuratius aciem noſtrę conſiderationis extendere nos convenit, quanto illa caput eſt orbis, et Altiſſimus in ea ſacerdotii principatum, et Chriſtianæ religionis caput inſtituit, et ſui Vicarii Sedem, ad quam de univerſis mundi partibus Chriſtifideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari.

Cauſa iſtius conſtit.

§. 1. Cum itaque viæ, et ſtratæ publicæ ejuſdem Urbis, in pleriſque locis, cauſantibus porticibus, profellis, et aliis variis ędificiis domorum ſitarum juxta illas, adeo arctę exiſtant, ut per eas commode deambulari, et neceſſaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, et Curialium, ac aliorum in ipſa Urbe habitantium, et confluentium ad eamdem præſertim temporibus Indulgentiarum Anni Jubilęi, et aliarum conceſſarum per nos, et prędeceſſores noſtros Romanos Pontifices, viſitantium Apoſtolorum pręfatorum Baſilicas, et alias ejuſdem Urbis Eccleſias, deferri commode nequeant, et in quibuſdam locis vix ſingulariter ſinguli equeſtres ſe obviantes, in eis tranſire poſſint per eaſdem, idque cedat in non modicam ejuſdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, et confluentium prædictorum incommoditatem. Et propterea nos habita ſuper iis deliberatione matura decrevimus, vias ipſas, pręſertim quæ

Digitized by Google

dum minus commodæ, et fere inutiles factæ ſint, et eaptopter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum earumdem reparare, et expenſas opportunas propterea ſubire non curent, ſublata ſpe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eiſdem. Expediàtque ad obviandum hujuſmodi incommoditatibus, ex duabus aut pluribus contiguis domibus, unam commodam conſtruere, aut partem unius ex eiſdem domibus alteri convicinæ domui incorporare, ſicque indemnitati dominorum earumdem obviare, & decori hujuſmodi conſulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum ſuper iis non conveniant, & recuſant ſibi invicem complacere, etiam pro juſto, & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos cives, quam Curiales, & alios forenſes in eadem Urbe domos de novo ædificare, vel antiquas reformare, & ampliare velle, & pro illarum decenti conſtructione indigere convicinis domibus, interdum ruinoſis, & depreſſis, domui depreſſæ, vel ruinoſę, vel domorum dirutarum ſediminibus, plateolis, & ſolo, ſeu alio loco vicinis, & hujuſmodi domorum, & ſediminum, ſeu platearum, & ſoli, aut loci dominos requiſitos ut de illis eiſdem ædificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complaceant de domibus, ſediminibus, ſolo, ſeu loco, oblato etiam perſæpe pluſquam juſto pretio, id facere nullatenus velle, aut longe plus juſto pretio, etiam nonnunquam duplum illius tranſcendendo, petere pro eiſdem. Quo fit ut, pr ſertim Curiales, & forenſes, qui ad id juvari, & allici deberent, maxime a Romanis Civibus, ab hujuſmodi eorum laudabili ædificandi, aut ampliandi propoſito retrahantur. Et ſi aliquando dilecti Filii Franciſcus de Porcariis, & Bapt. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magiſtri ædificiorum, & ſtratarum ejuſdem Urbis, pro conſtruendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum, vel in partem, illarum domini ſimiliter oblato eis etiam juſto, & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter ſe opponere, & hujuſmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, ampliationem, omni conatu poſſibili impedire non verentur: quæ omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejuſdem Urbis, noſtręque circa id, intentioni obviare manifeſte cernuntur

tis Apoſtolicæ, hac in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, quod Venerabilis Frater Guillelmus Epiſcopus Oſtienſis, Camerarius noſter, præfati Franciſcus, & Baptiſta, ac ipſorum Epiſcopi, Franciſci, & Baptiſtæ in Camerariatus noſtri, & pro tempore exiſtentis Roman. Pontif. ac Magiſtratus ædificiorum Urbis officiis reſpective ſucceſſores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requiſitionem damnorum domorum, quarum porticus, proſella, ſeu alia ædificia pro viis, ſeu plateis, & aliis locis publicis ejuſdem Urbis hactenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de Mandato Magiſtrorum eorumdem, ſi domini prædicti in domibus ipſis inhabitare ſoliti erant ante demolitionem eamdem, & tempore demolitionis hujuſmodi factę, & quam fieri contingeret in futurum abſque dolo, & fraude inhabitabant, & in poſterum inhabitabunt, & propter hujuſmodi demolitionem jam factam, & quę fieret, domus ipſæ effectę ſint, vel efficerentur in poſterum pro eorumdem damnorum ipſarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces, ſi itque juxta eas aliquæ domus per earum dominos minime inhabitari ſolitę, ſed pro earum annua reſponſione, vel alias locari conſuetæ, ex quarum conjunctione cum domo hujuſmodi ſic incommoda effecta domino domus ſic incommodæ effectæ, adverſus incommoditatem hujuſmodi ſubveniri valeat, teneantur, & debeant compellere illos, ad quos domus ipſas ſic vicinas legitime eis pertinere conſtabit, etiam ſi ad Eccleſias, & Monaſteria, tam virorum quam mulierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Eccleſiaſtica, Hoſpitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum eaſdem domos vicinas, quas inhabitare ſoliti non ſunt, dominis domorum continguarum, quas ſic incommodas effectas cognoverint; pro pretio per duos probos, & expertos viros, per utramque partem eligendos determinando; & declarando. Si vero ii duo concordes in eodem aſſignando pretio non eſſent, eo caſu ipſi Camerarius, & Magiſtri ædificiorum præfatæ Urbis, habito ipſorum duorum judicio, pretia eadem imponere, & aſſignare habeànt.

Et ſi plures eadem domo indigerent, domus utrique æqualiter indigenti, vendatur, vel uni magis indigenti.

§. 3. Et ſi forſan contigeret ex demolitione hujuſmodi, duas domos ſic per earum dominos inhabitatas, incommodas modo prædicto effici, & inter eas eſſe aliam

beant dirutas & per eas non habitatas, teneatur dominus domus minus læſæ domino domus magis læſæ vendere ut hic.

molitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, ſed eas locare ſoliti eſſent, liceat etiam tunc Camerario, & Magiſtris præfatis (ſi id petatur per alterum dominorum earumdem) domum, quam majora incommoda paſſam eſſe cognoverint, domino alterius domus magis læſæ, ſi emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo inſtante domino domus magis læſæ, ad id compellere: & ſimiliter dominum domus e contra minus læſę, ad emendum domum magis læſam, aut ſuam domino domus minus læſæ vendendum compellere, ſeu alias, prout eis videbitur, providere, & ambę domus ipſæ, inutiles, & inhabitabiles non remaneant, & ſimiliter prout eis videbitur providere teneantur quoties domus ipſæ ſic vicinæ, & locari ſolitæ, æqualiter læſæ, & incommodæ effectæ forent.

Pro platearum & ædificiorum conſtructione, & ampliatione, &c. domini domorum locari ſolitarum cogantur eas vendere Sindico Urbis vel vicinis ædificare volentibus ut hic.

§.5 Et ne ob proterviam, & duritiem dominorum domorum, ſine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe neceſſariæ, & utiles, ad illius decorem de novo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commode nequeant. Platearum earumdem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum, & domorum de novo conſtructio, ſeu reformatio retardetur, eiſdem Motu, & ſcientia, ac auctoritate, & poteſtate ſtatuimus, quod Camerarius, & Magiſtri prçfati, poſſint, & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipſoſmet inhabitari, ſolitarum) Eccleſiaſticos, & ſæculares quacumque dignitate fulgentes compellere ad vendendum Conſervatoribus ſeu Syndico ejuſdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magiſtri præfati, neceſſarias, & utiles eſſe cognoverint pro hujuſmodi Plateis de novo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro juſto, & rationabili pretio, ut præmittitur imponendo. Et ſimiliter ad vendendum domos hujuſmodi per eos inhabitari minime ſolitas, ſed locari, quas utiles, & neceſſarias eſſe putaverint, pro Palatiis, domibus, ſeu aliis ædificiis, tam prohanis quam Eccleſiaſticis, in eadem Urbe de novo conſtruendis, ſeu jam conſtructis ampliandis, perſonis habentibus juxta illas domum, ſeu ſolum, aut locum alium, & volentibus inibi de novo domos, vel Palatia conſtruere, ſeu jam

prout videbitur.

§ 7. Et in ſingulis caſibus prædictis, in quibus volumus, quod Camerarius, & Magiſtri præfati compellere poſſint aliquos ad vendendum, ſi illi ad quos pertineret, moniti, & requiſiti per Camerarium, & Magiſtros præfatos, bis cum termino convenienti, eorum arbitrio moderando, vendere recuſaverint, aut malitioſe diſtulerint, præfati Camerarius, & Magiſtri debeant vice, & nomine illorum ſic requiſitorum, & recuſantium, vel differentium venditionem hujuſmodi facere, cum promiſſionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, juramento, pactis, & clauſulis conſuetis, & pretium inde provenienſ recipere, & penes ædem ſacram, aut fide, & facultatibus idoneam perſonam deponere, dominis domus, ſeu alterius loci ſic per eos pro tempore venditi (ſi venditionem ipſam ratam habere, & fidejuſſores de evictione prçſtare voluerint, & non alias) conſignandum, habeantque venditiones ipſę, quas ſic per Camerarium, et Magiſtros fieri contingeret, et traditiones locorum, et domorum ſic venditorum plenam roboris firmitatem, ac ſi per illos ad quos domus ipſæ tunc pertinebant, fierent, et eoſdem penitus, et omnino operentur effectus, quos operarentur ſi fierent ab eiſdem.

Quæ ſervari debeant a Camerario, & Mag. contra vendere recuſantes.

§. 8. Provideant autem Camerarius, et Magiſtri prçfati, in caſibus prædictis, in quibus ſtatuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus nova ædificia conſtruere, ſeu jam conſtructa ampliare velle, tales ſic proponentes ante omnia ſe obligent ad inchoandum, et perficiendum hujuſmodi nova ædificia, modis, et formis, ac infra tempus, et ſub pœnis, de quibus ipſis Camerario, et Magiſtris (perſonarum, et ædificiorum qualitate inſpecta) videbitur, et ab illis qui ſic ſe obligaverint, et prçmiſſa non adimpleverint, pœnas exigant memoratas, et nihilominus eos compellant ad obſervandum præmiſſa per eos, vel quas prius habeant, et etiam propterea eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro juſto, et rationabili pretio, ut prefertur moderando.

Aedificare volentes ſervent hic contenta.

§.9. Et quia interdum contingit, quod habentes domos, ſive domorum ſedimina, clauſtra, ſeu loca in eadem Urbe, & illa vendere volentes, variis plerumque

Vendere volentes domus, &c. teneantur vendere vicinis, alias venditiones ſint nullæ, & pro vicinis factæ cenſeantur.

ſorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes ſuper hoc æqua ordinatione providere; Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, etiam ſtatuimus, & ordinamus, quod præfati ſic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, ſedimina, clauſtra, plateolas, & loca venalia hujuſmodi vendere habentibus domos, ſedimina, clauſtra, & loca alia illis contigua, pro juſto, & rationabili pretio, per alios evidenter & non ſi ſic forſitan oblato. Et ſi illa aliis quam vicinis præfatis venderent, venditiones ipſæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius ſint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & proinde ac ſi per illum ex vicinis, cujus venditio ipſa, præſentis conſtitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius, & Magiſtri præfati, ementem a poſſeſſione domus, ſediminis, clauſtri, plateolæ, ſeu alterius loci ſic empti, abſque ulla tela judicii, vicino inſtante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (ſi illud recipere & emptioni per eum factæ renunciare, & ipſum vicinum juxta Camerarii & Magiſtrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) perſolvendum deponente, amovere, et ipſum vicinum in illius poſſeſſionem inducere; et ſi forſan duo eſſent vicini, quibus domus, clauſtrum, ſedimen plateola, ſeu alius locus, de cujus venditione ageretur, utilitatem et commoditatem afferre poſſet, ille ex eis præferri debeat in præmiſſis, quem Camerarius & Magiſtri præfati, conſideratis circumſtantiis univerſis, venali domo, ſedimine, clauſtro, ſolo, plateola, ſeu loco alio, magis indigere declaraverint. Et ſi æqualiter indigerent et pro parte uni, et pro parte alteri poſſit exinde commoditas provenire, utrique proportionabiliter concedatur. Si verò facta illius diviſione, portiones utriuſque fere inutiles eſſent, non dividatur, ſed Camerarius et Magiſtri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmiſſis.

Deputatio executorum. §.10. Et ut ea, quæ ſupra ſtatuta ſunt votivum ſortiantur effectum, in præmiſſis omnibus et ſingulis, Camerario in Eccleſiaſticas, et ei, ac Magiſtris præfatis in alias perſonas facultatem et poteſtatem concedimus, ita quod idem Camerarius per cenſuram Eccleſiaſticam, et ipſe, ac Magiſtri præfati, per pœnarum, et mulctarum exactionem, ac perſonalem diſi aliquibus communiter vel diviſim à Sede præfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excomunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem, quod pretia domorum, et aliorum bonorum immobilium ad Eccleſias, Monaſteria, et alia pia hujuſmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in poſterum vigore præſentium, penes ædem ſacram, aut fide et facultatibus idoneam perſonam, cum recognitionibus, obligationibus, et cautelis etiam in talibus adhiberi ſolitis deponantur, et in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, et piis locis omnino convertantur.

Juſſio bullam deſcribendi in lib. Stat. §.12. Quodque Dilecti filii Cameræ ejuſdem Urbis Conſervatores præſentes noſtras literas in Regiſtro Privilegiorum, et aliarum ſcripturarum ejuſdem Urbis in eorumdem archivio conſervari, ſolito regiſtrari, et illorum tenores in locis publicis et conſuetis ejuſdem Urbis ſono tubæ præmiſſo vulgari ſermone publicari, ac præſentes valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario, & Magiſtris præfatis viſum fuerit, affigi faciant, ut omnibus omni tempore facilius innoteſcant. Nulli ergo omnino &c.

Dat. P. A. p. die 30. Junii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo, quadringenteſimo octuageſimo, pridie Kalendas Julii, Pontificatus noſtri anno nono.

XXVI.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregienſis, Generalis Miniſtri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, S. R. E. Cardinalis, & Epiſcopi Albanenſis, ejuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum Pontificum Doctorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione.

SIXTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. Superna cœleſtis patria, civitas Hieruſalem, cujus participatio ejus in id ipſum, ita omnium electorum ſalvatione lætatur, ut quorum præſtantiora ſunt merita, copioſiora etiam ſumant gaudia præmio-

Digitized by Google

dent. Exultet Cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, lętitiam habet plurimorum. Vnde enim fidei pietas exigit, ut quod pro ſalute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Pręcipue vero exultet Pontificum cętus beatorum, & ſacra Doctorum concio, qui fulgent in cælo tamquam ſtellæ in perpetuas æternitates, quos inter, Sanctus Bonaventura, tamquam novum ſydus ex hac lacrymarum valle, ad cœleſtem, quę ſurſum eſt, Hieruſalem, vocante eum Domino, migrare emicuit.

Lætentur Pontifices de canonizatione Sancti Bonaventuræ.

§. 1. Nos autem, qui diſponente Altiſſimo ad culmen Apoſtolatus evecti, Chriſtiani gregis curam gerimus, quem pro debito Paſtoralis officii, jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intentis deſideriis affectamus, Eccleſiæ militanti, pro cujus ædificatione, & incremento, ipſum Bonaventuram in Cathalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongrue dicere poſſumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, ideſt Chriſtiana Religio, in qua tamquam in Monte Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Eccleſię aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu ſapientię, & intellectus, & ſtolam glorię induit eum; & coronavit ad portas Paradiſi, in qua una cum Angelis gloria, & felicitate lętatur.

Lætarique debent universi Christifideles.

§. 2. Lętemur itaque & exultemus, quia cœleſtis illa Curia ex nobis habet, cui ſit cura de nobis, qui ſuis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem cujus memoria in benedictione eſt.

S. Bonaventura, virtutibus, & miraculis claruit.

§. 3. Ea namque de divinis rebus ſcripſit, ut in eo Spiritus Sanctus loquutus videatur. Ita pie, religioſe, & ſancte vixit, ut ſcriptis vita congrueret, & quod ſcribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & ſignorum claritas ita comperta eſt, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis veræ ſanctitatis teſtimonium à militante Eccleſia debeatur eidem.

S. Franciſci Religionem profeſſus eſt.

§ 4. Namcum in flore virente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino ſe addixiſſet ſervitio, Religionem B. Franciſci, quæ per ardua tendit, ingreſſus, tantum ſedula lectione, & aſſidua oratione perfecit, ut cum ſapiente merito dicere momenta reliquit, quæ eſſent omni tempore poſtremis profutura.

Humilitate, & innocentia emicuit.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clariſſimus, cui ſe in diſciplina ſanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentiæ, ac columbinæ ſimplicitatis expertus eſt eſſe, ut dicere ſolitus fuerit, ſibi videri, quod in eo Adam numquam peccaſſet.

Generalis Minister Ordinis extitit.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus poſt Beatum Franciſcum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Miniſter Domino inſpirante creatus, talem ſe ſuis prębuit ſubditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major eſt veſtrum, ſit miniſter veſter.

Ordinique & Fratribus maximo adjumento fuit.

§. 8. Nam ſapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit caritate, quod ſponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali ſervitio ſatagebat, ut bonus Chriſti miles inferioribus miniſtrare. Nec ſolum quæ ab ipſo B. Franciſco pie & ſancte fuerant inſtituta diligentiſſime cuſtodivit, ſed multa etiam adinventa, quæ creſcente fratrum numero neceſſaria videbantur, adjecit. Ordinem quoque ipſum in provincias, cuſtodiaſque diviſit.

Cardinalis, & deinde Epiſcopus Albanen. a Gregor. X. creatus fuit.

§ 9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Eccleſia. Increbreſcente enim fama innocentiæ, doctrinæ, ac prudentiæ ejus à fel. rec. Gregorio Papa X. prædeceſſore noſtro ad Cardinalatus eſt vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus, quæ temporibus illis inciderant, uteretur, in quem Gregorius ipſe ob ingentia viri merita, novo eſt uſus exemplo. Statim enim illi Albanen. commiſit Eccleſiam, quæ non niſi vetuſtioribus Cardinalibus ſolet committi.

Concilio Lugdunensi præfuit, & præfulsit.

§. 10. Non fefellit expectationem Summi Pontificis ac ſacri Senatus, optimus ac Deo amiciſſimus vir. Sed in Concilio Lugdunenſi præſidens, omniaque ad Dei laudem dirigens, ſedatis diſcordiis, difficultatibuſque ſublatis, ipſi Eccleſiæ maximo uſui fuit, & ornamento.

Et uſque ad ultimum vitæ ſpiritum mediis virtutibus floruit.

§. 11. Quibus rebus aperte cognoſcitur quod ſtatuit illi Dominus teſtamentum pacis, & principem fecit eum, ut ſit illi ſacerdotii dignitas in æternum, quem inanis gloria non inflavit, non divitiæ ſiniſtrorſum egerunt, ſed in fide lenitateque perſeve-

Digitized by Google

& Nos ad ipſius venerationem inducunt, quod Deus meritis præcedentibus venerandum oſtendat. Ipſe enim Deus omnipotens, & ſuæ virtutis potentiam manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam pandat; fideles electos ſuos, quos coronat in cœlis, ſæpe etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam ſigna faciens, & prodigia, quo hæretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa ſervetur.

Imperator ergo, & alii apud hunc Pont. pro ipſius canonizatione inſtiterunt.

§. 13. Agimus igitur ipſi Deo quantas poſſumus gratias quod nos dignos duxerit, per quos hæc Canonizatio celebraretur, quæ licet divinis literarum monumentis extantibus, coruſcantibuſque miraculis, jam pridem potuerit rite fieri, numquam tamen ante hac, vel a Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Noſtro tempore cariſſimi in Chriſto filii noſtri Federicus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Ludovicus Francorum Chriſtianiſſimus, Ferdinandus Siciliæ, & Matthias Ungariç Reges illuſtres: dilecti quoque filii nobiles viri Alphonſus Calabriæ, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Haleam Mediolani, & Joannes Burbon Duces inſignes. Preterea Civitates Florentinorum, Senenſium, Lugdunenſium, Peruſinorum, & quod tale jubar tulit Balneoregium, tanto ſtudio tantaque perſeverantia petierunt a Nobis, ut durum, & impium putaremus eis in re tam pia reſiſtere, quam etiam Dei monitu petere videbantur. Acceſſerunt aſſidue Venerabilis Fratris noſtri Juliani Epiſcopi Sabinenſis, ipſius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Franciſci Samſonis Generalis Miniſtri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis, Sacræ Theologiæ profeſſoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, id tamquam juſtum, & debitum repoſcebant. Legeramus ſtudioſiſſime Sancti hujus divina ſcripta, quibus poſtquam per ætatem aliquid ſapere licuit, ſemper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus præfatæ Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod, & ipſi a majoribus natu acceperant, de ſanctimonia vitæ ejus conſtantem famam eſſe, ſciebamus de multis maximiſque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Eccleſia triumpharet in cœlo, & venerationem mereretur in terris.

Hic Pont. dictæ Religionis S. Franciſci profeſſor fuit, iden ne potius affectione,

§. 14. Sed memores nos eumdem minorum Ordinem ex voto ingreſſos, in quo divina aſſiſtente gratia in ſacris literis, & religioſis moribus, utcumque profecimus, tribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ut de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cumque unus ex eis inchoato proceſſu, ut Deo placuit ab hac luce migraſſet, alium in locum defuncti ſubrogavimus Cardinalem, quo jam decedente alium ſubſtituimus.

Poſtea reiterari juſſit.

§. 15. Nec his contenti, cum jam proceſſus ipſe pene perfectus eſſet, & hi qui delegati erant fideliſſime retuliſſent, tamen quia non videbatur in procedendo tanta quanta requiritur obſervata ſolemnitas, illum reiterari juſſimus.

Cardinales ſucceſſive votum pro canonizatione dederunt,

§. 16 Demum cum ex uberiori relatione, & fide dignorum teſtium ſuper hoc receptione compertum fuiſſet multa, & magna a Deo per ipſum Sanctum miracula fieri, quæ in conſpectu multitudinis cernebantur, Nos ne Spiritui ſancto reſiſtere videremur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis ſuis jubet, in Conſiſtorio noſtro ſecreto hujus rei cauſa habito, eorumdem Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium vota ſuper hujuſmodi canonizatione ſumus ſcrutati. Cumque omnium una eademque fuiſſet ſententia, videlicet, ut in Sanctorum numero referri deberet.

In Conſiſtorio publico orationes, & jejunia ad hoc indixit.

§. 17. Conſiſtorium publicum deinde habuimus, in quo magna multitudine aſtante, & in triduum orationes, jejuniaque indiximus, ut Deus omnipotens nobis, quod factu optimum in hac re eſſet, oſtendere dignaretur, nec pateretur Eccleſiam ſuam militantem errare, quæ ſe triumphanti conformare ſtudet.

Prælati ad idem per Pontificem congregati pro canonizatione votarunt.

§. 18 Triduo deinde elapſo omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos juſſimus convenire, qui ad unum interrogati quod faciendum videretur, in eamdem ſententiam convenerunt, beatumque Bonaventuram canonizandum cenſuerunt.

Hic deinde Pont. canonizationis diem præfinivit, in qua omnibus legitime peractis illum canonizavit, & SS. Confeſſorum, Pontificum, Doctorum Cathalogo adſcripſit.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem ſequentes, attendenteſque juſtum ac debitum eſſe, ut quos Deus honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cum ipſe potius laudetur, & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis, & glorioſus in ſæcula; hunc diem canonizationis ipſius Sancti Bonaventuræ in medio Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quo maxima omnis generis ordiniſque multitudo confluxerat, celebrandum ſtatuimus. Ibi reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Minorum Procurator in medio ſtans dictum illud Beati Joannis Apoſtoli clara voce proponens, videlicet, Tres ſunt,

Digitized by Google

igitur quod in hac canonizatione non permittat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requiſita etiam ſuperabundanter obſervari fecimus, & obſervavimus, de eorumdem fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia exiſtentium unanimi conſenſu, & maturo conſilio, de omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi beatæ memoriæ Bonaventuram Balneoregienſem, ſacræ Theologiæ profeſſorem, ex gremio ſacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Epiſcopum Cardinalem aſſumptum, Sanctum eſſe, ac aliorum Sanctorum Dei cathalogo adſcribendum, adjiciendum, & aggregandum fore, ac fideliter, firmiterque teneri debere decernimus, ipſumque Sanctorum Confeſſorum, Pontificum, & Doctorum quos ſancta Dei veneratur Eccleſia, conſortio ſolemniter in præſentiarum adſcribimus, aggregamuſque per præſentes.

Feſtumque pro 2. Dominica menſis Julii inſtituit. Ac Sixt. V. agi juſſit die 14. d. menſis.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis Filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium profeſſoribus, necnon quibuſcumque Eccleſiaſticis perſonis, ut feſtum ipſius Sancti Bonaventuræ ſecunda Dominica menſis Julii, ſingulis annis ſolemniter, & devote celebrent, divinum officium, veluti pro uno Confeſſore, Pontifice, & Doctore, tam publicè quam privatim, prout contigerit perſolventes.

Officium duplex Ordini S. Franciſci concedit.

§. 21. Dilectis vero filiis fratribus prædicti Minorum Ordinis, quatenus hujuſmodi officium ſub feſto duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare feſta, & octavas conſueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

Sepulchrum vel Eccleſiam ſuam viſitantibus Indulg. elargitur.

§. 22. Inſuper eadem auctoritate omnibus vere pœnitentibus, & confeſſis, qui in eadem Dominica, Eccleſiam in qua Sanctum ejus corpus requieſcit, devote viſitaverint, annuatim, ſeptem annos, & totidem quadragenas, his vero qui aliis temporibus in ſingulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Eccleſias fratrum Minorum ubilibet conſtitutas, ſuo, familiaritatem, & ſpiritualem conjunctionem in hac vita ſervaverit, ut quos in hoc ſæculo fraterna junxit caritas, & eadem in cœlo præmia conſequutos credimus, præſens Eccleſia pari veneretur honore, prædictum feſtum inter feſta Sacri Palatii Apoſtolici aſſumentes, annumerantesque eamdem indulgentiam in feſto prædicto in Eccleſia Sanctorum Apoſtolorum de Urbe, quæ in feſto ipſius Sancti Thomæ de Aquino in Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus, pariterque decernimus, fratres Minores, in alma Univerſitate Pariſienſi, eiſdem privilegiis poſſe ac debere uti, & gaudere, ob ipſius S. Bonaventuræ merita, quibus ex Apoſtolicis indultis, fratres Prædicatores qui in eadem Univerſitate, intuitu, & gratia ejuſdem S. Thomæ, potiri, & gaudere conſueverunt, & gaudent, aut potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

... verſitate Pariſienſi concedit quibus ibidem potiuntur Fratres Prædicatores.

Hortatur omnes ad orandum S. Bonaventuram pro exaltatione S. R. E.

§. 24. Quocirca omnes, & ſingulos, in dignitate conſtitutos requirimus, & monemus, quatenus univerſis, & clericis, & populis ſuarum Civitatum, Diœceſum, & Parochialium præſentes noſtras literas ſolemniter publicantes, eoſdem hortentur ut Deum ipſum, a quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecentur, ut ipſius Sancti Doctoris, & Confeſſoris Bonaventuræ meritis, & precibus exoratus, militantem Eccleſiam, Apoſtolicam fidem, & cunctos Chriſtifideles, a Paganorum, & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurſibus, & a periculis cunctis ſemper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non poteſt pacem, hoſtium omnium ſublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, utque poſt hujus vitæ militiam, depoſitumque Paſtoralis officii miniſterium, una cum grege nobis credito, ad ſempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Tranſumptis fidem idari præcipit.

§. 25. Demum quia difficile &c.

§. 26. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 11. die 14. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſecundo, decimo octavo Kal. Maii, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

Forma eligendi Magiſtrum Hoſpitalis. Hodie a Papa eligitur.

NEligionis zelus &c.

§. 1. Et inſuper ut Hoſpitale prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærentes, Motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptoriæ Hoſpitalis hujuſmodi vacatione, Fratres, Conventus hujuſmodi in unum convenientes, debeant electionem de Præceptore futuro, quibuſvis pactionibus ſemotis, cum conſilio tamen, & auctoritate ac præſentia Præceptoris pro tempore exiſtentis dicti Hoſpitalis, facere, & ſic electum Roman. Pontific. pro tempore exiſtenti canonice intranti præſentare, qui illum debeat confirmare.

Protectoris;

§. 2. Quodque ſimiliter unum ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardin., quotieſcumque dictum Hoſpitale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici præſentare confirmandum.

Cura Præceptoris circa Hoſpitali expoſitos.

§. 3. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ Præceptori pro tempore exiſtenti dicti Hoſpitalis, ut tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum, & pium patrem ſpectat, manuteneat tamquam filios & conſervet. Illoſque & illas ſu optimis diſciplinis inſtituere ſtudeat, ac ſic apud Deum meritum, & apud homines laudem conſequi mereatur.

Exemptio Hoſpitalis, & ejus membrorum a ſolutione gabellarum, & aliorum onerum.

§ 4. Concedentes inſuper motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus tam Hoſpitalis prædicti, quam omnium aliorum ejus membrorum & locorum, in obedientia, ſubjectione, & correctione, & omnimoda diſpoſitione Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, ſolum & dumtaxat exiſtentium, ab eodem dependentium Præceptoribus, Prioribus, ſeu Rectoribus pro tempore exiſtentibus, quod de relictis, & obventionibus eis ratione dictarum præceptoriarum, membrorum, & locorum factorum, ad ſolvendum aliquam quartam Epiſcopalem, ſeu Parochialem, neque aliquam gabellam, paſſum ſeu impoſitionem, & quodvis aliud onus, etiam occaſione rerum, bonorum, fructuum, & animalium dicti Hoſpitalis noſtri Sancti Spiritus de Urbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris temporibus eorumque quoslibet, & alias præceptorias, membra, Hoſpitalia, & loca ab ipſo Hoſpitali noſtro dependentia, illorumque ſimiliter Præceptores, fratres, Conventuum, & perſonas: necnon caſtra, terras, & oppida, illorumque vaſſallos, & ſubditos bonaque omnia, & ſingula, mobilia, & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub Beati Petri & dictæ Sedis, ac noſtra, protectione, Motu, auctoritate, & ſcientia prędictis, ſuſcipimus, ac ab omni jurisdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio, & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipſis, & Eccleſiis eis ſubjectis imminentem, perpetuo penitus, & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus exemptos, & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediate quoad omnia ſubjacere: (eorumdem Pręceptoris & Conventus Hoſpitalis Sancti Spiritus de Urbe jurisdictione, ſuperioritate, poteſtate, & præeminentia ſemper ſalvis) decernimus, & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos, vel in ea, tamquam prorſus exemptos, & exempta, jurisdictionem, dominium, & poteſtatem aut ſuperioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aliaſve ſententias, cenſuras & pœnas promulgare, neque ipſi Pręceptores, fratres, & perſonæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel ſubdelegatis, pro tempore directis, de præſentibus literis ſpecialis & expreſſa mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovis modo directe vel indirecte inquietari, vel moleſtari poſſint nec debeant quoquomodo. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum, & declarationem hujuſmodi forſan haberi vel promulgari, necnon quidquid ſecus ſuper iis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania nulliuſque roboris vel momenti.

Communicatio omnium immunitatum

§. 6. Ac pro majori Hoſpitalis, & aliarum præceptoriarum ac membrorum, & fra-

Digitized by Google

perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos, & ea omnino extendimus, & ampliamus.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

§.7. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, mandamus, quatenus ipſi, vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, faciant dicta auctoritate noſtra, eoſdem Præceptores, Conventus, fratres, & perſonas, Præceptorias, Eccleſias, Oratoria, Hoſpitalia atque loca prædicta, ſub obedientia, correctione, poteſtate, & auctoritate Præceptoriis Hoſpitalis Sancti Spiritus de Urbe, ut caput exiſtentis, exemptionis, & liberationis hujuſmodi. pacifica poſſeſſione gaudere, ac præmiſſa omnia, et ſingula ubi, et quando expedierit ſolemniter publicantes, ac Præceptoribus Conventibus, fratribus, et perſonis, Præceptoriis, Eccleſiis, Oratoriis, membris, Hoſpitalibus atque locis præfatis in eiſdem præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes. Non permittentes eos, eas, vel ea; ſeu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios et Officiales prædictos, ſeu quoſcumque alios contra præſentium tenorem directe vel indirecte, quovis quæſito colore impedire, ſeu quomodolibet moleſtare, Impedientes contradictores quoslibet, et rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, et alia juris opportuna remedia, cum cenſurarum prædictarum aggravatione, et reaggravatione appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorũ derogatio.

§.8. Non obſtantibus præmiſſis, ac noſtra ſuper expreſſione fructuum, reddittuum, et proventuum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ uniuntur, et quibus ac commiſſione deſuper ad partes ſienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ IV. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, et aliis conſtitutionibus; et ordinationibus Apoſtolicis, necnon de quibuſvis conventualibus, ac aliis per Nos, vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus, vel ſpecialibus reſervationibus, ac ſtatutis, et conſuetudinibus ſupradictis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Ordinariis, Vicariis et Officialibus prædictis

Exemplorum fides.

§.9. Ceterum quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atque decernimus, quod ipſarum literarum, ac omnium, et ſingulorum privilegiorum dictæ Congregationis S. Juſtinę, ſeu Apoſtolicarum, & quarumcumque aliarum literarum deſuper confectarum tranſumptis, manu alicujus publici Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, vel præfati Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis de Urbe munitis, ea prorſus fides in judicio, & extra ac alias ubilibet adhibeatur, quæ præſentibus literis, & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ, ac privilegia, & literæ Congregationis prædictę, eiſdem Hoſpitali de Urbe, illius membris, præceptoriis, præceptoribus, fratribus, ac aliis perſonis prædictis, conceſſa, & pro eis expedita fuiſſent.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quadringenteſimo octuageſimo tertio Idus Februarii, Pontificatus noſtri Anno Tertio decimo.

XXVII.

De Auctoritate majoris Pœnitentiarii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ.

SIXTUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUoniam nonnulli iniquitatis filii, elationis & pertinaciæ ſuæ ſpiritu aſſumpto poteſtatem Majoris Pœnitentiarii noſtri per longiſſima tempora toti Orbi notam, & a cunctis fidelibus inviolabiliter obſervatam indubium revocare, & literis ſub ejus nomine per officium Pœnitentiariæ noſtrę pro tempore expeditis contumaciter ſe opponere, illiſque detrahere præſumunt, decet nos adverſum tales ea adhibere remedia per quæ ipſorum temeritate repreſſa ejuſdem Pœnitentiarii auctoritas, & poteſtas præſerventur illæſæ, illiuſque literæ cum perſonarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conſcientię tranquillitate, ſemotis quibuſvis

Digitized by Google

lo ſibi facto) in reliquis vero (dicta auctoritate D. P., & ejus ſpeciali, & expreſſo mandato) ac hujuſmodi literis, & aſſertioni ejuſdem Pœnitentiariæ, tam in judicio quam extra abſque eo, quod facultas deſuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apoſtolicam conceſſa in illis inſererentur, fides indubia adhiberi conſuevisset, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore exiſtens ex ipſius officii ſtylo dum Epiſcopus Cardinalis exiſteret, ſe Epiſcopum ſolum non autem Cardinalem nominare ſolitus eſſet, prout, & reliqui Epiſcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literę pręfatę cum antiquo per Majores Pœnitentiarios, qui pro tempore fuerant, adhiberi ſolito ſigillo oblongo in cera rubra, & capſa ceræ albę impreſſo pendente ſecundum dicti officii ſtylum antiquum ſigillari, & ſic expeditæ debitæ executioni abſque ulla contradictione & exceptione mandari, ac ab omnibus in debita obedientia haberi eſſent ſolitæ.

Quidam tamen his literis fidem non eſſe adhibendam aſſerebant.

§.2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diverſarum partium volentes plus ſapere quam oporteret, affirmare non erubeſcebant, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbis, & ſigillo prædictis juxta illius ſtylum approbatum ac ab omnibus indifferenter ſervatum fides eſſet adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes aſſertioni prędictę Majoris Pœnitentiarii ſuper auctoritate ſui officii & Papę ſpeciali, & expreſſo mandato prædicti non eſſe credendum: & pro eo quia Venerabilis frater noſter Julianus Oſtienſis, olim Sabinenſis, Epiſcopus Major Pœnitentiarius noſter poſt promotionem ad Sabinenſem translationem ad Oſtienſem Eccleſias per Nos factas de perſona ſua olim Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, ſe non Cardinalem ſed Sabinenſem prius, & poſt translationem prædictam Oſtienſem Epiſcopum nominabat, literas dicti officii dicto ſigillo ſigillatas modicæ auctoritatis exiſtere, in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, immo verius Apoſtolicę auctoritatis contemptum & ſcandalum plurimorum.

Ideo hic Sixtus per alias ejus literas quas hic non habet illis plene credendum ſtatuit.

§. 3. Nos tunc provide attendentes quod Major Pœnitentiarius ordinaria juriſdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in ſuis literis ſicut alii ordinarii, ſui officii auctoritates inſerere non teneretur, quodque ſtylus ubilibet pręferquibus in eis fieret mentio, abſque ulla auctoritatis, & mandati hujuſmodi in eis inſertionem plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum non requiri. Mandantes omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus quacumque dignitate, & auctoritate fungentibus, ſub excommunicationis, aliiſque cenſuris, & pœnis tunc expreſſis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ, ſecundum dicti officii ſtylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediri contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore exiſtentis facultas, & poteſtas ſibi a Nobis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, ac ſe de prędicta conceſſa, quoad ea quæ in eiſdem literis Pœnitentiariæ continerentur, ſufficiens inſerta foret, & per literas Apoſtolicas de dicti Majoris Pœnitentiarii auctoritate, & ei facto ſpeciali & expreſſo mandato vivæ vocis oraculo hujuſmodi conſtaret, prout in eiſdem literis noſtris plenius continetur.

Sed iterum aſſerebant illi, poteſtatem Pœnitentiarii ad forum conſcientiæ tantum ſe extendere, & ipſum non poſſe aliis committere facultates ſibi ab Apoſt. Sede conceſſas.

§.4. Cum autem ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia etiam accepimus, prædictis juris interpretes, & alii pręſumptores, & duræ cervicis, hujuſmodi literas Pœnitentiariæ dicti Pœnitentiarii noſtri, necnon decreto, declarationi, & mandato noſtris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore ſacrilego publice dicere, & allegare non vereantur, literas Pœnitentiarię hujuſmodi ſolum, & dumtaxat in foro conſcientiæ, non autem in foro judiciali hujuſmodi admitti debere, Majoriſque Pœnitentiarii hujuſmodi poteſtatem ad forum pœnitentiæ, & conſcientiæ dumtaxat ſe extendere, & reſtrictam fore, ipſumque Majorem Pœnitentiarium licet in caſibus juxta facultatem ſibi a Sede prędicta conceſſam per ſe ipſum diſpenſare, & abſolvere valeat, aliis tamen abſolvendi & diſpenſandi, aliaſque facultates ſibi conceſſas per literas ſuas committere non poſſe: eis quoque an literæ quę per pręfatum officium Pœnitentiariæ expediuntur, & expeditæ reperiuntur ſecundum antiquum ſtylum ipſius Officii expeditæ fuerint, & expediantur minime conſtare & propterea de earum validitate merito dubitari debere, pluribuſque aliis ac exqui-

Digitized by Google

Pœn... committere poſſe decrevit.

cie, prout noſtro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, perſonarumque hujuſmodi literas præfatas pro tempore expedientium, honori, indemnitati, & ſecuritati conſulere volentes, Motu ſimili non ad ipſius Juliani Pœnitentiarii, vel alicujus alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, & declaramus, præfatum Julianum, & pro tempore exiſtentem majorem Pœnitentiarium hujuſmodi, non ſolum per ſe ipſum in caſibus juxta facultates ſibi à prædicta Sede conceſſas diſpenſare, & abſolvere, & abſolutiones, & diſpenſationes Chriſtifidelibus impendendas hujuſmodi in diverſis Mundi partibus per ſuas literas aliis committere libere, & licite potuiſſe, & poſſe.

Et ejus literas in utroque foro probare & ſuffragari.

§ 6. Quodque literæ quęcumque per officium Pœnitentiariæ ſub ſolito ſigillo oblongo in cera rubea, & capſa cerę albæ impreſſæ pendente hactenus expeditæ, & quę in poſterum expediri continget, juxta antiquum ſtylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipſęque literæ ut præfertur expeditæ, & expediendæ, illę videlicet quæ forum conſcientiæ in foro conſcientiæ tantum, & quæ forum contentioſum concernunt, aut in quibus quod in contentioſo, aut utroque foro valeat appoſitum fuerit tam in foro judiciali, & contentioſo, Eccleſiaſtico, & ſæculari, quam etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illiſque ſtari, & indubitanter credi debeat, ac perſonis prędictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in utroque hujuſmodi prout eis conceſſum fuerit plenarie ſuffragarentur, & valeant.

Pœnaſque inobedientibus imponit.

§. 7. Volentes, ac motu, & ſcientia ſimilibus ſtatuentes, quod omnes & ſingulę perſonę cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, nobilitatis, & pręeminentię fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica, vel mundana dignitate præfulgeant, quę contra tenorem præſentium, ac priorum literarum noſtrarum hujuſmodi aliquid facere attentàverint, & præmiſſis omni-

parte cujuslibet perſonæ de cujus intereſſe pro tempore agi contigerit, fuerint requiſiti, ſeu alter eorum fuerit requiſitus, priores, & pręſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta ſolemniter publicantes, illaſque, & illa, per ſe vel alium ſeu alios, inviolabiliter obſervari facientes: omnes & ſingulos quos hujuſmodi excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque cenſuras, & pœnas prędictas incurriſſe eis conſtiterit, in Eccleſiis, du n majori inibi populi multitudo ad diviua coovenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur excommunicatos, & ſententia hujuſmodi irretitos publice nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctius evitari, necnon legitimis ſuper iis habendis ſervatis proceſſibus, eos, & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggravare, reaggravare necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquem eorum declinare contigerit, Eccleſiaſtico Interdicto ſupponere, illudque ſtrictiſſime obſervari facere procurent. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſęcularis.

§. 9. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, illis præſertim quibus cavetur nequis extra ſuam civitatem &c. — Contraria tollit.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, ſeptimo Idus Maii, Pontificatus noſtri Anno decimo tertio. — D. P. A. 13. die 9. Maz.

XXIX. Con-

Digitized by Google

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUra Paſtoralis officii nobis, licet immeritis, ſuperna diſpoſitione commiſſa, ſtudia noſtræ mentis ſollicitare non deſinit rebus ſingulis executionem adhibere juſtitiæ, &, ut latæ in criminoſos pro tempore condemnationes debitum ſortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

Cauſa conſt.

§.1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli ſuis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Urbe, al iſque civitatibus, terris, & locis noſtro ac Romanæ Eccleſiæ temporali dominio ſubjectis pro tempore condemnati in variis pecuniarum ſummis, ſeu alias cum eorumdem condemnatorum confiſcatione bonorum, à locis in quibus ſunt condemnati, ſe abſentant, & ne quiſpiam eorum bona immobilia emat, aut conducat a fiſco minis, & aliis exquiſitis remediis procurant, uſque quo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujuſmodi, bona ipſa recuperent, fructum interim perſæpe percipientes ex eis, ſicque quamdam ſibi vendicant ſuorum impunitatem delictorum: quę res aliis incentivum tribuit delinquendi. Quidam vero ex eo prætextu, quod filii, vel nepotes, & in patris, vel avi poteſtate exiſtant, nec bona aliqua habeant, quæ in patratis per eos exceſſibus (ſi illorum gravitas exigat) confiſcari, aut alias per condemnationum ferendarum pro tempore contra eos executionem capi poſſint, ad delinquendum præ ceteris ſunt promptiores.

Conſanguinei compellantur ad emendum bona condemnatorum.

§.2. Nos igitur attendentes parum eſſe ſententias ferri, niſi debitę executioni demandentur, ac, ratione caſuum emergentium, licitum eſſe leges tranſgredi, ac volentes ſuper his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apoſtolica hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, licere exactoribus condemnationum hujuſmodi tam hactenus latarum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Urbe, civitatibus, terris, & locis prędictis, ſive condemnationum earumdem commodum ad Cameram Apoſtolicam, ſive ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorumdem, vel perſonas offenſas, in totum, vel in partem, ſit perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum conſanguineos, & affi-

modi emptionem faciendam teneantur.

Parentesque teneantur filiis condemnatis legitimam ſolvere etiam in eorum vita.

§.4. Et parentes habentes taliter condemnatos in poteſtate ſua, ad ſolvendum pro illis quos habent in poteſtate, ſi ipſorum bona ſint confiſcata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorumdem parentum, ſi tunc decederent, cogantur, ſiverò in pecuniariis pœnis damnati ſint, ad pœnas ipſas ſolvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc aſcendere contigerit valor legitimæ memoratæ, ita quod ſoluta ſemel legitima modo prędicto amplius de bonis hujuſmodi non ſolvatur.

§.5. Non obſtantibus Conſtitutionibus &c. Nulli ergo &c.

Dat. P.A. 11. die 30. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto tertio Kalen. Junii.

INNOCENTIUS VIII.

PAPA CCXV.

ANNO DOMINI MCCCCLXXXIV.

JOannes Baptiſta Cybo Genuenſis S. R. E. Presbyter Cardinalis Tituli Sanctæ Ceciliæ Amalphitanus

Digitized by Google

riſdictio, contra hæreſim ſive ſectam Maleficorum.

De his Maleficiis, & Sortilegis plene habetur in cap. 26. q. 1., & ſeqq., & in tit. de ſortileg. Necnon de commercium cum Demone habentibus, eſt ſup. Conſtitutio 41. Joan. XXII. pag 194. Tom. III. Par. II.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUmmis deſiderantes affectibus, prout Paſtoralis ſolicitudinis cura requirit, ut fides Catholica noſtris potiſſime temporibus uſque augeatur, & floreat, ac omnis hæretica pravitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus per quæ hujuſmodi pium deſiderium noſtrum votivum ſortiatur effectum, cunctiſque propterea per noſtræ operationis miniſterium, quaſi per providi operatoris ſarculum erroribus extirpatis, ejuſdem fidei zelus, & obſervantia in ipſorum corda fidelium fortius imprimatur.

Malefici committebant mala hic enunciata.

§. 1. Sane nuper ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia pervenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, necnon in Maguntinen. Colonien. Treveren. Saltzumburgen. & Bremen. provinciis, civitatibus, terris, locis & Diœceſibus, complures utriuſque ſexus perſonæ, propriæ ſalutis immemores, & a fide Catholica deviantes, cum dæmonibus incubis, & ſuccubis abuti, ac ſuis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliiſque nefandis ſuperſtitioſis, & ſortilegis exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fœtus, terræ fruges, vinearum uvas, & arbo-minia inſtigante humani generis inimico committere, & perpetrare non verentur in animarum ſuarum periculum, divinæ Majeſtatis offenſam, ac perniciosum exemplum ac ſcandalum plurimorum. Quodque licet dilecti filii Henrici Inſtitoris, in prædictis partibus Alemaniæ ſuperioris in quibus etiam provinciæ, civitates, terræ, Diœceſes, & alia loca huiuſmodi comprehenſa fore cenſentur, necnon Jacobus Sprenger, per certas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ Profeſſores, hæreticæ pravitatis Inquiſitores per literas Apoſtolicas deputati fuerunt, prout adhuc exiſtunt; tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quærentes plura ſapere quàm oportet, pro eo quod in literis deputationis hujuſmodi provinciæ, civitates, Diœceſes, terræ, & alia loca prædicta, illarumque perſonæ ac exceſſus hujuſmodi nominatim, & ſpecifice expreſſa non fuerunt, illa ſub eiſdem partibus minime contineri, & propterea præfatis Inquiſitoribus in provinciis, Civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis hujuſmodi Inquiſitionis officium exequi non licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſſibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter aſſerere non erubeſcunt. Propter quod in provinciis, civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis, exceſſus, & crimina hujuſmodi non ſine animarum earumdem evidenti jactura, & æternæ ſalutis diſpendio remanent impunita.

Hic ideo Pontifex per Inquiſitores contra eos procedi jubet.

§. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipſorum Inquiſitorum officii executio, quomodolibet retardari poſſet, de medio ſubmovere, & ne labes hæreticæ pravitatis, aliorumque exceſſuum hujuſmodi in perniciem aliorum innocentium ſua venena diffundat, opportunis remediis prout noſtro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maxime nos impellente, ne propterea contingat, Provincias, Civitates, Diœceſes, terras, & loca prædicta ſub eiſdem partibus Alemaniæ ſuperioris debito Inquiſitionis officio carere, eiſdem Inquiſitoribus in illis officium Inquiſitionis hujuſmodi exequi licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſ-

(a) De numero Cardinalium ab Innocentio factorum non conſtat. Ex Raynald., & Infeſſura auctore fine ſono unicam ab eo habitam fuiſſe Cardinalium ſex promotionem deducitur: apud Ciaconium octo numerantur Cardinales. Oldoinus in nova Ciaconii editione alios quinque numerat, de quibus tamen non parvam inducit dubitationem: In laudata tamen Infeſſura legitur a Cardinalibus poſt Innocentii mortem admiſſos in Collegium & Conclave fuiſſe filium Roberti de S. Severino, & Patriarcham Venetum, quaſi ab Innocentio creatos, ſed Cardinalitiis inſignibus nondum donatos.

Digitized by Google

cio filio, Joanne Gremper Clerico Conſtant. Diœceſis Magiſtro in artibus eorum moderno, ſeu quovis alio Notario publico, & per ipſos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in Provinciis, Civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis contra quaſcumque perſonas cujuſcumque conditionis, & præeminentiæ fuerint, hujuſmodi Inquiſitionis officium exequi, ipſaſque perſonas, quas in præmiſſis culpabiles repererint, juxta earum demerita corrigere, incarcerare, punire, & mulctare.

Et verbum Dei prædicari mandat, &c.

§. 3. Necnon in ſingulis Provinciarum hujuſmodi Parochialibus Eccleſiis, verbum Dei fideli populo quotiens expedierit, ac eis viſum fuerit, proponere, & prædicare, omniaque alia, & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere, & ſimiliter exequi libere, & licite valeant, plenam, ac liberam, eadem auctoritate de novo concedimus facultatem.

Executorem q. hujus conſt. deputat.

§. 4. Et nihilominus Venerabili Fratri noſtro Epiſcopo Argentinenſi, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſe per ſe, vel per alium, ſeu alios præmiſſa, ubi, quando, & quotiens expedire cognoverit, fueritque pro parte Inquiſitorum hujuſmodi ſeu alterius eorum legitime requiſitus, ſolemniter publicans, non permittat eos per quoſcumque ſuper hoc contra prędictarum, & præſentium literarum tenorem, quavis auctoritate moleſtari ſeu alias quomodolibet impediri: moleſtatores, & impedientes, & contradictores quoslibet, & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ, aut conditionis fuerint, & quocumque exemptionis privilegio ſint muniti, per excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac alias etiam formidabiliores, (de quibus ſibi videbitur) ſententias, cenſuras, & pœnas, omni appellatione poſtpoſita, compeſcendo, & etiam legitimis ſuper his per eum ſervandis proceſſibus, ſententias ipſas (quotiens opus fuerit) aggravare, & reaggravare, auctoritate noſtra procuret, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque, &c.

Nulli ergo, &c.

Si quis, &c.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Quod in Pſalmo 44. inquit David de Regina in veſtitu deaurato, plene hic Pontif. exponit de Eccleſia militanti.

§. 1. SAcroſanctam Matrem Eccleſiam adſtitiſſe a dextris Dei Reginam, in veſtitu deaurato circumdatam varietate, non ab re per Prophetam traditur. Regina equidem, quæ illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes juſtitiam faciunt deſponſata ſit. Unica ejus Columba; Luna perfecta in æternum; Arcturus per gyrum nocturna ſpacia perenni lumine illuſtrans; Lucifer qui neſcit occaſum; Aurora hic in crepuſculo caligantis ſæculi coruſcans; & in diem lucidum in regno Cælorum ſeſe diffundens; Regina quæ illi ſerviat cui ſervire regnare eſt; illi fidem habeat, illi ſe totam committat. Regina quæ Chriſti fideles ſub umbra alarum ſuarum extremo carcere, ad Regna Cælorum, perducat, ubere de cælo pleno lactet atque inebriet, ex multis ærumnis nos eripiens regni cæleſtis cum Chriſto Domino participes efficiat. In veſtitu inquit deaurato. Veſtimentum Eccleſię Sanctam fidelium vitam eſſe profitemur; nam ſicut tota Eccleſia veſtimentum eſt Chriſti, ita fideles quoque ejuſdem Eccleſiæ veſtimentum eſſe arbitrabimur. Veſtimentum ſcilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, ſed per juſtitiam in Deum, per ſimplicitatem cordis tenſum veſtimentum innocentiæ, quam homo a Deo plaſmatus accepit, male a ſerpente perſuaſus perdidit, ad quam recuperandam pœnitentia, & Dei miſericordia induimur. Veſtimentum deauratum, ſplendore ſapientiæ aureo perlucens; Clara enim eſt ſapientia, quę numquam marceſcit, facile videtur ab his qui eam diligunt, & invenitur ab his qui eam quęrunt. Doctrix eſt diſciplinæ Dei, electrix operum illius, qua nihil locupletius; quę operatur omnia, artifex omnium, quę apud turbas claritatem, & honorem apud ſeniores præſtat. Veſtimentum deauratum perfectione auri ideſt juſtitię, qua nihil humano generi utilius; Dilectione diſciplinæ, ex qua cuſtodia legum emanat, legum autem cuſtodia, conſummatio eſt incorruptionis. At vero incorruptio facit nos eſſe Deo proximos, per quam beatitudo æternę vitæ a

Digitized by Google

exordia trahimus, in hanc uſque diem quot Sanctos Orbis terrarum habuit, tot quaſi palmites protulit, ex quibus varii in dies ſurgunt ſurculi in hac vinea noſtra Sabaoth, quam licet immeriti pręſtante Domino fortiti ſumus excolendam, feruntur. Circumdata varietate, quod alia triumphantis, alia militantis Eccleſię ſpecies exiſtat. De triumphanti Domini ſponſione repromittitur; Ego ero eis, quicquid ab hominibus juſte deſiderari poteſt, Ero illis honor, gloria, ſalus, & vita, virtus, & copia, pax, & omne bonum. Militans autem Eccleſia fundæ non inepte aſſimilatur; nam ſicut funda in gyrum verſata, lapides exeunt quibus adverſarii feriuntur, & Goliath proſternitur, ita ex ſancta Eccleſia, dum per varias procellas, & tempeſtates fluctuantes hujus ſeculi per tribulationum circuitum rotatur, fortes viri prodeunt, quibus quaſi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoſte humani generis nequiſſimo a Chriſti tyronibus triumphatur.

Quam ſubdit Deum multorum agmine Sanctorum roboraſſe.

§. 2. Hanc ipſam Eccleſiam Deus omnipotens, mira quadam diſpoſitione, & poteſtate fundavit, pretioſo unigeniti Filii ſui Domini Noſtri Jeſu Chriſti Sanguine dotatam eſſe voluit, multiplici Spiritus Sancti gratia ornavit, Apoſtolorum ſimplicitate, & fide roboravit, quos ignaros delegit, ut populos non tam ſermo illorum quam cauſa ad credendum adduceret. Martyrum tormentis, cruciatibus, conſtantia, & trophæis ſtabilivit repreſſa paulisper, quinimo confuſa infidelitatis ſęvitia; & inimico homine ſuperſeminante zizania, creſcente, multiplicataque hæreticorum pravitate; Doctorum cæleſti doctrina illuminavit, & demum Confeſſorum, Virginum, aliorumque Sanctorum intrepida confeſſione, ſolerti cura exemplisque imitatione digniſſimis, adverſus Sathanæ inſidias circumdedit.

Et inter eos Leopoldum Auſtriæ Principem multis virtutibus ornatum, & Marchionem Pium cognomento appellatum ſuſcitaſſe.

§. 3. Inter autem alia ſaluberrima ſanctitatis exempla divina miſericordia, ſydus quoddam Mundo fulgere dedit, Beatum Leopoldum Auſtriæ Principem, Pium Marchionem cognomento appellatum, innocentię, ſapientię, & juſtitię veſtimentis, quibus veſtiri Eccleſiam prædiximus, decorum bonitate, manſuetudine atque clementia conſpicuum, ſimplicitate, conti-

dicunt, abſolutione dignus ab eodem innocentio etiam mortuus judicatus fuerit. Hic vir Dei in ſummis opibus educatus, in magna peccandi licentia conſtitutus, conjugalibus curis implicitus, principatus regimine impeditus; ſedulo tamen pietatis, & miſericordiæ munera ſubibat, laſſos roborans, vacillantes confirmans, oppreſſos ſublevans, inopes fovens. Inter curas domus, inter conjugales anxietates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus ſolicitudines, inter ſtudia tot laborum immaculatum ſeſe ab hoc ſæculo cuſtodivit, & temporalia tractando æterna diſpoſuit.

Is quadraginta annis Principatum Auſtrię turbulentiſſimis etiam temporibus in pace rexit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Auſtriæ Regens, & quod majus eſt illis præcipue temporibus, quibus propter Henricorum patris, & filii mutuas concertationes, & poſtea propter Henrici Quarti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bellis, incendiis, & agrorum vaſtationibus tumultuatum eſt, ſumma cum juſtitia, humilitate, & tranquillitate cuncta adminiſtravit, & aliis cæde, & ſanguine madentibus, creditam ſibi Auſtriæ Provinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retributionis, & pacis præmia a Deo Optimo Maximoque, qui centuplicato fœnore merita hominum penſat, eſt conſecutus.

Ejuſque vitæ exemplo, amatorum ſæculi excuſationes diſrupit, & illecebratum contemptum docuit.

§. 5. Prætendant nunc hujus ſæculi amatores, ad peccata excuſanda, conjugales, familiares, civiles, aut regales ſolii moleſtias, ſæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo divina providentia eos circumſcripſit, excuſationes omnes circumvenit, aditum humanæ tergiverſationis concluſit, & quaſi aranearum telas, commenta humanæ fragilitatis diſrupit. A Deo creati, & redempti, Deum debitis honoribus non colimus, & quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantum negligimus, ſed blaſphemamus ſæpeunumero. Adhibita ſunt præcepta divinæ, & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiverſamur. Addita ſunt cęleſtis prœmia gloriæ, indicta pœnarum diverſa genera, cenſura correctionis inventa, ab illis faciem quaſi rebelles avertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos noſtros propoſita, ipſa quoque imitari contumaciter recuſamus, imbecillitatem noſtram, ſæculi

ſolici-

Digitized by Google

fuit .

miraculis ad ejus invocationem editis comprobavit, miraculis profecto quæ tum in facti ſubſtantia, tum iu eo quod factum fuit, tum in modo faciendi, & ordine, vim, & poteſtatem totius naturæ exceſſerunt. Quis enim non miretur, cum audiat per Dei æterni miſericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paraliticos, artheticos, febricitantem, podagra laborantem, priſtinæ valetudini illico reſtitutos? Quis non magnalia Dei in hoc Sancto agnoſcat, cum videat interceſſionibus ejus claudos recte ambulaſſe, apoſtematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus conſtitutum, pedicis manicisque vinctum, per foramen unde hominis impoſſibilis exitus erat, eductum evaſiſſe? In variis vitæ periculis poſitos, illæſos ſervatos eſſe? Quis non tota mente obſtupeſcat, & Deo Optimo Maximoque præconia manifeſta dicat, cum liquido deprehendat, meritis, ac precibus hujus Sancti viri mortuos ſuſcitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cæcos illuminatos? Surdis auditum reſtitutum eſſe? Maxima ſunt hæc ſanctitatis, & divinæ approbationis ſigna, humanam expectationem ac ſpem excedentia, & tamen clariſſimis documentis comprobata ſunt.

Anno 1136. ad Deum migravit, & ad hæc uſque tempora Populorum devotio percrebuit.

§. 7. Quinimo ab anno Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto, quo Leopoldus vita functus ex terris ad cæleſtem Hieruſalem tranſivit, in noſtra uſque tempora, & præſentem diem, magis atque magis manifeſtata mira de illo ex mentibus hominum in Auſtria præcipue, & per omnem Danubii ripam, devotio cælitus infunditur. Incredibile dictu quanta cum veneratione corpus ejus, quod in Monaſterio Beatæ ſemper Virginis, & Matris Dei Mariæ ab eo condito, in loco quod novum Clauſtroburgum appellatur Pataviensis Diœceſeos ſepultum eſt, a Chriſtifidelibus viſitetur, quibus votis celebretur pia ejus memoria. Memoratu difficile eſſet, quot, & quantis tabellis, & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminariorum copia perluſtretur. Procumbit ſupplex ante tumulum languentium, & rogantium turba, opem Leopoldi implorans, nec expectatione irrita diſcedit.

Rodulphus Ileo Auſtriæ Dux pro illius canonizatione, Innocentio vi. ſupplicavit.

§. 8. Hujus veneratione, & permultorum populorum ſalute, Rodulphus Auſtriæ Dux impulſus eſt, ut Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempeſtate præſidenti

Qui ad Imperatoris Principum, & Prælatorum Germaniæ preces tribus Cardd. eam commiſit.

§. 11. Cariſſimo autem in Chriſto filio Friderico Romanorum Imperatori Auguſto, Prælatis, & Principibus Germaniæ apud eumdem Paulum multis precibus, tam Sancti Viri Canonizationem abſolvi petentibus, tribus S. R. E: Cardinalibus, de fratrum ſuorum conſilio demandatum eſt a Pontifice præfato, ut ſolemnem inquiſitionem ea in re adhiberent, & proceſſus conſuetos tum per ſe, tum per ſubdelegatos facerent, quod magna ex parte confectum erat, cum evocato ad Dominum Paulo ſanctæ memoriæ, Sixtus IV. Prædeceſſor noſter in hac Sancta Sede divina providentia conſtitutus eſt.

Illo defuncto iidem apud Sixt. IV. pro d. Canonizatione inſteterunt.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementius agendum apud Sixtum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt, ut tam ſanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

Is d. Inquiſitionem Cardinali in Germania Legato commiſit, qui eam perfecit, & Papæ attulit.

§. 13. Is ut certiori fide, quæ de miraculis, & vita Leopoldi afferebatur perciperet, Venerabili fratri noſtro Marco Epiſcopo Præneſtinenſi, tunc tituli S. Marci Presbytero Cardinali, & in Germania Legato, ut præmiſſa percuntaretur injunxit, qui locupletiſſimam de illis omnibus relationem per publica acta, & legitimos proceſſus eidem attulit.

Proceſſibus per tres Cardinales ad hoc aſſumptos examinatis, & primum Sixto ac deinde in Conſiſtorio relatione habita, Canonizatio concluſa fuit.

§. 14. De hinc proceſſibus, & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Epiſcopum Portuenſem, Marcum prædictum Præneſtinenſem illo tempore Epiſcopum aſſumptum, ac F. S. Euſtachii Diaconum Cardinalem, commiſſarios diſcuſſis, privata primo relatione eidem Sixto facta, poſtmodum in Sacro Senatu referente prædicto Venerabili fratre R. Epiſcopo Portuenſi dilucide re examinata, & ex illorum ſententia Canonizatione concluſa, ſicut Domino placuit.

Sixto defuncto, hic Pont. Leopoldum Sanctum eſſe pronunciat, & Confeſſorum, numero adjungit.

§. 15. Sixto vita functo, nobis qui eidem in onere, & honore per divinam miſericordiam licet indigni ſucceſſimus, reſervatum eſt, ut ſupremam manum tam ſanctæ approbationi apponeremus. Conſilio itaque habito rurſus Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium publica concione, omnia prout ex ordine geſta erant, Leopoldiq. vitam, miracula, & reliqua merita per Advocatum Conſiſtorialem proponi curavimus. Demum vocatis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælatis, in frequenti eorum conſeſſu, aſſiſtentibus nobis eiſdem Venerabilibus

Digitized by Google

hodie ſermone per nos habito, re divina peracta, & reliquis ſolemnitatibus adhibitis, ad hanc Sanctiſſimam Canonizationem procedendum duximus. Cum autem verbo Sapientiæ Dominus affirmet homini qui eum laudaverit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi ſui exaltabitur, in plenitudine ſancta admirabitur, in multitudine electorum habebit laudem, & inter benedictos benedicetur, mirumque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus ſit, plenitudine cæleſtis gratiæ admirabilis refulgeat; reſtat ut noſtra approbatione inter electos, & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abunde impartiemur, ſi eum inter Sanctos Eccleſiæ adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis, & ſolemnibus ſupplicationibus, votiſque in Miſſarum celebrationibus aliiſve divinis officiis invocandum, Apoſtolica auctoritate judicaverimus. Ad laudem igitur æterni Dei, individuę Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad fidei Catholicæ robur, & ornamentum; ad Religionis Chriſtianæ cultum augendum, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti; ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Venerabilium fratrum noſtrorum conſilio ſtatuimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Auſtriç Marchionem, Sanctorum Cathalogo adſcribendum, & publica veneratione pro Sancto obſervandum, ſicut, & nos illum in præſentiarum manifeſta voce Sanctorum Cathalogo annectimus, ac minorum Confeſſorum numero adjungimus, publice Sanctum definimus, profitemur, & veneramur.

Ejus feſtum die 15. Novemb. agi decernit, & ſepulchrum viſitantibus Indul. concedit.

§. 16. Statuentes feſtum ejuſdem, die 17. Kalendis Decembris debere celebrari, & ipſo feſto ejus ſepulchrum quod in prædicto Monaſterio exiſtit viſitantibus, & pro manutentione dicti Monaſterii manus porrigentibus adjutrices, ſeptem annos, & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Eccleſię miſericorditer perpetuis temporibus concedimus.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 1. die 6. Jan.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto, octavo Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Urbani II. Cum univerſis. pag. 69. Tom. II.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ALto divinæ providentiæ conſilio ſummi ſacerdotii vices, meritis licet inferioribus, gerentes in terris, ad univerſa Monaſteria, & pia loca pro illorum felici ſtatu confovendo, noſtræ vigilantiæ frequenter dirigimus intuitum, & his quæ pro illarum pace, & unitate conſideratione provida, & matura deliberatione proceſſiſſe comperimus, ut inconcuſſa ſoliditate roborata, libenter, cum a nobis petitur Apoſtolici muniminis adiicimus firmitatem.

Monaſterium S. Salvi, & aliud Monaſterium S. Michaelis de Paſſignano ſe concordarunt ut ſequitur videlicet.

§. 1. Dudum ſiquidem fel: rec: Calliſto Papa III. Prædeceſſori noſtro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salvi prope Florentiam, & S. Michaelis de Paſſignano Feſulanæ Diœceſis Ordinis Vallis Umbroſæ Monaſteriorum, Conventuum, expoſito, quod olim ipſi provide conſiderantes, quod in dicto Monaſterio S. Salvi Monacorum numerus adeo excreſcebat, quod fructus ipſius Monaſterii, & illius habitationis ad ſuſtentandum, & manutenendum dictos Monacos, præſertim certis anni temporibus minime ſufficiebant; quodque præfatum Monaſterium de Paſſignano in loco ſolitario poſitum erat, & in eo pauci Monaci morabantur, quamvis illius fructus, redditus, & proventus ad ſuſtentationem plurium Monacorum quam ibi eſſent ſufficeret, inter ſe talem inter cetera iniverant concordiam, videlicet.

Quod ipſa Monaſteria unirentur, ſed quilibet Abbas in ſuo jure remaneret.

§. 2. Quod ipſa Monaſteria invicem unirentur, ita tamen quod unum ab altero non dependeret, & quod quilibet Abbas remaneret in ſua dignitate, & jure.

Regulaque S. Benedicti in eis obſervaretur.

§. 3. Quodque in ſingulis Monaſteriis prædictis obſervaretur Regula Sancti Benedicti.

Et quędam alia circa regimen dd. Monaſteriorum, & mutuus utriuſq. Abbatis.

§. 4. Et quod Abbas S. Salvi poſſet mittere, & revocare ad nutum ſuos Monacos ad Monaſterium de Paſſignano prædictum, ac Monaci ſic per eum miſſi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monaci ipſius Monaſterii de Paſſignano in actibus capi-

Digitized by Google

patis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitime celebrata, ille qui foret electus, intelligatur, & foret verus Abbas abſque alia confirmatione Sedis Apoſtolicæ, vel alicujus Superioris, reſervata tamen taxa conſueta Cameræ Apoſtolicæ perſolvenda, Necnon quod dicti Abbates durante eorum obſervantia poſſent recipere omnes Clericos ſive Laicos de ſeculo ad ipſa Monaſteria fugientes, abſque licentia ipſius Generalis dicti Ordinis.

Calliſt. III. prædictorum informationem Archiepiſcopo Florentino commiſit, & etiam executionem.

§. 5. Præfatus Calliſtus prædeceſſor, dictorum Abbatum in ea parte ſupplicationibus inclinatus, bon: mem: Antonio Archiepiſcopo Florentino ſuis literis dedit in mandatis, ut Vocato dicto Generali, in præmiſſis omnibus, & ſingulis auctoritate Apoſtolica per ſe ipſum provideret, & exequeretur prout conſcientiæ ſuæ videretur expedire.

Pius II. à prædicto Archiepiſcopo unionem factam fuiſſe accepit ſed non plenarie executam ſupervenientе obitu Calliſti III.

§. 6. Poſtmodum vero pro parte dictorum Abbatum, & Conventuum recolen: mem: Pio Papæ II. etiam prædeceſſori noſtro expoſito, quod præfatus Antonius Archiepiſcopus de præmiſſis omnibus, & ſingulis certam notitiam habens, vocato dicto Generali, Monaſteria prædicta inſimul univerat, annexerat, & incorporaverat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quodque antequam unio, annexio, & incorporatio prædictæ ſuum conſecutæ fuiſſent effectum, idem Calliſtus fuerat vita functus.

Ideoq. Abbati B. Mariæ Floren. in eorumdem informationem, & executionem, & nonnulla etiã ſpecifice demandavit.

§. 7. Præfatus Pius prædeceſſor tunc dictorum Abbatum, & Conventuum ſupplicationibus inclinatus, Abbati Monaſterii B. Mariæ Florentin. ejus proprio nomine non expreſſo, ſuis literis dedit in mandatis, ut de præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac eorum circumſtantiis univerſis, ſe diligenter informaret, & ſi per informationem hujuſmodi ita eſſe reperiret, Monaſteria prædicta juxta tenorem dictæ concordiæ inſimul uniret, annecteret, incorporaret, ac inter cetera ſtatueret, & ordinaret, quod unum Monaſteriorum prædictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum eſſe cenſeretur, ſed eſſet eorumdem Abbatum, & Conventuum una Congregatio per quam dicta Monaſteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc exiſtentium Monaſteriorum prædictorum, remaneret perpetuo in ſua dignitate, & jure quamdiu viveret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quandocumque aliquem Abbatum Monaſteriorum prædictorum ab hac luce migrare contigerit, et quod quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo per ipſam Congregationem celebrando teneretur libere renunciare in manibus ipſius Congregationis, vel Præſidentium, ſeu Definitorum eiuſdem, qui poteſtatem haberent hujuſmodi electionem confirmandi, vel infirmandi. Quodque tam prædicti quam aliorum quorumcumque Monaſteriorum dicti Ordinis Vallis Umbroſæ ubilibet conſtitutorum Abbates, conventiones prædictas abſque alicujus Superioris licentia recipere, & admittere poſſent. Ipſique vel eorum Vicarii durante obſervantia hujuſmodi omnes tam Clericos quam Laicos de ſæculo fugientes ad probationem Regulæ demum ad profeſſionem, abſque dicti Generalis licentia admittere poſſet, indulgeret.

Paul. II. prædicta omnia executa fuiſſe percepit.

§. 8. Succeſſive vero fel. recodationis Paulus Papa II. etiam prædeceſſori noſtro pro parte univerſorum Monaſteriorum dictæ Congregationis Sancti Salvi expoſito quod tunc Abbas dicti Monaſterii B. Mariæ ad eorum Pii Prædeceſſoris literarum executionem juxta illarum tenorem rite procederet, quia per diligentem examinationem, præmiſſa reperiſſet eſſe vera, Sancti Salui, & de Paſſignano Monaſteria prædicta inſimul univerat, annexerat, & incorporaverat, ac omnia alia prædicta ſtatuerat, ordinaverat, & indulſerat.

Et itеrato plenariam executionem commiſit.

§. 9. Necnon eidem Paulo Prædeceſſori ſubjuncto, quod dilecti filii Abbates, & Conventus Sancti Michaelis de Foreulis Piſtorienſis, & Sancti Michaelis in Podio, ac Sancti Donati Senenſis dicti Ordinis Monaſteriorum, conventiones prædictas, vigore ſtatuti, & ordinationis ac literarum Pii prædeceſſoris hujuſmodi dicto Pio prædeceſſori adhuc in humanis agente receпiſſent, & admiſiſſent, ac unio, annexio, & incorporatio prædictæ ſolum ad dictum Monaſterium Sancti Salvi effectum ſortitæ fuerant, & cauſæ propter quas unio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficaciſſimæ forent, idem Paulus prædeceſſor certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum intereſt, de præmiſſis omnibus, & ſingulis, & eorum circumſtantiis univerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per diligentem informationem hujuſmodi ita eſſe reperiret, prædicta omnia Monaſteria juxta concordiam prædictam invicem, necnon Congregationi prædictæ eadem auctoritate uniret, appropriaret, incorporaret, & annecteret, nec-

Digitized by Google

naſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis, & locis, quomodolibet Apoſtolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ ſuum ſortitæ non fuerant effectum, revocaverat, & irritaverat, & caſſaverat, & nullius exiſtere firmitatis declaraverat, effectum ſortiri nequiverat in futurum, & cauſæ propter quas unio, annexio, & incorporatio prædictæ factæ fuerunt adhuc durarent, idem Sixtus prædeceſſor etiam certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum intereſſet, de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac circumſtantiis univerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per informationem hujuſmodi reperiret ita eſſe, de Paſſignano, & Podio, ſancti Donati Monaſteria prædicta invicem & Congregationi prædictæ juxta formam dictæ concordiæ perpetuo uniret, admitteret, & incorporaret, necnon omnia, & ſingula in dictis literis contenta, commiſſa, & mandata, eadem auctoritate de novo faceret, ſtatueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam juxta earumdem literarum continentiam atque formam, prout in ſingulis deſuper confectis literis prædeceſſorum hujuſmodi, ad quarum executionem ſervatis illarum formis reſpective proceſſum extitit deſuper confectis plenius continceretur.

Poſt hæc Abbates Generales, confitmegunt unam Congregationem cum inf.a dicendis Capitulis, & pro eorum confirmatione ſupplicarunt huic Pontifici.

§.11. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Blaſii Generalis dicti Ordinis Vallis Umbroſæ, & ejuſdem B. Mariç Vallis Vmbroſç, necnon ſancti Salvi prope Florentiam, ac ſancti Michaelis de Paſſignano, & Sancti Fidelis de Pupio Aretin. & ſancti Caſſiani de Monte Schalar Feſulan. Diœc. & ſancti Pancratii Florentin. & ſancti Michaelis in Podio, ſancti Donati Senen. necnon ſancti Michaelis de Forculis Piſtorien. & ſanctç Praxedis de Vrbe, & ſanctæ Mariæ de Monte plano Piſtorien. Diœc. & aliorum dicti Ordinis Monaſteriorum, Abbatum, & Conventuum, ac Priorum dilectorum filiorum petitio continebat, licet longo tempore ſancti Salvi, & de Paſſignano, & ſucceſſive præfata alia Monaſteria, & Prioratus ex diverſis conceſſionibus Apoſtolicis humiliter ſupplicarunt, ut capitulis prædictis pro illorum ſubſtantia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac aliis & eorum ſtatui ſuper his opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pontifex ea confirmat.

§.12. Nos igitur qui unitatem, pacem, & charitatem inter quoſcumque fideles, & præſertim ſub ſuavi religionis jugo Altiſſimo famulantes confovere, ex pia mentis noſtræ conſideratione internis deſideramus affectibus. Quique ſingula hujuſmodi per Venerabilem fratrem noſtrum Oliverium Epiſcopum Sabinenſem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, & ipſius Ordinis Protectorem, ac dilectum filium Magiſtrum Antonium de Graſſis, Capellanum & Referendarium noſtrum, ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorem, & ambos Juris utriuſque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate, ſpecialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari & præſentibus annotari fecimus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula capitula prædicta cum omnibus, & ſingulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clauſulis, ac uniones, annexiones, & incorporationes ipſas quatenus opus ſit auctoritate Apoſtolica tenore præſentium & ex certa noſtra ſcientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuo ſubſiſtere debere decernimus, & declaramus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus tam juris, quam facti ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Et de novo eadem ſtatuit.

§.13. Et nihilominus pro potiori præmiſſorum obſervatione, omnia & ſingula capitula, uniones quoque, annexiones, & incorporationes prædicta, auctoritate, ſcientia, & tenore prædictis, etiam juxta tenorem capitulorum ipſorum de novo facimus, ſtatuimus, & ordinamus, illaque inviolabiliter obſervari debere ſimiliter decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§.14. Non obſtantibus quibuſcumque revocationibus per Nos, & prędeceſſores noſtros præfatos de unionibus hujuſmodi, quæ ſortitæ non fuerint effectum factis, quas

dinibus, ac Calliſti, & aliorum prædeceſſorum literis ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tenor dd. Capitulorum hic inſeritur.

Tenor autem dictorum Capitulorum ſequitur, & eſt talis.

Monaſterium Vallis Umbroſæ, & ejus Abbas ſit caput Congreg.

§.15. IN primis quod dictum Monaſterium Vallis Vmbroſe, & Abbas generalis illius, ſit caput totius Religionis prædictæ. Item quod eo primo cedente, vel decedente alter eligatur prout inferius adnotabitur. Item quod omnia Monaſteria, & Monaci totius Congregationis S. Salvi ſubiiciantur Generali tamquam capiti.

Congregatio Vallis Umbroſæ denominetur.

§.16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Vmbroſæ, & non ſancti Salvi, gaudeatque ipſa nova Congregatio omnibus privilegiis exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipſa Congregatio ſancti Salvi gaudebat, perinde ac ſi eidem Congregationi Vallis Vmbroſæ conceſſæ fuiſſent.

Abbas Generalis ſit perpetuus, & alii amovibiles ut infra.

§.17. Item quod Abbas Vallis Vmbroſæ, & Generalis totius Ordinis pro tempore exiſtens remaneat perpetuus. Ceteri verò Abbates, & Prælati dictæ Congregationis ſint amovibiles, ut inferius adnotabitur.

Capitulum generale ſingulis annis celebretur in eoq. octo Definitores, & Abbas generalis præſideat.

§.18. Item quod omni anno Capitulum generale dictæ Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definitores de numero Abbatum, ſeu Monachorum dictæ Congregationis tantum in ſacerdotio conſtitutorum. In quo Capitulo Abbas generalis, ut caput præſideat.

Qui totum repræſentent Capitulum omnimoda potestate.

§.19. Item quod præfatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, repræſentet totum Capitulum præfatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatem gubernandi, & ordinandi dictam totam Congregationem, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus corrigendique exceſſus, & errores quorumcumque Abbatum, & Monachorum, & Converſorum juxta canonicas ſanctiones, & inſtituta regularia d. Ordinis, & novę Congregationis, & alias prout eorum conſcientiæ videbitur expedire.

Quam exerceat Generalis cum majori parte Definitorum.

§.20. Item quod Generalis pro tempore exiſtens, una cum majori parte definitorum omnimodam utilitatem, honorem, & ſtatum proſperum dictę novæ Congregationis concernentia, facere, ſtatuere, & ordinare poſſint, non

dotio conſtitutos, qui una cum Patre Generali poſtquam dicti Definitores functi fuerint officio, eamdem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo præcedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definitores facere poterant. Quorum Viſitatorum officium tantum duret, quouſque ſequens proximum Capitulum congregabitur, & non ultra.

nem ſtatutorum in Capitulo &c.

Generalis & Viſitatores de Prælatis dictæ Congregationis diſponere poſſunt.

§.23. Item quod etiam pater Generalis, & dicti Viſitatores pro tempore exiſtentes, poſſint eorum officio durante, diſponere, & ordinare de Abbatibus, & Prælatis dictæ Congregationis annualibus tantum, illoſque ex legitima cauſa, & aliquali pręcedente ſummaria cauſæ cognitione amovere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conſcientię, Religionis præfatæ quieti, & utilitati videbitur expedire.

Capitulum non diſſolvatur antequam locus pro ſeq. Capitulo deputetur.

§.24. Item quod Capitulum dictæ Congregationis diſſolvi non poſſit, niſi prius locus novi, & ſequentis Capituli per Patrem Generalem, & Definitores ſit ordinatus, & deputatus, & quod dictus locus ſic deputatus amoveri non poſſit niſi expreſſo conſilio patris Generalis, & Viſitatorum prædictorum.

Monaci translati ab uno ad aliud Monaſterium de prædictis, illius cenſeantur profeſſi ad quod translati ſunt.

§.25. Item quod Prælati, & Monaci ut ſupra de uno Monaſterio dictæ Congregationis in quo prius erant ad illud tranſlati, & veri profeſſi illius Monaſterii ad quod transferuntur reputentur, habeantque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere poſſint, ac ſi in illo, tacitam vel expreſſam profeſſionem emiſiſſent.

Abbates antiqui ſuorum Monaſteriorum privilegiis uti poſſint.

§.26. Item quod Prælati dictę Congregationis omnibus privilegiis, inſigniis, & pręeminentiis, dignitatibus, & juriſdictionibus ſuis Monaſteriis, in genere, vel in ſpecie, ſeu alias auctoritate Apoſtolica vel quavis alia quomodocumque conceſſis, uti & gaudere poſſint, quibus antea utebantur, & gaudebant, ſine præjudicio præfatæ Congregationis, & literarum de & ſuper pręſentibus noviter expediendarum.

Conventiones Prælatorum Congreg. auctoritate Ap. confirmatę cenſeantur.

§.27. Item quod conventiones inter Prælatos dictæ Congregationis cum Prælatis qui per antea dictę Congregationi aggregati ſunt & adhuc adimpletæ non ſunt, vel conventiones quæ in futurum fient cum Prælatis perpetuis dicti Ordinis, qui præfatæ Congregationi aggregabuntur, ſeu adhærere voluerint, ejuſdem roboris, & momenti ſint & eſſe cenſeantur, firmaque, & il-

Digitized by Google

ad ſolutionem quin ſenniorum Cameræ Apoſt. teneantur.

quo hujuſmodi Monaſteria cederentur, & ipſi Congregationi aggregarentur, infra ſex menſes annata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Camerę Apoſtolicæ per dictam Congregationem perſolvatur.

Regimen Congreg. ſit Prælatorum ejuſdem.

§.30 Item quod Monaſteria dictę Congregationis ſolum per Prælatos ejuſdem Congregationis ut ſupra electos, & ordinatos, regi, & gubernari debeant, qui ſic electi, & inſtituti auctoritate Apoſtolica regant, & gubernent dicta eorum Monaſteria in ſpiritualibus, & temporalibus abſque alia Sedis Apoſtolicæ proviſione, ſervata tamen in pręmiſſis voluntate dicti Pii prædeceſſoris de & ſuper ſolutione annatarum ut ſupra.

Commendatio aliis Prælatis denegatur abſque auctoritate Sed. Apoſt. & expreſſa derogatione Privilegiorum Congregationis.

§.31. Item quod nullus cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, etiam ſi Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut Cardinalatus dignitate præfulgeat, quoquomodo dictæ Congregationis Monaſteria, ſive eorum loca, & beneficia in Commendam recipere poſſint, ſeu habere, niſi auctoritate Apoſtolica, & cum derogatione expreſſa privilegiorum, & indultorum dictæ Congregationis, & non ſolum intelligatur de Monaſteriis, & de beneficiis quæ in præſentiarum dictæ Congregationis ſunt, ſed de eis ejuſdem Ordinis, quæ in futurum illi aggregabuntur.

Proviſio hic datur, caſu quo Monaſterium Vallis Umbroſæ cōmendaretur.

§.32. Item quod ſi aliquo caſu, quod abſit, contingeret dictum Monaſterium Vallis Umbroſæ commendari, ubi numquam a memoria hominum fuit commendatum, quod tunc ſit licitum Definitoribus ſi tunc erit Capitulum, & ſi non, Viſitatoribus, aut ſi mortui eſſent Capitulo generali dictæ Congregationis eligere unum Vicarium generalem, qui in omnes Abbates, Priores, & perſonas eorum & loca eorumdem habeant illam eamdem facultatem, quam haberet Generalis. Et quod hæc facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clauſula, quod ipſi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, ſed cum Vicario, modo præmiſſo per eos ordinando, & deputando.

Prælati in ingreſſu Capituli ab omni-

§.33. Item quod omnes Pręlati annuales tantum dictæ Congregationis in introitu Capituli, ſint & eſſe intelligantur

... Capitulo non acceſſerit.

cumque legitima cauſa impeditus, ſive alias quovis modo in dicto Capitulo intereſſe non poterit, ſive venire neglexerit, vel recuſaverit, eo ipſo congregato Capitulo abſolutus a dignitate, vel officio ſit, & eſſe cenſeatur.

Abbaſq; Generalis cum Viſitatoribus de ea provideat.

§.36. Ita quod Abbas generalis una cum Definitoribus ut ſupra, de novo Abbate, & Priore loco dicti Abbatis, ſive Prioris abſentis prout eis videbitur expedire, providere poſſint, perinde ac ſi ipſi Abbates, & Priores in dicto Capitulo expreſſe ſuis Monaſteriis, & Prioribus renunciaſſent.

Et de Abbatiis vacantibus inter unum & aliud Capitulum idem Generalis cum Viſitatoribus provideat.

§.37 Item ſi contingat aliquis Abbas annualis ſive perpetuus dictę Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum, & Capitulum ab humanis decedere, vel alias ab adminiſtratione ſui Monaſterii amoveri ut ſupra, Abbas generalis pręfatus una cum Viſitatoribus ut ſupra, de novo Abbate providere habeant, poſſint, & debeant, & talis proviſio auctoritate Apoſtolica rata ſit, & firma.

Prælati perpetui cedere poſſint ad favorem Congreg. Et ceſſio hujuſmodi Generalis cum Definitoribus, vel Viſitatoribus recipiatur, & cedentibus provideant, providendo de ſolutione annatæ ſingulis quindenniis Cameræ Apoſt. de omnibus Abbatiis & Prælaturis etiam annalibus.

§.38. Item quod Pręlati perpetui dicti Ordinis, qui jam dictę Congregationis aggregati ſint, vel in poſterum aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & adminiſtrationi dictorum Monaſteriorum eorum, in favorem dictę Congregationis, cedere poſſint in manibus dicti Patris Generalis, & Definitorum, ſeu in manibus Patris Generalis, & Viſitatorum, qui poteſtatem habeant admittendi ceſſionem & dictę Congregationi pręfata Monaſteria ſic ceſſa aggregandi auctoritate Apoſtolica juxta privilegia præfatæ Congregationi S. Salvi conceſſa. Et nihilominus dictus Pater Abbas generalis una cum Definitoribus, ſeu Viſitatoribus pro tempore poteſtatem habeat, eoſdem Prælatos qui ſic cedent, ad vitam ſive ad tempus eiſdem Monaſteriis pręficere in Abbates, prout eis videbitur, proviſo quod a die ceſſionis hujuſmodi infra annum Cameræ Apoſtolicę integre annata pręfati Monaſterii ſic ceſſi actualiter, & integre perſolvatur. Et deinde de quindecim annis, in quindecim annos perpetuo annatam ſolvere teneantur, & ſe obligent juxta literas dicti Pii. Et hoc quod dicitur de annata ſolvenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & cen-

ſea-

Digitized by Google

datos, ad evitandum periculum evagandi, per ſe aut deputatos per eos, libere abſolvere poſſint.

Generalis Abbatis in omnes omnimoda ſit juriſdictio.

§.39. Item quod præfatus Pater Abbas generalis pro tempore exiſtens, quoad illa Monaſteria dicti Ordinis extra dictam Congregationem exiſtentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & perſonas eorumdem in omnibus, & per omnia remaneat in ſua facultate ipſa gubernandi, & ipſum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia prout Pius, præfatique Abbates, & Priores extra dictam Congregationem propter præmiſſa, nec aliquod præmiſſorum, cenſeatur eſſe extra obedientiam dicti Generalis, ſed ſub obedientia ipſius Generalis permaneant; Et adveniente ipſius Abbatiæ, & Generalatus vacatione, ejuſdem Ordinis Abbatis novi, & Generalis electio ſpectet, & pertineat juxta antiquam, & laudabilem conſuetudinem, ad Monacos, & Converſos profeſſos, & Conventus B. Mariæ Vallis Umbroſæ pro tempore exiſtentis, & ad Abbates & Priores ejuſdem Ordinis habentes voces in Capitulo Generali tantum.

Monaſteriiſque Vallis Umbroſæ privilegia firma perſiſtant.

§.40. Quodque privilegia dicti Monaſterii B. Mariæ Vallis Umbroſæ & Generalis ejuſdem Ordinis, firma in ſuo robore permaneant ut prius.

Generalis cum Definitoribus poſſit unum profeſſum deputare adſcribendâ acta Capituli, & ei prout publico Notario plene credatur.

§.41 Item quod Pater Generalis præfatus cum Definitoribus præfatis ſingulis annis ut ſupra eligere habeant, & poſſint unum profeſſum idoneum dictæ Congregationis loco Notarii publici, qui omnia acta, agenda in Capitulo dictæ Congregationis per præfatos Capitulum generale, Patrem Generalem, Definitores, & Viſitatores, deſcribere, & in notam redigere poſſit, & valeat, ejuſque ſcripta in judicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac ſi per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 1. die 31. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, Pridie Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno Primo.

do S. R. E. ſed etiam magnum totius Chriſtianæ Reipublicæ ſubſidium provenit, jura illæſa ſervare, ut tenemur, modis omnibus cupientes, his, quæ propterea a prædeceſſoribus noſtris emanarunt, libenter adjicimus muniminis noſtri firmitatem, ac alias deſuper providemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. impoſuit pœnas hic expreſſas non ſolventibus annatas ſed ejus Conſtit. hic non habes.

§.1. Dudum ſiquidem per fel. record. Pium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis Beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ auctoritate Apoſtolica aſſecuti fuerant, excommunicationis ſententiam in eos latam (quam non ſolvendo in præfixo eis termino, ipſo facto incurrebant) minime curare videbantur, & per hoc animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continua dictæ Cameræ damna ſubſequebantur; Idem prædeceſſor cupiens tam ſaluti animarum, quam ipſius Cameræ indemnitatibus ſalubriter providere, provide ordinavit, quod omnes, qui de cetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi intra eis præfixos terminos, dictæ Cameræ, aut Collectoribus fructuum, & proventuum ejus, in partibus exiſtentibus ſatiſfacere deficerent, ipſo facto, lapſo termino, non ſolum in ſententiam excommunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis ſuis, pro quibus ſe in dicta Camera obligaſſent, omnino privati forent, illi vero, qui non pro ſe, ſed pro aliis, ut principales, ſe pro annatis hujuſmodi obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent, ultra ſententiam excommunicationis hujuſmodi, eſſent ipſo facto omnibus beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinerent, privati, poſſentque talia beneficia per quoſcumque libere impetrari, prout in ejuſdem prædeceſſoris literis deſuper confectis plenius continetur.

Et quia lites deſuper ortæ erant.

§.2. Cum autem, ſicut accepimus, ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citra, ideo optati fructus non provenerint, quia nonnulli, qui beneficia Eccleſiaſtica per hujuſmodi privationem vacantia, pro tempore poſtmodum impetrarunt, ſuper illis agendo, & qui excipiendo, privationem hujuſmodi in judicium deduxerunt, coram Palatii cauſarum Apoſtolici Auditoribus, & aliis judicibus Romanæ Curiæ, auditi non fuerunt ab eiſdem Auditoribus, & judicibus, aſſe-

Digitized by Google

Conceditque terminum ad ſolvendum annatas decurſas.

tate ſtatuimus quod hactenus obligati Cameræ eidem ex cauſis prædictis, qui non ſolverunt ſtatutis eis terminis, ac propterea excommunicationis ſententiam, & juxta ejuſdem prædeceſſoris literarum continentiam, privationis pœnam prædictam incurrerunt (ſi Curiales, infra unum; Citramontani, infra tres, & Ultramontani, infra novem Menſes, a die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos) dictæ Cameræ de his quæ debeant, ſatisfecerint, ex tunc, eo ipſo, ab excommunicationis ſententia abſoluti, & ad beneficia, quibus propterea juxta ordinationem prædictam privati exiſtunt, plenarie reſtituti cenſeantur; & ſi non ſolverint in terminis prædictis, privationis pœnam prædictam de novo incurrant eo ipſo.

Non ſolventes annatas pœnas hic contentas incurrunt.

§. 5. Quod illi, qui in poſterum ſe obligabunt, excommunicationis, & privationis pœnas prædictas, juxta ejuſdem prædeceſſoris ordinationem, omnino incurrant, & impetrantes beneficia per hujuſmodi privationem vacantia, & ſimiliter contra illos ſic privatos, de privatione hujuſmodi excipientes; poſſint, & debeant per quoſcumque Auditores, & Judices audiri, nec eo prætextu, quod conſtitutio prædicta non fuerit recepta, & moribus utentium comprobata, repelli, teneanturque Auditores, & Judices quicumque in cauſis cognoſcendis in Romana Curia, & extra, ſecundum eamdem ordinationem judicare; ſublata eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate.

Solutio ut probanda.

§ 6. Nec proſint obligatis prædictis quietationes, quas a collectoribus, vel ſubcollectoribus prædictis haberent, quæ publico non probarentur Inſtrumento.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes præſentes literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apoſtolica, quoſcumque ligare, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus &c.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 17. Feb.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, 13. Ka-

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD reformandum Eccleſiaſticorum mores, & actus cœlitus Nobis meritis licet inſufficientibus collata poteſtas nos hortatur et urget, ut ea eis interdicere ſolertiori diligentia curemus, in quibus frequentius eos excedere in animarum ſuarum periculum, & Beneficiorum Eccleſiaſticorum prejudicium aſſidua plurimorum inſinuatione ſentimus.

Bonifacius VIII. ſtatuit ad Beneficia quæcumque promoti apud Sedem Apoſtolicam, ſine ejuſdem literis eorumdem Beneficiorum poſſeſſionem non reciperent.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Bonifacius Papa Octavus Prædeceſſor noſter inter alia ſtatuit, quod Epiſcopi, & alii Prelati Superiores, necnon Abbates, Priores, & cæteri Monaſteriorum regimina exercentes, quocumque nomine cenſerentur, qui apud Sedem Apoſtolicam promoverentur, aut confirmationem, conſecrationem, vel benedictionis munus reciperent, ad commiſſas eis Eccleſias, & Monaſteria abſque dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, conſecrationem, & benedictionem continentibus accedere, vel bonorum Eccleſiaſticorum adminiſtrationem accipere non præſumerent, nullique eos abſque dictarum literarum exhibitione & oſtenſione reciperent, aut eis parerent vel intenderent; Et ſi ſecus præſumptum foret, quod per Epiſcopos, Prelatos, Abbates, Priores, & alios Monaſt. regimina exercentes prædicto medio tempore actum foret, irritum haberetur; nec quidquam interim dicti Epiſcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de Eccleſiarum, & Monaſteriorum proventibus perciperent eorumdem; Capitula verò & Conventus Eccleſiarum & Monaſteriorum ipſorum, & alii quicumque ipſos abſque dictæ Sedis literis recipientes, vel obedientes eiſdem, tamdiu forent a Beneficiorum ſuorum fructuum perceptione ſuſpenſi, donec ſuper hoc ejuſdem Sedis gratiam mererentur obtinere.

Hoc idem firmavit Alexand. VI.

§. 2. Et deinde recolendæ memoriæ Alexander Papa VI., etiam Prædeceſſor noſter de fratrum ſuorum S.R.E. Cardinalium conſilio omnibus, de quorum perſonis Patriarchalibus, Metropolitanis, & aliis Cathedralibus Eccleſiis, & Mona-

ſte-

Digitized by Google

num literis non expeditis Beneficiorum poſſeſſionem apprehendunt.

riorum, & Conventualium Prioratuum, quibus in Prælatos, Adminiſtratores, ſeu Commendatarios pro tempore per Sedem Apoſtolicam præficiuntur, ſe ingerere, quam Beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura & ſine cura Secularium & Regularium, de quibus eis in titulum, vel commendam, ſive adminiſtrationem per dictam Sedem pro tempore providetur, literis ſuper profectionibus, proviſionibus, in adminiſtrationem conceſſionibus, & commendis, aliiſve diſpoſitionibus, quæ ad eorum commodum ab eadem Sede emanarunt, nullatenus expeditis, aut bullario ſeu regiſtro earum, ſeu Cameræ Apoſtolicę exiſtentibus, ſeu ſubſigillo dictæ Camerę Mercatoribus, vel aliis cum facultate reportandi ad certum tempus traditis mediantibus proceſſibus ſuper illis ſic totaliter non expeditis fraudulenter deſertis, aut literis in forma Brevis ſeu Monitorialibus nuncupatis, quas ab eadem Sede, ut facilius poſſeſſionem nanciſcantur, tacito quod literæ præfectionum, proviſionum, commendarum, & aliarum diſpoſitionum hujuſmodi expeditæ ex toto non forent, nonnunquam extorquent, vel alias poſſeſſionem apprehendere non formidant in animarum ſuarum periculum, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, aliorumque Beneficiorum hujuſmodi detrimentum.

Itaque Innocentius ſtatuit prout in rubrica additis pœnis privationis, inhabilitationis, &c.

§. 4. Nos multorum querelis excitati, volentes ſuper his opportunum adhibere remedium, eorumdem Prædeceſſorum Statutum, ordinationem, & inhibitionem hujuſmodi, & prout illa concernunt omnia, & ſingula in dictis eorum literis contenta Apoſtolica auctoritate tenore præſentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, ac illa innovantes, & ampliantes eadem auctoritate hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero futuris temporibus illi, qui regimini, & adminiſtrationi Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ac Monaſteriorum, etiam per Priorem gubernari ſolitorum, quibus per dictam Sedem in Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, adminiſtratores, Priores, & Commendatarios præfecti fuerint, ſe ingerere, aut Beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumlibet cum cura, & ſine cura Sæcularium & Regularium, etiamſi Sæ-corum favorem diſponi continget, poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios directe vel indirecte palam, vel occulte apprehendere præſumpſerint antequam literæ Apoſtolicæ ſuper præfectionibus, in adminiſtrationem conceſſionibus, commendis, proviſionibus, & aliis diſpoſitionibus hujuſmodi confectæ, & totaliter etiam quoad Cameram præfatam expeditę, ac eis pro quibus emanabunt, ſeu alteri pro eis ut ſic expeditæ pure, & ſimpliciter abſque facultate reportandi traditę exiſtant etiam ſi ipſi deſertos in fraudem proceſſus deſuper, ac in forma Brevis, necnon Monitoriales nuncupatas literas hujuſmodi ſuper apprehenſione poſſeſſionis, & immixtione in regimine & adminiſtratione prædictis in eorum favorem haberent, præter pœnas in eorumdem Prædeceſſorum Conſtitutionibus contentas, quas ad eos, & recipientes eoſdem extendimus, cum privationis juris, ſi quod eis tunc competierit, in Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ac Monaſteriorum regiminibus, & adminiſtrationibus, necnon Beneficiis hujuſmodi ſeu ad illa, ac inhabilitationis ad Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia ipſa, ac alia quęcumque Eccleſiaſtica impoſterum obtinenda eo ipſo incurrant.

Terminum præfigit Beneficiatis, qui ut ſupra ſe Beneficiorum regimini ingeſſere.

§. 5. Qui vero apprehenſis per eos aliquo ex modis prædictis regiminis Eccleſiarum & Monaſteriorum, ac aliorum Beneficiorum hujuſmodi poſſeſſionibus, immo vero intruſionibus incumbant de præſenti, Citramontani infra quatuor, Ultramontani vero intra octo menſes poſt publicationem præſentium literarum in Cancellaria Apoſtolica ſuper eorum promotionibus, & aliis factis deſuper in eorum favorem diſpoſitionibus apoſtolicis, quibus ſe juvare intendunt, literas ex toto, etiam quoad dictam Cameram apoſtolicam expedire, & ſuper perceptis per eos hactenus, eiſdem literis non expeditis, fructibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Beneficiorum cum Generali in Romana Curia, aut aliis in partibus illis deputatis fructuum, & proventuum dictę Cameræ debitorum Collectoribus componere procurent cum effectu alioquin menſibus elapſis eiſdem omnes pœnas prædictas, etiam privationis eo ipſo incurrant.

Obſtantibus derogat.

§. 6. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Da-

Digitized by Google

INNOCENTIUS PAPA VIII.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus Conſtit.

CUM ſicut accepimus, nonnulli magis rigori, & apicibus juris, quam æquitati adhærentes, reducere utantur in dubium, an in cauſis dilectis filiis Clericis, & Præſidentibus Cameræ noſtræ Apoſtolicę, & præſertim inter Fiſcum noſtrum, & ipſius Cameræ ex una, & privatas perſonas, parte ex altera occaſione pecuniarum, rerum, & bonorum ad dictam Cameram quavis occaſione, vel cauſa, directe, vel indirecte ſpectantium, & pertinentium, aut in quibus dictæ Cameræ intereſſe reſultare poſſet, ſolemnitates judiciales ac juris poſitivi prout in aliis cauſis, coram aliis judicibus, ordinariis, vel delegatis, aut quibuſvis Tribunalibus ſervari ſolita ſint, ſervari debeant, ac ipſarum ſolemnitatum omiſſio, coram dictis Præſidentibus, & Clericis proceſſus, & ſententias habitos, & latas, habendos, & ferendas vitiare habeant.

Juriſdictio Clericorum Rev. Cameræ Apoſt. cauſas ejus, ſummarie, &c. cognoſcendi.

§.2. Nos igitur attendentes, quod Clerici, & Præſidentes Cameræ, in eadem perſonam noſtram repræſentantes, & quæ coram eis agitantur, coram nobis agitari cenſentur, cum illi pro quibuſvis dubitationibus nos conſulere valeant, ac de conſuetudine illius loci ſolemnitates, & termini hujuſmodi judiciales prætermitti, & ſola facti veritas attendi conſueverint. Igitur ſcrupuloſam ambiguitatem hujuſmodi ſuccidere, & cauſas ſuper rebus, & negociis quibuſcumque in dicta Camera, inter quoſvis, & præſertim præfatum Fiſcum, & alios nunc, & pro tempore pendentes, celeriorem finem accipere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtraque deliberatione, & voluntate decernimus, declaramus, & mandamus, in omnibus, & ſingulis cauſis hujuſmodi pro tempore vertentibus, ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura judicii ſola facti veritate inſpecta, omniſque juris poſitivi, & judiciali ſolemnitate poſtpoſita per dictos Clericos, & Pręſidentes dictæ Cameræ procedi, illaſque terminari, & decidi debere, ſententiaſque per eoſdem latas, & ferendas occaſione omiſſionis ſolemnitatis

Placet, & ita Motu proprio mandamus. Papæ ſubſcriptio.

Datum Romæ apud S. Petrum 15. Kalendas Septemb. Anno primo. Dat. P. A. 1. die 18. Aug.

VII.

Declaratio, & revocatio conceſſionum juriſpatronatus, & præſentandi ad Beneficia Eccleſiaſtica, per Sedem Apoſtolicam ejuſque Officiales ab annis 25. citra factarum.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUM ab Apoſtolica Sede, ad quam de diverſis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continue plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus cauſis, aliquando per occupationem, & importunam petentium inſtantiam concedantur, quæ in alieni juris, & præſertim auctoritatis Apoſtolicę, ac juriſdictionis Epiſcopalis, & aliorum collatorum, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum, Hoſpitaliumque, & Piorum locorum prejudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehenſibile videri, ſi Romanus Pontifex, ad cujus providentiam, pro debito Paſtoralis officii, ſpectat ſuper his debite providere, illa ex aliis rationibus, & a jure non deviantibus cauſis maturius, & attentius deinde cognitis, quandoque revocat, & annullat, ac ad ſtatum redigit rationis, maxime cum rerum, & temporum qualitate penſatis id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Enarratio cauſarum hujus revocationis.

§.1. Sane poſtquam ad ſummi apoſtolatus apicem fuimus divina favente clementia aſſumpti, fide digna plurimorum relatione intelleximus, quod nonnulli Roman. Pontifices Predeceſſores noſtri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuncii, etiam cum poteſtate Legati de Latere, eorum legatione, vel de ſpeciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præſertim 25. annis citra, diverſis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis

Digitized by Google

idoneas ad diverſa Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, ac alias dignitates Conventuales, ac in Cathedralibus, etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores & Collegiatis Eccleſiis principales perſonatus, adminiſtrationes, officia, Canonicatus, & Præbendas, cæteraque Beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, Sæcularia, & Regularia, ac Hoſpitalia, & alia pia loca, ex tunc deinceps vacatura, pro eis, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus, & alias, ſeu aliis modis, & formis, per diverſas eorum literas, in perpetuum vel ad certum tempus reſervaverunt, conceſſerunt, & aſſignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annuum fructuum, reddituum, & proventuum Beneficiorum prædictorum ad certam ſummam tunc expreſſam, ſeu reparandi, inſtaurandi, & reædificandi Eccleſias, illarumque ſtructuras, & ædificia ad ruinam tendentia, vel jam funditus diruta, & deſtructa, ad quas ratione reſervationis, conceſſionis, & aſſignationis prædictarum tenebantur, nullatenus executioni debitæ demandarunt, & aliis conditiones hujuſmodi adeo tenues impoſitæ fuerunt, quod Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſituris, Præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, & officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis, ac hoſpitalibus, & piis locis prædictis, parva potuit exinde utilitas provenire, quinimmo, quod deterius eſt, nonnulli ex perſonis ſupradictis, quibus juspatronatus hujuſmodi, ut præmittitur, conceſſum eſt, Monaſteriorum, Prioratuum, præpoſiturarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorumque, canonicatuum, & prębendarum, aliorumque Beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, ſeu eorum partem, plerumque uſurpant, & in ſuos damnabiles uſus convertunt, quod ut commodius facere poſſint, ad Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Prępoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliaque beneficia, necnon hoſpitalia, & pia loca hujuſmodi, perſonas minus idoneas, & de quibus pro eorum libito voluntatis diſponere poſſunt, ſæpenumero pręſentant, & in illis inſtitui procurant, in grave Monaſteriorum, dignitatum, aliorumque beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorum prædi-

conſueverunt) in laicum nullo modo cadere poteſt, niſi ex ſpeciali Sedis prædictę privilegio, quod nonniſi ex maximis, & urgentibus cauſis alicui per Sedem eamdem concedi conſuevit, quodque etiam conveniens non videtur, quod juſpatronatus ad beneficia Eccleſiaſtica pro nulla ſeu levi, & facili cauſa acquiratur, & præſertim cum juris alieni præjudicio. Volentes, ne Sedis prædictæ auctoritas, & locorum Ordinariorum, aliorumque Collatorum, & Collatricum juriſdictio propterea in dies minuantur, ac Monaſteria, dignitates, & alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca ſupradicta ex conceſſionibus, & reſervationibus juriſpatronatus hujuſmodi detrimenta (prout propterea contingit) patiantur, ſeu Monaſteria, & alię dignitates electivæ, ac in quibuſvis reſervationes, & conceſſiones hujuſmodi, pro nulla ſeu levi cauſa factæ fuerunt) alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca prædicta, ſeu ſolita gaudeant libertate, debite, prout noſtro incumbit officio, providere; deliberatione ſuper his cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus pręhabita diligenti, etiam expreſſis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id ſuadentibus cauſis, omnes, & ſingulas conceſſiones, reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus, & præſentandi ſeu nominandi perſonas hujuſmodi ad Monaſteria, Prioratus, Prępoſituras, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, prębendas aliaque beneficia, ac hoſpitalia, & pia loca ſupradicta, per Sedem, ac Legatos, & Nuncios prædictos, a dictis 25. annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis perſonis ſupradictis, necnon Civitatibus, Univerſitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis hujuſmodi, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ex quibuſcumque cauſis, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine factis; quoad Monaſteria videlicet, ac Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, & alias dignitates, ac beneficia electiva, etiam ſi quaſcumque conditiones propterea impoſitas adimpleviſſent.

Revocatio quoad beneficia non electiva cum declarationibus & modificationibus hic expreſſis.

§.3. Quæ vero ad non electiva, ac hoſpitalia, & alia pia loca hujuſmodi factæ fuerunt, ſi fructus, redditus, & proventus beneficiorum non electivorum, ac hoſpitalium, & aliorum piorum locorum prædictorum, ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & proventus eorum-

Digitized by Google

tes, ut ceſſantibus reſervationibus apoſtolicis, hactenus ſic pro tempore factis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, ac alia beneficia ſupradicta, cum deinceps pro tempore vacaverint, nulla expectata præſentatione, ſive nominatione, conferre, ac hoſpitalia, & alia pia loca committere, Monaſteriis vero hujuſmodi de perſonis idoneis providere, ſeu alias de illis diſponere, ac Conventibus, & Capitulis Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præpoſitatuum, ac aliarum dignitatum, præſertim Conventualium, necnon Eccleſiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, ut in electione perſonarum idonearum ad illa ex beneficiis ſupradictis, quæ electiva eſſe conſueviſſent, ſimilibus ceſſantibus reſervationibus, procedere libere poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi conceſſiones, reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus hujuſmodi, nullatenus emanaſſent, ac diſtrictius inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, quibus reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus hujuſmodi, ut præmittitur, factæ fuerunt, ne de cetero occurrentibus vacationibus Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præpoſitatuum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, ad præſentationem, ſeu nominationem aliquam procedere, ac Ordinarios, alioſque collatores, & collatrices prædictos, quominus illa conferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant, directe, vel indirecte impedire contra præſentium tenorem quoquomodo præſumant.

Decretum irritans. §. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, nec non literis ſuper reſervationibus, & conceſſionibus hujuſmodi expeditis, etiam ſi in eis contineretur, quod illæ generalibus revocationibus, quæ fierent, nullatenus includerentur, niſi de perſonarum quas concernunt, & quarum conſideratione emanarunt, nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac cauſis propter quas conceſſæ ſunt, ſeu quævis alia expreſſio individua fieret de eiſdem, idque vocationibus ſpecificarentur, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto, decimo Kalen. Septembris Pontificatus noſtri Anno Primo. Dat. P. A. 1. die 23. Aug.

Lecta in Camera Apoſtolica die Sabbati decima menſis Septembris, & publicata die Martis 13. Septemb. in Portis Cameræ Apoſtolicæ. Publicatio.

VIII.

Auditorum Rotæ Romanæ Officia vacent per eorum promotionem ad Eccleſias Cathedrales, vel Metropolitanas.

Quod hæc officia ante hanc diem non vacarent, indicat mihi Bulla II. Sixti IV. ſup. fol. 132. Romani.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus Conſtitut. CIrcumſpecta in omnibus actibus ſuis Apoſtolicæ Sedis providentia ad ea libenter intendit per quæ ſingula Romanæ Curiæ officia, ut præfertur, in quibus jus dicitur per perſonas, quæ ab omni alio onere liberę ad illa commode intendere poſſint, exerceantur, & perſonę ipſæ dum Cathedralibus vel Metropolitanis Eccleſiis præficiuntur, ab oneribus officiorum hujuſmodi pro Pontificalis reverentia dignitatis, uti conveniens exiſtit, immunes regimini & gubernationi Eccleſiarum ipſarum pro debito paſtoralis officii liberius vacare, & onus ad quod aſſumpti fuere melius valeant adimplere. Sane ſicut facti evidentia demonſtrat, ſæpenumero contingit ut Romani Pontifices pro tempore exiſtentes conſiderantes merita dilectorum filiorum cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorum pro tempore exiſtentium, poſtquam aliquandiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, ut tandem poſt multos labores condigna pro meritis pręmia reportent, quo ceteri hujuſmodi exemplo allecti in dies ad ſtudia magis incendantur, aliquos ex eiſdem Auditoribus ad

Digitized by Google

pendio ac animarum periculo.

Auditorum officia vacent, ut infra subr.

§.1. Nos igitur attendentes, minus conveniens fore quod aſſumpti ad hujuſmodi regimina debeant circa ſtrepitus judiciorum continue verſari, ac taliter eſſe illis intentos, ut paſtorale officium eis commiſſum nequeant per ſe ipſos adimplere, & propterea more vigilis paſtoris ſalubriter providere volentes, matura ſuper hoc cum fratribus noſtris Sanctę Romanę Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, hujus perpetuæ & irrefragabilis conſtitutionis edicto de fratrum prędictorum conſilio, auctoritate Apoſtolica & ex certa noſtra ſcientia tenore pręſentium ſtatuimus decernimus, et ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, quotiens per nos ſeu Sedem prędictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc et pro tempore exiſtentibus, ad aliquam Cathedralem ſeu Metropolitanam Eccleſiam hujuſmodi promoveri, ſeu jam promotum transferri contigerit, officium auditoratus hujuſmodi quod ſic promotus vel translatus tunc obtinebit, per proviſionem, pręfectionem, ſeu tranſlationem prędictas, vacet, vacaſſe et vacare cenſeatur eo ipſo.

Decretum irritans.

§.2. Sicque ab omnibus judicari, et deputari debere, poſtque de illo tamquam ſic vacante per Romanum Pontificem tunc exiſtentem ſtatim, alias ut moris eſt, libere provideri.

Contrariorum derogatio.

§.3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti officii juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque & indultis Apoſtolicis eiſdem Auditoribus forſan, etiam motuproprio, & ex ſimili ſcientia, ac ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & talibus quod illis non niſi ſub certis inibi expreſſis, modo & forma nullatenus poſſit derogari, conceſſis & concedendis in poſterum, quibus omnibus (illarum tenores præſentibus pro inſertis habentes) quoad hoc ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe, eaque pro infectis, & non conceſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque,

D. P. An. 1. die 23. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto, decimo Kal. Sept. Pontif. noſtri anno primo.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Dilecto filio Magiſtro Petro de Vicentia V. J. Doctori Capellano noſtro, & cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

APprimę devotionis affectum, quem cum fidei conſtantia et ſinceritate mentis, ad nos, et Romanam Eccleſiam gerere comprobaris, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem, et morum honeſtatem, aliaque probitatis, et plurimarum virtutum tuarum merita, quibus perſonam tuam, ex fide dignorum teſtimoniis juvari percipimus, noſtræ dirigentes conſiderationis intentum, ac propterea indubiam ſpem gerentes, quod ea quæ tibi committenda duxerimus, ſumma cum providentia et exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut eamdem perſonam tuam condignis favoribus et gratiis proſequamur.

Officii Auditoratus vacavit per obitum Joannis prioris.

§.1. Cum itaque officium generalis Auditoratus, ſeu audientiæ cauſarum Curię Cameræ Apoſtolicæ, quod quondam Joannes Prioris cauſarum dictæ Curiæ generalis Auditor, dum viveret exercebat, per obitum dicti Joannis, qui apud Sedem Apoſtolicam diem clauſit extremum, apud Sedem ipſam vacaverit, & vacet ad præſens.

Et modo hic Pont. illud confert Petro de Vicentia Cappelano cum ſolitis juriſdictionibus &c.

§.2. Nos de tui literarum ſcientia probitate, & ſingulari providentia, aliiſque virtutibus hujuſmodi, quas in te divina propagante clementia, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, & ſperantes quod tu officium audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ prædictum, ſcies, voles, & poteris, probe, feliciter, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius, per te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, officium generalis Audientiæ, ſeu Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ hujuſmodi ſic vacans, ut pręfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, privilegiis, juribus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tibi conferimus, concedimus, & etiam aſſignamus, ac te noſtrum, & dilecti filii Raphaelis Sancti Georgii ad velum aureum Diaconi Cardinalis moderni, & pro tempore præſentis Camera-

rii

Digitized by Google

conditionis, perpetratis, & perpetrandis, tam per Fiſci noſtri pro tempore præſentis procuratoris denunciationem, & accuſationem; quam etiam ex mero officio, inquirendi; & ſuper illis, tam per inquiſitionem hujuſmodi, quam accuſationem, ſeu denunciationem, procedendi, repertos culpabiles juxta exceſſuum per eos perpetratorum exigentiam puniendi.

Cauſaſque tam Civiles, quam Criminales in Curia motas, & cognoſcendi.

§.4. Necnon omnes, & ſingulas, tam civiles quam criminales, & mixtas, ſpirituales, Eccleſiaſticas, & prophanas, & alias quaſcumque cauſas, in quibus ad membri mutilationem, aut ſanguinis effuſionem, & condemnationem non intenditur, conjunctim vel diviſim, quomodocumque, & qualitercumque in eadem Curia motas, & movendas, ſeu quomodolibet nunc, & in poſterum inter quaſcumque partes, etiam per viam inquiſitionis ex officio pendentes.

Ac etiam cauſas appellationum, interpoſitarum a ſententiis Judicum Urbis, & Status Eccleſiaſtici.

§. 5. Et quæ ſive per appellationem interdictam a gravaminibus illatis, & inferri comminatis, ac ſententiis etiam definitivis, latis, & promulgatis, etiam per dilectum filium noſtrum S. R. E. Mareſcalcum, & in ſua Curia, & alios quoſcumque Judices, ordinarios, & delegatos, ſeu arbitros, vel arbitratores in Terris Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubjectis, etiam quibuſvis in feudum, vel vicariatum conceſſis, aut alias ad Sedem Apoſtolicam etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis ſive alias per viam nullitatis delatæ ſunt, vel in poſterum deferentur, eas videlicet in quibus non ageretur de majori ſumma vigintiquinque ducatorum auri de Camera, aut illius ſummę verum valorem excedente ſummarie, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola rei, & facti veritate inſpecta, nulliſque terminis ſervatis, etiam qui de ſtylo ſeu ordinatione Palatii Apoſtolici, & alias ſervari ſoliti ſint, alias vero more ſolito audiendi, cognoſcendi, & decidendi, ac ſine debito terminandi.

Sententias, & proceſſus cenſurarum exequendi.

§.6. Necnon tuarum, & per tuos Locumtenentes, & aliarum quarumcumque in eadem Curia per quoſcumque Judices delegatos vel ſubdelegatos latarum ſententiarum. Et quorumcumque proceſſuum generalium per Roman. Pontif. tam in die Cœnæ Domini, quam alias, cum cen-

si opus fuerit, demandandum.

Necnon cauſas contractuũ initorum in Curia cognoſcendi.

§.7. Et prædictos & alios etiam extra Romanam Curiam degentes tuę tam juriſdictioni ratione ſolarii in Romana Curia per quoſcumque debiti, vel expenſarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quovis modo ſponte ſubmiſſas, & ſubmittendas Univerſitates, Collegia, & perſonas cujuſcumque gradus, ſtatus, etiam Pontificali præeminentiæ, & alias in dicta Curia degentes perſonas, ad inſtantiam quorum intererit, etiam pro expenſis, damnis, & intereſſe, in cauſis quibuſcumque contractibus, quoties expedierit, citandi, monendi, requirendi, ſuſpendendi, ac ſpecialiter interdicendi, excommunicandi, & iteratis vicibus aggravandi, illaſque prout expedierit arreſtandi, incarcerandi, & detinendi; pœnas, & mulctas pro delictorum, exceſſuum, & criminum qualitate eis infligendi, & imponendi, ac ipſas, & earum quamlibet, quas a nemine, etiam de partium conſenſu, & ad id ſpecialiter delegato, ad imputandas colluſiones & fraudes, præterquam a te tuoque Locumtenente abſolvi poſſe decernimus, & ab ipſis ſingulis pœnis, & mulctis ſpiritualiter, vel temporaliter abſolvendi, & relaxandi.

Et alia quæcumque fieri ſolita, & conſueta faciendi.

§.8. Et generaliter, omnia, & ſingula gerendi, ſtatuendi, diſponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad hujuſmodi Auditoriatus officium de jure, vel conſuetudine, quam præſentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores cauſarum dictæ Curiæ, qui pro tempore fuerunt, & ex conceſſa eis a prędicta Sede facultate, facere, & gerere, ſtatuere, & diſponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, ſeu etiam debuerunt, aut ſoliti ſunt, faciendi, gerendi, ſtatuendi, diſponendi, recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & conſequendi.

Plures ad iſtarum cauſarum cognitionem deputandi.

§.9. Et unum vel plures, ad præmiſſa omnia, ipſumque Auditoris cauſarum curiæ officium exercendi, quoties tibi placuerit, loco ſuo ſubſtituendi, & ſubſtitutos revocandi, ac illos, vel alios iterum ſubſtituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta auctoritate Apoſtolica, concedimus facultatem, & poteſtatem. Habituri proceſſus, & ſententias, quos, & quas

Digitized by Google

habenda foret conceſſis contrariis quibuſcumque.

Auditoris juramentum fideliter officium exercen.

§. 11. Volumus autem, quod antequam officium Auditoratus cauſarum Curiæ hujuſmodi incipias exercere, de ipſo fideliter exercendo, in manibus prædicti Camerarii noſtri, ſeu ejus Locumtenentis, præſtes in forma ſolita juramentum.

Monitio ad ita illud adminiſtrandum.

§. 12. Tu igitur prædictum Auditoriatus officium prompta devotione ſuſcipias, et ſic illud diligenti ſtudio, cura, moderatione, et integritate exequaris, ut tua opera ad Dei laudem, et gloriam, ac earumdem Eccleſiæ, et Curię bonum publicum, atque decus, privatorumque commoditatem, et exemplum laudabile cedant, teque apud nos, et ſedem præfatam merito peramplius commendent, ut ſperamus.

D. P. An. 2. 22. Decemb.

Datum Romæ etc. Anno etc. Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quinto, undecimo Kalendas Januarii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

X.

Quod Conſervatores, & executores literarum Apoſtolicarum ad favorem Congregationis S. Juſtinę de Obſervantia Monacorum S. Benedicti, omnes ii dati cenſeantur, quibus Sedes Apoſtolica cauſas delegare poteſt.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilectis Filiis Congregationi Monacorum S. Juſtinæ Paduan. Salutem, &c.

Exordium.

DEvotionis augmentum vobis Deo propitio provenire confidimus, ſi ſuper his, quę pro veſtra tranquillitate, & ſubmovendis moleſtiis, & turbationibus opportuna videntur, ut in contemplationis ſuavitate quieſcere valeatis, prout cupitis, nos benignos ac favorabiles habeatis.

Cauſa hujus indulti.

§. 1. Sane pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ſi vobis in genere, ac Abbatibus, & Prioribus, Conventibus Monaſteriorum, Prioratuum veſtræ Congregationis ubilibet per orbem conſiſtentium concederetur, quod omnes, & ſinguli, quibus cauſæ per reſcripta bis, & Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus veſtris prædictis in præmiſſis longe plenius, & uberius conſuleretur, favoremque pleniorem deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conventus prædicti, fructum, & utilitatem, nam variis plerumque reſpectibus, deputatis Conſervatoribus opportuna remedia juxta literarum earumdem continentiam, vos, & illi habere non poteſtis.

Supplicatio Congregationis Caſſinenſis pro hoc indulto.

§. 2. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis, Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis, quæ hujuſmodi literarum conſervatorialium executione ab omnibus, quibus cauſæ per reſcripta Apoſtolica delegari poſſunt, obtinere libere, & licite valeatis, perinde ac ſi illæ eis omnibus a principio directæ fuiſſent concedere, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Indultū quod Conſervatores, & executores literarum Apoſtolicarum ad favorem d. Congregationis, ſint omnes quibus cauſæ per reſcripta Sedis Apoſt. de jure delegari poſſint.

§. 3. Nos igitur qui regularem vitam profeſſis libenter omnem inquietudinis materiam ſubtrahimus, veſtrumque ſtatum proſperum, & tranquillum paterno deſideramus affectu, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, univerſis, & ſingulis, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum de jure delegari poſſunt, mandamus, ut dum, & quoties fuerint pro parte veſtra Abbatum, Priorum, & Conventuum prędictorum, aut alicujus eorum legitime requiſiti, ſuper talium literarum executione, ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus procedere poſſint, & debeant, per ſe, vel alios, alias juxta earum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi literæ a principio eis directæ fuiſſent, & eis, ut, licet alias conſervatores eſſe nequirent, illas exequerentur mandatum nominatim extitiſſet.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, &c.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 2. die 13. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, Idibus Junii, Pontificatus noſtri Anno II.

Exem-

Digitized by Google

geſta ſunt, ut maiorem obtineant roboris firmitatem, quo ſæpius fuerint Apoſtolico præſidio communita, ſui præſidii munimine roborare, ac illa etiam de novo concedere, prout rationabiles cauſę ſuadent, & id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Multi Pont. huic Ordini exemptionem a juriſdictione Ordinariorū, & ſolutione impoſitionum conceſſerunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Joannis Ciſtercii Cabilonen. Diœceſis, aliorumque Ciſtercien. Ordinis Monaſteriorum, Abbatum, & Conventuum eorumdem nobis exhibita petitio continebat, quod licet ipſi, eorumque ac dicti Ordinis Monaſteria, tam virorum quam mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monaci, Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſervientes, bonaque omnia, jam dudum per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediate ſubjecti, & ſubjecta, necnon ab omni juriſdictione ordinaria exempti, & exempta fuerint; eiſque conceſſum extiterit, ut ad præſtationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, ſeu ejus Legatos, aut ipſorum auctoritate, & mandato, ſeu per locorum Ordinarios, vel alios pro tempore impoſitorum non tenerentur, tamen deſiderant pro majori eorum quiete præmiſſis receptioni, ſubjectioni, & aliis prædictis etiam noſtræ approbationis robur adjici, illaque omnia, etiam per nos eis de novo concedi.

Pro cujus exemptionis confirmatione ordo huic Pōtifici ſupplicavit.

§. 2. Quare pro parte Abbatum, & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut receptioni, exemptioni, & ſubjectioni prędictis, ac ſingulis deſuper confectis literis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur noſtrę approbationis adjicere; ac eos necnon Monaſteria, loca, membra, monacos, moniales, vaſſallos, ſubditos, ſervientes, & bona omnia hujuſmodi de novo, ſub noſtra, & Sedis prędictę protectione ſuſcipere, ac ab hujuſmodi juriſdictione perpetuo eximere, & totaliter liberare, aliaſque in premiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

forſan intervenerint in eiſdem.

Et de novo concedit.

§. 4. Et nihilominus pro potioris cautelæ ſuffragio, Monaſteria, loca, membra, bona omnia prędicta, pręſentia, & futura, Abbates, Abbatiſſas, Monacos, Moniales, vaſſallos, ſubditos, & ſervientes præfatos, nunc, & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia præfatis, ſub Beati Petri, & Sedis prædictæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus; ac ab omni juriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, & poteſtate, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quorumcumque, necnon a ſolutione ſubſidiorum etiam caritativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujuſmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & ſcientia præfatis perpetuo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, ac Nobis, & Sedi prædictæ immediate ſubjicimus. Ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Vicarii, Judices, & Officiales prędicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eos, & eorum aliquem, aut Monaſteria, membra, & bona prędicta, tamquam prorſus exemptos, & exempta, juriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium, vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas promulgare pręſumant, ſeu poſſint aut debeant quoquo modo. Nec ipſi ſic exempti coram illis, aut ipſius Sedis Delegatis, vel Subdelegatis, niſi in literis eis pro tempore directis de præſentibus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovis modo directe, vel indirecte moleſtari poſſint.

Locorum Ordinarii eos judicare non poſſunt, niſi habeant ſuper hoc ſpecia le Mandatum prout etiam Sedis Apoſt. Delegati.

Decernentes omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, Judices, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, necnon Monaſteria, & loca hujuſ-

Secus agi ſi quæ contigerit irritantur.

Dat. P. A. 5. 30. Aug.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, tertio Kalendas Septembris, Pontificatus noſtri Anno III.

XII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis ſententiæ, contra Hæreticos promulgatæ, a Magiſtratibus ſecularibus, executioni demandentur, abſque aliqua Proceſſuum reviſione.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Brixien., & dilecto filio Inquiſitori in partibus Lombardiæ.

Cauſę hujus Conſtitut.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Brixia Ordinis Prædicatorum, in partibus Lombardiæ Inquiſitor hęreticę pravitatis, una cum venerabili Fratre Epiſcopo Brixienſi, ſeu ejus Vicario Generali, ſicut nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos utriuſque ſexus hæreticos, ut accepimus, quos culpabiles ut hæreticos impœnitentes repertos, pœna debita juris puniendos condemnavit: ac officiales Civitatis Brixienſis, ut injunctam executionem adimplerent, requiſivit, qui officiales juſtitiam miniſtrare, & dictas ſententias exequi, (niſi prius proceſſus per Epiſcopum, & Inquiſitorem agitatos non viderent) in non parvum orthodoxæ fidei ſcandalum, recuſarunt.

Sententiæ Inquiſitoris executioni ducantur in ſub.

§. 2. At cum hujuſmodi crimen hæreſis ſit mere Eccleſiaſticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præſentium vobis committimus atque mandamus, ut ſi eſt ita, eiſdem officialibus ſęcularibus Civitatis Brixienſis, ſub excommunicationis pœna, & aliis cenſuris Eccleſiaſticis, præcipiatis atque mandetis, ut infra ſex dies, poſtquam legitime fuerint requiſiti, ſine aliqua dictorum proceſſuum, per vos agitatorum viſione, ſententias per vos latas contra hujuſmodi hæreticos prompte exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipſo facto volumus, & tenore pręſentium declaramus incurriſſe, ſi, quod mandatum fuerit, infra dictum ſex dierum ſpatium, ceſſante legitimo impedimento, cum effectu non impleverint.

inhibitione illas imprimendi, ac legendi ſub pœna Excommunicationis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Et ſi ex injuncto nobis licet inſufficientibus meritis deſuper Apoſtolicę ſervitutis officio hominum quorumlibet animarum ſaluti conſulere teneamur, propenſiori tamen cura ad ea invigilare debemus, quę, vel divinę majeſtati, aut integritati Catholicæ Religionis, & Fidei, ſine qua Deo placere non poſſumus, comperiuntur adverſa. Exordium.

§. 1. Nuper ſiquidem cum dilectus filius nobilis Vir Joannes Picus Concordiæ Comes noningentas Concluſiones variarum facultatum publice affigi, & in diverſis locis publicis almę Urbis, in qua cum Romana Curia reſidemus, & aliis Mundi partibus publicari feciſſet, offerens ſe, ut moris eſt, contenta in illis in publicis deſuper habendis diſputationibus in eadem Curia ſuſtentare, & a nonnullis zelum Fidei habentibus aſſereretur nonnullas ex eiſdem Concluſionibus pręfatæ Fidei contrarias, erroneas, ſcandaloſas, & maleſonantes, ac de non ſana doctrina ſuſpectas eſſe, & exinde multorum fidelium mentes plurimum ſcandalizari, & divinam majeſtatem, ac Religionis Chriſtianę decus, apoſtolicęque Sedis honorem non parum lędi; Joannes Picus noningentas Propoſitiones maleſonantes &c. ſuſtinendas proponit.

§. 2. Nos tunc integritati Fidei conſulere, & ſcandalis hujuſmodi obviare volentes Venerabili Fratri Joanni Epiſcopo Tornacen domus noſtrę Magiſtro, de cujus morum integritate, literarum ſcientia, & zelo Religionis plurimum confidimus, commiſimus, & mandavimus, ut vocatis nonnullis tunc expreſſis Venerabilibus Fratribus noſtris Epiſcopis, & aliis ſanæ Theologiæ, ac utriuſque juris profeſſoribus ad id a nobis ſpecialiter nominatis in dicta Curia degentibus, ac præfato Comite, contenta in dictis concluſionibus per eos mature examinari, & diſcuti faceret, & an aliquæ ex illis ex vi verborum a Fide Catholica diſſonare, aut hæreſim ſapere, ſeu dubias, & ancipites eſſe, & ad erroneum ſenſum in Fide trahi facile poſſe comperirentur, & explicato prius, quid captio- Eas examini ſubjicit Pontifex.

Digitized by Google

mite reiteratum nonnunquam etiam in noſtra præſentia accuratum, & laudabile examen dictarum concluſionum, & contentorum in eis, nobis concorditer retulerunt nonnullas ex concluſionibus prędictis, tam ſecundum propriam ejuſdem Comitis, quam aliorum opinionem hæreticas, aut hæreſim ſapientes, aliquas ſcandaloſas, piarumque aurium offenſivas, pleraſque etiam renovantes errores gentilium Philoſophorum jam dudum abolitos, & obſoletos, ac alias perfidiam Judæorum foventes, nec non complures, quæ ſub quodam fuco Philoſophiæ naturalis honeſtare nituntur artes quaſdam Fidei Catholicæ, & humano generi inimicas, a ſuis Canonibus, & doctrinis Catholicorum Doctorum acerrime damnatas propoſitiones.

Libellum itaque eas continentem damnat Innocentius.

§. 4. Nos igitur qui Redemptoris noſtri locum tenemus in terris circa gregis ſui cuſtodiam, & Animarum ſalutem jugis cogitationis attentione intendere ſubmovendo noxia, & profutura miniſtrando debemus, ne propoſitiones prædictæ male, & contra Fidem ſonantes corda Fidelium damnabiliter corrumpant providere volentes ut debemus, & quoniam prolixum, & operoſum eſſet in ſpecie, & ſigillatim præſentibus inſerere omnes illas concluſiones, & propoſitiones per eos magiſtraliter damnatas cum cauſis damnationis earum; Ideirco de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium libellus noningentarum Concluſionum prædictarum, quamvis aliquas contineat Catholicas, & veras propter admixtionem tamen prædictarum damnabilium aſſertionum auctoritate apoſtolica præſentium tenore damnamus, & reprobamus.

Eorumdem lectionem, impreſſionem &c. interdicit ſub pœna anathematis.

§. 5. Et inſuper ne illius lectio continuare valeat ſcandalum, ut prœmiſimus generatum, & in futurum ad aliud forſan majus inducat, ſub excommunicationis pæna ipſo facto incurrenda omnibus Chriſtifidelibus, ne illum de cętero legere, ſcribere, aut imprimere, ſeu legi, ſcribi, aut imprimi facere, vel aliis legentibus audire quoquo modo prçſumant dicta auctoritate inhibemus, & illum deſcriptum, vel impreſſum nunc, & pro tempore habentibus, ut illum comburere infra triduum a die habitę notitię prçſentium ſub eadem pęna dicta auctoritate mandamus.

Joannem vero Picum, qui eas judicio Sedis Ap. ſubmiſit, ml-

§. 6. Prçfatum autem Comitem, qui antedictas Concluſiones gratia tantum ſcholaſticæ diſceptationis, & ſub Apoſtolicæ Sedis correctione, ut aſſerebat, publi-

apoſtolica auctoritate decernimus, quod earumdem literarum tranſumpto ſigillo alicujus Prælati eccleſiaſtici munito, & manu publici Notarii ſubſcripto plena ubique fides adhibeatur, prout adhiberetur ipſis originalibus literis ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Præſentes ſque literas publicari.

§. 8. Mandantes locorum ordinariis, ad quorum notitiam prçſentes literæ, ſeu tranſumpta authentica pervenerint, ut præmiſſa per eorum Civitates, & Diœceſes in Eccleſiis intra Miſſarum ſolemnia faciant publicari, ne quiſpiam valeat de eis ignorantiam allegare, & tam eis quam hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ut ſi, quod abſit, contingat eumdem Comitem contra ejus Confeſſionem, & Juramentum aliquid inpoſterum attentari, & alios quoſcumque mandatis noſtris hujuſmodi non obtemperare; quæ juxta canonicas ſanctiones, & Sanctorum Patrum decreta in hęreticos ſtatuta eorum incumbunt officio, exequi non omittant. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus ſi aliquibus communiter, vel diviſim a Sede Apoſtolica indultum exiſtat quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Et in contravenientes animadverti.

Nulli ergo, &c.

Dat. die 5. Aug. 1487. An. III.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, Pridie nonas Auguſti Pontificatus noſtri Anno III.

XIV.

Contra aſſerentes in literis Apoſtolicis, ſe eſſe tales, quales non ſunt, pro earumdem literarum expeditione gratis conſequenda.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſę hujus Conſtit.

CUM, ſicut non ſine diſplicentia accepimus nonnulli conſcientię ſuæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eiſ-

Digitized by Google

animarum ſuarum periculum, ac officiorum Rom. Curiæ non modicum præjudicium, & gravamen.

Aſſerentes ſe tales, &c. excommunicantur.

§. 1. Nos fraudibus, & deceptionibus hujuſmodi (prout noſtro incumbit officio) de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa ſcientia, omnes, & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui ſe Cardinalium aut Aſſiſtentium ſeu Scriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque ex quarum qualitatibus, & privilegiis, ſive antiqua conſuetudine, literę ipię gratis expediri ſolent, nepotes ſeu germanos, aut familiares continuos commenſales in eiſdem literis nominaverint, cum revera tales non fuerint, excommunicationis ſententia, a qua niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, mortis articulo excepto, ac ſatisfactione prævia abſolvi non poſſint, auctoritate Apoſtolica per præſentes innodamus.

Litereq. pro eis expeditæ, nullæ ſint.

§. 2. Et nihilominus conceſſiones, & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſaſque literas hactenus expeditas, & expediendas viribus omnino carere, eiſq. & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, nec in futurum poſſe, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus decernimus, & declaramus. Ac volumus quod mandatum, decretum, & declaratio noſtra hujuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicetur, & in illius libro deſcribatur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur.

Et hujuſmodi Statutum in Cancellaria regiſtrandum.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis privilegiis, & indultis eiſdem perſonis conceſſis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmiſſa volumus nullatenus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio Publicatio. An. Pont. 3. die 18. Aug.

Placet, publicetur, & deſcribatur O.

Lectum, & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Sabbati decimoctava menſis Auguſti, Anno milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno ejus tertio.

Exordium.

NON debet reprehenſibile judicari, ſi ſecundum varietatem temporum, ſtatuta quandoque varientur humana; prǽſertim cum urgens neceſſitas, vel evidens utilitas, & aliæ rationabiles cauſæ id expoſcunt: quoniam ipſe Deus ex his, quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, aliqua mutavit in novo.

Calliſt. III. & Pius II. Secretariorum numerum ad ſex reduxerunt.

§. 1. Dudum ſiquidem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, non minus ut viros induſtres ſibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apoſtolicę Sedis honorem, ſtatum, & commodum, ac orthodoxæ fidei incrementum concernentibus uti poſſent, quam pro negotiorum magnitudine, & celeriori ad præfatam Sedem confluentium expeditione, quamplurimos eorum obſequiis adhibuere Secretarios, quos poſtmodum fel. record. Calliſtus III., & Pius II. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ſive ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretariis aſſignatorum, ſive ex aliis cauſis eos ad id moventibus, ad ſex ſucceſſive reduxerunt.

Hic modo Pont. ex cauſa hic expreſſa numerum auget ad 24.

§. 2. Nos autem, qui ſuperiori anno, dum noſtra Urbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc reſidebamus, per nonnullas gentes armigeras hoſtiliter opprimeretur, pro illius ab oppreſſionibus hujuſmodi liberatione, grandia ſubire compulſi fuimus onera expenſarum, ad quæ cum Romanæ Eccleſiæ facultates non ſufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum nuncupatum, & alia quamplurima ejuſdem Eccleſiæ jocalia precioſa, aurea, & argentea, diverſis mercatoribus dictam Curiam ſequentibus, pro diverſis pecuniarum ſummis, ad quantitatem forte centum millium ducatorum auri de Camera aſcendentibus, pignoravimus, quæ cum commode ex dictæ Eccleſiæ proventibus jam exhauſtis, redimi non poſſent, nos ſperantes, quod ſi ad officium eorumdem Secretariorum, præter, & ultra dictos ſex, decem, & octo Prælati, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ perſonæ aſſumerentur, & omnes ſimul pro redemptione Mithræ, & jocalium prędictorum de eorum facultatibus uſque ad ſummam ſexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, perſolverent, & contribuerent, aſſignarenturque eis, etiam de novo convenientia emolumenta, ex quibus juxta dignitatis eorum

Digitized by Google

noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiç Cardinalibus, deliberatione matura; & cum infraſcriptis perſonis longo tractatu; de eorumdem Fratrum unanimi conſilio, & aſſenſu, motu proprio, & ex certa ſcientia, & noſtræ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus, quod noſtri, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Secretarii, de cætero perpetuis futuris temporibus, debeant eſſe viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictæ Sedis officio, aut in Epiſcopali, vel majori Eccleſiaſtica dignitate conſtituti, vel aſſumpti, habitum Notariatus officii, aut alterius dignitatis hujuſmodi, in qua conſtituti fuerint, vel conſtitui eos in poſterum contingent, convenientem geſtent, prout nos infraſcriptos omnes, & eorum ſingulos, qui in hujuſmodi Prælatura, aut dicto Notariatus officio adhuc conſtituti non erunt, in ejuſdem Sedis Notarios aſſumimus: volentes ut a quocumque maluerint Prælato in Romana Curia, habitum, & inſignia ejuſdem officii perpetuo geſtanda, recipere poſſint, & valeant &c.

Qui conſtituant Collegium, & omnes pariformiter, ejus indultis utantur.

§. 3. Conſtituant quoque pro tempore omnes Secretarii prædicti invicem unicum Collegium, cum communi Arca ſive Burſa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus inſigniis, & conceſſis hactenus Secretariis prædictis Romani Pontificis, & quibus potiri ſoliti ſunt, ſeu potiri debuerant, omnibus emolumentis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, & indultis potiantur, & gaudeant, eiſdem modo, & forma, quibus illi gaviſi, & potiti ſunt hactenus, ſeu gaudere, & potiri poterant, vel debuerunt ſine ulla prorſus varietate.

Statutaque pro Collegio conficiant.

§. 4. Præterea in eorum Secretariatus officio (quod cum quibuſcumque aliis Romanæ Curiæ officiis compatibile eſſe volumus) & ipſum quomodolibet concernentibus, ſtatuta quæcumque, ſine alia ſuperioris confirmatione condendi, libera poteſtate fungantur.

Vicecancellarii officiales ſint.

§. 5. Cum Secretarii ipſi ſemper hactenus fuerint etiam Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ membrum, volumus, & ordinamus, ut venerabilem Fratrem noſtrum Rodericum Epiſcopum Portuen. S. R. E. Cardinalem, & Vicecancellarium, in & reputentur, & in conſtitutionibus, prçrogativis, exemptionibus, & privilegiis, ac ſcripturis quibuslibet de eiſdem Prælatis, & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad eorum perſonas dumtaxat, includantur, & incluſi eſſe intelligantur, & ſint, prout nos per præſentes includimus, & quibuſvis pro tempore eiſdem Prçlatis de Palatio, & familiaribus conceſſis ſeu concedendis prærogativis, favoribus, privilegiis, exemptionibus, & indultis, tamquam eorum pars, ſimiliter quoad eorum perſonas, potiantur, & gaudeant.

Locum habeant in Palatio, qui Secretaria vocetur.

§. 7. Habeantque in Palatio noſtro Apoſtolico unam manſionem, & locum, in quo ſingulis diebus convenire, & morari, ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis, tractare, & conſultare, ac alias juxta antiquitus ſervatum per prædictos Romanorum Pontificum Secretarios, qui pro tempore fuerunt, ritum, ſtylum, & modum diſponere, ut vere, & actu, nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in dicto Palatio Apoſtolico deſervientes Prçlati, & familiares commode poſſint, & valeant, voceturque locus hujuſmodi, & ſit actu Secretaria Apoſtolica, in qua, & nullo alio loco dicti noſtri Palatii, ſaltem publice, exerceantur vel expediantur quæcumque ad Secretariatus officium quovis modo pertinent.

Bullæ ad eos portent plumbatores, &c.

§. 8. Plumbatoreſque prçſentes, & qui pro tempore erunt, ſub excommunicationis pœna, teneantur omnes, & ſingulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretariis prædictis, ſeu quoſcumque alios per dictam Cameram noſtram ſecretam expeditas, cum primum fuerint per ipſos plumbatç, portare ad Secretariam eamdem, & officiali per eoſdem Secretarios ad id deputato, & nulli alteri præſentare, ut ſingulariter ſingulç cum ipſarum taxis, & tenoribus deſcribi, notari, ſubſcribi, & more ſolito expediri per aliquem ex ipſis Secretariis poſſint, & valeant.

Literæ Apoſt. Gratis pro eis expediantur.

§. 9. Habeant quoque Secretarii prædicti pro perſonis ipſorum, & cujuſlibet ipſorum ex ſpeciali privilegio (quod per prçſentes eis in perpetuum concedimus) in expeditionibus quarumvis literarum Apoſtolicarum Gratis ubique. Teneatur Reſcri-

Digitized by Google

tegram perceptionem, habeantur, tamquam præſentes: ſi vero privatarum rerum ipſorum cauſa recedentes ab eadem Curia petierint tantum ab eorum Collegio licentiam, & diſpoſuerint quod in ordinariis oneribus officii aliquis alius de Collegio ſerviat pro ipſis, pariter habeantur quoad eamdem perceptionem emolumentorum, pro præſentibus ad annum integrum dumtaxat. Et ſi forte ultra unum annum diſtulerint ad eamdem Curiam redire, non percipiant emolumenta prędicta, niſi dempta quinta dumtaxat ejus parte, quæ cedat in utilitatem reliquorum, & Collegio actu præſentium in dicta Curia.

De officiis libere diſponant.

§. 11. Pari modo volentes, ut omnes triginta, & quilibet ipſorum, Secretarii prædicti, tam præſentes in dicta Curia, quam abſentes, libere poſſint de dictis eorum officiis diſponere, nec poſſit aut debeat eorumdem officiorum reſignationis receptio, etiam ſi reſignantes ipſi infirmi, & veriſimiliter intra viginti dierum ſpatium deceſſuri forent, & decederent per Romanum Pontificem quavis ratione denegari vel differri. Nec pro ſignatura ſupplicationis, conceſſionis ejuſdem per reſignationem vacantis, quicquam ultra ſummam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo ſic vacante providebitur, exigi.

Sedis Apoſt. Notarii reputentur.

§. 12. Qui ſi dictæ Sedis Notarius, aut in Epiſcopali, vel majori Eccleſiaſtica dignitate conſtitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officii conceſſionem, licet ſolam, nihilominus in dictæ Sedis Notarium, cum omnibus, & ſingulis prærogativis, honoribus, & oneribus conſuetis ejuſdem officii Notariatus Apoſtolicę Sedis; eo ipſo aſſumptus eſſe cenſeatur, & ſit, recipiaturque in Secretarium.

Habitum à Vicecancellario inſcipiant.

§. 13. Ac habitus, & inſignia dicti Notariatus officii eidem (ſi fuerit præſens in dicta Curia) per ſupradictum Vicecancellarium, adhibitis ſecum aliis Secretariis prædictis, eodem contextu (prius tamen debitę fidelitatis ab ipſo recepto juramento) exhiberi debeant. Et ſive præſens ſive abſens fuerit ab eadem Curia, literæ conficiendæ ſuper ſupplicatione conceſſionis Secretariatus, etiam ſi in ea de officio Notariatus prædicto, & ejus habitu ac inſignis nulla eſſet habita mentio, nihilominus expediatur, tam per Cancellariam Apoſtolicam, quam per Cameram ſecretam, cum expreſſione conceſſionis dicti, Notariatus factum quaſi de unica conceſſione. Si tamen Secretarius ſic de novo inſtitutus, erit abſens; habitus, & inſignia prædicta, venienti poſtmodum ad Curiam, cum primum pręſentabit ſe dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, ſupradicta forma ſervata, ſimiliter exhibeantur.

Unus ex d. Collegio vel alius in Secretarium domeſticum Papæ à Collegio deputetur.

§. 14. Et quia nobis, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici expedit habere præter prædictos Secretarios, unum alium Secretarium domeſticum, in Palatio prædicto aſſidue reſidentem, cui liceat noſtra & Romanæ Eccleſiæ noſtræ ſecreta, noſtrum, & ejuſdem Eccleſiæ, aut orthodoxæ fidei ſtatum concernentia, quandocumque fuerit a nobis juſſus, legitime expedire cuique (ne de infraſcriptis, aut quibuſvis aliis prædicti Secretariatus officii emolumentis ſe impedire, aut cum eiſdem Secretariis ullam controverſiam habere poſſit aut debeat) conveniens eſt, ut ex dicti officii Secretariatus emolumentis, pro decenti ejus ſtatus ſubſtentatione, honeſta aliqua portio aſſignetur, eadem auctoritate ordinamus, quod quoad titulum Secretariorum eorumdem, & prædictarum rerum ſecretarum dumtaxat legitimam expeditionem, poſſit per nos, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem unus ex prędictis, vel alius Secretarius ultra prædictum numerum deputari, & ſi ut prætertur qualificatus non exiſteret. Qui tamen de officio, & loco prędicto, ac portionibus emolumentorum extra numerum per eum percipiendis, minime diſponere poſſit, ſed ab illis pro ſolo nutu noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis amovibilis exiſtat, quo ad reliqua vero, quamdiu officium exercuerit, pari, qua alii Secretarii, favoris, & honoris prærogativa potiatur.

Emolumenta eis aſſignantur de minutis.

§. 15. Ut autem Secretarii prędicti, tam antiqui quam de novo admiſſi, qui pro tunc triginta numero exiſtentes, ſummam ſexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mithra, & aliis jocalibus prędictis, de eorum propriis pecuniis liberaliter, ut præfertur exolverunt, & eorum ſucceſſores Secretariatus officium prædictum pro tempore obtinentes, eo diligentius, quæ eorum incumbunt officio ſtudeant exercere, quo exinde cognoverint eis convenientia emolumenta provenire; in primis & ante omnia ſupradicto Roderico Epiſcopo Vicecancellario harum ſerie mandamus, ut dudum editam

per

Digitized by Google

cti Secretarii libere, & ſine aliqua contradictione emolumenta conſueta omnium Minutarum, quæ in dicta conceſſione deſcripta ſunt, videlicet Tabellionatus officii, Altarium portatilium, celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiam ſi ſuper hujuſmodi gratiis, facultates aliæ ſint conceſſæ, & gratiæ ipſę formam quinterni excederent, etiam ſi dictarum gratiarum ſupplicationes regiſtratæ, ac per Vicecancellarium, aut ejus Locumtenentem pro tempore exiſtentem, aliquibus Abbreviatoribus diſtributæ, vel in rotulo aliarum ſupplicationum inſertæ eſſent quovis modo. Pręterea recipiendi Eccleſiaſtica Sacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis locis piis quomodolibet conceſſarum vel concedendarum, prout reliquæ ſuperius deſcriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios ſimiliter declaramus, & decernimus pertinere, illaſque de cetero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expediri.

Fiat, & ita declaramus. O. diligenter examinare, examinatamque per omnes & ſingulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorumdem Secretariorum favorem, & commodum inviolabiliter faciat obſervari, faciens omnes, & ſingulas minutas prædictas Tabellionatus officii, Altarium portatilium, celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Eccleſiaſticorum Sacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibuſvis Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet conceſſarum, & in poſterum concedendarum, cum inde provenientibus taxis, & emolumentis, ad pręfatos Secretarios integre pervenire, & in eadem Cancellaria per ipſos Secretarios, & non per quemcumque alium, ſub quovis forſan prætextu examinari, & ſignari, ac præſentari, ipſi & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario pro tempore, ſive ejus Locumtenenti, ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apoſtolicam quavis forſan conſuetudine contraria (quam eiſdem Secretariis quo minus totali, & integro effectu ac pacifica poſſeſſione omnium contentorunt, & fuimus, taxam Secretarii nuncupatam, tam de hactenus expeditis (quæ adhuc non ſunt partibus reſtitutæ) quam de in poſterum expediendis, eo modo quo hactenus per quemcumque expediri, & exigi conſueverunt, ſeu debuerunt, pariter per eoſdem Secretarios perpetuos exigendam aſſignamus. Volentes, & auctoritate præfata ſtatuentes, nemini omnino licere, per ſe vel alium ſeu alios, procurare vel ordinare, aut ſolicitare, quod aliquę ex hujuſmodi literis taxatis, & per Cameram eamdem expeditis, partibus tradantur, vel reſtituantur, aut mittantur, priuſquam ſit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debite ſatiſfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, ſollicitare, aut ipſas literas ſub quovis prętextu aliter actu tradere, vel tradi facere, ſeu mandare pręſumpſerit, excommunicationis latæ ſententiæ (a qua, niſi prius, & ante omnia ſatisfacto eidem Collegio Secretariorum, de vera, & integra ſumma taxæ bullę ſi procuratæ, ſolicitatæ vel traditæ, vel de ſatisfaciendo, efficaci ordinatione pręcedente, per quemcumque Confeſſorem, etiam ſub prętextu cujuſvis indulti, a nobis vel ſucceſſoribus noſtris deſuper emanati ſeu conceſſi, & in mortis articulo, abſolvi non poſſit) necnon privationis omnium, & ſingulorum officiorum, per ipſum in Curia noſtra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei, quovis modo, ratione, vel cauſa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorumdem officiorum quæ obtinebit, & quę quomodolibet exercebit, pœnas latæ ſententiæ, reſpective (quas eo ipſo, & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneaturque Vener. Frater noſter Petrus Epiſcopus Cæſenaten. præſens, & qui pro tempore fuerit, generalis Curiæ cauſarum Camerę Apoſtolicæ noſtrę Auditor, ad earumdem pœnarum declarationem, & executionem, quandocumque ei de pręmiſſis conſtiterit, procedere, & procedi facere cum effectu.

§. 17. Et præterea omnia, & ſingula emolumenta literarum Apoſtolicarum in forma Brevis, tam ſub cera, quam ſub plumbo, pro quibuſvis perſonis expeditarum jam, & pro tempore expediendarum ſuper quibuſvis, etiam Gubernationum, ſeu Recto- Taxæque Brevium Apoſtolicorum.

Recto-

quinterno plumbato, & noſtra manu ſubſcripto, ſingulariter ſingula deſcribi, & conſiderata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipſa pro tempore exercebunt, veriſimiliter proventurorum, ut illi quoque, qui gratuito a nobis commodum percipiunt, in tanta Romanę Eccleſię neceſſitate, portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxam taxari curavimus, ad quem quinternum relationem in omnibus infra dicendis haberi volumus, cujus copia in forma tranſumpti ad ſingulos Legatos, & Gubernatores ſeu Rectores prædictos mitti, ut per ipſos diligenter omnibus officialibus prædictis, & aliis quos taxæ, & alia in eodem quinterno deſignata concernunt, intimari, & publicari poſſint; ſic quod eorum nemo poſſit allegare illorum ignorantiam, & infraſcriptum tempus unius menſis, ſive triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volumus atque mandamus) ad eoſdem Secretarios perpetuo ſpectare, & pertinere decernimus.

Declaratio circa ſolutionem dictarum taxarum.

§.18. Statuentes ut tam conceſſionum quam reformationum gratiarum ſuper hujuſmodi omnibus, & ſingulis officiis, ſeu aliis commiſſionibus, per nos & ſucceſſores noſtros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longiſſimi temporis ſpacium, literæ ſemper expediantur & expediri debeant ſingulis ſex menſibus à primarum literarum expeditione computandis, & pro ſingulis literis hujuſmodi, ſingulis vicibus ſolvi debeat eiſdem Secretariis una taxa, prout eſſe reperiretur in prædicto quinterno notata. Similiter etiam omnia & ſingula emolumenta pro quarumvis aliarum ſimilium literarum ſuper quavis alia materia in forma brevis, ſub cera vel plumbo expediendarum, quæcumque & quotcumque & qualiacumque ſint, nullo penitus ſub quovis colore, aut prætextu, excepto ſeu reſervato; ſed prout per prædeceſſorem noſtrum, & noſtrum ac alios ſecretarios prædictos, qui pro tempore fuerint, hactenus exigi, & percipi conſueverunt; eorumdem Secretariorum commodis, & emolumentis in perpetuum aſſignamus.

Officium Reviſoris Arcium &c. d. Collegio aſſignatur.

§.19. Et preterea officium viſitandi omnes & ſingulas arces Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & faciendi monſtras ſive deſcriptiones omnium & ſingularum gentium ... mam centum ducatorum annuatim non excedens, ſolvi debeat) laudabiliter exercendum, ſimiliter in perpetuum concedimus, & aſſignamus. Decernentes ad finem ut Secretarii ipſi ejus vacuam poſſeſſionem nanciſci valeant, officium ipſum ex nunc vacare, & ad eoſdem Secretarios cum plena ipſius adminiſtratione, ut præfertur pertinere, quavis conceſſione de ipſo per nos cuivis perſonę facta, etiam poſſeſſione ſubſecuta, non obſtante.

Forma diſtributionis emolumentorum.

§.20. Modum vero colligendi omnia emolumenta prædicta, eum eſſe permittimus, quem Secretarii ipſi communi voto duxerint ſtatuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipſos Secretarios eo quo ſequitur modo dividi & ſortiri perpetuo debere decernimus, videlicet incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarii prædicti numero triginta, dividantur in æquales partes triginta duas, quarum unam ipſorum ſinguli, duas vero reliquas Secretarius domeſticus Rom. Pontificis ſupraſcriptus, ut nihil omnino ultra deſuper denotatis emolumentis attingere præſumant, ſingulis menſibus percipiant. Ubi autem contigerit alicujus, vel aliquorum ex eis decedentis vel decedentium, locum, ſeu loca extingui, & donec totus numerus fuerit reductus ad viginti quatuor in tot portiones quot numero in ipſorum Collegio Secretarii, & duas plures pariformiter reſpectivè ſortiendas dividantur, idemque perpetuo ſervetur poſtquam devenerit ad numerum vigintiquatuor, ut ſcilicet emolumentorum ipſorum in partes viginti ſex æquales diviſorum, cedat ſingulis Secretariis ex Collegio pars una, reliquis vero duabus ſupradicto domeſtico Rom. Pontificis Secretario, ut a prædictis omnibus abſtineat, aſſignatis.

Declaratio circa expeditiones, tam factas, quam faciendas.

§.21. Et ut hæc noſtra ordinatio emolumentorum præfatis Secretariis ex cauſa & titulo ſupra denotato aſſignatorum, ſuum debitum & eum quem intendimus, ex nunc ſortiatur effectum, harum ſerie prohibemus, poſt lapſum triginta dierum a facienda, ut prædictum eſt, publicatione prædicti Quinterni, quempiam etiam prætextu quarumvis aliarum noſtrarum literarum præcedentis datæ, ad aliquod ex officiis ſuperius denotatis recipi, vel admitti, niſi novis poſt eamdem publicationem per eorumdem Secretariorum miniſterium deſuper expeditis literis, excommuni-

Digitized by Google

novas de eiſdem officiis literas, per prędictos Secretarios expediendas. Etſi forte ipſa officia ultra tres menſes exercuerint, & habent de pſis exercendis ultra ſemeſtre conceſſionis literas; decernimus nihilominus non poſſe hujuſmodi officia, ultra finem nunc currentis, & jam dimidiati ſemeſtris, niſi literis de novo impetratis, & per eoſdem Secretarios denuo expeditis, exercere. Et ſic tam qui adhuc infra tempus trium menſium ab initio exercitii eorum officiorum ſunt, infra dictos triginta dies proxime ab hujuſmodi publicatione numerandos, quam qui de continuandis poſt tempus tunc currentis ſemeſtris, ipſis officiis, quæ jam exercuerunt ultra tres menſes, habent expeditas literas, non expeditas ante finem ſemeſtris novis per eoſdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorumdem continuare pręſumpſerint, ſint eo ipſo ab officiis hujuſmodi amoti; & quęcumque exinde eorumdem officiorum prætextu geſſerint, ſint irrita & invalida, ac nullius efficacię. Et nihilominus tam ipſi, quam qui ipſos ſcienter tolerare, & pro Officialibus habere exinde pręſumpſerint, eo ipſo pari excommunicationis ſententia innodati exiſtant.

Alia declaratio circa renovatione n. expeditorum.

§.22. Pari modo volentes, ut quicumque officia etiam per Provinciarum, Civitatum, & Terrarum earumdem Legatos ſeu Gubernatores pro tempore exiſtentes conferri, & committi, tam jure ordinario, quam vigore quarumcumque facultatum ſolita, obtinent ſive expectant, aut obtinebunt ſive expectabunt in futurum; ſi officia ſunt in prędicto quinterno deſcripta; teneantur & debeant ſub ſimilibus poenis infra eorumdem triginta dierum ſpatium ex nunc & ſucceſſive in perpetuum, priuſquam officia ipſa incipiant exercere, & poſtquam incœperint, venire vel mittere ſingulis ſex menſibus ad nos pro confirmatione conceſſionum per eoſdem Legatos vel Gubernatores de hujuſmodi officiis factarum taxas eaſdem ſingulis vicibus ſoluturi. Et nihilominus tam Legati ſeu Gubernatores & Rectores prædicti, eoſdem omnes & ſingulos taxatos Officiales, ad ſimplicem ipſorum Secretariorum, ſeu eorum Nuncii requiſitionem, ad ſolutionem hujuſmodi taxæ ſingulis ſex menſibus prædictis faciendam, cum effectu, abſque ulla tela judiciaria compellere, quam Theſaurarii ſeu Camerarii vel Depoſitarii locorum (in quibus officia ip-

Aſſicuratio dd. emolumentorum.

§.23. Ceterum quoniam iidem Secretarii ſuper quantitate proventuum taxę ſupradictorum officiorum in prædicto quinterno deſcriptorum & taxatorum, & generaliter ſuper prædictis omnibus eorum officiis per nos aſſignatis emolumentis, bona fide crediderunt ſimplici verbo noſtro, & propterea dictam pecuniæ ſummam ad relevandum ſupradictas neceſſitates noſtras contribuere non recuſarunt, Nos dignum reputantes, ut ipſorum indemnitati conſulamus, de ſimili Fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, earumdem præſentium tenore decernimus & declaramus, in eventum quod pro aliquo ex officiis in prædicto quinterno deſcriptis, ſive ex eo quod officia ipſa non extarent, vel non ſatisfacerent, aut non ſufficerent ad ſolutionem taxæ in toto, vel in parte, ſive quia per nos vel noſtros ſucceſſores præfatos concederunt alicui ex Venerabilibus Fratribus Sanctę Romanę Eccleſiæ Cardinalibus, vel etiam noſtris, aut eorum conſanguineis, ſeu aliis ita caris, ut taxæ prædictæ ab illis commode, ſine ſtrepitu non decenti, exigi per eoſdem Secretarios non poſſent, ſic quod ex prædictis officiis omnibus jam, ut prædictum eſt, taxatis in quinterno præfato, non exigeretur ſingulis annis ad minus ſumma octo millium ducatorum auri, aut alias ex facto noſtro, vel Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipſis Secretariis ex pręſentium literarum tenore aſſignatis in toto vel in parte, aliquid dicto officio ſubtraheretur, vel minueretur, aut officium ipſum revocaretur, ſeu mutato modo & ordine per nos in prędentibus literis dato, & inſtituto alteraretur, ita quod non haberet in perpetuum cum omnibus ſupradictis emolumentis in integrum, per modum, & ordinem ſupra expreſſum exerceri, regi, & gubernari; Nos & eumdem ſucceſſorem & Cameram Apoſtolicam bona fide teneri, & obligatam eſſe, ſi erit facta ſimplex emolumentorum diminutio, ad ſolvendum & ſatiſfaciendum ipſis de omni ſumma, quam propterea ipſos ex hujuſmodi cauſis, vel alias quovis modo amiſiſſe, ſeu in poſterum amiſſuros eſſe, medio ipſorum juramento (cui in eo caſu ſtari, & credi debeat) conſtabit. Si vero erit facta officii revocatio aut alteratio, ut præmittitur; ad reſtituen. ei ſupradictam integram ſummam ſexaginta duorum millium & qua-

Digitized by Google

…, & de pacto expreſſo eis pro ſe ipſis, & eorum ſucceſſoribus, cum ſimili Fratrum noſtrorum conſilio& aſſenſu fuiſſe ſolemniter pollicitos in fide Pontificis recognoſcimus & atteſtamur.

Executores hujus Bullæ deputat. §.24. Volentes propterea, & earumdem præſentium tenore mandantes, dilecto filio noſtro Raphaeli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, & ejus ſucceſſori pro tempore, necnon Præſidentibus & Clericis dictæ Cameræ Apoſtolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet ſpectabit pro tempore, ut hujuſmodi per nos factam obligationem recognoſcentes, & ſequentes faciant eiſdem Secretariis ſuper præmiſſis, & eorum plena, & inviolabili in perpetuum obſervatione, inſtrumentum obligationis bonorum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ, & Cameræ Apoſtolicæ quodcumque ad omnem ipſorum requiſitionem, & in eventum prædictum abſque aliqua alterius declarationis ſeu mandati expectatione, debitam, & integram faciant ſatisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium, & alios prædictos ſic actum, & geſtum fuerit, perpetuo ratum, & firmum eſſe debere. Præmiſſis ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac regulis Cancellariæ Apoſtolicæ ſuper reſignationibus officiorum infra viginti dies ante obitum factis, etiam ſi de eis, eorumque totis tenoribus, plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clauſulas, mentio habenda eſſet, ceteriſque, quæ præſentium tenori, in totum vel in partem obviare, ſeu quo minus ſuum ſortiri poſſint effectum contradicere aut morari poſſint, non obſtantibus contrariis quibuſcumque. (Contrariis derogat.)

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 4. 31. Decemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, pridie Kalen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Subſcr. PP. Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. manu propria ſubſcripſi.

Locus ✠ Signi.

Ego R. Epiſcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius manu propria ſubſcripſi.

Ego Oliverius Epiſcopus Sabinen. S. R. E. … pria ſubſcripſi.

Ego Hier. tituli S. Chryſogoni Presbyter Cardinalis Recanaten. manu propria ſubſcripſi.

Ego Do. tituli Sancti Clementis Presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. tituli S Vitalis Presb. Card. manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. Jacobus Cardinalis Parmen. tituli S. Stephani in Cælio monte manu propria ſubſcripſi.

Ego F. S. Euſtachii Card. Senen. manu propria ſubſcripſi.

Ego R. S. Georgii Diaconus Cardinalis D. N. Papæ Camerarius manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. B. S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis de Sabellis manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis de Columna manu propria ſubſcripſi.

Ego B. S. Mariæ in Domnica Diaconus Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

XVI.

Juriſdictio, & facultates Auditorum Rotæ Romanæ in cauſis per eos cognoſcendis.

Ab hujuſmodi Auditoribus ſervandas leges ſancivit Joannes XXII. Conſtit. Ratio. *num. XLII. Tom. III. Part. II. pag.* 195.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Finem litibus, quæ in Palatio Apoſtolico nunc, & pro tempore vertuntur, quanto celerius fieri poteſt, imponi, & collitigantes ab intolerabilibus expenſis, quas illas proſequendo perferunt, relevare, quantum nobis poſſibile eſt cupientes, hac in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus. (Exordium.)

§.1. Quod ſi diverſis cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, diverſas commiſſiones præſentatas, hactenus, vel pro tempore reperiri contingat in eadem cauſa, ejuſdem tenoris, vel effectus, licet ad diverſarum perſonarum inſtantiam, Auditor, cui prius commiſſio præſentata fuit, juriſdictionem in procedendo, & judicando retineat, (Declaratio circa præventionem.)

Remiſſorias.

§. 4. Remiſſorias etiam ad partes, in cauſis eoram eis nunc, & pro tempore pendentibus, in quavis inſtantia, novamve dilationem, ſi petatur, de aliorum Coauditorum conſilio concedere.

Reiterationem terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum, nulliter vel male obſervatorum, partes ſeu collitigantes, earumve procuratores admittere.

Regiſtrorum fidem.

§. 6. Et fidem regiſtris, coram aliis judicibus, etiam in partibus factis quoad jura in eis regiſtrata dumtaxat, de ſimili conſilio, adhibere.

Gravaminis articulos.

§. 7. Super articulo gravaminis, ac negotio principali ſimul, & (ſi petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) refectis expenſis, in eodem principali negotio, omiſſo appellationis articulo, procedere.

Fatalium prorogationem.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in cauſis prorogare, vel de novo concedere.

Appellationis inſtantiam.

§ 9. Et ſuper appellatione interpoſita a ſententia definitiva, decurſo ultimo momento temporis, ad id de jure præfixi (eadem tamen die ultimi momenti) perinde ac ſi debito tempore interpoſita foret juſtitiam miniſtrare.

Sententiarum nullitates.

§. 10. Et ſi prima vel ſecunda ſententia reperiatur nulla ex inordinato proceſſu, vel etiam ex omiſſione juramenti ſuper perhorreſcentia, juxta conſtitutionem fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, *Statutum*, dummodo illud per partem in quacumque parte judicii poſtea præſtetur, ad confirmationem vel infirmationem, refectis expenſis, procedere.

Cap. Statutum de Reſcriptis in 6.

§. 11. Necnon juxta Conſtitutionem Viennenſis Concilii, quę incipit, ad compeſcendas, ſequeſtra decernere, libere, & licite valeant.

Clauſ. derog.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 4. 10. Januarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, quarto Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

PP. ſubſcrip.

Place:, publicetur, & deſcribatur .I. Tom. III. Par. III.

noſtro publicatam, quæ incipit, Finem litibus, &c. obſervari cupientes, dilectis filiis cauſarum dicti Palatii Auditoribus mandamus, ut illam inter alias ejuſdem Palatii conſtitutiones in libro, in quo illæ deſcriptę ſunt faciant deſcribi.

Quotannis legatur.

§. 14. Et ſingulis annis dum aliæ Conſtitutiones prædictæ leguntur, prima die qua, decurſis feriis meſſium, & vindemiarum ad jura reddendum ſedere incipient, pari modo, ſicut alię leguntur, legi faciant, & procurent.

Auditori dicenti aliquid feciſſe de voto Rotæ credatur.

§. 15. Volentes aſſertioni Auditoris cauſarum hujuſmodi aſſerentis ſe aliquod de inibi contentis, de conſilio ſeu conſenſu coauditorum ſuorum facere, quoad contilium, & conſenſum hujuſmodi ſtari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

XVII.

Contra Exules, & Bannitos ab Urbe, minas pro habenda pace ab offenſis, vel eorum hæredibus, inferentes, eorumq. nuncium ſcienter deſuper afferentes.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Licet ea quæ laudabili, & provida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione, contra viros ſanguineos, &c.

Exordium.

Leges contra Homicidas a Pio II. latas habes ſupra in ejus Conſt. X. Ad retinendas, &c. *pag.* 110. *Reliquum vero Exordii Bullæ hujus Innocentii habes etiam ſupra in Conſt. IV. Pauli II. quæ per extenſum hic non refertur, quia legitur pag.* 120.

Cauſæ hujus Conſtit.

§. 1. Et inſuper, quia (ſicut etiam facti evidentia demonſtrat) inſurrexit a paucis temporibus citra, inter homines facinoroſos, homicidas, bannitos, ſeu diffidatos ab Urbe, pro eorum delictis, & ſceleribus, quædam prava, improba, & damnata conſuetudo, quod cupientes reaffidari, & ad Urbem redire (quod, niſi ab hæredibus occiſi aut offenſi pacem habeant, facere non poſſunt) per nuncios,

Digitized by Google

habenda pace & aliis eis deferentes coerceantur.

cernimus, & ordinamus, quod omnes, & ſinguli qui modo præmiſſo minati fuerint, & ambaſciatam, aut literas, ſcienter his, quibus minantur, aſſerre audebunt, & præſument; crimen læſæ majeſtatis ſimiliter incurrant, & læſæ majeſtatis, ac rebellionis rei cenſeantur, ac veluti tales a competentibus judicibus ſeveriſſime puniantur, & tam illi, quam Eccleſiaſticę perſonæ talia perpetrantes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ exiſtant, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas, quas Paulus prædeceſſor, contra patrem, filium, fratrem, & propinquum, vel domeſticum offendentis, vulnerantis, vel mutilantis, occidentes, vel quocumque modo offendentes, promulgavit, eo ipſo irremiſſibiliter incurrant.

Cauſæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædeceſſores præfati, in ſuis, & nos in aliis noſtris literis prædictis, voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi hanc Conſtit.

§. 4. Et ne quiſpiam de præmiſſis valeat ignorantiam allegare, mandamus præſentium noſtrarum literarum tenorem in Curia Capitolii, & aliis locis publicis dictæ Urbis, ſono tubæ præmiſſo publicari, ac in volumen Statutorum prædictorum, de verbo ad verbum reſcribi, ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 5. 13. Septemb.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octavo, Idibus Septembris, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Conſtit.

Q[illegible] obligati mercatoribus apud Ripam, & Ripettam Almæ Urbis mercaturæ exercitio vacantibus; prætextu, & occaſione moratoriarum, ceſſionis bonorum, petitionis dilationis quinquennalis, ſecuritatum, ſalinariorum, advocationis cauſarum, & novarum commiſſionum, ac appellationum ad alios quam ad Cameram Apoſtolicam, ſeu Commiſſarium, ut moris eſt interponendarum, eorum ſolutiones, quę dicto exercitio mercaturæ hujuſmodi debentur, ſæpius evitare, ſeu retardare nituntur, & quodammodo immortales facere. Quo fit ut mercatores ipſi, tam qui victualia, & mercimonia inibi faciunt per mare, aut ex Civita Vetula per terram ad Urbem pro commoditate, & utilitate Curialium Romanæ Curiæ, quam qui in eadem Urbe reſident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam, & Ripettam prædictæ mercaturæ plurimum retrahentur ab exercitio prædicto, non ſine incommodo, & detrimento Urbis, & Curialium præfatæ Curiæ, quorum intereſt victualium, & aliarum mercimoniarum, quæ deferri ſolita ſunt cura, & diligentia mercatorum præfatorum, abundantiam habere.

Prohibitio admittendi debitores ripales ad bonorum ceſſionem, vel quinquennalem dilationem.

§. 1. Ea propter volentes ſuper hoc opportune providere, Urbis Dohaneriis, & Camerariis præfatæ Ripę, & Ripettæ præſentibus, & futuris, auctoritate Apoſtolica mandamus, quatenus de cetero debitores ipſos, qui nunc ſunt, & in poſterum erunt, præfatorum mercatorum, tam venientium quam reſidentium, & tam civium Romanorum quam forenſium, apud pręfatam Ripam, & Ripettam pro tempore, hujuſmodi moratoriis, dilationibus quinquennalibus, ceſſionibus bonorum, advocatione cauſarum, & appellationibus, præterquam ad Cameram Apoſtolicam, ut ſupra interponendis, & novis commiſſionibus, ac ſecuritatibus ſalinariorum, exceptis illis quibus, ex privilegio competit exercitium dictæ artis ſalinariorum dumtaxat, uti volentes ſi debita ipſa contracta ſint apud Ripam, & Ripettam prędictas, & occaſione mercimoniorum, & victualium, quæ per mare, ſive per terram, a Civita Vetula ad illas pro tempore deferunt, ſeu deferri faciunt, ſuper hoc nullatenus audiatis, nec admittatis, minimeque ab alio audiri, & admitti permittatis. Sed illis penitus rejectis, præfatos de-

Digitized by Google

ſi in eiſdem debitis occaſione mercaturæ prædictę mentio fieret ſpecifica, & expreſſa.

Clauſ. præſervativa.

§. 3. Nec umquam per eaſdem ſeu quaſcumque alias conceſſiones ſeu reſcripta, aut commiſſiones huic voluntati, & decreto noſtro derogatum quoquo modo intelligatur, niſi præſentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, puibus obnoxii erunt, & quantitatibus, in moratoriis, ac aliis conceſſionibus quibuſcumque insereretur.

Juſſio publicandi.

§. 4. Et ut præſens noſtrum decretum perpetuum robur, & effectum obtineat, quod ad perpetuam rei memoriam in volumine Statutorum dictæ Ripæ, & Ripettæ deſcribi, & regiſtrari mandamus.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 5. 15. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Idibus Julii, Anno quinto.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & Motu proprio mandamus.

XIX.

Approbatio Confraternitatis ſub invocatione S. Joannis Baptiſtæ Decollati Divinæ Miſericordiæ nuncupatę, in Alma Urbe nuper inſtitutæ, ad pie conſolandum morti a Judicibus condemnatos, curandumque eorum animæ ſalutem, & ſepeliendum corpora eorumdem.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter deſiderabilia cordis noſtri illud intenſis deſideriis affectamus, ut ſingulorum Chriſtifidelium, quorum nobis ex commiſſi deſuper Paſtoralis officii debito cura imminet, generalis animarum ſalus proveniat, unde pia & ſalubria fidelium vota ad hoc tendentia, & alias, ex quibus divini cultus propagatum augmentum, pii patris affectione proſequimur, ac plenis favoribus confovemus, & ut optatum ſortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Chriſtifideles ad impendenda propterea opportuna ſuffragia indulgentiis, & remiſſionibus invitamus.

Quidam in Urbe reſidentes Confratres

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Univerſorum Confratrum Confratrię ubii piis operibus circa præmiſſa exequendis convenire poſſent, quamdam domum dirutam in dicta Urbe conſiſtentem, & eis a dilectis filiis Confratribus Confraternitatis ſeu Societatis Fabrorum ejuſdem Urbis conceſſam; ſub certis modis, & conditionibus tunc expreſſis acceptarunt, & inibi unam Eccleſiam ſub invocatione ejuſdem S. Joannis alias rite ædificari fecerunt.

Eamq. piorum eleemoſynis, perficere, Capellanumque ibi ad audiendas damnatorum confeſſiones, eiſque ſacramenta adminiſtranda habere intendentes, ſupplicant huic Pontif. pro opportuna proviſione, & Confraternitatis approbatione.

§. 2. Cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, Confratres dictę Confraternitatis ſeu Societatis Sancti Joannis nulla bona ad ipſam Confraternitatem ſpectantia habeant, niſi prout illius Confratres de eleemoſynis pie erogatis acquiſiverint, intendantque Eccleſiam prędictam ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis pro divinis inibi celebrandis officiis neceſſariis ornare, & communire, ac unum Capellanum, qui inibi Miſſas, & alia divina officia celebret, & ultimo ſupplicio damnatis in eorum ultimo vitæ ſtatu aſſiſtat, eorumque confeſſiones audiat, & Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtret, tenere, & ad omnia præmiſſa peragenda ipſorum Confratrum Sancti Joannis facultates non ſuppetant, ſed ſint Chriſtifidelium ſuffragia plurimum opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Joannis hujuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut conceſſioni dictę domus eis, ut pręmittitur, factę, & in ipſa domo Eccleſiæ ædificationi hujuſmodi, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ipſoſque Confratres Confratriæ S. Joannis hujuſmodi, nunc, & pro tempore exiſtentes juriſdictioni Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis dumtaxat nunc, & pro tempore exiſtentis ſubiicere, aliaſque in pręmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea eam approbat & ſepulturam damnatorum in d. Eccleſia concedit.

§. 3. Nos igitur ipſos Confratres Confratrię ſeu Societatis S. Joannis hujuſmodi, & eorum ſingulos, a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, conceſſionem dictę domus

Digitized by Google

ram admittere.

Capellanoq; dac facultatem damnatos conſolandi, confeſſiones audiendi, & Sacramenta miniſtrandi.

§.4. Quodque unum Presbyterum ſęcularem alias idoneum in eorumdem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amovibilem, qui etiam dictorum damnatorum confeſſiones audiat, & ſi petierint Euchariſtię, & alia ſacramenta, eis miniſtret, & uſque ad ultimum vitę ſpiritum eos conſolando, & ut ſpem in Domino ponere habeant, exhortando aſſiſtat, habere, & tenere.

Statuta condendi ſodalitati authoritatem conceditur.

§.5. Ac quod ipſi Confratres, ſtatuta, & ordinationes alias rationabilia, & honeſta pro conſervatione, & directione ipſius Confraternitatis S. Joannis, quę poſtquam facta, & ordinata, & per majorem partem ipſorum Confratrum approbata fuerint, juxta illorum ordinationem obſervari debeant, facere, & ordinare.

Confeſſoremque eligendi, qui confratres in caſibus hic non reſervatis abſolvat, & vota commutet.

§.6. Necnon univerſis, & ſingulis utriuſque ſexus ejuſdem Confraternitatis S. Joannis Confratribus, præſentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis religioſum, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite, in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis (pręterquam offenſę Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem prętatam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum, & commiſſionum, invaſionis, deprędationis vel occupationis, aut devaſtationis terrarum, & maris Romanę Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubjectarum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum vel alium Prælatum, devolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) ſemel dumtaxat in vita, in aliis vero quoties opus fuerit opportunum, confeſſione eorum diligenter audita, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & injungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino liminum Apoſtolorum, & S. Jacobi in compoſtella, necnon caſtitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque Confeſſor, quem duxerint eligendum, omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint ſemel in vita & in mortis articulo plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & devotione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus ... viores ad illicita impoſterum committenda, volumus, quod ſi Confratres prædicti a ſinceritate fidei, unitate Romanæ Eccleſiæ prædictę, ac obedientia & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium deſtiterint, aut ex confidentia ejuſdem conceſſionis, vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio ac pręſentes literæ hujuſmodi, quoad facultatem eligendi Confeſſorem hujuſmodi, eis nullatenus ſuffragentur.

§.7. Præterea ne contingat Confratres prædictos coram diverſis Tribunalibus trahi, eos & ipſorum quemlibet, ac bona ad ipſam Confraternitatem S. Joannis nunc & pro tempore pertinentia, curę, & juriſdictioni, omnimodęque poteſtati quoad ſingulas cauſas, civiles, reales, vel perſonales Curiæ cauſarum Cam. Apoſtolicæ Auditori generali nunc & pro tempore exiſtenti, ita ut coram eo dumtaxat, & non coram alio Judice, ordinario vel delegato dictę Urbis, pro quibuſcumque cauſis ipſius Confraternitatis (pœnam ſanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conveniri trahi, evocari, ſeu reconveniri poſſint, & debeant, eadem auctoritate ſubmittimus & ſubiicimus per præſentes, necnon ſententias & proceſſus, quos & quas incontrarium haberi & promulgari contigerit, nullius roboris vel momenti exiſtere eadem auctoritate decernimus.

Privilegium fori A.C. confratribus elargitur.

§.8. Et ſi forſan contigerit aliquos ſic ultimo ſupplicio damnatos, in eorum bonis ſeu aliqua parte eorum Confraternitatem hujuſmodi hæredes inſtituere, vel aliqua eis relinquere velle, quod ipſi Confratres in bonis, in quibus hæredes, ſeu quæ eis per dictos ultimo ſupplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (ſine prçjudicio Fiſci) ſuccedere, & illa in judicio & extra ubicumque ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere poſſint, etiam ſi forſan in inſtitutionibus, ſeu relictis prædictis juris ſolemnitates obſervatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum ſic inſtituentium vel diſponentium, verbo vel ſcripto, per duos aut tres teſtes, aut alias legitime conſtiterit, eadem auctoritate ſtatuimus & ordinamus.

Hæreditateſque a condemnatis habere poſſe indulget, ſine prçjudicio Fiſci, etiam in vim diſpoſitionis non habentis juris ſolemnitates.

§.9. Et inſuper cupientes, ut Eccleſia prædicta S. Joannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentiſque & ornamentis Eccleſiaſticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Chriſtifidelibus frequentetur, ipſique Chriſtifideles eo devotius ad

Indulgentiam d. Eccleſiam viſitantibus, & manus adjutrices porrigentibus concedit.

Digitized by Google

tem, quod ſi Eccleſiam prædictam S. Joannis viſitantibus, & inibi manus adjutrices porrigentibus, aut pias eleemoſynas erogantibus, aliqua alia indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura per nos conceſſa fuerit, præſentes literę quoad indulgentiam hujuſmodi vigintiquinque annorum nullius ſint roboris, vel momenti.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 6. 24. Auguſti.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo, decimo Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

X X.

Contra impedientes quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cujuſcumque Judicis cauſarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notarioſque inſtrumenta hujuſmodi executionum dare recuſantes.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

OFficii noſtri debitum, quo ſumus univerſis noſtræ curæ creditis in juſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, ut hujus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ auctoritatem & honorem præſervemus, ac opportunæ proviſionis remedia etiam adhibeamus, per quæ jus ſuum quiſque conſequi valeat, & juſtitiam exquiſitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare ſatagentium malitiis obvietur, tranſgreſſoreſque debitis afficiantur pœnis, ut a ſimilibus abſtinere diſcant; & alii, ſi non virtutis amore, & juſtitiæ zelo inducti, ſaltem formidine pœnæ perterriti, talia committere non præſumant.

Citationes & mandata Judicum Rom. Curiæ, mul-

§. 1. Sane multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non ſine maximo) quos hujuſmodi citationes executioni mandari debent, ad judicia ſæcularia, & alias vetita, Principeſque & Potentatus ſæculares recurſum habentes, tam perſonis ſic agentibus, quam notariis publicis, & aliis, etiam quibuſcumque Curſoribus noſtris, hujuſmodi citationes exequi volentibus, per principales ſeu Judices, & officiales ſæculares hujuſmodi, ſub formidabilibus pœnis inhiberi & pręcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & ut jam factas executiones revocent, ſeu ſaltem etiam juramento adſtringi, quod de executionibus hujuſmodi relationes non faciant, aliaſque ne hujuſmodi executiones fiant, diverſimode impediunt; & quandoque clerici, quibus in Beneficiis Eccleſiaſticis competit, beneficia ipſa ad ſuorum adverſariorum inſtantiam reſignare, & jura jus nullum habentibus dimittere compellantur; Notarii vero, ſeu tabelliones publici, & aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ, plus temporalem quam æternam pœnam metuentes, de hujuſmodi citationum executionibus, & inhibitionibus ſeu impedimentis circa illas præſtitis, etiam in virtute per eos in ipſorum creatione ad notariatus ſive tabellionatus officium præſtiti juramenti, ab his, quorum intereſt, requiſiti, metu pœnarum temporalium hujuſmodi, inſtrumenta publica deſuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de his ſe rogatos facere non audent, ex quo juſtitia perit, ſeu ſaltem retardatur, Beneficiaque Eccleſiaſtica multotiens abſque titulo canonico detinentur occupata; mandata vero Apoſtolica contemnuntur, & auctoritas Sedis prædictæ viləſcit, libertaſque Eccleſiaſtica conculcatur.

Hic idem Pont. conſtigit pęnas omnibus contra quos cauſę in Curia commiſſæ ſunt, impedientibus citationes & alia mandata juſtitiam vel gratiam continentia.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo poſſumus, huic morbo ne ulterius invaleſcat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apoſtolica, hac noſtra perpetua conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes, & ſingulæ perſonæ, tam ſæculares, quam regulares, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentię, ſeu ordinis exiſtant, contra quas in eadem Curia cauſæ, quæ in illa tractari conſueverunt ſeu poſſunt, de jure vel conſuetudine commiſſæ ſunt, vel in futurum, tam per appellationem, ſeu devolutionem ad illam, aut alias quomodo-

Digitized by Google

ut desistant, mandari facere præsumpserint, aut pro illis impediendis, & renunciandis, ad principes ſeu officiales ſæculares, publice vel occulte, per ſe, vel alium, quovis quæſito colore, recurſum habuerint, cauſam perdant, & omne jus, tam in petitorio, quam poſſeſſorio, in re vel ad rem, de qua agitur, eis competens, eo ipſo amittant, & ad Beneficia ſic renunciata obtinendum inhabiles exiſtant.

Aliis vero quos cauſa non tangunt, & impedientibus ut ſup., & illorum fautoribus excōmunicationis pœnam imponit.

§. 3. Aliæ vero perſonæ Eccleſiaſticæ, ſeu etiam ſæculares, quas cauſa hujuſmodi non tangit, executionem citationum hujuſmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, ſeu reſcriptorum, & proviſionum Apoſtolicarum, ut præmittitur, impedientes, aut impedientibus hujuſmodi, auxilium, conſilium vel favorem, publice vel occulte, directe, vel indirecte præſtantes, cujuſcumque conditionis vel præeminentię exiſtant, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, a qua (preterquam in mortis articulo conſtituti, & ſatisfactione prævia) ab alio quam a Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & canonice intrante, abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notariosque inſtrumenta executionum dare recuſantes aliis pœnis innodat.

§. 4. Notarii vero, ſive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum, & mandatorum, ac proviſionum hujuſmodi faciendis, aut quo minus fiant inhibitionibus, requiſiti fuerint, inſtrumenta publica deſuper ad inſtantiam intereſſe habentium, ſeu intereſſe prætendentium (ſatisfacto tamen de congruo ſalario) conficere recuſaverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, fiantque infames eo ipſo, & eorum inſtrumentis ſive ſcripturis publicis poſtmodum per eos ſuper rogitibus poſtea factis, & conficiendis, donec ab hujuſmodi reatu perjurii abſolutionem, & infamiæ abſterſionem obtinuerint, nulla fides in judicio, vel extra adhibeatur.

Ordinariis publicationem hs, ut Bullæ præcipit.

§. 5. Et ut hujuſmodi conſtitutio, & ſtatutum ad ſingulorum notitiam deducantur, univerſis locorum Ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenus ſtatutum, & conſtitutionem noſtram hujuſmodi, per ſe vel alium, ſeu alios, in eorum Eccleſiis, vel civitatibus publicent, ſeu publicari faciant, ac conſtitutionis hujuſmodi copiam Cathedralium Eccleſiarum valvis, ita quod veriſimiliter ad ſingulorum notitiam pervenire valeat, affigi faciant.

tentias, & pœnas prædictas iteratis vicibus aggravare, auctoritate Apoſtolica procuret, donec ipſi ſic excommunicati, abſolutionis beneficium, ſatisfactione prævia, meruerint obtinere.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 7. Volumus autem conſtitutionem, & ſtatutum hujuſmodi, in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in quinterno Cancellariæ prædictæ inter alias inibi deſcriptas conſtitutiones adnotari, & deſcribi, ac poſt duos menſes a die publicationis hujuſmodi computandos, omnes abſentes, præſentes vero in eadem Curia poſt diem publicationis hujuſmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ conſtitutiones de curia concedi conſueverunt.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis &c.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8. 25. Januarii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo primo, octavo Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Subſcrip. PP. Publicatio in Cancellaria.

Placet publicetur, & deſcribatur. I.

Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno milleſimo quadringenteſimo nonageſimo primo, Die vero ultima menſis Januarii, Pontificatus Innocentii Papæ VIII. Anno 8.

XXI.

Contra non ſolventes in feſto SS. Petri & Pauli Apoſtolorum cenſus R. Cam. Apoſtolicæ debitos.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus Conſtit.

DEcet Romanum Pontificem Jeſu Chriſti in terris Vicarium, qui militanti Eccleſiæ præeſt, illius jura tueri, & conſervare illęſa. Sane, ſicut accepimus, nonnulli in Civitatibus, Terris & Caſtellis, fortalitiis, & locis aliis temporali dominio præfatę Eccleſiæ ſubjectis, & in temporalibus Vicarii, Feudatarii, & Gubernatores, ſeu emphyteutæ, perpetuo & ad tempus deputati, conſtitutum cenſum in inveſtituris & conceſſionibus, quas de illo habuerunt, in feſto beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli de menſe Junii ſolvi conſtitutum, præfatę Eccleſiæ ſolvere non curant, in animarum ſuarum pe-

Digitized by Google

Apoſtolorum prefatorum Cameræ Apoſtolicę perſolvant in loco dictę Cameræ, ubicumque illa pro tempore adeſſe contigerit.

Quibus autem dilatio data eſt, aut commiſſum, ut alicui extra Cameram ſolvant, cauſas afferant eadem die non ſolutionis.

§.2. Monemus inſuper & requirimus illos ex eis, quibus conceſſum vel mandatum foret, aut pro tempore mandari contingeret, quod cenſum per eos debitum alicujus dictę Cameræ creditoribus aut alibi quam in dicta Camera ſolvant, ſeu ad ſolvendum ulterior dilatio data foret, ut per ſuos legitimos procuratores, & nuncios cum ſufficienti mandato in eadem Camera in feſto prędicto comparere, & ſe fore pro eiſdem eis conceſſis civitatibus, terris, & caſtris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios, & gubernatores, ſive emphiteutas pro dicta Eccleſia, & ad talis cenſus ſolutionem ea die propterea dictæ Cameræ obligatos fateri, & recognoſcere, ac cauſas quare in ejuſdem cenſus ſolutione ceſſant, ea die allegare & probare debeant coram Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ ſub pœnis in conceſſionibus eis factis hujuſmodi appoſitis, & aliis à jure ſtatutis.

Non docentes, pœnas privationis incurrant.

§.3. Alioquin eos ceſſantes in cenſus, & canonis hujuſmodi ſolutione, reputari & haberi debere perinde, ac ſi ſuper illius ſolutione nil innovatum extitiſſet, eodem motu, ſcientia & auctoritate decernimus. Ac eiſdem Prælatis, & Clericis committimus & mandamus, ut illos, qui monitioni hujuſmodi paruiſſe coram eis non docuerint; intra unum menſem computandum poſt dictum feſtum, pœnas privationis Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Fortalitiorum, & locorum hujuſmodi juxta ſuarum inveſtiturarum, & conceſſionum tenorem incurriſſe declarent, & eos à civitatibus, terris, caſtris, fortalitiis, & locis hujuſmodi, pro quibus cenſum non ſolverunt, ſtudeant effectualiter amoveri: Contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo. Invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſęcularis.

Obſtantium derogatio.

§.4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis &c.

Hujuſce Conſtitutionis publicatio.

§.5. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas provincias &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo,

Dat. die 2. Maii 1492. An. VIII.

DIe 11. Auguſti 1492. electus eſt in Summum Pontificem Rodericus Lenzolius Borgia Valentinus S. R. E. Vicecancellarius Cardinalis Portuenſis, qui Alexandri Sexti ſumpto nomine die 26. menſis ejuſdem pontificali corona redimitus eſt. Vixit in B. Petri Sede imperante Friderico III. Auguſto annos XI. dies VIII. & novem promotionibus XXXIV. creavit Cardinales. Obiit die 18. Auguſti 1503. & ſepultus eſt in Baſilica Lateranenſi, unde ejus Corpus ad Ædem S. Mariæ de Monteſerrato translatum eſt. Vacavit Sedes menſem unum dies IV.

Digitized by Google

... Apoſtolicæ Sedis officio ſemper intenti iis, quę pro felici gubernatione Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanæ Eccleſię in temporalibus immediatè ſubjectarum, & in illis commorantium perſonarum provide proceſſiſſe comperimus, ut illibata perdurent, tanto libentiùs noſtri adiicimus muniminis firmitatem, quantò illę nobis præ ceteris ſpecialiori ſunt curæ commiſſæ, & de illarum proſperitate frequenter cogitare tenemur.

Nicolaus V. ſancivit, quæ ad regimen hujus Civitatis ſpectant, a Legato cum conſenſu Magiſtratuum diſponi.

§.1. Dudum ſiquidem fel. rec. Nicolaus Papa V. prædeceſſor noſter dilectis filiis Communi, & populo Civitatis noſtrę Bononien. pro eorum proſpero, tranquillo, & felici regimine nonnulla privilegia, gratias, capitulaque concedens, & quaſdam eorum petitiones admittens inter alia voluit & ordinavit, quod ex tunc de cætero futuris temporibus omnia, & ſingula regimen Civitatis prædictę quomodolibet concernentia per Legatum, ſeu Gubernatorem, & eorum Locumtenentes pro tempore cum conſenſu Magiſtratuum deputatorum ad regimen dictæ Civitatis deliberarentur, ſtatuerentur, & diſponerentur.

Hoc Privilegium confirmarunt, & declararunt ſequentes Pontifices.

§.2. Et deinde piæ me: Callixtus Tertius, & Pius ſecundus, ac Paulus etiam ſecundus, necnon Sixtus quartus, ac Innocentius Octavus Romani Pontifices prædeceſſores noſtri præmiſſa eorum munimine roborarunt prout, in quibuſdam ſupplicationibus ſub Capitulorum forma eidem Nicolao prædeceſſori nomine Anzianorum, communis, & populi prædictorum exhibitis, & ipſius Nicolai prædeceſſoris ad capitula hujuſmodi reſponſionibus factis, ac publico Inſtrumento ſuperinde confecto manu quondam Petri de Noxeto ejuſdem Nicolai prædeceſſoris Secretarii, necnon Caliſti Pii, ac Pauli, Sixti, & Innocentii prędeceſſorum prædictorum litteris apoſtolicis, & ad capitula exhibita pro parte eorumdem eidem Pio prędeceſſori factis per dictum Pium Prędeceſſorem reſponſionibus manu quondam Gregorii Solii dicti Pii prædeceſſoris Secretarii annotatis, ac cum regiſtris Cameræ Apoſtolicæ regiſtratis, quæ diligenter inſpici fecimus.

Cives Bononien. Papæ ſupplicant pro confirmatione & validatione eorum, quæ poſtmodum geſta ſunt.

§.3. Cum autem, ſicut dilecti filii Antonius Galeaz Bentivolus Notarius dictæ Sedis, Ludovicus de Caſtro S. Petri, & Minus de Rubeis Cives Bononien., & Oratores Communis, & populi prædictorum

... præfatam Eccleſiam reverentur, ſpeciali dilectione proſequimur, & paterna caritate confovemus, eorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, præfatorumque prædeceſſorum inhærendo veſtigiis conceſſiones, gratias, ordinationes, privilegia, immunitates, capitula illa dumtaxat, quę per Nicolaum, & alios Prædeceſſores prædictos ſignata, & conceſſa fuerunt juxta conceſſionem, & moderationem eorundem Prędeceſſorum, ac omnia quæ per bo: me: Angelum Tit. S. Crucis in Hieruſalem presbyterum Cardinalem olim in Civitate præfata Apoſtolicæ Sedis Legatum, & ejus legatione finita per dilectum filium Joannem Baptiſtam S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconum Cardinalem, tunc dictæ Sedis Notarium, & Civitatis ejuſdem Gubernatorem, ac per bo. me. Franciſcum S. Marię Novæ Diaconum Cardinalem, ac Venerabilem fratrem Julianum Epiſcopum Oſtien. majorem Pænitentiarium noſtrum in eadem Civitate ſucceſſive etiam Legatum, & tandem per dilectum filium Aſcanium Sfortiam Vicecomitem S. Viti Cardinalem Vicecancellarium noſtrum in eadem Civitate Legatum, & cujuſcumque eorum pro tempore locum tenentes cum hiis, qui præferuntur officio ſexdecim dictæ Civitatis pro bono regimine ejuſdem Civitatis, geſta, & facta ſunt uſque in hodiernum diem, dummodo non tendant in præjudicium Romanę Eccleſiæ, & Eccleſiaſticę libertatis, ac eorum, quæ eidem Civitati per Sedem Apoſtolicam mandata fuiſſent, necnon omnia & ſingula privilegia, conceſſiones & indulta à prædictis & aliis Romanis Pontificibus prędeceſſoribus noſtris, & Legatis ac Nunciis Apoſtolicæ Sedis, & à quibuſcumque aliis à præfata Sede poteſtatem habentibus ſub quacumque verborum forma conceſſa, & prout illa concernunt omnia & ſingula in litteris & ſcripturis deſuper confectis contenta & inde ſecuta, ut præfertur, bonum regimen dictæ Civitatis concernentia quæcumque in ſimile præjudicium non tendentia auctoritate Apoſtolica, & ex noſtra certa ſcientia approbamus & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ac volumus obſervari quamdiu Antiani, Commune, & populus prędicti in noſtris, & Romanæ Eccleſiæ obedientia & devotione noſtriſq; mandatis pro tempore parendo permanſeriut.

§.6. Sup-

illis, quæ Prędeceſſores præfati in dictis eorum literis voluerunt non obſtare cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 2. Octob. 1492. An. I. Datum Romę apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ſexto nonas Octobris, Pontificatus noſtri anno primo.

II.

Ex eodem regeſt. Approbatio Regulæ, ſive Statutorum, & Ordinationum confirmatio a Beato Franciſco de Paula primitus ſuis fratribus traditorum in Cuſentina Eremo.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dat

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. MEritis religioſę vitæ, quam dilecti filii Franciſcus de Paula & ejus Socii heremitæ heremitorii Sancti Franciſci de Paula Cuſentinæ Diæceſis ad obſequendum Altiſſimo elegerunt inducimur, & exemplo boni operis excitamur, ut ea quæ pro eorum directione votiva ab eodem Franciſco provide ordinata ſunt, ut firmius illibata permaneant, Apoſtolicæ Sedis, cui immediatè ſunt ſubjecti, muniminę roboremus.

S. Franciſcus de Paula vi facultatis ſibi a Sixto IV. & Innocentio VIII. conceſſæ Regulas pro ſuis Ere[illegible]itis compoſuit. §. 1. Sane pro parte eorumdem heremitarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod præfatus Franciſcus habens ad hoc ut aſſerebat, a bo. me. Pirro Archiepiſcopo Cuſentin. ſpecialem per alias litteras facultatem per fel. re. Sixtum IV. & Innocentium VIII. Romanos Pontifices Predeceſſores noſtros ſucceſſivè confirmatam, & ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, prout in dicti Archiepiſcopi authenticis & dictorum Prędeceſſorum Apoſtolicis litteris plenius continetur, illarum vigore pro ſalubri directione heremitarum ſocietatis nonnulla divini cultus augmentum & Animarum eorumdem ſalutem in beneplacitis divinæ voluntatis, & vitæ heremiticæ hujuſmodi perſeverantiam, & eorum proſperitatis votivæ ſucceſſus concernentia ſacris Canonibus non contraria in tredecim Capitulis contenta

tatur, quia cęleſtis Patrię contemplatio illam ſociat, & comitatur, & dum ſæcularis converſationis commercio caret, cæleſtis alimoniæ pabulo refocillatur, & gaudet, libenter in ſuo laudabili propoſito confovemus, & tanquam tutiſſimo calle incedentes & pauperes ſpiritu, quos Dominus noſter Jeſus Chriſtus beatos eſſe dixit; Quoniam ipſorum eſt Regnum Cælorum, pia, & paterna charitate proſequimur, & eis, quantum cum Deo poſſumus, favorem benevolum impartimur, hujuſmodi necnon cariſſimi in Chriſto filii noſtri Caroli Francorum Regis Illuſtris, qui ut aſſeritur ad eoſdem heremitas ſpecialem gerit devotionis affectum, & quamdam Domum cum oratorio, & opportunis officiuis, extra & prope Civitatem Turonen. conſtrui & ædificari fecit, ac eis pie donavit, nobis ſuper hoc pro eiſdem Heremitis cum inſtantia humiliter ſupplicantis, ſupplicationibus inclinati, ejuſdem Franciſci ſtatuta & ordinationes hujuſmodi, ac omnia & ſingula in dictis Capitulis contenta, quæ diligenter inſpici ac præſentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctoritate Apoſtolica pręſenti um tenore approbamus, & confirmamus, ac pręſentis ſcripti patrocinio communimus, ſuppleniuſque omnes & ſingulos defectus, ſi forſan intervenerint in eiſdem, & pro potiori cautela ea omnia, quæ per eumdem Franciſcum ſtatuta & ordinata, prohibita & permiſſa fuerunt, de novo dicta auctoritate ſtatuimus & ordinamus, prohibemus, & permittimus, ac volumus juxta eorum ſeriem & continentiam perpetuis futuris temporibus per ejuſdem Societatis heremitas, qui nunc ſunt & perpetuis futuris temporibus erunt pro eorum regularibus inſtitutis, eoſque heremitas Ordinis Minimorum fratrum heremitarum Fratris Franciſci de Paula in poſterum nuncupari, inviolabiliter obſervari.

§. 4. Tenor vero ordinationum & ſtatutorum prædictorum per dictum Franciſcum editorum, & per nos ut pręfertur confirmatorum & innovatorum de verbo ad verbum ſequitur & eſt talis. *Hujuſmodi autem Heremitas Mini-[illegible] mandat nuncupari.*

æternæ vitæ fructum ,poſſitis percipere ; nam ad hoc congregati ſumus, ut Evangelium Domini noſtri Jeſu Chriſti obſervemus, & ſit nobis unum cor anima una in Domino Deo vivendo ſub voto paupertatis caſtitatis & obedientiæ. Igitur vitam & regulam iſtam obſervantes nunquam de illa exire intendamus, quia nemo ponens manum ad aratrum & reſpiciens retro aptus eſt Regno Dei.

CAPITULUM II.

Servandæ etiam obedientia Papæ, & Superioribus Ordinis, petendusque ejus Protector.

§.6. Frater Franciſcus de Paula promittit obedientiam & reverentiam Sanctiſſimo Domino noſtro Alexandro Papa Sexto & ejus ſucceſſoribus canonicè intrantibus & Eccleſię Romanæ, & alii fratres Profeſſi & etiam in probatione exiſtentes tempore ſuæ probationis teneantur Fratri Franciſco, & ejus ſucceſſoribus obedire, petantque ſuperiores à Domino noſtro Papa unum ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Rector iſtius Religionis, cujus conſilio & mandato ſemper informetur & regatur.

CAPITULUM III.

De horis Canonicis, & oratione.

§.7. Clerici divinum Officium & horas Canonicas ſecundum conſuetudinem Curię excepto pſalterio horis debitis & ſtatutis & cum cantu ſimplici perſolvant. Laici verò ſeu converſi & oblati dicant vigintiquatuor Pater noſter, & totidem Ave Maria pro Matutino, pro Laudibus, quinque, pro Veſperis duodecim, pro qualibet aliarum horarum ſeptem, & orent pro defunctis. Neſcientes autem litteras diſcere non audeant, niſi generalis correctoris conſilio habito, qui eos tantum ſinat diſcere, quorum ingenia apta viderit eſſe doctrinæ, nec contradire præſumant, ſed potius omni cura & diligentia unuſquiſque Generalem Patrem, ſuumque Rectorem re & verbo revereatur, & purè prompteque ob Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum eorumque mandatis obediat, quoniam in Evangelio ſcriptum eſt, qui vos audit, me audit, qui vos ſpernit me ſpernit; Fratres autem idonei, & à generali Capitulo vel Provinciali examinati & approbati poterunt predicare & evangelizare verbum Dei cum brevitate ſermonis annuntiando Populo vitia & virtutes, pęnam, & gloriam.

Studiis.

Et Prædicatione verbi Dei.

[illegible] umquam dimittere licebit, ſub habitu autem prędicto poterunt fratres tunicas unam aut plures ſecundum loca & tempora & frigidas Regiones ſecundum diſcretionem correctoris, qui unicuique ſecundum ſuam neceſſitatem providere habeat, portare, deſuper verò clamidem habeant, quà tamen ad beneplacitum uti poterunt, cui Cuculla parva ad caput tegendum apta retio ſemper adhęreat. Calceamentis ſive ſocularibus integris nulli noſtrum uti liceat ſine evidenti neceſſitate. Calepodiis autem ſive zoccolis ligneis aut etiam ſotularibus Apoſtolicis uti poterunt ad beneplacitum. Poterit etiam ſuperior prout ſecundum Deum ſibi videbitur cum fratribus itinerando diſpenſare.

CAPITULUM V.

Cibis.

§.9. Cibi noſtri durante vita noſtra ſint Quadrageſimales tam in locis & Conventibus, quam etiam extra, nec alicui carnes nec ova caſeum, aut lacticinia alio modo aliquo, ſeu tempore, demptis infirmis, & hoc de conſilio Medici comedere licitum ſit, contrafacientes ſimul & conſentientes non revelantes per tres menſes carceribus mancipentur, jejunentque quarta & ſexta feria in pane & aqua; inſuper ipſo facto deprehenſus perpetuo inhabilis ad omne Officium exiſtat, niſi per Capitulum generale ejus conſiderata qualitate rehabilitetur. Fratribus autem infirmis modo provideatur infraſcripto videlicet, cum primum ceperint egrotare, correctores locorum, ad quos tantum ſpectat, vadant ad illos, quos interrogent ſi voluerint corporalem medicum, qui ſi requiſiti conſenſerint, vel ſi viderint eos ita ęgrotare, quod pro recuperanda ſanitate opusſit eis medico corporali, etiam illis non conſentientibus dictis caſibus corrector illis medicum ſecundum loci facultatem adducat, & ſecundum ejus conſilia in domo tamen ſegregata, & pro infirmis ſpecialiter deputata, faciat illos cum diligentia gubernari. Fratres autem infirmi, qui noluerint ſe a carnibus & laticiniis abſtinere, ad illa non compellantur, niſi ex corporalis medici conſilio & ordinatione, cui correctores in compellendo dictos infirmos tam in eſu carnium ſeu ovorum & laticiniorum, quam in reliquis ejus conſiliis & ordinationibus obedire, morem gerere teneantur, aliter de cibis noſtris

Infirmorum cura.

Qua-

Digitized by Google

per Monaſterium tranſeant, ſed ad Infirmariam carnes, ova, & alia infirmo neceſſaria reportent; qui diutino & naturali languore laborant, ſupportentur cum charitate in laboribus, & vigiliis, non tamen ſegnitiei, quæ illos ſæpe moleſtati, omnino credatur, ſed ſicut Correctori ſecundum Deum videbitur, vitam tamen communem infringere non contendant, ſed cum patientia Quadrageſimalibus cibis contententur, verum cum timore recordentur quomodo tanto tempore ſuorum ſudoribus fratrum nutriantur. niſi aliter corporalis Medicus ordinaverit, cujus ordinationes tam a Correctoribus, quam a languentibus prędictis erunt ſequendæ, & eo caſu gubernentur in Infirmaria, ipſi etiam Infirmi cum vires priſtinas habuerint, redeant ad feliciorem conſuetudinem ſuam, nec cibi teneat voluptas, quos neceſſitas levavit infirmos, nec contingat deteſtanda perverſitas uti in Religione, ubi quantum poſſunt fiunt divites laborioſi, fiant pauperes delicati. In infirmaria autem nemo præter Infirmarios eo tempore, quo in illa quiſque fuit, neque ullo tempore in alienas cellas abſque Patris licentia intrare pręſumat, nullaque cauſa illas aperire audeat, ſed cum opus fuerit intrare, moderatè prius fores pulſentur. illiſque qui intus ſunt reſpondentibus aut aperientibus ſubmiſſis pauciſque verbis neceſſaria dicantur, & cum neceſſe fuerit introire obtenta à Patre licentia dum ſimul in Cella fuerint, fores teneantur aperti.

CAPITULUM VI.

De vita communi & vitanda proprietate.

§.10. Dixit Dominus in Evangelio: qui non renunciaverit omnibus, quæ poſſidet non poteſt meus eſſe diſcipulus: ideo fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec loca, nec aliquam rem, ſed ſint tamquam Peregrini, & Advenæ in hoc ſæculo domino famulantes, nam paupertas ſpiritus eſt abdicatio ſollicitudinum ſæculi, & privatio pura vitæ præſentis tranſeuntis iter ad Deum ſine impedimento, alienatio juſtitiæ temporalis, fidelis obſervatio mandatorum Dei, fundamentum pacis & munditiæ, pauper enim frater eſt Dominus Mundi, & quoniam jactavit in Deum curam ſuam, poſſidet per fidem omnes gentes in ſervos, hæc eſt illa celſitudo altiſſimę paupertatis, quæ vos chariſſimos fratres meos, hæredes & Reges Regni cę-

ſocietate noſtra conſtitutis antequam contulerit veſtem. ſeu aliquid aliud inter neceſſaria deputandum non occultè accipiatur, ſed poteſtate ſuperioris, ut in rem Eccleſiæ reductam, cui neceſſarium fuerit, tribuatur. Nulli ergo noſtrum quidquam liceat habere, quod Superior non dederit aut permiſerit, quibus nec corpora ſua, nec voluntates ſuas in ſua liceat habere poteſtate. Conſequens inde eſt, ut ſingulis fratribus noſtris pecunias accipere perpetuò interdicatur, nec etiam alicui quovis modo ſuper ſe portare licitum exiſtit. Poterunt tamen Superiores pro neceſſitatibus Infirmorum ac fratribus induendis per amicos ſpirituales aut locorum Procuratores de ſcientia Conventus pecunias undecumque provenientes ſine quavis cauſa recipi facere, & per eoſdem in capſa quatuor clauſituris clauſa reponere, & de ſcientia Conventus reponi facere, quarum una clavis ſit penes ſuperiorem, alteram teneat ad hoc ſpecialiter electus, & alteram Sacriſta, altera apud domeſticum ſęcularem, vel oblatum & omnes ſint pręſentes quando aperitur arca; Correctori igitur cunctæ eleemoſinæ offerantur, & ſicut dictum expendantur, nullique abſque ejus licentia & conſenſu liceat quidquam, etiam ſi minimum ſit alicui accomodare, aut extra domum largiri. De Arca Communi.

CAPITULUM VII.

§.11. Quoniam teſtante ſcriptura multa ex jejunio naſcuntur bona, ideo quilibet carnem ſuam domare ſollicitus ſit jejuniis & abſtinentia eſus & potus, quantum valitudo permittit, & primum omnes vigiliæ, quas mandat Eccleſia ſanctaque Quadrageſima a Dominica Quinquageſimæ incipientes, a nobis inviolabiliter obſerventur; a feſto omnium Sanctorum excluſive uſque ad feſtum Nativitatis Domini, cæteriſque temporibus quarta, & ſexta feria ſolliciti ſimus jejunare, aliis autem temporibus, & ſolemnitatibus devotis poſſint, qui volunt, de licentia Correctoris jejunare, qui ſi eorum inſpecta qualitate Corrector nolit eis permittere, ſufficiat eis bona voluntas, tempore vero peregrinationis aut alicujus manifeſtæ neceſſitatis non teneantur fratres jejunio corporali, poterit tamen Corrector ſuper his jejuniis cum fratribus ſecundum Deum diſpenſare. Cum autem aliquis non poterit jejunare, non tamen extra ſolitam horam prandii aliquid De Jejuniis.

Digitized by Google

ctiores habere debebunt. Laici vero qui neſciunt literas de mane audita Miſſa, exercitiis ſibi a Patre injunctis, una hora aut duabus invigilent; ſumptoque prandio totidem ac pluribus ſi oportuerit, reminiſcentes ſcripturę dicentis, qui non laborat non manducet.

CAPITVLVM VIII.

Silentio. §.12. Cum de omni verbo otioſo in noviſſimo die diſtrictiſſimo Judici ſimus rationem reddituri, idcirco a verbis quę ſine fructu ſunt, unuſquiſque ſemper, & ubique refręnet linguam ſuam, dictoque Completorio omnes ſileant uſque ad primam, ſemperque in Eccleſia clauſo Refectorio in dormitoriis atque coquina ſilentium obſervetur; Siquidem tamen in dicto tempore prętaxatis locis neceſſario dicendum contigerit, verbis paucis demiſſe dicatur, potiſſimeque Novitii ſilentium Novitiis. ſervent primo ingreſſionis ſuę anno cum nemine Seculari aut Religioſo, qui de familia noſtra non ſit ſine Patris auctoritate, & ſocio deputato audiente loquentes. Nullus etiam profeſſus quicquam ſingulare, abſque Patris conſenſu facere audeat, cum diabolus ſæpenumero ſub ſpecie boni ea homini perſuadeat, quibus aut infirmetur aut cuneus efficiatur: quod ſi fecerit a Patre mulctetur, eoque non ſanctitati, ſed ſtultitię aut ſuperbiæ id adſcribendum eſt, nec præſumat quis quavis occaſione, vel cauſa alterum defendere fratrem, etiamſi quacumque ſanguinis propinquitate jungantur; Quoniam exinde graviſſima ſcandalorum occaſio ſolet oriri; nullus etiam quovis modo occaſione vel cauſa cum Superioribus ſuis contendere verbis ſeu pertinaciter ſuper quacumque re etiam juſta ſe defendere pręſumat, ſed breviter, & humiliter ad interrogata reſpondere, eorumque præceptum, correctionem, & juſſionem, dummodo non ſit contra Deum, animam ſuam, & regulam noſtram cum manſuetudine, & caritate perfecta ſuſcipere, ac celeriter, & ſine mora perficere ſtudeat. Caveant etiam fratres, ne Novitiorum occaſione ſeu alia quavis cauſa matres ſuas aut ſorores, nec quaſcumque mulieres Clauſtrum, Refectorium, coquinam, dormitorium, infirmariam, nec etiam hortum intrare, aut ipſos infirmos viſitare permittant, quacumque eſſent affinitate cuicumque conjunctę, contrafacienannuat, & antequam diſcumbant fratres omnibus in ordine ſuo e regione poſitis fiat benedictio, in qua lecturus tantum benedictionem petens dicat: Jube domne benedicere: refectiſque corporibus omnibus, ut in benedictione poſitis: Deo debitæ gratię agantur; In refectoriis autem noſtris Sęculares nullo pacto cum fratribus manducent, nec fratres cum commode noſtris in locis comedere poſſint, in Sęcularium domibus recumbant, dicente Hieronymo ad Paulinum de inſtitutione Clericorum Sęcularium & maxime potentum communia dempta; Hoſpites tamen hilari corde, & vultu placido ſuſcipiantur, eorumque curam gerat is, & non alter cui Pater mandaverit, non homini ſed Deo exiſtimans ſe ſervire, quia dicit Dominus; qui hos recipit, me recipit & alibi: quod uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis: qua etiam ſententia convincimur pauperes fratres inter nos deſpici non debere, ſec nobis magis invicem Deum honorare; Illi ergo qui aliquid videbantur eſſe in ſęculo, non habeant faſtidio fratres ſuos, qui ad iſtam ſanctam Societatem ex paupertate venerint, magis autem ſtudeant non de parentum divitum dignitate, ſed de pauperum fratrum ſocietate gloriari. Non extollantur ſi communi vitæ aut Eccleſię aliquid de ſuis facultatibus contulerint, ne de ſuis divitiis magis ſuperbiant, quam ſi eis in ſæculo fruerentur: rurſus etiam qui nil habebant in ſæculo, non ea quærent in Monaſterio, quæ nec foris habere potuerunt, ſed tamen eorum infirmitati, quod opus eſt, tribuatur, etiamſi paupertas eorum quando foris erant, nec ipſa neceſſaria poterat invenire, non tamen ideo putent ſe eſſe felices, quia invenerunt victum & tegumentum, quale foris invenire non potuerunt, nec erigant cervicem, quia aſſocientur eis, ad quos foris accedere non audebant, ſed ſurſum cor habeant, & terrena vana non quærant, priſtinam paupertatem ante oculos ſemper habentes, ne ſi de religioſo habitu ſe ſuperbientes erigant, illo indignos eſſe omnino ſe demonſtrent.

Hoſpitibus. Mutua Charitate. Humilitate.

CAPITVLVM X.

§.14. Quoniam peccatum, quod per pænitentiam non diluitur mox ſuo pondere ad aliud trahit, unuſquiſque ſemel ſingulis

gulis

Digitized by Google

Capitulo culpas ſuas generaliter ſi antea particulariter dictæ fuerint in medium ferant, veniam mutuo deprecantes, & ſi quis convicio vel maledicto vel alicujus criminis objectu aliquem læſerit, meminerit ſatisfactione curare quod fecit, & illum qui læſus eſt, ſine deceptione dimittere, ſi autem invicem ſe leſerint, invicem relaxare debebunt per aliorum orationes, & monitiones: melior eſt autem qui quamvis ira ſæpe tentetur, tamen impetrare feſtinat ut ſibi dimittat, cui ſe feciſſe agnoſcit injuriam, quam qui tardius iraſcitur, & ad petendam veniam tardius inclinat. Qui autem nunquam vult petere veniam aut non ex animo petit ſine cauſa eſt in Monaſterio, etiam ſi inde non projiciatur proinde vobis a verbis durioribus parcite, quæ ſi emiſſa fuerint de ore veſtro, non pigeat ex veſtro ore proferre medicamenta, unde facta ſunt vulnera, ſicque vobis invicem parcatis, ut nec poſtmodum illius ſe injuriæ memores ſint, memoria enim malitiæ injuria eſt, complementum furoris, cuſtodia peccati, odium juſtitiæ, ſagitta rubiginoſa, venenum animæ, diſſipatio virtutum, vermis mentis, confuſio orationis, laceratio petitionum, quæ fiunt Deo, alienatio charitatis, clavis fixus in anima, iniquitas nunquam dormiens, peccatum nunquam deficiens, & mors quotidiana, iſtud namque vitium eſt tenebroſum, & ſuper omnia alia vitia; faciatis igitur ceſſare iram; & occidatis malitiæ memoriam, quia vivente Patre generatur filius, ſed qui poſſidet charitatem, repellit a ſe ſuam adverſariam vindictam, qui verbo retinet inimicitiam, auget ſibi laborem inutilem.

CAPITULUM XI.

De commercio cum Sæcularibus: & charitate inter Fratres ſervanda.

§. 15. Fratres locum exituri ut eos Deus a peccatis tueatur, quæ per ſenſus corporis animam occidunt, Eccleſiam ſi videbitur reviſitent ſe Deo commendantes, & a Patre benedictionem humiliter petentes id idem poſt reditum faciant, ut ſi extra domum deliquerint, per orationem, & benedictionem ſibi remittatur: Nullique extra clauſuram Conventus abſque ejuſdem Patris licentia, & abſque Socio & benedictione exire præſumant, & quando vadunt extra Conventum ſimul ambulent, cum venerint quo vadunt ſimul ſtent, & quos viderint homines mollibus veſtimentis, & coloratis indutos, uti cimunia, ad quę ingrediuntur ſęculares, cauſa ſcilicet prædicationis, vel elemoſynæ petendæ, nec cum per Mundum incedunt, aliquorum literas portent, niſi eis a Superiore de ipſis literis portandis ſpecialiter & expreſſe injunctum fuerit, ne hac occaſione inter fratres vel de fratribus ſcandalum oriatur.

CAPITULUM XII.

De Vagis & Criminoſis, & qua quiſque ſit pœna puniendus.

§. 16. Ad bonorum autem confirmationem, & girovagorum, & inſtabilium errorem volumus, & ſtatuimus, quod quicumque ab aliquo locorum noſtrorum abſque Patris licentia diſceſſerit; aliiſque in locis per tres Menſes in carcere retineatur, ſimiliter faciat illis qui Provinciam exeunt; ſimili pœna plectentur inobedientes, ſuperbi, rebelles, & contumaces juſſa Patrum, & Superiorum ſuorum contemnentes, proprietarii pecuniam, aut quicquid Superior non dederit abſcondentes, ipſam etiam pecuniam tangentes, aut ſuper ſe portantes. inſuper ſanctam infringentes caſtitatem, quod Deus avertat, in hoc caſu poterit Superior injungere jejunium in pane, & aqua bina vice in hebdomada, & diſciplinam ſecundum exigentiam delicti. Volumus etiam, quod ſi ipſe Generalis fecerit contra vitam noſtram quadrageſimalem, & in alios inciderit caſus, ipſo facto quod fuerit depræhenſus a duobus diſcretis ejus Sociis ab officio ſuſpendatur uſque ad Capitulum Generale, in quo legitime puniatur; ſimiliter etiam puniantur Provinciales & Correctores locorum.

CAPITULUM XIII.

§. 17. Univerſi fratres unum de iſtius Congregationis fratribus teneantur ſemper habere in generalem Correctorem triennalem, & ſervum totius religionis; ad Capitulum autem generale, quod ſingulis trienniis ſit omnes Provinciales, & diſcreti diſcretorum Provinciarum teneantur convenire, qui omnia habebunt agere ad manutenendam Religionem. De tribus autem in tribus annis fiat nova electio Generalis Correctoris, virique duo diſcreti illi dentur in Socios, cum quibus in viſitatione ſua negocia ardua Religionis mature tractet. Volumus autem quod fiat electio Provincialis de tribus annis in tri-

Correctore Generali.

Ex Capitulo.

Provincialis electione.

men quando Generalis Corrector viſitat aliquem, quem cognoverit prudentem, poterit appellare, & de factis Monaſterii interrogare; ipſi autem laici magnam barbam portantes aliis ſacra miniſteria celebrantibus devote ſerviant, laboribuſque & exercitiis ſibi a Patre injunctis ſe occupent, & de ſpiritualibus negotiis, niſi in quantum Correctori videbitur intromittere ſe non habeant. In generali autem Capitulo poterunt fieri ſtatuta, & ordinationes a Fide Catholica, & Sanctorum Canonum inſtitutionibus, regulaque noſtra hujuſmodi non deviantia, & hujuſmodi regulæ, & vitæ obſervantia auctoritate Apoſtolica ſemel & pluries ac toties quoties opus fuerit poterunt corrigi, & emendari, & diminui, & alia fieri quæ volumus.

§. 18. Nulli ergo &c.

Dat. die 16. Febr. 1493. An. I. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, quarto Kalendas Martii Pontificatus noſtri anno Primo.

III.

Contra ſibimet jus dicentes, aut Cavalcatam aut hominum miſſionem facientes in Statu Eccleſiaſtico.

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. INter multiplices curas, quæ nobis ex Apoſtolatus officio incumbere dignoſcuntur, illam libenter amplectimur, per quam proviſionis ope, Civitates, Terræ, & loca Romanæ Eccleſiæ, mediate, & immediate ſubjecta in pacis amœnitate, & quietis tranquillitate valeant conſervari: & nemo ſibi jus dicere, ac juſtitiæ limites tranſgredi inordinata voluntate præſumat, ſed quod ſibi credit alter adverſus alterum forte competere, coram judice juſtitiam reddente proſequatur, & ſiqui ita temerarii fuerint, ut ſecus facere præſumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis ſubditis tranſeant in exemplum, nec incentivum præbeant delinquendi.

Cauſæ hujus Conſtitut. §. 1. Sane etiam antequam ad apicem ſummi Apoſtolatus divina favente clementia perturbans, ac ſcandala non parva ſuſcitans, non ſine animarum periculo, dignitatis, & auctoritatis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ præjudicio, & detrimento, pernicioſo quoque exemplo, & cum ſcandalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum temporali dominio ejuſdem Romanæ Eccleſiæ ſic ſubjectorum, proſpero, & felici regimine tanto propenſiorem curam gerere debemus, quanto illorum cura ſpecialius dignoſcitur nobis eſſe commiſſa, quique eos (utpote peculiares noſtros, & dictæ Eccleſiæ filios in viſceribus gerimus caritatis) cupientes ut Provinciæ, Civitates, Terræ, Caſtra, & loca prædicta, turbationibus, & ſcandalis quibuſcumque ſemotis in pace, & concordia conquieſcant, ac proſperis ſucceſſibus gratulentur, temerariorumque auſus reprimere, & eos tali plectere pœna, ut ceteris ſint in exemplum, & tandem metus pœnæ ſit pœna malorum, Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera, & matura deliberatione, ac ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, univerſis, & ſingulis tam laicis, quam Eccleſiaſticis cujuſcumque ſtatus, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, necnon Communitatibus, Univerſitatibus Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ, mediate, vel immediate ſubjectorum, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium diſtricte præcipiendo mandamus, & inhibemus.

§. 2. Ne aliquis eorum contra alium ſibimet jus dicere, aut guerram, vel exercitium, ſeu alias hujuſmodi coadunationes, & (ut vulgo dici ſolet) cavalcatas (niſi de noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Rom. Pont. canonice intrantium, aut Officialium noſtrorum, & eorumdem ſucceſſorum ad id ſufficientem facultatem habentium ſpeciali licentia) facere, vel movere, ac per hoſtiles incurſus, ſeu violentias, Civitates, Terras, Caſtra, & loca prædicta occupare, invadere, vel etiam retinere, ſeu aliquem domo propria, Civitate, Caſtro, vel loco expellere, capere, tenere, aut ad vindictam, vel ultionem aliquam proſilire, quavis occaſione, vel cauſa, Prohibitio faciendi Cavalcatas, & coadunationes, vel invaſiones & occupationes.

etiam feudis, locationibus, & conceſſionibus quibuſcumque privatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos nunciamus, & declaramus. Necnon Civitates, Terras, Caſtra, & loca prędictę Camerę Apoſtolicę ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus confiſcamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe volumus. Sicque contravenientes pro rebellibus ejuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos, ac vaſſallos, ac etiam Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum prędictorum Caſtellanos a quocumque fidelitatis juramento, quo ſi ipſi eſſent quomodolibet adſtricti, penitus abſolventes. Civitates quoque, Terras, Caſtra, & loca prædicta, ſi ad ejuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, & etiam quorumcumque eis conſilium, auxilium, vel favorem quovis modo, directe, vel indirecte, publice, vel occulte præſtantium, etiam quacumque, eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur, quos hanc conſtitutionem declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſubjacentes interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec ibidem fuerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, &c.

Ut autem præſentes, &c.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 1. April.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo tertio, Kalendis Aprilis Pontificatus noſtri Anno I.

... pagandæ zelumque commendat.

fides Catholica, Chriſtiana religio, noſtris præſertim temporibus exaltetur, ac ubilibet amplietur, & dilatetur, animarumq. ſalus procuretur, ac barbaricę nationes deprimantur, & ad fidem ipſam reducantur. Unde cum ad hanc ſacram Petri Sedem Divina favente clementia (meritis licet imparibus) evecti fuerimus, cognoſcentes vos tamquam veros Catholicos Reges, & Principes, quales ſemper fuiſſe novimus, & a vobis pręclare geſta toti pene jam Orbi notiſſima demonſtrant, nedum id exoptare, ſed omni conatu, ſtudio, & diligentia, nullis laboribus, nullis impenſis, nulliſque parcendo periculis, etiam proprium ſanguinem effundendo efficere, ac omnem animum veſtrum, omneſque conatus ad hoc jam dudum dedicaſſe, quemadmodum recuperatio regni Granatæ a tyrannide Saracenorum hodiernis temporibus per vos, cum tanta Divini nominis gloria, facta teſtatur, digne ducimus non immerito, & debemus illa vobis etiam ſponte, & favorabiliter concedere, per quæ hujuſmodi ſanctum, & laudabile ab immortali Deo coeptum propoſitum in dies ferventiori animo ad ipſius Dei honorem, & imperii Chriſtiani propagationem proſequi valeatis.

Eo ducti Regnum Granatæ e Saracenorum manibus vindicatum.

Chriſtophorum Columbum ad remotas, incognitaſque regiones cum apta Claſſe delegant, ut gentes agnoſcant J. C.

§.1. Sane accepimus, quod vos dudum animum propoſueratis aliquas inſulas, & terras firmas remotas, & incognitas, ac per alios hactenus non repertas quærere & invenire, ut illarum incolas, & habitatores ad colendum Redemptorem noſtrum, & fidem Catholicam profitendum reduceretis, hactenus in expugnatione, & recuperatione ipſius regni Granatæ plurimum occupati hujuſmodi ſanctum, & laudabile propoſitum veſtrum ad optatum finem perducere nequiviſtis, ſed tandem ſicut Domino placuit, regno prædicto recuperato, volentes deſiderium adimplere veſtrum, dilectum filium Chriſtophorum Columbum, virum utique dignum, & plurimum commendandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis, & hominibus ad ſimilia inſtructis, non ſine maximis laboribus, & periculis ac expenſis deſtinaſtis, ut

in Cœlis eſſe, ac ad fidem Catholicam amplexandum, & bonis moribus imbuendum ſatis apti videntur, ſpeſque habetur quod ſi erudirentur, nomen Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti in terris, & inſulis prædictis fateretur, ac præfatus Chriſtophorus in una ex principalibus inſulis prædictis, jam unam turrim ſatis munitam, in qua certos Chriſtianos, qui ſecum iverant, in cuſtodiam, & ut alias inſulas, & terras firmas, remotas, & incognitas inquirerent poſuit, conſtrui, & ædificari fecit.

In quibus reperta fuerunt pretioſa diverſi generis.

§.3. In quibus quidem inſulis, & terris jam repertis, aurum, aromata, & aliæ quamplurimę res pretioſę diverſi generis, & diverſæ qualitatis reperiuntur.

Rex & Regina gentes illarum Inſularum ad fidem Catholicam inducere ſtudebant.

§.4. Unde omnibus diligenter, & præſertim fidei Catholicæ exaltatione & dilatatione (prout decet Catholicos Reges & Principes) conſideratis, more progenitorum veſtrorum claræ memoriæ Regum, terras firmas & inſulas prædictas, illarumque incolas & habitatores vobis divina favente clementia ſubiicere, & ad fidem Catholicam reducere propoſuiſtis.

Ad quod Pont. eos enixe hortatur.

§.5. Nos igitur hujuſmodi veſtrum ſanctum & laudabile propoſitum plurimum in Domino commendantes, ac cupientes, ut illud ad debitum finem perducatur, & ipſum nomen Salvatoris noſtri in partibus illis inducatur, hortamur vos quam plurimum in Domino, & per ſacri lavacri ſuſceptionem, qua mandatis Apoſtolicis obligati eſtis, & viſcera miſericordiæ Domini noſtri Jeſu Chriſti attente requirimus, ut cum expeditionem hujuſmodi omnino proſequi, & aſſumere proba mente orthodoxæ Fidei zelo intendatis, populos in hujuſmodi inſulis & terris degentes ad Chriſtianam religionem ſuſcipiendum inducere velitis, & debeatis, nec pericula nec labores ullo umquam tempore vos deterreant, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod Deus omnipotens conatus veſtros feliciter proſequetur.

Eiſque concedit ad hoc Inſulas, & Terras firmas inventas & inveniendas verſus Occidentem, & Meridiem.

§.6. Et ut tanti negotii provinciam Apoſtolicæ gratiæ largitate donati liberius & audacius aſſumatis, Motu proprio, non ad veſtram vel alterius pro vobis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes inſulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem tivitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti proximi præteritum: a quo incipit annus pręſens milleſimus quadringenteſimus nonageſimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos veſtros inventæ aliquæ prædictarum inſularum, auctoritate omnipotentis Dei nobis in beato Petro conceſſa, ac Vicariatus Jeſu Chriſti, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Civitatibus, Caſtris, locis, & Villis, juribuſque & juriſdictionibus ac pertinentiis univerſis vobis, hæredibuſque & ſucceſſoribus veſtris (Caſtellę & Legionis Regibus) in perpetuum tenore præſentium donamus, & aſſignamus: Voſque & hæredes ac ſucceſſores præfatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda poteſtate, auctoritate, & juriſdictione, facimus, conſtituimus, & deputamus.

Declarat non tollere jus quæſitum aliis Principibus Chriſtianis, qui illas tunc poſſedisſent.

§.7. Decernentes nihilominus per hujuſmodi donationem, conceſſionem, & aſſignationem noſtram nulli Chriſtiano Principi, qui actualiter pręfatas inſulas & terras firmas poſſederit uſque ad dictum diem Nativitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti jus quæſitum ſublatum intelligi poſſe, aut auferri debere. Et inſuper mandamus vobis in virtute ſanctæ obedientiæ (ſicut pollicemini, & non dubitamus pro veſtra maxima devotione & regia magnanimitate vos eſſe facturos) ad terras firmas & inſulas prędictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad inſtruendum incolas & habitatores præfatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum deſtinare debeatis, omnem debitam diligentiam in præmiſſis adhibentes.

Regem vero hortatur ut probos, doctoſque viros illuc deſtinet.

§.8. Ac quibuſcumque perſonis, cujuſcumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam eo ipſo ſi contra fecerint incurrant, diſtrictius inhibemus, ne ad inſulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem, fabricando & conſtruendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum, ſive terrę firmæ, & inſulę ioventæ & inveniendę ſint verſus Indiam, aut verſus aliquam quamcumque partem, quæ linea diſtet à qualibet inſularum, quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo vierde, centum leucis, ver-

Prohibet aliis acceſſum ad alias Inſulas pro mercibus habendis abſque Regis licentia.

Digitized by Google

nalis.
Dat.P. Au. to die 4. Maii.

§.10. Verum quia difficile foret &c.
Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo, nonageſimo tertio, quarto nonas Maii, Pontificatus noſtri Anno primo.

V.

Ex regeſt. in Archiv. Vat.

Translatio Epiſcopalis dignitatis Sabinen. ad Eccleſiam S.Liberati Terræ Malleani: quæ quidem Terra Civitatis titulo inſignitur.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanæ Eccleſiæ de cæterarum Eccleſiarum ſtatu ſolicitudo.

SAcroſancta Romana Eccleſia, quæ ſuper univerſas Orbis Eccleſias obtinet divina inſtitutione primatum, circa ſtatum Eccleſiarum omnium præſertim Cathedralium, earumque, ac perſonarum illis præſidentium, & in illis dignitates, ac canonicatus, & præbendas, necnon alia beneficia Eccleſiaſtica obtinentium profectus, & commoda, velut pia mater de filiorum neceſſitate ſollicita vigilanter excogitat, & prudenter intendit, & quandoque etiam per miniſterium translationis earundem Eccleſiarum, ac commode, prout locorum, & temporum qualitas exigit, & illarum utilitas perſuadet, Eccleſiarum ipſarum ſtatui, ac locorum aliorum inſignium decori, dignitati, & venuſtati ſtudet efficaciter providere.

Eccleſiæ Sabinen incommoda ſituatio.

§.1. Sane attendentes, quod Eccleſia Sabinen., quæ Epiſcopi Cardinalis exiſtit, olim antiquis temporibus inſignis fuit, ac cui Venerabilis Frater noſter Oliverius Epiſcopus Sabinen ad præſens præeſſe dignoſcitur, in loco campeſtri deſerto, & a nemine habitato eſt conſtituta, adeout ad Eccleſiam ipſam ad divina officia, quæ inibi ob loci indiſpoſitionem minime celebrantur, audiendum nullus confluat, nec Archipresbyter ejuſdem Eccleſiæ, quę inibi majorem poſt Pontificalem obtinet dignitatem, ac Canonici, & alii Clerici in illa reſidere poſſint, nec etiam Epiſcopalem, Archipresbyteralem inibi dignitatem obtinens principalem, & ſex Canonicos præbendatos habens exiſtit, eſſe munitam, & benedicente Domino populoſam, & ſatis accommodam, ut titulo, & honore Civitatis decoretur, Sedeſque Epiſcopalis inibi inſtituatur, dictaque Eccleſia Sancti Liberati in Cathedralem Eccleſiam Sabinen. nuncupatam erigatur, ac domibus ædificiis, & officinis neceſſariis pro Epiſcopo Sabinen., & dilectis filiis Capitulo dictæ Eccleſiæ Sabinen., ac aliis Clericis, & beneficiatis in illa, qui apud dictam erigendam Eccleſiam congrue morari, & divinis officiis intendere, ac alia ad divinum cultum pertinentia melius, & commodius adimplere valeant, ornetur, & ędificetur.

§.2. Habita ſuper hiis cum Fratribus noſtris deliberatione matura Terram Malliani in Civitatem cum titulo, & honore Civitatis, & Eccleſiam Sancti Liberati hujuſmodi accedente etiam in hiis dilectorum filiorum moderni dictæ Eccleſię Sancti Liberati Archipresbyteri, & Capituli expreſſo conſenſu in Cathedralem Eccleſiam, cui etiam præfatus Oliverius Epiſcopus, ut hactenus dictæ antiquæ Eccleſiæ præfuit, præſit, auctoritate Apoſtolica de Fratrum prædictorum conſilio, perpetuo erigimus: ita quod de cætero dicta terra Civitas exiſtat, & illa Sabinen. Civitas, & Eccleſia Sancti Liberati Cathedralis, & Sabinenſis Eccleſia nuncupetur, inibique ſit Sedes Epiſcopalis Sabinen., ac Archipresbyteratum, necnon Canonicatus, & præbendas, & alia Beneficia Eccleſiaſtica dictę Eccleſię Sabinen. illiuſque perſonas ad dictam Eccleſiam ſic erectam transferimus, dictæque Eccleſiæ Sabinen. antiquæ poſſeſſiones, & bona omnia cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis eidem erectæ Eccleſiæ, illiuſque Epiſcopali menſæ perpetuo applicamus, appropriamus, & aſſignamus.

Eam erigit in Civitatem & Eccleſiam S. Liberati in Cathedralem

§.3. Statuentes, & ordinantes quod Archipresbyter dictę Eccleſię erectę etiam quandiu vitam duxerit in humanis Archipresbyter dictæ Eccleſiæ Sabinen. erectæ, qui tamen inibi dignitatem ſecundam obtineat, & ſimiliter Canonici illius Canonici inibi remaneant; quodque cedentibus vel decedentibus ſimul vel ſucceſſive Archipresbyteratus, ac Canonicatus, & præ-

Numerum Canonicor. deſignat.

Digitized by Google

Cuique Canonico reditus ſuos dat.

§.4. [illegible]
& proventus dictorum Archipresbyteratuum, ac Canonicatuum, & præbendarum, poſtquam ad dictum numerum redacti fuerint, in unam maſſam redigantur, & Archipresbyter duas, ac Canonici inibi reſidentes, & divinis officiis inſiſtentes ſingulas integras, ac duo beneficiati præfati dimidiam portiones percipiant, & fructus ſic cedentium, vel decedentium Canonicorum interim Archipresbytero, & aliis Canonicis accreſcant, ac cura animarum Parrochianorum dictæ Eccleſiæ Sancti Liberati per Archipresbyterum, & Canonicos præfatos, vel alios Presbyteros, ad nutum eorum amovibiles diligenter exerceatur, & deſerviatur inibi laudabiliter in divinis.

Obſtantibus derogat.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ſtatutis quoque, & conſuetudinibus dictarum Eccleſiarum juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Antiquæ Eccleſiæ ſtatui providet.

§.6. Volumus autem quod in dicta Eccleſia antiqua Sabinen. Epiſcopus pro tempore exiſtens Sabinen., & Capitulum præfati per aliquem idoneum Presbyterum in divinis laudabiliter deſerviri facere, ac Archipresbyter, & Canonici præfati in feſto Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis Miſſam ac Veſperas ſolemniter celebrare omnino teneantur, nec illa, & Cæmeterium ejus ad prophanos uſus, velut hereditas redigantur, quodque Epiſcopus & Capitulum, ac Canonici præfati, & Clerici, qui in dicta Eccleſia nova poſt hujuſmodi erectionem pro tempore erunt omnibus, & ſingulis privilegiis libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, prerogativis, & indultis gaudeant, & utantur, quibus uti potiri, & gaudere in dicta Eccleſia antiqua conſueverunt, potuerunt, & debuerunt.

Antiqua Privilegia Canonicorum confirmat.

§.7. Decernentes ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 18. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo quinto, quarto decimo Kalen. Octobris, Pontificatus noſtri Anno Quarto.

Religionis ſplendor ubique elucescat, ut ſi quid in ea devium, & ab honeſtate diſſonum inveniatur, procul abjiciatur, palmiteſque novi plantentur, per quorum ſuavitatis odorem, Religio ipſa refloreſcat, & in domo Domini parturiat dignos fructus.

Fratres hujuſmodi Congregationis vota ſimplicia emittentes, ſæpe ad ſua revertebantur.

§ 1. Sane pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis, ſeu Societatis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitę nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod in aliquibus Civitatibus, & locis aliis Italiæ ſunt nonnullæ domus Virorum laicorum ejuſdem Congregationis, qui mendicantes ſunt, & in communi in eiſdem domibus vivunt, certum & determinatum habitum Religioſorum eis a fel. rec. Innocentio Papa Octavo prędeceſſore noſtro conceſſum deferentes. Qui etiam poſt annum, obedientiam, paupertatem, & caſtitatem, in manibus unius ex dicta Congregatione ſimpliciter vovent, & promittunt, poteſtque unus quiſque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, ſeu lares proprios, habitu prędicto ſuo dimiſſo, pro ſuæ voluntatis libito, ſe transferre. Quo fit ut plures jam multis annis in dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem libere recedunt, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occaſio præbetur, & perſonæ dictæ Congregationis in earum mentibus, & ſtatu non parum inquietantur. Quare pro parte tam Joannis Vicarii, quam totius Congregationis hujuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ad obviandum pręmiſſis, ac pro ſalubri manutentione, & conſervatione dictæ Congregationis, opportune providere de Apoſtolica dignitate dignaremur.

Tota Congregatio Papæ ſupplicat pro opportuno remedio.

Eam itaque Regulæ S. Auguſtini ſubjicit, votiſque ſolemnibus.

§.2. Nos igitur cupientes Congregationem ipſam ad divini nominis laudem feliciter conſervari, ipſumque Joannem Vicarium, & ſingulos in hujuſmodi Congregatione a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſen-

Digitized by Google

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. d.e 7. Ian. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto, ſeptimo Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

VII.

De Titulo Crucis Domini N. Jeſu Chriſti Salvatoris, die ultima Dominicæ menſis Januarii 1492. in Eccleſia S Crucis Hieruſalem nuncupatæ de Urbe invento. Conceditur plenaria Indulgentia, hanc Eccleſiam die illa viſitantibus.

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Univerſis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem, & Apoſt. Benedictionem.

Exordium. §.1. ADmirabile Sacramentum vivificæ Crucis, cujus ſignum erit in cœlo, dum Dominus ad judicandum venerit, intra noſtræ mentis arcana revolventes, & pia conſideratione penſantes, quod in ligno ejuſdem Sanctiſſimæ Crucis Dominus noſter Jeſus Chriſtus pro humani generis ſalute mortem ſubire non abnuit, ut nos de morte ad vitam revocaret; dignum, immo potius debitum reputamus, Eccleſias, & loca ſub ipſius Sanctiſſimæ Crucis nomine dedicata, & preſertim in Urbe conſiſtentia, gratioſis indulgentiarum, & remiſſionum muneribus decorare, ut per hoc, & tanti ſacramenti jugis memoria in mentibus Chriſtifidelium permaneat, & ipſi Chriſtifideles, ipſius Domini gratia eos præveniente, felicitatis præmia conſequi mereantur eterna.

Qua occaſione, quando, & ubi inventus ſit titulus, de quo in Rubrica. §.2. Cum itaque nuper, videlicet Anno a Nativitate ejuſdem Domini Noſtri Jeſu Chriſti milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ultima Dominica menſis Januarii, dum bo. mem. Petrus tit. Sanctæ Crucis in Hieruſalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat, eamdem Eccleſiam digno ornatu reparari faceret, in altiori pariete teſtudinis dictæ Eccleſię reſiam confluant, quo ex hoc ibidem, dono cœleſtis gratiæ uberius conſpexerint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, vere pœnitentibus, & confeſſis, qui Eccleſiam ipſam in ultima Dominica menſis Januarii cujuslibet anni, a primis Veſperis uſque ad occaſum ſolis ipſius Dominicæ, devote viſitaverint, annuatim omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus & elargimur, preſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quod ſi alias viſitantibus dictam Eccleſiam aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura, eadem die per nos conceſſa fuerit, præſentes literæ nullius ſint roboris, vel momenti.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto, quarto Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno quarto. Dat. P. An. 4. die 29. Julii.

VIII.

Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini, quod officium Sacrarii Apoſtolici, per unum ex eis exerceatur.

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

AD ſacram Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Religionem, quam in caritatis viſceribus pia veneratione ſemper habuimus, & habemus, noſtræ dirigentes conſiderationis intuitum; & attente proſpicientes, quod ipſius Religionis palmites per univerſum Orbem diffuſi, eorum claris moribus, & exemplari vita ac ſingulari doctrina in agro militantis Eccleſiæ fructus honoris, & honeſtatis continue afferunt ſalutares: dignum quin po- Proœmium.

vit.

naſterii S. Sebaſtiani extra muros Urbis Ciſtercien. Ordinis, dictæ Capellę modernus Sacriſta, autequam in Abbatem ipſius Monaſterii per fel. rec. Sixtum Papam IV. Prędeceſſorem noſtrum præficeretur, dicti Ordinis Eremitarum profeſſor foret; tamen quia dum de perſona ſua eidem Monaſterio tunc certo modo vacanti proviſum fuit, ipſe ad dictum Ciſtercien. Ordinem translatus extitit: ac etiam quia in certo libro ceremoniarum dictę Capellę per nonnullos tempore piæ mem. Innocentii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri compilato ſcriptum invenitur, Officium prędictum alicui Religioni non deberi, ſed cuicumque (dummodo Prælatus Eccleſiaſticus exiſtat) conferri poſſe. Et propterea dilecti filii Marianus de Genezano Prior generalis, cęterique profeſſores ipſius Ordinis Eremitarum formident dictam Religionem jure ſeu privilegio obtinendi, ac regendi, & gubernandi dictum officium in poſterum fruſtrari poſſe.

Hic modo Pontifex hoc indultum eidem Ordini in perpetuum concedit.

§.2. Nos, ad quos pertinet tam Religionis ipſius, cui ſingulari devotione afficimur; quam fidelium omnium privilegia, & jura conſervare & tueri, ne Religio ipſa ſuper dicto officio in poſterum moleſtetur, providere cupientes, motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacriſtæ prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum profeſſori, quamvis aliter Prelatus Eccleſiaſticus non exiſtat, committi, concedi, & aſſignari debeat.

Clauſulæ hujus conceſſionis præſervativæ.

§ 3. Decernentes quamcumque commiſſionem, conceſſionem, & aſſignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas deſuper pro tempore confectas, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias, ac alias, & fortiores, & efficaciores clauſulas in ſe continentes, etiamſi in illis de præſentibus de verbo ad verbum & cum illarum totali inſertione mentio haberetur, & illis expreſſe derogaretur, & quæcumque pro tempore inde ſecuta, nulla, irrita, & inania, nulliuſque fore roboris, vel momenti.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.4. Non obſtantibus præmiſſis &c.

§.5. Nulli ergo &c.

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Univerſis Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, cenſuariis, fictuariis, emphyteutis, ſive adminiſtratoribus Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa Conſtitutionis.

CUM ex relatione dilecti filii Mariani de Civinis Fiſci noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Procuratoris intellexerimus, quamplures ex vobis in ſolutione jurium, regalium, cenſuum, feudorum, canonum, emphiteuticorum, tallearum, perpetuarumque reſponſionum per vos eiſdem Eccleſiæ, & Cameræ debitorum quampluribus annis contra juramenta per vos in inveſtituris veſtris præſtita, ac formas, & tenores ipſarum inveſtiturarum, & conceſſionum, juriſque diſpoſitionum, ſpecialeſque monitiones per alias literas noſtras per nos vobis factas in terminis ſtatutis, & conſuetis ceſſaſſe, & ceſſare, in grave dictæ Cameræ præjudicium, & detrimentum, ſub prætextu etiam aliquando, quod nonnulli ex vobis prætendunt ſe creditores dictæ Cameræ, & compenſationes licet contra juris diſpoſitionem facere nituntur.

Monet debitores Cameræ Apoſt. ut canones cenſus &c. ſolvant ſub pœnis hic expreſſis.

§.1. Nos qui aliena jura tuemur, nolentes jura dictæ Eccleſiæ, & Cameræ negligere, omnemque diſceptationis materiam ſubmovere intendentes, ut in terminis ſolutionum debitorum hujuſmodi nullus veſtrum dilationem aut compenſationem, vel excuſationem allegare præſumat, vos, & quemlibet veſtrum cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præminentiæ exiſtat, tenore præſentium ſub excommunicationis, ac omnis juris Vicariatus, Gubernii, & feudorum ſive cenſuum, & emphiteuticorum bonorum hujuſmodi a dicta Sede ſive Camera Apoſtolica quomodolibet conceſſorum privationis, pœnis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in vos, & quemlibet veſtrum, niſi monitionibus, & mandatis hujuſmodi cum effectu parueritis, ferimus in his ſcriptis, illaſque vos incurrere volumus ipſo facto (aliis pœnis tam a jure communi, quam in literis inveſtiturarum veſtrarum contra vos promulgatis, nihilominus in ſuo robore permanſuris) monemus, & requirimus, quatenus de omnibus,

Digitized by Google

ſtituta eidem Cameræ Depoſitario pro tempore exiſtenti, ubicumque Cameram adeſſe contigerit, ſatisfeciſſe debeatis, & unuſquiſque prout debitor exiſtit, debeat.

Committit Camerario & Præſidentib. Cam. Apoſt. ut non ſolventes in termino declarent incidiſſe in pœnas hic contentas.

§. 2. Alioquin advenientibus Feſtivitate, & termino ſolutionis hujuſmodi, contra omnes, & ſingulos ſolvere ceſſantes ad declarationem incurſus pœnarum, & cenſurarum, ac privationis prędictarum, illarumque debitam executionem per dilectum filium noſtrum Raphaelem S. Georgii ad Velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium noſtrum, ſive etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios præſidentes Clericos dictæ Cameræ procedatur juſtitia mediante, quibus ex nunc tenore præſentium committimus, & mandamus, ut advenientibus Feſtivitatibus, & terminis ſolutionis hujuſmodi, vobis, & quolibet veſtrum ſolvere ceſſantibus, abſque aliqua alia monitione, requiſitione, citatione; ſeu dilatione contra vos, & quemlibet veſtrum, qui in ſolutione huiuſmodi cenſuum, feudorum, tallearum, canonum, & reſponſionum ceſſaverint, ad declarationem incurſus dictarum pœnarum, & cenſurarum Eccleſiaſticarum, illarumque aggravationem, reaggravationem, & Interdictum Eccleſiaſticum, & brachii ſæcularis invocationem, ac repreſalias, privationeſque juris Vicariatus, Gubernii, feudorum, & bonorum prædictorum vobis, & cuicumque veſtrum quomodolibet competentis, ac alia juris remedia opportuna, declarationemque devolutionum Civitatum, Caſtrorum, Terrarum, & bonorum hujuſmodi ad dictam Eccleſiam uſque ad debitam executionem inſtante dicto Procuratore procedere debeant.

Præcipit non admittere cõpenſationes.

§. 3. Decernentes quoque circa præmiſſa nullam compenſationem etiam non ſolutorum ſtipendiorum, aut aliam præterquam ſolutionis except onem admitti, nec ſolvere ceſſantes quovis modo excuſari vel relevari, nec cenſuum, feudorum, tallearum ſeu aliorum jurium Cameræ prædictæ per vos debitorum vel debendorum ſolutionem, & exactionem retardari debere.

Formam publicationis apponit.

§. 4. Volumus autem has originales noſtras literas in valvis Baſilicæ Beatorum Apoſtolorum de Urbe, Cancellariç Apoſtolicæ, Audientię cauſarum Palatii Apoſtolici, & Campo Florę affigi, & in audientia publica literarum contradictarum trina veſtris propriis perſonis lectę, & pręſentatæ fuiſſent, cum non ſit veriſimile apud vos ſic citatos remanere incognitum, quod tam patenter extitit publicatum, niſi forſan dictas originales literas vobis omnibus ſupradictis aut alteri veſtrum pręfati Præſidentes, & Clerici forſan aliqua conſideratione aut benignitate ducti præſentari mandaverint, quoniam tunc, & eo caſu copię ipſarum literarum manu unius ex Clericis, & Notariis dictę Camerę ſubſcriptę per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aut alteri veſtrum pręſentatæ, & dimiſſæ originalibus literis hujuſmodi eidem Nuntio reſtitutis, ejuſque Nuntii relationi fidem plenariam adhiberi volumus, & mandamus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac conſuetudinibus de non ſolvendo uſque ad ſex menſes vel aliud tempus a die feſtivitatis prædicta computandos; capitulis quoque ſeu pactis per vos vel aliquem veſtrum ad ſtipendia dictæ Eccleſiæ ſive Cameræ conductum cum eadem Camera, ſeu pro tempore exiſtente Romano Pontifice, aut noſtris, & Sedis Apoſtolicæ Officialibus pro tempore factis vel faciendis de retinendo ſupradictis per vos ipſi Cameræ præmiſſa occaſione vobis debitis, privilegiis quoque, & indultis vobis aut alicui veſtrum hactenus etiam per nos aut prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices forſan conceſſis, vel in futurum concedendis, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus efficacioribus & inſolitis, etiam ſi illis caveretur expreſſe, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari, aut Vicariatibus, feudis, Guberniis vel adminiſtrationibus prædictis privari non poſſitis, quibus, illorum tenores ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris quoad hoc ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cęteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 6. die 13. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, decimoquinto Kal. Jan. Pontificatus noſtri Anno Sexto.

Publicatio.

Anno 1498. & 1499., & ſexto Pontificatus D. Alexandri Papæ VI. retroſcriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt videlicet in

Digitized by Google

Congregationis, S. Bernardi in Italia nuncupandæ, cum ſtatutis, & ordinationibus pro ejusregimine.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

PLantatus in agro Dominico ſacer Ordo Ciſtercien. quotidie in Eccleſia militanti producens uberes fructus, ad univerſalis Eccleſiæ firmamentum, & Chriſtifidelium animarum ſalutem, non ſolum nos inducit, ſed & voluntario facit, ut illa, quæ pro ejuſdem Ordinis, necnon inter ipſius Monacos vigent, regularis obſervantiæ incremento & conſervatione & augmento, per unitatis remedium pro futura noſcuntur, Apoſtolica auctoritate ſtatuamus, & ordinemus & alias in iis noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impendamus.

Monaſteria Thuſciæ & Lombardiæ Ordinis Ciſtercien. invicem uniri cupiunt.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, Monaſteriorum dicti Ordinis Thuſciæ, & Lombardiæ ſecundum morem ejuſdem Ordinis regularis obſervantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi provide conſiderantes, quod ſi ſingulæ Provinciæ prædictæ invicem æqualiter unirentur, & ex illis una dumtaxat Congregatio S. Bernardi in Italia crearetur, non ſolum prædictus Ordo, & inter Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Monaſteriorum, Provinciarum prædictarum, vigens regularis obſervantiæ diſciplina firmitatem, & perpetuitatem, ſed etiam augmentum auctore Domino ſuſciperent, cupiunt dictas Provincias invicem perpetuo uniri, & ex illis ſic unitis, unam Congregationem Monaſteriorum, Abbatum, Prælatorum & Monachorum dictis Ordinis regularis obſervantiæ S. Bernardi in Italia nuncupandam, conſtitui, creari, erigi, itaut utriuſque dictarum Provinciarum Thuſciæ & Lombardiæ Monaſteria dicti Ordinis, & illorum Monaſteria & Monaci Congregationis S Bernardi in Italia de cetero perpetuis futuris temporibus nominentur, nuncupentur, & ſint.

§.2. Quare pro parte dilecti filii nobis, ... Congregationem S. Bernardi in Italia nuncupandam, conſtituere & deputare, ac alia infraſcripta ſtatuere, & ordinare, & alias pro ejuſdem Congregationis Italiæ, & in illa regularis obſervantiæ diſciplinę manutetione opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Firmat Alexander.

§.3. Nos igitur, qui Religionis augmentum, ex commiſſo nobis Paſtoralis officii debito, intentis deſideramus affectibus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati dilectis filiis noſtris Franciſco S. Euſtachii, & Aſcanio Mariæ S. Viti in Macello Martyrum S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thuſcię, & Lombardiæ Provinciarum hujuſmodi reſpective protectoribus, etiam apud nos ſuper hoc inſtantibus, auctoritate Apoſtolica perpetuo valitura, & hac noſtra irrefragabili conſtitutione, eaſdem Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciarum Congregationes invicem perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Unamque Congregationem S. Bernardi creat.

§.4. Ex illis invicem ſic unitis, unam Congregationem Abbatum, Prelatorum, & Monacorum Monaſteriorum dicti Ordinis in Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciis exiſtentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, conſtituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus ſtatuimus, & ordinamus, quod Monaci unius Monaſterii dictę Congregationis Provinciæ Italiæ prædicti Monaci eſſe cenſeantur & ſint, ac quod omnia & ſingula Monaſteria, loca ſeu membra ejuſdem Ordinis in prædictis Provinciis, de Monacis, & Monialibus dictę Congregationis reformata, & quę in poſterum reformabuntur, per totam Italiam ſint & eſſe cenſeantur de prædicta Congregatione Italiæ S. Bernardi, ac ejus Præſidenti, & Viſitatoribus, & Definitoribus Capituli in omnibus, & per omnia ſint ſubjecta.

Præſidentis auctoritas.

§.5. Quodque acceptationes, ſeu reformationes Monaſteriorum, & locorum de Monacis & Monialibus dictæ Congregationis executioni demandari non poſſint niſi per Præſidentem dictæ Congregationis, & Viſitatores vel Definitores Capituli, aut per eos quibus ipſi duxerint committendum.

De Capitulo ſingulis annis cogendo.

§.6. Et quod Capitulum dictæ Congregationis ſingulis annis in loco, & tempore ſtatutis celebretur, ad quod tantum acce-

Digitized by Google

res dictæ Congregationis deputatos. Et

De electione Diſcreti.

quod nullus Monacus ante biennium completum poſt ſuam profeſſionem, aut in publica pænitentia conſtitutus, aut excommunicatus, poſſit ad præfatam electionem ſocii vel diſcreti admitti. Ac quod perpetuis futuris temporibus celebratio Capituli dictę Congregationis tantum pertineat ad Viſitatores, & Prælatos Monaſteriorum, ſeu locorum in ipſo Capitulo abſolutos ac ad diſcretos ut ſupra electos.

Definitorum Capituli electio ad quos ſpectet, & quomodo ſit facienda.

§.7. Et ad ipſos ſolos ſpectet electio Definitorum, ſeu Rectorum Capituli dictæ Congregationis, & quod quælibet perſonæ dictæ Congregationis, pœnam privationis vocis activæ, & paſſivæ per triennium continuum, ac etiam excommunicationis latę ſententiæ pœnam ipſo facto incurrant, a qua non poſſint abſolvi præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi a Præſidente dictę Congregationis, vel ab eo, cui ipſe commiſerit, quę in prædictorum Diſcretorum, Definitorum, Pręlatorum, Præſidentis, & Viſitatorum electione verbo, vel ſcripto alicui directe, vel indirecte, per ſe vel alium, votum ſuum, de Prælatis, ſeu Viſitatoribus, & Præſidente, ac Diſcreto vel Definitoribus eligendis expoſuerit aut expreſſerit. Salvo quod Præſidens Capituli poſſit in loco Definitorii dumtaxat coram aliis Definitoribus, vel ſaltem majori parte eorum, non privatim, vel ſecrete, ſed publice, & manifeſte, aliquas perſonas idoneas nominare, & per modum tractatus proponere, ac eos ad utilitatem Monaſteriorum, & ſalutem animarum hortari, ut magis ſufficientes & idoneos Prælatos eligere debeant.

In initio Capituli omnes Prælati ſint abſoluti.

§.8. Quodque ſingulis annis tempore Capituli, poſtquam Prælati, ac Viſitatores locum Capituli intraverint, omnes, & ſinguli, tam præſentes quam abſentes, a ſuis officiis, & dignitatibus abſolvantur per Præſidentem. Quibus abſolutis etiam Præſidens dictæ Congregationis ſe abſolutum nuntiet, & ex tunc incipiant locum ſuæ profeſſionis tenere.

Definitores novem eligendi ex quibus deſumendus ſit Præſes Capituli.

§.9. Et demum in ipſo loco Capituli eligantur novem Definitores per Diſcretos, Prælatos, & Viſitatores prædictos jam abſolutos, vel a majori parte ipſorum eligentium, & poſtea per eoſdem Electores unus ex eiſdem novem Defini-

sarii mandandi, & faciendi.

Electores in Officiales eligi poſſunt.

§. 10. Ac quod indifferenter omnes prædicti electores poſſint pariter eligi in Definitores, Viſitatores, & Prælatos, ſeu etiam Officiales.

Quæ ſit Definitorum hujuſmodi auctoritas.

§.11. Et quod prædicti novem Definitores ut præfertur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monacos Monaſteriorum, ſeu locorum dictæ Congregationis de loco ad locum, & omnia tractandi & definiendi, quæ ſecundum eorum judicium, utilitatem, & profectum dictæ Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipſos ſolos Definitores, vel majorem partem eorum pertineat, & ſpectet electio Pręlatorum, Viſitatorum, & Officialium principalium dictæ Congregationis, ſitque eorum electio firma, & valida, dummodo a majori parte, ideſt ex novem quinque concorditer conveniant in eligendo ad prędicta officia, ſeu dignitates, perſonam in aliquo Monaſterio dictæ Congregationis expreſſe profeſſam poſt biennium completum a ſua profeſſione, & in ſacerdotio conſtitutam, non excommunicatam, vel in publica pœnitentia poſitam.

Prælatura triennio terminantur.

§.12. Ita tamen, quod nullus poſſit ultra triennium continuum in eodem Monaſterio præfici in Prælatum, vel confirmari, ſed tranſacto triennio poterit in alio Monaſterio dictę Congregationis in Prælatum eligi, ſeu deputari. Et poſtquam per annum vacaverit a Prælatura prioris Monaſterii; poterit in eodem Monaſterio denuo præfici, & in Prælatum aſſumi. Et hoc idem in electione Confeſſorum Monialium Monaſteriorum dictæ Congregationis obſervetur.

A Decretis Definitorum appellatio nulla.

§.13. Quodque prædictorum Definitorum ſententia, atque determinatio, tam in prædictis, quam in aliis inviolabiliter obſervetur. Quodque ab eorum ſententia nemini liceat appellare, & ſi appellatum fuerit, talis appellatio nulla & frivola exiſtat, & illi non deferatur. Et quod quicquid Definitores prædicti de ſolutione, aut determinatione quæſtionum, de correctione, & mutatione Monacorum, & de modo pœnitentiarum, de aſſignatione & deputatione Lectorum, ac Studentium, & inſtitutione aliorum Officialium, & quicquid tamen Spiritu Sancto donante ordinaverint, ſeu definiverint, totum Capitu-

Digitized by Google

designare locum futuri Capituli.

tores ſpectet Præſidentis totius Congregationis electio, quæ ſingulis annis, ſeu de anno in annum debeat celebrari.

Ad ipſoſque ſolum ſpectet electio Præſidentis Capituli.

§.17. Et quod non poſſit ſuperioris anni Præſidens, finito anno, pro alio anno immediate ſequenti quomodolibet in Præſidentem dictæ Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, ſed finito anno, alius omnino Præſidens in ipſo Capitulo pro immediate ſequenti anno eligatur. Similiter nec Pręſidens Capituli pręcedentis poſſit in Præſidentem Capituli immediate ſequentis eligi.

Qui non poſſit pro alio Capitulo confirmari.

§.18. Ac quod quamprimum Præſidens dictæ Congregationis per Definitores prędictos, vel majorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apoſtolica infra totum annum, uſque ad ſequens Capitulum, omnem illam & prorſus ſimilem auctoritatem, & juriſdictionem in omnibus, & per omnia, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, ſuper omnia & ſingula Monaſteria, & loca, & ſuper omnes, & ſingulas perſonas dictæ Congregationis, quam habent Definitores Capituli, hoc ſolum excepto, quod non poſſit Monacos de loco ad locum mutare, nec alia gravia, & magnæ importantiæ facere, niſi interveniente conſenſu Viſitatorum prædictorum.

Quæ ſit ejus auctoritas.

§.19. Qui Viſitatores ipſo Præſidente infra annum officii ſui decedente, ejus vices in omnibus, & ſuper omnia obtineant.

Viſitatores defuncto Præſide ejus vicibus fungantur.

§.20. Quodque omnes, & ſingulæ ordinationes, admonitiones & definitiones hactenus ante prædictam unionem per Definitores, aut Prælatos, & Viſitatores utriuſque Congregationis factæ maneant in ipſo ſuo robore, uſque ad immediate ſequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & ſint nullæ, & pro nullis caſſis habeantur, niſi per Definitores novę Congregationis iterum approbentur.

§.21. Diſtrictius inhibentes ſub excommunicationis pœna, quam eo ipſo contrafacientes incurrant, & a qua præterquam ab Apoſtolica Sede, niſi in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis prædicti Ordinis Monacus, cujuſcumque gradus, dignitatis, præeminentiæ & conditionis fuerit, per ſe vel alium, directe, vel indirecte, audeat prędictę unioni ſic factæ ſe opponere, aut aliquam perturbationem, ſciſſuram, vel diſmembrationem domorum

Pœna contra ſe opponentes huic unioni.

[...]ptiones, facultates, privilegia, & indulta ſpiritualia, & temporalia qualiacumque ſint, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, habere volumus pro expreſſis, prædictarum Provinciarum Congregationibus: ac cuilibet earum, tam circa Monaſteria, quam circa Prælatos, Monacos, & perſonas earumdem Congregationum, cum diverſę, & ſeparatæ erant, a nobis, vel Prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus, conjunctim, vel diviſim, vel in genere conceſſis, prædictæ novæ Congregationi S. Bernardi in Italia, de novo ex certa ſcientia concedimus, & ad illa, quoad illius Monaſteria, Prælatos, Monacos, & perſonas extendimus, ac ei ſuffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi prædictę Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad illius Monaſteria, Prælatos, & Monacos, & perſonas ſpecialiter, & expreſſe conceſſa fuiſſent.

§.23. Non obſtantibus ordinationibus, & conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciarum, ac Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis, eiſdem Thuſcię, & Lombardiæ Congregationibus, & illorum Monaſteriis, quomodolibet per dictam Sedem conceſſis, quibus quatenus pręmiſſis unioni, ſtatuto, ordinationi, decreto, & aliis in pręſentibus literis contentis quomodolibet obſiſtere habeant; ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac pro nullis, & non conceſſis haberi volumus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.24. Per hoc autem, ordinationibus per nos ſeu auctoritate Apoſtolica de conſenſu Aſcanii Marię Vicecancellarii, quoad Monaſterium S. Ambroſii Mediolanenſis factis, ſeu faciendis, nullum pręjudicium volumus generari.

Præſervatio jurium Monaſterii Sancti Ambroſii Mediolanen.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum anno Domini 1497. 10. Kal. Jan. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Dat. die 23. Decem. 1497 An. VI.

Privi-

Digitized by Google

partimur.

Congregatio iſta antiquitus inſtituta, Eccleſias ſub invocatione S. Hieronymi conſtruxit, & ipſum in protectorem elegit.

§. 1 Sane exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum univerſorum Pauperum Societatis Pauperum Jeſuatorum nuncupatorum petitio continebat, quod licet jam annis centum, & quinquaginta decurſis, vel circa dicta Societas inſtituta, & ab inde uſque in pręſentem diem, omnes eorum Domorum Eccleſiæ, ſeu Oratoria ſub invocatione S. Hieronymi conſtructa fuerint, ipſumque in eorum protectorem elegerint, & ſub eadem Sancti Hieronymi invocatione ſemper vixerint, prout vivunt de præſenti, ipſiuſque S. Hieronymi feſtivitatem, devote & ſolemniter annis ſingulis in eorum Eccleſiis, ſive Oratoriis celebra verint, & Pauperes Societatis Pauperum Jeſuatorum nuncupatorum appellati extiterint; Nihilominus nonnulli Clerici, ſive Religioſi viri, qui non ſub invocatione S. Hieronymi, ſed aliorum Sanctorum, eorum Eccleſias olim conſtrui fecerunt, ad perturbandum & inquietandum dictam Societatem, eorum Sanctorum invocationes mutare, & ſe eorumque Eccleſias ſub invocatione ejuſdem S. Hieronymi intitulare, & denominare, ac hujuſmodi S. Hieronymi feſtivitatem celebrare, & ſub ejuſdem Sancti invocatione quęſtus fieri facere in pr judicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

Supplicatque Papæ ut de cetero Fratres Jeſuati S. Hieronymi nuncupentur, & Confraternitatibus laicorum in eorum Eccleſiis inſtitutis eamdem denominationem concedere poſſint.

§. 2. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, cum nonnulli laici pia devotione deducti, certas confratrias infra circuitum domorum dictorum Pauperum de Ordinarii loci, ac ipſorum Pauperum licentia erexerint, & inſtituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cuperentque dicti Pauperes, quod ipſi dictis Confratribus, ut tam per eos hactenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quam in poſterum inibi erigendas, dicti Sancti Hieronymi denominandi & eumdem S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeant eis per nos indulgeri; Quodque etiam ipſi de cetero perpetuis futuris temporibus non Pauperes Societatis Pauperum Jeſuatorum, ſed Fratres Jeſuati Sancti Hieronymi appellari debeant, ſtatuere, & ordinare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

ea.

§. 3. ... rant eo ipſo, ut eorum Sanctorum invocationes, ſub invocatione dicti S. Hieronymi mutare, & illud nomen S. Hieronymi ipſis Eccleſiis appropriare, & celebritatem feſti ejuſdem S. Hieronymi; quando per eoſdem Pauperes celebrari contigerit, directe, vel indirecte, quo minus populus ad eorum Eccleſias ſive Oratoria confluant, necnon proceſſiones quaſcumque temporis feſtivitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Univerſitates, & Communitates, Civitatum, Terrarum, & locorum hactenus ad Eccleſias, ſeu Oratoria dictorum Pauperum fieri ſolitas, & quas in poſterum perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impediri, ſeu perturbare, necnon ſuo invocatione dicti S. Hieronymi in præjudicium dictorum Pauperum, aliquas quæſtuas facere quoquomodo præſumant, præcipiendo mandamus. Ipſis quoque pauperibus, ut dictarum Confratriarum Confratribus tam per eos hacteuus eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas Confratrias, quam in poſterum ibidem erigendas, Confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipſumque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere poſſint indulgemus. Ac ſtatuimus, & ordinamus, quod dicti Pauperes de cetero etiam perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jeſuatorum, ſed tantum, Fratres Jeſuati dicti S. Hieronymi denominentur, & appellentur.

Eoſque non pauperes Sancti Hieronymi, ſed pauperes Jeſuatos concedit appellari.

Obſtantibus derogat.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Societatis ſtatutis, ac conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 5. Et quia difficile foret &c.

§. 6. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 8. 22. Auguſti.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo nono, 11. Kal. Septembris, Pontificatus noſtri Anno 8.

Digitized by Google

Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli Martyrio conſecratæ, quę ipſius Petri Sedes, Sacerdotii Principatus, & chriſtianæ Religionis caput exiſtit, eo nos convenit ampliori cura proſpicere, quo ipſam Sacerdotalem civitatem cunctis aliis prælatam, nobis quod peculiarem filiam, quadam pręcipua, & ſingulari dilectione, in viſceribus gerimus caritatis.

Iſte Pont. via directa a porta Caſtri Sancti Angeli uſque ad Plateam S. Petri fieri eamque Alexandrinam appellari mandavit.

§.1. Sane cum ſuperiori anno, ex deliberatione & commiſſione noſtra, pro Incolarum dictæ Urbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præſertim hoc Sacro Anno Jubilęi centeſimo, confluentium commoditate, ipſiuſque Urbis decore, via recta Alexandrina nuncupata, a Porta Caſtri S. Angeli uſque ad Plateam Sancti Petri, de dicta Urbe fieri cœpta fuiſſet, ac circa illam domos, & ędificia ab utraque parte pro majori dictę viæ ornamento extolli, & ædificari deſideraremus. Nos Venerabilibus noſtris Petro Archiepiſcopo Reginen. dictæ Urbis Gubernatori &c.

Et modo privilegia in ea ædificantibus concedit.

§.2. Et ut perſonæ libere in dicta via ædificare valeant, de ſimili conſilio, ac ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ut de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, alias in omnibus, & per omnia, juxta tenorem literarum Sixti Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, ac etiam noſtrarum, in favorem domos in Urbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis, cum omnibus & ſingulis in eis contentis privilegiis, indultis, diſpenſationibus, conceſſionibus, & clauſulis potiori pro cautela innovamus, & ad domos ædificandas hujuſmodi, ac perſonas illas ædificantes, & ementes extendimus, libere diſponere poſſint, dictæque domus, & perſonæ ſub eiſdem literis, etiam quoad privilegia, indulta, diſpenſationes, & conceſſiones hujuſmodi, ac omnia, & ſingula alia in illis contenta, ſint & eſſe cenſeantur.

Decretum irritans.

§.3. Decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis, a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.4. Non obſtantibus pręmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus quoque Imperialibus, Statu-

XIII.

Inſtitutio officii Summatoris literarum Apoſtolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indultorum, & gratiarum conceſſione.

ALEXANDER EPISCOPUS
Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus inſtitutionis officii.

In eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula Romanus Pontifex diſpoſitione divina conſtitutus, ad ea libenter intendit, per quę ad recipiendum literas Apoſtolicas per Cameram pro tempore expediendas, & illarum ſummaria facienda, eaque referenda, talis perſona deputetur, quę ad præmiſſa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & poſtquam in iis inſtructa laudabiliter verſata fuerit, nequeat amoveri, cum ex amotione prædicta, tam propter imperitiam, quam parvam cognitionis literarum prædictarum experientiam, eidem expeditioni non parva ſcandala, & pericula poſſent faciliter provenire, cum ejuſdem Sedis ignominia, & gravi partium expeditionis hujuſmodi, in Romana Curia, ad quam de diverſis Mundi partibus continuo confluit multitudo, perſequentium diſpendio, & detrimento.

Inſtitutio officii, Summatoris literarum Apoſtolicarum, vacabilis, ad inſtar aliorum officiorum Rev. Cameræ Apoſt.

§.1. Cum itaque officium recipiendi, videndi, ſummandi, & referendi literas Apoſtolicas, quæ per Cameram Apoſtolicam pro tempore expediuntur, quod dilectus filius Magiſter Ludovicus de Panafid. Decanus Eccleſiæ Oveten. Scriptor, & familiaris noſter, ex fel. rec. Innocentii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, & deinde dicto prædeceſſore (ut Domino placuit) de medio ſublato, & nobis divina favente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, ex noſtra conceſſione, fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliori literarum earumdem in dicta Camera directione, & expeditione, admodum neceſſarium exiſtat, expediatque ut officium prędictum, ad inſtar aliorum dictæ Camerę officiorum, perpetuum fiat, quo cum majori fide, cura & diligentia valeat exerceri; Nos volentes debite providere, prędictum Ludovicum, qui etiam continuus commenſalis noſter, & literarum Apoſtolicarum de minori Parcho Abbreviator, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ Oſtiarius exiſtit, ob grata devotionis, & fa-

Digitized by Google

diendarum hujuſmodi, ad inſtar aliorum dictæ Curiæ officiorum perpetuorum auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium erigimus, & inſtituimus, ſtatuentes, & ordinantes, quod de dicto officio, tam hac prima vice, quam quotiens deinceps pro tempore illud vacare contigerit, perſonæ ad illud exercendum idoneæ, per eam quoad vixerit tenendo, & exercendo, per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices canonice intrantes provideri, ſeu illud concedi, & aſſignari debeat, liceatque dicto Ludovico, & officium ipſum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apoſtolicarum, de officio Scriptoriç literarum earumdem diſponere poſſunt, diſponere, ac literas dictam Cameram expediendas more ſolito recipere, videre, & ſummare, ac nobis & ſucceſſoribus noſtris prędictis, ſeu Præſidentibus dictæ expeditioni pro tempore deputatis, ut moris eſt referre, illaſque ad Cameræ, & Secretariæ Apoſtolicarum regiſtra dirigere, qui de ſalario ſolito contentari tenentur.

Conceſſio privilegiorum, & emolumentorum.

§. 2. Ac omnibus privilegiis, gratiis, indultis, exemptionibus, honoribus, prærogativis, & immunitatibus, quibus Scriptores literarum earumdem utuntur, potiuntur, & gaudent, uti potiri, & gaudere. Et nihilominus de hujuſmodi officio ſic ac a primæva ejus erectione vacante cum honoribus, oneribus, ſalariis, emolumentis conſuetis, ac aliis præmiſſis, dicto Ludovico motu, ſcientia, & auctoritate præmiſſis, providemus, illudque ſibi quamdiu vitam duxerit in humanis concedimus, & aſſignamus. Decernentes eumdem Ludovicum, ad officium hujuſmodi, ejuſque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliaque præmiſſa, per dictos Prſidentes recipiendum, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus.

Exequutores harum literarum deputat.

§. 3. Quo circa dilecto filio Magiſtro Franciſco Remulo, Clerico Narden. Protonotario noſtro, pro nobis, & Romana Eccleſia Urbis Gubernatori, & in Camera prædicta pro dilecto filio Raphaele S. Georgii ad Velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, Locumtenenti, per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus præmiſſa omnia & ſingula, ubi, quando, & quoties opus

Anno nono.

XIV.

Minimorum, ſeu Eremitarum Ordinem a Sancto Franciſco de Paula nuper inſtitutum, Privilegiis, & gratiis donans approbat, Regulam noviter reformatam confirmat, ipſumque ad Mendicantium Ordinum prærogativas, & indulgentias extendit.

Ex Regeſt. in Archiv. Vat.

ALEXANDER EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD ea, quæ circa decorem Sacræ Religionis, ac ſtatum perſonarum ſub illius ſuavi jugo in voluntaria paupertate degentium ſalubriter dirigendarum tendere noſcuntur, paterna ſollicitudine proſpicientes, iis, quæ ad hoc tam ex Apoſtolicæ Sedis conceſſione, quam provida miniſtrorum ejuſdem Religionis ordinatione emanarunt, libenter cum a nobis petitur, Apoſtolici adiicimus muniminis firmitatem, & alia ſuper hoc ordinamus, prout ad Religionis ipſius conſervationem & animarum ſalutem in Domino cognoſcimus ſalubriter expedire.

B. Franciſcus Eremitorum in loco de Paula ædificat, ex conceſſione Archiepiſcopi Cuſentini.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte dilecti filii Franciſci de Paula Ordinis minimorum Miniſtri Generalis tunc Eremitæ Cuſentinę Diœceſis fel. rec. Sixto Papæ quarto Prædeceſſori noſtro expoſito, quod olim antea bo. me. Pirrhus Archiepiſcopus Cuſentinus tunc in humanis agens eidem Franciſco, ut quoddam Oratorium ſive Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci in tenimento de Paula dictæ Diœceſis edificare poſſet licentiam conceſſerat; ipſe Franciſcus oratorium hujuſmodi propriis manibus & expenſis cum dormitorio pro ipſius ac ſociorum ſuorum uſu & habitatione pro magna parte ædificaverat, & nonnullos ſocios vitam eremiticam ducentes receperat, ipſeque Archiepiſcopus prędictum Oratorium ſive Eccleſiam una cum omnibus membris & pertinentiis ſuis prefato Franciſco & ſuęCongregationi in perpetuum donaverat & nonnulla alia ſuę & ſociorum prędictorum devotioni, & ſaluti convenientia, ſalutifera & opportuna conceſſerat, fecerat & ordina-

Digitized by Google

Epiſcopo S. Marci.

pletione defectuum approbaret & confirmaret, ipſeque Prædeceſſor in eventum approbationis, & confirmationis, ac ſuppletionis hujuſmodi eiſdem heremitis, ut omnibus & ſingulis privilegiis, indultis, & gratiis, quibus frater Petrus de Piſis, ceterique heremitæ potiebantur, & gaudebant, uti & gaudere poſſent, conceſſit per quaſdam primò; & deinde cum tunc Epiſcopus Sancti Marci præfatus ad executionem literarum prædictarum legitime procedens licentiam, donationem, conceſſionem, ordinationem, & literas Archiepiſcopi hujuſmodi, ac in eis contenta cum ſuppletione defectuum approbaſſet, & confirmaviſſet, approbationem, confirmationem, & ſuppletionem hujuſmodi eidem Sixto Prædeceſſori, quodque præfatus Archiepiſcopus inter alia per eum tunc eiſdem heremitis conceſſa prædictum Oratorium ſive Eccleſiam S. Franciſci & alia quęcumque loca, & Eccleſias per eos, impoſterum recipienda cum omnibus membris & pertinentiis ſuis, heremitiſque, & perſonis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad eos locaque ipſa quomodolibet pertinentibus & ſpectantibus ab omni juriſdictione, ſubjectione, & ſuperioritate Matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Cuſentinæ cæteraque perſonarum imperpetuum exemerat & liberaverat, ac ſub protectione, ſubmiſſione, & juriſdictione Sedis Apoſtolicæ remiſerat & reclamaverat; pro parte Franciſci, & heremitarum prędictorum expoſitis, quia a nonnullis aſſerebatur, literas prædictas, & confirmationem, approbationem & defectuum ſuppletionem, ceteraque alia & ſingula per præfatum Epiſcopum Sancti Marci illarum vigore facta, & inde ſecuta quæcumque viribus non ſubſiſtere, pro eo quod quamlpura ſpeciali nota digna ſub generalitate verborum in eiſdem litteris expreſſa dumtaxat fuerant, idem Prædeceſſor per alias ſuas donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem, relaxationem, indulta, gratias, & literas præfati Archiepiſcopi, omniaque & ſingula in eis contenta tam circa deputationem præfati Franciſci in Superiorem, Patrem, Rectorem, & Priorem dictæ Congregationis, & aliorum Superiorum, & officialium electionem, Statutorum editionem, conceſſionem juriſdictionis in Officiales, res, & bona dictę Congregationis in ſpiritualibus & temporalibus, correctionem rebellium, ſuſque deſuper habitos & inde ſecuta quæcumque, quæ pro expreſſis haberi voluit, rata & grata habens, illa omnia laudavit, approbavit, confirmavit, & communivit cum ſimili defectuum ſuppletione.

Qui etiam reperit Donationem vere factam locatue juriſdictioni S. Sedis reſervata.

Sixtus itaque Donationem, ceteraque omnia firmavit.

§. 2. Decrevit quoque priores litteras, ac proceſſus hujuſmodi, & inde ſecuta quęcumque valorem, & roboris firmitatem obtinere perinde ac ſi in eiſdem literis omnia per dictum Archiepiſcopum conceſſa ſpecialiter & ſingulariter narrata & expreſſa fuiſſent, & inſuper Franciſcum & heremitas prædictos, ac eorum quemlibet, heremitoriumque ſive Eccleſiam Sancti Franciſci de Paula hujuſmodi, ac omnia & ſingula heremitoria, Eccleſias, & loca per eos in quibuſcumque Civitatibus & Diœceſibus, ac ubilibet eatenùs recepta, & impoſterum recipienda cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, heremitaſque & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res & bona quæcumque mobilia & immobilia ad eas, ac heremitas, & perſonas, ac eorum quemlibet, ac loca, heremitoria, & Eccleſias hujuſmodi quomodolibet communiter vel diviſim ſpectantia & pertinentia ab omni juriſdictione dominio, & poteſtate, viſitatione, correctione & ſuperioritate præfati, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Cuſentini, et aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Judicum, et Superiorum quorumcumque, etiam illorum, in quorum juriſdictione, Civitatibus, et Diœceſibus heremitoria, loca, Eccleſiæ ipſæ, et heremitæ ac perſonæ, res, et bona hujuſmodi conſiſterent et conſiſtere poterant quomodolibet in futurum, auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia prorſus exemit, et totaliter etiam liberavit, ac ſub Beati Petri, et Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, et ſua protectione ſuſcepit, ac exempta, et immunia eſſe voluit, ſibique et ſucceſſoribus ſuis Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè ſubjecit, ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Judices ſupradicti ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, vel iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in eas heremitoria, loca, et Eccleſias, heremitaſque, et perſonas hujuſmodi, ac res, et bona prædicta juriſdictionem, poteſtatem aut dominium poſſent quoquomodo exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede vel ejus Legatis

Here mitorium illi ſuper Conſentinum Oratorium, bona omnia & perſonas ſoli Apoſtolicæ Sedi immediate ſubjecta declaravit.

gatis

Digitized by Google

concedendis in quacumque Civitate, et Diœceſi, et ubicumque, et in quocumque loco, auctoritate prædicta uti, et gaudere, eaque omnia, et ſingula in ſuis hujuſmodi, ac aliis, et præfati Archiepiſcopi prænominatis litteris, et proceſſibus deſuper habitis contenta cujuſvis ſuperioris ſuper hoc, aut aliquo præmiſſorum, licentia minimè requiſita, a quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, et impedimentis remotis, auctoritate prædicta libere et licitè exercere poſſent, et valerent, conceſſit, & indulſit.

Hæc omnia confirmavit Innocentius VIII.

§.4. Poſtea vero piæ me: Innocentius PP. VIII. etiam per alias ſuas, in quibus literę Sixti Prædeceſſoris hujuſmodi de verbo ad verbum inſertæ fuerunt, eaſdem literas, ac omnia, et ſingula in eis contenta recens laudavit approbationem, confirmationem, communicationem, ſuppletionem defectuum, decretum, exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſſionem, et indulta hujuſmodi, ac prout illa concernebant omnia et ſingula in eiſdem literis contenta et enarrata auctoritate Apoſtolica confirmavit, et approbavit cum ſimili defectuum ſuppletione.

B. itaque Franciſcus nonnulla proſus Heremitis condidit Statuta.

§.5. Poſtmodum verò pro parte dictorum heremitarum nobis expoſito, quod prefatus Franciſcus habens ad hoc ab eodem Pirrho Archiepiſcopo ſpecialem facultatem per eoſdem Sixtum, et Innocentium Prædeceſſores ſucceſſivè confirmatam, et ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, illarum vigore pro ſalubri directione heremitarum ſocietatis ejuſdem nonnulla divini cultus augmentum, et animarum ſalutem, et vitæ heremiticæ hujuſmodi perſeverantiam, et eorum proſperitatis votivæ ſucceſſus concernentia, Sacris Canonibus non contraria ſub regula ordinis fratrum Minimorum pauperum heremitarum dicti Fratris Franciſci de Paula in tredecim capitulis contenta ſtatuerat, & ordinaverat, quæ voluerat & mandaverat per heremitas ejuſdem Societatis perpetuis futuris temporibus obſervari.

Ea confirmavit Alexander.

§.6. Nos tunc ſupplicante etiam cl. me. Carolo Francorum Rege, qui ad dictum ordinem ſingularem ferebat devotionem, per alias noſtras literas ſtatuta & ordinationes hujuſmodi, ac omnia & ſingula in dictis Capitulis contenta, quę auctoritate Apoſtolica approbavimus, & perpetuæ robur firmitatis obtinere decrevimus.

Ordini vero concedit omnia & ſingula Privilegia Ordinum Mendicantium.

§.7. Et quia dicti Prædeceſſores ſingula privilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quęcumque Prędicatorum, Minorum, Heremitarum Sancti Auguſtini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & illorum Profeſſoribus, ac domibus, et eorum Eccleſias viſitantibus, et cuilibet eorumdem ordinum quomodocumque conceſſa ad ordinum minimorum hujuſmodi extenderunt, nos pariter eorum extenſionem confirmavimus, et ſi quæ alia indulta, privilegia, et gratiæ poſt datam extenſionis hujuſmodi a dictis Prædeceſſoribus, vel a nobis eiſdem ordinibus mendicantium, vel alicui eorum conceſſa eſſent, illa ad eoſdem heremitas, ac illorum ordinem, et domos extendimus et ampliamus, ac ipſis ſuffragari volumus in omnibus et per omnia perinde ac ſi pro eis emanaſſent, prout in ſingulis literis, et capitulis prędictis plenius continetur.

B. Franciſcus Statuta antea efformata reformat, dictque Fratribus Tertii Ordinis.

§.8. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Franciſci, & Heremitarum prędictorum petitio continebat, ipſe Franciſcus una cum nonnullis aliis heremitis Congregationis ejuſdem tredecim Capitula Statutorum, & ordinationum prædictarum in decem capitula reduxerit, & illorum aliqua pro ſalubriori directione fratrum minimorum ejuſdem ordinis olim ſocietatis dictorum heremitarum mutaverit, aliqua etiam addiderit, quæ voluit, & mandavit per eoſdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus obſervari, ipſi etiam cupiant regulam, & modum vivendi fratrum utriuſque ſexus Tertii Ordinis Fratrum Tertiariorum utriuſque ſexus Fratris Franciſci de Paula nuncupatorum, pro perſonis utriuſque ſexus pœnitentiam ſecundum ipſius Fratris Franciſci ſalubria monita facere volentibus, ſecundum modum vivendi eis per ipſum fratrem Franciſcum in ſeptem Capitulis redactum, datum ad fratres minimorum, & eorum Ordinem extendi pariter, & ampliari, pro parte Franciſci, & aliorum fratrum dicti ordinis prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſingulis tam Pirrhi Archiepiſcopi, quam Epiſcopi Sancti Marci, & Sixti, ac Innocentii prędeceſſorum prędictorum, ac noſtris literis prædictis, & in eis contentis, necnon reductioni, mutatio-

Eaque Papæ porrigit confirmanda.

Digitized by Google

non chariſſimi in Chriſto filii noſtri Ludovici Francorum Regis Illuſtris, qui ut aſſeritur, ad eoſdem fratres minimorum; & eorum Ordinem ſpecialem gerit devotionis affectum, nobis ſuper hoc pro eiſdem cum inſtantia ſupplicantis ſupplicationibus inclinati, Pirrhi Archiepiſcopi, ac Sixti, & Innocentii Prędeceſſorum prędictorum, ac noſtras literas prædictas, necnon omnia, & ſingula in eis contenta, alia quoque privilegia, conceſſiones, immunitates, exemptiones, indulta quæcumque eiſdem fratribus minimorum, ac eorum ordini, & domibus a Sede Apoſtolica, vel Legatis ejuſdem, ſeu alias quocumque modo facta, & conceſſa, quatenus in uſu exiſtant, necnon reductionem, mutationem, alterationem dictorum decem Capitulorum, ac regulam, ſeu modum vivendi fratrum tertii Ordinis hujuſmodi, necnon omnia, & ſingula in decem capitulis, ac regula, ſeu modo vivendi hujuſmodi contenta, quę diligenter inſpici, ac præſentibus de verbo ad verbum annotari fecimus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemuſque omnes, & ſingulos defectus tam juris, quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, & pro potiori cautela ſocietatem pauperum heremitarum hujuſmodi in ordinem fratrum minimorum dicti Franciſci de Paula erigimus, ac ſingulas literas, & in eis contenta, ac privilegia, conceſſiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eiſdem fratribus, ac eorum ordini, & domibus a Sede Apoſtolica prædicta, vel Legatis ejuſdem, ſeu alias quomodocumque facta, & conceſſa, quę hic, ac ſi de verbo ad verbum inſerta forent, pręſentibus haberi volumus pro expreſſis, quatenus ſint in uſu, & obſervantia, innovantes, ac de novo concedentes, ea omnia, quæ circa ſtatuta, & ordinationes confirmata per eumdem Franciſcum reducta, immutata & alterata fuerint, de novo eadem auctoritate reducimus, immutamus, & alteramus, regulamque, ſeu modum vivendi fratrum Tertii Ordinis hujuſmodi ad eoſdem fratres minimorum extendimus, ac volumus illam, & illum, necnon contenta in dictis decem capitulis juxta eorum continentiam, & tenorem perpetuis futuris temporibus per ejuſdem Ordinis minimorum fratres, qui nunc ſunt, &

De obſervantia Divinorum Præceptorum.

§. 11. FRatres minimorum minimi, qui vitam, & regulam Sanctiſſimi Evangelii Domini noſtri Jeſu Chriſti imitantur, viventes ſub voto paupertatis, caſtitatis, obedientiæ, & vitæ quadrageſimalis promittunt obedientiam, & reverentiam Sanctiſſimo Chriſti Vicario Alexandro Papæ Sexto, & ejuſdem Succeſſoribus canonice electis, & Eccleſiæ Romanæ, fratrique Franciſco de Paula, & ejus pro tempore ſucceſſoribus: ſtudeant omnes hujus Religionis fratres humiliter obedire, nunquam ab hujus vitæ, & regulæ profeſſione receſſuri, quam qui ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & Benedictio Dei ſuſcipientes. Verum hanc vitam, ac ſub hac regula profitentes primum divina pręcepta cum reliquis eorum ſaluti congruentibus ſcire, & ſedulo obſervare intendant, Deum ante omnia, & ſuper omnia toto corde, totiſque viribus amantes, & proximos ſicut ſemetipſos. Deinde univerſalia Sanctæ Eccleſiæ præcepta cuſtodire curent, neque his contenti ſint, ſed ut fervidi ad reliqua Evangelii conſilia aſcendere libenter, & avide contendant, recordenturque cum hæc omnia fecerint, ſe eſſe inutiles ſervos, & meminerint, quod nemo ponens manum ad aratrum, & aſpiciens retro aptus eſt Regno Dei.

CAPITULUM II.

De Divino Officio, & Sacrificio, laudibus Divinis.

§. 12. Fratres Clerici alacriter inſtantes horarum canonicarum officium ſecundum Ritum Curiæ Romanæ, calendario tamen correcto, ut ſint unius moris in Domo Domini, per totum ordinem concorditer obſervandum voce quadrata, & ſine nota perſolvant: de feſtis ſolemnibus terræ, aut loci miſſa conventualis ſi dicenda videbitur, dumtaxat fiet cum commemoratione feſti, de quo celebrabitur officium dedicationis ante Eccleſiarum ordinis tam præteritæ, quam futuræ feſtum per univerſum ordinem Dominica prima poſt octavam viſitationis Virginis Mariæ unanimiter ſolemnizando fiat in Dominicis, in ſolemnibus diebus, in feſtis terræ, & loc, in quo fratres habitant in pręſentia fratres, & in aliis ſi videbitur poterit miſſa in choro legi

Digitized by Google

bus ſingulis fratres non Sacerdotes, & etiam oblati, quos legitima cauſa non excuſat, Sacroſanctum Chriſti corpus devote ſuſcipiant, in prima videlicet Dominica adventus, in Nativitate Salvatoris noſtri, in Epiphania, in Purificatione Virginis, in prima Dominica Quadrageſimæ, in Cœna Domini, Aſcenſione, Pentecoſte, Corporis Chriſti ſolemnitate, in feſto dedicationis Eccleſiarum Ordinis, in Aſſumptione, & Nativitate Virginis Mariæ, in feſto Angelorum, in fine Septembris, & in ſolemnitate omnium Sanctorum. Ut autem illud Deificum Sacramentum, fratres amantiſſimi, nobis non cedat in judicium, ſingulis hebdomadis ſemel ad minus confeſſione Sacramentali conſcientias veſtras expiate, & cum dies communicationis advenerit, in Capitulo ſigno prævio, niſi cauſa vos excuſet, aliqua reconciliatione purgate.

CAPITULUM III.

De differentia habitus Profeſſorum, & Novitiorum, ac diſtinctione Oblatorum, & Tertiariorum.

§. 13. Indumenta tam Prælatorum, quam ſubditorum ſine differentia ſint de panno ex lana pecorina nigra, & ſine tinctura: ſit autem habitus, ut tibię tegantur, uſque ad collum ſeu talum longus, Caputium vero uſque ad femora ante, & retro protenſum, cingulo laneo coloris habitus nodis quinque nodato, quatuor videlicet pendentibus cingantur, & hic ſit habitus profeſſorum, quem niſi cauſa neceſſitatis, mutationis, reparationis, vel mundationis, nunquam dimittere licebit, ſub quo unam, vel plures tunicas de humili, & vili panno, etiam camiſas canepo, & lana ſimul contextas, ut neceſſitas exegerit, portare poterunt, chlamide nunquam rugata, vel criſpata uſque ad ſuram protenſa cum cuculla ad caput tegendum apta, retro conſuta intus, vel extra ut libuerit, uti valeant; zoccolis vero ligneis, ſeu ſotularibus Apoſtolicis, aut etiam ſoleis ex pellibus, vel funibus juxta Provinciarum varietates intus, vel extra uti poterunt; de integris autem calcetis corrector cum fratribus ſecundum Deum maxime itinerando diſpenſare poterit: extra tamen uniformitas ſervetur, humiles ac parvas tonſuras capillis reliquis, ne defluant, frequenter attonſis. Sanctuario miniſtrandi coloris uſque ad medium tibiarum longum ſive crurum cum cordone quatuor nodos habente deferant, Caputium ad modum antiquorum portent cum corneta quadam ſatis ſtricta, quæ ſit talis longitudinis, quod a capite uſque ad renes protenſa ſub cingulo poſſit cingi, aut cum ſuper ſcapulam portatur, cum eadem ne cadat retineri, quo uti poterunt, niſi in aliqua Patria uſus talis indecens videretur, non tamen ipſum penitus induant, ſed cum caput tegitur, cauda per humeros extendatur. Etſi mantello utantur illud ſine cuculla portent, ſitque prędicti coloris, & pro capite ac brachiis emittendis dumtaxat apertum admodum habitus, vel minus longum, quo uti poterunt ad beneplacitum; pro officio vero matutinali dicent viginti Pater noſter, & totidem Avemaria, pro laudibus ſeptem, pro veſperis decem pro reliquis horis quinque, & pro defunctis dicant vigeſies Pater noſter, & totidem Avemaria, in principio, & in fine dicti numeri dicendo Requiem æternam, & lux perpetua, &c. ſingulis feriis ſextis, & a feſto Beatæ Catharinæ excluſive uſque ad Nativitatem Domini cum jejuniis Eccleſię jejunent, ſtabilitatem & permanentiam perpetuam in ordine promittentes, ſocietatem iſtam exire, nec alium gradum aſcendere prǽſumant, ſed voto inhęrentes, ſubque votis obedientię, paupertatis, caſtitatis, & quadrageſimalis vitę pœnitentiam agentes fratribus humiliter obſequentur: poterunt nihilominus pecuniam tangere, & ſoli ambulare, ſed non ad Monaſteria Monacharum ſicut nec ceteri fratres abſque Sedis Apoſtolicæ expreſſa licentia, prçterquam ad loca communiora accedere: hujuſmodi oblati valebunt ante vel poſt profeſſionem in Proviſores ſeu Procuratores eligi, intuſque ſimiliter, & fratres in probatione exiſtentes unum vel plura minora officia juxta Capituli localis ordinationem exercere poterunt, conſiderata vero debilitate tam illis, quam fratribus de conſenſu correctoris, & Capituli localis licebit aſſignare: hi oblati calceamentis integris, caligis longis, & camiſiis canapinis uti poterunt de licentia correctoris, & ſeniorum conſilio, extra vero loca, in quibus pro tempore reſidebunt, nihil quantumcumque minimum ſit cuiquam dare, aut accomodare, nec literas quorumcumque portare aut etiam mittere, ſicut nec alii fratres abſque licentia ſuperioris præſumant, & ut

Digitized by Google

De recipiendis ad ordinem, & quando fratres humiliati orationi, & taciturnitati inſiſtere habebunt.

§. 14. Recipiendi ad ordinem iſtum a ſæculi vanitate fugientes penes Generalem, & Provinciales, Correctores, aut quibus per eos fuerit commiſſum, auctoritas reſideat qui per ſe, vel alios idoneos fratres de omnibus ad legitimum Religionis ingreſſum neceſſariis interrogent, ſi in fide catholica inveniantur firmi, nullo errore infecti, non uxorati, nullis ratiociniis, & debitis obligati, & decimum octavum annum ad minus attigerint, & qui prævia, & matura deliberatione in Clericos, vel Laicos, ac oblatos recipiantur; & in iſto ſtatu, in quo recepti fuerint, perpetuo permaneant: ſi vero teſtimonium bonum a fratribus, & inſtructore novitiorum habuerint, ad profeſſionem poſt annum admittantur, omneſque fratres ſint benigni, modeſti, & exemplares, non alios, ſed ſeipſos judicantes, orationi, cum eis vacat, incumbentes, multiloquium fugientes; ſi enim de bonis verbis propter ſilentii gravitatem aliquoties eſt tacendum, eo magis ab illicitis ob culpam evitandam erit abſtinendum, cum in noviſſimo die de omni verbo, nedum iniquo, ſed etiam otioſo ſtrictiſſima ſit reddenda ratio; idcirco exhortor atque moneo, ut præcipue in Eccleſia, dormitorio, atque clauſtro ſilentium obſervetur, ſimiliter a completorio uſque ad primam, & etiam in Refectorio tempore refectionis.

CAPITULUM V.

De Superioribus Ordinis, & de obedientia, & reverentia ipſis exhibenda.

§. 15. Cum enim Deo conſecratorum ab eo, qui tentationis bella non ſubegerit, curam ſuſcipere non expediat, cumque ad ſubditorum regimen debitum inter animi dotes neceſſaria ſit experientia, qua dictante certius operetur expertus artifex artifice non experto; ea propter nullus in ordine iſto præficiatur, nec in electione, & depoſitione Superiorum vocem habeat, niſi per triennium profeſſus laudabiliter vixerit, nec poſt dictum triennio ſubditi Correctorem velut Patrem ſpiritualem offendere timeant, nedum arguentes cum eo ſuper quacumque re, niſi ſit contra Deum, animam ſuam, regulam iſtam, ſuperba cervice contendere, aut ei arroganter reſpondere audeant, ſed re, & verbo, ut filii benevoli eos revereantur, & ad quæcumque interrogata prompte reſpondentes, obedientiam ſibi injunctam cum manſuetudine, & charitate perficere non negligant. Proinde generalem Patrem & correctorem Provinciales, cum ad eos declinaverit, præcipua reverentia recipientes debito honore proſequantur. Nihilominus tamen ſi Correctores contra hanc regulam aliquid fecerint, liceat cuilibet profeſſo eos benigne, & charitative admonere.

CAPITULUM VI.

De Prædicatoribus, ac Sæcularium Confeſſoribus, ceteriſque Officialibus.

§. 16. In Prædicatores, & Confeſſores ſæcularium aſſumendi ſint timorati, & boni teſtimonii, & in Capitulo Generali, ac Provinciali circumſpecte, & attente examinati, & qui idonei inventi fuerint, Correctoris Generalis aut Provincialis benedictione approbentur, & confirmentur, & a dictis officiis per eoſdem uſque ad proximum Capitulum Provinciale, aut Generale, qui tunc ibi confirmabuntur, aut de aliis providebitur: qui quidem ſic ordinati officia prædicta in nomine Domini cum timore exercere poterunt. In Lectores ordinarios deputati a curioſitate caveant, utilitati magis, quam ſubtilitati intendendo, gradum etiam magiſterii aſſumere fratribus nunquam liceat. Demum quando aliqui fratres ſic ægrotaverint, quod communitatem ſequi non valeant, ad infirmariam conducantur, ſi videbitur, & infirmaria de oblatis per correctorem. & ſeniores ordinetur: qui quidem oblatus de Medici, ſi affuerit, aut in abſentia de aliquarum expertarum, & timoratarum perſonarum conſilio primitus de cibis quadrageſimalibus charitative, & diligenter infirmis ſubveniat, ſi autem infirmitas invaluerit, de prædictorum conſilio ut prius tactum eſt, de cibariis quibuſcumque pro ſanitate recuperanda opportunis foveatur illis

Digitized by Google

butirum, caſeum, ſeu quævis lacticinia, aut ex eis confecta per Conventum nullatenus portentur, niſi eſſent candelæ, aut unguenta cauſa neceſſitatis ex pinguedine compoſita, ſed Corrector per oblatos, aut Procuratores de talibus ſecundum medici conſilium providere faciat, eo quod hujuſmodi pinguia fratribus ſanis intus, & extra prohibentur. Fratres autem infirmi, qui ſe a Paſchalibus cibis abſtinere noluerint, niſi forent ſenſu læſi, aut mente capti, ad illa violenter non compellantur, niſi de conſilio medici, ac licentia ſeu mandato Correctoris. Ipſi vero oblati infirmis deputati in ipſa infirmaria cum infirmis reſideant, nec liceat ceteris fratribus infirmariam intrare tempore quo infirmi in illa fuerint, niſi de licentia Correctoris, aut etiam niſi loco Oolatorum, aut cum ipſis oblatis de Correctoris, & ſeniorum conſilio ad ſerviendum ipſis infirmis deputati eſſent. Poſtremo hoſpites hilari corde, & intuitu placido recolligantur, ac de cibis quadrageſimalibus, & non aliis illis ſubveniatur. Fratres vero, qui bini, & bini incedere debent, quamdiu cum obedientia extra Conventum vadunt, unus eorum vice Correctoris fungatur, & in egreſſu, & regreſſu benedictionem Correctoris non omittant. Et quia mulierum familiaritas, plurimum obeſſe noſcitur, ideirco mulieres quaſcumque hoſpitio recipi, ſtrictiſſime prohibemus; poterunt tamen fundatrices, & earum natæ atque hæredes, & de ſtirpe Regia progenitę cum earum comitiva ſepta locorum noſtrorum intrare, & communiora conventus loca viſitare, ſimiliter etiam Luciſſæ, Baroniſſæ, & Comitiſſæ, ſeu alio nomine nuncupatę, cum a longe devotionis cauſa ad noſtra diverterint loca, omni cum honeſtate, & decenti ſocietate, cum Dei benedictione bis aut ter in anno intrare ac eadem viſitare permittamus, diebus tamen, & horis ad id per Correctorem, & Capitulum pro tempore ſtatutis, & dummodo dictæ mulieres ibi non pernoctent.

CAPITULUM VII.

De paupertate fratrum, & rerum expropriatione.

§. 17. Qui non renuntiaverit omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus; eapropter, fratres, fugitiva, & mus: itaque eas tangere, aut ſupra ſe quovis modo ſcienter portare nulli fratrum unquam licebit. Verumtamen ob fidelium devotionem, Divini cultus augmentationem, fratrum que ſubventionem cippum ſeu truncum, ne fratrum mendicitas fidelibus ſit oneroſa, & vagationis quęſtuoſę potius quam pietatis materia impendatur habere toleramus, permittentes, quod ſi qui devotionis cauſa pietatiſve obtentu eleemoſinas annuales ſeu perpetuas pro Eccleſię, fratrumque neceſſitatibus pie relevandis legare voluerint, modo infraſcripto gaudere valeant, ita tamen quod fratres a perfectione, & puritate paupertatis promiſſæ non diſcedant, in proximiori Civitate, aut villa, ſeu caſtro, ubi fratres locum, & ſitum habere contigerit, Rectores, Præſides, Scabini, Conſules, electi, jurati, aut Domini de conſilio, ſeu quovis alio nomine nuncupentur, bonorum annualium, ſi quæ fuerint, veluti tutores, & protectores locorum, ac dictas eleemoſinas annuales pro Deo largie tium, & donantium curam habeant, unum vel plures Recollectores hujuſmodi eleemoſinarum fratribus per manus oblatorum, aut amicorum ſpiritualium per eoſdem fratres conventualiter electorum juxta legantium intentionem diſtribuendarum deputaturi. Idcirco ſi a paupertatis profeſſoribus abdicatis rerum dominiis dictæ eleemoſinæ annuales, & perpetuæ in toto vel in parte auferantur, fratres ut filii veræ pacis cum hominibus nullo pacto in judicio, vel extra contendant, ſed hujuſmodi Rectoribus, Præſidibus, ſcabinis, & Dominis prędictis ſollicitudinem relinquent, a contentionibus igitur liberi non ſint modicę fidei, ſed in Domino oſtiatim mendicando ſpem reponant: pręterea non intendimus per hæc quoniam fratres dicto Domino de conſilio, ſeu politiæ gubernatores, aut in Recollectores eleemoſinarum perpetuarum deputatos benigne monere poſſint, quod eleemoſinas legatas pro conſcientiarum ſuarum exoneratione, & animarum ipſorum Legantium ſalute dignentur juxta piam Legantium intentionem fideliter impendere.

CAPITULUM VIII.

De diſpenſatione eleemoſynarum pecunialium.

§. 18. Quia fratres chariſſimi Regula noſtra ſpecialiter prohibet, ut fratres noſtri nihil ſibi approprient, ſed ſint tanquam

... ipſa Regula noſtra continet, prout in ſexto Capitulo dictæ Regulæ noſtræ auctoritate Apoſtolica confirmatæ plenius continetur, quoniam panem quotidianum pro corporis neceſſitate non voluptate petendum Chriſtus paternaliter docuit, pro neceſſitate ipſorum fratrum, & ne per repoſitionem eleemoſynarum hujuſmodi in terra nos theſaurizare videamur, quem nec fur neque ærugo demoliunt, præ largitione acquiramus, Capitulum ipſum in aliquo commutari pro ſalubriori vita, & paupertatis obſervatione non indecens eſt; Ea propter neceſſaria tam Eccleſiæ, & ædificiorum reparationi, quam fratribus debitæ ſubventioni, & Legatis procuratis, mendicatis, & largitis pretio opus eſt, & ſtatui noſtro communiter convenit, ut condividantur, prius tamen ſinguli fratres notitiam eleemoſynarum habeant, ut fideliter orare valeant ad Dominum pro pia intentione donantium. Porrò dictæ eleemoſynæ per duos fratres capitulariter electos oblatorum, aut amicorum ſpiritualium miniſterio in Eccleſiæ, ac fratrum uſum juxta ordinationem correctorum, & Capituli provide convertentur; ſi verò fratribus de tegumentis & vitæ neceſſariis, aliiſque, ut præfertur, rationabiliter proviſis ex eleemoſinis annualibus, ſeu perpetuis aliquid ſuperfuerit, per prædictos Rectores, & hujuſmodi Officiales de conſenſu Capituli localis pie, & charitative in pias cauſas diſtribuatur; Correctoribus vero tempore ſui correctoriatus non liceat extra Conventum exire, propter communitatem prædicare, aut confeſſiones ſæcularium audire, niſi juſta de cauſa, & hoc de conſenſu Capituli.

CAPITULUM IX.

De jejunio.

§.18. Cum jejunium corporale vitia comprimere, virtutes acquirere, demones effugare noſcatur, ideo Fratres Sanctam Quadrageſimam a Quinquageſima incipientes juxta communem ordinationem Eccleſiæ uſque ad Domini noſtri Reſurrectionem ceteraque jejunia obſervantes a feſto omnium Sanctorum excluſivè uſque ad Nativitatem Domini cum quartis & ſextis feriis per anni circuitum: jejunare ſolliciti ſint octavis Paſchæ, & Nativitatis minus: qui tamen diutino, & naturali languore laborant in jejuniis, laboribus, & vigiliis charitativè & fraternaliter ſupportentur. Ceterum fratres in domibus ſæcularium, cum commode ad conventum ſuum redire potuerint, recumbere non debeant: tria tantum loca refectioni congrua, videlicet Refectorium pro ſanis, foreſtariam pro hoſpitibus, infirmariam pro infirmis deputamus; neceſſitate tamen interveniente corrector cum ſenioribus de quodam loco pro fratribus ob Religionis onera fatigatis ſecundum Deum diſpenſare poterit.

CAPITULUM X.

De Capitulis, & electionibus Prælatorum.

§.20. Singuli Fratres unum ex Societatis fratribus triennalem patrem & correctorem, ſervumque omnium fratrum poſt prædictum Franciſcum in Generalem habere teneantur. De triennio autem in triennium fiat electio Generalis, & Provincialium, quibus tres fratres timorati, & capitulariter electi in ſocios diſcretos deputentur, cum quibus ordinis negotia mature tractent; ipſe autem Generalis Corrector Gregem ſibi commiſſum diligenter viſitet, quem ſi commodè viſitare non poterit, unus, vel plures Vicecorrectores, quia ſic eos nuncupari volumus, unicuique ſi videbitur tribus locis deputatis ab eodem de ſociorum ſuorum conſilio eligantur; ſi etiam ex cauſa legitima Corrector Provincialis totam Provinciam viſitare non poſſet, per Vicecorrectorem, ut priùs ſuccurratur. Dicti autem Viſitatores ſeu Vicecorrectores nulla auctoritate, ſeu præeminentia niſi miſſi in actu viſitationum fungantur. Præterea in quolibet Capitulo generali poterit fieri electio alicujus fratris timorati, aut plurium, ſicut propter nationum varietates expedire videbitur, qui in loco noſtro Romano, niſi aliqua cauſa legitima obviet, reſidens pro negotiis Ordinis occurrentibus diligenter invigilet. In dicto autem Capitulo generali prænominati Correctores fidelitatem Ordini promittant: eamdem promiſſionem coram Capitulo conventus faciant. Correctores vero generales & Provinciales officio ſuo triennali peracto ſint triennio ad minus ſubditi; correctores vero locales ſingu-

Digitized by Google

qui ſit benignus, amator, & fautor hujus Religionis, & ut hæc regula melius obſervetur, quolibet menſe, diebus Capitularibus coram fratribus in menſa Refectorii legatur, & vulgari lingua exponatur, vel ut melius videbitur.

§.21. *Incipit Regula, ſeu modus vivendi Tertiariorum utriuſque ſexus Fratris Franciſci de Paula.*

CAPITULUM I.

§.22. SI vis ad vitam ingredi, ſerva mandata, inquit Chriſtus, quamobrem ab univerſis utriuſque ſexus fidelibus ſub hac vita & regula Deo militare cupientibus, divina præcepta ſummoperè ſunt obſervanda, ſi frui voluerint vita æterna. Vos igitur, qui hanc regulam intratis, unum Deum in Trinitate adorantes & ſuper omnia diligentes, illi fideliter ſervite, & cor veſtrum in eo fine reponite, nomen ejus Sanctiſſimum honorate, nec in vanum illud aſſumite, in mercantiis, & contractibus, & in cunctis dictis, & factis vos ipſos, proles veſtras, ſervos, & ancillas ab omni juramento coercere curate, & dum fratres aut ſorores noſtræ Congregationis jurare audieritis, in charitate, & manſuetudine corripite, quia dicit Dominus, ſit ſermo veſter, eſt, eſt, non, non: a maledicto, & omni convitio abſtinete, non enim recedet malum ab eo, qui aſſueſcit juramento, diem Dominicum, & Eccleſiæ Feſta ſanctificate, & in illis vos bonis operibus, & piis exercitiis, meditando, orando, legendo, Miſſas, divinum Officium, ſermones audiendo dedicare Deo pro tempore ſatagite, Patrem, & Matrem tam temporalem, quam ſpiritualem correctorem, correctricem, & ſuperiores, ac omnes Eccleſiaſticos veluti Miniſtros, & diſpenſatores Miſteriorum Dei, colite, & honorate, homicidium fugite, & eum, qui vobis ſubiicitur in bonis operibus inſtruite, odium, rancorem, indignationem, appetitum vindictę declinate, benedicite maledicentibus, & orate pro perſequentibus vos; furtum, rapinam, uſurarios, & illicitos contractus & omnem avaritiam reperite, ſi quid de alie-

eſt cogitatio pro defunctis, ut a peccatis abſolvantur, quinquies Pater noſter, et totidem Ave Maria pro defunctis ſemel in die perſolvite. In morte fratris omnes fratres, et ſorores illius Villæ, vel Oppidi ubicumque ſepeliri contigerit, quos legitima cauſa non excuſet, convenire habeant, & infra octo dies ſequentes quinquaginta Pater noſter, & tot Ave Maria pro decedente perſolvere non omittant; idem faciant pro ſingulis fratribus noſtris decedentibus in proximiori loco, ubi fratrum vel ſororum congregatio habetur: in die commemorationis animarum idem fiat pro omnibus defunctis: infra Sanctam Quadrageſimam centum Pater noſter & tot Ave Maria, infra Adventum Domini, & qualibet octavarum ſequentium videlicet Paſcha, Pentecoſtes, Corporis Chriſti, Aſſumptionis Virginis Mariæ, Sancti Michaelis, Nativitatis Domini triginta Pater noſter & totidem Ave Maria perſolvere pro Fratribus, & Sororibus, & omnibus defunctis ſummopere curent. In laudem Virginis Mariæ in exercitio ſuæ coronæ, quæ ſexaginta tria Ave Maria, & Septem Pater Noſter continet maxime in diebus feſtivis pro gratiis diverſis impetrandis, crebro ſe occupent, ad honorem Trinitatis, & Beatę Mariæ Virginis, hii, qui legere noſcunt, dicant Antiphonam de Trinitate, videlicet benedicta ſit Sancta Trinitas &c. cum verſu, Benedicamus Patrem &c., Reſponſorio, Laudemus, & ſuperexaltemus &c. & Oratione, Omnipotens ſempiterne Deus, qui dediſti famulis tuis in confeſſione &c.

De Confeſſione, & Communione facienda.

CAPITULUM III.

§.24. Quia Jeſus Nazarenus totus floridus, cujus deliciæ ſunt eſſe cum filiis hominum, in virtutum floribus delectatur, idcirco decori conſcientiæ per confeſſionem Sacramentalem confeſſoribus per correctores Provinciales deputatis facere, filii chariſſimi non negligatis quater ad minùs in anno, videlicet in Natalis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, ac Beatæ Virginis Mariæ Aſſumptionis feſtivitatibus ſal-

Digitized by Google

actiua.

De vanitate Mundi fugienda.

CAPITULUM IV.

§.25. Nolite diligere mundum, neque ea, quæ in mundo ſunt, ait Diſcipulus amoris verus amator Chriſti Joannes: nam qui amicus eſt hujus mundi, inimicus Dei conſtituitur; quapropter qui hanc vitam accipere deſiderant, officia mundalia & publica exequi minime prçſumant, arma invaſiva niſi ſint pro Eccleſiæ tuitione, & fidei defenſione non deferant; nuptialia communia, niſi ſint conſanguineorum, fugiant, vanitates, honores, rumores, pompam, gloriam labentis hujus ſeculi, & perituras opes reſpuant, ludos publicos prohibitos & ſcandaloſos, ac quoſcumque licitos, niſi lucrum erogetur pauperibus, declinent, & immarceſcibilis gloriæ palmam & Regnum decoris de manu Domini percipiant: gloria enim mundi fallax, & divitiæ fugaces, fœlix qui plus de bona vita, quam de longa cogitat: fœlix qui plus de pura conſcientia, quam de arca plena curat.

De jejuniis, abſtinentia, & operibus Miſericordiæ.

CAPITVLVM V.

§.26. Mortificate membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, ait Apoſtolus, quia ſi ſecundum carnem vixeritis, moriemini, ſi vero ſpiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis; quapropter qui Deo ſub hac vita militare voluerint, carnem ſuam domantes, a feſto Beatæ Catharinç uſque ad Nativitatem Domini, & ab Aſcenſione uſque ad Pentecoſtem, dictis ſingulis feſtis excluſis, & per novem dies ante dies communionum, ac ſingulis feriis quartis a carnibus abſtineant, ſintque ſolliciti jejunare a feſto Beatæ Luciç excluſivè, uſque ad Nativitatem Domini, & ſingulis feriis ſextis, niſi in Nativitate occurrat, in dictis autem feriis ſextis ob memoriam Paſſionis dicant quinquies Pater noſter, & totidem Ave Maria; a dictis jejuniis excludentes in puerperio jacentes, lactentes, ſenes, & debiles, & in gravi labore deſudantes, licentia a ſuis ſuperioribus prius poſtulata, aut a Confeſſoribus, qui quidem Confeſſoriſque ſint honeſta, curioſitate vitioſa, colore croceo, viridi, aut rubeo demptis, cordonem noſtrum duobus nodis nodatum a correctoribus locorum noſtrorum, & non alias pro cingulo ſuſcipiant, & in eorum manibus præſentem Regulam, ſeu modum vivendi tam Clerici, quam Laici etiam conjugati obſervare promittant, inſuper promittentes emendationem vitæ, & correctionem morum, & ſe huic ſtatui, & Regulæ conformare, mandata Dei obſervare, & Officium Divinum, & Officium Defunctorum id expreſſum, niſi infirmitas, vel alia cauſa legitima obſtiterit, adimplere ſatagant. Poterunt autem univerſi utriuſque ſexus in hac vita a puerilibus annis ſe exercere, & cordonem de manu Correctorum Localium ſuſceptum deferre, ac in decimo octavo anno, & non antea profeſſionem juxta regulam, & modum vivendi prædictum emittere; ſi vero, quod Deus avertat, Divinatores, vel Divinatrices eſſent, aut aliquam magicam, & prohibitam artem, aut ſortilegia quæcumque, aut quomodocumque uſuras publicas, vel prohibitos contractus exercerent, aut ludos theatrales, choreas, tabernas, & ludos publicos frequentarent, aut vitam diſſolutam, & ſcandaloſam ducerent, vel blaſphematores, aut aſſidui juratores eſſent, ter canonice moneantur, qui trina monitione prævia, ſi ſe non correxerint, & emendaverint, dicto cordone, & ſingulis gratiis ac privilegiis a locorum Correctoribus de fratrum conſilio ſeniorum priventur: noverint nihilominus per hujuſmodi privationem a votis prçſentis regulç, & vita Deo promiſſa minime fore ſe abſolutos, & liberos, ſed ſe cordone, & gratiis ſentiant, & judicent indignos: poterunt verumtamen ad pœnitentiam recipi, & ablata eis reſtitui, ſi eorum contritio exegerit, & humilitas meruerit.

De Correctoribus, & Correctricibus annualibus, ac de pace fraterna, & in bono perſeverantia.

CAPITULUM VII.

§. 28. Cuilibet iſtius fraternitatis congregationi Correctorem, vel Correctricem Correctores Provinciales deputent, illos, vel illas cum opus fuerit, mutando, qui quidem Correctores Provinciales, cum ad loca noſtra declinaverint, fratres, & ſoro-

Digitized by Google

aut ignorantia ſint cauſa delinquendi, ſemel in menſe ad minus hęc regula vulgariter, & intelligibiliter vobis legatur, niſi cauſa legitima quis impediretur; non enim privabit Dominus bonis eos, qui ambulant in via mandatorum ſuorum, & qui ei ſub hac regula militant, ſed gratiam, & gloriam dabit eis.

Clauſulæ. §. 29. Nulli ergo, &c.

Datum die 1. Maij 1501. An. IX. Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo primo, Kalendis Maii; Pontificatus noſtri Anno IX.

XV.

Contra offendentes, per ſe vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, teſteſque, & alios.

In eoſdem Romani Pontifices annis ſingulis anathematis ſententiam promulgant, in die & Bulla Cœnæ Domini.

ALEXANDER EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, divina diſponente clementia, licet immeriti, conſtituti, inter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, quibus aſſidue premimur, illam pro noſtro Paſtorali officio in primis ſuſcipere debemus, per quam noſtræ proviſionis opera, ad Romanam Curiam (ad quam veluti fidelium matrem, & magiſtram, ac juſtitiæ fontem pro illa conſequenda, continue de diverſis Mundi partibus confluit multitudo) pro eorum cauſis tractandis confugientes, illaſque in eadem proſequentes, ſublatis quibuſvis impedimentis, jura ſua proſequi & illa proſequendo, in eadem Curia libere, tute, & quiete perſonaliter valeant permanere, prout perſonarum, & temporum conditione inſpecta, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

§. 1. Sane tam dilectorum filiorum cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoris, eorumque Locatenentium, & aliorum fide ſuis recurrentes, illaque in eadem proſequentes, aut procurantes, negotiorum geſtores, Advocatos, vel procuratores ipſarum, aut etiam Auditores, ſeu Judices ſuper dictis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum vel negotiorum hujuſmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis ſpoliarent, & qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directe, vel indirecte, prædicta exequi, vel procurare, aut eiſdem conſilium, vel favorem præſtare non verebantur, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, ac ſtatus forent, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgerent dignitate, publice excommunicare, & anathematizare conſueverimus, prout alii prædeceſſores præfati, etiam per eorum literas, ſingulis annis, dicta die facere conſueverant, a quibus quidem ſententiis, nullus, per alium quam Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi ſub certis modo & forma expreſſis, abſolvi poteſt.

Reperiri tamen ſit Pontifex nonnullos, qui hujuſmodi anathema ſpernant. §. 2. Tamen dierum creſcente malitia, quamplures iniquitatis filii, perditionis alumni, excommunicationis, & anathematis hujuſmodi ſententias parvipendentes, horrenda inhumanitate, deteſtandaque ſævitia, mortem ſitientes aliorum, videntes forſan ſe in cauſis per eos, vel contra ipſos in dicta Curia pro tempore motis, juſtitiam non fovere, ſuorum ſalutis, ſtatus, & honoris immemores, humani generis hoſte procurante, Deique timore poſtpoſito, eorum in dictis cauſis adverſarios, aut illas pro eis in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, Advocatos, vel Procuratores eorum, teſteſque, & Cauſarum prędictarum Notarios, multoties diverſis excogitatis minis afficere, invadere, verberare, mutilare, occidere, ſeu per alios, etiam aſſaſſinos, talia procurare, & exequi (proh dolor) auſu temerario non erubeſcunt, adeout plerumque jus ſuum in ipſa Curia proſequentes metu, & quadam deſperatione deducti, cauſas ſuas deſerere, aut non ſine magno ipſorum prędjudicio, & detrimento ad concordiam ſeu alias tranſactiones inhoneſtas, pactioneſque illicitas, contra conſuetam dictæ Curiæ libertatem de-

Digitized by Google

rum, ac tam nefarios præſumptores, & facinoroſos homines, Eccleſiaſticæ animadverſionis mucrone ferire, ut metus pœnæ, meta hujuſmodi præſumptionis exiſtat, hujus perpetuæ irrefragabilis conſtitutionis edicto, de Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, prædictas excommunicationis, & anathematis, omneſque, & ſingulas alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, in talia præſumentes, per canonicas ſanctiones, ac alias Apoſtolicas Conſtitutiones, quomodolibet latas, & promulgatas, auctoritate Apoſtolica approbantes, & innovantes, ad omnes, & ſingulos prædictos, qui forſan ſub illis comprehenſi non eſſent, extendentes, & ampliantes, ſtatuimus, & ordinamus.

Novas infligit.

§. 4. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes, & ſingulę Eccleſiaſticæ, ſæculareſve perſonę, cujuſcumque qualitatis, dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, quæ earum in cauſis, tam beneficialibus, quam prophanis, ac criminalibus, ſive mixtis, in dicta Curia nunc & pro tempore pendentibus (etiam ſuper his, quibus literæ executoriales jam decretæ, ſuum debitum conſecutæ non fuiſſent effectum) adverſarios, vel illas pro eis proſequentes, & procurantes, ſive Advocatos, aut Procuratores ipſorum, aut Auditores, & alios Judices quoſcumque, teſtes, & Notarios præfatos, minis afficere, invadere, verberare, mutilare, & occidere, ſeu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet præſumpſerint) quamquam mutilatio, vel mors ex hoc forſan non ſequatur, aut tales ſcienter receptaverint, defenderint, ſeu occultaverint, eiſque conſilium, auxilium, vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte præſtiterint, ſive qui præmiſſa etiam pro aliis, quomodolibet commiſerint, ultra ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas (quas etiam ipſi pari modo incurriſſe noſcantur) ſi ex collitigantibus cauſam ipſam, & omne jus, tam in petitorio quam poſſeſſorio, ac in re, vel ad rem, cauſa, vel occaſione hujuſmodi, quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitus, & amittant. Si vero alii fuerint, ab ipſa Curia, & omnibus ejuſdem Romanę Eccleſiæ terris, perpetui exilii, omni ſpe reſtitutionis adempta, & ſi mutilatio membri, vel mors (quod Deus

ter Romanum Pontificem, quacumque ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de illis diſponere, vel circa illa per viam permutationis, vel alias innovare quoquomodo pręſumat. Decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, a quoquam quavis auctoritate, ſcientes, vel ignoranter, contigerit attentari. Sintque etiam in ſuis bonis omnibus, a cunctis perpetuo diffidati nihilominus & banniti, ac infames, & inhabiles habeantur. Et poſtquam probabilibus conſtiterit argumentis, aliquem ſcelus tam execrabile commiſiſſe, nullatenus alia excommunicationis & anathematis, amiſſionis, depoſitionis, ſeu diffidationis, & banni hujuſmodi, adverſus eum ſententia requiratur. Et ut ipſi nefarii præſumptores, ac facinoroſi homines, a tam execrabili ſcelere facilius, & frequentius reprimantur, omnibus, & ſingulis Eccleſiaſticis, ſæcularibuſque perſonis, etiam cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, in virtute ſanctę obedientiæ, & ſub ſimili excommunicationis, & anathematis latę ſententiæ pœna, a qua nonniſi, ut præfertur abſolvi poſſint, diſtrictius injungimus, ut omnes, quos præmiſſa commiſiſſe, procuraſſe, aut mediatores fuiſſe, ſciverint, Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, vel alteri, per quem ad ejus notitiam facile poſſit pervenire, per ſe vel alios, quanto citius revelare non omittant, pro revelatione hujuſmodi gratiam, & ſi complices fuerint, veniam conſecuturi.

Obſtantibus derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quę præfati prædeceſſores in ſuis, & nos in noſtris literis prędictis, voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hanc Conſtitutionem publicari mandat.

§. 6. Ut autem præſentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoſcumque ligare decernimus) & deinde ſingulis annis prima die, qua per præfatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur, in loco dictę Audientię publicari, & in dicta Cancellaria inter alias Extravagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum conſtitutiones deſcribi, ut hi, quos contigerit, quod ad ipſorum notitiam non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſatio-

Digitized by Google

Conceſſio Gubernii quarumdam Terrarum Status Eccleſiaſtici, Clericis R. Cameræ Apoſtolicæ.

De eorum munere, juriſdictione, & privilegiis, habes ſup. in Eug. IV. Conſt. XVII. Inter *pag. 20. in Calliſto III. Conſtitut. I.* Quæ laudabili *pag. 74. Sixto IV. Conſt. I.* Diſpoſitione *pag. 131. ac Innoc. VIII. Conſtitut. VI.* Cum ſicut *pag. 203.*

ALEXANDER EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ETſi ex Paſtoralis officii nobis licet imparibus divina diſpoſitione commiſſi ſolicitudine, de cunctorum Chriſtifidelium ſalubri, & pacifico ſtatu jugiter cogitare teneamur, Caſtra tamen, & loca temporali dominio Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, & illorum incolas majori affectione complectimur, & ut tam pacis tempore ſuo proſpero, & felici regimine gubernentur, quam in occurrentibus guerrarum turbinibus, vigilum Gubernatorum providentia, & ſolicitudine inſimul, facilius defendantur, & conſerventur illæſa, prout temporum, & locorum qualitate penſata, eorumque utilitati, & ejuſdem Romanę Eccleſiæ ſtatui in Domino conſpicimus expedire, de remedio providemus opportuno.

Caſtra quædam hic ſpecificata ob guerrarum turbines &c. maxima damna patiebantur.

§. 1. Sane Cæſarum, Porcariæ, Maccimi, Purhani, Colliſcampi, Maſſerani, Ciſternæ, Florenzolæ, Scoppi, Fogliani, Rappiciani, Palatii, Aretii, Cordigliani, Magliani, Buellarii, Mantrellarum, Baluini, Sterpeti, Apollenacii, Poggi, Appecani, Aquæ Palumbę, & Vallis Perachiæ, ac alia Caſtra, & loca Terrarum ſpeciali commiſſionis Arnulphorum Spoletanæ diœceſis S. R. E. immediate ſubjecta, ſeu eorum aliqua, quæ ab immemorabili tempore, patrimoniales, & peculiares Apoſtolicæ Sedis, & S. R. E. ſpeciali prærogativa habita fuerunt, & ſunt, prout Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum hactenus munimenta teſtantur, ac dilecti filii eorum incolę, & habitatores, ob diſſenſioues, differeutias, dem Romanę Eccleſię ſubjecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amęnitate gubernentur, volentes ſuper his, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, ac quæſtionum, ſcandalorum, & guerrarum hujuſmodi fomenta, quantum nobis poſſibile eſt, penitus extirpare, ac attendentes, quod ſi Caſtra, & loca hujuſmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum prædictæ Cameræ Præſidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S. R. E. in temporalibus præcipue cura imminet, ſubijcerentur, eorum incolæ, & habitatores prædicti laudabiles ſe recepiſſe Rectores, cum maximis eorum commodis lætarentur, habita ſuper his cum Fratribus noſtris ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum conſilio, omnia, & ſingula Caſtra, & loca prædicta, cum omnibus, & ſingulis eorum, & cujuſlibet ipſorum incolis, & habitatoribus, eorumque bonis, & rebus, ac diſtrictibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortilitiis, Caſalibus, Montibus, Vineis, Sylvis, pratis, paſcuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alveis, torrentibus, piſcationibus, molendinis, terris cultis, & incultis juriſdictionibus, & aliis quibuſvis juribus, & rebus eorumdem, ab omni ſuperioritate, dominio, gubernio, regimine, poteſtate Spoletan. & Interamnen. hujuſmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, earumque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet, necnon ab omni juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, ac onere, inferioritate, recomendatione, & ſubjectione, realibus, & perſonalibus quibuſcumque, perpetuis, ſive temporalibus, in quibus Caſtra, & loca prędicta, & eorum ſingula, Civitatibus, & Communitatibus prædictis, & earum cuilibet, etiam ex quibuſvis cauſis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apoſtolica, ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium penitus eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata eſſe, & Spoletan., & Interamnen. hujuſmodi, aut aliquam aliam Communitatem, & aliquem alium Gubernatorem, in Caſtra, & loca præfata, vel

a ſuperioritate Civitatum Spoletan., & Interamnen. eximit.

ſalvis tamen ſemper ordinariis introitibus prædictæ Cameræ debitis, ex quibus conſueta onera, pro cuſtodia Arcis dicti Caſtri Cęſarum perſolvi volumus. Et inſuper Collegio Clericorum hujuſmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & ſingula Caſtra, & loca, eorumque habitatores, bona, jura, & res prędictas, ſub eorum gubernio, & regimine hujuſmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benigne pertractent, ſub juſtitię libramine debito, faciendo præmiſſa omnia inviolabiliter obſervari, non permittentes ea, & eorum aliquod per Communitates prædictas, vel quaſcumque alias, cujuſcumque ſtatus, præeminentię, dignitatis, auctoritatis, & conditionis exiſtant, aliquatenus infringi, ſeu loca, Caſtra, & incolas, habitatores hujuſmodi contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, locorum municipalibus conſuetudinibus, & præſcriptionibus, quibuſvis privilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, donationibus, alienationibus, conceſſionibus, diſpoſitionibus, & literis tam per quoſcumque Romanos Pontifices, quam per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis irritantibuſque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & ſimili ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſvis etiam maximis, & urgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, etiam de ſimili conſilio, eiſdem Communitatibus, Gubernatoribus, & perſonis, ac quibuſvis aliis, communiter, vel diviſim hactenus quomodolibet conceſſis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innovatis, nominatim, ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterum forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione, acſi de illis totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, &c, ac de verbo ad verbum inſererentur, pro

Die 22. Septembris 1503. electus eſt in Summum Pontificem Franciſcus Piccolomineus Cardinalis S. Euſtachii, Senenſis, qui ab Avunculo Pio II. Pius III. voluit nuncupari. Die Octobris prima Epiſcopalibus Sacris initiatus, octava menſis ejuſdem die Pontificali Thiara redimitus eſt, ac novem poſt dies ulcere cruris, quo jamdiu laboraverat, (a) extinctus eſt, cum Pontificiam Sedem per menſem nondum tenuiſſet. Corpus ejus antea in Baſilica S. Petri tumulatum ab Alexandro Peretto Cardinale de Monte Alto translatum fuit ad Eccleſiam S. Andreæ de Valle vulgò dictam. Vacavit Sedes dies XIV.

(a) Volaterr. Lib. II.

JULIUS

Digitized by Google

DIe 1. Novembris anno 1503. Pio III. ſucceſſor datur Julianus Roboreus Savonenſis S. R. Eccl Presbiter Cardin. S.Petri ad Vincula Oſtienſis Epiſcopus in Pontificatu Julius II. appellatus: qui Apoſtolicis infulis decoratus eſt die 26. menſis ejuſdem. Sedit in Pontificatu Annos IX. Menſ. III. dies XX. temporibus Maximiliani Regis Romanorum, & ſex Promotionibus XXVII. Cardinales creavit. Obiit 21. Februarii anno 1513., & ſepultus eſt in S. Petri ad Vincula. Vacavit Sedes dies XVIII.

vel immediate ſubjectis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Anteceſſores Pontifices plura mandata fecerunt pro quiete ſtatus Eccleſiaſtici.

QUia nihil eſt, quod magis expediat noſtræ Almæ Urbis & Curiæ, ac ceterorum ſubditorum S. R. E. quieti, & regimini, quam quod euntes, & redeuntes ad eamdem, ac ceteras terras ejuſdem S. R. E. ſecure, & libere, ſine incurſione, offenſione, & invaſione latronum, furum, ac ſicariorum, & aliorum male viventium ſtare, ire, & redire poſſint, & vacant, ac propterea tam de jure communi, quam ex ſpecialibus ordinationibus fel. rec. Pauli II., & Sixti IV. noſtri ſecundum carnem patrui, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſtatutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Univerſitates Caſtrorum eorumdem, ac Civitates, & ceteræ terræ, & oppida Sanctæ Romanę Eccleſiæ mediate, & immediate ſubjecti, & ſubjectæ, eorum terras, & Oppida, Villas, & Territoria quęcumque a dictis latronibus, ſicariis, furibus, & aliis delinquentibus cuſtodirent, & ſecura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum, & rerum ſubtractarum tenerentur, & obligarentur.

Ea renovans Julius, Territoria libera cuſtodiri mandat a furibus, ſicariis &c.

§. 1. Idcirco prædeceſſorum noſtrorum veſtigia inſequentes, pro pace, & quiete dictę Urbis, & omnium Terrarum prædictarum, omniumque incolarum, & venientium ad eaſdem ſecuritate, vobis omnibus, & veſtrum cuilibet tenore præſentium expreſſe mandamus, ut veſtras Terras, Communitates, Uuiverſitates, Villas, & Caſtra, ac Territoria omnia a præfatis viris facinoroſis, latronibus, furibus, ſicariis, & aliis delinquentibus a die intimationis præſentium earumdem, ſecura & libera teneatis, reſervetis, & cuſtodiatis: quod ſi ſecus feceritis, tam pœnas juris, quam alias pœnas, & cenſuras a prædeceſſoribus noſtris prędictis ſuper his promulgatis ipſo facto, vos & quemlibet veſtrum incurrere decernimus, & declaramus.

Non cuſtodientes ad damni illati ſatisfactionē teneri jubet.

§. 2. Mandantes inſuper Venerabili Fratri Raphaeli Epiſcopo Albanen. Camerario noſtro, ac dilectis filiis Clericis, & Preſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, necnon Almæ Urbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Pro-

Digitized by Google

xerint, tam ipſos, quam vos, & veſtrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P. An. 1. 8. Novemb.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, die octava Novembris 1503. Pontificatus noſtri Anno I.

I I.

Monaſterium Caſſinenſe Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monacorum Sanctæ Juſtinę de Obſervantia ejuſdem Ordinis unitur, & dictam Congregationem Caſſinenſem alias S. Juſtinæ denominari pręcipitur, eiq; privilegia omnia communicantur.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUper cathedram Paſtoralis pręeminentiæ diſpoſitione divina, meritis licet inſufficientibus confidentes pio, ac ſancto deſiderio cupimus efficere, ut Monaſteria, & loca religioſa quæcumque per noſtræ operationis diligentiam, gratia cooperante divina, ſalubriter dirigantur, & & in eis regularis diſciplinæ norma ſervetur, cultus divinus augeatur, caritas vigeat, humilitas perſeveret, & omnis bene vivendi modus teneatur, ut æternæ vitæ præmio valeant ſtabiliri feliciter.

Monaſterium Caſſinenſe, quod antea erat commendatum, hic modo Ponti[illegible] profectò.

§.1. Sane Monaſterio Caſſinenſe, nullo medio ad Romanam Eccleſiam pertinente, Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis, quod dilectus filius noſter Joannes S. Marię in Dominica Diaconus Cardinalis ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica in commendam nuper detinebat, commenda hujuſmodi ceſſante, ex eo quod idem Joannes Cardinalis illi hodie in manibus noſtris ſponte, & libere ceſſit, poſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, verum, & ultimum ſupradicti Monaſterii vacationis modum, præſente pro expreſſo habentes, ad proviſionem ſuper ipſius Monaſterii regimine celerem & felicem, ne Monaſterium ipſum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem ... hactenus deſtitutum (cum tamen caput omnium Monaſteriorum ſupradicti Ordinis exiſtat, & in eo corpus ſanctiſſimi Benedicti multa cum veneratione conſervetur) exinde votivæ reformationis ſuſciperet incrementum, & eorumdem Monacorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus conſtitutis eorum Protectore exiſtentibus nota, & accepta, in temporalibus & ſpiritualibus ſperatæ proſperitatis ſucceſſibus gratularetur, ſuccederetque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum ſalute.

Unit & annectit Congregationi S. Juſtinæ de obſervantia.

§.2. Quibus omnibus debita meditatione pietatis Monaſterium prædictum, ſic ut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem juxta ejuſdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia inſtituta ejuſdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apoſtolicam conceſſa privilegia, & indulta, perpetuis futuris temporibus duratura, ad inſtar aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis eidem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præſidentem Congregationis hujuſmodi, & Definitores pro tempore exiſtentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorumdem Fratrum noſtrorum conſilio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, ſtatuimus, & ordinamus illud de cetero dictę Congregationis eſſe, ac juxta mores, & ritus, & juſtitia prędicta perpetuo regi, & gubernari debere, licereque Pręſidenti, & Definitoribus, ac Congregationi præfatæ, per ſe, vel alium, ſeu alios regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monaſterii poſſeſſionem, vel quaſi, propria auctoritate libere apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illud, ut præfertur, regere, & gubernare, cujuſvis licentia ſuper hoc minime requiſita. Ac illos ex Monacis dicti Monaſterii, qui ſub dicta obſervantia vivere nollent, inde amovere, ac ipſi ad alia Monaſteria dicti Ordinis ubi benevolos invenerint receptores, ſeſe transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Eccleſiaſtica, vel alia, unde vivere, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monacalem portionem,

Digitized by Google

privilegia a principio Congregationis Caſſinenſis, alias S. Juſtinæ hujuſmodi ſpecialiter, & expreſſe conceſſa fuiſſent.

Obſtantibus derogat.

§.5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus &c.

Dat. die 22. Novembris 1503. An. I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio, decimo Kalen. Decembris, Pontific. noſtri Anno primo.

III.

Ex regeſt. in Archiv. Vat.

Confirmatio Capitulorum circa regimen, & gubernationem Civitatis Bononien. per Legatos, & Gubernatorem exercen. editorum.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

ET ſi ex commiſſo nobis meritis licet imparibus Paſtorali officio teneamur circa ſingulos Chriſtifideles noſtræ curę commiſſos intendere, illorum tamen, qui nobis, & Romanę Eccleſiæ immediate ſubjecti eorum fide,& eximia conſtantia promeruerunt, ut in præcipuos & peculiares filios ejuſdem Romanæ Eccleſiæ recepti ſub illius & Sedis Apoſtolicæ tutela exiſterent, cura propenſius nos hortatur & urget, ut ea, quę pro felici, pacifico, & concordi regimine ipſorum cis etiam per Prędeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Sedem eamdem conceſſa fuerunt, etiam munimine noſtro roboremus, ut illa firmius perſiſtant, quo fuerint ſæpius Sedis ejuſdem protectione circumfulta.

Ex Conceſſione Romanorum Pontificum Legatus Bononien. ejuſque Locumtenentes in rebus regimen hujus Civitatis concernentibus conſenſum Magiſtratuū ejuſdem requirere debent.

§.1. Dudum ſiquidem fel. rec. Nicolaus Papa Quintus Prædeceſſor noſter dilectis filii Communi& populo Civitatis noſtræ Bononienſis pro eorum proſpero, tranquillo, & felici regimine nonnulla privilegia, gratias, capitulaque concedens, & quaſdam eorum petitiones admittens, inter alia voluit& ordinavit,quod ex tunc de cetero futuris temporibus omnia & ſingula regimen Civitatis prædictæ quomodolibet concernentia per Legatum ſive Gubernatorem, & eorum Locumtenentes pro tempore cum conſenſu Magiſtratuum deputatorum ad regimen dictę Civitatis delibe-Sixti, Innocentii, & Alexandri prædeceſſorum prędictorum literis Apoſtolicis, & ad Capitula exhibita pro parte eorumdem eidem Pio Prædeceſſori factis per dictum Pium Prædeceſſorem reſponſionibus manu quondam Georgii Lotii dicti Pii Prædeceſſoris annotatis, ac in regiſtris Cameræ apoſtolicę regiſtratis, quæ diligenter inſpici fecimus, plenius continetur.

Oratores Bononienſes hujus legis vigore geſta, & nonnulla Capitula inde confecta confirmare petunt.

§.2. Cum autem ſicut dilecti filii Magiſter Antonius Galeaz Bentivolus Clericus Bononienſis noſter, & dictæ Sedis Notarius, & Joannes de Marſiliis, ac Hieronimus de Caſtro Sancti Petri Cives Bononienſes, & Oratores Communis & Populi prædictorum ad nos, & Sedem prædictam ſpecialiter deſtinati, poſt præſtitam per eos nobis debitæ fidelitatis, & ſubjectionis obedientiam nobis nuper expoſuerunt, quod Antiani, Commune, & populus præfati præmiſſa omnia, & quæ eorum vigore poſtmodum geſta fuerunt, deſiderent pro eorum ſubſiſtentia firmiori noſtræ approbationis munimine ſolidari.

Benigne annuit Julius.

§.3. Nos qui præfatam Communitatem & illius Cives noſtros & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ filios peculiares ob ſinceræ devotionis affectum ac fidei conſtantiam & integritatem, quibus nos & præfatam Eccleſiam reverentur, ſpeciali dilectione proſequimur, & paterna charitate confovemus, eorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, præfatorumque Prædeceſſorum inhęrendo veſtigiis, conceſſiones, gratias, ordinationes, privilegia, immunitates, capitula illa dumtaxat, quæ per Nicolaum, & Paulum cum additionibus in literis ejus deſuper confectis contentis, ac alios Prædeceſſores prędictos ſignata & conceſſa fuerunt juxta conceſſiones & moderationes eorumdem Prædeceſſorum, ac omnia, quæ per bo. me. Angelum tituli S. Crucis in Hierutalem Presbyterum, Joannem Baptiſtam Sancti Nicolai in Careere Tulliano Diaconum tunc dictæ Sedis Notarium, & Civitatis ejuſdem Gubernatorem, ac per bo: me: Franciſcum Sanctæ Mariæ Novæ etiam Diaconum Cardinales, ac nos tunc Epiſcopum Oſtienſem,necnon dilectum filium noſtrum Aſcanium Mariam Sancti Viti in macello Martyrum Diaconum S. R. E. Vicecancellarium, ac etiam bo: me: Ioannem Sancte Mariæ in Via lata ſimiliter Diaconum, & Bapti-

per ſedem Apoſtolicam mandata fuerint, necnon omnia & ſingula privilegia, conceſſiones, & indulta a prædictis, & aliis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, ac Legatis, & Nunciis Apoſtolicæ Sedis, & a quibuſcumque aliis a præfata Sede poteſtatem habentibus ſub quacumque verborum forma conceſſa, & prout illa concernunt omnia, & ſingula in literis & ſcripturis deſuper confectis contenta & inde ſecuta quæcumque in ſimile præjudicium non tendentia auctoritate Apoſtolica, & ex noſtra certa ſcientia approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ac volumus obſervari, quamdiu Antiani, Commune, & populus præfati in noſtri, & Romanæ Eccleſiæ obedientia & devotione noſtris mandatis pro tempore parendo permanſerint.

Supplet defectus.

§.4. Supplentes omnes, & ſingulos defectus tam juris, quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Eaque ſervari mandat.

§.5. Ac mandantes præfato Cæſari Epiſcopo, & pro tempore exiſtenti Legato, & Gubernatori Civitatis prædictæ, necnon omnibus aliis noſtris & dictæ Sedis Officialibus in eadem Civitate exiſtentibus, quatenus præmiſſa omnia firmiter obſervent, & faciant quantum in eis eſt, ab omnibus obſervari.

Obſtantibus derogat.

§.6. Ac decernentes ex tunc irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.7. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ Prædeceſſores præfati in dictis eorum literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 30. Nov. 1503. An. I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio, pridie Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno primo.

Ex Collect. Angelic. Rymer.

IV.

Contra abutentes Immunitatibus Eccleſiarum in Regno Angliæ.

J ULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanum decet Pontificem taliter providere, quod immunitates, quæ ca tam ſæcularia, quam regularia confugiunt, confidentes inde ſe propter immunitatem Eccleſiæ conceſſam extrahi non poſſe, ac etiam poſtquam in locis prædictis ſunt conſtituti, de novo etiam crimina, ac alia ſimilia, vel pejora committere non verentur, inde exeuntes, & deinde pro eorum defenſione, ne capiantur, ad dicta loca, vel alia quæcumque immunitate gaudentia ſe retrahentes.

Nonnullis in rebus hanc immunitatem moderatur.

§.2. Nos igitur in præmiſſis debite providere volentes auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod deinceps quoties contigerit in dicto Regno hujus criminis læſæ Majeſtatis Reos, vel ſuſpectos ad dicta loca etiam quovis exemptionis privilegio munita confugere, quamvis de criminibus hujuſmodi, aut eorum aliquo convicti non fuerint, cuſtodes ad cuſtodiendum illos in dictis locis, ne inde aufugiant, deputari debeant, & ſi dicti criminis læſæ Majeſtatis rei, vel ſuſpecti, aut homicidæ latrones, vel itinerum, & publicarum viarum effractores, ſeu inſidiatores, in dictis locis moram trahentes, vel inde exeuntes, de novo prædicta crimina, vel eorum aliqua, aut deteriora, vel alia ſimilia committere præſumpſerint, vel inde recedentes ad prædicta, vel alia quæcumque loca, etiam quacumque immunitate gaudeant, confugerint, ab illis licite extrahi, & juſtitiæ committi poſſint.

Obſtantibus derogat.

§.3. Non obſtantibus præmiſſis, ac bonæ memoriæ Othonis, & Ottoboni olim in dicto Regno Apoſtolicæ Sedis Legatorum, in Provincialibus quoque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & ſtatutis, conſuetudinibus Eccleſiarum, & locorum prædictorum, & etiam Ordinum, quorum illa fuerint, necnon ejuſdem Regni juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus etiam ſub quibuſcumque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ipſis Eccleſiis, & locis in genere, vel in ſpecie, & ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, & concedendis imposterum: quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus pro illorum ſufficienti derogatione ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa individua, ac de verbo ad verbum, non autem

Digitized by Google

Dat. die 20. Maii 1504. An. I.

§. 5. Nulli ergo &c.

Datum Romę apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quarto, tertio decimo Kalendas Junii, Pontificatus noſtri anno primo.

V.

Damnatio Simoniacę electionis Summi Pontificis Romani, cum pœnarum impoſitione in electum, eligenteſque, & eorum complices,

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Simonia damnabilis.

CUm tam divino, quam humano jure, in ſpiritualibus pręcipue deteſtabiliter ſit Simoniæ labes prohibita, & longe magis in electione Romani Pontificis Vicarii Jeſu Chriſti D. N. abominabilis ſit, & univerſali Eccleſiæ perniciosa.

Quæ propterea inficit electionem Papæ.

§. 1. Nos qui regimini ejuſdem univerſalis Eccleſiæ meritis imparibus annuente Domino pręſidemus, cupientes, quantum cum Deo poſſumus in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate ac periculi magnitudine ut tenemur in poſterum ſalubriter providere, de Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalium consilio & unanimi conſenſu hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, & de poteſtatis noſtræ plenitudine, ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & definimus, quod ſi, quod Deus pro ſua clementia, & in omnes ineffabili bonitate avertat, contigerit, poſtquam nos, vel ſucceſſores noſtros ſucceſſive, ipſe Deus ab hujuſmodi univerſalis Eccleſię regimine abſolverit; humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, ſeu aliquibus de cætu Cardinalium quomodolibet votum dantibus per ſimoniacam hęreſim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujuſque generis, caſtra, officia, vel beneficia, ſeu promiſſiones, & obligationes commiſſam, per ſe, vel alium, ſeu alios quomodocumque, & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam aſſumptionis unanimi-cumque beneficiis, & penſionibus, quæ tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut alias quomodocumque, eo ipſo, abſque alia declaratione, privatus exiſtat: & idem electus, non Apoſtolicus, ſed apoſtaticus, & tamquam ſimoniacus, & hæreſiarca, & ad prædicta omnia, & ſingula perpetuo inhabilis habeatur, & ſit.

Hæc autem electio nec per adorationem confirmari valet.

§. 2. Nec hujuſmodi ſimoniaca electio per ſubſequentem ipſius inthronizationem, ſeu temporis curſum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, ſeu obedientiam, ullo umquam tempore convaleſcat.

Cardinalium facultas diſcedendi ab ejus obedientia.

§. 3. Liceatque omnibus, & ſingulis Cardinalibus, etiam illis, qui huic ſimoniacæ electioni, ſeu aſſumptioni conſenſerint, etiam poſt inthronizationem, & adorationem, ſeu obedientiam, ac etiam univerſo Clero, Populo Romano, necnon ſubditis, & Sancti Angeli de Urbe, ac quarumvis aliarum Romanę Eccleſiæ arcium Præfectis, Caſtellanis, Capitaneis, & aliis officialibus quocumque homagio, ſeu juramento, vel cautione præſtitis non obſtantibus, a talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & devotione, impune, & quandocumque diſcedere (ipſis, fidei Romanæ Eccleſiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonice intrantis, nihilominus adſtrictis permanentibus) & eum, ut magum, ethnicum, publicanum, & hæreſiarcham evitare.

Qui nec regimini Eccleſiæ ſe immiſcere poſſit.

§. 4. Ad cujus quoque confuſionem, poſſint Cardinales, qui præfatæ electioni ſe opponere voluerint, ſi præſumpſerit ſe regimini univerſalis Eccleſiæ, prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii ſæcularis contra eum implorare. Nec tales ab ejus obedientia diſcedentes, tamquam tunicæ Domini ſciſſores, aliqualium propter dictum diſceſſum pœnarum, ſeu cenſurarum ultioni ſubjaceant.

Simoniace eligentium pœnæ.

§. 5. Cardinales vero, qui eum ſic ſimoniace elegerint, a ſuis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuſcumque Patriarchalibus, Archiepiſcopalibus, Epiſcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, ſeu ad quæ jus tunc habebant, abſque alia declaratione, privati exiſtant, niſi ab illo penitus, & cum effectu diſceſſerint, & reliquis Cardinali-

Digitized by Google

Complices quoque pœna.

§. 6. Mediatores vero, proxenetæ, trapezitæ, tam clerici, quam laici, cujuſcumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel alia ſæculari, mundana ſive Eccleſiaſtica dignitate præditi, etiam quorumcumque Regum, & Principum Oratores, vel Nuncii, hujus ſimoniacę electionis participes, ſint omnibus ſuis Eccleſiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuſcumque honoribus, & bonis, eo ipſo privati, & ad ſimilia inhabiles, ac etiam active, & paſſive inteſtabiles, & eorum bona ipſo facto, ad inſtar reorum criminum læſæ majeſtatis, Fiſco Apoſtolicæ Sedis applicentur, & devolvantur, ſi prædicti delinquentes Eccleſiaſtici fuerint, vel alias Romanæ Eccleſiæ ſubditi. Bona vero, & feuda taliter delinquentium, non ſubditorum ſæcularium, in partibus exiſtentia, Fiſco ſæcularis principis in cujus territorio bona ſita fuerint, ipſo facto ſimiliter applicentur. Ita tamen, quod ſi intra tres menſes, a die, quo notum fuerit, illos ſimoniam commiſiſſe, vel participaſſe, Principes dicta bona fiſco ſuo actualiter non applicaverint, ex tunc illa Fiſco Eccleſiæ Romanæ applicata cenſeantur, & ſint eo ipſo, abſque aliqua ſimiliter declaratione.

Obligationum omnium ſimoniacarum annullatio.

§. 7. Promiſſiones quoque, & obligationes, ſive ſponſiones propterea quandocumque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra perſonas Cardinalium, per quoſcumque alios quomodocumque factæ, cum quavis inexcogitabili ſolemnitate, & forma, etiam juratæ, conditionales, ſive eventuales, & in forma excommiſſarum, ex quacumque cauſa, etiam depoſiti, mutui, cambii, confeſſionis de receptis, donationis, arrendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cujuſcumque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ factæ, ſint nullæ, & invalidæ, & ad agendum inefficaces, nulluſque illarum vigore cogi, vel conſtringi poſſit in judicio, vel extra. Liceatque omnibus ab illis impune, abſque aliquo metu, ſive perjurii nota, recedere.

Cardinales non complices Simoniæ, alium Pont. eligere, & Concilium convocare poſſint.

§. 8. Et inſuper liceat Cardinalibus, qui electioni prędictę ſimoniacæ non interfuerint, & a præfato ſic electo diſceſſerint, adhibitis ſecum aliis Cardinalibus, qui hujuſmodi ſimoniacæ electioni conſenſerunt, & poſtea eiſdem Cardinalibus in Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, etiam in Conciliis generalibus editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Cardinalium contravenientium excommunicatio.

§. 10. Inhibentes poſtremo omnibus, & ſingulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum ſacro Collegio, ne Apoſtolica Sede vacante, prædictis contravenire, vel contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum ſtatuere, diſponere, & ordinare, vel aliquo modo facere ſeu attentare præſumant, quocumque exquiſito colore vel cauſa, ſub excommunicationis latæ ſententię pœna, quam ipſo facto incurrant, & a qua non niſi per Romanum Pontificem canonice electum, abſolui poſſint, niſi in mortis articulo.

Decretum irritans.

§. 11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, vel aliquo præmiſſorum, a quoquam, ſcienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

Juſſio publicandi hanc Bul.

§. 12. Ut autem præſentis conſtitutionis, decreti, ſtatuti, ordinationis, ac inhibitionis noſtræ hujuſmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus præſentes literas noſtras in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon Cancellariæ, ac acie Campi Floræ affigi, nec aliam earumdem literarum publicationis ſolemnitatem requiri, aut expectari debere, ſed hujuſmodi affixionem pro ſolemni publicatione, & perpetuo robore ſufficere.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 1. die 14. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinto, decimo nono Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Inno-

Digitized by Google

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta ad ea libenter intendit, per quæ animarum periculis, Eccleſiarum, & Monaſteriorum diſpendiis obvietur, Cameræque Apoſtolicæ, cui diverſa impenſarum onera, pro Eccleſiæ Romanę ſtatu conſervando, quotidie incumbunt, indemnitati debite provideatur.

Bonif. VIII. juſſit proviſos in Curia ſe in Beneficiorum adminiſtratione non ingerere Literis non expeditis Extravag. 1. de Elect.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam fel. record. Bonifacii VIII. & Alexandri V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum deducto, quod nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, & Prioratus, tam regulares quam ſæculares promoti, ſeu quibus per eoſdem prędeceſſores, ſeu Sedem Apoſtolicam, de dictis Eccleſiis, monaſteriis, ſive prioratibus, hactenus quomodolibet proviſum fuerat; in expeditione literarum Apoſtolicarum ſuper proviſionibus hujuſmodi negligentes exiſtebant; quidam vero ex prædictis, quod deterius erat, abſque hujuſmodi literis, in ſuæ ſalutis interitum, ad Eccleſias, monaſteria, & prioratus hujuſmodi, præter, & contra ſtylum, & morem Romanæ Curiæ, laudabiliter obſervatos, ac etiam Apoſtolicas prohibitiones, accedere præſumpſerant, ac Eccleſiarum, monaſteriorum, vel prioratuum hujuſmodi, regimini, gubernationi, & adminiſtrationi ſe etiam ingerebant, & immiſcebant; ac ingerere, & immiſcere damnabiliter præſumebant, iidem prædeceſſores cupientes hujuſmodi damnis inſtantibus, & futuris remedium adhibere opportunum, videlicet idem Bonifacius prędeceſſor noſter unam perpetuo valituram conſtitutionem, quæ incipit, Injunctæ, per quam inter alia ſanxit, ut Epiſcopi, &c.

Alexander autem pœnas eiſdem inſtituit, niſi literas proviſionis expedirent.

§. 2. Alexander vero prædeceſſor memoratus, ipſius Bonifacii prædeceſſoris inhærendo veſtigiis, ac de conſilio tunc venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, auctoritate Apoſtolica, & ex ejus certa ſcientia, aliam, quæ incipit, Ex injuncto, edidit conſtitutionem, per quam etiam inter alia ſtatuit & decrevit, quod omnes, & ſinguli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Electi, Adminiſtratores, Commendatarii, Abbates, & Priores hujuſmodi, quibus per eum auctoritate Apoſtolica hactenus de aliqua Patriarchali, Metropolitana, vel Epiſcopali, Eccleſiis, vel Monaſteriis, vata fore, decrevit, & declaravit teneren-

rentur, & deberent literas hujuſmodi, ſuper proviſionibus ipſis per ſe vel alios, uſque ad præfatam earum totalem expeditionem, ac receptionem, ut præmittitur incluſive, expediri feciſſe, infra annum a data proviſionis factę, continue computandum. Illi vero, quibus provideri contingeret quomodolibet in futurum, de Eccleſiis, monaſteriis, aut prioratibus hujuſmodi, ſeu aliquo eorumdem, ſub pœna ſimili, quam ut præfertur, incurrerent, etiam infra annum a die proviſionis faciendæ continuo computandum, ſimiliter tenerentur, & deberent literas ipſas etiam uſque ad prædictam totalem expeditionem, & receptionem incluſive, expediri feciſſe. Et interim ſub eadem pœna per ſe, vel alios, abſque literis proviſionis in forma, de regimine, gubernatione, ſeu adminiſtratione, vel quaſi, Eccleſiarum, Monaſteriorum Prioratuumque prædictorum, vel alicujus eorum, ſeu bonorum eorumdem, in ſpiritualibus, vel temporalibus, nullatenus ſe ingerere, vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his, vel eorum aliquo, ſeu dependentibus, vel connexis, juriſdictionem aliquam quomodolibet exercere præſumerent, cæteriſque pœnis contra prædictos, a jure, vel ab homine, etiam ratione negligentiæ muneris conſecrationis, vel benedictionis non ſuſcepti, ſtatutis, inflictis, & aliis in ſuo robore permanſuris, irritum, & inane, cenſeri ex ea die, ſi ſecus vel aliter, ſuper his, a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, in poſterum contingeret attentari quomodolibet.

Alias pœnas ſtatuit Pius contra non ſolventes Annatas Collectoribus Cameræ Apoſtolicæ.

§. 3. Succeſſive vero recolendæ memoriæ Pius Papa Secundus etiam prædeceſſor noſter, cupiens tam ſaluti animarum, quam ipſius Cameræ Apoſtolicæ indemnitati ſalubriter providere, ac exiſtimans eos, quos in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apoſtolica aſſecutorum, obligari contingeret, infra terminos eis conſtitutos, omnino Cameræ prædictæ ſatisfacturos, ſi ultra ſententiam excommunicationis, quam non ſatisfaciendo in termino ſibi prędefixo, ipſo facto incurrerent aliqua per eum illis pœna fortior infligeretur, prędictis, ac certis aliis rationabilibus cauſis animum ſuum moventibus, per quamdam conſtitutionem ſuam, quæ incipit, Ro-

 mani

Digitized by Google

privati ; illi vero , qui non pro ſe, ſed pro aliis , ut principales , & privatæ perſonæ , ſuper hujuſmodi annatis ſe obligarent , ultra incidentiam excommunicationis ſententiæ prædictæ , ſi in termino conſtituto dictæ Cameræ , vel Collectoribus non ſolviſſent , ipſo facto ſuis omn bus, quæ obtinerent beneficiis, ſimiliter intelligerentur eſſe privati , atque talium beneficia poſſent in eventum prædictum per quoſcumque libere , & licite impetrari .

Aliam Conſt. edidit quoque Innoc. VIII.

§.4. Dehinc fel. rec. Innocentius Papa Octavus ſimiliter prædeceſſor noſter per quamdam ſuam conſtitutionem , quæ incipit , Cameræ Apoſtolicę .

Hujuſmodi Conſtitutiones innovat Pius quoad præterita, quo vero ad præſentia , & futura moderatur .

§. 5. Nos igitur cupientes ne proviſiones , conceſſiones , & gratiæ Apoſtolicæ Sedis, & præcipue quę a nobis emanarunt, & pro tempore emanabunt , diu maneant in ſuſpenſo , ſed perfecte ad actum , juxta Apoſtolicas conſtitutiones, deducantur, & ne Eccleſiarum , monaſteriorum , & prædictarum dignitatum Eccleſiaſticarum Prelati , ſeu Commendatarii , & Adminiſtratores , abſque titulo , & literis Apoſtolicis , in animarum ſuarum periculum , regimini , & adminiſtrationi eorumdem ſe ingerere , aut alias illis immiſcere præſumant ; ac ne Cameræ Apoſtolicæ redditus minuatur , ſed damnis ejuſdem obvietur , in præmiſſis omnibus providere , prędictorum prædeceſſorum noſtrorum inhærendo veſtigiis , motu proprio, & ex certa ſcientia , conſtitutiones præfatas, earum quamlibet innovantes , præſenti conſtitutione perpetuo valitura declaramus , decernimus , ſtatuimus , & ordinamus , quod conſtitutiones Bonifacii , Alexandri , Pii , & Innocentii prædeceſſorum noſtrorum hujuſmodi , etiam quoad pœnas , & cenſuras, etiam privationis in eis expreſſas , quoad futura , in omnibus , & per omnia , juxta illarum tenores , qui omnes inviolabiliter perpetuis futuris temporibus obſerventur , quo vero ad præſentia , & præterita , conſtitutiones , & ordinationes eaſdem moderamur ſub hac forma , videlicet , quod quoad Patriarchas , Archiepiſcopos , Epiſcopos , electos , Adminiſtratores , Commendatarios , Abbates , Priores , & alios quoſcumque , quibus auctoritate Apoſtolica de Patriarchali , Metropolitana , vel Cathedrali Eccleſiis , aut monaſteriis , ſeu prioratibus conventualibus , etiam in adminiſtrationem , vel commendam , hactenus proviſum extitit , & ſuper his literas

Proviſos , ſi intra ſtatutum in hac Conſtitutione terminum Literas expediverint , Annataſque ſolverint , a pœnis contra eos in præfatis Conſtitutionibus latis ſolvit .

[...] runt , ac propterea ſententias , & pœnas in premiſſis conſtitutionibus , & obligationibus contentas incurrerunt ; ſi citra montes , infra quatuor ; ſi ultra montes , infra octo menſes , a die publicationis pręſentium in Cancellaria Apoſtolica , computandos , literas hujuſmodi totaliter expedierint , & ad ſe receperint , & de his quę debent , Cameræ prædictæ ſatisfecerint ; ex tunc (dum tamen per proviſiones , collationes , ſeu alias quaslibet diſpoſitiones de Eccleſiis , Monaſteriis , Prioratibus , dignitatibus , & beneficiis prædictis , a prędicta Sede Apoſtolica , vel alias a quocumque, vel quo modocumque factas , non ſit alteri , ante datam hujuſmodi conſtitutionis noſtræ , jus quæſitum) eo ipſo ab excommunicationis ſententia , & aliis pœnis , quibus per prædictas conſtitutiones , vel obligationes reſpective obligati eſſent , abſoluti , & ad beneficia quibus propterea privati eſſent , plenarie reſtituti , auctoritate noſtra cenſeantur , perinde ac ſi præmiſſa omnia , & ſingula in ipſis conſtitutionibus contenta obſervaſſent , & pœnas præfatas non incurriſſent .

Eos vero, qui ultra dictum terminum annatas non ſolverint, Beneficiorum privationi ſubjicit .

§. 6. Quod ſi prędictas literas non expediverint , & illis conſtitutionibus non paruerint , vel in terminis ipſis non ſolverint , pœnas prędictas , etiam privationis, eo ipſo incurriſſe ſe noverint , quos etiam tenore præſentis conſtitutionis , expreſſe pœnis , & cenſuris eiſdem innodamus , & privatos declaramus . Et inſuper eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus , & ordinamus , quod illi , quos annatis hujuſmodi, dictę Cameræ teneri conſtiterit , etiam ſi alias illas ſolvere nullatenus promiſiſſent , ſeu ad illarum ſolutionem non aliter ſe ſpecialiter obligaſſent , ſi literas hactenus deſuper Apoſtolicas aliqua machinatione , vel fraude adhibitis, ſolutione annatę , vel obligatione in eadem Camera minime facta , recepiſſent (dumtamen beneficia ipſa fuiſſent , ſeu fuerint quomodolibet realiter aſſecuti) ad ſolutionem annatæ , & jurium prędictorum , efficaciter teneantur . Et niſi infra quatuor menſes , ſi citramontani ; & octo menſes ſi ultramontani fuerint , a die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos , de annata debita ſatisfecerint dictæ Cameræ Apoſtolicæ , vel ejus collectoribus , de qua ſolutione appareat per inſtrumentum publicum , lapſo dicto termino , beneficiis , pro quibus de annata ſolvenda tenentur , omni-

Digitized by Google

... prædeceſſores ... præfatis ſuis conſti-
tutionibus voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Ut autem hæc innovatio, ſtatutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio noſtra, ad omnium, & ſingulorum notitiam deducantur; nullusque poſſit deinceps aliquam excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, utque perpetuo firma,

Mandatum publicationis.

& illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, ut in valuis noſtræ Cancellariæ tribus vicibus, diverſiſque diebus, dum ipſa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur, & teneantur, exindeque in libris Cancellariæ Apoſtolicæ, ubi ſimilia deſcribi, & regiſtrari conſueverunt, per officiales Cameræ prędictę, ad quos pertinet, ad perpetuam rei memoriam deſcribantur, & regiſtrentur.

Datum Romę, apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo

Dat. P. A. 2. die 28. Julii.

quingenteſimo quinto, quinto Kalendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno II.

V I I.

Privilegiorum Congregationis Monacorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, deputandi Judices Conſervatores bonorum, & perſonarum ipſius Congregationis, eorumque Conſervatorum ampla juriſdictio.

In quamplurimis tamen attendendum Concil. Trid. Seſſ. 24. cap. 3.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Venerabilibus Fratribus, Patriarchæ Aquilejen. Neapolitan. Mediolanen. Florentin. Senen. Archiepiſcopis, Bononien., ac Eugubinen. Epiſcopis, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

Militanti Eccleſiæ licet immeriti, diſponente Domino Pręſidentes, circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, ut juxta debitum paſtoralis officii eorum occurramus diſpendiis, & profectibus divina cooperante clementia ſalubriter intendamus.

... oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac ſingulares perſonæ Civitatum, & Diœceſum, ac aliarum partium diverſarum, occuparunt, & occupari fecerunt caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, poſſeſſiones, jura, juriſdictiones, necnon cenſus, fructus, redditus, & proventus, dicti, & aliorum monaſteriorum, religioſorum locorum, ſeu membrorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum monaſteriis, prioratibus, & locis dicti Ordinis illius Congregationi acquiſitorum, ſeu alias annexorum, ac illis ſubjectorum, & ab illis dependentium: ac nonnulla alia bona mobilia, & immobilia ſpiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, Conventus, & Congregationem prædictos: necnon commiſſos, vel oblatos, & oblatas, vel commiſſas, Congregationi, & membris pręfatis, ſeu ſua bona dantes, ſpectantia, & ea detinent indebite occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, vel favorem; nonnulli etiam Civitatum, & Diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Abbatibus, Prioribus, Conventibus, Congregationi, commiſſis, ſeu oblatis ſuper prædictis caſtris, villis, locis aliis, terris, domibus, poſſeſſionibus, juriſdictionibus, fructibus, cenſibus, redditibus, & proventibus eorumdem, & quibuſcumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, ſpiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad Monaſteria, Prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, Conventus, Congregationem, commiſſos, ſeu oblatos, commiſſas, vel oblatas hujuſmodi ſpectantibus, multipliciter moleſtias, & injurias inferunt, ac jacturas. Quare Generalis, Viſitatores, & alii Abbates, Priores, & Conventus, ac Congregatio pręfati nobis humiliter ſupplicarunt, ut cum eis valde difficile reddatur, pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedem habere recurſum, providere ipſis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

§. 2. Nos igitur adverſus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſ-

Facultas, & ... Conſervatorum Ordinis.

dem Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, fraternitati veſtræ per Apoſtolica

Digitized by Google

latas, monaſteria, prioratus, membra, & loca, prçſentia, & futura dictæ Congregationi ſpectantia, ab eiſdem, vel quibuſvis aliis, indebite moleſtari, vel eis gravamina, ſeu damna, vel injurias irrogari facturi, dictis Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi, commiſſis ſive oblatis, cum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo fueritis requiſiti de prædictis, & aliis perſonis quibuslibet, ſuper reſtitutione hujuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium, & bonorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, proventuum, ac aliorum quorumcumque bonorum, prçſentium, & futurorum, necnon de quibuſlibet moleſtiis, & injuriis atque damnis præſentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialiter requirunt indaginem, ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii; in illis vero prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum. Occupatores, ſeu detentores, prçſumptores, moleſtatores, & injuratores hujuſmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, vel quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obſtantibus tam felicis recordationis Bonifacii Papç Octavi prædeceſſoris noſtri, in quibus cavetur, ne quis extra ſuam civitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam, a fine ſuç diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices, & Conſervatores a Sede deputati prçdicta, extra civitatem, & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis trahere prçſumant, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præſentium non trahatur, aut quod de aliis quam manifeſtis injuriis, & moleſtiis, atque damnis, & aliis, quç judicialiter requirunt indaginem pœnis, in eis, ſi ſecus egerint, & in id procurantes adjectis, Conſervatores ſe intromittant, quam Papienſi de terriis cognoſcendis primis, & ſecundis cauſis in terris, locis inibi expreſſis, ac aliis quibuſcumque inſtitutionibus a prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, & perſonatibus, ac adminiſtrationibus, & officiis, ceteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac aliis perſonis quibuslibet, etiam cum quibuſvis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus, & efficacioribus conceſſis, quibus etiam ſi de eis ſpecialis ſpecifica, & expreſſa, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, & in eis caveretur expreſſe, quod in illis non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis, aut nullatenus derogari poſſit, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus; ſeu ſi aliquibus communiter vel diviſim, a Sede præfata indultum exiſtat, quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, ſeu extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, ac eorum perſonis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam prçſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam veſtrç juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in veſtris literis mentio ſpecialis.

Indultum eligendi Conſervatores.

§.12. Ceterum volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod omnes, & ſinguli alii Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii locorum Ordinarii, præſentes, & futuri, eorumque pro tempore Vicarii in ſpiritualibus generales, necnon quæcumque aliç perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ac eorum ſinguli, quando, & quotiens pro parte Abbatum, Priorum, Conventuum, Congregationis, commiſſorum, ſeu oblatorum, vel commiſſarum, & oblatarum prçdictorum, vel eorum alicujus ſuper prçmiſſis, vel eorum aliquo requiſiti fuerint, ad præſentium literarum executionem procedere poſſint, & debeant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi præſentes literç, etiam eis, cum clauſula quatenus ipſi omnes, vel duo, aut unus eorum ſpecialiter directæ fuiſſent.

§.5. Et

Digitized by Google

tatorum, & monitorum hujuſmodi pervenire valeant, faciendi, plenam, & liberam earumdem, tenore præſentium concedimus facultatem. Ac volumus & prædicta auctoritate decernimus, quod monitiones, & citationes hujuſmodi, perinde arctent ipſos monitos, & citatos, ac ſi eis, & ſpecialiter, & perſonaliter inſinuatæ, & intimatæ legitime extitiſſent, quod quilibet veſtrum, ac Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Vicariorum, & perſonarum in dignitate præfata conſtitutarum prædictorum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, & a data præſentium, ſit vobis, & ipſi & unicuique veſtrum, & eorum in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, perpetua poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate vos, et ipſi poſſitis, et quilibet veſtrum, et eorum, poſſit in præmiſſis omnibus cœptis, et non cœptis, præſentibus, et futuris, et pro prædictis procedere, ac ſi prędicta omnia, et ſingula, coram vobis ſeu ipſis cœpta fuiſſent, et juriſdictio eorum, et veſtra, ac cujuslibet veſtrum in prȩmiſſis omnibus, et ſingulis, per citationem vel modum alium, perpetuata legitime extitiſſet.

Fides danda tranſumptis.

§.6. Et quia nihilominus difficile foret prȩſentes literas hujuſmodi ad ſingula queque loca, in quibus de eis forſan mentio facienda fuerat, deferre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis, manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo perſonȩ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in judicio, et extra, ac ubilibet plena fides adhibeatur, et eis ſtent in omnibus, et per omnia, perinde ac ſi ipſȩ originales literæ exhiberentur, et oſtenderentur, Conſtitutione Apoſtolica ſuper Conſervatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtantibus præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

D. P. An. 2. 25. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MDV. 8. Kal. Novembr. Pontif. noſtri Anno ſecundo.

ſȩvitia, non ſolum corporum, ſed etiam animarum eorum, quos interimunt, ſi non fiat armis ſpiritualibus, divina prȩveniente gratia præmuniti, procurare noſcantur, pro quibus Dominus noſter Jeſus Chriſtus mortem ſubiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus nefarios, plurimum conferre arbitrantes, eos qui hujuſmodi deteſtabile ſcelus patrare non expaveſcunt juſtitia cupientes punire, & latas pro tempore contra eos condemnationes debitæ executioni demandari, ea quȩ pro talium condemnationum faciliori executione, & ſicariorum hujuſmodi perſecutione, a prædeceſſoribus noſtris provide emanarunt, ut eo firmius obſerventur, quo fuerint ſæpius Apoſtolica auctoritate munita, libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Urbis noſtræ, & aliarum civitatum, terrarum, & provinciarum nobis ſubjectarum, necnon civium, & incolarum eorumdem commodo, pace, & tranquillitate deſuper ſtatuimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. contra homicidas edidit bullam.

§.1. Dudum ſiquidem per fel. record. Pium Papam Secundum prædeceſſorem noſtrum, accepto quod a certis annis tunc elapſis citra in terris, locis, & tenimentis Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubjectis quamplura etiam ex levibus cauſis commiſſa eſſe reperiebantur homicidia; *Cætera legere eſt in Conſtit. X. Pii II. pag. 110.*

Sixtus IV. eam confirmavit.

§.2. Et deinde piȩ memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædeceſſor noſter, accepto per eum quod in ipſius Pii prædeceſſoris literis contenta a certis annis tunc elapſis citra non fuerant obſervata &c. prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur.

Hic Pont. illas innovat.

§.3. Cum autem tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem propter guerras, quibus non ſolum civitates, terræ, et loca temporali dominio eidem Romanȩ Eccleſiæ ſubjecta, ſed etiam tota Italia decem fere annis, magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, in eiſdem civitatibus, terris, et locis, præſertim in Urbe noſtra inteſtina, ac diuturna odia, et diſcordias, civileſque diſſenſiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia paſſim perpetrari cognoverimus, mente revolventes præfatum

Digitized by Google

& curis, pro ſubditorum noſtrorum commodis applicavimus, idque opportunis juris remediis omni ſtudio efficere cupimus. Habita igitur ſuper iis cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum conſilio, literas Pii, & Sixti prædeceſſorum prædictorum, & prout illas concernunt, omnia, & ſingula in dictis literis contenta auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & innovamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus.

Extenditque ad quoſcumque alios capitaliter condemnatos.

§.4. Ac alias ad bannitos, exitios, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, a quibuſvis officialibus, tam in dicta Urbe, quam extra eam, & in terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis jus dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigoſos nuncupatos, pacem juxta ordinationes dictæ Urbis, Apoſtolica auctoritate approbatis facere recuſantes, necnon jus ſibimet contra alios dicentes, aut cavalcatas ſine Romani Pontificis, aut officialium ſuorum ſpeciali licentia facientes, vel moventes, præfata auctoritate, de eorumdem fratrum conſilio extendimus.

Receptationem eorumdem & favorem prohibet.

§.5. Ac univerſis, & ſingulis tam laicis, quam eccleſiaſticis cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, domicellis, necnon communitatibus civitatum, terrarum, caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubjectorum diſtricte præcipiendo mandamus, & inhibemus, ne aliquis eorum homicidas, bannitos, exitios, & rebelles, aut pro alio capitali crimine condemnatos, aut brigoſos pacem facere recuſantes, ſeu jus ſibi contra alium dicentes, aut cavalcatas facientes, vel moventes, in eorum civitatibus, caſtris, ſeu locis aliis quibuſcumque recipere, & retinere, ſeu auxilium, conſilium, vel favorem, directe, vel indirecte, publice, vel occulte, per ſe vel alium præſtare, aut in eorum domibus, ſeu caſtris, recipere, & receptare præſumant.

Contravenientibus pœnas infligit.

§.6. Et ſi aliquis contra inhibitionem, & mandatum hujuſmodi quovis modo directe, vel indirecte de cetero venire præſumpſerit, nos omnes, & ſingulos ſic contravenientes, contra quos per Pium, & Sixtum prætatos, ac conceſſionibus quibuſcumque, quæ a nobis, & Romana, ac quibuſcumque aliis Eccleſiis obtinere noſcuntur, ſub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibuſvis fortiſſimis, & inſolitis clauſulis, immunitatibus, exemptionibus, & privilegiis, etiam præſervativis ab incurſu pœnæ privationis ipſo jure (quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent præſentibus pro expreſſis haberi volumus) eo ipſo privatos, & inhabiles, ac indignos ad illa, & qualibet alia in poſterum obtinenda, & quoſcumque actus legitimos exercendos fore nunciamus, & illa per nos, & ſucceſſores noſtros abſque aliqua declaratione ſuper incurſu pœnæ privationis hujuſmodi, aut citatione eorum, qui privationis pœnam incurrerint facienda, aliis perſonis in feudum, ſeu vicariatum, aut alias, ac ſi per lapſum temporis conceſſionis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram revertiſſent, libere concedere, ac alias de illis diſponere poſſe decernimus, & declaramus; necnon civitates, terras, caſtra, & loca prædicta Cameræ Apoſtolicæ confiſcamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe, ſicque contravenientes pro rebellibus ejuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos, & vaſſallos, & arcium, civitatum, terrarum, caſtrorum & locorum prædictorum caſtellanos, a quocumque fidelitatis juramento, quo ipſi eſſent quomodolibet adſtricti, penitus abſolventes: Civitates quoque, terras, caſtra, & loca prædicta, ſi ad ejuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, ſeu in præmiſſis quomodolibet deliquerint, & etiam quorumcumque eis conſilium, auxilium, vel favorem quovis modo directe, vel indirecte, publice, vel occulte præſtantium, etiam quacumque, eccleſiaſtica, vel mundana, etiam ſi regali præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præterfur, & ad quæ eos declinare contigerit, eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec ibidem fuerint, etiam per triduum poſt inde diſceſſum.

Revelationem præcipit.

§.7. Illos quoque, qui aliquem ſciverint culpabilem in prædictis, & nobis vel ſucceſſoribus noſtris infra trium dierum ſpatium non retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter perferatur, ſimiles pœnas incurrere volumus.

§.8. Non

Digitized by Google

de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenus ſuffragari.

Publicatio hujuſce Conſtitutionis. §.9. Ut autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valuis baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Sancti Joannis Lateranenſis de Urbe affigi, ut ii, quos literę ipſę concernunt, quod ad ipſos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prętendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, quod apud ipſos remaneat incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. die 27. Nov. 1505. An. III. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quingenteſimo quinto, quinto Kalendas Decembris Pontificatus noſtri Anno III.

IX.

Prohibitio appellandi in cauſis criminalibus Provinciæ Marchię in Statu Eccleſiaſtico, non facto depoſito pænæ pecuniariæ, in qua rei condemnati ſunt.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Nicolao Provinciæ noſtræ Marchiæ Anconitanæ Theſaurario Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Cauſæ Conſt. Accepimus Fiſco Cameræ Apoſtolicæ iſtius noſtræ Provinciæ, damnum non leve inferri, delictaque impunita remanere, ex prætextu appellationum, quæ in maleficiorum cauſis, tum ante condemnationem, tum poſt interponuntur; propter quas, cum aut ad Urbem, aut alio cauſæ ipſæ transferuntur, indeciſæ, & minus pro ipſo Fiſco defenſæ remanent.

Conſtitutio, de qua in rub. §.1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prędictis occurrere, tibi committimus, & mandamus, ut nullam in aliqua cauſa alicujus maleficii, aut fractæ pacis, induciarum, vel treguæ, etiam ſi de nova cauſa, aut de habendo recurſu ... vel præſumant, niſi per te eis prius conſtiterit de effectuali depoſito, ut prœmittitur facto. Decernen. ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus a quocumque aliquid præſumptum fuerit attentari. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Decretum irritans.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 16. Junii, milleſimo quingenteſimo ſexto, Pontific. noſtri Anno 3. Dat. die 16. Junii 1506. An. 3.

X.

Juriſdictio, & auctoritas Clericorum Rev. Cam. Apoſt. præſidentium aliquot ex ſe ipſis annis ſingulis tranſmittendi ad loca Status Eccleſiaſtici viſitanda, Officialeſque, & alios quoſcumque delinquentes coercendos.

JULIUS PAPA II.

Ad perpetuam rei memoriam

EX injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quę gregem Dominicum, præſertim Civitatum, & locorum temporali dominio S. R. E. mediate, vel immediate ſubjectorum, divina diſponente clementia nobis commiſſum, intra juſtitiæ tramites, cum pace, & juſtitia gubernare, regere, & ab oppreſſionibus liberare poſſimus: Proemium.

Cauſæ ferendi Decreti. §.1. Sane fuit fide dignorum teſtimonio relatum, quod nonnulli Provinciarum Civitatum, & locorum prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Theſaurarii, Dohanerii, Gabellarii, Caſtellani, armorum ductores, Camerarii, Exactores, Priores, Antiani, Conſules, Conſiliarii, Vicarii, & Eccleſiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & procuratores damnorum datorum, & alii cujuſcumque nominis clericalis, vel ſæcularis auctoritatis, vel juriſdictionis officiales, executores, & aliæ privatæ perſonę, qui miniſterio juſtitię, & negotiis publicis præpoſiti ſunt, non modo illa, ut debent, non ſervant, & ſervari curant, & faciunt, ſed quandoque in populorum prę-

Digitized by Google

netarii multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Miniſtri, ſeu quicumque alii Monaſteriorum, & Conventuum Rectores, Prępoſiti, & Gubernatores quocumque alio nomine nuncupati, & ipſi, & etiam alii Clerici ſęculares, Eccleſiarum Prælati, Rectores, & Beneficia obtinentes, ſuis religioſis extra Monaſterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad ſe venientes religioſos tranſeuntès contra fel. rec. Martini V., & aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, & noſtras conſtitutiones recipiunt, & beneficia etiam ſęcularia, & quibus cura imminet animarum habere, & tenere etiam ſine diſpenſatione Apoſtolica conſentiunt, & permittunt, & bona Eccleſiarum tam conjunctis, & amicis, quam aliis variis fictis titulis, non juſtis pretiis alienaverunt, & alienare non deſiſtunt, & quidam alii iniquitatis filii, procurante humani generis inimico, Sedis Apoſtolicę, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuncios, ſeu Commiſſarios eſſe, licet falſo, aſſerentes, & fingentes, ac Chriſtifidelibus ſuadentes, pecunias, & alia munera quæſtuando extorquere, & falſi crimen committere non verentur, & quod magis abhominabile eſt, a caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, & votorum etiam perpetuorum, & viſitationis Sepulchri Dominici, S. Jacobi in Compoſtella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apoſtolorum de Urbe, abſolvere, et hujuſmodi, ac graviora peccata prȩter omnium eorum auctoritatem remittere, & ſuper illis diſpenſare, animaſque illaqueare præſumunt.

Conſtitutio de qua in Rubrica.

§.2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa prȩcipue ſollicitamur, ut Terræ, & loca prædicta S. R. E. ſubjecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amȩnitate gubernentur, & Eccleſiarum, & locorum piorum bona non diſſipentur, & Chriſtifidelium ibidem conſiſtentium animę falſis ſuggeſtionibus non perdantur, volentes ſuper iis, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, & malorum prædictorum fomenta de medio tollere, & penitus extirpare, & quia hujuſmodi crimina, inconvenientia, ex delinquentium calliditate, ſeu aliquorum potentia, ut prædictum eſt, ad nos vel ad dictam Cameram Apoſtolicam non deferuntur, & impunita, utpote ignota,

[illegible] Clerici Prȩſidentes, anno quolibet, aliquos ex eis deputent, qui ad loca prædicta ſe conferant, & ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis diligenter inquirant, & inveſtigent, & prȩdictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertos ſolemni adnotatione deſcribant, & Communitatibus, & particularibus perſonis, ablata reſtitui faciant, aut referant, & in prædicta Camera proponant, ubi juxta conſtitutiones felicis recordationis Sixti IV. Prædeceſſoris noſtri vota reddantur, & cauſę hujuſmodi, ſtylo, & more Camerali juſtitia mediante, decidantur, & terminentur, & reperti culpabiles, debitis pœnis plectantur, moleſtentur, & puniantur.

Facultates ad reos detegendos, & puniendos neceſſariæ.

§.3. Volumus inſuper quod Clerici, quos, ut præmittitur ad loca prædicta deſtinari contigerit, ad effectum omnia inveniendi, & reperiendi, quaſcumque perſonas publicas, & privatas, cujuſcumque gradus, præeminentiæ, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel eccleſiaſticȩ cenſeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tam ſuper facto proprio quam ſuper teſtimonio ferendo, ſeu pro libris, ſcripturis, & documentis ad cauſas prȩdictas facientibus, ſeu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & ſi opus eſt, mulctare, punire, & ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis, & ſi eis videbitur per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem eruere poſſint, taliter quod opera tenebrarum malignantium calumniis, & diabolicis verſutiis non legantur, ſed bene cognita funditus eradicentur.

Obedientia ad hoc deputatis præſtanda.

§.4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, & Locatenentibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Gentium armorum Capitaneis, Theſaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, mareſcallis, bariſellis, armorum ductoribus, judicibus, communitatibus, & omnibus aliis publicis, & privatis perſonis quomodocumque nuncupatis, & ſinguiis antedictis, & ipſorum cuilibet, in virtute ſanctæ obedientiæ, ut eiſdem Clerico Præſidenti, vel Clericis Præſidentibus, deputato, deputatis, vel deputandis aſſiſtant, & omnem obedientiam exhibeant, ejuſque mandata inviolabiliter obſervent, & ab aliis prout juſſerint, ſeu juſſerit, obſervari faciant, ei-

que

Digitized by Google

ex motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſvis etiam maximis, & urgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, communiter, vel diviſim hactenus conceſſis, factis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nominatim ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterum forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis, quibus, etſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecifica, & expreſſa, ac individua mentio habenda foret præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eiſdem motu, & ſcientia, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo umquam tempore ſuffragari volumus, & decernimus, cęteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum hujus bullæ. § 6. Volumus autem quod tranſumpto in Camera Apoſtolica facto adhibeatur plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Dat. P. A. 3. 22. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die vigeſima ſecunda Julii, milleſimo quingenteſimo ſexto, Pontificatus noſtri anno Tertio.

X I.

Contra Clericos, & Miniſtros Rev. Cam. Apoſtol. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium participantes.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Motu proprio &c.

Cauſa hujus prohibitionis. PErcepimus a fide dignis, ac pluries informati fuimus, quod in appaltu aluminum, Sanctę Cruciatæ, vel conceſſionum Dobanarum, Theſaurariæ, ac Salarię, & aliarum rerum, quæ per nos ſeu ordine noſtro, per Præſiden., & Clericos Cameræ noſtrę Apoſtolicę conceduntur, ad nos, & Fiſcum noſtrum ſpectan. nonnulli ſe intromittunt, immiſcent & forſitan pro eorumdem intereſſe participant, in maximum præjudicium noſtrum & rerum Fiſcalium, viam veritatis non agnoſcentes in eorumdem evidens periculum animarum.

cujuſcumque gradus, vel dignitatis, etiam ſi Cardinalatus exiſtat, audeat, vel præſumat, quovis colore vel cauſa ſe intromittere, aut ad partem facere, ut vulgariter dicitur, vel participare quoquomodo, aut auxilium, conſilium, vel favorem præſtare, quod in ejus, ſeu eorumdem utilitatem, vel commodum quovis modo ex eiſdem evenire poſſit alicui, vel in aliquibus perſonis, dum appaltus Dobanæ, Theſaurariæ, Salariæ, vel aliquæ aliæ res, quæ ad Cameram noſtram ſpectarent, vel pertinerent, locata fuiſſent, vel conducta ad vitam, vel ad tempus, vel alias quovis modo datæ vel conceſſæ.

§. 2. Mandantes propterea, ſub eiſdem pœnis, omnibus, & quibuſcumque perſonis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cujuſcumque conditionis exiſtant, quæ de præmiſſis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem noſtrum pro tempore ſervientem, per ſe, vel alium ſignificent, & manifeſtent, contrariis quibuſcumque non obſtantibus. Pœni ſcientium & non revelantium.

Placet & ita Motu proprio mandamus.

X I I.

Approbatio, & inſtitutio Ordinis Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula, qui alias Eremitæ nuncupabantur, & confirmatio unius Regulæ a B. Franciſco pro dictis Fratribus, & alterius pro Sororibus, & etiam pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, & privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Primævam iſtorum Fratrum inſtitutionem, & alia quæ hunc Ord. concernunt, Vide ſup. in Conſt. VI. Sixti IV. pag. 136. Alexan. VI. Conſt. II. pag. 227., & Conſtitut. XIV. pag. 245.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

DUdum ad ſacrum Ordinem Minimorum, olim per fel. rec. Sixtum IV. Innocentium VIII., & Alexandrum VI. Rom. Pontif. prædeceſſores noſtros ſalubriter approbatum, ac variis privilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, noſtrę conſiderationis aciem dirigimus. Dum etiam intra noſtræ men- Proemium.

M m , tis

obſequendum Altiſſimo ſub Evangelico jugo, ac humili habitu, & humilitatis ſpiritu, ſpreto ſæculo, ac pompis ejus voluntarie aſſumpſerunt in perpetua Chriſti ſervitute laudes divinas, die, noctuque ſumma cum devotione Domino perſolventes quotidie inducuntur; Dignum, immo debitum reputamus, ut ordo ipſe apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inveniat, & gratiæ, & privilegia illi quomodolibet conceſſa, per ipſius Sedis approbationem remaneant illæſa.

Sixt.IV. Ordinem approbavit, & gratias conceſſit.

§.1. Dudum ſiquidem præfato Sixto prædeceſſori noſtro &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes in loc.cit.in Rubr.pag.136.

§.2. Et ſucceſſive præfatus Innocentius etiam prædeceſſor, per alias ſuas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædeceſſoris, de verbo ad verbum inſertæ fuerunt, eaſdem Sixti prædeceſſoris hujuſmodi literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta recenſens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, ſuppletionem, decretum, exemptionem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſſionem, & indulta hujuſmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & ſingula in eis contenta, & narrata auctoritate Apoſtolica, & ſcientia prædictis, confirmavit, approbavit, ſuique ſcripti patrocinio cum ſimili defectuum ſuppletione, communivit, & voluit, & dicta auctoritate decrevit, quod earumdem literarum ſuarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alterius Prælati munitis, prorſus in judicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis ſtaretur in omnibus; & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Decrevitque irritum, et inane, ſi ſecus ſuper a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diviſim, attentari.

Alex. VI. regulam Beati Franc. in 13. capitulis approbavit.

§. 3. Poſtmodum vero pro parte Franciſci de Paula, et Eremitarum prædictorum, eidem Alexandro prædeceſſori etiam expoſito, quod ipſe Franciſcus de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiſcopo ſpecialem per illius literas facultatem per eoſdem Sixtum, et Innocentium prædeceſſores ſucceſſive confirmatam, et ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, illarum vigore pro ſalubri

poribus obſervari. Idem Alexander prædeceſſor per aliquas ſuas, ſtatuta, et ordinationes hujuſmodi, ac omnia, & ſingula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum in dictis ſuis literis inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbavit, & confirmavit.

Ordiniſque gratias confirmavit alia Bulla.

§.4. Preterea idem Alexander prædeceſſor per alias ſuas in forma brevis literas, omnia, & ſingula privilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Franciſco de Paula, & Eremitis hujuſmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem hujuſmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupabantur, per eoſdem Sixtum, & Innocentium, ſuos, & ipſum Alexandrum noſtros prædeceſſores quomodocumque conceſſa, quæ omnia, & ſingula pro expreſſis haberi voluit, auctoritate Apoſtolica præfata approbavit, et perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decrevit.

Et Ordinum Mendicantium privilegia Sixt. IV. & Inn. VIII. ac Alex. VI. ad iſtum Ordinem ampliarunt.

§. 5. Et quia Sixtus, & Innocentius Prædeceſſores præfati, ſingula privilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum profeſſoribus, & domibus, ac eorum Eccleſias viſitantibus quomodocumque conceſſa, ad Ordinem Minimorum hujuſmodi extenderant; idem Alexander Prædeceſſor pariter eorum extenſionem confirmavit. Et ſi qua indulta, privilegia, & gratiæ poſt datam extenſionis hujuſmodi a dictis prædeceſſoribus, vel ab ipſo Alexandro eiſdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum conceſſa eſſent; illa etiam ad eoſdem Eremitas, & fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit, & ampliavit, ac ipſis ſuffragari voluit, in omnibus, & per omnia, ac ſi pro eiſdem Eremitis, & illorum Ordine hujuſmodi emanaſſent.

Et d. Regulam pro fratribus a Beato Franciſco reformatam, & aliam pro Tertiariis ab eo editam approbavit.

§.6. Et deinde pro parte Franciſci de Paula, & Eremitarum, ſeu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædeceſſori ſimiliter expoſito, quod ipſe Franciſcus de Paula tredecim capitula ſtatutorum, & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro ſalubri directione fratrum Minimorum Ordinis hujuſmodi olim Societatis dictorum Eremitarum mutaverat; aliqua etiam addiderat, quæ voluerat, & mandaverat per eoſdem fratres deinceps perpetuis futuris

Digitized by Google

privilegia, conceſſio-
nes, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eiſdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus a Sede prædicta, vel ejus Legatis, ſeu alias quomodocumque facta & conceſſa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, ſeu regulam ipſorum fratrum Minimorum, necnon Regulam ſeu modum vivendi Tertii Ordinis pro utriuſque ſexus perſonis, & in utriuſque regulæ capitulis contenta quæcumque, quæ omnia diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbavit, & confirmavit.

Societatemque illorum Eremitarum in Ordinem fratrum Minimorum inſtituit, & gratias jam conceſſas confirmavit.

§.7. Et pro potiori cautela ſocietatem quondam Eremitarum hujuſmodi Ordinem fratrum Minimorum, dicti Franciſci de Paula, priore caſſata & omiſſa ſub hujuſmodi nova regula erexit, & ſingulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque; necnon privilegia & indulgentias, tam generales, quam ſpeciales conceſſiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eiſdem fratribus, ac eorum Ordini et domibus a Sede prædicta, vel ejus Legatis, ſeu alias quomodocumque facta, et conceſſa, quæ omnia, et ſingula, ac ſi in dictis ſuis literis inſerta forent, haberi voluit pro expreſſis, innovavit, & de novo conceſſit. Ac omnia, quæ circa ſtatuta et ordinationes hujuſmodi confirmata, et per eumdem Franciſcum de Paula reducta, mutata, et alterata fuerant, de novo reduxit, mutavit, et alteravit.

Dictamque regulam a fratribus Minimis ſervari juſſit.

§.8. Regulamque Minimorum fratrum hujuſmodi ſic innovatam, et regulam, ſeu modum vivendi TertiariorumOrdinis ejuſdem, laudavit, benedixit, approbavit, et confirmavit. Ac voluit regulam ipſam ſic innovatam, ſeu contenta in dictis decem capitulis, juxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, et per Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres, qui tunc erant, et pro tempore eſſent, eo modo pro eorum regularibus inſtitutis cuſtodiri.

Tertiariorum quoque regulam ſuſcipi poſſe decrevit.

§.9. Regulam quoque ſeu modum vivendi Tertiariorum hujuſmodi per quaſcumque perſonas utriuſque ſexus ſuſcipi poſſe ac propria in Chriſto regula, et modo vivendi ſalutari, et commodo amplecti et obſervari.

§.10. Ipſumque Franciſcum de Paula

..., qui ſingulis Quadrageſimæ, et aliis cujuslibet anni ſtationum temporibus, aliquam ipſorum Eccleſiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, viſitarent, et inibi ante illius altare majus, quinquies orationem dominicam, et toties ſalutationem Angelicam devote recitarent, omnes ac ſingulas Indulgentias conſequerentur, et conſequi poſſent, quas temporibus hujuſmodi conſequuntur viſitantes Eccleſias Stationum Urbis, et alias extra illius muros pro ſtationibus deputatas. Quaſque fratres ipſi conſequerentur, et conſequi poſſent, ſi Eccleſias ſtationum hujuſmodi temporibus perſonaliter viſitarent.

Bona omnia pie elargita retinendi facultatem dedit.

§.12. Inſtituit etiam, atquè ordinavit ob ſanctę vitæ quadrageſimalis obſervantiam, quod ſi quis devotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales eleemoſynas Eccleſiæ, pauperumque fratrum Minimorum hujuſmodi neceſſitatibus ſublevandis pie legare vellent, liceret ipſis fratribus Minimis, a promiſſæ paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas et temporales eleemoſynas hujuſmodi; utenſilia quoque ac oblationes quaſcumque, cujuſcumque etiam ſpeciei exiſterent, ſeu exiſtere poſſent, quarum tamen dominium, jus, & proprietatem, idem Alexander prædeceſſor penes ſe, ac Eccleſiam Romanam tunc penitus retinuit; nudo dumtaxat illarum uſu fratribus Minimis hujuſmodi relicto, per ſuos ac præfatæ Sedis, & ejuſdem Ordinis Minimorum procuratores (ad hoc provida cura, paternaque benevolentia deputandos) ſuo, & dictæ Romanæ Eccleſiæ nomine ad ſe recipere. Ipſique procuratores eleemoſynas hujuſmodi fratribus ipſis Minimis per ſe, vel per alios, juxta piam largientium devotionem, & intentionem, ſuamque conſtitutionem hujuſmodi fideliter diſtribuere, ſeu diſtribui facere deberent. Laudavit etiam, & approbavit, quod ubi perpetuæ, vel temporales eleemoſynæ hujuſmodi fratribus ipſis Minimis legarentur, tunc Civitatis, villę, caſtri, oppidi, ſeu vici, ubi fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi loca paſſim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præſides, Conſules, Electi, Jurati, aut Domini de conſilio, vel alii officiales quovis nomine nuncupati, in primis unum vel plures Recollectores eleemoſynarum hujuſmodi, quos fratribus ipſis Mi-

ni-

Digitized by Google

truncum, vel plura confici facere, ac eleemoſynarum hujuſmodi ſpecialem curam & ſolicitudinem habere deberent. Quodque fratres ipſi Minimi ſuper eleemoſynis hujuſmodi nullatenus cum aliquo in judicio, vel extra illud contendere, ſed potius, ut veri pacis filii, & amatores, Rectoribus, Præſidibus, Scabinis, Juratis, & Conſulibus, ceteriſque officialibus prælibatis illarum curam relinquere, ac ſine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit ſperantes in ſe) fiducialiter reponere, ac oſtiatim mendicare haberent. Poſſent tamen fratres ipſi præfatos dominos de conſilio, & policiæ Gubernatores, ceteroſque officiarios ad eleemoſynas hujuſmodi colligendas, deputatos, ſeu deputandos benigne monere, ut eis legatas eleemoſynas hujuſmodi pro animarum ſuarum exoneratione, animarumque dictorum legantium ſalute, juxta piam legantium hujuſmodi deliberationem, & intentionem, ſibi fideliter impenderent. Quodque eleemoſynę hujuſmodi ſcripto redigi, & fratribus ipſis Minimis capitulariter declarari; Ac ſcripto taliter redactæ, ſeu redigendę intra cujuslibet Conventus Ordinis Minimorum hujuſmodi, quamlibet conventualem arcam quatuor clavibus claudendam reponi, ac per Ordinis Minimorum hujuſmodi oblatorum, vel amicorum ſpiritualium miniſterium in Ordinis hujuſmodi Eccleſiarum, & fratrum uſus converti. Et poſtquam fratribus ipſis Minimis de ſibi requiſitis veſtimentis, ac vitæ neceſſariis, ceteriſque præinſertis rationabiliter proviſum foret: ſi adhuc ex perpetuis, vel temporalibus eleemoſynis hujuſmodi aliqua ſupereſſent, illa caritative per Rectores, Scabinos, Conſules, Electos, ceteroſque officiarios præfatos, de capituli localis ſcientia & conſenſu in pias cauſas erogari deberent. Et ipſis fratribus Minimis, ac eorum Eccleſiis, ut præfertur competenter proviſo, perpetuas aut temporales eleemoſynas hujuſmodi ullatenus procurare, vel jam procuratas augere, eis minime liceret. Si tamen illæ fratribus ipſis Minimis ultro largirentur, illarum cenſus per Rectores, Scabinos, Juratos, & electos, ceteroſque officiarios prælatos, in pias cauſas ſimiliter diſtribui deberentur. Ipſique fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi in qualibet ipſorum Eccleſia, tam conſtructa, quam conſtruenda, cippum ſeu truncum ad quotidianas devotorum eleemoſynas commode reponendas utique habere poſſent.

cere, quæ fratres dictum Ordinem Minimorum profeſſi ſervare, & ſecundum quę contra illa venientes, ſeu facientes, licet alias peccatum ſecundum præcepta Eccleſiæ committere non viderentur, pœna corporali, ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta per eorum ſuperiores puniri valerent. Quodque licet alias per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædeceſſores prælatos eiſdem fratribus Minimis, quod omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorum perſonę utebantur, & gaudebant, ſeu uti, & gaudere poterant in futurum uti, & gaudere valerent conceſſum, ac indultum fuiſſet; nihilominus tamen eo quod dicti fratres Minimi privilegia, & indulta hujuſmodi originaliter non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim ſcrupuloſa conſcientia, & partim invidia moti, fratres Minimos hujuſmodi eiſdem privilegiis, & gratiis gaudere non debere aſſerebant, quo fiebat, ut ipſi fratres Minimi eiſdem privilegiis, & indultis uti poſſe non ſperabant, niſi eis per nos deſuper opportune provideretur. Nos per reliquas noſtras literas eidem Franciſco de Paula, quaſcunque ordinationes, & ſtatuta ſalubria, & honeſta, ſacris canonibus non contraria in perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi ſervare, ac ſecundum quæ vivere tenerentur, & contra illa venientes, ſeu facientes licet alias peccatum, juxta præcepta hujuſmodi committere non viderentur, pœna corporali, ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta, per eorum ſuperiores mulctari poſſent, condendi, & faciendi, plenam, & liberam præfata Apoſtolica auctoritate licentiam indulſimus, & facultatem.

Privilegia quatuor Ordinum Mendicantium communicavit.

§. 14. Ac omnia, & ſingula privilegia, gratias, conceſſiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum perſonæ in genere utebantur, potiebantur, & gaudebant, ſeu uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſimus, ac ut illis Ordo Minimorum, & illius perſonæ, & fratres hujuſmodi uterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, & gaudere, libere ac licite valerent, approbavimus, & noſtri ſcri-

Digitized by Google

cumque Judices ordinarios rite tranſumptari, & authenticari facere, libere, ac licite valerent, & poſtquam tranſumptata, & authenticata forent, illis, ac noſtris, & aliis literis hujuſmodi ſuper dictis privilegiis, conceſſionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis, ad inſtantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & perſonarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis jam rite factis, & tranſumptatis, ea prorſus fides adhiberetur, ubicumque forent exhibita, vel oſtenſa, ac ſi noſtrę etiam aliæ literæ hujuſmodi tunc exhiberentur; ac ſi privilegia, conceſſiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, & perſonę hujuſmodi ſpecialiter, & nominatim expreſſæ fuiſſent, ac pro eis principaliter emanaſſent.

Eaq. ad portantes habitū, & famulos ac eligentes ſepulturam in domibus Ord. extendit.

§. 15. Quodque de cetero famuli domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi, necnon ceteri ejuſdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis, in dictis domibus ſepulturam eligentes, omnibus & ſingulis privilegiis Ordini Minimorum hujuſmodi quomodolibet conceſſis gaudere, libere ac licite valerent indulſimus.

Clericis Ordinis ut promoveantur ad Ordines conceſſit.

§. 16. Ac quod fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi in vigeſimo ſecundo ſuę ætatis anno, tunc, & pro tempore conſtituti, ad Presbyteratus ordinem, alias tamen rite, ſe promoveri facere libere poſſent.

Moleſtantes hos Fratres excommunicavit.

§. 17. Necnon omnes, & ſingulæ perſonæ cujuſcumque ſtatus, nobilitatis, & conditionis forent, quæ in cauſis eorumdem fratrum Minimorum ſe immiſcerent, aut in ipſos fratres Minimos manus iniicerent violentas, vel alias eos moleſtarent, aut inquietarent, vel eorum bona auferrent, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrerent, prout aliis fratribus Mendicantibus erat conceſſum.

Privilegia Ordinis omnibus eius locis communicavit.

§. 18. Ac omnia, & ſingula privilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ, uni aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eumdem Sixtum prędeceſſorem conceſſa, & impoſterum concedenda, omnibus, & ſingulis aliis domibus, & fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi eſſent, & intelligerentur eſſe conceſſa.

§. 19. Quodque Generalis, necnon ſuperioris licentia minime requiſita, pro perpetuis uſu, & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & conceſſionis hujuſmodi vigore a triennio citra, nonnulli Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres in Diœceſi Iſpalenſi degentes, a dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Chriſto filia nobili muliere moderna Duciſſa de Medina cœli, aliiſque devotis perſonis in dicta Diœceſi Iſpalenſi degentibus, certum locum eis oblatum recepiſſent, & inibi unam domum cum Eccleſia, & aliis officinis neceſſariis, ſub invocatione ſanctę Mariæ de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis, ac Duciſſæ, & aliarum devotarum perſonarum hujuſmodi eleemoſynis adiuti, conſtrui, & ędificari feciſſent, ac domum ipſam per biennium pacifice inhabitaſſent, die noctuque Altiſſimo ſerviendo inibi. Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipſi in eadem domo habitantes, & Domino taliter ſervientes, per venerabilem fratrem noſtrum modernum Archiepiſcopum Iſpalenſem, & ejus officialem impedimenta plurima habuerant, ita quod ipſe officialis quibuſcumque Chriſtifidelibus, ſub pœna excommunicationis, ne Eccleſiam, & domum ultimo dictas pro audiendis eorumdem fratrum Miſſis, & Prędicationibus, devotionis gratia confluerent, per ſuas certi tenoris literas valuis dictæ Eccleſiæ affixas prohibuerat. Dictiſque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quod prędatus Archiepiſcopus prædictam Eccleſiam S. Marię de Victoria, benedicere, & conſecrare noluerat, neque per alium benedici, ſeu conſecrare permiſerat. Nos Franciſco de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum hujuſmodi, omnia, & ſingula oratoria, Eccleſias, domos, & loca eiſdem Franciſco de Paula, & fratribus in poſterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domus, ſeu Eccleſias, loca, & oratoria quæcumque, eatenus ubilibet recepta, pro eorum perpetuis uſu, & habitatione vigore conceſſionis Sixti, & Innocentii prædeceſſorum prędictorum retinere, conſtruere, & ędificare, ſeu conſtrui facere, abſque alia deſuper facienda nova conceſſione Apoſtolica. Et quod deinceps Ordinis Minimorum hujuſmodi Conſervatores, quotiens opus foret eidem Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus, in premiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſten-

Digitized by Google

dando.

& ſingulas alias ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſias, & oratoria quæcumque recepta, & recipienda, nondum conſecratas, ſeu conſecrata, facta prius requiſitione ab Epiſcopis locorum, eiſdemque recuſantibus, vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, conſecrari facere.

Eaſque Prælati Ordinis benedicere, & pollutas reconciliare poſſint.

§. 22. Ac quod ipſius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Provinciales, eorumque vicegerentes, omnes, & ſingulas ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tam in dicta diœceſi Iſpalenſi, quam ubicumque receptas, ſeu recepta, & recipiendas, ſeu recipienda, ſolemni benedictione benedicere. Ac etiam illas, ſeu illa, & earum quamlibet ſanguinis, ſive ſeminis effuſione, ſive alias quomodocumque pollutas ſive polluta, quotiens opus foret, aqua tamen prius per aliquem catholicum Antiſtitem, ut moris eſt, benedicta reconciliare.

Fratres etiam alterius Ordinis jam recepti in iſto permaneant.

§. 23. Ac quod alterius cujuſvis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam prius non petita, aut non eo quo decet modo, petita licentia jam recepti abſque alia proviſione Apoſtolica perpetuo in ipſo Ordine Minimorum, ſtare, & permanere.

Confeſſoremque eligant qui eos abſolvat.

§. 24. Ac idoneum confeſſorem, qui eos a quacumque excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, Apoſtolica auctoritate abſolveret, ſecumque ſuper irregularitate eadem de cauſa contracta diſpenſaret ſibi eligere poſſent.

Privilegia Ordinis tutricibus, & fundatricibus communicantur.

§. 25. Quodque ſingulæ Ordinis Minimorum hujuſmodi tutrices, prout ipſius Ordinis fundatrices, & cum eorum utriuſque ſexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus, ac ſingulis ejuſdem Ordinis Minimorum privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, conceſſionibus, & indulgentiis, uti, potiri, et gaudere, libere ac licite valerent, licentiam, et facultatem conceſſimus pariter, et indulſimus.

Vid. Concil. Trid. Seſſ. 24. c. 11.

Statuta, & correctorium Ordinis obſervanda.

§. 26. Poſtmodum vero pro parte ejuſdem Franciſci de Paula ſimiliter nobis expoſito, quod ipſe poſtquam præfatus Alexander prædeceſſor, Sixti, et Innocentii prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, ſibi ut nonnulla ſui Ordinis Minimorum ſtatuta componere, ac illa in melius emendare poſſet, licentiam conceſſerat, una cum aliquibus ejuſdem Ordinis Minimorum ... ſalubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & obſervari, ipſumque perpetuo Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Franciſci de Paula nuncupari, ac intitulari debere, decrevimus, & mandavimus.

Tres Regulæ a B. Franciſco efformatæ, & a Julio PP. confirmatæ.

§. 27. Succeſſive autem pro parte præfati Franciſci de Paula etiam nobis expoſito, quod licet alias ipſe dictum Ordinem Minimorum inſtituiſſet, ac decem ſecundum quæ fratres ejuſdem Ordinis, ſeptem vero, ſecundum quæ utriuſque ſexus fideles, Tertiarii nuncupati, vivere deberent capitula, regulam, & modum vivendi, concernentia edidiſſet; illaque per præfatum Alexandrum prædeceſſorem de venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio, de quorum numero tunc eramus licet abſentes, confirmari obtinuiſſet. Quia tamen per illa Ordini Minimorum hujuſmodi, & illius perſonarum directioni, non ſatis videbatur eſſe conſultum, idem Franciſcus de Paula cum nonnullis ejuſdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligenter examinatis, ex novis, & emergentibus cauſis, nonnulla mutanda, ſeu moderanda, & emendanda fore proſpiciens, ea in melius moderaverat, mutaverat, emendaverat, & reformaverat. Ac ſororum ejuſdem Ordinis regulam, ad inſtar regulæ fratrum Minimorum hujuſmodi, in decem capitulis redactam, de novo ediderat, & inſtituerat. Quibus ſic redactis, ampliatis, & quæ ſuperflua erant reſecatis, ac aliis de novo editis, ipſe Franciſcus de Paula tres Regulas, & capitula hujuſmodi voluerat, & mandaverat per ſingulas dicti Ordinis Minimorum perſonas, præſentes, & futuras, prout eis reſpective adaptabantur, pro ſuis ſalutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri, & obſervari, ac earumdem Primam fratrum Ordinis Minimorum velut antea; Secundam vero Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; Tertiam autem utriuſque ſexus fidelium, ſimiliter ordinis Minimorum hujuſmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas noſtras regulas, ac ſtatuta, & ordinationes, necnon capitula hujuſmodi ſic mutata, moderata, ampliata, & reformata, quę tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecimus, cum defectuum ſuppletione approbavimus, & confirmavimus. Ac pro potiori cautela, ea omnia quę per Franciſcum de Paula ſtatuta, & ordi-

Digitized by Google

las, ipſumque Ordinem, Minimorum Ordinem perpetuo irrefragabiliter nuncupari.

Quia Fratres moleſtabantur ſuper domo S. Ulfrani de Abbatiſvilla Ambianen. Diœceſis.

§.28. Et deinde pro parte Franciſci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum hujuſmodi nobis etiam expoſito, quod licet olim præfatus Sixtus prędeceſſor eis conceſſiſſet, quod in quocumque loco, & Diœceſi, Eccleſias, & oratoria recipere poſſint, ac conceſſionis hujuſmodi vigore quamdam domum d. Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infra limites Eccleſiæ S. Ulfrani de Abbatiſvilla Ambianenſis Diœceſis fundatam, & conſtructam, ac eiſdem Franciſco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis uſu, & habitatione conceſſam recepiſſent, inibique per triennium, & ultra vixiſſent, die noctuque Domino famulantes, ac in humilitatis ſpiritu vota ſua perſolventes; quia tamen dilecti filii, Decanus, & Capitulum dictæ Eccleſiæ Sancti Ulfrani prętextu quarumdam literarum piæ memoriæ Urbani Papę V. etiam prædeceſſoris noſtri eis conceſſarum inhibuerat, ne aliqui regulares, vel ſæculares infra fines parochiæ dictæ Eccleſiæ S. Ulfrani poſſent Eccleſiam, vel oratorium de novo conſtruere ſine eorum conſenſu, & Diœceſani Epiſcopi licentia ſpeciali (ſalvis tamen privilegiis Pontificum Romanorum) Franciſcum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi, quo minus præfatam domum de Abbatiſvilla pacifice poſſidere valerent, diverſimode moleſtare præſumebant, ipſique, necnon tunc Rector parochialis Eccleſiæ S. Ægidii etiam de Abbatiſvilla dictę Ambianenſis Diœceſis, corpora defunctorum, qui apud Eccleſiam domus Abbatiſvillæ hujuſmodi ſuam elegerant ſepulturam, ad eorum Eccleſias deferre, & in eis ſepelire non verebantur, in animarum ſuarum periculum, ac privilegiorum Ordini Minimorum ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſorum non modicum pręjudicium, & gravamen.

Commiſſum Archiep. Pariſienſi jus ſuum Fratribus reddere.

§.29. Nos venerabili fratri noſtro moderno Epiſcopo Pariſienſi, per aliquas noſtras in forma Brevis literas mandavimus, quatenus Franciſco de Paula, & aliis Fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi, quod omnia, & ſingula Oratoria, Eccleſias, domos, & loca eis in poſterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatiſvilla, & alias domos, ſeu Eccleſias, & aut alii quicumque, cujuſcumque etiam nobilitatis exiſterent, fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi tam in dicta diœceſi Ambianenſi quam alibi, in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare, aut inquietare ullatenus auderent. Quinimmo corpora quorumcumque defunctorum, qui in Eccleſia domus de Abbatiſvilla hujuſmodi in eorum vita ſepeliri elegerant, cum relictis, fratribus domus de Abbatiſvilla hujuſmodi factis, integraliter reſtituerent, nec ipſi neque alii prædictos, & quoſcumque alios fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi, de cetero ſuper ſepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatiſvilla, & aliis ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſiis elegerant pro tempore ſepeliri, impedire præſumerent ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhiberent. Ac Eccleſias Sancti Ulfrani, & Sancti Ægidii hujuſmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatiſvilla, & aliis Ordinis Minimorum hujuſmodi Eccleſiis juxta ordinationem ipſorum defunctorum ſepeliri deberent deferrentur) Eccleſiaſtico ſupponeret interdicto. Necnon corpora ipſa eiſdem fratribus Minimis in dicta de Abbatiſvilla, & aliis ceterarum domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi Eccleſiis reſtituerent præfata Apoſtolica auctoritate decerneret, ac deſuper ſtatueret, & ordinaret, prout in ſingulis literis prędictis plenius continetur.

Quæſtio ſuper ſolutione Decimarum, & Quartæ funeralis.

§.30. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Franciſci de Paula petitio continebat a certo tempore citra, quædam domus ſuorum ſecundi Ordinis Minimorum hujuſmodi in Regno Hiſpaniæ, cum Eccleſia, campanili, campana, dormitorio, hortis, hortaliciis & aliis neceſſariis officinis conſtructa, & ędificata, ac per illius Sorores jam per triennium, vel circa inibi, juxta regulam per præfatum Franciſcum de Paula pro eis inſtitutam, aut ſaltem juxta regulę hujuſmodi principaliora, ſancte ac laudabiliter viventes inhabitata fuit. Et licet juxta privilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque ſingulis Mendicantium Ordinibus, & illorum profeſſoribus, ac domibus, & eorum Eccleſiis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores, ac Sedem hujuſmodi quomodocumque conceſſa, ſit unicuique liberum, in

Eccle-

Digitized by Google

ac eorum Eccleſias, per præfatos prædeceſſores & Sedem prædictam, extenſa & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi dictis privilegiis gaudere, & a quartæ funeralis, & decimarum prædictarum ſolutione immunes eſſe debeant. Et tamen nonnullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, preſertim in partibus Gallicanis, contra privilegia hujuſmodi venire non formidantes, Franciſco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi, ſuper his plurimas moleſtias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per ſe, vel per alias perſonas, herbarum, & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi excreſcentium decimas violenter capere, atque exigere. Nonnumquam vero dum corpora defunctorum ad Eccleſias domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi inhumanda cum intorfticiis, & aliis luminaribus deferuntur, intorfticia, & luminaria hujuſmodi, etiam in dictis Eccleſiis, ac earum cœmeteriis violenter, etiam auferre corpora ipſa ſic inhumanda, etiam ante ipſorum inhumationem inibi ſine luminaribus, relinquere, ſuper funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi factis, plurima incommoda inferre præſumunt.

§.31. Pro parte prefati Franciſci de Paula nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi, quod dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore exiſtentes, de hortis, ac virgultis & aliis bonis Ordinis Minimorum hujuſmodi, domibus, & illarum Eccleſiis pro tempore relictis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex novalibus, vel quartam ex funeralibus ſolvere minime teneantur, nec ad id a quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & ſingulis tam Pyrrhi Archiepiſcopi, quam Goffredi Epiſcopi Sancti Marci, & Syxti, ac Innocentii, necnon Alexandri prędeceſſorum prædictorum, ac noſtris ſuis prędictis, necnon privilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, favoribus & gratiis quibuſcumque in eis conceſſis, ſub quovis nomine, ac titulo, Ordini minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis & domibus quomodolibet conceſſis, robur Apoſtolicæ approbationis adjicere. illaque omnia, & ſingula, ac etiam

[...]vantiam in locis religioſis vigere, & augeri, ac religioſarum perſonarum, præſertim ſub humili habitu in humilitatis ſpiritu Deo ſervientium commodum, & tranquillitatem intenſis deſideramus affectibus, eumdem Franciſcum de Paula a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum preſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiſcopi, & Goffredi Epiſcopi ſancti Marci, ac Sixti, & Innocentii, necnon Alexandri prædeceſſorum prędictorum, ac noſtras prçfatas literas, necnon omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica præfata, tenore præſentium approbamus, innovavamus, et confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Illaque omnia, et ſingula Franciſco de Paula, et aliis Ordinis Minimorum hujuſmodi Fratribus, et perſonis, ac illorum Eccleſiis, domibus, & locis conſtructis, et conſtruendis ſub Minimorum nomine, et auctoritate, et tenore præmiſſis de novo concedimus, et indulgemus.

Hic ideo Pontif. x omnia Ordinis privilegia confirmat.

§.33. Ac pro potiori cautela, omnia, et ſingula in dictis literis quomodolibet contenta, & quo ad hoc, ut Franciſcus de Paula, & alii Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres pro tempore exiſtentes, tam quatuor Mendicantium quam aliorum quorumcumque, quantumcumque, & privilegiatorum Ordinum, quaſcumque religioſas perſonas ad ſe venientes, & habitum per eos geſtari ſolitum ſumere volentes, primitus verbo, vel ſcripto a ſuis immediatis ſuperioribus, per ſe vel per interpoſitam perſonam petita licentia, quamvis non obtenta, ad Minimorum Ordinem & habitum hujuſmodi recipere.

Facultatem recipiendi quoſcumque alios religioſos concedit.

§.34. Necnon confeſſiones quarumcumque perſonarum, tam religioſarum, quam eccleſiaſticarum, & ſęcularium ubilibet audire, & illis auditis perſonas ipſas, & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prędeceſſorem Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus dudum conceſſi, & confirmati, abſolvere, ac pœnitentiam ſalutarem illis injungere valeant.

Confeſſioneſque audiendi.

§.35. Nec

Digitized by Google

ac virgultis, & aliis quibuſcumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Eccleſiis hujuſmodi pro tempore relictis, & legatis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex novalibus, vel quartam ex funeralibus ſolvere minime teneantur, necnon ad id a quoquam cujuſcumque nobilitatis, aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari.

Privilegia data Ordini ſub nomine Eremitarum, conceſſa eſſe Minimis declarat.

§.36. Quodque Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis, & domibus per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores prædictos, ſub Eremitarum nomine dudum conceſſa privilegia, ſub novo nomine mutatis in eis nominibus eremitæ, ac eremitarum, in Minimi, & Minimorum ac eremitorii, & eremitoriorum, in domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi nomina, ceteriſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, innovata, & mutata ſint, & eſſe cenſeantur.

Omnes gratias quatuor Ordinum Mendicantium huic Ordini conceſſa eſſe decernit.

§.37. Nec non ſuper omnibus ac ſingulis maris magni & aliis quibuſcumque Bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet quomodocumque conceſſis, unum vel plura tranſumpta conjunctim aut diviſim facere queant perinde ac ſi illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prędeceſſorum, & ipſorum Mendicantium in noſtrum, & fratrum Ordinis Minimorum hujuſmodi nomina, ceteriſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, conceſſa forent. Ac quod tranſumptum, ſeu tranſumpta hujuſmodi taliter facta, & manu alicujus notarii publici ſubſcripta, ac ſigillo alicujus prælati Eccleſiaſtici ſigillata, Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus pro tempore exiſtentibus, adeo ubique locorum ſuffragentur, ac ſi ſingulæ prędictæ Bullę pręfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoſcumque prędeceſſores prædictos quomodolibet conceſſæ, quas hic pro expreſſis, & inſertis haberi volumus, fratribus ipſis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam ſub Minimorum nomine ſpecialiter & expreſſe indultæ fuiſſent, ac pro eis principaliter emanaſſent.

Ordinem ſuper ejus Conventibus moleſtari prohibet.

§.38. Quodque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Eccleſiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rocchi, tunc etiam ad Monaſterium Sancti Saturnini Tholoſani, Ordinis Sancti Auguſtini pleno jure ſpe-

bus, & locis quibuſcumque Ordini Minimorum, ac illius perſonis, et fratribus, et præfatis quomodocumque conceſſa, et per Franciſcum de Paula, et alios fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi vigore privilegii Sixti prædeceſſoris prædicti recepta, et per eos eatenus poſſeſſa, abſque, alia nova conceſſione Apoſtolica perpetuo pacifice poſſidere valeant, ac ſuper illis, aut aliquo eorum, a quoquam moleſtari nequeant.

Confluentibus ſacramenta miniſtrari indulget.

§.39. Et quod fratres ipſi Minimi, in eorum Eccleſiis conſtructis et conſtruendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac tranſeuntibus, et aliis quibuſvis perſonis, Euchariſtiæ Sacramentum, quotiens opus fuerit, miniſtrare, ac miniſtrari facere.

Apoſtataſque perquirere, & punire.

§.40. Necnon ejuſdem Ordinis Minimorum apoſtatas, et gyrovagos quoſcumque ubilibet repertos, et quibuſcumque literis, ac proviſionibus Apoſtolicis, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continentibus munitos, quas eis nullatenus ſuffragari poſſe decernimus, invocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, capere, incarcerare, ac punire, ſeu capi, incarcerari, et puniri facere, libere ac licite valeant.

Indulgentias, Fratribus Tutoribus, Procuratoribus &c. elargitur.

§.41. Et pręfati Ordinis Minimorum Fratres, Sorores, et Oblati, necnon utriuſque ſexus Chriſtifideles Tertii Ordinis Minimorum hujuſmodi, ac ejuſdem Ordinis Conſervatores, per fratres Minimos hujuſmodi pro tempore capitulariter electi: ac tutores, et tutrices, fundarores, et fundatrices, procuratores, et procuratrices, ac eorum utriuſque ſexus liberi, procreati, et procreandi, ſemel in vita, et ita in morte, ſic & quęcumque perſonæ in dicto Ordine Minimorum de cetero recipiendæ, in earum ingreſſu plenariam omnium peccatorum ſuorum veniam et indulgentiam conſequi: ac quinquies orationem Dominicam, et toties ſalutationem Angelicam recitando, omnes, ac ſingulas indulgentias, quas diebus indulgentiarum omnium Eccleſiarum dictę Urbis, et extra illius muros pro ſtantibus deputatarum, conſequuntur, Eccleſias Urbis, et extra muros hujuſmodi viſitantes, plene, ac integre conſequantur, et conſequi poſſint, ac ſi indulgentiarum hujuſmodi diebus Eccleſias Urbis, et extra muros hujuſmodi, et earum quamlibet perſonaliter viſitarent.

potiri, & gaudere libere poſſint, & valeant, ac ſi illa omnia, & ſingula eis expreſſe conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, ac tenore præmiſſis de novo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

Contrariis derogat.

§.43. Non obſtantibus ſanctæ mem. Innocentii IV. contra exemptos, quę incipit, Volentes, & Bonifacii VIII., quæ incipit, Cum ex eo, ac Clementis V. quæ incipit, Religioſi, & Alexandri IV. quæ incipit, Ut Abbates, ac etiam quę incipit, Viam ambitioſæ cupiditatis. Martini V. Romanorum Pontificum etiam prędeceſſorum noſtrorum, et aliis Conſtitutionibus et ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinum prędictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis quoque et conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prędeceſſores in ſuis, ac nos in noſtris literis prędictis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis hujus Bullæ credi jubet.

§.44. Ceterum quia difficile foret præſentes literas ad quęcumque loca, ubi illæ neceſſariæ fuerint, deferre, volumus & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earumdem præſentium tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, prorſus in judicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis ſtetur in omnibus, & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. A. 3. 28 Julii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexto quinto Kalendas Auguſti Pontificatus noſtri anno tertio.

V[illegible] proſeſſores, qui contemplationi cœleſtium ferventer invigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicę circumſpectionis auxilium ſic provide dirigi, & ſolicite confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullamque religioſi ſtatus perſerant detrimentum, ſed in his robur, & vigorem habeant, per quæ circa cultum divini nominis devotis, & quietis mentibus invaleſcant.

Correctoris generalis auctoritas quæ ſit, & a quibus ipſe amoveri poſſit.

§.1. Hinc eſt, quod cum ſicut nobis exponere curaſtis, Tu fili generalis Corrector, & prædeceſſores tui juxta ejuſdem Ordinis conſuetudinem obſervatam hactenus & a Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundum prædicti conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, Correctoris officium plene, ac libere in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devote, & humiliter obedierint, & intenderint reverenter, & in eadem Regula ſit expreſſum, ut Generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, a Correctoriatus officio amoveri valeat, a Vigilibus, Provincialibus, & aliis fratribus in generali Capitulo congregatis; Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum pręfatæ Sedi immediate ſubjectum, a Sede approbatum, eadem honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fœcundum, privilegio Apoſtolicæ gratię attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati devotioni veſtræ, ut ſucceſſores tui (fili generalis Corrector) qui erunt pro tempore, ſtatim poſtquam electi ſecundum Regulam, & conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri ejuſdem Ordinis generales Correctores effecti, curam animarum fratrum ipſius Ordinis plene habeant, libereque gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare, ac abſolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi præfati, & Definitores ad hoc electi, juxta prædictas conſtitutiones eidem Ordini, & fratribus ſecundum Deum videbitur expedire, aliaſque poſſint officium generalis Correctoris licite in omnibus exercere, iidemque fratres tibi Corrector, & ſucceſſoribus ipſis devote, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati ſucceſſores, & tu generalis Corrector, a provincialibus Correctoribus, & Vigilibus, ſecundum Regulam, & conſtitutiones ipſius ordinis abſolvi, & amoveri

coarcẽtur.

Prælati ſtatim poſt electionem adminiſtrationem habeant.

§.3. Vigiles vero, Provinciales, & Correctores locales, aut delegati Viſitatores, ſeu Viceſgerentes, qui ſecundum ſtatuta ejuſdem ordinis per electionem, vel alias inſtituuntur, poſt ipſam inſtitutionem, ſeu proviſionem de ipſis factam, curam animarum fratrum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſoſque ligare, ac ſolvere poſſint, juxta ipſius ordinis inſtituta.

Lectores in Theologia quando libere legere poſſint.

§.4. Fratres autem de ordine veſtro, quos ſecundum conſtitutiones ipſius ordinis Conventibus veſtris deputandos duxeritis in Lectores, ſine cujuſquam alterius licentia, libere in domibus prędicti ordinis legere, ac docere valeant in Theologica facultate; illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipſa docturus, ut Magiſter ſolemniter incipere conſuevit.

Sacri Ordines a quocumque Antiſtite ſuſcipiantur.

§.5. Et quia ejuſdem ordinis fratres de locis ad loca ipſius ordinis ſæpius tranſmittuntur, propter quod ſtabilem, & perpetuam in certis, & determinatis ejuſdem ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos a vobis fratres facitis ad ordines promoveri; liceat vobis ordinandos fratres ejuſdem ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apoſtolicę habentibus, præſentare; ipſiſque Pontificibus pręſentatos fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda & abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

Ubique Oratoria habere poſſint, & Sacramenta recipere.

§.6. In locis quoque, in quibus degitis, liceat vobis habere oratoria, in quibus cum Altari portatili poſſitis Miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam Eccleſiaſtica recipere ſacramenta.

Morari poſſunt in terris interdictis.

§.7. Et quia vos extremam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pię ſtudio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris libere commorari, ac alias, & etiam quando per ipſos tranſire vos contigerit neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis, niſi id vobis fuerit interdictum.

§.8. Generalis quoque, & ſinguli Vi-

gati notam irregularitatis incurrunt, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeo gravis, & enormis exceſſus fuerit, quod ſint ad eamdem Sedem merito deſtinandi. Fratres etiam veſtri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Provinciales Correctores, nec non & vices veſtras gerentes, in proprios habueritis confeſſores, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impartiri, juxta formam conceſſionis ſuper abſolutione, ac diſpenſatione fratrum ejuſdem Ordinis ſuperius vobis factam. Ad hæc, volentibus veſtro aggregari conſortio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententiis, a jure vel a judice promulgatis generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium (obſervata forma canonica) impartiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos qui, poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam recognoverint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundum formam ipſam vos Generalis, Vigiles, & Provinciales, & Correctores, ac vices veſtras gerentes, valeatis abſolvere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis divina præſumpſerint officia celebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quod ſi alicui ex hujuſmodi ſententiis propter debitum ſint adſtricti, ſatiſfaciant, ut tenentur. Volumus autem nihilominus, quod hujuſmodi volentes veſtro aggregari conſortio, niſi mox poſtquam fuerint abſoluti, Ordinem veſtrum intraverint, etiam ſi ſuper hoc eis inducię a Prælatis Ordinis ejuſdem concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententias, a quibus eos taliter abſolvi contigerit, relabantur. Ceterum veſtra diſcretio caute provideat, ut Apoſtolicæ Sedis Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum in abſolutionibus hujuſmodi ſcandalum evitetur.

Exemptio a cura Monialium, & aliis hic enarratis.

§.9. Porro quieti veſtræ providere volentes, quod per literas Apoſtolicæ Sedis, aut Legatorum, ſeu Subdelegatorum ipſius conveniri a quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inviti per literas ipſius Sedis de cetero impetrandas, quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium Monaſteriis,

& Ordine veſtro expreſſam fecerint men-
tionem, auctoritate Apoſtolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad viſitanda aliqua Monaſteria Monialium cujuſcumque Ordinis, illis exceptis quæ (ſicut præmittitur) in veſtris Regula, vel Conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ Sedis excepta, vel audiendas confeſſiones earum compelli ullatenus non poſſint, aut ad recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum exequtiones, vel alia contingentia cauſas ipſas per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia hujuſmodi mentio ſpecialis, ſive per Legatos, vel delegatos ipſius. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nec alius Prælatus Eccleſiaſticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales ad portandum, ſeu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum ſententias contra Principes ſæculares, Communitates, Populos, ſeu quoſcumque benefactores veſtros, nulluſque delegatus, vel ordinarius judex ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſive quod ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alia lites, vel controverſias contingentia in cauſis: quę coram ipſis tractantur, quemquam veſtrum compellere valeant, ſine predictæ Sedis mandato, & licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgentia mentionem: nec quiſquam veſtrum parere, vel intendere teneatur ſuper iis monitionibus, mandatis, aut juſſionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit injungendum.

Fratres Ordinis non poſſunt abſque ſpeciali mandato Papæ, aliis deſervire; & ſic deſervientes ad Ordinem revocari poſſunt.
Conc. Trid. Seſſ. 25. c. 4.

§. 10. Ceterum Generalis, ac Provinciales Correctores, ac ipſorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicę, vel Legatorum, ipſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis ac aliis quibuſcumque proviſum extitit, vel in poſterum contigerit provideri corrigere, ac etiam non obſtante conditione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem revocare, nec per literas ejuſdem Sedis, ſeu Legatorum ipſius, jam obtentas vel de cetero obtinendas, aliquos de fratribus ipſius Ordinis præfatis Archiepiſcopis, & Epiſcopis aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literę Apoſtolicæ obtinendæ de indulto hujuſmodi, & Ordine ipſo expreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis, & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem Legatus, niſi de Latere noſtro miſſus auctoritate [illegible]
rendum contra pravitatem hæreticam, ſeu ad alia hujuſmodi negotia ſint, vel fuerint ubicumque a Sede Apoſtolica deputati, tu fili Generalis Corrector, tuique ſucceſſores removere, ſeu revocare, penituſque transferre, ipſiſque quod ſuperſedeant injungere, alioſque ſubſtituere (cum expedire videbitur) licite, ac libere valeatis, & in eos, ſi contravenerint cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet Corrector, Provincialis, vel ejus Vicarius ejuſdem Ordinis, idipſum in ſua Provincia, circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit, non obſtantibus aliquibus literis, vel Indulgentiis Apoſtolicis, impetratis vel etiam in poſterum impetrandis, quę de hoc non fecerint mentionem.

[illegible] fratres inquiſitioni, aut Crucis prædicationi deputatos.

§. 11. Inhibemus quoque, ne quis poſt profeſſionem in Ordine veſtro factam ſine Generalis, vel ſui provincialis licentia diſcedat ab ipſo. Diſcedentem vero, abſque cautione literarum alterius ipſorum, prætextu privilegii alicujus Apoſtolicę Sedis, nullus audeat retinere, quod ſi forte retinere pręſumpſerit, vobis Generalis, & Provinciales Correctores dumtaxat, & veſtris, ſeu Provinciarum Vicariis licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres excommunicationis ſententiam promulgare: Detinentes vero eoſdem ſecum, vel in Monaſteriis, aut Eccleſiis ſuis (niſi eos rejecerint, poſtquam eis denuntiatum fuerit) excommunicationis ſententiæ volumus ſubjacere, non obſtante quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de indulto hujuſmodi mentionem. Si vero aliqui de fratribus veſtri Ordinis poſt obtentam licentiam a Sede prædicta, aut a nobis Religionem aliam tranſeundi, infra duos vel tres menſes ad illam Religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerint, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem; licitum ſit vobis Generalis, ac Provinciales Correctores, & vice veſtra gerentibus contra ipſos, tamquam alios Ordinis veſtri apoſtatas procedere, ſecundum quod honeſtati ipſius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius Religionis infra tempus probationis (nulla profeſſione facta) inde præſumpſerint reſilire, aut etiam ſi poſt profeſſionem hujuſmodi, ad

Et in diſcedentes ab Ordine poſt emiſſam profeſſionem.
Vid. Concil. Trident. Seſſ. 14. cap. 11. & Seſſ. 25. c. 19.

Reli-

Digitized by Google

ſiue.

egreſſi fuerint proprio ſuo motu, prędicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem, in quo licite hujuſmodi officia exerceantur, tranſierint de veſtra, vel dictorum Correctorum licentia ſpeciali. Quod ſi forte ipſi contra hujuſmodi inhibitionem noſtram aliquod ſuper præmiſſis temere attentare pręſumpſerint, Provinciales, Correctores, & Vigiles, ac eorum Vicarii in illos, quos intra fines ſuarum Provinciarum, juxta conſuetudinem Ordinis veſtri, diſtractos invenerint talia pręſumentes (monitione præmiſſa) auctoritate noſtra excommunicationis ſententiam valeant promulgare.

Et ad alium Ordinem ut hic tranſire poſſint.

§.15. Ejectos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos qui receptione in eodem Ordine ſuis culpis exigentibus reddiderunt ſe indignos, & alios fratres ejuſdem Ordinis ex rationabili cauſa, ad quoſcumque Ordines approbatos, pręterquam ad B. Auguſtini, templariorum, Hoſpitalariorum, & aliorum Religioſorum arma portantium, ad vitandam occaſionem evagandi, Generalis, vel Provinciales Correctores cum ſuis teſtimonialibus literis auctoritate noſtra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere, ſeu retinere præſumant abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicę, faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuſcumque Religioſis habitum conſimilem.

§.16. Inhibemus etiam, ut nulli ſive ſit in Religionis Ordine, ſive extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum, vel ita conſimilem, quod propterea frater Minimus credi poſſit, deferre liceat, abſque mandato Sedis Apoſtolicę ſpeciali. Et ut dicta inhibitio majorem conſequatur effectum, ſtatuimus, ut ii, qui habitum veſtrum, vel ſibi prædicto modo conſimilem deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum, cum a vobis requiſiti fuerint monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compellantur.

Exemptio a ſolutione decimarum.

§.17. Ceterum cum humilitas veſtra ſibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cum virgultis ad ſimplicem tantummodo fratrum uſum præmiorum obtentu cœleſtium duxerit reſervandum; nos pie volentes, quod illorum fructus integre veſtræ paupertatis

Sepultura in locis Ordinis eſt omnibus libera.

§.19. Sepulturam quoque in locis, cœmeteriis, & Eccleſiis veſtris concedimus, & eam liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint (niſi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publice uſurarii fuerint) nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, a quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Exequiæ celebrari nec mortui ſepeliri poſſunt invitis fratribus in eorum locis.

§.20. Diſtrictius inhibentes, ut nulli, Religioſi vel ſæculares vobis invitis aliquorum corpora defunctorum in veſtris cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris Miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum, qui ad loca veſtra tumulandi fuerint, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu, aut voluntate, præſumant.

Tempore interdicti quomodo frat. celebrare valeant.

§.21. Et cum generale interdictum fuerit, in Eccleſiis, & Oratoriis veſtris & aliis quibuſcumque, vel cum ad loca perveneritis Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis januis (interdictis, & excommunicatis excluſis) non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, liceat vobis celebrare divina, & Eccleſiaſtica recipere ſacramenta, dummodo cauſam non dederitis interdicto, nec contingat vobis ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ, vel Oratoria ipſa fuerint ſpecialiter interdicta. His vero, qui veſtris morantur obſequiis, cuncta libere miniſtrare poteritis Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos cum deceſſerint, in veſtris Oratoriis ſepelire. Si quando autem in terris, in quibus reſidetis, vel eorum perſonis excommunicationis, ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri veſtris ſervitiis deputati, negotiorumque veſtrorum procuratores, & operarii, qui in veſtris locis eorum operibus perſonaliter continue inſtiterint, hujuſmodi ſententiis obnoxii minime habeantur, ibique poſſint audire divina, juxta formam, quę locis ipſis, eo caſu a Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi eidem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici contingat eoſdem.

Vid. Concil. Trid. Seſſ. 25. cap. 12.

Fratres confiteantur Prælatis Ordinis.

§.22. Inhibemus inſuper univerſis fratribus Ordinis, ne aliquis eorum (niſi neceſſitatis urgente articulo) aliis quam Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumat, vel aliis ejuſdem Ordinis ſacerdotibus ſecundum Regulam, & ipſius Ordinis inſtituta.

§.23. Uni-

Digitized by Google

vel deſtitutione, ſive de ſtatutis veſtri Ordinis, ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere, ne ad Civitates, vel Villas ubi religioſe, ac honeſte commorari poſſitis, a populis evocati audeatis accedere, ibique pro veſtris uſibus conſtruere ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedentes fratres, ſeu confluentes hujuſmodi, vel acceptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

Exemptio a ſolutione canonica portionis de Ordini relictis.

§ 24. Concedimus quoque vobis, ut de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis, ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitanciis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus prædictis, & hortis aliiſque locis vobis, ſecundum inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de iis, quæ pro hujuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo præmiſſa non convertantur in uſus alios, ſed in illos dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac conceſſione, vel indulgentia continentur) nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis a vobis ultimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de iis, quæ vobis in ultimis voluntatibus abſolute legantur, vel alia pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præſumat, diſtrictius inhibemus.

Fratres poſſint loca Ordinis dimittere &c.

§ 25. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cum de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tam ædificia ſeu omnem ædificiorum materiam locorum, quæ dimittunt, (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis,) libros, calices, & paramenta ſecum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias per perſonas ad hoc a Sede Apoſtolica deputatas vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum, ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu alias in eorum utilitatem convertere, ſecundum quod melius videbitur expedire, cum ipſa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apoſtolicam Sedem ſpecialiter, & immediate pertinere noſcantur. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alii Eccleſiarum Prælati, ſeu quævis alia perſona eorum eiuſdem, ſeu Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ impetratas, ſeu impoſterum impetrandas cujuſcumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli non poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expreſſam de hujuſmodi indulto & dicto Ordine fecerint mentionem.

Prælatorum Ordinis facultas abſolvendi fratres & cum eis diſpenſandi.

§. 27. Præterea cum felicis rec. Gregorius XI. prædeceſſor in dictis ſuis literis Generali, Vigilibus, & Provincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis abſolvendi fratres ejuſdem Ordinis, ac etiam fratribus dicti Ordinis, quos ipſi hujuſmodi ſuperiores habuerint pro tempore in confeſſores, abſolvendi ipſos ſuperiores ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia forent, propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam merito deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi, concedit: & propterea qui ſint deſtinandi, perſæpe revocetur in dubium, ut abſolventium, & abſolvendorum, diſpenſantium, & diſpenſatorum pro parte puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos, relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam merito deſtinandos, reliquis vero omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis poſſe per illos, quibus ibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis, juxta caſuum indigentiam impartiri. Et ut in dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, omnibus ſuperioribus, & eorum Vicariis defectum natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nephario, & illicito coitu proveniente; necnon cum his, qui ex quavis cauſa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minimorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujuſmodi non obſtante, irregures ipſi ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoveri, & in illis etiam altaris myſterio miniſtrare, & tam ipſi irregulares, quam defectum natalium patientes, ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere, & exercere libere, & licite valeant, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, concedimus per præſentes.

Qui ſint ad Sedem Apoſtolicam remittendi.

Exemptio a decimis.

§. 28. Indultum vero prædeceſſoris de deci-

ne ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus noſtris per particulares aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non alias, ſit derogatum, ſpecifice eorum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Exemptio a Juriſdictione Ordinariorum in nonnullis caſibus.

§. 29 Ceterum cum felicis recordationis Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, rite poſſint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos juriſdictionem, (prout jus exigit,) exercere, nos vobis (ut occaſione conſtitutionis hujuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini veſtro per privilegia, & Indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſis, aut in poſterum concedendis præjudicium generetur) auctoritate præſentium indulgemus, Decernentes vos, ſeu perſonas veſtri Ordinis in prædictis caſibus Ordinariis ipſis minime ſubjacere. Decernimus ergo irritum quicquid contra tenorem conceſſionum, & inhibitionum hujuſmodi, per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quis contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros, vel executores, aut hæredes prædictos in poſterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

Facultas Prælatorum Ordinis coercendi Fratres juxta ejus ordinationes appellatione remota.

§. 30. Et quia Bonifacius VIII. prædeceſſor noſter olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit, & approbavit Eccleſia, paternis ſtudiis intendit, & conſideravit attentius, quod non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſupradictos, ſtatuſque regulares ſalubriter dirigit, & conſervat, quodque ſi eam perire, vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi neceſſario cogeretur, penſando etiam quod ſi regularium perſonarum correctio rimas juris, & apices ſequeretur, hujuſmodi rigor leteſceret, ac multiplicata laxatione torperet, nos auctoritate Apoſtolica, vobis indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones fratrum veſtri Ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & Provinciales, necnon Correctores locales, & eorum Viceſgerentes, ad quos eadem ſpectare noſcuntur (rimulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis) libere procedere valeant ſecundum conſue- & juſtis modis præſtante Domino habebunt in futurum, ſeu alia quavis occaſione, decimam, vel aliam petitionem, aut annuos redditus, ſeu cenſum, vel procurationem aliquam, vel aliam ſubventionem Legatis, vel Nunciis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel aliis quibuſcumque aut pedagia, vel telonia, & alias exactiones, quibuſvis Regibus, ſeu aliis perſonis, Eccleſiaſticis ſeu ſæcularibus, dare, & ſolvere minime teneantur, nec ad illud compelli poſſint, vel ſuper hoc alias a quoquam quomodolibet conveniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, ſeu Nunciorum ipſius, aut Diœceſanorum locorum, vel Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiam ſi in ejuſdem Sedis literis contineatur expreſſe, quod ad quævis exempta, vel non exempta Monaſteria ſe extendant, & aliqua eis cujuſcumque tenoris, exiſtat, ipſius Sedis indulgentia non obſiſtat, niſi forſan dictæ literæ Apoſtolicæ de dicto Ordine, & præſentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monaſteriis, locis, & domibus, ipſorumque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & perſonis prædictis, plenam, & expreſſam, ac etiam ſpecialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

Derogatio contrariorum

§. 32. Felicis recordationis Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis, & conſuetudinibus, per quæ præmiſſa poſſent quomodolibet infringi, vel impediri, & aliis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas & ſententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & ſorores, domos, Monaſteria, perſonas, & alia ſupradicta, contra tenorem, & formam præſentium, & exemptionis hujuſmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus, penitus, & inanes.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 3. die 28. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Auguſti milleſimo quingenteſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Ne

nacuram.

I licet inſufficientibus, conſtituti inter curas multiplices, quibus rerum, negotiorumque varietatibus obruimur, illa potiſſimum nos ſollicitant, per quæ ſuave regularis mendicitatis jugum, ſub quo dilecti filii Fratres Prædicatorum, & Minorum Ordinum degunt, in dies magis proſpere, de bono in melius dirigantur, ac ut Regularis vitæ, & Eccleſiaſticę diſciplinæ norma ſublatis quibuſvis obſtaculis, præfulgeat, id ſalubriter ſtatuimus, & ordinamus, prout in Domino conſpicimus rationabiliter expedire.

Diplomatio cauſa.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum modernorum Magiſtri, ſive Prioris Generalis, ac Priorum, & Vicariorum Provincialium ordinis Prędicatorum, necnon Miniſtrorum, & Vicariorum tam Generalium, quam Provincialium Ordinis Fratrum Minorum juxta morem dictorum Ordinum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet tam ſecundum canonica, quam etiam dictorum Ordinum Inſtituta, Fratres eorumdem ordinum, quacumque cauſa etiam ſtudii, ſeu alia occaſione, vel recedere abſque licentia Superiorum ſuorum, vel poſt ejuſdem licentiæ revocationem extra domos dictorum ordinum morari non poſſint, nihilominus nonnulli ex Fratribus dictorum ordinum occaſione, & prætextu Studii, ad Studiorum, pręſertim Salmanticen., Univerſitates, obedientiæ regularis laxatis habenis abſque licentia Superiorum hujuſmodi, ſeu eadem licentia revocata accedere, & inibi morari præſumunt, ac quod deterius eſt privilegiis Univerſitatibus hujuſmodi, illarumque Scholaribus conceſſis, ut liberius in ſua damnata pręſumptione permanere poſſint, ſe tueri nituntur, excommunicationis, & alias ſententias cenſuras, & pœnas juxta canonicas ſanctiones, ac regularia inſtituta contra inobedientes hujuſmodi promulgatas damnabiliter incurrendo.

OrdinumPrędicatorum, & Minorum Prælati Papæ ſupplicant pro hujuſmodi obtinendo Decreto.

§. 2. Quare pro parte Magiſtri, ac Priorum, Miniſtrorum, & Vicariorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, ne Fratres eorundem ordinum extra domos hujuſmodi quacumque cauſa, vel occaſione, aut reſpectu, etiam ſtudii hujuſmodi in Salmanticen., vel quacumque ex prædictis Univerſitatibus abſque licentia Superiorum hujuſmodi, & illa durante etiam de licentia Sedis Apoſtolicæ, & prætextu quarumcumque facul-

[...]omniumque præſertim religioſarum perſonarum tranquillitatem, ac illis evagandi materiam, occaſionemque pręcludi, eorumque exceſſibus obviari ſupremis optantes affectibus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, Fratres prædicti extra dictas domos cujuſcumque cauſę occaſione, vel reſpectu, etiam ſtudii, ſive in Salmantin., ſive in aliis Univerſitatibus, & locis, quibus litterarum ſtudia vigeant, præter, & abſque licentia Provincialium, Priorum, ac Miniſtrorum, vel eorum Vicariorum reſpective, & illa durante, etiam de licentia Sedis Apoſtolicæ prædictæ, etiam prætextu quarumcumque facultatum, indultorum, & aliarum literarum Apoſtolicarum Salmantin, & aliis Univerſitatibus prædictis pro tempore conceſſorum invitis commorari non poſſint.

§. 4. Quodque Superiores prædicti, dum, & quoties opus fuerit, Fratres extra domos modo prædicto commorantes, ut ad eorum domos hujuſmodi redire debeant, compellere valeant Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus. Pręterea Rectoribus, & Scholaribus dictarum Univerſitatum, ne prætextu facultatum, & indultorum, ac aliarum literarum Apoſtolicarum eis conceſſarum, Superioribus, ſeu Prælatis Ordinis hujuſmodi, quominus Fratres prædictos illis reſpective ſubjectos, aut ſub eorum obedientia profeſſos extra dictas domos commorantes ad Domos hujuſmodi vocare, & reducere, ac prout ſecundum Deum, & eorum conſcientias expedire viderint mutare, & convocare poſſint prohibere, nec eiſdem Fratribus ad habitandum, ſeu commorandum in eiſdem Univerſitatibus contra voluntatem Superiorum hujuſmodi auxilium, conſilium, vel favorem directe, vel indirecte, quovis quæſito colore præſtari præſumant ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda eiſdem auctoritate, & tenore diſtrictius inhibemus.

Prælatis eoſdem coercendi data facultas.

Rectoribusq. Univerſitatum, ne Fratribus vagandi præbeant occaſionem, interdictum.

§. 5. Et nihilominus venerabilibus Fratribus Salmantin., & Zamoren Epiſcopis, ac dilecto Filio Priori Monaſterii Sancti Vincentii, per Priorem ſoliti gubernari Salmantin. per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte Magiſtri, Priorum Miniſtrorum,

Exequutores harum Literarum deputati.

ſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Obſtantibus derogat.

§. 6. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, necnon de perſonis ultra certum numerum ad Judicium non evocandis, ac quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Statutis, & conſuetudinibus Univerſitatum hujuſmodi, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis illis conceſſis, quibus omnibus, & ſiegulis, etiam ſi ad illorum ſufficientem derogationem, & de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum die 8. Auguſti Anno Domini 1508. Pontif. An. V.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die octavo Auguſti milleſimo quingenteſimo octavo Pontificatus noſtri Anno quinto.

XV.

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis Monacorum Beatæ Mariæ Montis Oliveti Ordinis Sancti Benedicti, circa alienationem ejus bonorum, ſi hujuſmodi alienatio in evidentem utilitatem cedat.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monacorum Beatæ Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

EX injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Monaſteriorum, & aliorum Religioſorum locorum quorumlibet utilitas valeat procurari.

libus bonis, quæ eis parum utilia ſeu minus commoda exiſtunt, vendere, & precium inde proveniens, in alia immobilia bona utiliora, & commodiora convertere, ſeu pro aliis poſſeſſionibus, aut immobilibus bonis utilioribus, & commodioribus permutare, aut in feudum, vel emphiteuſim, ſive livellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus ſub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profecto Monaſteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio, cum eorum evidenti utilitate melior efficeretur.

Petitio Capituli.

§. 3. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis ſingulis Abbatibus, & aliis Prælatis, & Prioribus, ac Conventibus Monaſteriorum, Locorum, Prioratuum, & Membrorum prædictorum pro tempore exiſtentibus, quaſcumque poſſeſſiones, & alia bona immobilia minus utilia, minuſque commoda hujuſmodi vendendi, alienandi, & permutandi, aut in feudum, ſeu emphiteuſim, vel livellum, & affictum perpetuo, vel ad tempus locandi, & concedendi quoties expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis circa alienationem bonorum ſtabilium.

§. 4. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel major pars, aut ad minus duo veſtrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione in feudum, ſeu in emphiteuſim, vel livellum pro tempore agetur hujuſmodi, prius coram vobis, ſpecificatis de omnibus, & ſingulis, quæ ſuper obtinenda licentia hujuſmodi per eoſdem Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumſtantiis univerſis, auctoritate noſtra vos conjunctim ſervata forma literarum Pauli prædeceſſoris hujuſmodi procedendo diligenter informetis, & ſi per informationem eamdem ea vobis ſic pro tempore expoſita vera eſſe, ac venditiones alienationes, permutationes, locationes, & conceſſiones prædictas, ſi fiant in evidentem Monaſteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, utilitatem cedere repereritis, eiſdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus id petentibus,

Digitized by Google

& conſuetudinibus Monaſteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prędictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quodquę uni de perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, quibus literæ Apoſtolicæ dirigi conſueverunt non ſitis, ceterisque contrariis quibuſcumque.

Precium ubi deponendum.

§ 6. Proviſo quod ſi poſſeſſiones, & alia bona hujuſmodi vendi contigerit, ut præfertur, precium ſeu precia ex illis proveniens, ſeu provenientia, penes ædem ſacram, etiam dictæ Congregationis, aut fide, & facultatibus idoneam perſonam, cum obligationibus, & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi ſolitis reponantur, & in emptionem aliorum immobilium bonorum eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita hujuſmodi commodiorum, & magis utilium, & non in aliam cauſam omnino convertantur.

Dat. P. A. 4. die 4. Jun.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Pridie Nonas Junii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVI.

Ordinationes pro bono regimine Congregationis Monacorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti ejuſque gratiæ, & immunitates.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

ET ſi ad univerſos Regulares Ordines in militanti Eccleſia inſtitutos, ut loca ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto religionis adſtrictas, pro injunctæ nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio, crebris vigiliis, & indefeſſis ſtudiis intendere nos deceat; ad dilectos tamen filios Abbates, & Monacos Ordinis S. Benedicti, Congregationis Beatę Mariæ Montis Oliveti, eo diligentius aciem noſtrę conſiderationis convertere nos convenit, quo ipſi ſub ejuſdem Beati Benedicti Regularibus inſtitutis, ac patrocinio Beatæ Mariæ Virginis, qua mediante ejus interceſſionibus ad Dominum indefeſſis ad ſalutem præbeatur acceſ-in ejus beneplacitis gratum reddere famulatum.

Confirmatio gratiarum Congregat.

§. 1. Sane cum ſicut accepimus, alias plures immunitates, exemptiones, ac diverſa privilegia, gratiæ, favores, & indulta, ſpiritualia, ac temporalia, per diverſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros pręfatę Congregationi, illiuſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint. Nos cupientes ut dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis, ac Monaci præfati, eo quietius poſſint Domino in ejus beneplacitis famulari, eo quo cognoverint hujuſmodi privilegia, & immunitates, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam noſtrę approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monacorum, & Congregationis hujuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſpero, & felici, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, ipſoſque Generalem Abbatem, & Monacos, & Congregationis hujuſmodi ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum pręſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolutos fore cenſentes. Ac omnia, & ſingula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, indulta quęcumque tam ſpiritualia quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monaſteriis, locis, perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, motu proprio, non ad Abbatis, & Monacorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eaque omnia, & ſingula inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Interpretatio de dictis gratiis fiat ad favorem dictæ Congregat.

§. 2. Ac volumus quicquid dubii in dictis privilegiis, ſeu aliquo eorum pro parte emerſerit, id, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & lo-

Digitized by Google

nem ipſum profeſſi, præſentes, & futuri, qua mvis in diverſis Monaſteriis ſive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio exiſtant. Ipſaque Congregatio, ab Apoſtolica Sede merito approbata ab univerſis Chriſtifidelibus in reverentia, & devotione habeatur.

In Capitulo Generali ſtatuta fieri poſſunt, quæ poſtea debent obſervari.

§.5. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſive i ea vocem pro tempore habentes, pro felici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus,& temporalibus ipſius Congregationis, ac ejus Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſervantiam, indemnitatem, & circa divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius regulæ, in ſubſtantia, vel effectu, variationem, interpretationem, vel declarationem quoquomodo, concernere poterunt, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint in toto vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione hujuſmodi cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, niſi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Prælatus quomodo Monaſterium reformare poſſit.

§.6. Et quoties Prælatus aliquis Monaſterium, cui præfuerit reformare, & ad ipſius Congregationis obſervantiam reducere decreverit, reformationem ipſam, juxta inſtituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejuſdem, prout convenientius poterit exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipſo quod de conſenſu dictæ Congregationis; ſeu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apoſtolico ſint robore communitę.

Prælati obediunt Abbati & alii obediunt Prælatis.

§.7. Univerſi vero ejuſdem Congregationis pręlati, ſub pręfati Generalis Abbatis, & alii Monaci, ac Converſi, & Commiſſi, ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut locis ipſi Monaci, Converſi, & Commiſſi morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter præſtent.

bus omiſſis, procedi debeat.

Translatio ad aliam Religionem de licentia Papæ tantum permittitur.

§.10. Et ipſius Congregationis Prælati, ſuos Monacos, qui licentiam a Sede præfata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque Monaſterium ſive locum transferendi, obtentu literarum Apoſtolicarum transferri non ſinant, niſi in ipſis literis ſpecialis ſpecifica, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione hujuſmodi mentio fiat, eiſque ſufficienter derogetur: ac tunc ſi infra tres menſes id non compleverint, contra eos tamquam contra apoſtatas agi poſſit, niſi in ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, infra quod ſe debeant ad hujuſmodi Monaſteria ſive loca tranſtuliſſe, eoque caſu non prius contra eos agi liceat quam dicta tempora ſint elapſa.

Apoſtatarum receptio vetatur.

§.11. Ac Congregationis hujuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi in illis præſentibus ſpecialiter, & expreſſe derogetur, ad recipiendum Monacos, qui alias ab eorum propriis Monaſteriis abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerunt, a quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Tranſeuntes ad loca Conventualium, pro Conventualibus habeantur.

§.12. Illi vero ex eiſdem Monacis, quos de prioribus, in quibus profeſſi fuerint Monaſteriis, ſive locis, ad alia dictę Congregationis Monaſteria ſive loca, juxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut alias pro Conventualibus, quomodolibet ex tunc ab ipſis prioribus, Monaſteriis, atque locis, realiter abſoluti extiterint, aliorum Monaſteriorum, locorumque, quamdiu ibi ſteterint, Monaci, & ſuppoſiti reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac in illis poſſeſſionem ſuam emiſiſſent.

Indulta proſint & Congregationis ordinationibus non obſtitiant.

§.13. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ, quibuſcumque eis a dicta Sede, vel alias qualitercumque conceſſis, ac de jure ſeu conceſſione debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibus, inconcuſſe gaudeant, & utantur, dummodo illa præmiſſis & aliis dictę Congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Monaſteria non ſunt ad invicem ſubjecta, ſed Congregationi tantum.

§. 14. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum, ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus, & viciſſitudinis adminiculo copulata, ſub felici dictæ Congregationis regimine, ſibi uni-

Digitized by Google

ralis, cum per ipſam Congregationem ad id deputatis, illos & ejuſdem Congregationis Monacis præſentibus, & futuris, etiam defectum natalium, ex quibuſvis perſonis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi, alias ſecundum conſuetudines, ordinationes, & ſtatuta prædicta, eligere ſeu nominare.

Ad quorum quoque nutum removeantur.

§.16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum, taliter electos ſeu nominatos a regimine, & administratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere.

Electi ſtatim adminiſtrent.

§.17. Præfatique ſic electi ſeu nominati abſque alicujus dictæ Sedis, vel alterius proviſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc quod eis munus benedictionis impendatur, ipſi Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi vel nominati fuerint, præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere; & inſignia deferre, acſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent.

Ipſis abſentibus alteri detur adminiſtratio ab eiſdem Prælatis.

§.18. Et ſi contingat Prælatos dictæ Congregationis a Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ut præmittitur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, atque pro dictorum Congregationis, & Monacorum, ac illorum præſentium, & futurorum Monaſteriorum ac Prioratuum conſervatione, & ſtatu proſpero & felici, quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum ex ejus abſentia, damna ſuſtineat, alius qui Monaſterium, ſeu Prioratum ipſum regat, & gubernet durante abſentia hujuſmodi deputatur, utile videatur, & expediat, quod quotiens id contigerit Capitulum, ſeu Generalis Abbas cum deputatis hujuſmodi, alias juxta eorum conſuetudines, & ſtatuta, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterii, ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentia carentis in ſpiritualibus, & temporalibus, dicta abſentia durante alteri committere libere, & licite poſſint.

Prioratuum collatio ad quos ſpectet.

§.19. Et quod aliquod ex dictis Monaſteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas etiam motu ſimili, & cum reſervationibus, ac quibuſcumque

præſentium tenorem quovis quæſito colore, quempiam de dicta Congregatione, ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, ſive commendæ, vel adminiſtrationis, aut perſonis hujuſmodi, vel alias impedire. ſeu moleſtare valeat. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, vel ſine cura, ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, expectativis, aut proviſionibus, ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis facultatibus, ſeu indultis de conferendis Beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſvis perſonis cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis quomodolibet cadant ſeu comprehendantur. Sed ipſorum Beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione, præmiſſis non obſtantibus ad Abbates, Priores, ac Conventus præfatos, libere, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento, pertineant, & ſpectent, ac de beneficiis ipſis nullus alius quam Abbates ſeu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum, & indultorum ſibi a Sede vel Legatis præfatis qualitercumque, & ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore vel prætextu, diſponere valeant quoquomodo. Ac omnes & ſingulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujuſmodi, facultateſque, & indulta ſuper collationibus Beneficiorum Eccleſiaſticorum vacantium ſeu vacaturorum quibuſvis, etiam ut præfertur qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper pro tempore habiti, etiam excommunicatio-

nis,

Digitized by Google

Congregationem intrare volunt excommunicantur.

prohibentur, ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus aut moleſtiis quibuslibet impedire, vel prohibere, aut a Monaſteriis, vel locis Congregationis ejuſdem, præſentibus vel futuris divertere, aut ſuper hoc illis, vel eas recipientibus injuriam vel moleſtiam aliquam irrogare præſumant, contrafacientes vero, præſentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & poſtquam ad eorum notitiam devenerint, a præmiſſis injuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, a qua præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi a Sede præfata abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Similiter Aſſumentes Prælatum, vel Monachum Congregationis ad propria ſervitia.

§. 21. Ac nullæ Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ quacumque auctoritate, vel dignitate præditę, aliquem ex Prælatis vel Monacis Congregationis prædictæ obſequiorum vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum prætextu, etiamſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis cauſa etiam arctioris vitæ Ordinis vel obſervantiæ a dicta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere, & penes ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi Prælato vel Monaco, & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat, abſque conſenſu Capituli, ſeu Abbatis generalis, vel majoris partis Viſitatorum dictę Congregationis pro tempore exiſtentium. Quod ſi recipientes, infra tres dies, poſtquam eis præſentes innotuerint, Prælatum ſeu Monacum extra ipſam Congregationem exiſtentem hujuſmodi eidem Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel a ſe realiter non abjecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant, eo ipſo, a qua niſi in mortis articulo, aut a Sede prædicta abſolvi non poſſint.

Prælati Congregationis revocent extra eam divagantes.

§. 22. Generalis autem, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes, & ſingulos ejuſdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impoſitam non impleverint, aut lapſo licentię termino ad propria Monaſteria non redierint, vel alia loca, ſeu Monaſteria abſque ſpeciali Apo-

Exemptio ab Ordinariorum, & quacumque alia juriſdictione.

§. 23. Et ut dictæ Congregationis Monaci divinis beneplacitis, quietius, & liberius inſiſtant, eamdem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Viſitatores, & alios Pręlatos, ac Monachos, Converſos, Commiſſos, Novitios, & Cappellanos, etiam habentes curam animarum, necnon perſonas familiares, & ſervitores ipſorum nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterum eidem Congregationi quandocumque uniri, vel incorporari, ſeu ſubjici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, præſentium, & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiam ſi in ipſis curam animarum immineat, Oratoria, maneria, membra, Caſtra, Fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, & hortos, ſilvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſentia ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quę omnia, & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, a quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis Officialium Romanę Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Judicum, Ordinariorum quavis auctoritate, & poteſtate fulgentium, dictorum auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel in ejus ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Monacis conſerventur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ ſacramentum, necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodoli-

Vid. Concil. Trid. Seſſ. 25. c. 11. & 14.

Digitized by Google

aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem noſtram hujuſmodi quicquam attentare quoquomodo præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monacos, infra tres dies a die requiſitionis hujuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto noverint ſe ſubjectos, & nihilominus quod aliter factum fuerit eo ipſo ſit irritum. & inane, nulliuſque roboris, vel momenti.

Ad judicia, Concilia, Proceſſiones &c. vocari nequeunt. *Vide Conc. Trid. Seſſ. 25. c. 13.*

§. 24. Volumus inſuper quod dictæ Congregationis Prælati, vel Monaci, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra jus, Civitatem, & Diœceſim trahi, & ad quævis Concilia, generalia, vel ſynodalia, aut Congregationes, quovis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum, cujuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquam ad ipſius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inviti minime teneantur. Seu quod in eorum locis Miſſæ, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ, civiles ſeu criminales, proceſſiones convocentur, aut ſynodus, Conventus, ſeu quævis Congregationes, tam Eccleſiaſticarum, quam laicarum perſonarum fiant. Sive quod hujuſmodi Congregationis loca, ad uſum hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, & laicarum perſonarum deputentur, adſtringi ſeu cogi nullo modo poſſint. Teſtimonia verò Prælatorum, Monacorum, Converſorum, Commiſſorum, & Novitiorum dictæ Congregationis in cauſis ipſorum civilibus, & criminalibus in judicio, & extra, legitima, ſeu juridica ſint.

Exemptio a gabellis Principum.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum diverſorum, Monaſterii Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, ſeu ſolvendum aliquam canonicam portionem, ſive decimas, aut quid aliud, quod eorum loco ſolvi conſueverit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de jure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis, quibuſcumque, vel ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætenderentur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, ſeu alias quacumque occaſione conceſſis, & concedendis quomodolibet teneantur. Ipſaque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, Grangiæ, poſſeſſiones, & bona, ac Prælati, Monaci, & perſonæ Congregationis ejuſdem, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritativo ſubſidio, aut alio quocumque reali, & perſonali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeantur, per Nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus, reſolutionibus, ratione, viſitationibus, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, & Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſvis perſonis hactenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, gratioſe remittimus, &. in futurum debendis, ab illorumque ſolutione & præſtatione ſint, eſſeque debeant libera penitus, & exempta atque immunia. Ita quod ad illorum præſtationem, & ſolutionem per quoſcumque, & quarumvis Apoſtolicarum literarum vigore cogi, aut alias deſuper inquietari nequeant. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis, quæ in præſenti, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, vel bonorum dictæ Congregationis, quę illius Prælati, Monaci, vel perſonæ colunt ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quartenas, aut quocumque nomine nnncupata, alia jura exigere, vel extorquere præſumant. Nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

[Ordinariorum] &c. *Vide Concil. Trident. Seſſ. 25. c. 13.*

§. 27. Et quod præfatæ Congregationis

Digitized by Google

ſint Sacramenta tempore interdicti. *Concil. Trid. Seſſ. 25. c. 12.*

lis quibuſcumque, ſedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, & ordinamus: Quod ſi contingat, Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſive loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius Congregationis Prȩlati, Monachi, Converſi, Commiſſi, Novitii, & Capellani, necnon laici, intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, a præfatæ Congregationis Monacis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique Monaci ſic deputati illa celebrare, & adminiſtrare.

Indultum ordines ſuſcipiendi a quolibet Antiſtite abſque examine.

§. 30. Et quod ejuſdem Congregationis Monaci præſentes, & futuri, omnes, etiam ad ſacros ordines, ad quos per eorum Superiores præſentati fuerint, a quocumque maluerint catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere, & hujuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat advocare, ipſeque Antiſtes Monachos dictȩ Congregationis a ſuis Superioribus ad id ſibi pro tempore prȩſentatos, Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, & abſque eo quod aliquod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione premiſſa, ſtatutis tamen a jure temporibus ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Facultas Prælatorum Congregationis diſpenſandi cum Monacis, & Congregationem intrare volentibus.

§. 31. Necnon quod Generalis, & alii Abbates, Priores, & Prȩlati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, (in omnibus caſibus, in quibus de jure communi Prȩlatis & Monacis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria) cum eis auctoritate prædicta diſpenſare, eiſque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac perſonas volentes eidem Congregationi ſociari, etiam ſi Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante ad approbationem, pro-

ciderint.

Facultas audiendi confeſſiones, & pœnitentes abſolvendi &c.

§. 32. Et cum ſæpe contingat quod ob ſingularem devotionem quam nonnullæ perſonȩ ad Monacos hujuſmodi Congregationis habent, ad eoſdem Monacos pro earum ſalute animarum recurrant, ejuſdem Congregationis Prælatis ſive Monacis a ſuis Superioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quod perſonas ipſas accedentes audirent, ac perſonæ ipſæ eis abſque alia ſuorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis, ſive Monacis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia, & ſatisfactione præmiſſis, quotiens opus fuerit, ab omnibus, & ſingulis peccatis, Sedi Apoſtolicæ non reſervatis, & a quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas a jure, vel ab homine latas incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſolvere, & vota per eos pro tempore emiſſa in omnibus, & ſingulis caſibus locorum Ordinariis etiam per ſynodales, ſeu provinciales conſtitutiones reſervatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eis voventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus ſuper quibus eſſet Sedes præfata merito conſulenda. Ipſiſque confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monacos ob hujuſmodi devotionem recurrent, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare libere poſſint.

Participatio cum excommunicatis quando ligat Monacos.

§. 33. Necnon Prælatis, Monacis, & perſonis Congregationis hujuſmodi quocumque nomine cenſeantur, ne propter participationem etiam in divinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, a jure, vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis ſeu cenſuræ aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuntiati.

Facultas Prȩlatorum diſpenſandi a divino officio recitando.

§. 34. Ac quod illi ex prȩfatis Monacis, qui adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, ut in choro intereſſe, ac officium divinum vix ſine labore, & tȩdio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum hujuſmodi incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujuſmodi dicendum, adeo, vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt

(dum.

Digitized by Google

Monaſteriis Congregationis hujuſmodi, præſentibus, & futuris eligere ſuam poſſint ſepulturam, ſalvo tamen jure illarum Eccleſiarum, a quibus ipſorum decedentium corpora aſſumentur.

Simonia Beneficialis quando non incurratur.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Prælatis præfatis, aut aliis per Congregationem hujuſmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, ſeu receptionibus Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro ipſa Congregatione faciendis, cum Prælatis, & perſonis, Monaſteria, ſeu beneficia hujuſmodi per eos obtenta, in Congregationis hujuſmodi, ſeu alicujus particularis Monaſterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quę illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſſe prohibita cenſerentur, inire, ac Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque, quæ hactenus conventionibus, & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſiverunt, retinere, ipſaſque conventiones, & pacta obſervare, abſque eo quod aliquam ſimoniæ labem incurrant, libere, & licite valeant.

Præſervatio Juriuum Congregationis a quibuſcumq. derogationibus.

§. 37. Et ſi quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, a quocumque cujuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tamen propterea, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi pręjudicium generetur, ſed ea omnia, & ſingula in ſuis robore, & firmitate permaneant. Ac quod deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas ſub quibuſcumque verborum formis, & tenoribus, aut clauſulis derogatoriis, etiam ſi illa motu, & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prędictis conceſſis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet, revocari, caſſari, vel annullari, cenſeantur, ſeu revocari, caſſari, vel annullari, ſeu ipſis, vel ipſorum, ſeu quibuſvis in eis contentis particulis, aut clauſulis, derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis ac tunc demum urgens, lunicicns, & rationabilis, propter quam derogatio, revocatio, caſſatio, vel annullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes quæcumque, ſiquas aliter quam ut præfertur, a quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit: ac quæcumque ex inde ſubſecuta nullius ſint roboris, vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis. Et quod per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſive locis Eccleſiaſticis per nos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis, vel expreſſionibus de cetero forſan faciendis, nullum dictæ Congregationi, ſuper unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus, quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum, per nos, & Sedem prædictam, eidem Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, prejudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam poſt revocationes, caſſationes, & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſe perſiſtant, in omnibus, & per omnia, ac ſi quoad eas, vel ipſarum ſingulas, aliqua revocatio, annullatio, vel caſſatio, nullatenus emanaſſent: niſi dum, & quando ipſæ ſuper unionibus, conceſſionibus, & approbationibus, ſeu donationibus, confectæ literæ in revocationum, & annullationum literis, & conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi de verbo ad verbum infererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa, & individua, de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregetione mentio fieret. Necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia pro Monachis.

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Monacis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis, præſentibus, & futuris, Congregationis hujuſmodi, ut eorum devotio amplius propagetur, & eorum animarum ſaluti uberius conſulatur, ut confeſſores idonei, quos de ſuorum volun-

quam illi facere prout poterunt omnino teneantur. Quodque ſinguli ex eiſdem perſonis clerici quam primum conceſſionis abſolutione hujuſmodi gaudere voluerint, Septem Pſalmos Pœnitentiales cum Letaniis, & Orationibus conſuetis, Converſi vero, & Commiſſi, aut qui præfatos Pſalmos dicere commode non poterint, quinquageſies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ſingulis hebdomadis recitare. Idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiam ſi totidem plus minus, ut ex aliquavis cauſa eos dixiſſe, aut dicere oportere contingeret, proſequi, & complere teneantur, occurrente vero impedimento prædicto, & poſtea ceſſante quam primum poterint commode impoſitionem hujuſmodi reficiant, & adimpleant. Nec non quod diebus quibus nonnullæ Urbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis a Chriſtifidelibus viſitari ſolent, quinque Altaria Eccleſię Monaſterii, ſeu alterius loci Congregationis hujuſmodi ubi ſingulos ex eis morari contigerit, aut pauciora ſi tot ibi non fuerint devote viſitando, ſemelque Pſalmum incipientem Miſerere mei Deus, &c. apud quodlibet Altare pro felici ſtatu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi ipſas Urbis Eccleſias tunc perſonaliter viſitarent. Si vero aliquis ex perſonis Congregationis hujuſmodi, pro ipſius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis cauſis extra propria Monaſteria moram traxerint, ubicumque commodius poterint, totidem Altaria in quacumque Eccleſia cum dicti Pſalmi apud quodlibet ex ipſis Altaribus recitatione ut præmittitur viſitaverint; & ſi Converſi ſive Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter Orationem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare hujuſmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam conſequantur.

Indulgentia Congregationis Eccleſiis conceſſa.

Miſſam itinerantes ante diem celebrare poſſunt. *Vid. Concil. Trid. Seſſ. 22. c. 1.*

§. 39. Quodque hujuſmodi Congregationis Sacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem uſque ad nonam incluſive Miſſam celebrare valeant, motu, ſcientia, & auctoritate præmiſſis, de ſpeciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

§. 40. Volumus etiam quod univerſæ, & ſingulę perſonę quibus cauſę auctoritate rumdem conſervatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, ac perinde ſi ipſæ conſervatorię literæ eis a principio directæ, eiſque ut quamvis alias conſervatores eſſe non poſſent illas exequerentur, expreſſe mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultate fuiſſent.

Derogatio contrariorum.

§. 41. Non obſtantibus natalium defectu, ac Picennen. Concilii, & pię memoriæ Innocentii IV. contra exemptos editę, quæ incipit Volentes, & Martini V., necnon Bonifacii VIII., Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationis unitorum, & illorum, ac prędicti, & quorum ipſa unita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis: ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenus, & in poſterum concedendis, quibus omnibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quęvis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis, quę præfati prędeceſſores in ſingulis per eos Congregationi hujuſmodi conceſſis literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda transſumptis hujus Bullæ.

§. 42. Ceterum quia difficile foret pręſentes literas ad ſingula quæcumque opportuna loca deferri, motu, & ſcientia prędictis, volumus, & prędicta Apoſtolica auctoritate decernimus, quod tranſumptis ſuper præſentibus conficiendis manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigilli alicujus Curiæ Eccleſiaſticę impreſſione munitis, ea

Digitized by Google

rum Vallis Umbroſæ Ordinis S. Benedicti : Et communicatio quarumcumque gratiarum, & indultorum quoquomodo Congregationi Caſſinenſi Monacorum ejuſdem Ordinis conceſſorum, & concedendorum.

Iſtam Congregationem approbavit Urban. II. ſupra in ejus Conſt. VIII. Cum univerſis. *pag. 69. Tom. II.*

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Militanti Eccleſiæ regimini diſponente Domino prçſidentes ex commiſſo nobis Paſtorali officio inducimur, ut his, quç pro Religioſorum quorumlibet in humilitatis ſpiritu Domino pie famulantium felici ſucceſſu a Sede Apoſtolica conceſſa ſunt, noſtræ approbationis munimine favorabiliter roboremus, ut eo firmius ſubſiſtant, quo Sedis ejuſdem auctoritate ſçpius fuerint circumfulta, ac etiam alia de novo ex Sedis ejuſdem benignitate concedamus, prout eiſdem Religioſis, & alias in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Urb. II. & alii Pontifices diverſa privilegia Congregationi Vallis Umbroſç conceſſerunt.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Blaſii Abbatis Monaſterii B. Mariæ Vallis Umbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Definitorum Ordinis, & Congregationis ejuſdem Vallis Umbroſæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias felicis recordationis Urbanus II. Urbanus III. Paſqualis II. Innocentius II. Innocent. III. Innocentius VII. Cœleſtinus II. Cœleſtinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quamplures alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Monaſteriis Ordinis Religionis, ſeu Congregationis prædictorum, illorumque membris, ac Monacis, & perſonis eorumdem, multa, & diverſa privilegia, indulta, & immunitates conceſſerunt, prout in literis ipſorum prædeceſſorum plenius dicitur contineri.

Abbas Generalis, & Definitores modo ſupplicant pro eorum confirmatione, & etiam pro cõmunicatione omnium gratiarum Cong. Caſſinenſis.

§. 2. Quare pro parte Blaſii Abbatis, qui ut aſſeritur etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum exiſtit, ac Definitorum prædictorum aſſerentium quod Monaſteriorum Religionis, ſeu Congregationis hujuſmodi Abbates, & Monaci juxta eamdem Regulam, & obſervantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum... munitates, indulgentias, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Juſtinæ, ſeu Caſſinen. & illius Monaſteriis, Monacis, & perſonis, per Sedem eamdem quomodolibet conceſſa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſæ hujuſmodi, ac ad illius Monaſteria, & loca, & perſonas, & bona extendere, aliaſque in præmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pont. approbat omnia privilegia Cong. Vallis Umbroſç a Prçdeceſſoribus, Imperatoribuſque, Regib. & Prælatis, ac aliis conceſſa, & iterato eadem concedit.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſæ hujuſmodi, propter uberes fructus, quos in militanti Eccleſia in divinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noſcuntur, in viſceribus caritatis, & dilectionis noſtræ complectimur, Blaſium Abbatem, & Definitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſç hujuſmodi, ac ejuſdem Ordinis, ſeu Congregationis ſingulares perſonas, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum dumtaxat prçſentium conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, necnon privilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos prædeceſſores, quam Imperatores, Reges, & alios Principes ſæculares, ac Prælatos quoſcumque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſteriis, locis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur eiſdem prçſentibus pro expreſſis habentes, privilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeu Congregationis Vallis Umbroſæ per prædeceſſores, ac quatenus ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prçlatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt, omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſæcularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innovamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in privilegiis per Imperatores, Reges, & Principes ſæculares, & Prælatos prædictos conceſſis intervenerint, illaque omnia eiſdem modo, & forma quibus conceſſa ſunt, de novo concedimus.

§. 4. Nec-

& bona prędicta eadem auctoritate extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quod Ordo, & Congregatio Vallis Umbroſæ hujuſmodi illis abſque ulla penitus differentia, uti, potiri, & gaudere, eaque omnia, & ſingula inter ipſos communia eſſe, & eis ſuffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi illa eiſdem Ordini, & Congregationi Vallis Umbroſę communiter a principio conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prędictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac privilegiis, & indultis, Ordinibus, ac Congregationibus prædictis forſan ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, quibus tenores hujuſmodi prçſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 6. Et Inſuper quia difficile foret &c.
Nulli ergo &c.
Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 15. Julii.

Dat. Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Julii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVIII.

Contra occultantes, vel retinentes ſcripturas, ad Reverendam Cameram ſpectantes.

JULIUS PAPA II.

Ad futuram rei memoriam.

Cauſa hujus Conſtit.

CUM ſicut accepimus, in noſtra Camera Apoſtolica ſæpe contingat, ut libri, codices, & ſcripturæ ipſius Cameræ, diverſas res, & negotia concernentes, per Miniſtros, & Officiales ipſius Camerę, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quæ ad ipſam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur ex incuria, ſive negligentia, vel alia quavis cauſa, ita ut libri, & ſcripturę hujuſmodi, aliter reperiri non poſſint, publica, quam privata, ad ipſam Cameram quomodocumque ſpectantia, a dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta debeant infra octo dies proxime ſequentes, in dictam Cameram reportaſſe, ac in eadem reſtituiſſe, dediſſe, & aſſignaſſe, coram Notario, & duobus, ſive uno ex dictis Clericis ipſius Cameræ, & illa ſic reportata, & aſſignata, deſcribi, & annotari in dictis libris Cameræ feciſſe.

Et in futurum eis amoventium & non reportantium

§. 2. Necnon ex nunc in antea, nullus ex prędictis aut alius quicumque, ullos libros, ſive ſcripturas, quę in dicta Camera reſervari debent, apud ſe ullatenus habere, & retinere, ultra terminum decem dierum, poſtquam a dicta Camera illa receperit, abſque ſpeciali mandato, & licentia dictorum Præſidentium, & Clericorum, audeant, vel præſumant, de qua quidem licentia, ſive mandato ſpeciali, particularis notario in libris Cameræ fieri debeat. Alioquin elapſo dicto termino non parentes, ſive contrafacientes, ſciant ſe majoris excommunicationis ſententiam incurriſſe, quos, ut tales ex nunc, prout ex tunc, auctoritate Apoſtolica per præſentes declaramus. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet & ita Motu proprio mandamus.

Dat. P. A. 4. die 18. Aug.

Dat. Romę apud S. Petrum xv. Kalen. Sept. Anno quarto.

XIX.

Inſtitutio Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ Notariorum in Cauſis Commiſſariis in Urbe, apud Judices proprios Notarios non habentes. Et conceſſio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Baſtardos.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SIcut prudens paterfamilias ad laudabilem diſpenſationem glorioſumque regimen familiæ ſuę domus, rectitudinemque vivendi operoſis virtutum ſtudiis intendit, ac cuncta quę profutura ſunt attentę conſiderationis indagine perſcrutatur,

Digitized by Google

ribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irrepræhenſibili, ac ſtabili, dirigere, inſtituere, & ſtabilire conatur, ut prolapſa reducantur, exceſſiva corrigantur, defectus ſuppleantur, errata emendentur, & deinde quæque aliæ Eccleſiç præſertim in Beati Apoſtolorum Principis, cujus ſucceſſor eſt, honorem dicatæ, inſtaurentur, & decorentur, ac expulſa infidelium nefandorum Turcarum rabie, eorumque temeritate repreſſa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniaque, eo concedente a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluit, ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducantur.

Cauſa hujus Conſtit.

§.1. Sane non ſine maxima animi diſplicentia ex diverſorum fidelium querelis, ac judicum, & aliorum officialium relatione plures accepimus, quod in Romana Urbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Chriſtianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum Scripturas conficientium diverſitatem, ſive dolum, aut ignorantiam, & incuriam, vel eorum a Romana Curia receſſum quam plurimæ falſitates, & fraudes committuntur, res aliter ſcriptæ quam actæ reperiuntur, Protocolla, & originalia deperduntur, ultimæ voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliaque ſcelera, inimico humanæ naturæ inſtigante, perpetrantur, ac ſuper fraudibus, falſitatibus inſtrumentorum, & aliarum ſcripturarum hujuſmodi, aut eorum ſuſpicione, lites, & controverſiæ, in judiciis, & tribunalibus Curiarum dictæ Urbis aſſidue vertuntur, in divinç majeſtatis, & Apoſtolicæ Sedis offenſam, Eccleſiarum, pupillorum, & viduarum ſpoliationem, fideliumque prædictorum, ac totius reipublicæ detrimentum, & jacturam.

Inſtitutio Collegii Scriptorum Archivii Rom. Curiæ.

§.2. Nos igitur ejuſdem paſtores, licet immeriti, divina diſpoſitione effecti, cupientes hujuſmodi fraudibus, damnis, & erroribus obviare, Eccleſiarum opportunitatibus conſulere, & infidelium prædictorum immanitati reſiſtere, conſiderantes, quod ſi aliquis Officialium certus numerus, ſub certis & honeſtis conditionibus, habita perſonarum conſideratione, inſtitueretur, per quos inſtrumenta, & Scripturæ præfatæ conficerentur, ſeu alias expedirentur, & illa ſic expedita publice

certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Collegium centum, & unius virorum, qui Scriptores Archivii præfatç Romanæ Curiæ nuncupentur perpetuo creamus, erigimus, & inſtituimus, qui exercitium, & officium eis commiſſum per ſe ipſos exercere debeant non autem per ſubſtitutos, cum illorum ſit electa perſona, ut deſiderio noſtro, & eorum officio ſatisfiat.

Qui confeſſionalia concedenda ſcribant.

§.3. Et in primis omnia confeſſionalia quæ a nobis, vel a ſucceſſoribus noſtris Roman. Pontificibus pro tempore exiſtentibus, aut de noſtro, vel illorum mandato de cetero quibuſcumque perſonis, cujuſcumque gradus, ſtatus, ordinis, aut præeminentiç fuerint per ſolam ſignaturam conceduntur, propria eorum manu ſcribant.

Notarii publici ſint.

§.4. Ac eo ipſo quod ad hujuſmodi officia aſſumpti fuerint, abſque alia creatione Notarii legitimi exiſtant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & ultimis voluntatibus per quoſcumque, & inter quoſcumque, & ſuper quibuſvis ſpiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogari, & ſuper eis inſtrumenta conficere poſſint, eorumque rogitis, plena, & indubia fides adhibeatur, perinde ac ſi legitime, ut moris eſt Notarii creati forent, præſtito prius juramento conſueto in manu Defenſoris, vel unius ex Correctoribus de eo fideliter exercendo.

Archivium habeant & locum in Palatio, & regiſtrant notas inſtrumentorum ad eos deferendorū a notariis Curiç.

§. 5. Habeantque Archivium publicum & locum decentem in Palatio Apoſtolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compoſitionum, tranſactionum, teſtamentorum, codicillorum, arrendamentorum, locationum, permutationum, venditionum, compromiſſorum, arbitramentorum, donationum, proceſſuum, & aliorum contractuum, & inſtrumentorum, aliarumque ſcripturarum, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, quæ tam per quoſcumque alios notarios & tabelliones in præfata Romana Curia inter Curiales, vel Curiales & Romanos tantum, etiam per Notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expreſſe dumtaxat exceptis, quæ inter cives Romanos originarios & Romanis parentibus ortos, non autem ex privilegio aſcitos, & quæ in Curiis Urbis, & eorum Tribunalibus, vel Auditorio noſtro, & Cameræ noſtræ

per

Digitized by Google

iendum cautas querelarum, æquales fore cenſemus, ſcribere debeant, & ad verbum regiſtrare, & notas ipſas originales ſic regiſtratas a tergo per Correctores infraſcriptos parti reſtituere.

Alii quam matriculati a Collegio in Urbe inſtrumenta rogare non poſſunt.

§.6. Teneanturque omnes alii Notarii legitime creati, & pro legitimis habiti qui in Urbe, & Curia exiſtunt, cujuſcumque conditionis fuerint, qui officium Tabellionatus exercere intendunt, quibus licere volumus de quibuſvis inſtrumentis poſſe rogari, dummodo antea per dictos Correctores examinati, & in Archivo velut in materia deſcripti, & pro legalibus, & authenticis approbati fuerint. Alias niſi examinati, deſcripti, & approbati extiterint, ut præfertur de aliquibus contractibus in Urbe, vel ejus ſuburbiis ad decem milliaria circa Urbem, aut Curiam præfatis rogari nequeant, & ſi rogati fuerint, ut falſarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in judiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas teſtamentorum, & aliorum inſtrumentorum omnium de quibus rogati fuerint a die rogitus numerandos manu eorum ſubſcriptas cum vero protocollo concordantes, cum teſtibus, & loco, ad hujuſmodi regiſtrum, ſeu archivium deferre, aut deferri curare, aut quocumque tempore veritas conſtare poſſit, èt cum oportuerit de illa doceri, niſi partes contrahentes, vel alias diſponentes contractus, teſtamenta, aut inſtrumenta alia publicari noluerint, ſed ſecreta teneri, quo caſu fieri debeat per dictos Correctores liber ſecretus, in quo tales notę regiſtrentur per aliquos ex dictis Scriptoribus per eoſdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, et approbatos, dictuſque liber remaneat penes unum ex dictis Correctoribus totius Collegii judicio approbatum, vel ſi magis parti videbitur, deferatur ad Archivium nota vel inſtrumentum clauſum, et ſignatum per dictos Scriptores inviolabiliter conſervandum, uſque ad tempus quo illorum publicatio fieri debebit.

Protocolla Notariorum defunctorum etiam Roma-

§.7. *In quo etiam Archivio protocolla Notariorum ſine filiis paternum exercitium exercentibus, vel exercere volen*runt, quę in emptores libere tranſeunt; ut prius, et quoad ipſos nil novatum intelligatur, ne officiorum conditio deterior fiat per præmiſſa.

Regiſtra, & proceſſus cauſarum in Curia finitarum ad Archivium portentur.

§.8. Similiter cum in dicta Urbe totius Orbis cauſæ agitentur, expediatque deciſarum cauſarum, una cum proceſſibus de illis habitis, & juribus originalibus productis memoriam fideliter conſervari; cum de illarum perditione continuæ querelæ oriantur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur, & debeant omnes Notarii Palatii Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatoris, Vicarii, Commiſſariorum, ac Cameræ Apoſtolicæ, omnia, & ſingula regiſtra in quacumque forma cauſarum, quę coram eorum Dominis, & Auditoribus verſæ, & agitatæ fuerunt, deciſarum & finitarum per ſententiam definitivam, & tranſitum in rem judicatam quomodolibet ſuper quibus cauſæ reſtitutionis non pendant, vel declarationis, & in quibus per biennium poſt rem judicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperiatur in judicio, ſub pœna excommunicationis latę ſententiæ, a qua non poſſint niſi a nobis, prævia ſatisfactione, vel ſucceſſoribus noſtris abſolvi, & privationis officii, in dicto Archivio Romanę Curiæ fideliter conſervanda, & cuſtodienda deponere, & aſſignare prefatis Correctoribus, & aliis deputatis officialibus. De quibus quidem juribus & regiſtris per dictos Scriptores fidele inventarium fieri, & teneri debeat. & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Judicum, ad quos ſpectat, ex officio, vel ad partium habentium intereſſe inſtantiam, abſque aliqua ſolutione a partibus exigenda, libere, & abſque mora in judicio vel extra reſtituere.

Correctores decem inſtituantur ex præfatis Scriptoribus, qui alios admittendos examinent &c.

§.9. *Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis, decem magiſtros, Correctores nuncupatos, inſtituimus, de quorum numero, ratione juriſdictionis ordinariæ Romanæ Curiæ, ſint, & eſſe intelligantur Auditor Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis, (qui etiam dicti officii defenſor exiſtat poſt Camerarium, & Vicecancellarium noſtros, quos principales Defenſores, & Protectores dicti officii eſſe*

volu-

Digitized by Google

& decernant, expreſſe mandantes dilectis filiis Abbreviatoribus, & Scriptoribus Apoſtolicis, ut in confectione literarum Apoſtolicarum ipſis proceſſibus unus ex eis ad minus Judex adhibeatur, & quatenus in bulla non fuerit nomen alicujus ex eis expreſſum, ex tunc in antea intelligatur appoſitum, poſſitque & debeat dictos proceſſus, perinde ac ſi expreſſe adhibitus eſſet, fulminare, & decernere, qui nonniſi in loco officii, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus proceſſum decernere poſſit. Nec liceat cuipiam alteri in dicta Curia proceſſus decernere, quin per aliquem ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur, & publicetur, cum ſigno, & ſubſcriptione propria, ac appenſione ſigilli officii. Illis proceſſibus dumtaxat exceptis, quorum literæ gratiam, ſeu juſtitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filiis cauſarum Palatii noſtri, & Cameræ prefatæ Auditoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut aliis ordinariis vel delegatis Judicibus non inferioribus Epiſcopis in Romana Curia reſidentibus, quibus etiam licere volumus proceſſus decernere, dummodo quoad ipſos Epiſcopos, & Prelatos proceſſus hujuſmodi per unum ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur. Necnon copias, ſive notas inſtrumentorum, ac ſumpta ex ipſo Archivio extrahenda, auſcultare, & approbare cum ſubſcriptione manus propriç, juxta morem habens verbis, videlicet, Sumptum ex regiſtro Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, & auſcultatum per me N. illius magiſtrum Correctorem, & concordat. Quæ notæ, & ſumpta extendi nihilominus debeant per proprios Notarios ſi ſuperfuerint, vel dictç Cameræ Auditorem Romanç Curiæ Judicem ordinarium, vel etiam per unum ex dictis Notariis, ſive Scriptoribus Archivii, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipſiſque inſtrumentis, vel ſumptis ſtetur, & eis fides indubia adhibeatur in judicio, & extra, quoad contenta in eis, perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi per Notarios originarios inde rogatos data fuiſſent.

Collegium creat notarios.

§.10. Poſſitque Collegium ipſum per eorum Correctores, & Clericos deputandos per eum, creare Notarios undecumque venientes, cujuſcumque nationis, & legitimare Manſeres, & Baſtardos, in Urbe & toto dominio Romanæ Eccleſiæ mediate vel immediate ſubjecto, ac ubicumque nos ac ſucceſſores prædictos reſidere contigerit, cum clauſula conſueta, Sine prejudicio &c.

Baſtardos in dominio Papæ.

Interpretes teſtium, &c. ſint.

§.12. Adhibeanturque interpretes teſtium, proceſſuum, inſtrumentorum, & ſcripturarum, in omnibus cauſis, & negotiis, quæ in Romana Curia geruntur, in quibus interpretes aſſumuntur ad electionem partium, & prędictis convenientem mercedem arbitrio Auditoris, ſive Judicis cauſç moderandam accipiant. Ita tamen quod inter dictos Scriptores ſint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

Notariiſque omnium Judicum non habentium proprios Notarios exceptis Cardd.

§.13. Sintque dicti Scriptores Notarii omnium judicum Commiſſariorum in Urbe, exceptis Judicibus Romanæ Curiæ, ordinariis vel delegatis, qui habent Notarios proprios, officiales perpetuos, & Sanctç Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, quoad cauſas coram eis vertentes, & commiſſas, in quibus Notarios eorum deputare valeant, dummodo ſint authentici, & legitime creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum perſonas concernentia, intelligantur excepti ab obſervatione præmiſſorum, necnon Auditore Sacri Palatii noſtri, & Camerç Apoſtolicç, & eorum Locatenen. in eorum perſonas tantum concernentibus. Faciantque & conſtituant ipſi Scriptores inter ſe Collegium cum communi Arca, ſeu burſa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officii quomodolibet provenientia, ponant in communi, & in fine Menſis cujuslibet ſeu alterius temporis per eos ordinandi, hujuſmodi emolumenta inter ſe communiter dividant, exceptis decem magiſtris correctoribus, quorum unuſquiſque portionem unam cum dimidia accipiant, tam de emolumentis maſſæ, quam de his proventibus, quæ ex admiſſione, & receptione novorum Scriptorum inter Scriptores receptioni intereſſentes dividuntur.

Statuta condere pro ſe poſſint.

§.14. Conſtitutioneſque & ſtatuta inter ſe juſta, & honeſta condere valeant, etiam cum pœnarum adjectione, dum tamen in gravamen Curiæ non tendant, vel Curialium jacturam & detrimentum.

§.15. Sint-

Digitized by Google

gratiam seu justitiam concernentes, in omnibus officiis, etiam ſollicitatorum earumdem literarum gratis expediant, gaudeantque omnibus & ſingulis antelationum prærogativis, privilegiis, favoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, conceſſionibus, facultatibus, & indultis, quibus literarum Apoſtolicarum Abbreviatores, & Scriptores, necnon noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum eorumdem familiares continui commenſales pro tempore deſcripti, etiam in quorumcumque beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectativ.rum eis conceſſarum pro tempore ſpectant aſſecutione, utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non ſolum ad eorum inſtar, ſed pariformiter, & abſque ulla differentia. Sine tamen Abbreviatorum, & Scriptorum, ac familiarium deſcriptorum, ac Auditorum Cauſarum Palatii, & Clericorum, ac Referendariorum *præjudicio*. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam niſi parviter, eo *ipſo* incurrant, Reſcribendario, & aliis literarum Apoſtolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, Solicitatoribus *prædictis*, plumbi, & regiſtri magiſtris, ac Secretariis noſtris, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac quibuſcumque aliis ad quos pertinet, & in poſterum pertinebit, quatenus literas Apoſtolicas perſonas dictorum Scriptorum Archivii dumtaxat concernentes hujuſmodi, *in* omnibus eorum officiis gratis expediant, ponendo videlicet, *Gratis pro Scriptore Archivii Romanæ Curię*.

Officia eorum reſignabilia ſint.

§.16. Volentes, & eadem auctoritate ſtatuentes, quod liceat *dictis* Scriptoribus de eorum officiis, & *emolumentis*, ad inſtar aliorum Scriptorum diſponere, *illaque* reſignare, & *illi* quibus eadem officia conceſſa fuerint, pro conceſſione hujuſmodi officii quam a nobis, & ſucceſſoribus prefatis obtinebunt, dum hujuſmodi officia per reſignationem vacabunt, nobis, & ſucceſſoribus eiſdem quinquaginta ducatos auri de Camera perſolvere teneantur, quodque ad hujuſmodi officia per ſolam ſupplicationem deſuper, per nos, & ſucceſſores *prędictos*, ac de *noſtro*, & ſucceſſorum *prædictorum* mandato ſignatam, abſque aliarum Apoſtolicarum deſuper expeditione, ſi illas expedire noluerint, admittantur.

Decretum irritans.

§.17. *Decernentes ex tunc, tam* conſeſſionalia, quam omnes contractus, & inprælatos, ac quoſcumque alios judicari, interpretari, & decidi debere, ſublata eis, & cuilibet eorum quavis alias judicandi, & interpretandi, & decidendi facultate, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, etiam per nos, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.18. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 5. 1. Decem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Kalendis Decem. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Julius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus manu propria ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Oliverius Epiſc. Oſtien. manu prop. ſubſcripſi.

Ego Georgius Epiſc. Portuen. Card. Portugalliæ manu prop. ſubſcripſi.

Ego Raphael Epiſc. Sancti Georgii Camerarius.

Ego Jo: Antonius Epiſc. Pręneſtinus manu propr. mè ſubſcripſi.

Ego G. Epiſc. Albanen. manu prop.

Ego Dominicus tit. S. Marci Presb. Card. manu prop. ſubſcripſi.

Ego Jacobus tit. S. Clementis Presbyter Card. manu prop. ſubſcripſi.

Ego Petrus tit. Sancti Cyriaci in Thermis Card. Reginus, manu propria ſubſcripſi.

Ego F. tit. SS. Nerei, & Achilei Presb. Card. Cuſentin. manu propria ſubſcripſi.

Ego Antonius tit. S. Stephani in Cœlio Monte Presbyter Card. manu prop. ſubſcripſi.

Ego Franciſcus tit. S. Suſannæ Presb. Card. manu prop. ſubſcripſi.

Ego Nicolaus tit. S. Priſcę Presb. Card. de Fliſco, manu prop. ſubſcripſi.

Ego Melchior tit. S. Nicolai inter Imagines Presbyter Card. Brixien. manu prop.

Ego F. tit. S. Adriani Presbyter Card. de Claromonte, manu prop.

Ego G. tit. S. Petri ad Vincula Pres. Card. Vicecancellarius, manu prop.

Ego

Digitized by Google

Ego Joannes S. Mariæ in Domnica Diac. Card. de Medicis, manu prop. ſub. ſcripſi.
Ego F. S. Theodori Diac. Card. de Sancto Severino, ſubſcripſi.
Ego Julius S. Angeli Diac. Card. de Cæſariniis, manu prop. ſubſcripſi.
Ego A. S. Euſtachii Diac. Card. de Farneſio, manu prop. ſubſcripſi.
Ego M. S. Mariæ in Porticu Diac. Card. Cornelius, manu prop. ſubſc.
Ego S. S. Mariç Novæ Diacon. Card. de Gonzaga, manu prop. ſubſcripſi.

XX.

Sequitur declaratio prædictæ Conſtitutionis.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APoſtolatus officium, licet immeriti, gerentes in terris, ad ea libenter proſpicimus, per quç Chriſtifideles inter ſe ſecure verſari, ac fideliter contrahere poſſint, & ad ea peragendum operoſis ſtudiis intendimus, ut ſublatis vitiis, & erroribus eliminatis, juſti mores in Eccleſia ſponſa noſtra inſtituantur, qui veræ & ſempiternæ laudis fructum afferant &c.

Declaratio quod Judices Commiſſarii in Urbe, aliis Notariis uti non poſſint.

§. 1. Ac volumus, quod Judices Commiſſarii prædicti ad ſcribendum in cauſis & litibus eis auctoritate Apoſtolica commiſſis & committendis quibuſcumque, & coram eis vertentibus, Scriptoribus ipſis notariis actuariis deinceps utantur, nec alios ad ſcribendum in illis coram ſe admittere poſſint, ſcripturæque acta, proceſſus, & inſtrumenta in cauſis hujuſmodi coram eis facienda, ſi per alios quam Scriptores prçdictos ſubſcripta erunt, nullius ſint roboris, vel momenti, nullaque penitus fides his adhibeatur. Quodque tam ipſi Commiſſarii, quam dilecti filii ſacri Palatii cauſarum auditores Capellani noſtri, ceterique ipſius Curiæ Judices, alios interpretes prçter ipſos Scriptores ad interpetrandum teſtes, vel ſcripturas coram ſe adhibere nequeant.

Et quod nemo alius poſſit in Curia notarios creare, aut baſtardos legitimare.

§. 2. Ac quod nulli omnino hominum liceat vigore quorumcumque privilegiorum eis auctoritate Apoſtolica vel alias quomodolibet conceſſorum & concedendorum aliquibus, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quç præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus prædictarum vel prçſentium literarum impediri valeat, quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo ad hoc cuiquam volumus nullatenus ſuffragari.

Forma & effectus hujus bullæ.

§. 4. Ut autem prçſentes, & aliæ noſtræ literæ præfatæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inviolabiliter obſervari debeant, volumus, & mandamus illas in Cancellaria Apoſtolica, ac audientia literarum contradictarum noſtrarum legi, & publicari, ac in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ præfatç, necnon Audientiæ cauſarum noſtri Sacri Palatii valvis ſive portis & in in acie Campi Floræ de Urbe affigi, ut hi quos literæ ipſæ concernunt, ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipſorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quominus eos arctent, perinde, ac ſi eis perſonaliter intimatç forent, nullam poſſint excuſationem prçtendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quod tam patenter fuit publicatum. Nos enim irritum decernimus, & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod eorum a quoquam quavis auctoritate, directe, vel indirecte contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 5. 13. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

De

Digitized by Google

[illegible] pro fidei catholicæ de-
fenſione continue inſudantium diligenter attendens, ad ea libenter intendit, per quæ earumdem militiarum, & perſonarum paci, quieti, & tranquillitati valeat provideri, & iis quæ propterea provide ſtatuta, & ordinata fuiſſe dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata perſiſtant, cum ab eo petitur, Apoſtolici adiicit muniminis firmitatem, aliaſque deſuper ordinat, & diſponit, prout Catholicorum Principum expoſcit devotio, idque perſonarum, & temporum qualitate penſata, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Leges nonnullæ pro indemnitate hujus Militiæ latæ.

§.1. Sane pro parte chariſſimi in Chriſto filii noſtri Ferdinandi Aragonum & Siciliæ Regis illuſtris, qui Militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis Toletanæ diœceſis, per Sedem Apoſtolicam perpetuus adminiſtrator deputatus exiſtit, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias dilectus filius Guterrius de Padilla major nuncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, etiam in ſpiritualibus Vicarius Generalis, & nonnulli alii Præceptores, Priores, & fratres dictæ Militię, ad hoc in unum congregati, provide attendentes, quod ipſa Militia, & illius perſonæ in ſuis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis, tam per Sedem Apoſtolicam, quam per diverſos Caſtellę, & Legionis Reges eis conceſſis, magna quotidie a circumvicinis Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, Communitatibus Civitatum, Univerſitatibus, oppidorum Dominis temporalibus, & perſonis aliis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, ſuſtinebant damna, injurias, & jacturas, ac dicta Militia pro præmiſſorum, & aliorum ſuorum jurium defenſione, adverſus injuriatores hujuſmodi, nullos habebat ſpeciales proventus, ac mature conſiderantes, quod ſi ex menſę magiſtralis, & officiorum, ac Præceptoriarum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictę Militiæ pro tempore vacantium fructibus, redditibus; & proventibus, aliqua portio ad effectum hujuſmodi deputaretur, poſſent Militia, ejuſque perſonæ privilegia & alia jura hujuſmodi, ab injuriis & damnis, protegi, atque defendi.

alios licitos & honeſtos uſus, tunc expreſſos, & non alias, convertendæ, eidem Militiæ, ſive ejus theſauro deberentur, & illius proprię eſſent, & eſſe cenſerentur.

Dati Depoſitarii.

§.3. Ac per duos dictæ militiæ præceptores, ſeu Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Capitulo generali dictę militiæ ad id eligendos, percipi, & colligi, & ſub eorum cuſtodia conſervari, & de illis, ſub certo modo & forma tunc expreſſis ratio reddi deberet, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius, ſeu alii idonei eorum loco, per Magiſtrum, ſeu Adminiſtratorem dictæ Militiæ pro tempore exiſtentem, vel ejus Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id congregando, donec per dilectos filios generale Capitulum dictæ Militię, aliter proviſum & ordinatum fuerit, ſubſtitui, & ſubrogari poſſent.

Et in quos uſus converti debeat, præſcriptum.

§.4 Ipſaque bona penes dictos Cuſtodes pro tempore exiſtentia per eoſdem cuſtodes in alios, quam prędictos uſus, cujuſvis etiam magiſtri, & aliorum Superiorum dictæ militiæ pro tempore exiſtentium, mandati, & correctionis prætextu, aut vi, vel metu, etiam qui in conſtantem cadere poſſet, vel alia quacumque occaſione exponi, etiam in dictæ Militiæ magis utiles uſus, (niſi bona theſauri hujuſmodi ſummam quinque millium & quingentorum ducatorum auri excederent) converti, aut Magiſtro vel ſuperioribus ſuis præfatis aſſignari non poſſent.

Secus agentes pœnis addicti.

§.5. Ac bona prædicta ab eiſdem cuſtodibus aliter petere, vel extorquere pręſumentes, aut ad id auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, cujuſcumque ſtatus, & pręeminentiæ forent, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, a qua niſi plena, & integra ſolutione & reſtitutione prævia, abſolvi non poſſint.

Quid agendum ſit, pluribus eodem anno vacationibus ejuſdem beneficii occurrentibus, declaratum.

§.6. Ac Magiſtratus, Præceptoriarum, Prioratuum, officiorum, vel aliorum Beneficiorum prædictorum pluribus vacationibus eodem anno occurrentibus, quoad partium fructuum hujuſmodi ſolutionem, vel appropriationem, pro una dumtaxat vacatione cenſeri, & annus a prima vacatione eorumdem computari debeant.

Aucto theſauro ad certam ſummam, quomodo expendenda ſit.

§.6. Cum vero dictus theſaurus ſummam quinque millium & ducentorum ducato-

Rex ut Mili- tiæ adminiſtrator, prædicta ſtatuta approbavit.

hujuſmodi approbavit, & confirmavit, prout in inſtrumentis publicis deſuper confectis dicitur plenius contineri.

Qui eadem, approbari, & alia hic enunciata concedi ſupplicat huic Pontifici.

§.9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, aſſerentis curam animarum parochianorum Eccleſiarum infra limites patrimonii præfatæ Militię conſiſtentium, hactenus per presbyteros ſæculares ad nutum pro tempore exiſtentis Magiſtri, ſeu perpetui Adminiſtratoris, ſeu Præceptorum ejuſdem militię, in ſingulis Eccleſiis domorum, ſeu locorum, Præceptoriarum reſpective amovibiles exerceri, ipſoſque presbyteros ad curam hujuſmodi ſuſcipiendam & exercendam per Magiſtrum, ſeu adminiſtratorem, vel Præceptores præfatos, locorum ordinariis præſentari, & dictos Ordinarios, dictę curę exercentium ſic præſentatis presbyteris committere conſueviſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſtatuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi prædictis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac alias in prœmiſſis opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Julius illa omnia approbat, atque concedit.

§.10. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, ordinationem, approbationem, & confirmationem prędicta, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in dictis inſtrumentis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere, & inviolabiliter obſervari decernimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & ſingula, de novo etiam, ſub excommunicationis latę ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda hujuſmodi, necnon, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, nonniſi fratres presbyteri dictæ Militiæ in Capellanos ad exercitium curæ animarum parochianorum prædictorum deputari poſſint, ipſique fratres presbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum parochianorum exercendi, & ab eis confeſſiones audiendi, & illis Euchariſtiæ Sacramentum, & alia eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & nuptias benedicendi, prout hactenus prenominati presbyteri ſæculares facere conſueverunt, & alia omnia & ſingula, quæ ad Rectores ad eamdem Militiam, illiuſque Magiſtrum, Priores, Præceptores, perſonas Eccleſiaſticas, & loca, familiares, & vaſſallos, præſentes & futuros, extendimus, & ampliamus, eaque illis expreſſe concedimus.

Contrariiſque omnibus derogat.

§.12. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, ſtabilimentis, uſibus, & naturis, Militiæ & Ordinis prędictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon quibuſvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, Militiæ & Ordini prædictis, ſub quibuſvis verborum formis conceſſis, confirmatis, & pluries innovatis, quibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quęvis alia expreſſio habenda foret, tenoris hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Transumptis fidem dari decernit.

§.13. Ceterum quia difficile foret, Regi, Adminiſtratori, ac Prioribus, Pręceptoribus, fratribus, & aliis perſonis prædictis, ſingulas literas Apoſtolicas, ſuper privilegiis, & aliis gratiis, dicto Ordini conceſſis, & per nos, ad eos ut præfertur, extenſis, ut illis uti poſſint, apud ſe habere, & ad loca ubi expediens foret, deferri facere, volumus, & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod ipſarum literarum ſingularium tranſumptis, publici notarii ſubſcriptione, & alicujus Curiæ Eccleſiaſticę, ſeu Archiepiſcopi, vel Epiſcopi ſigilli impreſſione munitis, ea ubique fides adhibeatur indubia, quę eiſdem literis originalibus adhiberetur, ubi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

D. P. A. 5. 1. Aprilis.

Datum Romę apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo octvoa Kalendis Aprilis, Pontificatus noſtri anno quinto.

Quod

Digitized by Google

Proœmium.

DUM ad fructus uberes, quos Cartuſien. Ordo in agro militantis Eccleſię plantatus, velut arbor bona, produxit hactenus, & producit, conſiderationis noſtrę oculos extendimus, & attendimus, quod dicti Ordinis profeſſores, mortui mundo, ſed Chriſto, qui eſt vera vita, viventes, pro univerſali ſalute fidelium inceſſanter ad Dominum preces effundunt, dignum, & congruum exiſtimamus, illa provide concedere, per quæ illius profeſſores, omni diſſenſionis, & inobedientię fomite ſemoto, ſinceris valeant Domino mentibus inſervire.

Univerſus Ordo ſubeſt obedientiæ Prioris Majoris domus Cartuſię, & Definitorum Capituli Generalis, & ſi aliter fieret, ad laxiorem vivendi modum Ordo declinaret.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Franciſci Prioris Majoris domus Cartuſiæ Gratianopolitanæ Diœceſis, ac Definitorum Capituli Generalis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet omnes domus dicti Ordinis, citra, & ultra montes, ac ubilibet exiſtentes, illarumque fratres, ſub una obedientia, videlicet Prioris prædictæ domus Cartuſiæ, & Definitorum dicti Capituli Generalis pro tempore exiſtentium, exiſtant; ut quos una Religio, & profeſſionis vinculum alligavit, nulla æmulatio, nulla præſidendi ambitio, aut quævis alia cauſa ab invicem dividere debeat, ſed caritatis vinculum in unitate pacis eos conſervare: tamen quia humani generis inimico, qui propter invidiam inter primos parentes ſuperbiæ fomitem, & æmulationem ſeminavit, procurante, & inſtigante, contingere poſſet, quod aliqui Fratres dicti Ordinis tentarent aliis obedientiis ſubiici, & ab eorum vero ſuperiore, & capite diſcedere, ex quo eorum deſiderium ſi effectum ſortiretur, non ſolum eorum, ſed aliorum Fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eveniret, ac etiam ipſa Religio in dies ſciſſuram pateretur, & ſucceſſu temporis, ipſa Religio, quæ inter ceteras aſperioris ſeu ſtrictoris obſervantiæ exiſtit, paulatim ad laxiorem vivendi modum declinaret, in ipſius Religionis vilipendium, & depreſſionem.

Supplicatur ergo Pontifici ut deſuper providere dignetur.

§. 2. Quare pro parte Franciſci Prioris, & Definitorum prędictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut omnes, & ſingulas perſonas dicti Ordinis, cujuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, vel præminentię in ipſo Ordine, nunc & pro tempore libet a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, quod omnes, & ſingulæ perſonæ dicti Cartuſien. Ordinis cujuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis, vel præeminentiæ ſint, vel fuerint nunc in ipſo Ordine, & pro tempore exiſtentes, quę per ſe, vel alium ſeu alios directe, vel indirecte, publice, vel occulte procuraverint aliquam diviſionem in ipſo Cartuſien. Ordine, ſeu exemptionem al quarum domorum dicti Cartuſien. Ordinis, & ipſius Ordinis, Fratrum a communi obedientia Prioris, & Capituli generalis prędictorum, eo ipſo omnibus obedientiis, & officiis in ipſo Cartuſien. Ordine perpetuo privati, & ad ſimilia, obedientias, & officia perpetuo inhabiles exiſtant, ac omnibus, & ſingulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eidem Cartuſien. Ordini, & illius perſonis, in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, & concedendis, ſine ſpe rehabilitationis ad illa, perpetuo careant, literęque Apoſtolicæ deſuper impetrandæ, gratiam ſive juſtitiam concernentes, nullius ſint penitus roboris, vel momenti, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Et prædictis Priori, & Capitulo generali, dat facultatem diſpenſandi, cum Fratribus Ordinis, etiam ex aliis Ordinibus ad eum tranſlatis.

§. 4. Ac eiſdem Priori, & Capitulo generali, dum pro tempore celebrabitur, ſeu illius Definitoribus pro tempore exiſtentibus, quod ipſo Capitulo Generali durante, cum quibuſvis perſonis, & Fratribus dicti Ordinis Cartuſien. etiam ſi ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipſum Ordinem Cartuſien. tranſiverint, ſi alias ad hoc habiles fuerint, uſque ad quaſcumque dicti Ordinis Cartuſien. obedientias, etiam curam animarum Fratrum dicti Ord. Cartuſien. habentes (ſi aliud impedimentum canonicum non obſtat) aſſumi, & illas exercere, ac locum, & vocem activam, & paſſivam, tam in d. Capitulo Generali,

Digitized by Google

que tenoribus conceſſis, privilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apoſtolicis, quibus quatenus in aliquo præmiſſis obſtent, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 5. 16. Julii.

Datum Romę apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octavo, decimo ſexto Kalendis Julii, Pontificatus noſtri Anno V.

XXIII.

Quod Ordo Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini, gratiis, & privilegiis aliorum Ordinum Mendicantium perfruatur.

JULIUS PAPA II.

Dilecto filio Fratri Ægidio Ordinis Erem. S. Auguſtini Priori Generali.

Exordium.

ETSI ad benemerendum cum de univerſa religione, tum præcipue de Auguſtiniana, cui tu præes, propenſi magnopere ſumus, libellus tamen, quem de Eccleſię incremento edidiſti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longe propenſiores.

Licentia nova loca pro Ordine acquirendi non obſtante c. p. 1. de excess. Prælat. in 6.

§. 1. Cum igitur ſuperiore anno per noſtras literas quędam religioni tuę conceſſerimus, inter quæ id erat, ut loca oblata, tu Fratreſque tui, tam qui ſunt, quam qui erunt, capere pro religione poſſitis; nunc per has noſtras, ea quæ conceſſimus, clarius declaranda duximus. Eamdemque locorum ſuſcipiendorum facultatem, ad alia quæcumque loca, domos, Eccleſias, etiam parochiales, ac cujuſcumque ſint Ordinis, aut conditionis ſuſcipiendas extendimus. Damuſque proprio tam motu quam ſcientia, atque de plenitudine poteſtatis, ut hæc omnia capere poſſitis, facta vobis poteſtate, tam per literas quas ſupra memoravimus, quam per harum conceſſionem, declarationemque literarum. Licere igitur vobis perpetuo decernimus, hæc omnia poſſe capere, abſque alia Sedis Apoſtolicæ conceſſione: Non obſtante pię memorię Bonifacii VIII. Conſtitutione prohibente nova loca ædificari.

turum concedetur, vobis conceſſum eſſe, fratreſque tuos eiſdem conceſſionibus perpetuo uti poſſe, perinde ac ſi vobis nominatim conceſſa eſſent.

§. 3. Dedimus præterea tibi poteſtatem ſacrandi, benedicendique corporalia, veſtes, & ea quæ ſacris uſibus neceſſaria ſunt. Quo quidem munere, tam te, quam qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungi poſſe decernimus.

Facultas benedicendi veſtes, & vaſa Sacra.

§. 4. Ut vero exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædeceſſoris noſtri decretum, ut nemo e tuo Ordine, ad aliquem aliorum Ordinum occaſione arctioris regulæ tranſire poſſit. Volumuſque ut quiſquis in tua religione profeſſus, ſive ad ſacros ordines promotus in ea fuerit, quam rem profeſſionis loco, & eſſe, & haberi ſtatuimus, habitum dicti Ordinis relinquere aut mutare non poſſit, niſi miſſionem, literaſque a Generali Ordinis obtinuerit. Quod tam de iis, qui hactenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in poſterum exituri ſunt, etiam ſi Apoſtolicas literas obtinuerint.

Prohibitio exeundi ab Ordine.

§. 5. Ne vero protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, ſi quis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia, ſuper ea recommitti hactenus obtinuerit, aut in poſterum obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, lites hujuſmodi ad nos advocamus, atque omnino extinguimus. Statuentes æque valere hoc decretum noſtrum, ac ſi judicum nomina, atque alia omnia, quæ ſupra commemorata ſunt hic ſatis expreſſa eſſent, etiam ſi Sacri Palatii Apoſtolici Auditores exiſterent. Volumuſque, ut quicquid ſuper hac re fiat, aut factum ſit, etiam ſi cauſam, aut nos, aut Apoſtolica commiſerit Sedes, pro infecto omnino haberi. Irritum præterea eſſe, atque inane, quicquid ſuper his, Apoſtolica, ſive alia quavis auctoritate ſecus contigerit, aut agi, aut attentari. Fratres vero qui ita exierint, quocumque induti habitu ſint, mandamus ut capi cures, ad religionemque veſtram redire, quacumque ratione compellas.

Prohibitio deſuper litigandi.

§. 6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modo noſtris his literis, verum etiam & earum exemplis, modo Prælati aut notarii alicujus ſigno obſignatę fuerint.

Fides tranſumptorum.

Datum

Digitized by Google

in terris, cunctorum fidelium ſtatui, prout ex ſuſceptæ ſervitutis tenemur officio indefeſſa ſolertia intendentes, ac animarum periculis obviare cupientes, ad ea per quę ubique, præſertim in terris Romanæ Eccleſiæ ſponſæ noſtrę ſubjectis inter fideles eoſdem, cædes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſque eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunæ proviſionis operam impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſæ iſtius prohibitionis.

§. 1. *Sane non ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cautis occurrentibus, & plerumque minimis, & inhoneſtis, ac levibus verbis ad contumelias, contentiones, & diffidationes devenientes, ut alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes, & dominos maxime Civitatum, Terrarum, & locorum Sedi Apoſtolicæ ſubjectorum confugiunt, ut eis locum tutum, ſive campum ad duellum, ſeu pugnandum aſſignent. Et quam ſuis Principes, & domini præfati, duellum ſive pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum hujuſmodi aſſignant, malevolumque altercantium propoſitum ad executionem augent, magiſque uni quam alteri favent, ex quo hominum mortes repentinæ, & niſi divina gratia præveniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter aſtanteſque pugnantium amicos, odia, & altercationes, & ex uno inconvenienti plura oriuntur in ipſorum fidelium animarum, & corporum periculum, generiſque humani præfati jacturam, perniciosum exemplum, & ſcandalum plurimorum.*

Prohibitio duellorum in Statu Eccleſiaſtico.

§. 2. Nos igitur qui fidelium prædictorum, tranquillitatem, & pacem ſinceris deſideriis exoptamus, ſaluberrimis Chriſtianæ Religionis documentis, & exemplis Deum tentandum non eſſe præmoniti, Salvatoriſque Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui Petro Apoſtolorum Principi, ut gladium mitteret in vaginam mandavit, pręceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quamdam *ſtate, ac nobilitate fulgentibus, ſub excommunicationis latę ſententiæ pœna quacumque cauſa, etiam a legibus permiſſa, fieri omnino prohibemus: Dictoſque pugiles taliter pugnantes, ubique impune capi poſſe, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, juxta juris communis diſpoſitionem, nulla eis conſuetudine ſuffragante, ſtatuimus. Corporaque in duello in terris Eccleſiæ, mediate, vel immediate ſubjectis facto morientium in ſacro ſepeliri prohibentes.*

Prohibitio illa permittendi.

§. 3. Sub ſimili excommunicationis pœna, & interdicti eccleſiaſtici, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Univerſitatibus Civitatum, Terrarum, & locorum præfatæ Romanæ Eccleſiæ, mediate, vel immediate ſubjectorum mandantes, ne de cetero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cujuſcumque dignitatis, & nobilitatis fuerint, & ex quacumque cauſa, etiam a legibus non improbata, locum ſeu campum liberum ad duellum, ſeu alias ad pugnandum tutum, quomodolibet aſſignent, concedant, ſeu tradant, aut aſſignari, concedi, ſeu tradi faciant, vel permittant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & quatuor millium ducatorum Camerę Apoſtolicæ applicandorum pœna pro qualibet vice incurrenda. Et ſi hujuſmodi conſtitutionis violatores, ultra dictam primam vicem fuerint, ultra dictas pœnas, feudo ſeu vicariatu, quem a dicta Romana Eccleſia obtinuerint, privatos fore Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium præcipimus, mandamus, atque decernimus, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis, indultis, & conceſſionibus quavis auctoritate editis, & quibuſvis conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hæc Bulla ligat post publ.

§. 4. Volumus autem quod præſentes literę noſtrę, poſtquam in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in Campo Florę in Urbe affixæ fuerint, omnes, & ſingulos cives Romanos, & alios in Urbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Do-

Digitized by Google

quingenteſimo nono, ſexto Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXV.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris S. R. E.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex pacis, & juſtitiæ præcipuus Conſervator, & auctor, ac pietatis amator, quæ in Chriſtifidelium præjudicium, temere attentari intelligit, ne graviorem tendant in noxam, opportunis, & variis remediis providet, ac perverſorum temeritatem compeſcit, bonorum vero operum ſectatores ſpiritualibus præmiis remunerat, prout id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Cauſæ Conſtitut. ferendæ. §. 1. Sane plurimorum Nautarum lamentabili querela didicimus, quod ipſi Maris periculo ſe, & eorum merces exponant, ut Curiæ Romanæ, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eamdem Curiam mari advectis, provideatur. Quia tamen quandoque eorum naves, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & victualiis onuſtæ, contrariis ventis impulſæ, & tempeſtatibus actæ, miſerabiliter naufragium patiuntur, ac fluctibus maris violenter ejectæ, integræ quandoque ad littus perveniunt, aut terram alicujus Domini etiam temporalis attingunt, nonnumquam etiam aliquarum mercium, & rerum jactum faciunt, alleviandæ navis gratia, ne naufragium patiantur animo illa recuperandi, non pro derelictis habentes, & cum ab incolis, & habitatoribus, ac Gubernatoribus Civitatum, Terrarum, & locorum, juxta quorum littora naves ipſæ naufragium hujuſmodi patiuntur, vel bona jactata pervenient, ſperent eorum calamitati, auxilia meritoria præſtari, ac in re tam luctuoſa, ac pietate, & miſeramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum ſuarum conſolatione, ſe ipſos mercibus, ac vegetibus, quæ beneficio Dei, e maris periculo ad littus ſalvę pervenerunt, damnabili, & execranda cupiditate ſpoliari, & privari, ipſique ſpoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua conſuetudine pertinere aſſerentes, ac naufragium patientes, rebus ſuis ſpoliari, & diverſis pœnis puniri, & propterea conſuetudinem prædictam tamquam contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio eſſe tenetur, merito corruptelam appellari, neminemque ſuffragari debere, cujuſcumque temporis curſu munitam. Volenteſque ſicut noſtro incumbit paſtorali officio, omni mari, terraque ad Almam Urbem noſtram venientium, ſecuritati, & tranquillitati providere, periculiſque hujuſmodi obviare, ac venientium ad Almam Urbem ex omnibus mundi partibus, tamquam ad matrem, de neceſſariis cum opulentia providere necnon animarum eorumdem Chriſtifidelium ſaluti conſulere; Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, conſuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel jactum leviandæ navis gratia, aut alia neceſſitate urgente factum, ad littora maris civitatum, terrarum, & locorum Romanæ Eccleſiæ, mediate, & immediate ſubjectorum pervenientia, tamquam corruptelam allegari non poſſe, illamque nulli, in judicio vel extra illud ſuffragari debere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus, & declaramus.

§. 3. Et ultra pœnas, tam a lege quam a Canone in tales ſpoliantes bonis ſuis Chriſtianos naufragium patientes, & raptores in littore maris civitatum, terrarum, & locorum Romanæ Eccleſiæ, mediate, vel immediate ſubjectorum hujuſmodi hactenus inflictas, quas pro potiori cautela innovamus, & confirmamus, talium ſpoliantium cujuſcumque auctoritatis & dignitatis fuerint, bona & jura quæcumque, auctoritate & tenore præmiſſis, confiſcamus, & publicamus, illaque Cameræ Apoſtolicæ confiſcata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittentes, excommunicatos eo ipſo fore decernimus, & etiam declaramus, dictoſque raptores in fragranti crimine repertos, ut latrones & graſſatores puniri poſſe, alias ut fures, præterquam ſi nautis in manifeſto naufragii & ſubmerſionis periculo conſtitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & expoſcentibus, non abſque vitæ diſcrimine, in perſonarum & rerum conſervatione auxilio fuerint, vel alias ab imminentis & præſentanei naufragii periculis ipſorum labore & animo liberaverint, & ſalvos reddiderint, Pœnæ in contravenientes imponuntur

aut

Digitized by Google

prædictę, earumdem tenore præſentium committimus & mandamus, quatenus vel duo aut unus eorum per ſe, vel per alium ſeu alios præmiſſa, ut quotiens, & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate noſtra, illa a quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inviolabiliter obſervari, ac pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam ſcripturas neceſſarias deſuper expediant. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, & alia juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Obſtantia tollantur. §.6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

D. P. An.6. die 24. Febr. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nono, ſexto Kalen. Martii, Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXVI.

Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci, de novis Monaſteriis circa eorum domos infra ſpatium CCC. cannarum non ædificandis.

Alias hoc Privilegium huic Ordini conceſſit Clemens IV. Conſt. XII. Tom. III. Par. I. pag. 446.

JULIUS PAPA II.

Dilecto filio Vicario generali Ultramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſervantiæ.

Clem. IV. privilegium conceſſit Ordini S. Franciſci. EXponi nuper nobis feciſti, quod inter alia privilegia a Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Ordini Fratrum Minorum conceſſa, ac per fel. record. Sixtum IV. etiam prædeceſſorem noſtrum, ac per nos reſpective confirmata, ac de novo conceſſa a fel recordat. Clemente Papa IV. prædicto Ordini, ejus pauperrimo ſtatu conſiderato, ut idem Ordo in eadem arctiſſima paupertate, ac profeſſionis ſuæ puritate, & integritate, ad Dei ſervitium, & ejus Eccleſiæ fructum tranquille conſervetur, conceſſum fuit, ut conceſſa fuiſſent.

Clem. IV. illud reduxit, contra d. Ordine u S. Dominici ad an. 140. §.2. Præterea Clemens IV. prędeceſſor pręnominatus, ob nonnullas cauſas animum ſuum moventes, privilegium prædictum, quod prędicti Ordinis Prędicatorum fratribus conceſſerat, ad ſpatium centum quadraginta cannarum reduxit, prout in omnium ſummorum Pontificum pręfatorum literis deſuper confectis plenius continetur.

Unde fuit dubitatum ſi reducto eſſet, etiam contra Ordinem S. Franciſci. §.3. Sed quia a nonnullis heſitatur, an ex eo quod prędictorum fratrum Prędicatorum privilegia præfatis fratribus Minoribus communicata ſunt, privilegium præfatum trecentarum cannarum prædictarum, eiſdem fratribus Minoribus ſpecialiter conceſſum, ad prædictas centum quadraginta cannas ſine alia ſpeciali coarctatione, ſeu reductione eſſet coarctatum, vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pontifex idem Privilegium d. Ordini S. Franciſci iterato concedit. §.4. Nos igitur ſacræ Religionis fratrum Minorum prędictorum honeſtatem, paupertatem, ac puritatem conſiderantes, merito inducimur, ut eam ſpecialibus favoribus & gratiis proſequamur, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, prædictam coarctationem, ſeu reductionem contra prædictum Fratrum Prædicatorum privilegium factam, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam privilegiorum communicationem in damnum, ſed in favorem Prædictorum fratrum Minorum eſſe conceſſam. Et ideo confirmationem & novam conceſſionem per prædictum Sixtum IV., & per nos reſpective factam, in ſuo robore permanere debere, auctoritate Apoſtolica declaramus, ac potiori pro cautela idem privilegium, & inde ſecuta quęcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus & approbamus. Et quatenus opus ſit, prædictarum trecentarum cannarum privilegium, tenore pręſentium, auctoritate præfata eiſdem fratribus Minoribus de novo concedimus.

Quibuſcumque non obſtan. §.5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis, ac quibuſcumque literis Apoſtolicis in contrarium conceſſis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 6. die 21. Mai. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima prima Maii

Digitized by Google

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUſpecti regiminis nos cura ſolicitat, ut eorum malitiis & audaciæ, quorum ſceleris cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (diſcordiarum fautore, ac ſchiſmatum inventore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellunt, ut quæ ſibi a jure interdicta, & a Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro hujus ſanctæ Sedis dignitate, & Eccleſiæ unitate ſervandis, ad ſchiſmatis occaſionem tollendam (quo in Dei Eccleſia pernicioſior morbus inveniri vix poteſt) Spiritu Sancto cooperante, non minus provide & ſalubriter, quam neceſſarie, decreta & ſtatuta eſſe noverint, damnata audacia, & exquiſitis artibus & fraudibus attentare temere conentur, & eis contravenire contendant, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione & declaratione, nunc vero extenſione, & novarum pœnarum adjectione, prout ſalubriter expedire conſpicimus, ſolicitis ſtudiis obviare curemus.

Pius II. prohibuit appellari ad futurum Concilium.

§.1. Sane licet olim fel. rec. Pius Papa II. prædeceſſor noſter de fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini & humani juris interpretum, Curiam Romanam ſequentium, in dieta, ſeu Congregatione Mantuana exiſtentium approbatione, matura prius & gravi præmiſſa diſcuſſione, & de eorumdem congregatorum unanimi conſilio & aſſenſu, ac ex certa ſcientia provocationes ad futurum Concilium, efficaciſſimis, & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & deteſtabiles damnaverit, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne qua perſona cujuſvis dignitatis, ſive etiam Univerſitas, aut Collegium, quovis quæſito colore, ab ordinationibus, ſententiis, ſeu mandatis quibuſcumque ſuis ac ſucceſſorum ſuorum appellationem hujuſmodi interponere auderet, & contrafacientes, una cum fautoribus ſuis, & conſilium, auxiliumve præſtantibus, (ſive hi tabelliones eſſent, ſive teſtes, ſive advocati, ſive alii quicumque) non ſolum pœnis & cenſuris prædictis, ſed etiam iis quæ læſæ majeſtatis, & hæreticæ pravitatis reis imponuntur, obnoxios eſſe ſtatuerit.

§.2. Leonardus tamen Lauredanus Dux, cum obedientia recognoſcerent & reintegrarent, ac Ravennam, Cerviam, Ariminum, Faventiam, Sarſinam Civitates, cum oppidis, caſtris, terris, & diſtrictu ipſarum, cumque Cæſenaten. Forolivien. ac Imolen. territoriis, caſtris, oppidis, terris, & locis, quæ occupabant, integre & expedite, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ, cujus juris eſſe noſcebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent, quo minus illorum cives & habitatores, ad piæ matris ſuæ Romanæ Eccleſiæ obedientiam reverterentur, omnes eorum fautores ab auxilii in talibus præſtatione deterrendo, ita quod requiſitioni, monitioni, & mandato noſtro hujuſmodi non parentes, majoris excommunicationis ſententia, de ſimili conſilio, eo ipſo innodati cenſerentur, a qua, præterquam in mortis articulo conſtituti, per alium, quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu cujuſcumque facultatis, cuicumque pro tempore conceſſæ, abſolvi non poſſent (quamquidem excommunicationis ſententiam in hujuſmodi non paritionis eventum, iteratis etiam vicibus aggravavimus) paternis monitis, & ſalutaribus juſſis obſequi, prout debebant, indebite recuſantes, ceu qui juri proprio diffidunt, & ſuperioris mandata contumaciter obaudiunt, ut quæ minus juſte uſurparunt, indebite, etiam cum animarum ſuarum detrimento, retineant, ad prohibitum, atque damnatum remedium confugientes, a requiſitione, monitione, & mandato, ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis, nulla conſtitutionis Pii prædeceſſoris, hoc expreſſe vetantis habita ratione, ad futurum Concilium, temere, ut accepimus, provocarunt.

Bentivoli etiam Bononiæ occupatores, itidem appellarunt.

§.3. Prout etiam perditionis filii, quondam Joannes Bentivolus, & ejus nati cum eos a tyrannica oppreſſione dilectæ Civitatis noſtræ Bononiæ expellere decreviſſemus, damnabiliter feciſſe dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellaſſe, & provocaſſe.

Et nonnulli prætendunt non contravenire, ſi actuali appellationi, & ſcripturæ ſe non immiſceant.

§.4. Nos igitur quam deteſtanda ſit perverſitas attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, ſalubria decreta Patrum, & ſuperiorum juſſa ſpernentes, inconſutilem Chriſti tunicam ſcindere, ac etiam ſciſſionis cauſam habere contendunt, & Eccleſiæ unitatem dividere, prædictæ ſanctæ Sedis

Digitized by Google

valeant, opportunam tam immani, & periculoſo morbo medelam adhibere volentes.

Declaratio Bullæ Pii II.

§.5 Hac generali, & in perpetuum valitura conſtitutione, ex certa noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine, de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. Eccl. Cardinalium conſilio promulgata, ſancimus, conſtitutionem Pii Prędeceſſoris præfatam, tam citra quam ultra montes, & ultramontanis partibus, quoad omnes, tam eccleſiaſticas quam ſæculares perſonas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, univerſitates, communitates, & collegia, congregationes, & ſynodos, ac parlamenta, valuiſſe, valere, & perpetuo valituram declaramus, cum ſuppletione ſolemnitatis cujuslibet, etiam publicationis omiſſæ (cujus in illa edenda vel publicanda defectus prætendi poſſet, quæ juxta illam fieri requirebatur) eamque ex præterito, nunc & in poſterum inviolabiliter obſervari mandamus, ipſius violatores, cujuſcumque dignitatis exiſtant, pœnis, & cenſuris in eadem expreſſis, quocumque tempore ſubjacere ſtatuentes, contraria conſuetudine, ſeu potius corruptela non obſtante.

Alias addit pœnas.

§.6 Decernentes & declarantes ultra pœnas impoſitas (quas ipſo facto dictos violatores, & contravenientes incurrere volumus) ipſos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis ſchiſmaticis, & inconſutilis tunicæ Domini noſtri Jeſu Chriſti violatoribus, & diſſipatoribus, ac de Catholica fide male ſentientibus, habendos & reputandos, pœniſque canonicis, & legalibus contra tales impoſitis, ſubjacere, & cum Dathan, & Abiron partem, & damnationem habere, ipſaſque etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cujuſcumque conditionis exiſtant, & gradus prærogativa fulgeant, qui in Senatu, conſiliis, parlamentis, congregationibus etiam ſynodalibus, & provincialibus, vel alias quomodolibet, tacite vel expreſſe, voce vel ſcripto per ſe vel alium (cujuſcumque timoris, vel reverentiæ velamine, vel prætenſa excuſatione, & ſuperioris mandato non obſtantibus) decreverint, conſuluerint ſeu Conſtitutionem attentatas) nullas, prout ſunt, & invalidas, nulliuſque roboris vel momenti fuiſſe, & pro tempore fore, auctoritate, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, ſtatuimus, decernimus, & declaramus, ac pro potiori cautela, caſſamus, & annullamus.

Loca ad quæ contraventores declinant interdicto ſupponit.

§.8. Et ultra ſupradictas pœnas (quas contra conſtitutionis hujuſmodi violatores in ſuo robore permanere decernimus) loca quæcumque, ad quæ violatores ipſos declinare, & in quibus ſcienter ſtare permitti contigerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, decernentes illud, quamdiu ipſi violatores inibi ſcienter ſteterint, ut præfertur, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, firmiter obſervari. Ac præſentes literas in quinterno Cancellariæ etiam deſcribi mandamus.

Derogatio contrariorum.

§.9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

Dat. P. An. 6. 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nono, Kalen. Julii, Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXVIII.

Facultates, & privilegia Commiſſariorum Fabricæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Univerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Petrus Apoſtolor. Princeps eſt.

LIquet omnibus Chriſtianæ fidei cultoribus, beatum Petrum ab ipſo Salvatore noſtro Domino Jeſu Chriſto Apoſtolorum Principem fuiſſe conſtitutum, eique ligandi atque ſolvendi animas cœleſti privilegio traditam eſſe poteſtatem, cum ei dicitur, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claves regni Cœlorum, & quod-

Baſilicam de Urbe ipſius Petri Principis Apoſtolorum, majorem curam, et diligentiam adhibere nos convenit, ut ſicut ipſe Beatus Petrus ab ipſo Salvatore noſtro Princeps Apoſtolorum eſt conſtitutus, ita etiam ipſius Baſilica, quæ non parva reparatione indiget inter ceteras Urbis, et Orbis Eccleſias, congruentibus, ac etiam neceſſariis ædificiis reædificetur, conſtruatur, et amplietur, ac reædificata, et ampliata conſervetur.

Pro ſubventione Fabricæ, his qui infra annum operam, vel pecuniam darēt, vel promitterent, conceſſit facultatem.

§. 2. Et cum nuper ex præmiſſis, et certis aliis rationabilibus cauſis, juxta noſtri cordis deſiderium ad dictæ Baſilicæ reſtaurationem manus operarias appoſuiſſemus, cognoſcentes fabricam hujuſmodi abſque piis, & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non poſſe, per quaſdam primo univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, qui infra annum a die publicationis earumdem computandum in capſa ad hoc in dicta baſilica collocanda per ſeipſos mitterent, vel per alios mitti, & poni facerent, tantum quantum, eorum pia devotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipſum convertendis, vel circa opus ſe perſonaliter exercerent, ſeu bonæ Memoriæ Henrico Archiepiſcopo Tarentino Generali Theſaurario noſtro, ſe ad pie erogandum aliquid ad opus ipſum juxta eorum piam devotionem efficaciter obligarent.

Confeſſorem eligendi, qui certis tunc expreſſis caſibus eos abſolveret.

§. 3. Ut idoneum poſſent eligere confeſſorem, qui eos a certis tunc expreſſis caſibus abſoluere, & ſuper certis etiam tunc expreſſis in foro conſcientiæ dumtaxat diſpenſare poſſet, conceſſimus facultatem.

Poſtea, ut hujus conceſſionis, etiam Ultramontani, participes eſſent, ad annum ad eius beneplacitum prorogavit, & Cōmiſſarium in illis partibus deputavit, ad colligendas d. eleemoſynas.

§. 4. Et deinde provide attendentes, difficile fore prædictas infra annum a die illarum publicationis ad notitiam Chriſtifidelium ultra montes conſiſtentium, pervenire poſſe, ipſas per alias noſtras literas ad noſtrum beneplacitum prorogavimus, & cunctorum Chriſtifidelium ſalutem, præcipue illorum, qui in vigintiquinque Provinciis, in quibus Vicarius Generalis Ordinis fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum citra montes exiſtit, juxta morem dicti Ordinis numerandis, & ſub quibus etiam tota Italia, Sicilia ultra Pharum, Corſica. Creta, Cyprus, Rhodus uſque ad Hieroſolymam, Dalmatia, Croatia, Boſna, Ungaria, Auſtria, Bohemia, & Polonia, ac Inſulæ Maris mediterranei continentur, degunt, affectan-

candum Sanctum Euangelium, [illegible] Patri lucrifaceret, ſuos Apoſtolos miſit, quantum ex alto conceditur, univerſis ejuſdem Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſterent, etiam Eccleſiaſticis religioſis, ac aliis ſæcularibus, per univerſas provincias & inſulas prædictas conſtitutis, vere pœnitentibus, & confeſſis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum noſtrum, a publicatione priorum literarum noſtrarum prædictarum in dictis provinciis, & inſulis facienda computandum, Eccleſias in dictis provinciis, & inſulis, quas quondam Hieronymus de Torniello, Ordinis fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum profeſſor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. Generalis citramontanus tunc exiſtebat, & cui propter vitæ integritatem curam indulgentiarum prædictarum in dictis provinciis, & inſulis ſingulariter commiſimus, & quem ad hæc, ac infraſcripta, & alia tunc expreſſa peragenda, in dictis provinciis, & inſulis, noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis Nuncium, & Commiſſarium ad dictum annum, & beneplacitum fecimus, conſtituimus, & deputavimus, nominaret juxta ejuſdem Nuncii, & Commiſſarii, ſeu deputandi, & deputandorum, aut ſubdelegandorum ab eo, providam ordinationem ſuper hoc faciendam devote viſitarent, & in capſis ad hoc in ſubſidium dictæ fabricę, per Nuncium, ſeu Commiſſarium, aut deputandum vel ſubdelegandum prædictos, deputandis, juxta Nuncii, & Commiſſarii, ac deputandorum vel ſubdelegandorum prędictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter ponerent, peccatorum remiſſiones, & alia ſpiritualia dona ad animarum ſuarum ſalutem conſequendam conceſſimus, & indulſimus, prout in ſingulis literis prędictis, quarum tenores, ac facultates in præmiſſis eidem Hieronymo, etiam in forma Brevis conceſſas, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis plenius continetur.

Quo Commiſſario vita functo.

§. 5. Cum autem dictus Hieronymus vita functus, & deputati ab eo in præmiſſis fidelem, & ſolicitam diligentiam, & curam adhibuerint, & plene eidem Fabricæ dictę Baſilicæ proviſum non exiſtit, ex piis fidelium ſubventionibus pro pręmiſſis pie erogatis ſatisfactum non ſit, neque ſatiſ-

Digitized by Google

bonitatem, & experientiam rerum in Domino plurimum confidentes, ipſum in dictis provinciis, & inſulis indulgentiarum hujuſmodi noſtrum, & Apoſtolicę Sedis Nuncium, & Commiſſarium cum omnibus, & ſingulis facultatibus, & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibuſvis quæſtuariis, alias eidem Hieronymo quoad præmiſſa, etiam per literas noſtras in forma Brevis, etiam ultra in præſentibus contentas facultates auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus, ipſaſque, & omnes, & ſingulas facultates eidem Hieronymo, & ab eo ſubdelegatis Commiſſariis in præmiſſis quomodolibet conceſſas, præfato Franciſco Zeno Vicario generali, ejuſque ſubdelegandis Commiſſariis concedimus.

Eleemoſynaſque elargientibus, plenariam peccatorum remiſſionem concedit.

§. 7. Et nihilominus univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, tam ſæcularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum, & inſularum prædictarum, qui juxta ejuſdem Franciſci Zeni Commiſſarii, & Nuncii aut deputati, ſeu ſubdelegati, aut deputandorum ſeu ſubdelegandorum, ad eorumdem providam ordinationem ſuper hoc faciendam in capſis ad hoc in ſubſidium dictæ Fabricæ per Nuncium, & Commiſſarium, ſeu deputandum vel deputandos, aut ſubdelegandum, vel ſubdelegandos ab eis deputandis, juxta Nuncii, & Commiſſarii, ac deputandorum, & ſubdelegandorum prędictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter poſuerint, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem conſequantur.

Licentiamq. eligendi Confeſſorem qui abſolvat, &c. eiſdem impertitur.

§. 8. Et qui cum præfatis Commiſſario, ſeu delegandis, & ſubdelegandis prædictis convenerint, ut idoneum poſſint eligere confeſſorem, Presbyterum ſæcularem vel cujuſvis Ordinis, etiam Mendicantium regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eligentem delictis, & exceſſibus, ac peccatis quibuſlibet, quantumcumque gravibus, & enormibus etiam Sedi Apoſtolicę reſervatis caſibus, ac cenſuris eccleſiaſticis, etiam ab homine ad alicujus inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quarum abſolutio dictæ Sedi eſſet reſervata (pręterquam machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum aut aliorum Superiorum Pręlatorum, & injectionis manuum violentatemporibus miniſtrare, necnon per eos emiſſa vota quæcumque (ultramarino, ingreſſu religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum ſimoniæ in ordinibus, vel beneficiis commiſſæ labe pollutis, ad ipſum opus contribuentibus, ſuper irregularitate ſi quam cenſuris hujuſmodi ligati, Miſſas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut alias divinis ſe immiſcendo, ſeu alias quomodolibet, etiam beneficia eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione vel alias indebite occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ, contraxerint diſpenſare, eoſque abſolvere, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam ſive notam ex his provenientem abolere. Et ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſi acquiſita beneficia eccleſiaſtica, quæ ex tunc eis de novo collata cenſeantur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omiſſionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum, facta aliqua compoſitione cum eis concedere.

Facultatē dat eidem Commiſſario componendi ſuper male ablatis incertis, vel prave quæſitis.

§. 9. Necnon ſuper male ablatis incertis, vel per uſurariam pravitatem quęſitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus uſuras reſtituere paratus non eſſet.

Debitis Eccleſię cui Romana ſuccedat Eccleſia.

§. 10. Vel alicui privatæ Eccleſiæ debærentur, in quibus tamen Rom. Eccleſia de jure communi ſuccedere poſſet.

Reſtituendis iis, quorū perſona ignoratur, vel dubia eſt.

§. 11. Ut etiam bonis, quæ ad alicujus manus perveniſſent, & illa habentes quibus reſtitui deberent ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam male ablata per eos non exiſtant, ſeu illa ad eos pervenerint.

Legatis, locis, vel perſonis incertis.

§. 12. Et ſimiliter de his quę pauperibus, & aliis piis locis, in genere, & abſque ulla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis, relicta forent, tam pro prętcrito quam pro futuro temporibus, componere, ita ut ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commiſſario ſeu deputando, vel ſubdelegando ab eo dumtaxat, in capſis ipſis ponenda, a reliquorum ſic relictorum, & male ablatorum, ac per uſurariam pravitatem extortorum, ſeu quæ ad eos alias pervenerint, & cui ea reſtituere debeant, dubitant, vel ignorant, ut præfertur, reſtitutione abſoluti exiſtant, & ultra reſtituere minime teneantur concedere.

Digitized by Google

ipſum Commiſſarium, & delegandos ac ſubdelegandos ab ipſo, nomine dictæ Fabricæ libere exigi ac expeti, & aliqui poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis ac pœnis pecuniariis, aliiſque juris remediis opportunis; invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Facultatem eidem Commiſſario concedit diſpenſandi in multis caſibus.

§. 14. Ac quoſcumque, qui ante ætatem legitimam ad ſacros etiam præsbyteratus ordines, abſque aliqua diſpenſatione ſe promoveri fecerunt, & in ſuſceptis ordinibus, etiam miniſtrarunt, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente, affinitate, & conſanguinitate, aut cognatione carnali vel ſpirituali, inter levatum, & levantem, excepto ſimplici aut multiplici gradu, ac quoſcumque, qui publice honeſtatis juſtitiæ impedimento, ſeu alias quomodolibet impediti, matrimonium, ſcienter vel ignoranter, in quarto, vel tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, & carnali copula conſumaſſent, ſi impedimentum hujuſmodi in judicium deductum non fuerit, vel ſcandalum generare non poſſit, ab exceſſu hujuſmodi, ac excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, injuncta inde eis pro modo culpę pœnitentia ſalutari, quæ ad fabricam hujuſmodi dirigatur, & quod de cetero talia non committant, nec committentibus pręſtent auxilium, conſilium, vel favorem, & aliis quæ de jure fuerint injungenda abſolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere, libere, & licite valeant, prolem ſuſceptam ex hujuſmodi matrimonio ſi qua ſit, & ſuſcipiendam, legitimam decernendo, in foro conſcientię dumtaxat, tam quoad alios, quam quo ad illos, qui in tertio, vel quarto conſanguinitatis gradu exiſtente, matrimonium contraxerunt, ut præfertur, quos in utroque foro abſolui, & matrimonium de novo etiam publice contrahere poſſe volumus, & cum eiſdem promotis ſuper irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus miniſtrare poſſint, diſpenſare.

Componendique cum occupatoribus, bonorum Eccleſiaſticorum aut beneficiorum.

§. 15. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, monaſteriorum, & eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiam ſi per eos probari poſſet, ab eis notitia haberi non poſſet, Ac etiam quæ reſtitutioni ſubjacerent, ſed in eis vel ad ea perſonis, quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret.

Relictis pro Redemptione captivorum vel propterea ſublatis.

§. 17. Necnon quæcumque in teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, pro Redemptione captivorum, etiam ſi Beatę Mariæ de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captivorum Ordinibus, & Sanctæ Eulaliæ Barchinon. relicta fuerint, ac hæreditates, & bona decedentium ab inteſtato Clericorum, & Laicorum, etiam indulto Apoſtolico, aut alias ad Redemptionem prædictam captivorum dedicata pertinere deberent, facultate Nuncii, & Commiſſarii conceſſà hujuſmodi durante.

Rebus exponendis in conviviis, ac publicis ſpectaculis, tempore feſtivitatum.

§. 18. Nec non omnes, & ſingulas pecunias, & res alias quæ in prandiis, & conviviis, ac publicis ſpectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & ſtatuto, ſeu conſuetudine in quibuſvis locis exponi conſueverint, & facultate Nuncii, & Commiſſarii hujuſmodi durante exponi deberent, ad Fabricam hujuſmodi applicamus, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum hujuſmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam hujuſmodi convertenda, ipſos ſic ea tenentes ab ulteriori eorum reſtitutione libere abſolvere, & quod illa retinere libere poſſint in poſterum eis etiam concedere.

Declarandi etiam dubietates circa præmiſſa exortas.

§. 19. Ipſeque Nuncius, & Commiſſarius, & quibus vices ſuas, in genere, vel in ſpecie, duxerit committendum, poſſint dubietates quaſcumque, tam ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſit, etiamſi comprehendantur communia Civitatum, Univerſitates, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione a præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum, ac diſpenſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indigerent, quam cetera alia dubia decidere, & ſummam pecuniariam pro conſequenda indulgentia hujuſmodi, & aliis præmiſſis limitare, & taxare.

Dandi facultatem eligendi Confeſſore, & ſuſpendendi piorum locorum indulgentias.

§. 20. Ac facultatem eligendi Confeſſorem hujuſmodi concedere; Ac quaſcumque indulgentias, tam a nobis, quam a predeceſſoribus noſtris, & a Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam noſtro

S. Spi-

Digitized by Google

[illegible] in provinciis, in quibus dicta hoſpitalia reſpective ſita ſunt, ſecundum Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas, & Hęreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas pręſervativas adverſus revocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando, & quotiens, & ad quod tempus Nuncio, & Commiſſario præfato, vel deputandis, vel ſubdelegandis ab eo videbitur opportunum ſuſpendere; quas omnes, & ſingulas nos præſentibus ad dictum beneplacitum noſtrum ſuſpendimus, & ſuſpenſas fore decernimus & declaramus. Prohibentes omnino quæſtuas quaſcumque illarum occaſione fieri ſolitas.

Inhibitio contra quoſcumque d. Commiſſarii perturbatores, & aliis quęſtoribus licentiam dantes.

§. 21. Ac mandantes univerſis, & ſingulis locorum ordinariis, Abbatibus,& aliis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, vel præeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne publicationem, & prædicationem dictarum noſtrarum indulgentiarum, & ſuſpenſiones aliarum hujuſmodi in eorum Eccleſiis, Civitatibus, Diœceſibus, ubi, & quoties opus fuerit faciendam impedire, & aliquid prætextu publicationis petere, & etiam a ſponte offerentibus recipere, & exigere, aut in præmiſſis vel circa ea fraudem aut dolum committere, neque procurantes hujuſmodi indulgentiarum participes fieri, & ſua pia ſuffragia erogare ab hujuſmodi eorum propoſito, in toto vel in parte, directe vel indirecte, tacite vel expreſſe retardare, aut per ſe vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæſtuas, aliquibus quæſtoribus alicujus Ordinis, vel Religionis, aut fraternitatum, vel hoſpitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in ſcriptis concedere. Quinimmo quæſtores omnes, & ſingulos quos in eorum juriſdictione repererint, cum eorum rebus, & bonis quæ dictæ Fabricæ applicata eſſe decernimus, & ad Cameram Apoſtolicam fideliter deferri mandamus, retinere valeant, nec modo aliquo audeant aut præſumant, per ſe vel alium, diſpenſatos, aut illos, cum quibus præſentium vigore ab ipſo Commiſſario, vel delegandis aut ſubdelegandis prędictis contigerit di- pœna mandamus quibuſcumque prædicatoribus verbi Dei, quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, ut requiſiti a præfato Commiſſario, vel delegandis, vel ſubdelegandis ab eo pręfatos Chriſtifideles ad contribuendum dictę Fabricę exhortentur, & a præmiſſis Commiſſario, vel delegandis, aut ſubdelegandis præfatis admoniti, a prædicationibus, diebus quibus dictę indulgentiæ, & ſuſpenſiones ab ipſis, vel die ipſorum commiſſione publicantur, abſtineant.

Facultas dicti Commiſſarii, alios ſubdelegandi, &c.

§. 22. Liceatque nihilominus Commiſſario, & delegandis aut ſubdelegandis prædictis, præmiſſa omnia & ſingula, etiam omnibus & ſingulis prędictis ſub eiſdem pœnis, totiens quotiens eis, vel eorum alicui viſum fuerit opportunum, mandare, & injungere necnon juramenta quæcumque a quibuſvis laicis utriuſque ſexus, de ſtando in aliqua ſocietate, fraternitate, vel numero perſonarum, & de ſolvendo ratam aliquam, in perpetuum vel ad tempus occaſione fraternitatis, ſocietatis, & numeri ratione dictarum indulgentiarum, privilegiorum, & quæſtuarum quomodolibet præſtita relaxare, & eoſdem ab illis abſolvere. Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per cenſuram eccleſiaſticam, & alia juris opportuna remedia, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, compeſcere & compellere, & proceſſiones publice ad effectum pręmiſſum fieri, & populum pro hujuſmodi operibus peragendis ad ſonum campanæ convocari facere, & a cenſuris & pœnis prædictis ſatisfactione prævia abſolvere, & illas remittere, ac ſuſpenſiones hujuſmodi indulgentiarum relaxare. Quodque etiam tranſumptis & confeſſionalibus in dictis provinciis, inſulis, & finibus, quibuſvis perſonis per præfatum Nuncium & Commiſſarium vel deputandos aut ſubdelegandos ab eo ſubſcriptis, & ſuo ſigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, licentiam & facultatem concedimus, atque volumus & mandamus.

Declaratio, quod prædictæ Indulgentiæ, ſuffragentur animabus in purgat. exiſtentibus.

§. 23. Et ut animarum ſalus eo potius procuretur, quo magis aliorum egent ſuffragiis, & quo minus ſibi ipſis proficere valent, auctoritate præfata, de theſauro S. Matris Eccleſiæ animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per caritatem ab hac luce Chriſto unitæ deceſſerunt, & quæ dum

Digitized by Google

tandi, et ſubdelegandi ab eo quibus vices ſuas commiſerint ordinationem, erogaverint, ipſa pleniſſima indulgentia, per modum ſuffragii animabus ipſis in purgatorio exiſtentibus, pro quibus dictam eleemoſynam pie erogaverint, ut præfertur pro pœnarum relaxatione ſuffragetur. Ac omnes et ſingulos Chriſtifideles utriuſque ſexus, tam eccleſiaſtici quam ſæculares de ſimilis poteſtatis plenitudine et liberalitate, qui manus adjutrices ad opus Fabricæ hujuſmodi porrexerint, ac omnes et ſingulos eorumdem parentes defunctos benefactores, qui cum charitate deceſſerunt, in omnibus precibus, ſuffragiis, eleemoſynis, jejuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus, et ceteris omnibus ſpiritualibus bonis, quę fiunt et fieri poterunt in tota univerſali ſacroſancta Eccleſia militante, et omnibus membris ejuſdem, participes in perpetuum fiant.

Derogatio contrariorum

§.24. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis &c. Verum quia difficile foret &c. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D. P.A. 7. die 11. Jan.

Datum Romæ die undecima Januarii Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XXIX.

Homicidę & aliorum rei criminum, quorum pœna in Provincia Marchiæ eſſet capitalis vel ſanguinis, non audiantur, niſi prius in carceribus conſtituti. Et homicidę attingentes annum xx. pro majoribus xxv. habeantur.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiſcopo Avinion. Provinciæ noſtræ Marchiæ Gubernatori. Venerabilis frater, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus Conſtit.

FIde digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo pręcipue annis citra, in iſta noſtra Provincia Marchiæ, Anconitanæ perpetrata ex eo præſertim, quod ipſi tam atrocis criminis rei, per procuratores defendi ſolent, & ſubdolis cavillationibus abſolvi, quod etiam tam a nobis, quam ab anteceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ... et Sanctæ Romanæ Eccleſię peculiarem Provinciam paterna caritate proſequimur, ejuſque quietem, et incrementum deſiderantes; attendentes quod ex facilitate veniæ frequentius hujuſmodi homicidia committuntur, ſalutareque remedium his rebus adhibere volentes, hac firma, ſtabili, incommutabili, perpetuoque duratura conſtitutione ſancimus, & decernimus, ut nullus in cauſa criminali, ex qua capitalis, vel ſanguinis, vel alia quævis gravior arbitrio judicis pœna infligenda eſſet, maxime in cauſa homicidii, per procuratorem, excuſatorem, defenſorem, vel ut quemlibet de populo, quovis pacto admittatur; nec pater pro filio, nec Abbas pro Monacho, nec Prælatus, aut dominus pro ſubdito, vel contra audiatur, niſi reus ſe ipſum prius in carcere conſtituerit.

...vincia Marchiæ de crimine cujus pœna ſit capitalis vel ſanguinis non audiantur extra carceres.

Et ex cauſa auditi ſemper ad carceres revocari poſſint.

§.2. Et ſi forte Judex aliqua ratione inductus, ad excuſandum rei hujuſmodi abſentiam vel innocentiam, vel aliam ob cauſam, aliquem ex prædictis duxerit admittendum, poſſit in quocumque judicii ſtatu, & inſtantia cauſæ, etiam ad concluſionem deductę, ac etiam ſi poſt ſententiam reus ſupplicavit, & in carcere conſtitutus innocentiam ſuam pateſacere vellet (niſi forte extaret Statutum in loco, quod contumax habeatur pro confeſſo, quo caſu non audiatur niſi ex liquidiſſimis probationibus conſtet Judici, prętenſum reum non commiſiſſe maleficium, ſuper quo habitus fuit pro confeſſo, in vim fictæ confeſſionis ſtatutariæ) hujuſmodi criminis reum, aut conventum, coram ſe ad parendum perſonaliter vocare, & tamquam veritatis conſcium in carceribus audire, quod ſi forte venire diſtulerit, proceſſus, & ſententia pro ipſo reo lata & inde ſequuta quęcumque, etiam Fiſco, vel parte non agente, nullius ſint roboris aut momenti, prorſuſque pro infectis habeantur, quinimo reus pœnis juris, & conſtitutionum dictæ Provinciæ, quemadmodum ante proceſſum & ſententiam hujuſmodi erat, ſit obnoxius; quacumque ipſius Provincię conſuetudine, quæ corruptela dici rectius poteſt, non obſtan. quod ipſum volumus extendi ad cauſas criminales prædictas, tam in Curia Maceraten, quam in aliis locorum Provinciæ tribunalibus, in quacumque inſtantia, etiam per appellationem pendentes.

§.3. Dictæ pręterea conſtitutioni, & ſan-

Digitized by Google

earum veritate, vel ſubreptione docere; ipſeque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus aſſignatis vel Superioris arbitrio datis fidejuſſoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitime, ac narrata in Brevibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & facilius inducen. verificare & ſuper ſubreptione, vel obreptione impetratę gratiæ in judicio ſtare. Quibus non obſervatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remiſſionem ſententiarum, & proceſſuum deſuper habitorum abolitionem, & cancellationem, & caſſationem, reſtitutionem in integrum, ſeu in priſtinum repoſitionem, pro nullis, nulliuſque ſtabilimenti habendas eſſe, reoſque ipſos juris, dictarumque conſtitutionum pœnis adſtrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratiis, & Brevibus non obſtan. Et non ſolum remiſſiones deinceps facien. ſed etiam literas Apoſtolicas, in forma Brevis, aut alias jam obtentas, quæ nondum effectum cancellationis, & caſſationis ſortitæ fuerint, ſub eadem forma & pręſenti conſtitutione noſtra pariter comprehendi.

Homicida attingens annum 25. habetur pro majore.

§.4. Statuimus inſuper, quod nec ætas minor annis 25. homicidas ipſos excuſet, & homicida ſic delinquens, qui 20. annum ſuæ ætatis attigerit, habeatur, & reputetur pro majori in omnibus pręmiſſis delictis. Nec propterea pœnis juris & conſtitutionum, vel ſtatutorum eximantur vel liberentur, nec apud Judicem minoris ætatis hujuſmodi conſideratio alicujus ſit momenti. Decernentes, irritum, & inane quicquid contra pręmiſſa, ſeu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam a de latere Legato, ſeu quovis alio dictę Provinciæ Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet diſpenſationem omnium, & ſingulorum præmiſſorum, in poſterum contigerit attentari, ſine noſtra expreſſa licentia, quæ in ſcriptis oſtendi poſſit. Nec literas Apoſtolicas a nobis vel Sede Apoſtolica pręditcta pro tempore conceden. contra præmiſſa aut eorum aliquod, cuiquam ſuffragari volumus, niſi per trinas literas interpellate emanatas, huic noſtrę conſtitutioni in ſpecie, de verbo ad verbum, & ſpecialiter fuerit derogatum, illaſque contra mentem noſtram, & dictę Sedis fore con-

bullam.

la deinceps allegari poſſit ignorantia, volumus has noſtras literas per totam ipſam Provinciam publicari, eaſque inter alias ipſius Provincię Conſtitutiones, locorumque ſtatuta conſcribi, & in earum Conſtitutionum volumine redigi, prout tibi ut ab ipſis publicari, conſcribi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apoſtolicis, & dictę Provinciæ Conſtitutionibus, & ſanctionibus contra homicidas, eorumque receptatores & defenſores editis, quibus nihil intendimus derogare, in ſuo robore permanſuris.

D. P. An. 7. die 29. Dec.

Datum Romę apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimanona Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XXX.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in iſta conſtitutione, quæ Bulla in Cœna Domini nuncupatur.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Cauſa ob quam ſingulis annis, Romani Pontifices, publice hæreticos excommunicant.

CONſueverunt Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendam puritatem religionis Chriſtianæ, & ipſius unitatem, quę in conjunctione membrorum ad unum caput, Chriſtum videlicet, ejuſque Vicarium, principaliter conſiſtit, & ſanctam fidelium ſocietatem ab offenſione ſervandam, arma juſtitiæ per miniſterium Apoſtolatus in præſenti celebritate exercere.

Excommunicatio omnium hæreticorum, ipſorumque fautorum,

§.1. Nos igitur vetuſtum, & ſolemnem hunc morem ſequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte omnipotentis Dei Patris & Filii & Spiritus ſancti, auctoritate quoque beatorum Petri, & Pauli, ac noſtra omnes hæreticos, Cataſtros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldiſtas, Speroniſtas, Paſſagenos, Vicleffiſtas, ſeu Uſſitas, Fraticellos de Opinione nuncupatos, & quoſcumque alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur; ac omnes fautores,

Digitized by Google

exigen.

nova pedagia imponunt , vel prohibita exigunt .

Falſificantium literas Apoſtolicas .

§.4. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falſarios bullarum , ſeu literarum Apoſtolicarum , & ſupplicationum , gratiam vel juſtitiam continentium , per ſummum Pontificem , vel Vicecancellarium , ſeu gerentes vices eorum , aut officium Vicecancellarii S.R.E. de mandato ejuſdem ſummi Pontificis , ſeu Vicecancellarii , vel gerentium vices prædictorum ſignantes ſupplicationes eaſdem .

Arma & alia deportantium ad Chriſtiani nominis inimicos .

§.5. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos , qui equos , arma , ferrum , lignamina , & alia prohibita deferunt Saracenis , Turcis , & aliis Chriſti nominis inimicis , quibus Chriſtianos impugnant .

Victuariorum delationem ad Urbem impedientium

§.6. Item excommunicamus , & anathematizamus omnes impedientes , ſeu invadentes victualia , ſeu alia ad uſum Romanæ Curiæ neceſſaria adducentes , vel ne ad Romanam Curiam ipſa adducantur , vel deferantur impediunt , ſeu perturbant , & qui talia faciunt , vel defendunt cujuſcumque Ordinis , præeminentiæ , conditionis & ſtatus etiam ſi Pontificali , Regali , & Reginali , aut alia quavis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate .

§.7. Item excommunicamus , & anathematizamus omnes illos , qui ad Sedem Apoſtolicam venientes , & recedentes ab eadem , necnon omnes illos , qui juriſdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habent , in eadem Curia morantes , eos temeritate propria capiunt , ſpoliant , detinent , aut ex propoſito deliberato verberare , mutilare , vel interficere præſumunt , & qui talia fieri faciunt , ſeu mandant .

Prælatos Carcerantium , & offendentium , eorumque mandatores .

§.8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes temere mutilantes , vulnerantes , & interficientes , capientes , carcerantes , & detinentes , Patriarchas , Archiepiſcopos , Epiſcopos , eorumque mandatores .

Recurrentes ad Romanam Curiam aut in ea litigantes offendentium .

§.9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos , qui per ſe vel alium , ſeu alios quaſcumque perſonas Eccleſiaſticas vel ſæculares , ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis & negotiis recurrentes , illa in eadem Curia proſequentes , aut procurantes , negotiorumque geſtores , Advocatos , vel Procuratores ip-

nes , inſtrumenta , vel acta conficere , aut confecta pari , cujus intereſt tradere , ſub graviſſimis pœnis prohibere , ſtatuere , ſeu maudare . Quive in animarum earumdem periculum , ſe a noſtra & Romani Pontificis pro tempore obedientia pertinaciter ſubtrahere , ſeu quomodolibet recedere præſumunt . Quive juriſdictionem , ſeu fructus ad Eccleſiaſticas perſonas pertinentes uſurpant , vel arripiunt , vel qui per ſe , vel per alium , ſeu alios directe , vel indirecte prædicta exequi , vel procurare , aut in eiſdem conſilium , auxilium , vel favorem præſtare non verentur , cujuſcumque preæminentiæ , dignitatis , ordinis , conditionis , aut ſtatus fuerint , etiamſi Pontificali , Regali , Reginali , vel quavis alia præfulgeant dignitate .

Romipetas & peregrinos impedientium

§.11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes , mutilantes , vulnerantes , & interficientes , ſeu capientes & detinentes , ſeu deprædantes , romipetas , & peregrinos ad Urbem cauſa devotionis , ſeu peregrinationis accedentes , & in ea morantes , vel recedentes ab ipſa , vel in his dantes auxilium , conſilium , vel favorem .

Civitates S. R. E. & alia loca invadentium .

§.12. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos , qui per ſe , vel per alium , ſeu alios , directe , vel indirecte , ſub quocumque titulo , vel colore occupant , detinent , vel hoſtiliter deſtruunt , ſeu invadunt , aut occupare , detinere , vel deſtruere , aut invadere hoſtiliter præſumunt , in totum , vel in partem Almam Urbem , Regna Siciliæ , vel Trinacriæ , Inſulas Sardiniæ , & Corſicæ , terras citra Pharum , Patrimonium B. Petri in Thuſcia , Ducatum Spoletanum , Comitatum Venuſinum , Sabinen. Marchiæ Anconitanæ , Maſſæ Trebariæ , Romandiolæ , Campaniæ & Maritimæ Provincias , illorumque terras , & loca , & terras ſpecialis commiſſionis Arnulphorum , Bononien. Ferrarienſis , Beneventan. Peruſii , Avenionen. Civitatis Caſtelli , Tudertii , & alias Civitates , Terras , & Loca , vel jura , ad ipſam Romanam Eccleſiam ſpectantes , & pertinentes , & adhærentes , ac fautores , & defenſores eorum , ſeu in his dantes eiſdem auxilium , conſilium , vel favorem .

Derogatio quorumcumque privilegiorum aut aliorum obſtantium .

§.13. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis , & indulgentiis , & literis Apoſtolicis generalibus , vel ſpecialibus , eis , vel eorum alicui , vel aliquibus cujuſcumque

Digitized by Google

juſmodi ac ſententias, quominus includantur in eis ſe juvare valeant & tueri, & quæ, quoad hoc penitus tollimus, & omnino revocamus. Et a quibus quidem ſententiis, nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus abſolvi poſſit; nec etiam tunc, niſi de ſtando S. R. E. mandatis, & ſatisfactione, vel ſufficienti cautione prçſtitis, etiam prætextu confeſſionalium, ſeu quarumvis facultatum, verbo, literis, aut quavis alia ſcriptura, etiam in qua, quod ſola ſignatura ſufficeret conceſſæ, & quævis derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, & inſolitæ clauſulæ apparerent, quibuſvis perſonis cujuſcumque præeminentiç, dignitatis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiam ſi ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quavis alia præfulgeant dignitate, religioſis, & ſæcularibus utriuſque ſexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & Militiarum, Hoſpitalibus, Confratribus, & Univerſitatibus conceſſarum a nobis, vel a prædicta Sede, & quas concedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem, qui contra tenorem prçſentium talibus, vel alicui eorum, ſeu aliquibus abſolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis, & anathematizationis ſententia innodamus, eiſque prædicationis, lectionis, adminiſtrationis ſacramentorum, & audiendi confeſſiones officia, interdicimus, prçdicantes, & declarantes aperte, tranſgreſſoribus & contemptoribus prædictis nos gravius contra eos ſpiritualiter & temporaliter prout expedire cognoverimus proceſſuros. Et nihilominus quicquid egerint abſolvendo, vel alias, nullius ſint roboris, vel momenti.

Publicatio præſentium Literarum Romæ.

§. 14. Ut autem hujuſmodi noſtri proceſſus ad communem omnium notitiam deducantur, chartas, ſeu membranas proceſſus continentes eoſdem, in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & S. Joannis Lateranenſis de Urbe, affigi, ſeu appendi faciemus, qui proceſſus ipſos ſuo quaſi ſonoro præconio, & patulo judicio publicabunt; ut hi quos proceſſus hujuſmodi contingunt, quod ad ipſos non pervenerint, aut ipſos ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam accuſare, cum non ſit veriſimile,

populi multitudo ad divina convenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſtifidelium mentes deducant, & declarent.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo undecimo Kalen. Martii, Pontificatus noſtri anno octavo.

Dat. die 19. Febr. 1511. An. 8.

XXXI.

Quod deciſio Cauſarum Bononien. Civitatis, & Diſtrictus in quacumque inſtantia agitari contingat, juxta ſtatutorum, & Ordinamentorum formam præfatæ Civitatis habeatur.

Ex Regeſt. in Arch. Vatic.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sinceræ devotionis affectus, & inconcuſſæ fidei conſtantia, quibus dilecti filii Communitas, Cives, ac Incolç, & habitatores Civitatis noſtræ Bononien. & in illius diſtrictu habitantes erga nos, & Romanam Eccleſiam hactenus laudabiliter claruerunt, & adhuc de bono perſeverantes in melius fulgere noſcuntur, ſpem nobis prçſtantiorem pollicentes merito nos inducunt, ut petitiones eorum in his prçſertim, quæ in miniſtrando Juſtitia procul excluſis fraudibus ejuſdem Civitatis pacem, & quietem ac commodum producere valeant, ad exauditionis gratiam favorabiliter admittamus.

Per alias ſuas Literas mandaverat Julius omnes lites Civium Bononien. ab Ordinariis Judicibus cognoſci.

§. 1. Sane pro parte Communitatis, Civium Incolarum, ac habitatorum, & diſtinctualium prædictorum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet nuper per alias noſtras literas pro utilitate, pace, commodo, & quiete eorumdem Communitatis, Civium, & incolarum inter alia ſtatuerimus, & ordinaverimus, quod omnes lites cauſç, & controverſiç dictç Civitatis per ordinarios ſecundum ſtatuta ipſius Civitatis deputatos Judices cognoſci, & decidi deberent, tamen a nonnullis quærentibus ſubterfugia, & adverſarios ſumptibus, & expenſis fatigare, & eos ita cogere, ut a proſecutionibus jurium ſuorum deſiſtant, non valentes in Curia inopia, & aliis diverſis de cauſis liti-

Sf tiga-

ac aliis impetrantibus favorabilibus Judicibus committi obtinere procurant, atque nonnulli prætextu abſolutionis a Juramentis per eos in Inſtrumentis appoſitis, de inſtrumentorum fictione, & ſimulatione, & quod in fraudem uſurariæ pravitatis, vel quod ſub ſpe futurę traditionis, vel munerationis ſubmiſſę confeſſi fuerint ab Eccleſiaſtica inhibitione decreto obtento inſtrumentorum executiones per laicos Judices fieri debitas protelare, & evitare nituntur, quodque Inſtrumenta, quæ ſecundum proviſiones ſuperinde editas regiſtrari debent ob temporum calamitates, & aliis diverſis de cauſis regiſtrata, & præſentata non fuerunt, & de illorum invaliditate propterea deduci poſſit, & quamvis ex ſuperinde editis ſtatutis, & proviſionibus in cauſis ad ſententias deveniri non debeat, niſi autentico regiſtro proceſſus Judicibus per Notarium dato, quod in deſuetudinem abiit, quo fit, ut inde multa ſcandala oriantur, cum ſæpe numero occultentur, & deperdantur originalia proceſſuum, & facilius detur materia falſitatum committendarum, Judicibus quoque de mandatis cauſarum, & validitate proceſſuum, ita liquida, ſicut decet, conſtare non poſſit in graviſſimum ejuſdem populi damnum, & detrimentum.

Pro opportuno remedio eidem ſupplicatur.

§.2. Quare pro parte dictorum communitatis, Civium, & habitatorum, & Incolarum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis ſuper his opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Præcipit itaque edita alias ſuper his ordinamenta ſervari.

§.3. Nos igitur, ad quos ſpectat providere, ne fraudes, & detrimenta præſertim in eadem Civitate noſtra, & illius comitatu fiant, talium perſonarum audaciam comprimere, ac Communitatem, Cives, Incolas, & homines prædictos, quos ob eorum ſingularem erga nos, & S. R. E. ſtatum fidem, & devotionem peculiari dilectione proſequimur ab hujuſmodi fraudibus, damnis, & incommodis relevare volentes, ac eorum ſingulos, a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, harum ſerie dumtaxat abſolventes, & abſolutos fore cenſentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuæ conſtitutionis edicto ſtatuimus, & ordinamus, quod omnia, & ſingula ſtatuta, & ordinamenta, de quibus in aliis dictis noſtris literis fit mentio, legitime tamen hactenus dumtaxat edita & facta, de latenus trahi, & per Judices ipſos ſecus, vel alias quam per ſtatuta ipſa diſponitur, procedi, decidi, & judicari poſſit ſub pœnis in ipſis ſtatutis comminatis, & ſic tractos ad comparendum non teneri, & contra, vel præter prædicta facta, quæcumque nullitatis vitio ſubjacere, & de nullitate hujuſmodi quandocumque, etiam ſi de executione tractaretur, obiici poſſe, & ut cauſarum commiſſiones, quæ a vobis, vel ſucceſſoribus veſtris, & aliis quibuſcumque a Sede Apoſtolica poteſtatem habentibus, & habituris, vel alias quomodocumque cuicumque Bononię commoranti factę cenſeantur, & ſint, & habeantur ipſo Jure pro factis commiſſis, & devolutis ad Priorem Collegii Doctorum Judicum dictæ Civitatis, cum quatuor per eum de doctoribus dicti Collegii eligendis conſultoribus datis a partibus ſuſpectis, & confidentibus, & partibus non concordantibus per ipſum Priorem per eoſdem audien. & deciden. perinde, ac ſi literæ, & commiſſiones ipſæ eiſdem Priori, & conſultoribus directæ, & factę fuiſſent, & quod Laici Judices ad Inſtrumentorum executionem alias ſecundum Juris, & ſtatutorum prædictorum diſpoſitiones, rejecta quacumque inhibitione per Eccleſiaſticum Judicem ſibi facienda occaſione petitæ a juramento abſolutionis, & deductæ fictionis, firmo tamen manente proceſſu, & illius proſecutione coram ipſo Eccleſiaſtico, & in eventum ſive in favorem abſolutionem petentis, & fictionem, & ſeu non munerationem deducentis cum exequenda fuerit debitæ executioni demandetur, præſtita tamen per executiones Inſtrumentorum petentes, ſi non obſtante inhibitione Eccleſiaſtici Judicis ad executionem per Laicos procedere voluerint, idonea cautione de parendo, & exequendo quidquid per dictum Judicem Eccleſiaſticum poſtea judicabitur; Quodque Judices in aliquibus cauſis ſummam librarum vigintiquinque Bononien. excedentibus ſententias ferre non poſſint, niſi habito prius a Notario proceſſus regiſtro authentico, cui Notario de competenti mercede a ſtatutis ipſis ordinata a partibus ſatisfieri debeat, & ab altera ex partibus vera, et integra mercede ſoluta habita cedula ab ipſo Notario de eo, quod ſolutum fuit, parte ipſa non ſolvente ipſi parti, quæ ſolvit infra decennium, poſtquam de mandato Judicis coram quo cauſa ventilatur interpellata fuit ſtatim ſecuturum pars ipſa non ſolvens partem

Forma Judiciorum Rotæ Bononien.

Digitized by Google

..., & quoad illa dumtaxat, quodque conceſſionibus, & literis hujuſmodi derogari non poſſit decernimus, & declaramus.

Obſtantibus derogat.

§.4. Non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus, & ſingulis quæ in præfatis aliis noſtris literis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Si quis autem, &c.

Datum die 8. Martii 1510. Anno VIII.

Datum Ravennę Anno incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimo, octavo Idus Martii Pontificatus noſtri anno octavo.

XXXII.

Reintegratio Congregationis Monacorum S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſtercienſis, ab Alex. VI. inſtitutæ, in Provinciis Hetruriæ, & Lombardiæ, Regularis obſervantiæ. Ordinationeſque circa electionem ac munus Prælatorum ejuſdem Congregationis.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX paternæ caritatis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum, & perſonarum præſertim Religioſarum, paci, & concordię conſuli poſſit, & ea quę ſuper his, pro concordia, & pace eorum provide facta fuiſſe dicuntur, ne in recidivę contentionis ſcrupulum relabantur, ſed firma, & illibata perſiſtant, cum a nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus.

Refertur tenor Conſtit. Alex. VI. qui Congregationes Tuſciæ & Lombardiæ univerat.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prȩlatorum, & Conventuum, & Monaſteriorum Ciſtercienſis Ordinis, Congregationis Lombardiæ, Regularis obſervantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat; Quod orta dudum inter ipſos ex una, & Abbates, Prælatos, & Conventus Monaſteriorum dicti Ordinis Congregationis Tuſciæ, etiam dictæ Regularis obſervantiæ, ſuper eo, quod poſtquam fel. rec. Alexander Papa VI. prædictarum Provinciarum, & Congregationum unionem, ac ex illis ſic invicem unitis Congregationem Monaſteriorum, & Conventuum dicti Ordinis in Thuſciæ, & Lombardię Provinciis exiſtentium S. Bernardi in Italia hujuſmodi creationem, necnon omnia, & ſingula decreta, ſtatuta, & ordinationes in illis contenta revocaverat, & caſſaverat, & annullaverat, ac viribus evacuaverat, ipſamque Congregationem S. Bernardi in Italia diſſolverat, & quamlibet earumdem Congregationum, quoad Monaſteria, loca, Monacos, & perſonas, privilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monaſteriorum, & locorum quorumlibet uniones eis reſpective factas in priſtinum, & eum ſtatum in quo ante unionem hujuſmodi quomodolibet exiſtebant, reſtituerat, & repoſuerat, ac plenarie redintegraverat, in Romana Curia orta fuiſſet materia quæſtionis, & coram certo cauſarum Palatii Apoſtolici Auditore, forſan aliquandiu pependiſſet, præfati Abbates, & Prȩlati ſuadentibus venerabilibus fratribus Raphaele Epiſcopo Portuenſi Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Franciſco Baſilicæ XII. Apoſtolorum Presbytero Cardinali noſtris, Congregationis Sancti Bernardi in Italia hujuſmodi Protectoribus, pacem, & concordiam inter eoſdem Abbates, Prȩlatos, & Conventus vigere cupientes, ad infraſcriptam devenerunt concordiam videlicet.

Quod bulla Alex. VI. ſuper d. unione ſit reſtituta.

§.3. Quod cauſa ipſa a dicto Auditore advocaretur, & lis hujuſmodi penitus extingueretur, ac literæ revocationis creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi hujuſmodi in priſtinum, & eum ſtatum in quo ante illarum revocationem erant, reſtituerentur, cum infraſcriptis tamen conditionibus, & declarationibus videlicet.

De Capitulo, ejus forma, in eoque peragendis.

§. 4. Quod dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Provinciis celebrari debeat, videlicet uno anno in uno Monaſterio unius Provinciæ videlicet Tuſciæ, alio vero anno in alio Monaſterio videlicet Lombardiæ, celebrari deberet. Et præſidens Capituli illius Provinciæ, in qua celebraretur Capitulum, eſſe non poſſet, & duo ſcrutatores, & ſeptem Definitores ex unaquaque Provincia, per Prælatos, & Viſitatores jam abſolutos, & Diſcretos

per ſortem eligere poſſent, præterquam in proximo futuro Capitulo, in quo unaquæque Provincia in electione Diſcretorum hujuſmodi, ſive per electionem, ſive per ſortem, ſuas ordinationes quoadmodum illos eligendi, dumtaxat ſervare, & ad futurum Capitulum hujuſmodi habentes vocem in Capitulo tamquam Prçlati hac vice dumtaxat accedere poſſint.

Alternativa in electione Præſidentis.

§. 6 Quodque unus Prçſidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Provinciis, videlicet uno anno de una, & alio de alia Provincia hujuſmodi eligi, per duas ſaltem partes omnium quatuordecim Definitorum hujuſmodi.

Viſitatoribus, & viſitatione facienda.

§. 7. Duo vero Viſitatores ex unaquaque Provincia eligi, qui Monaſteria Monacorum Congregationis viſitare deberent hoc modo videlicet. Viſitator Provinciæ Tuſciæ dignitate, vel profeſſione major, cum juniori Provinciç Lombardiç illius, & major Viſitator Provinciæ Lombardiæ, cum juniore Viſitatore Provinciæ Thuſciç illius Monaſteria viſitare.

Monialibus, earumque Monaſteriis viſitandis.

§. 8. Monialium vero Monaſteria per Viſitatores Congregationis Provinciç, cujus illa fuerint, viſitare, & tam illa quam Monacorum Monaſteria, quæ de prçſenti reguntur, per quamlibet Congregationum prçdictarum, etiam ſi literæ Apoſtolicæ ſuper illis adhuc obtentæ non fuerint, perpetuo per Monacos expreſſe dictum Ordinem profeſſos, & Moniales profeſſas, illius Congregationis, cujus illa exiſterent, regebantur, & gubernabantur, in futurum ſimiliter regi deberent.

Priores Conventuales vocem habent in Capitulo.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales, ac alii Clerici ſæculares Monaſteria etiam aliorum Ordinum in commendam obtinentes, Monacos dictarum Congregationum in eorum Monaſteriis, ut ibidem perpetuo remaneant, & divina officia celebrent, certam partem fructuum ſuorum Monaſteriorum, pro eorum ſubſtentatione aſſignando introduxerant, & cum eiſdem Monachis certas conventiones fecerant, & ſuper aliquorum præmiſſorum confirmationis literç a Sede prçfata adhuc obtentç non fuerunt, quod tam Priores prçdicti in eorum Monaſteriis, juxta conventiones hujuſmodi exiſtentes, etiam ſi dictç literç confirmationum obtentç non ſint, quam Ciſtelli, & Boniſolatii Monaſteriorum membra dicto Monaſterio Septimi exiſtentium Priores, licet non ſint Prçlati, ad Capitulum una cum illorum Diſcreto accedere, & in illo vocem habere, ac ſi ... ſuper illius Congregationis Provinciæ Monacos regi, & gubernari deberent.

Præſidentis auctoritas circa electiones, & privationes Monacorum.

§. 12. Et ſi contingeret per hunc Præſidentem, ad quem una cum Viſitatoribus Prælatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monacorum deputatio, ac illorum Monaſteriorum receptio, & acceptatio, ac Prælatorum, & Viſitatorum privatio pertinet, quod infra annum aliqua electio ſeu deputatio, aut receptio vel privatio fieri deberet, quod Præſidens & Viſitatores tunc in Provincia Thuſciæ, præmiſſa, ſeu aliquid præmiſſorum ſine tunc Abbatis Septimi interventu etiam ſi ex Viſitatoribus prædictis non exiſtat, & ſi tunc Præſidens unus ex Viſitatoribus, hujuſmodi eſſet, abſque Abbatis Monaſterii S. Bartholomæi Ferrarien. dicti Ordinis interventu, id facere & expedire non poſſet. Et e contra Præſidens pro tempore una cum Viſitatoribus prçdictis, omnia, & ſingula quç infra annum in Provincia Lombardiæ fieri deberent, per ipſum tunc Præſidentem, & etiam una cum Viſitatoribus prædictis, & abſque dicti Abbatis Monaſterii Clarævallis tunc exiſtentis, etiam quod ex dictis Viſitatoribus non eſſet, & ſi forſan Præſidens ſeu aliter ex Viſitatoribus hujuſmodi eſſet, ſine Abbatis Monaſterii S. Ambroſii Mediolanenſis ejuſdem Ordinis aſſenſu, ſeu interventu fieri non poſſent, ex tunc ſaltem duç ex tribus eorumdem partes, præmiſſa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius electus ſive ſubrogatus ex eadem Congregatione, in cujus locum eligeretur, eſſe deberet. Si vero Præſidentis electio, vel privatio, aut deſuper literarum Apoſtolicarum totam Congregationem concernen. impetratio infra annum fieri deberet, illa per tunc Viſitatores, una cum Septimi & Clarævallis hujuſmodi Abbatibus expediri poſſent, & deberent. Ac Procuratores ſeu Proviſores in dicta Curia Romana nomine dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ad Capitulum perſonaliter accedere, & in illo vocem habere, ac ſi Prçlati eſſent, ſi id per Definitores eſſet ordinatum.

Privilegia conceſſa Provinciç, alteri ſunt communia.

§. 13. Quodque privilegia, quç poſt hujuſmodi Congregationum ſeparationem, earum alteri ſub particulari expreſſione per Sedem Apoſtolicam conceſſa forent, utrique etiam Congregationi redintegratç ſuffragari deberent, in omnibus, & per omnia, ac ſi eidem Congregationi redintegra-

roboris, vel momenti, & haberentur prorſus pro infectis. Et ſi aliqua in futurum de novo emergerent inter partes, & Congregationes prædictas, ſemper æqualitas ſervaretur, & de ſimilibus ad ſimilia, prout in aliis Capitulis ſupradictis, procederetur.

Supplicatum Papæ pro dictorum confirmatione.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Prælatorum, & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut præmiſſis omnibus per eos ad prædictorum Prælatorum perſuaſionem, factis, & geſtis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac alias ſuper his opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Eam concedit Julius.

§. 16. Nos igitur, qui inter perſonas quaslibet Eccleſiaſticas, præſertim ſub Regulari obſervantia degentes, pacem, & tranquillitatem vigere ſinceris exoptamus affectibus, Abbates, Prælatos, & Conventus prædictos, ac eorum ſingulos, a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, ſententiis, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac cauſam hujuſmodi ad nos harum ſerie advocantes, & litem ipſam penitus extinguentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, concordiam prædictam, ac prout illam concernunt, omnia ſupradicta, præterquam introductionem, & aſſignationem fructuum pro menſa eorumdem Monacorum, quatenus alias auctoritate Apoſtolica approbata non fuerint, & inde ſecuta quæcumque, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem ſupplemus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, illaque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Obſtantium derogatio.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ac ſtatutis & conſuetudinibus Monaſterii, Ordinis, ac Congregationis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium a dignitate Ro. Eccl., & ſollicitudine petitum.

SAcroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Martyrum ſanguine conſecratæ, magiſtræ Fidei, veritatis alumnæ, omnium errorum expertis, unicæ, & immaculatæ, divina inſtitutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonumque omnium teſtimonio, Eccleſiarum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini ſuperna diſpoſitione præſidentis, circa Religionis Chriſtianæ puritatem, ipſiuſque unitatem, pacem, & tranquillitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput Chriſtum videlicet, cujus vices in terris gerimus, principaliter tendit, diviſionem ovilis noſtri ex alto commiſſi, in illoque ſchiſma, per quod Eccleſia ſcindi, & ſcandalizari, grexque dominicus nobis creditus turbari quoquo modo poſſit, quantum cum Deo poſſumus, prohibentes, ac damna, & ſcandala, quæ exinde evenire poſſent, enervantes, ac palmites futuros infructuoſos ſuccidere, & quoſcumque aliter quam per oſtium ad ovile ingredi cupientes, ac a via Domini, poſtquam illam ſemel cognoverant, retrocedentes, ad ſemitam veritatis reducere, vulpeculaſque ex vinea ejuſdem Domini, per miniſterium ſummi Apoſtolatus etiam expellere deſiderantes, de opportunæ proviſionis remedio providemus, aliaque ordinamus, & mandamus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Julio Bononiam pergente nonnulli Cardinales Florentiam primo, mox Papiam divertunt.

§. 1. Sane non ſine gravi animi noſtri moleſtia percepimus, quod quidam S. R. E. Cardinales, qui nobiſcum, dum verſus Civitatem noſtram Bononien. pro recuperatione nonnullarum terrarum S. R. E. etiam cum noſtra Curia perſonaliter accederemus, pro recuperandis terris hujuſmodi, venire ſimulaverant, ex noſtra licentia ab Urbe recedentes, Florentiam diverterunt, ibique ſe continuerunt, etiam poſtquam nos eos per dilectum filium noſtrum Franciſcum tituli S. Clementis Præsbyterum Cardinalem tunc in minoribus conſtitutum, Epiſcopum Concordien. Datarium noſtrum, ac per literas noſtras ad nos tunc Bononiæ exiſtentes vocari feceramus, licet ſe venturos obtuliſſent, nihilominus ſatore zizaniæ ſeminante, per quem morum ſubverſio in Clero, & Populo frequenter obrepit,

Digitized by Google

noſtra Curia, veluti corporis membra abeſſe debuiſſent, auſi tamen ſunt os in cælum, ac ſpiritum blaſphemiæ, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium tranſcendere, ut ſe ſimiles Altiſſimo conſtituant, Pontificalem auctoritatem noſtram ſibi ipſis adſcribere ſatagentes, convenientes ut locuſtæ acephali, aggreſſi ſunt ſine Romani Pontificis auctoritate Œcumenicum, generale, atque univerſale Concilium convocare, locum Concilii, & tempus indicere, & valuis Eccleſiarum. ac aliis publicis locis per publica inſtrumenta etiam falſa, indictionem hujuſmodi affigere, & publicare, eiſdemque inſtrumentis falſis, publice atque impudenter uti, quoſdam S. R. E. Cardinales ſui propoſiti ſocios, in eorum prętenſo edicto falſo declarando, qui tamen, & publicis, & privatis ſcripturis, eorum propriis manibus ſcriptis, ſe illis in hujuſmodi propoſito, neque verbo, neque ſcripto umquam junxiſſe, ſeu quomodolibet conſenſiſſe proteſtati ſunt, noſque ac venerabiles fratres noſtros ejuſdem S.R.E. Cardinales, ac alios tunc expreſſos vocare & requirere, ut per nos vel alios ad hujuſmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarunt, aſſerentes decennium poſt ultimum univerſale Concilium, etiam contra conſtitutionem Concilii Conſtantien. quæ incipit, *Frequens*, jam dudum effluxiſſe, & nos illud convocare neglexiſſe, maxime cum juraviſſemus, & voluiſſemus illud poſt biennium a creatione noſtra tenere, tempuſque pro homine interpellare, neque credendum fore noſtra auctoritate, & voluntate Concilium futurum, & cum de gravibus criminibus notoriis durantibus, univerſalem Eccleſiam ſcandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilii congregationem non attinere, ſed ſecundo loco ad Cardinales. qui Pontifici in negligentia non adhæſerunt, convocationem Concilii ſpectare. Ac ut hujuſmodi eorum convocationem, & conventiculum honeſtare viderentur, eiſque auctoritatem adiicere, hoc idem fere per omnia per quoſdam aſſertos procuratores chariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Maximiliani Romanorum Imperatoris electi, & Ludovici Francorum Regis Chriſtianiſſimi Principum, ſub eiſdem datis, modo, & forma, & ſimilibus ſchedulis, præter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum

nerale Concilium, & Eccleſiæ Romanæ ſtatum in melius reformari? Quid enim fel. rec. Alexandro Sexto Romano Pontifici prædeceſſori noſtro magis nos odioſos fecit, niſi ſtudium, & cura Generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra, marique jactavit, cum nobis idem Alexander prędeceſſor eſſet infenſus? Quid toties alpes tranſcendere, tranſalpinas Gallias peragrare per ęſtus, nives, & glacies compulit, niſi quod nitebamur, ut a Romano Pontifice Concilium indiceretur, convocaretur, & celebraretur? Nota recenſemus, & Principibus Chriſtianis apertiſſima, immo illis ipſis, qui nos, & Fratrum noſtrorum Collegium criminantur, dudum pleneque comperta. Quare ſi anteactæ vitæ ratio, apud prudentes, de præſenti, & futuro vitę rationem facit, nulla ſubeſt ratio, cur dicti Cardinales, qui a nobis receſſerunt, deſperent nos facturos, quod tam longo tempore, tam ardenter, & non ſine vitæ diſcrimine, fieri deſideravimus, & ſtuduimus. Aperiant oculos cordis, & odii obſtacula reſecent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facie promiſerimus, et ut dicunt in noſtra ad Pontificatum aſſumptione, juraverimus, & voverimus, Generale celebrare Concilium. quoniam noſtræ promiſſioni interfuerunt. Certe palpabunt nos non ſola voce, non ſimulate, ſed in cordis ſimplici veritate id egiſſe, quod prædicant: Quod ſi ea, quæ diximus attendere nolunt, examinent, & inſpiciant omne ſtudium in Pontificatu noſtro circa præmiſſa. Nonne omnes Principes Chriſtianos, qui ad obedientiam ex more præſtandam miſerunt Oratores, admonuimus de celebrando Generali Concilio, deque expeditione in perfidos Turcas conciliariter decernenda, aſſumenda, & proſequenda? Nonne primo Pontificatus noſtri toto biennio, Chriſtianos potentatus pacare ſtuduimus, ut conciliatis animis, Concilium iniretur? Quid ultra facere debuimus, aut potuimus, ad reſtituendam Eccleſię pacem, quod omiſerimus? Novit ipſe Cardinalis, qui edicti ſeu indictionis hujuſmodi, & contentorum in ea, ſe aurigam profitetur, & clavi moderatorem prædicat, quidnam a nobis habuerit in mandatis, cum ad Romanorum Imperatorem electum, per univerſam Germaniam illum noſtrum, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatum miſimus. Communicet illa fratribus ſuis, qui cum illo ſentire viden-

Digitized by Google

mum fuit. Quare ſpiritum diffidentiæ deponant, & ita hujuſmodi calumniæ auctores, reverſi ad cor, mordere deſinant paſtorem & patrem animarum ſuarum. Deſinant etiam calumniari fratres ſuos, ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales.

Indictio generalium Conciliorum ad Romanum tantummodo Pont. vere ſpectat.

§.4. Quod ſi tam ardenter illis cordi eſt, ſe caput, & auctores generalis Concilii conſtituere, quid ad hanc rem facto opus ſit, prius diſcant. Revolvant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas Pontificum, & antiquum morem indicendi, & convocandi, & celebrandi Concilium, traditiones, & leges ſuper his editas a Patribus inſpiciant, videbunt hujuſmodi Concilia a ſolis Romanis Pontificibus eſſe indicta, & aliter indicta rata non fuiſſe.

Conſtitutio Concili Conſtantienſis, nô obligavit, ſtantibus Papæ legitimis impedimentis.

§ 5. Quod vero attinet ad conſtitutionem Concilii Conſtantien., quæ incipit *Frequens* hujuſmodi, ea ad octuaginta annos ſervata non fuit, & ſi ſervata fuit, teſte piæ mem. Eugenio Papa IV. etiam prædeceſſore noſtro, ac ſacrorum Canonum ſanctionibus, ex cauſis prædictis eam licuit nobis tranſgredi, & quod fortius eſt, ſtante legitimo impedimento, de quo ſupra, eam locum non habere, certo certius eſt.

Et nec votum nec juramentum.

§.6. Votum autem, & juramentum, quod ex prædictis cauſis de jure nobis tranſgredi licuiſſet, tranſgreſſi non ſumus, quandoquidem legitimo impedimento detenti, non potuimus obſervare, & quia votum & juramentum, quantum ad hanc materiam attinet, in foro conſcientiæ verſantur, de æquitate canonica purgatio moræ ſemper admittitur.

Negligentiaque hujus Papæ, non jure prætenditur.

§.7. Deſinant nobis & fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus negligentiam impingere, quæ, ut præmittitur, nulla fuit, & ſi qua fuiſſet, ipſis cum Alexandro prædeceſſore præfato & nobiſcum manentibus, multo magis imputari poſſet.

Maledicta perperam in eum proferuntur.

§.8. Quod autem docentes juxta Prophetas linguas ſuas loqui mendacium, & contra divinum præceptum adverſus Principem populi ſui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, ut aſſerunt, durantia, graviſſima, notoria, ſcandalizantiaque univerſalem Eccleſiam, dicuntque propterea, negligentibus aliis S.R.E. Cardinalibus, ad eos devolutam Concilii congregandi facultatem, non miramur, quoniam teſte Hieronymo, Schiſmatici, loſas eorum linguas locutas fuiſſe mendacium. Sed ſi hæc omnia ceſſarent, ſtantibus impedimentis prædictis, ſi qua negligentia dici poſſunt eſſe fratres noſtri S.R.E. Cardinales hujuſmodi, non requiſiti ad Concilium congregandum, ita ut ad pauciſſimos Romanorum Pontificum, culpa, ambitioneque infenſos Schiſmaticos, ac extra domum Dei poſitos, potuerit poteſtas univerſalis Eccleſiæ devolvi, immo potius ab eis uſurpari.

dinales nullo pacto hæc poteſtas devoluta fuit.

Nec terminus ab eis aſſignatus accedendi ad Concilium, competens dijudicari potest.

§.11 Adjiciamus ergo nunc hujuſmodi poteſtatis abuſum oſtendere trium menſium, & quatuordecim dierum ab eis tempus, in ſuo, ut volunt, edicto ſeu convocatione aſſignatum: & ad Œcumenicum Concilium congregandum, hoc tam brevi temporis ſpatio poterit nationibus Chriſtianis a Mediolano remotiſſimis, legitime innotuiſſe? Poterunt ne ſi innotuiſſet in termino, diœceſanas, & metropolitanas Synodos convocare, celebrare, & perficere? Poterunt ne qui venturi decernerentur ad tantum iter neceſſaria conquiſiviſſe: Poterunt Principes, accedere volentes, populis ſibi ſubditis, & ſtatus ſui ſecuritati bene conſuluiſſe? Poterunt quos mittere decreverint Procuratores, aut Oratores, plene informatos mittere? Vix curſor expeditus, trium menſium, & ſemiſpatio ire, & redire poſſet, ſine ſarcinis. Unde, & quo, ipſi graves viros, & multa ſecum impedimenta trahentes, ſine quibus venire non poſſunt, putant, immo decernunt, accedere poſſe, & oportere? Quare ſi nihil aliud indictionem Concilii, quam attentarunt in tempore præfixo, accedeodi impoſſibilitas ipſa penitus enervat.

Nec Civitas Piſana, locus commodus Concilii generalis cogendi eſſe dignoſcitur.

§ 12. Sed ſi poſſibile fuerit, & aliqua ratione decretum, hoc ipſum Concilii tempus, loci ratio indictionem ipſam nullam facit: locus Concilii commodus eſſe debet & tutus. Quis ignorat, quod dolenter dicimus, Urbem Piſas, prope quatuordecim annos continuos obſeſſam duriſſime fuiſſe, & ad eam deſolationem bello redactam, ut rariſſimæ domus integris parietibus in illa conſiſtant, & fere nullæ ſint, quæ contignationibus, & ſolariis muniantur? Habitarent ne ibi S. R. E. Card. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Principes ſeculares, vel Oratores eorum, Communitatum item nuncii? Habitarent ne Doctores celeberrimi, tam divini juris quam

Digitized by Google

tem.

Neque tutus. §. 13. Hæc tamen ſi Piſis eſſent integra, ut non ſunt, neque affirmari poſſunt ſine impudentia, quomodo eſt ad Piſas tutus acceſſus, vel in ea manſio, cum omnis Thuſcia arma nunc tractet, & nos pro paſtorali, quod gerimus officio, nil magis premat, quam Florentinos & Senenſes, inter quos fremit bellum, ne ſe armis invicem impetant, continere? Fidem de re hac facere poſſunt plerique Chriſtiani Principes, a nobis ſæpius, & inſtantius requiſiti, ſuam per literas, & nuncios auctoritatem, & gratiam interponere, ut ſi inter ſe hi populi pacem habere noluerint, per inducias ſaltem ab armis abſtineant.

Et ſic indictio præd. Concilii a Cardinalibus antedictis præſumpta eſt, & nulla. §. 14. Igitur cum ex præmiſſis, & aliis etiam notiſſimis cauſis, acceſſus ad Piſas, vel ibi manſio ſecura habenda veriſimiliter credi non poſſit, cum Civitas ipſa deſolatione, habitationibus pro Concilio non ſit fulta, cum ager vaſtitate ſit deſolatus, cum tempus in edicto, ſeu indictione præfixum ſufficere non poſſit, & terminus aſſignatus ab illis tempori pro generali Concilio celebrando dari ſolito non reſpondeat, cum inſuper indicentes nulla ſint auctoritate fulti, & ſi quam habere poſſent, illa ut decuit, & fieri oportuit, immo debuit, non ſint uſi, cum edictum ipſum, ſeu convocatio de falſitate ſe convincat,

Hic itaque Pontifex prædictum Concilii Piſani indictionem damnat & reprobat. §. 15. Nos conſiderantes, quanta cum difficultate, & temporis diuturnitate, prædeceſſores noſtri præfati, in eorum Conciliis celebratis, priſcas hæreſes, & ſchiſmata, etiam aliquando Imperiali majeſtate adjuvante ſuſtulerunt, quodque illa in totum extinguere nequiverunt, cum eorum aliqua, (quod dolentes referimus) uſque ad hodiernum diem in ſua pertinacia perdurent, quamque calamitoſa fuerint Prælatis, & omnibus Chriſtifidelibus ſchiſmatum tempora, ſupradicta omnia tamquam pernicioſiſſima ſchiſmatum, atque errorum ſeminaria, quæ aliquandiu conniventibus oculis toleravimus, expectantes eorum ad cor reverſionem, ob Chriſti caritatem, zelumque domus ſuæ diſſimulare ulterius non valemus, timentes nobis improperari illud Hieremiæ; Non aſcendiſtis exadverſo, neque oppoſuiſtis vos murum, pro domo Iſrael, Verentes etiam ne figmenta, erroreſque prædicti, Chriſtifidelium minus eruditorum mentes aliquo infidelitatis laqueo involvant, apud

** Ezech.*

eorumque ſocios, & alias ſupradictas, procuratorio nomine dictorum Chariſſimorum filiorum noſtrorum Maximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludovici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, Illuſtrium Principum, factas, indictas, & publicatas, omniaque & ſingula in eis, & qualibet earum contenta & inde ſecuta quæcumque, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis & inſertis haberi volumus, tamquam a non habentibus facultatem, & ex minus legitimis cauſis, ac incongruis terminis, & loco, nulla, irrita, & inania, non legitime, ad ſciendum, & ſcandalizandum univerſalis Eccleſiæ unitatem facta, ne canceroſus morbus invaleſcat, reprobamus, revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, revocataque, irrita, caſſa, reprobata, & annullata haberi volumus, ac prout ſunt, nullius roboris vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

§. 16. Diſtrictius ſub excommunicationis, anathematis, & maledictionis æternæ, ac dignitatum, & beneficiorum eccleſiaſticorum quorumcumque, ſæcularium vel regularium, feudorum, indultorum, privilegiorum, conceſſionum, facultatum, & gratiarum privationum ipſo facto, infamiæ, & aliis in univerſalem Eccleſiam ſcandalizantes, & ſchiſma in ea, diſcordiamque ſuſcitantes, eiſque conſilium, auxilium vel favorem præſtantes, tam a jure, quam alias promulgatis, & indictis pœnis inhibemus. *Conciliabulique prædicti, vel alterius auctores complices & fautores pœnis alligat.* Necnon eiſdem Cardinalibus, qui a nobis receſſerunt, ut præfertur, ac omnibus, & ſingulis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, qualitatis, conditionis, præeminentiæ, auctoritatis, & nobilitatis exiſtentibus, & quacumque eccleſiaſtica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primitiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, ſeu ſæculari, Regali, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus, & præeminentiis fulgentibus, & quos ab omni vinculo juramenti, conventionis, obligationis, & promiſſionis per eos forſan factarum, propterea abſolvimus & liberamus, ac abſolutos, & liberatos fore nunciamus, ne indictionibus, publicationibus, & convocationibus prædictis, omnibuſque aliis, & ſingulis per eorum aliquem, ut præfertur, factis, directe vel indi-

Digitized by Google

Concilia, ſeu Conciliabula, aot Eccleſias malignantium hujuſmodi, celebrari, vel coadunari, & congregari contigerit, eccleſiaſtico ſubijcimus interdicto.

Sacramque & œcumenicum Concilium Lateranenſe Romæ celebrandum, & pro die 19. Aprilis 1512. inchoandum indicit.

§.18. Et nihilominus bonam intentionem noſtram exequi volentes, ut antiquæ hæreſes, quæ in diverſis Chriſtianorum partibus nondum extinctæ ſunt, & peſſimum noviter pullulans ſchiſma extioguantur, reformationique morum, tam eccleſiaſticarum, quam ſæcularium perſonarum, quæ de jure, & conſuetudine, reformationi, vel determinationi Concilii ſubijciuntur, bellorumque imminentium ſeditioni conſulatur, unicuique quod ſuum eſt reddatur, juſtitia & pax ſe invicem oſculentur, Chriſtique fideles in pace, & unitate, in Dei nomine, non ex paſſionum privatarum fomite, quæ, ut ex geſtis diverſorum Conciliorum apparet, peſſimos effectus parere conſuevit, congregari ad faciendum expeditionem contra infideles jam Regnum Siciliæ infeſtantes, meliora, ac nobiliora loca Chriſtianorum occupantes, præſertim Hieruſalem matrem noſtram antiquam, & ex antiqua Chriſtianorum negligentia deperditam, facilius & promptius intendant; In Nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, qua in terris fungimur, de ſimili eorumdem fratrum conſilio, & aſſenſu, œcumenicum univerſale, & generale Concilium, in Alma Urbe noſtra communi omnium patria, loco aptiſſimo, & tutiſſimo, apud Lateranum, ubi plurima Concilia per antiquos patres noſtros habita fuerunt, & Altiſſimus Petri Sedem collocari voluit, literatorumque, & peritorum numerus copioſus habetur, poſt feſtum Reſurrectionis Domini noſtri Jeſu Chriſti proxime futurum, inchoandum Anno Domini 1512. die Lunæ 19. menſis Aprilis, quæ erit feria ſecunda poſt octavam ejuſdem Reſurrectionis celebrandum, & ut ſequitur, auctore Domino finiendum, nunciamus, convocamus, ſtatuimus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc novem menſium præfixionem, pro ſacro Concilio generali celebrando ex tot longinquis mundi partibus venturis fortaſſis non ſufficere, & de brevitate notari poſſe ad tantam rem peragendam, bilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Monaſteriorum Abbatibus, & Prælatis, præſertim ſub vinculo juramenti ad viſitandum certis temporibus limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, etiam tempore ſuę promotionis adſtrictis, & obligatis, non obſtantibus quibuſvis conceſſionibus, privilegiis, & indultis, eis, eorumque Eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis, per dictos prædeceſſores noſtros, aut nos conceſſis, confirmatis, & innovatis, quæ pro expreſſis habentes, ex certa ſcientia, & plenitudine præmiſſis, caſſamus, irritamus, & annullamus, omnibuſque aliis eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, etiam Regibus, & Principibus, ceteriſque perſonis, quæ de jure, & conſuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum ſolent intervenire, ceſſante legitimo impedimento, de quo legitime docere teneantur, per ſe, vel alios idoneos Nuncios, procuratores, vel oratores legitima mandata habentes, ſub excommunicationis, aliiſque de jure, vel conſuetudine, aut alias, non accedentibus ad generale Concilium indictum pœnis, mandamus, ut ad ipſum Concilium Lateranen. accedere, & uſque ad d. Concilii concluſionem, & diſſolutionem per nos vel auctoritate noſtra fiendam, in dicta Urbe morari debeant.

nes, & alios monet, & ad d. Concilium convocat.

Imperatorem Reges, & alios Principes hortatur ad favendũ venientibus ad dictum Concilium.

§.20. Necnon cariſſimos in Chriſto noſtros, & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electum prædictum, ceteroſque Chriſtianorum Illuſt. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute ſanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, ut opem, & operam adhibeant efficaces, quod omnes, & ſingulæ, tam eccleſiaſticæ quam ſæculares perſonæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominiis conſiſten., quæ in generalibus Conciliis, de jure, vel conſuetudine intereſſe conſueverunt, ad Concilium Lateranen. hujuſmodi ceſſante impedimento prædicto accedant, poſtpoſitis odiis, conciliatis animis in ſpiritu Sancto, non autem paſſionibus repleti, veramque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Eccleſiæ exaltationem, unitatem, & reformationem, ſchiſmatum vero, & hæreſum totalem extirpationem, fideliumque prædictorum pacem & ſalutem concernunt, caritate muniti intendant.

Digitized by Google

Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, ad Concilium Lateranenſe ad Urbem hujuſmodi veniendi, & in ea morandi, & libere conſiſtendi, & ab ea quotiens videbitur recedendi, etiam poſt quatuor menſes poſt dicti Concilii Lateranenſis concluſionem, & diſſolutionem, liberum, tutum, & ſecurum ſalvum conductum, ac plenam, & omnimodam ſecuritatem de conſilio, & poteſtate præmiſſis, damus, & concedimus, alioſque ſalvos conductus, & ſecuritates habere cupientibus, dare pollicemur, eoſque benigne, & caritative tractabimus, & ſuſcipiemus.

Officialibus ſuis omnibus obſervantiam d. ſecuritatis præcipit.

§.22. Mandantes ſub indignationis noſtræ, & aliis arbitrio noſtro infligendis pœnis, omnibus, & ſingulis gentibus noſtris armigeris, equeſtribus, & pedeſtribus, ac arcium noſtrarum Caſtellanis, civitatum, terrarumque & locorum dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatenentibus, Poteſtatibus, officialibus, & vaſſallis, ut non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis quoque & * conſuetudinibus municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, aut quavis firmitate alia roboratis, quæ ſalvo conductui, & ſecuritati præmiſſis in aliquo derogare, ſeu illos quomodolibet impedire poſſent, etiam ſi talia forent, de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per generales clauſulas id importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, illarum tenores pro expreſſis habentes, venientes ad Concilium Lateranenſe hujuſmodi, libere, tute, & ſecure tranſire, morari, & recedere permittant, & permitti faciant, ne tantum tamque laudabile, & neceſſarium Concilium Lateranenſe diſtrahatur, & ut ad illud venientes, tute & in pacis tranquillitate vivere, dicere, & expedire valeant, quæ Omnipotentis Dei honorem concernunt, totiuſque Eccleſiæ ſanctæ ſtatum.

** Conſtitutionibus.*

Decretum irritans contrariorum huic Bullæ apponit.

§.23. Decernentes nihilominus irritum & inane, quicquid contra indictionem Concilii Lateranen. per nos indicti hujuſmodi, ſeu ad impedimentum, præjudicium, aut dilationem ejuſdem, per ſchiſmaticam conventiculam, & Eccleſiam malignantium prædictas, ſeu quemvis alium, quavis auctoritate, quovis ingenio, aut quæſito colore ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

& Eccleſia Lateranenſi, hora divinorum, dum ibi multitudo populi ad divina audiendum convenire, & congregari conſuevit, publice, ac alta, & intelligibili voce, legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis, ſive valvis, & in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere, ut ad ſingulorum notitiam, publicamque notionem devenire poſſint.

Tranſumptis ejus credi jubet.

§.25. Tranſumptiſque illarum, manu publicorum Notariorum factis vel ſubſcriptis, ſigilloque alicujus Prælati munitis, fidem indubiam adhiberi.

Effectum dictæ publicationis declarat.

§.26 Omneſque & ſingulos in illis comprehenſos, & ad quos pertinet perinde arctari, & conſtringi, ac teneri, & obligari ad obſervantiam omnium, & ſingulorum in eis contentorum, cujuſcumque gradus, & dignitatis exiſtant, eccleſiaſticæ vel mundanæ, poſt lapſum unius integri menſis a data præſentium numerandi, in omnibus & per omnia, & perinde ac ſi perſonaliter, & in propria perſona intimatæ fuiſſent, & eis perſonaliter præſentatæ, præſentium tenore decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c.

Si quis autem, &c.

D. P. A. 8. 18. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo undecimo, XV. Kal. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Julius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dominus mihi adjutor, non timebo quod faciat mihi homo.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Raphael Epiſc. Oſtien. Card. Sancti Georgii Camerarius ſubſcripſi.
Ego Dominicus Epiſcopus Portuen. Card. S. Marci ſubſcripſi.
Ego Jacobus Epiſcopus Albanen. Card. Arboren. ſubſcripſi.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolaus Card. tit. S. Priſcæ ſubſcripſi.
Ego F. Card. de Claramonte manu propria.

Ego

Digitized by Google

Cardinalis Bononien. ſubſcripſi.

Ego F. tit. S. Clementis Presbyter Card. ſubſcripſi.

Diaconi Cardinales.

Ego Jo: S. Mariæ in Domnica Diaconus Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.

Ego Alexander S. Euſtachii Diac. Card. de Farneſio, manu propria ſubſcripſi.

EgoLudovicus S. Mariç in Coſmedin.Diac. Card. de Aragonia manu propria ſubſcripſi.

* Cornelius. Ego M. S. Mariç in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria ſubſcripſi.

Ego B. S. Adriani Diac. Card ſubſcripſi.

Ego Alphonſus S. Theodori Diac. Card. Petrucius ſubſcripſi.

Anno a Nativitate Domini 1511. indictione decimaquarta, die vero Veneris 25. menſis Julii Pontificatus Sanctiſſ. D. N. Julii divina providentia Papç II. anno 8. retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ convocationis Concilii generalis, publicatæ, & affixæ fuerunt in valuis S. Jacobi Hiſpanorum de Urbe, dum celebrabantur divina, ubi magna multitudo convenerat, tam Curialium quam Officialium, & Romanorum, propter feſtum ſolemne, quod in eadem Eccleſia celebrabatur. Eadem die in veſperis dum celebrabantur divina publicatæ, & affixæ fuerunt in valvis Principis Apoſtolorum de Urbe, die vero ſequenti Sabbati, retroſcriptam Bullam in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, hora Miſſæ, dum celebrabantur divina, & multitudo copioſa aſſiſteret, Ego Petrus Mengivar præfati D. N. Papæ Curſor, alta, & intelligibili voce coram omni populo dictam bullam de verbo ad verbum legi, lectamq. ad valvam dictæ Baſilicæ affiximus, & per ſpatium unius horæ affixam dimiſimus durante Cancellaria. Eodem die, in Eccleſia S. Joannis in Lateran. hora veſperarum, dum celebrabantur divina, Ego Petrus Mengivar S. D. N. Papæ Curſor, dictam bullam, alta & intelligibili voce legi, lectamque ad valvas dictæ Eccleſię affiximus, & publicavimus, & per ſpatium unius horæ, affixam dimiſimus. Eadem die retroſcriptam

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

PRo excellenti pręeminentia Sedis Apoſtolicæ, in qua poſt Beatum Petrum Apoſtolorum Principem quamquam imparibus meritis, pari tamen auctoritate conſtituti ſumus in agro irriguo militantis Eccleſiæ novas Epiſcopales Sedes, Eccleſiaſque plantare Romani Pontificis dignum arbitramur, ut per novas plantationes populorum augeatur devotio, divinus cultus efflorcat, ſubſequatur animarum ſalus, & loca humilia illuſtrentur: idque nos eo libentius agimus in his locis, in quibus benedicente Domino Incolas & alios Chriſtifideles multiplicaſſe noſcuntur, ut propagatione novæ Sedis, & aſſiſtentia honorabilis Præſulis cum decenti miniſtrorum numero fideles ipſi in devotione perſiſtentes, & etiam devotionis hujuſmodi augmentum ſuſcipientes æternæ felicitatis præmium Deo eorum pium propoſitum adjuvante facilius conſequi mereantur. Proœmium.

§. 1. Sane cum oppidum ſalutiarum Taurinenſis Diœceſis inſigne, & Marchione, aliiſque nobilibus & populo repletum, & in eo collegiata Eccleſia etiam inſignis ſub invocatione Beatæ Mariæ, in ipſa Eccleſia ſeptem dignitates, quarum prima Decanatus inibi dignitas principalis, & duodecim canonicatus, & totidem præbendæ pro totidem perſonis canonice fundati, erecti, & inſtituti ſunt, in ipſo quoque oppido plures aliæ Eccleſiæ, in quibus Divina officia celebrantur, & in ipſo oppido perſonæ politicæ, boniſque moribus ornatæ ſint, adeo ut ipſum oppidum nomine & titulo Civitatis decorandum, & Ipſa Collegiata Eccleſia Beatæ Mariæ in Cathedralem Eccleſiam erigenda ſit, quod etiam dilecta in Chriſto filia nobilis mulier Margarita de ſuxo moderna Marchioniſſa Salutiarum ſuo, & dilecti filii Nobilis Michaelis Antonii Marchionis Salutiarum ejus nati, & in minori ætate conſtituti nominibus hoc a nobis ſumme petentes, & nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantes. Oppidum ſalutiarum inſigne in eoque Collegiata Eccleſia cum Septem Dignitatibus.

Tt 2 §. 2. Un-

aliæ Cathedrales Eccleſiæ de jure, vel conſuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum ad Dei laudem totiuſque Eccleſiæ Triumphantis gloriam, & fidei Catholicæ exaltationem, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium erigimus, creamus, & inſtituimus, ipſumque oppidum titulo Civitatis inſignimus, ac Eccleſiam ipſam ſic in Cathedralem Eccleſiam erectam nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, & Sedi Apoſtolicę immediate ſubjectam eſſe volumus & decernimus, eamque & illius Epiſcopum pro tempore exiſtentem, a quorumcumque Metropolitanorum, ſeu Archiepiſcoporum juriſdictione, ſuperioritate penitus & omnino eximimus, dictamque Civitatem, & illius diſtrictum & territorium, ac quinquaginta quinque in dicta Taurinenſi, videlicet Carmagnolum, Dragonetium, Revellum, Urezolum, Manta, Villam novatam, Arpeuſcum, Coſtiglolum, Venaltam, Brogaſthum, Iſacham, Mellum, Fraxinum, Rure, Sanctum Petrum, Vallermulam, Martignana; Rivum frigidum, Gambaſtha, Sanctum frontem, Payſanum, Uncinum, Hortarium, Crizolium, Caſtellarium, Pagnum, Brondellum, Cervagnaſcum, Gerbolam, Villare Sanctorum Victoris & Conſtantii, Roccham Brunam, Sartignanum, Moſcherias, Pernes, Caſtrum Delphinum, Bellinum, Pontem cavallem, Sanctum Damianum, Paglerium, Alina cellas, Stroppium, Marmor, Taurſium, Patrum, Uxolinum, Acclium, Sanctum Michaelem, Elenam, Montem malum, Valgrana, Montem orovium, Pratum de Leves, Caſtrum magnum, & alia decem in Albenſi, ſcilicet Dolianum, Belvedere, Murſaliam, Montem Barcherium, Bonum vicinum, Rudium, Ziſſonum, Lequium, Cameyranam, Caſtellionum, & alia quatuor caſtra ſive oppida in Aſtenſi Diœceſibus reſpective conſiſtentia, videlicet Falferrariam, Inſulam bellam, Baldeſerium, Trenovorium, ad menſas Taurinenſes, & Albenſem, ac Aſtenſem, ſeu Epiſcopos Taurinenſem, Albenſem, & Aſtenſem reſpective nunc & pro tempore exiſtentes, ut de eorum Diœceſibus prædictis reſpective pertinentia ab eiſdem Menſis Epiſcopalibus, Taurinenſi, Albenſi, & Aſtenſi diſmembrantes, penitus, & perpetuo ſeparantes eidem Eccleſiæ, &

Eccleſiam ſic Erectam in Epiſcopatum Sedi Apoſtolicæ ſubjicit immediate.

Decem ei conſtituit.

Taurinenſis Diœceſis Campeſtre exiſtit, & Moniales in eo ſub regularibus inſtitutis, & religioſe prout convenit, non vivunt, ac Decanatus in ipſa ſic erecta Eccleſia dignitas principalis exiſtebat, & Decanus pro tempore exiſtens Mitra, & Baculo, & aliis Pontificalibus inſigniis utebatur, ipſum Decanatum tam in eadem Collegiata, quam in ipſa ſic in Cathedralem erecta Eccleſia de conſenſu illius moderni Decani, & in ipſo Monaſterio dignitatem Abbatiſſalem, & Ordinem ipſum Ciſtercienſem penitus, & omnino ſupprimimus, & extinguimus, ipſorumque Monaſterii, qui ſeptingentorum, & Decanatus, qui centum florenorum auri de Camera fructus, redditus, & proventus ſecundum communem exiſtimationem valorem annuum ut aſſeritur, non excedunt, ac etiam infraſcripta immobilia bona, videlicet prędia præfati Michaelis Antonii Marchionis, & ad eum ſpectantia ſive tecta cum eiſdem prædiis, Caſſinis, & ædificiis ſuis ſuper finibus carmaguola, ubi dicitur ad tecta Domini Marchionis, ſive ad podium Sancti Martini Tornaturum, ſive Striccorum Quadringentarum menſuræ illarum partium ſub ſuis cohærentiis ac juribus, & pertinentiis, quæ ſunt redditus ducatorum ducentorum, pro augmento dotis menſæ Epiſcopalis Salutiarum hujuſmodi, de conſenſu dictæ Margaritæ Marchioniſſæ Matris, Tutricis, & adminiſtratricis præfati Michaelis Antonii Marchionis, cum illorum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, eidem menſæ Epiſcopali Salutiarum etiam perpetuo applicamus & appropriamus, ita quod liceat ex nunc Epiſcopo Salutiarum, qui erit pro tempore, corporalem poſſeſſionem bonorum Monaſterii, & Decanatus ac prędictorum, & illorum jurium omnium per ſe, vel alium, ſeu alios propria auctoritate libere apprehendere, & tranſlatis dilectis in Chriſto filiabus Abbatiſſa & Monialibus dicti Monaſterii ad aliud, vel alia Monaſteria ejuſdem Ordinis, ubi benevolas invenerint receptrices, ſeu ſeſe transferre voluerint, reſervata eis quoad vixerint in dicto Monaſterio, & aſſignata congrua portione ex fructibus dicti Monaſterii pro earum victu & veſtitu, ac neceſſitatibus, ad bonum & pium arbitrium Generalis Ordinis ipſorum, & dicti Epiſcopi Salutiarum, qui pro tempore erit, reliquos fructus bonorum tam Monaſterii, quam Decanatus, & prædiorum prędictorum in ſuos, & menſę Epiſcopalis Salutiarum prędictarum uſus & uti-

Epiſcopali unit.

Digitized by Google

Obſtantibus derogat.

§. 5. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, & indultis, Monaſteriis & Ordini Ciſtercienſi, necnon Taurinenſi, Albenſi, & Aſtenſi Epiſcopis pręfatis ſub quibuſcumque tenoribus & expreſſione verborum conceſſis privilegiis, quibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus præſentibus ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 29. Octob. 1511. An. VIII.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo undecimo, quarto Kalendas Novembris, Pontificatus Noſtri Anno octavo.

XXXV.

Declaratio jurisdictionum Vicarij Papæ, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Senatoris, aliorumque Judicum Curiæ Capitolij, ac Mareſcalli Urbis.

§ Edita A. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem, ex debito ſui paſtoralis officii proſpicere, ut ubique, pręſertim in hac Alma Urbe (ad quam pro juſtitia totus Orbis confluit) ne propter varios diverſorum judicum, & tribunalium concurſus, ad varias, & diverſas procedendi formas præſertim pauperes litigantes, in eorum bono jure lædantur; ſed ut cuilibet jus ſuum explicite, quantum poſſibile ſit, reddatur, & juriſdictiones jus reddentium ita diſtinctæ ſint, ut nulla confuſio, & perplexitas oriri poſſit.

Cauſa hujus Conſtitutionis.

§. 1. Sane (prout ex multorum querela, ac nuper a dilectis filiis nobilibus viris Ludovico de Mattheis, & Mariano de Caſtellanis, ac Lutio de Lutiis Conſervatoribus Romanorum civium & Cam. præfatæ Urbis, necnon Ludovico de Cencis, Priore Capitum Regionum, & Paulo de Planca noſtri Conſiſtorii & ipſorum Conſervatorum Advocato) accepimus, adeo a certis temporibus citra, diverſa judicum rentes etiam veſtigiis fel. rec. Sixti Papę IV. patrui, & prædeceſſoris noſtri, qui, ut etiam accepimus quaſdam deſuper conſtituit ordinationes, in volumine Statutorum dictæ Urbis deſcriptas, Motu proprio, non ad ipſorum Conſervatorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ſtatuimus, & ordinamus, quod omnes incolę Romæ habitantes (dummodo non ſint campſores, & notabiles mercatores, Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum & aliarum Communitatum, familiares Cardinalium, continui tamen commenſales, vel officiales Romanæ Curiæ, dummodo Romani non exiſtant, aut curiales Romanam curiam ſequentes, & in illius uſu exiſtentes) qui omnes in eorum foro, ſæculares conveniantur in curia Capitolij, aut coram aliis officialibus ſæcularibus Urbis, prout ad eorum officium ſpectat, & non aliter.

Clericorumque Romanorum.

§. 3. Quodque omnes Clerici Romani, conveniantur coram Vicario noſtro in ſpiritualibus in Urbe, aut aliis Clericis, & Officialibus eccleſiaſticis Urbis, ad quos ſpectat.

Laicorum etiam delinquentium, & Curialium.

§. 4. Ac quod de omnibus exceſſibus factis in Urbe, ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Urbis, Clerici vero Romani per Vicarium præfatum. Item quod laici qui ſequuntur curiam, tam mares quam fœminæ, & non alii, conveniantur in curia Mareſcalli, dummodo non ſint perſonę prædictæ videlicet campſores, & notabiles mercatores Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum, & Communitatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanæ Curiæ etiam Curiales, qui indifferenter conveniantur, dumtaxat coram Auditore Cameræ, tamquam judice exemptorum in civilibus, in criminalibus vero, quoad laicos eamdem Curiam ſequentes, inter ipſum Auditorem, & Mareſcallum, & Gubernatorem, ſit locus præventioni, dummodo non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo caſu Auditor non ſe intromittat, juxta alias noſtras literas deſuper expeditas.

Appellatur a Mareſcallo ad A. C.

§. 5. Volumus etiam quod ab eodem Mareſcallo appelletur ad præfatum Auditorem Cameræ, & quod judex deputandus per ipſum Mareſcallum, non poſſit ſtare in officio

Digitized by Google

cum aliis, ad id per nos per alias noſtras literas deputatis, & de officialium omnium (maxime Notariorum maleficiorum) tranſgreſſionibus cognoſcere. In concernentibus autem ſtatum, aut pacem, & quietem Civitatis, & Romanæ Curiæ, quantum videat neceſſe eſſe, officialem ad quem ſpectat, juvare, & omnia pro poſſe ad pacem reducere, necnon cauſas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum, una cum Paceriis, juxta formam Statutorum Urbis, & treguarum, ſeu ſecuritatum, aut pacis ruptarum, etiam per ſeipſum. Item mercedem ſalariorum, quas cauſas mercedum ſine triennali, & ſcriptura, ſummarie, manu regia, cognoſcere poſſit, & terminare, juxta formam dictorum Statutorum, vel juris communis, ubi Statuta deficerent, & in quibus omnibus, locus ſit præventioni inter ipſum, & Senatorem, & ſi concurrant, Senator præferatur, Notarii vero Gubernatoris ſoli per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos, officium exerceant ſine Tribunali, prout alias Ludovicus Sabinus, & Marius Ceretanus tempore ejuſdem Sixti prædeceſſoris exercere ſolebant, qui etiam regiſtra aliqua non faciant, ipſeque Gubernator unum tantum Conteſtabilem ſeu Capitaneum retineat cum 25. ſatellitibus, & ſine dicto Conteſtabili, executiones ipſius Gubernatoris fieri non poſſint. Volumus etiam, quod idem Gubernator vigore obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ, non poſſit aliquem excommunicatum publicare, nec cenſuris Eccleſiaſticis in aliquo caſu uti, prout antiqui Gubernatores non ſunt uti, & cenſuræ per eum ſuper hoc latæ, ſunt ipſo jure nullæ. Similiter volumus, quod Baricellus ſit merus executor, & nullum judicare valeat; quodque executiones in capitalibus per eum fiendæ, fiant in Capitolio, prout ab antiquo conſuetum fuit, niſi aliter pro temporis, & maleficii qualitate, & gravitate viſum fuerit expedire. Poſſit tamen repertos in fragranti crimine punire juxta formam Brevis facultatis ſuæ.

Officiales Urbis ſtent ſindicatui.

§. 7. Item volumus, quod omnes officiales, quicumque ſint, etiam Gubernatoris, & Auditoris Cameræ prædictorum, & reliqui alii, & etiam ipſe Baricellus, in fine cujuslibet anni, ſyndicari debeant per aliquos per nos deputandos, juxta formam earumdem literarum noſtrarum, ipſeque Gubernator teneatur pro ſe, & ejus officia-

pendere contigerit, habere locum decernimus, a quo judice appellationis appellari non poſſit, niſi prout, & quantum Statuta hujuſmodi in cauſis curiæ Capitolii permittunt.

Executorum merces declaratur.

§. 9. Poſtremo mandamus in omnibus curiis Ordinariis Urbis, & in omnibus ſolutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipſum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcumque aliorum officialium, ſervari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & ubi in aliquibus caſibus illa deficeret, mandamus ſervari Statuta Urbis. Volumus etiam, quod pro quibuſvis ſigillationibus, præſertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibuſvis apodiſſis nil ſolvatur, niſi prout in dicta tabula continetur, ſeu in dicta Curia Capitolii ſervari conſuevit, ita tamen, quod pro relaxatione innocentium nil penitus ſolvatur per ipſum captivuum, ſed per eum, ad cujus inſtantiam forſan captus fuit, maxime in capturis pro ſuſpecto, & fugitivo, quo caſu novas reformationes dictæ Urbis ſervari volumus.

Alia Tribunalia Judic. Ordinariorū prohibentur.

§. 10. Decernentes, in Urbe præfata, nulla alia Ordinariorum Judicum tribunalia teneri poſſe, nec jurisdictiones cauſarum exerceri, niſi in locis prædictis. Quodque ſententiæ tam definitivæ, quam interlocutoriæ, necnon decreta, executiones, mandata, proceſſus, cenſuræ, & quicquid ſecus contra præmiſſa fieret, nullius fore roboris, vel momenti.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 11. Præſentibuſque derogari non poſſe nec derogatum cenſeri, etiam per nos, aut ſucceſſores noſtros, niſi de nominibus, & cognominibus litigantium, judicum, & intereſſe habentium, ac ipſarum præſentium de verbo ad verbum, totalis, & ſpecialis mentio fiat.

Pœna contravenientiū.

§. 12. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, Mareſcallo, Baricello, eorumque judicibus, & executoribus præfatis, necnon quibuſvis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac centum ducatorum pœnis totiens quotiens contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum fecerint, incurrendis, & in eorum ſindicatibus exigendis, ne contra ordinationes, ſtatuta, & voluntatem noſtram hujuſmodi contravenire, aut aliquid attentare audeant.

Derogatio contrariorum

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus et ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis pri-

Digitized by Google

XXXVI.

Reintegratio Incliti Populi Romani ad juriſdictionem, quam ejus Conſervatores in Urbe & ipſius populi Caſtris, præſertim ſuper Conſulibus Artium & Annona, hactenus exercuerunt, necnon & ad ſuperioritatem in Civitate Tyburtina.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SI noſtrarum civitatum, & aliorum locorum quorumlibet juriſdictiones ac jura libenter illæſa ſervamus, eo magis Romani Populi juriſdictiones, ac jura prędicta, non ſolum ſervare, ſed augere debemus, quo peculiaris Populus noſter exiſtit, cujuſque officia nobis, ac Sedi Apoſtolicę, ſincera, ac devota fide, continue exhibentur.

Cauſa hujus reintegrationis.

§. 1. Expoſuerunt ſiquidem nobis nuper dilecti filii, nobiles viri, Ludovicus de Matthæis, Marianus de Caſtellanis, Lucius de Lucis, Romanorum civium, & Cameræ Urbis Conſervatores, ac Ludovicus de Ceutiis Capitum Regionum Prior; necnon Paulus de Planca noſtri Conſiſtorii, & prefatorum Conſervatorum Advocatus, quod licet a tanto tempore, cujus initii memoria in contrarium non exiſtit, inter aliquas paucas civitates, & oppida, civitas Tyburtina magna cum fide, ſub eorum juriſdictione, ac dominio remanſerit, habeantque cives dictæ Urbis nonnulla Capitula cum populo Tyburtino, ſuperioritatem, ac gubernium, ſeu juriſdictionem in eos concernentia, quæ licet hactenus obſervata fuerint, tamen quia bonæ memoriæ Petrus Tituli Sancti Ciriaci in Thermis Presbyter Cardinalis Reginus, qui ob partialitates ipſius Civitatis Tyburtinæ componendas, ſe intromiſerat, & deinde paulatim progrediendo ſe illorum protectorem aſſerendo, juriſdictionem dictorum civium Romanorum viſus eſt occupare, in non modicam ipſorum Romanorum civium honoris ac dignitatis detractionem. Licet etiam præfati Conſervatores in Urbe prædictos, de cetero impediri valeant, eis de remedio opportuno providere dignaremur.

Reintegratio ſuperioritatis Civitatis Tyburtinæ.

§. 2. Nos igitur qui Romanos Cives prædictos, etiam dum in minoribus eramus, ſemper toto corde dileximus, conſiderantes etiam Summi Pontificis proprium fore, jus atque honorem ſuum cuilibet illæſum ſervare, dictorum Statutorum, Capitulorum, ac conſuetudinum tenores & formas, pręſentibus pro expreſſis habentes, eiſdem Conſervatoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac ipſi Populo Romano juriſdictionem, ſuperioritatem, & præeminentiam, quas juxta eorum conſuetudines, ſtatuta, ſeu conventiones, & pacta prædicta, habere noſcuntur in dicta Civitate Tyburtina, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, reſtituimus, & reintegramus, ipſoſque Cives Tyburtinos eiſdem Civibus Romanis, ut prius, ſubiici, & ſubjectos fore.

Juriſdictioniſque in Urbe, & Caſtris Populi Romani.

§. 3. Quodque in dicta Urbe ipſi Conſervatores, curam, juriſdictionem & facultatem, quas juxta eorum Statuta, prę-ſertim novarum reformationum, ac conſuetudinum prædictorum, habere noſcuntur, exercere & exequi libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, volumus & declaramus. Decernentes ut Conſervatores præfati in dicta Civitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiam ſi eſſent Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac in dicta Urbe, & extra eam in eorum oppidis, & caſtris, in eorum juriſdictione & officio, per cujuſvis mandata, præſertim prædictorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, impediri non poſſe, nec debere, ac mandata hujuſmodi etiam ſub excommunicationis, & aliis Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac quibuſvis pęnis, irrita & inania, nulliuſque roboris vel momenti fore, niſi ubi dicta mandata manu noſtra propria, aut Camerarii noſtri, pro tempore ſubſcribi contingat.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac privilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibuſvis clauſulis derogatoriis fortiſſimis et inſolitis, quibuſvis perſonis conceſſis et concedendis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Da-

Digitized by Google

1512.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex dum erat Cardinalis, Protector fuit hujus Congregationis.

INter ceteros in militanti Eccleſia veluti Regina in veſtitu deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Salvatoris, Ordinis Sancti Auguſtini, Canonicorum Regularium, qui ſub ſuavi jugo Religionis, & regularium inſtitutionum obſervatione ſedulum ipſi Salvatori noſtro Domino Jeſu Chriſto in humilitatis ſpiritu præbent famulatum, dirigentes noſtrę conſiderationis intuitum, & attendentes quod nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Eccleſiam Sancti Petri ad Vincula in Urbe cum illi annexa Eccleſia Sanctę Agnetis extra muros dictæ Urbis, de licentia Sedis Apoſtolicæ, eidem Congregationi (cujus protectionem aliquandiu geſſimus, & illius profectum ſalubrem quantum potuimus procuravimus) conceſſimus, & multa pro ejuſdem Eccleſia Sancti Petri, & ędificiorum ejus reparatione, & rędificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore divinis beneplacitis inſiſtentium, etiam poſtquam ad Summi Apoſtolatus apicem fuimus divina favente clementia aſſumpti expoſuimus, dignum exiſtimamus illa Congregationi & Canonicis præfatis, ipſiuſque Congregationis Monaſteriis, locis, & perſonis concedere, per quæ poſſint ipſo Salvatore eis ſemper aſſiſtente, gratum in ejus beneplacitis exhibere famulatum.

Nunc ordinationes & privilegia d. Congregationis confirmat.

§.1. Sane cum ſicut accepimus aliàs plura immunitates, & diverſa privilegia, gratiæ, favores, & indulta, ſpiritualia, & temporalia per diverſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, præfatæ Congregationi, illiuſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, ut dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior generalis dictę Congregationis, & Canonici pręfati, & eorum curę commiſſi, eo potius poſſint Domino in ejus beneplacitis famulari, quo cognoverint hujuſmodi privilegia, & immunitates pro illorum ſubſiſteutia firmiori, etiam noſtrę approbationis robore communiri, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis hujuſmodi commoditatibus, et unita, annexa, incorporata, et poſſeſſa, ac quæcumque alia et ſingula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, et indulta, tam ſpiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius monaſteriis, locis, et perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, et per quoſcumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, et quoſcumque alios Chriſti fideles conceſſa, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum pręſentibus insererentur, eiſdem pręſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, et Canonicorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, et deliberatione, certaque ſcientia, ac de Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, Literas omnes, ordinationes, conſtitutiones, et conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, et gubernatur, ac omnia et ſingula alia privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, et indulta hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentium approbamus, et innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia et ſingula inviolabiliter obſervari decernimus.

Eorumque dubia, ad favorem d. Congregationis interpretari jubet.

§.2. Volumuſque quidquid dubii in dictis privilegiis, ſeu aliquo eorum pro tempore emerſerit, id data verborum ambiguitate, et varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, et locorum particularium ejuſdem interpretari debere, et ubi ipſi in aliquibus redderentur dubij, ſeu ancipites, ſecundum bonam æquitatem, ad favorem ſalutis animarum ſuarum, illa etiam largiſſime intelligantur, et interpretentur, non autem ſecundum juris rigorem, aut Doctorum opiniones vel ſubtilitates.

Cujuſcumque Monaſterii indulta, ad alia monaſteria extendit.

§.3 Et cujuſvis particularis monaſterii ſeu loci, tam uniti quam uniendi, præſentis et futuri, dictæ Congregationis privilegia, conceſſiones, remiſſiones peccatorum, et indulgentiæ quocumque nomine nuncupatę immunitates, et gratiæ, concedenda, tam per Romanos Pontifices, quam alios quoſcumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, et Communitates, in omnibus et per omnia ipſi toti Congregationi, et aliis ejus particularibus Monaſterijs eſſe communia, & ad illa extendi, prout extendimus per pręſentes.

§.4. Inſuper etiam ultra prędicta privile-

Digitized by Google

in reverentia & devotione habeatur.

Canonicos veros eos eſſe declarat.

§. 5. Decernentes, ut omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis, pro veris Canonicis Regularibus, Ordinis & Congregationis prædictorum habeantur, & reputentur; prout hactenus fuerunt, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, habemus, & declaramus: mandamuſque quorumcumque locorum Diœceſanis, ut eos pro talibus in dictis ſingulis publicis, & aliis actibus cenſeri faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, ut exiſtentes veros, & indubitatos Canonicos Regulares Ordinis prælibati, quibus a dicta Sede Apoſtolica ſcapulare, quod inſigne clauſtralium eſt, geſtandum ſuper Rocheto in præfatæ Congregationis primordiis, ex ſpeciali munere & devotione donatum extitit, omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus ac privilegiis, & gratiis, quibus quicumque alii Canonici potiuntur, & gaudent, potiri, & gaudere cenſemus.

Privilegia & immunitates aliorum Ordinum huic Congregationi elargitur.

§. 6. Adiicientes præterea, quod de cetero non ſolum prædictis præeminentiis, privilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in ſpecie, vel in genere univerſi alii Canonici, verum etiam omnibus, & ſingulis immunitatibus, favoribus, indultis, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, per nos, vel per quoſcumque prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel alias quomodolibet, ſeu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſonaria alias Lateranenſis, Ordinibuſque Eremitarum, & *Servorum Beatæ Mariæ*, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum perſonis, monaſteriis, & locis in genere conceſſis, & pro tempore concedendis, quam etiam Congregationi Monachorum Sanctæ Juſtinæ, ſeu S. Benedicti Caſſinen. & ejus monaſteriis, locis, membris, & perſonis hactenus conceſſis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eamdem Sedem conceſſum extitit, dictæ Congregationis privilegiis poſſe gaudere, in omnibus & per omnia, abſque ulla prorſus differentia, perinde ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium ſancti Salvatoris ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro etiam Congregationis ſancti Salvatoris Monaſteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati atque perſonæ, quibuſcumque eis, ac aliis Congregationibus, & Ordinibus a Sede prædicta, vel alias qualitercumque conceſſis, ac de jure ſeu conſuetudine debitis juribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant, & utantur; dummodo illa præmiſſis, ac aliis dictæ Congregationis ſancti Salvatoris inſtitutis, & conſtitutionibus non obſiſtant.

Capitulo generali dat facultatem ſtatuta pro regimine Congregationis præfinendi & commutandi.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſive in eo vocem pro tempore habentes, pro felici ſucceſſu ipſius Congregationis, ſancti Salvatoris, ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus & temporalibus ipſius Congregationis, & ejus regularis diſciplinæ ſtatum, obſervantiam, indemnitatem, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem (abſque tamen ipſius Regulæ in ſubſtantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere potuerunt, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea, quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, ſuſpendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullæ ordinationes in uno Capitulo generali decretæ, ullam vim & locum habere poſſint conſtitutionis, niſi duæ ſaltem ex tribus partibus hujuſmodi vocem in ipſo Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia ſequentia comprobatæ, quæ ſic ut comprobatæ fuerint, cenſeantur mox Apoſtolico robore communitæ. Quibus conſtitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus ſinguli de Congregatione hujuſmodi, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur.

Contravenientes nemq. ex contemptu tantum ad peccatum obligare declarat.

§. 9. Nolumus tamen, quod ad peccatum, niſi contrafiat ex contemptu, aliquem obligent.

Quiſq. Prælatus reformare.

§. 9. Et quotiens Prælatus aliquis, Monaſterium, cui præfuerit reformare, & ad ip-

Digitized by Google

quibus de conſenſu ipſius Capituli, ſeu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejuſdem Apoſtolici muniminis declaramus robore communiri. Hujuſmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis diſpoſitioni, ordinationi, reformationi & obedientiæ, univerſa Monaſteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum ſuis membris, juribus, & pertinentiis quibuſcumque, quę videlicet juſtis modis hactenus eis oblata, traditaque fuere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum perſonæ tam Clerici, quam Converſi, & Commiſſi in dictis Monaſteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, ſive membris degentes pro tempore, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, aut conditionis fuerint, in omnibus ſubjecta perſeverent.

Priori generali omnes Prælati, & eis ceteri obediant.

§.11. Univerſi vero Prælati ejuſdem Congregationis ſub Prioris generalis, & alii Canonici, converſi, & commiſſi ſub Prælatorum, in quorum Monaſt., aut aliis locis deputantur, ſeu morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter pręſtent.

Ad Sedemq. Apoſt. abſque ejus licentia non appellēt.

§.12. Et nulli Prælatorum, vel Canonicorum prædictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſeu Prioris generalis, aut aliorum Prælatorum ipſius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prędictam, niſi de ſpeciali ſummi Pontificis licentia, appellare liceat; appellationeſque deſuper pro tempore interpoſitæ, & inde ſecuta irrita habeantur.

Sed contra eos juxta formam conſtitutionū procedatur.

§.13. Sed cum contra aliquem Pręlatum, vel Canonicum dictæ Congregationis, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, ſecundum conſtitutiones, & ſtatuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis, procedatur.

Canonici, aliis Prælatis extra Congregationem non ſerviant, nec ad alios Ordines abſque licentia tranſire valeant.

§.14. Ac nullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, vel ſæculares, quacumque auctoritate, vel dignitate prędıtæ, etiamſi Patriarchali, vel Cardinalatus honore præfulgeant, aliquem ex Pręlatis, vel Canonicis Congregationis prædictę obſequiorum, vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum, ſeu prætextu cujuſvis officii, etiam Cappellanatus, ad eas divertere, vel alia quavis cauſa, etiam arctioris vitę Ordinis, vel obſervantiæ, a dicta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere, & penes ſe retinere audeant, ſtolicarum prętextu, niſi illis præſentibus ſpecialiter et expreſſe derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui alias ab eorum propriis Monaſteriis, ſive locis abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerint, a quoquam queant quomodolibet coarctari.

vos recipere non cogātur.

Habitum nemo abſque licentia quovis prætextu dimittat, & commiſſio cauſæ etiam in Curia Romana nihil obſtet.

§.16. Ut vero exeuntium ab eadem Congregatione motibus occurramus, decernimus ut nemo ex ipſa ad aliquem aliorum Ordinum, occaſione etiam arctioris Regulæ (ut præmiſſum eſt) tranſire, neve ad aliquam dignitatem, ſeu adminiſtrationem extra ipſam ſuam Congregationem, ſive profeſſus, ſive ad ſacros ordines promotus (quam rem profeſſionis loco & eſſe, & haberi ſtatuimus) habitum dictę Congregationis relinquere, aut mutare nulla auctoritate poſſit, niſi miſſionem, literaſque a generali Capitulo, aut Prioris generalis, & viſitatorum obtinuerit, quod tam de his, qui hactenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in poſterum exituri ſunt, etiamſi literas Apoſtolicas obtinuerint. Ne vero protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, ſi quis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia ſuper ea re committi hactenus obtinuerit, vel in poſterum obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, poteſtateque prædictis lites hujuſmodi ad nos advocamus atque omnino extinguimus; ſtatuentes ęque valere hoc decretum noſtrum, ac ſi Judicum nomina, atque alia omnia, quæ ſupra memorata ſunt, hic ſatis expreſſa eſſent, etiamſi ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores exiſterent. Volumuſque ut quicquid ſuper hac re fiet, aut factum ſit, etiam ſi cauſam aut nos, aut prædicta commiſerit Sedes, pro infectis omnino haberi; irritum præterea eſſe, atque inane, quicquid ſuper his Apoſtolica, ſive alia quavis auctoritate ſecus contigerit agi aut attentari.

Priores contra inobedientes & extra claustra vagantes procedere non deſiſtant.

§.17. Generalis igitur Prior, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati poſſint omnes & ſingulos dictæ Congregationis hujuſmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia ſe alio tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum quacumque dignitate etiam Cardinalatus honore fulgentium ſervitiis in Romana Curia, vel extra eam

ſe

Digitized by Google

gatione non impediantur.

hibentur, ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, aut prohibere, vel a Monaſteriis, & locis Congregationis ejuſdem præſentibus vel futuris divertere, aut ſuper hoc illis, vel eos recipientibus injuriam, vel moleſtiam irrogare præſumant, contrafacientes vero præſentium notitiam habentes, vel qui ea ignoraverint, & poſtquam ad eorum notitiam pervenerint, a præmiſſis injuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, a qua, præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi a Sede pręfata abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Ingredi eam poſſint & qui arctiorem Religionem ingredi voverint.

§.19. Statuimus ſimiliter, & ordinamus, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante, ad Congregationem, & Ordinem prædictos, illorumque profeſſionem libere & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, ſuperque omnibus aliis votis (pręfato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & cum omnibus aliis ipſam Congregationem Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus etiam diſpenſari poſſit, ac a quocumque excommunicationis vinculo, injuncta eis juxta eorum facultates reſtitutione, & pœnitentia ſalutari, tamquam uni ex Canonicis Congregationis hujuſmodi, abſolutionis beneficium impendi, ita tamen, quod ſi ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eamdem excommunicationem ipſo facto reincidant.

Illiciteq. bona incertarū perſonarum habētes, Prioribus Congregationis aſſignare valeant.

§.20. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujuſmodi habitum aſſumentes, diverſis perſonis, quæ ignorari, & non reperiri poſſent, in aliquibus rebus, ſeu bonis obnoxii eſſent, eidem Priori generali, Prioribus, & eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipſorum ſinguli in locis ſibi commiſſis bona ipſa in pios uſus libere & licite convertere poſſint, prout ſecundum Deum melius viderint expedire.

Choro intereſſe aliqui excuſātur, & alii a recitatione totius diuini officii.

§.21. Volumuſque quod qui ex præfatis Canonicis adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, ut in choro intereſſe, & officium divinum vix ſine labore, & tædio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum hujuſmodi incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad divinum hujuſmodi officium dicendum adeo vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt, dummodo in ſacris non ſint ordinibus conſtituti, licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſolvendum totum divinum offi-

per eorum Superiores præſentati fuerint, a quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicę Sedis habente recipere, & hujuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat advocare, ipſeque Antiſtes Canonicos dictæ Congregationis a ſuis ſuperioribus ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate, abſque alia licentia, & contradictione Diœceſani, & abſque quod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen a jure temporibus abſque ulla promiſſione, aut obligatione ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere.

que examinatione.

Vid. Concil. Trid. Seſſ.7. cap.11.

Definitores Capituli generalis, & reſpective Generalis, & Viſitatores, cum perſonis Congreg. in nonnullis diſpenſare poſſint.

§.23. Et ut Canonicis prædictis omnis vagandi adimatur occaſio, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejuſdem Congregationis, cum quibuſvis perſonis defectum Natalium ex adulterio incæſtuoſo, & quovis alio genere nefario, & illicito coitu provenientem patientibus: necnon Generali, & Viſitatoribus cum iis, qui ex quavis cauſa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent, poſtquam Congregationem ipſam ingreſſi, & illam expreſſe profeſſi fuerint, perpetuo diſpenſandi, ut defectui & irregularitatibus hujuſmodi non obſtantib., ad quoſcumque etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis aut illius Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illaque gerere & exercere libere, & licite, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis, quotiens opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quod præfatus Prior generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, valeant in omnibus caſibus, in quibus de jure communi Prælatis, & Canonicis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia ſeu diſpenſatio Ordinariorum (ſi ab eis exempti non eſſent) foret neceſſaria, cum eis auctoritate præfata diſpenſare, eiſque diſpenſandi licentiam, & auctoritatem concedere.

Generalis corporalia, & cet. benedicit.

§.24. Et præterea ipſi Priori Generali pro tempore exiſtenti, poteſtatem facimus ſacrandi, benedicendique corporalia, veſtes, & ea, quæ ſacris uſibus neceſſaria ſunt.

§.25. Impartimur quoque, ut hujuſmodi

Digitized by Google

etiam poſſint tempore interdicti &c.
Vid. Concil. Trid. Seſs. 25. cap. 12.

aliis quibuſcumque locis honeſtis hujuſmodi Miſſas, & alia divina Officia celebrare. Quod ſi contingat Civitates, Terras, vel loca in quibus Monaſteria, ſeu loca dictæ Congregationis conſiſtunt, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ut Congregationis Prçlati, Canonici, Converſi, & Commiſſi, Novitii, & Cappellani, Moniales, ſive Sorores, & oblatæ, ſeu commiſſæ perſonæ utriuſque ſexus, quarum curam in ſpiritualibus gerunt, necnon Laici intra ſepta Monaſteriorum ipſorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores & Syndici, & negotia gerentes Monaſteriorum, a præfatæ Congregationis Canonicis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina Officia audire, ac Eccleſiaſtica Sacramenta ſuſcipere, ipſique Canonici illa celebrare, & miniſtrare, ac eos cum decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis præfatis libere, & licite ſepelire poſſint & valeant, plenam licentiam concedere, & facultatem. Necnon Prælatis, Canonicis, & perſonis Congregationis hujuſmodi, quocumque nomine cenſeantur, elargimur, ne propter participationem etiam in divinis cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis a jure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis, vel cenſurarum aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denunciati.

Prælati Congreg. poſſunt cum perſonis illius circa irregularitatē, & diſpenſare & abſolvere.

§ 28. Priorique generali, & Viſitatoribus, ac ſingulis Prælatis dictæ Congregationis, & qui loco eorum conſtituuntur, præſentes, & futuri, qui nunc ſunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Converſis, & commiſſis ejuſdem Congregationis diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquam intraverint Congregationem & Ordinem hujuſmodi, ſive poſt, ac Monialibus, ſive Sororibus, & oblatis, ſeu commiſſis perſonis utriuſque ſexus, quarum curam, ut præmittitur, gerunt, in caſibus, quibus exceſſerint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis ſententias, a jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, vel ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto divina Officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordinem, ſic ligati notam irregularitatis ſimiliter incurriſſent, & in omnibus aliis caſibus, etiam ex cauſa cujuſcumque ſimoniæ, qualitercumque generaliter vel ſpecialiter,

cium etiam concedere poſſint.

Confitenteſq. abſolvunt a caſibus omnibus hic non exceptis.

§. 29. Et cum ſæpe contingat, quod ob ſingularem devotionem, quam nonnullæ perſonç, ad Canonicos dictç Congregationis gerunt ad eoſdem pro ſuarum ſalute animarum recurrant, ejuſdem Congregationis Prælatis, ſeu Canonicis a ſuis Superioribus ad audiendum hujuſmodi perſonas ad ipſos accedentes audire, et perſonæ ipſç eis abſque alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnon dictis Prælatis, ſeu Canonicis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes pœnitentia et ſatisfactione præviis, quoties opus fuerit, ab omnibus et ſingulis peccatis Sedi prçdictæ non reſervatis, et a quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum, et interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, et pœnis, quas a jure, vel ab homine latas incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſolvere, & vota per eos pro tempore miſſa in omnibus & ſingulis caſibus locorum Ordinariis etiam per ſynodales, ſeu provinciales conſtitutiones reſervatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem voventibus diſpenſare (exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus, ſuper quibus eſſet Sedes præfata merito conſulenda) & ipſis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfatos Canonicos ob hujuſmodi devotionem recurrerint, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare libere poſſint. Mandantes expreſſe Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, ne eorum Parochianis, quod Canonicis dictæ Congregationis non confiteantur, aliquo pacto prohibere, ſeu perſuadere præſumant, & nullatenus denegent miniſtrare hujuſmodi confitentibus eiſdem Canonicis quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta; dummodo aliquod Canonicum impedimentum, & rationabilis cauſa non ſubſiſtat.

Confeſſores bis eligunt, & abſolutionem ob omnibus caſibus obtinent.

§. 30. Cupientes etiam animarum Canonicorum prædictorum ſaluti ſalubriter conſulere, eis pariter concedimus, ut liceat ipſis, et cuilibet ipſorum, necnon Converſis, Commiſſis, et Novitiis ſuis, ac Monialibus, ſive Sororibus, et oblatis, ſeu Commiſſis, perſonis prçdictis utriuſque ſexus præſentibus, et futuris, ſemel in vita, & mortis articulo, quemcumque Presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in caſu vero neceſſitatis alium Presbyterū idoneum, tam ſæcularem, quam cujuſvis alterius Ordinis Regularem in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſionibus hujuſmodi diligenter auditis, pro commiſ-

Digitized by Google

pſalmos Pœnitentiales legere neſciret, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, ſingulis ſeptimanis per unum annum dumtaxat, pro conſervatione Status Romanæ Eccleſiæ (legitimo tamen ceſſante impedimento) dicere, & omittentes alia vice ſupplere teneantur, ac poſſint quinquaginta vicibus dictos Septem Pſalmos Pœnitentiales, communiter, vel diviſim hujuſmodi debitum in integrum ſatisfacere: & ſi interim aliquem poſt incœptam, & non perfectam pœnitentiam hujuſmodi ab hac luce migrare contingat, ipſe nihilominus plenariam remiſſionem conſequatur; dummodo intentionis fuerit illam, ſi ſupervixiſſet, perficiendi.

Indulgentias hic enunciatas conſequuntur.

§.31. Concedimus præterea Canonicis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis, ac Monialibus, ſive Sororibus, & Oblatis, ſeu Commiſſis perſonis utriuſque ſexus prædictis, præſentibus, & futuris, qui in diebus, in quibus ſtationes in nonnullis, tam intra, quam extra Almam Urbem Eccleſiis conſiſtentibus exiſtunt, quinque Altaria Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum, in quibus tunc eos moram traheri contigerit, devote viſitaverint, & Pſalmum David Miſerere mei; videlicet illum ſcientes; alii vero quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus hujuſmodi, pro felici ſtatu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dixerint, eaſdem concedimus indulgentias, perinde ac ſi dicti Canonici, Converſi, Commiſſi, Novitii, Moniales, & perſonæ perſonaliter Eccleſias Urbis præfatæ, & extra viſitaſſent, & in defectu Altarium, alia pia, & devota loca ad viſitationem hujuſmodi, & alia præmiſſa faciendum eligere poſſint, etiamſi eos extra Monaſteria, & loca hujuſmodi eſſe contigerit.

Legatorũ Sedis Ap. mandata, præter Congregationis conſtitutiones exequi nõ coguntur.
Vid. Concil. Trid. Seſs. 25. c. 11. 12. & 13.

§.32. Volumus inſuper, quod dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipſius Legatorum, ſeu ſublegatorum ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione, ſeu correctione exercenda, aut pro colligendis, pecuniis, aut pro denuntiatione ſententiarum, interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium, ſeu Religioſorum quorumcumque, aut alio quovis negotio peragendo, ac eos tempore imperatas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut Epiſcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quaſcumque perſonas, ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto contrafacientes incurrant, Miſſæ, & alia divina officia, neque mortuorum officium, etiam ſi apud eos corpora defunctorum ſepeliri contingat, quoquomodo celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ civiles, vel criminales, proceſſiones convocentur, aut Synodus, conventus, ſeu quævis Congregationes tam Eccleſiaſticarum, quam Laicarum perſonarum fiant, immo quod neque ipſi Epiſcopi ſeu Ordinarii, & alii quicumque ad hujuſmodi loca accedere, ſeu in ipſis immorari, ipſis Canonicis, ut præmittitur, invitis ullo modo præſumant. Inhibentes multo magis, quod ut hujuſmodi Congregationis loca, ad uſum, hoſpitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem, Eccleſiaſticarum, & laicarum perſonarum deputentur, adſtringi, ſeu cogi aliquo modo poſſint. Teſtimonia vero Prelatorum, Canonicorum, Converſorum, Commiſſorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in cauſis ipſorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extra, legitima, ſeu juridica ſint.

Exẽptio Cõg. a ſuperioritate Ordinariorum & in locis ubi eſt cura animarum.

§.33. Præterea, ne Congregationem ipſam, & illius Canonicos, per locorum Ordinarios quavis occaſione, vel cauſa, & præſertim ratione Eccleſiarum Parochialium, ſeu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus animarum cura imminet, moleſtari contingat, & hujuſmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos aliquam ſuperioritatem, ſeu dominium habere prætendant, ipſis quoque concedimus, & indulgemus ut in Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi, poſſit Congregatio ipſa, ſeu ipſius Canonici, per ſe aut presbyteros ſæculares, aut cujuſlibet alterius Ordinis (alias tamen habiles, & idoneos) ad ipſorum nutum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Eccleſiarum Parochialium hujuſmodi, libere & licite exercere: quodque ipſi Cappellani, dum curam hujuſmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac ſi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum exiſterent.

Mortuos in Eccleſiis eorum ſepelire valent.

§ 34. Sepulturam quoque in locis Cœmeteriis, & Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decer-

Digitized by Google

lanos etiam curam habentes animarum necnon familiares, & ſervitores ipſorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterum eidem Congregationi quandocumque uniri, & incorporari, ſeu ſubiici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Capellas (etiam ſi ipſis cura immineat) oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, & ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, ſylvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prędia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt, dictę Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula, confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, a quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, adminiſtratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, etiam Inquiſitorum hæreticę pravitatis, quavis auctoritate, & poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, correctione, & inquiſitione, ita quod in dictam congregationem, vel eius ſingulares perſonas ſeu benefactores, occaſione beneficiorum ejuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Canonicis converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum, necnon Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictę commiſſione, quomodolibet, directe proferre, aut promulgare non poſſint, prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque & eorum quodlibet, in jus, & proprietatem B. Petri, ac Sanctæ Sedis & ſub eorum ſpeciali protectione, atque noſtra ſuſcipimus, ita quod de cetero dicta Congregatio cum Monaſteriis, membris, & Eccleſiis, locis, perſonis, & juribus ſuis ſupraſcriptis, & aliis quibuſcumque,

& inane, nulliuſque roboris, vel momenti. Decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſeu ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas, & quicquid contra Congregationem, ſeu illius Canonicos, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, & loca hujuſmodi haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti eſſe, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis hujuſmodi, quam tamquam notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata, ſeu aliter de ea mentione facta.

Et contra Principes, & alios quoſcumque datium ponentes aut impoſita exigentes.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum quarumcumque, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Eccleſiis, Manualibus, Grangiis, Caſtris, poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Canonicis, Monialibus, ſive Sororibus, ac perſonis ipſius Congregationis, gabellas, talias, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliave onera, ſeu gravamina inferre, indicere, vel imponere, aut indicta, & impoſita exigere ſub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales prædicti (niſi præſentium habita notitia prorſus deſtiterint) ipſo facto incurrant, audeant, vel præſumant.

Exemptio d. Congr. a ſolutione decimarum etiam ſolvi ſolitarum.

§. 38. Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, ſive Sororum, Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum ſeu ſolvendam aliquam Canonicam portionem, ſive decimas, aut quicquam aliud, quod eorum loco ſolui conſueverit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochiis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, & fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de jure vel de conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prętenderetur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donatis, & legatis, & in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, ſeu alias quacumque occaſione conceſſis, & concedendis, etiam ſi fore per nos,

Digitized by Google

[illegible], & manualis hujuſmodi includi ſeu compręhendi non debere.

Pœnæ contra deſuper Congregationem moleſtantes.

§. 39. Diſtrictius inhibentes Ordinariis locorum ſub interdicti, Eccleſiæ ingreſſus, & ſuſpenſionis a divinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarum, Rectoribus vero Parochialium Eccleſiarum, & quibuſvis aliis perſonis ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda pœnis, quas ſcienter contrafacientes ipſo facto incurrant, ne Ordinem, et Congregationem Sancti Salvatoris Canonicorum Regularium hujuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, et loca prædicta, ac Moniales, ſive Sorores, et oblatas perſonas prædictas utriuſque ſexus, præter, et contra tenorem ac formam hujus pręſentis noſtri indulti, et aliarum conceſſionum, ut præmittitur, Congregationi Sancti Salvatoris prędictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, et membris, ac locis ſuis, Monialibus, ſive Sororibus, et oblatis perſonis prędictis factarum, quoquomodo inquietare, nec eos aut teſtamentorum, et ultimarum voluntatum executores, aut teſtantium hæredes, ſeu quoſcumque alios, directe, vel indirecte ad ſolutionem alicujus quartæ Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius, portionis ſive oneris, compellere quoquomodo, ut præfertur, prçſumant. Sed ipſa Monaſteria, Prioratus, loca, Manualia, grangiæ, poſſeſſiones, et bona, ac Prelati, Canonici, Moniales, ſive Sorores, et oblatę perſonę Congregationis ejuſdem Sancti Salvatoris, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritativo ſubſidio, aut alio quocumque reali, ac perſonali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeatur, per nos etiam, et ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus cenſibus, redditibus, et ſolutionibus, ratione ſubjectionis, aut viſitationis, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſcumque perſonis hactenus debitis, quę nos eiſdem Congregationi, et Canonicis, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine gratioſe remittimus, et in futurum debendis, illorumque ſolutione, et præſtatione ſint, eſſeque debeant libera penitus obligatos declaramus, etiam ſi per quoſcumque exemptos perſolui mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, nec eos ab eorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi pręſentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inſerto, & non per generales clauſulas ſpecialiter, & expreſſe derogetur, & de ipſis omnimoda, & individua mentio fiat. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationis Sancti Salvatoris, ac Monialium, ſive Sororum, & oblatarum perſonarum hujuſmodi utriuſque ſexus, quæ illius Prælati, Canonici, Moniales, ſive Sorores, & dictæ perſonæ oblatæ colunt, ſeu coli faciunt; & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata alia jura, exigere, vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

Privilegium quæcumque Monaſteria, & bona acquiſita pacifice poſſidendi, & alia de novo acquirendi.

§. 41. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, bona, jura, & juriſdictiones, ad ipſa Monaſteria, loca, Eccleſias, Cappellas, Oratoria, & Hoſpitalia, tam præſentia, & futura ipſius Congregationis, & ejus Monialium, ſive Sororum, ſeu oblatarum perſonarum, in quibuſcumque Mundi partibus conſtituta, & pertinentia quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expreſſis, quę in præſentiarum Canonici, Moniales, ſive Sorores, & oblatæ perſonę utriuſque ſexus hujuſmodi Congregationis, juſte, & canonice poſſident, & in futurum, Pontificum conceſſione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis præſtante Domino poterunt adipiſci, ipſis Monaſteriis, Cappellis, & Oratoriis, Hoſpitalibus, præſentibus & futuris firma, rata, & illibata ſervari volumus: decernentes ut nulli omnino hominum liceat præfata Monaſteria, ſive loca, ut præfertur, exempta, res, & bona mobilia, & immobilia, poſſeſſiones, domos, molendina, aquas, piſcarias, jura, juriſdictiones temere perturbare, ut alia, & illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Quod ſi aliqua, Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona cujuſcumque gradus vel conditionis exiſtat, etiam ſi Pontificali dignitate pręfulgeat,

Digitized by Google

dicta ſatisfactione præſtita, præterquam in articulo mortis, & tunc de ſatisfaciendo per ſe, ſi ſupervixerit, aut per ſuos, vel ſucceſſores idoneos præſtita cautione, nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Volumus autem, quod præfatæ Congregationis, & ejus Monialium, ſive Sororum, ac oblatarum perſonarum utriuſque ſexus Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per medias perſonas Canonicorum, Monialium, ſive Sororum, & oblatarum perſonarum hujuſmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona, mobilia, & immobilia, in quibuſcumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere, ipſique Canonici, Moniales, ſive Sorores, et perſonæ illæ pro ſe, et eorum Monaſteriis petere, et exigere poſſint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, et quæ petendi, et exigendi (ſi in ſæculo remanſiſſent) jus haberent.

Præſcriptio 60. annorum tantum currit contra Congregationem iſtam.

§.42. Et contra præfatæ Congregationis, ac illius Monialium, ſive Sororum Monaſteria, loca, perſonas, et bona tam in præteritis quam in futuris, aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Facultas Congreg. alienandi bona.

§.43. Utque circa utilitatem, et commodum Monaſteriorum Eccleſiarum, et locorum ſuorum hujuſmodi, ac illorum jurium magis intendere valeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Viſitatoribus, per præſentes impartimur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, et Capitulis Eccleſiarum, Monaſteriorum, et locorum ſuorum ac præfatarum Monialium ſive Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, ſeu alienandi, quotiens opus fuerit, vel in emphiteuſim, vel libellum, et affictum, perpetuo vel ad tempus, quibuſvis perſonis etiam ſæcularibus, pro condecenti annuo canone, ſeu cenſu, quęcumque bona immobilia Congregationis prædictę, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum, ſeu prædictarum Monialium, ſive Sororum, pro ipſorum tamen evidenti utilitate.

Facultas alia loca ſuſcipiendi.

§.44. Concedimus inſuper motu, ſcientia, & poteſtate prędictis, ut omnia, & quæcumque loca, Eccleſias etiam Parochiales, & cujuſcumque Ordinis ſint, aut conditionis, Congregationi, & Canonicis prædictis per quoſcumque oblata apprehendere, & capere poſſint harum noſtrarum vigore, & abſque alia Sedis prædictæ conceſſione.

particularis Monaſterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent expreſſe prohibita cenſerentur) inire, ac Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque, quæ hactenus conditionibus, & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſierint, retinere, ipſaque conventiones, & pacta obſervare abſque eo quod aliquam propterea ſimoniæ labem incurrant, libere, & licite valeant.

Monaſteria Congreg. per ejus Prælatos regantur.

§. 46. Monaſteria autem, & Prioratus, quę nunc ſunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejuſdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam ſi ſpeciales, vel generales de illorum proviſionibus, ſeu diſpoſitionibus per dictam Sedem reſervationes factæ fuerint, generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin Generalis Prior, & Viſitatores, illos ex ejuſdem Congregationis Canonicis præſentibus, & futuris, etiam defectum Natalium ex quibuſvis perſonis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi, alias ſecundum conſuetudines, conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta prędictæ Congregationis eligere ſeu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos ſeu nominatos, a regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere, præfatique ſic electi, & nominati, abſque alicujus dictæ Sedis, vel alterius proviſionis, ſeu diſpenſationis adminiculo, etiam pręter hoc, quod eis benedictionis munus impendatur, ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi, vel nominati fuerint, præeſſe, & illa in ſpiritualibus, et temporalibus regere, et gubernare, et omnes actus ibidem exercere, et inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent. Et ſi continget, ut unus ſic electus, & nominatus aliqua legitima cauſa abeſſet a Monaſterio, et Prioratu, cui fuerit deputatus, ordinamus, quod alteri, ejus durante abſentia, commiſſa hujuſmodi adminiſtratione in ſpiritualibus, et temporalibus, juxta eorum conſtitutiones, et ſtatuta, præfato ipſi abſenti, ſi fuerit opportunum, præfatæ Congregationis aliud Monaſterium in ſpiritualibus, et temporalibus,

Digitized by Google

gatoriis, per quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, clauſulis, conceſſas hactenus, & in poſterum concedendas, per aliquem de dicta Congregatione, vel extra eam, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis, etiamſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat, in titulum, ſeu commendam, aut adminiſtrationem, vel alios obtineri, ſeu ſi ſuper alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua penſio reſervari, concedi, vel aſſignari, ſeu jus ſibi deſuper acquiri, vel aliquis contra præſentium tenorem quovis quæſito colore, etiam prætextu quorumcumque conventorum, ſeu pactorum, tamquam ſimoniacorum, quempiam de dicta Congregatione ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, ſive commendę, vel adminiſtrationis, aut penſionis hujuſmodi, vel alias impetere, ſeu moleſtare valeat. Nullaque deinceps ex Beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem vel proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis communiter, vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque Beneficia ipſa, & ubicumque, pręterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, & expectativis, & proviſionibus ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis, facultatibus, ſeu indultis de conferendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint, aut quavis etiam dignitate Pontificali pręfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis quomodolibet cadant, ſeu comprehendantur, ſed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, ſeu electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, & Conventus præfatos, libere, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento pertineant, & ſpectent, ac beneficiis ipſis nullus alius quam Abbates, ſeu Priores, & Conventus prædicti quarumcumque facultatum, & indultorum ſibi a Sede vel Legatis præfatis qualitermunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentes, quoad beneficia, ad collationem, proviſionem, pręſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prędictorum reſpective ſpectantia hujuſmodi, ac totum id quicquid in contrarium a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate. Sed neque per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque unionum annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſive locis Eccleſiaſticis, per nos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis, vel expreſſionibus de cetero forſan faciendis; nullum dictæ Congregationi ſuper unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, per nos, & Sedem prædictam Congregationi, vel in ejus favorem faciendis præjudicium inferatur; ſed illę omnes etiam poſt revocationes, caſſationes, & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſæ perſiſtant in omnibus, & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulas aliqua revocatio, annullatio, & caſſatio nullatenus emanaſſent, niſi dum, & quando ipſæ ſuper unionibus, conceſſionibus, & appropriationibus, ſeu donationibus confectę literæ, in revocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi de verbo ad verbum infererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa, & individua de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 47. Necnon quod deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, quibuſcumque verborum formis aut tenoribus, vel clauſulis derogatoriis, etiam ſi illæ motu, & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prædictis conceſſis, & quę eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus quomodolibet revo- *Clauſula hujus Bullæ, & conceſſionis pręſervativę.*

Digitized by Google

indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa revocare, aut caſſare, ſeu annullare, & tunc demum urgens, ſufficiens, & rationabilis, per quam derogatio, revocatio, caſſatio, vel annullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes, & quæcumque exinde ſubſecuta nullius ſint roboris, vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis.

Decretum irritans.

§. 48. Et ſi quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod a quocumque cujuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, aut ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa, ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegis hujuſmodi præjudicium generetur: ſed ea omnia, & ſingula, in ſuis robore, & firmitate permaneant.

Publicatio hujus Bullæ demandatur una cum ejus obſervantia.

§. 49. Præterea ſtatuimus, & decernimus, quod univerſæ, & ſingulæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutæ, & alias de jure communi habiles, & idoneæ ad cauſas audiendas, cum aliquę ex eiſdem perſonis pro parte ejuſdem Congregationis Sancti Salvatoris, ſeu Prioris Generalis, aut aliorum ex Congregatione hujuſmodi, ad quos ſpectabit, fuerint requiſitæ, per ſe, vel alium, ſeu alios, præmiſſa, ubi, & quando opus fuerit, publicare, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorumque Eccleſiis, & Monaſteriis, membris locisque prędictis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant ac faciant Congregationem ipſam, illiuſque Canonicos, Moniales, ſive Sorores, & perſonas, ac eorum Monaſteria, loca, & bona quæcumque, pacifica poſſeſſione, vel quaſi privilegiorum, & conceſſionum hujuſmodi libere gaudere, & non permittant eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prædictos, ſeu alios quoſcumque indebite moleſtari, aut eis gravamina, injuria, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimmo dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibus ſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe, ac faciant eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis nuntiari, & legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, ſeu aggravari procurent, contradictores quoslibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad præmiſſa, ſeu aliquod eorum, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus omnibus eis facultatem concedimus per præſentes. Volumus autem, quod univerſę, & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſent, dum, & quotiens pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Canonicorum, aut Monialium, ſeu Sororum, ac perſonarum Congregationis hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitime requiſiti, ad exequutionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſervatoriarum nuncupatarum, ac præmiſſarum pręfatæ Congregationi, vel ejus Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus, aut Monialibus, ſeu Sororibus, & perſonis contra illis inferentes moleſtias, injurias, gravamina atque damna, conceſſarum hactenus, & in poſterum concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per ſe, vel alios, juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſæ conſervatoriæ literæ a principio directę, eiſque ut quamvis alias conſervatores eſſe non poſſent, illas exequerentur, expreſſe mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſent.

Derogatio quorumcumque contrariorum.

§. 50. Non obſtantibus natalium defectu, ac Lugdunen. Concilii, & piæ memorię Innocentii Quarti circa exemptos editę, quę incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quibus cavetur, ne qui extra ſuam Civitatem, & Diœceſim, niſi certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam a fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices a Sede prædicta deputati, extra Civitatem, & Diœceſim, in quibus reputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, & aliis vices ſuas committere pręſumant, & duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit, ſuper cathedra, ejuſdem Bonifacii Papæ, etiam

Digitized by Google

vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, & Apoſtolicis quibuſvis Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis, conceſſis hactenus, & in poſterum concedendis, aut ſi Patriarchis, Epiſcopis, & Rectoribus prçfatis, vel quibuſvis aliis, conjunctim, vel diviſim a Sede præfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem: qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores etiam ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis, quæ prçfati prçdeceſſores in ſingulis per eos Congregationi hujuſmodi conceſſis literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda tranſumptis hujus Bullæ.

§.51. Et quia difficile foret &c.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

D. P. An. 9. die 2. April.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo duodecimo, quarto Nonas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno nono.

tatis, vel etiam ſimpliciter ab initio in Curia committendo, perinde ac ſi Judices ordinarios non haberent, quos ſine noſtris reſcriptis adire poſſent, quo fit ut Cives noſtri & Incolæ Urbis non unum, ſed infinitos Judices, & diverſa Tribunalia habere videantur, & proinde gravibus immo intolerabilibus expenſis graventur, quç omnia non impetrantur niſi ab iis, qui cavillationibus ſtudent, vel potentia favorum pollent ad pulſandos in litibus Adverſarios, & quos jure ſuperare non poſſunt, malis artibus & longis litibus ac immenſis diſpendiis defatigatos, & circumventos vincant, & multi Jus ſuum deſerere propterea ſunt coacti, multique in deſperationem ducti ad facinora Brigharum proſiliunt, ex quo ſeditiones & homicidia frequenter accidunt; Hincque fames & Annonæ Charitas, quia litibus occupati negociationes & agriculturam deſerunt, eveniunt.

Julius Civium Romanorum Cauſas ad ſe advocans Curiæ Capitolinæ cognoſcendas, decidendaſq. reſtituit.

§.2. Quibus rebus, ut Paſtorali noſtro incumbit officio, providere volentes, hoc præſenti noſtro perpetuo edicto, motu proprio ex certa noſtra ſcientia omnes & ſingulas ubicumque coram quibuſcumque commiſſariis vel Ordinariis etiam in Sacro noſtro Auditorio pendentes Civium Romanorum & aliorum, qui foro Capitolino ſubjiciuntur, ad nos in quacumque inſtantia vel ſtatu pendentes harum ſerie advocamus, & ad Curiam Capitolii & Judices ſuos Ordinarios tam primç, quam aliarum inſtantiarum illius loci, ſecundum naturam cauſarum & modum Juriſdictionis cujuſque ipſorum, ſeu in quem partes convenerint, committimus & mandamus reſumendas in ſuis ſtatibus audiendas, & fine debito terminandas ſecundum formam ſtatutorum Urbis, vel alias prout de Jure terminari deberent, cum omnibus earum incidentibus, emergentibus, annexis & connexis ab eis Partibus juſtitiam miniſtrando.

Eas non commiſſarias, ſed ordinarias eſſe declarat.

§.3. Declarantes auctoritate Apoſtolica ac decernentes per præſentes dictas cauſas propterea factas non commiſſarias, ſed intelligi & eſſe Ordinarias, perinde ac ſi ab initio coram ſuis Ordinariis fuiſſent inceptæ vel agitatç.

§.4. Volumus tamen quod cauſæ in Rota

Digitized by Google

qui Capitolino foro ſubiiciuntur, ſupplicationes aliquas recipere, referendariatę, ſeu proponere nobis, vel ſignaturam juſtitiæ habenti audeat, vel præſumat, & ſimiliter ſignaturam faciens non ſignet, ſive Advocatorias, ſive ſimplicis juſtitię, ſive Appellatorias, & ſimiles, neque in initio, neque in medio litiſ, & ſignatę nullius ſint roboris vel momenti, nullamque tribuant Juriſdictionem, neque ipſe Judex, cui fuerint commiſſæ, audeat illarum virtute citare, inhibere, quoquomodo procedere, irritum & inane quidquid ſcienter vel ignoranter ſecus factum fuerit ipſo Jure fore decernimus, ſalva ſemper noſtra manu propria ſignatura, ſine qua omne reſcriptum cenſeatur, & ſit invalidum, & a noſtra voluntate alienum.

Contrariorum derogatio.

§. 6. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ac quibuſvis commiſſionibus, reſcriptis, privilegiis, & indultis etiam fori, quibuſvis perſonis ſeu Collegiis conceſſis & concedendis etiam cum quibuſvis clauſulis derogatoriis fortiſſimis & inſolitis præmiſſorum omnium tenores, nomina & cognomina, qualitates & alia, quæ forſan de verbo ad verbum expreſſionem requirerent, pro ſufficienter expreſſis habentes: ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. die 15. April. 1512. An. IX.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die Quintadecima Aprilis Milleſimo Quingenteſimo Duodecimo Pontificatus noſtri Anno Nono.

XXXIX.

Damnatio Conciliabuli Piſani, cum omnibus in eo ſecutis.

Ejuſdem damnatio eſt etiam ſupra in Conſtit. Sacroſanctæ.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Approbatio contentorum in aliis Bullis quarum una eſt indicata hic in rubr. aliæ autem uti minus neceſſariæ ſunt prætermiſſæ.

Cum inchoatam hujus ſacri Lateranenſis Concilii celebrationem, ad Dei laudem, univerſalis Eccleſiæ pacem, fidelium unionem, ſchiſmatis, & hæreſum everſionem, morum reformationem, ac contra perfidos fidei hoſtes expeditionem ſententiarum, actorum, legatorum creationum, obedientiarum ſubtractionum, aſſertarum cenſurarum appoſitionum, ipſiuſque conciliabuli tranſlationis ad Mediolanen. vel Vercellen. Civitates, aut alia loca quæcumque, omniumque, & ſingulorum in dicto Conciliabulo geſtorum, & concluſorum reprobationes, damnationes, revocationes, caſſationes, & irritationes, & annullationes per nos habita cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, & de eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu, ac ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, per diverſas noſtras literas reſpective præſertim ſud dat. die 15. Kalend. Auguſti Pontificatus noſtri Anno octavo, ac 3. Non. Decembris, & Idibus Aprilis ejuſdem Pontificatus Anno nono, editas, factas, & emanatas, literaſque ipſas cum decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, hortationibus, & interdictorum Eccleſiaſticorum appoſitionibus, & aliis ſententiis, cenſuris, & pœnis, tam a Canonicis ſanctionibus, quam a nobis, maxime in literis indictionis hujus ſacri univerſalis Concilii, ac omnibus, & ſingulis aliis clauſulis in dictis literis contentis, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, pro expreſſis haberi volumus, licet ut firma & valida, nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiorem cautelam, & veritatis manifeſtationem, hoc ſacro approbante Concilio confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque inviolabiliter obſervari volumus, ſtatuimus, & ordinamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Damnatio Conciliabuli Piſani.

§. 1. Necnon Conciliabulum præfatum illiuſque tranſlationem, ac omnia, & ſingula per ipſum Conciliabulum, illique aſſiſtentes, adhærentes, fautores, & conſentientes, directe, vel indirecte quomodocumque, & qualitercumque a die indictionis ipſius Conciliabuli uſque in præſentem diem, acta, facta, & geſta, & prolata, ac in poſterum gerenda, agenda, facienda, & proferenda, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua mentio habenda foret, illorum tenores, & qualitates etiam pro expreſſis habentes, ut alia adulterina, & a veritate deviantia concilia, & in eis geſta, a jure ſacriſque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus,

Digitized by Google

ſacro Concilio approbante decernimus, & declaramus.

Prorogatio ejus tertię ſeſſionis pro die 3. Nov. 1512.

§. 3. Inſuperque temporum diſpoſitione, æſtivisque caloribus inſtantibus, ut commoditati, & valetudini Prælatorum conſulatur, Ultramontanique & transmare exiſtentes, qui hactenus ad hoc ſacrum Concilium venire non potuerunt, expectentur, propterque alias juſtas, & rationabiles cauſas, præfato ſacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam ſeſſionem continuationis celebrationis Concilii præfati tertio nonas Novembris proxime futuri faciendam, hoc præfato ſacro Concilio ſimiliter approbante indicimus, omnibusque & ſingulis Prælatis, & aliis in eodem Concilio* tunc exiſten. a Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate ubi eis placuerit morandi dummodo dicta 3. Nonas Novembris, in præfato Concilio Lateranenſe ceſſante legitimo impedimento, de quo clare conſtet, ſub pœnarum in literis indictionis ipſius Concilii, & Canonicis ſanctionibus contra non accedentes ad Concilia indictarum in curſu præſentes exiſtant, licentiam, & facultatem, præfato ſacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus.

* nunc.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. An. 9. die 17. Maii.

Dat. Romę, in publica ſeſſione, in Lateranenſi ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicę 1512. 16. Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno nono.

XL.

S. Lateranenſe Concilium editam jam a Julio PP. Conſtitutionem ſuper electione Pontificis ratam habet, & confirmat.

Edita An. D. 1513.

JULIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Papæ electio quam maxime advertenda,

Si ſummus rerum opifex, Terrarum, Cælique ſator, ſua ineffabili providentia Roman. Pontificem in Cathedra prę- quæ propterea per nos ſtatuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & gravitate per ſacrum Generale Concilium approbentur & innoventur, & approbata, & innovata communiantur, ut & firmius perdurent, & tenacius obſerventur, & adverſus diaboli multiplices inſidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate ſæpius circumfulta.

Super quæ edita eſt Bulla.

§. 1. Dudum ſiquidem a nobis magnis, & urgentibus cauſis, magnaque & matura diſcuſſione, & deliberatione cum doctiſſimis, & graviſſimis viris etiam Sanctæ Romanę Eccleſię Cardinalibus pręcedentibus, & præhabitis, emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, &c. *prout in eadem Bulla*.

Quæ publicata ſolemniter fuit.

§. 2. Quæ literæ deinde pro ipſarum ſubſiſtentia firmiori, & notorietate, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemus, de menſe Octobris, Pontificatus noſtri Anno Septimo in Conſiſtorio Noſtro ſecreto, etiam Venerabilibus fratribus Noſtris Sanctæ R. E. Card. & aliquibus Pręlatis noſtris domeſticis, lectæ, & publicatę, & approbatæ, & demum in quinterno Cancellariæ deſcriptę, & annotatæ, & in audientia contradictarum, ac aliis locis publicis dictæ Civitatis, & poſtremo Romæ in locis deſignatis publicatæ extiterunt, & eorum exemplaria ad omnes fere Chriſtianos Principes tranſmiſſa.

Et modo et abundantiorē cautelam ab eodem Pont. ſacro approbante Concilio confirmatur, & innovatur.

§. 3. Nos inſuper attendentes quanti ponderis, quantique exitii Chriſti Vicariorum in terris adulterinæ electiones eſſent, quantumque detrimenti Chriſtianæ Religioni afferre poſſent, præſertim his difficillimis temporibus, quibus diverſimode vexatur Chriſtiana Religio univerſa, volentes Sathanæ dolis, & inſidiis, humanæ pręſumptioni, & ambitioni, quantum nobis permittitur, obviare, ut literę prędictæ co magis obſerventur, quo clarius conſtiterit eas matura, & ſalubri deliberatione dicti ſacri Concilii approbatas, & innovatas, quæ ſtatutę & ordinatę fuerunt, licet ad ſui ſubſiſtentiam, & validitatem alia approbatione non indigerent, ſed ad abundantiorem cautelam, & ad tollendam omnem doli, ac malitiæ cauſam male cogitantibus, & tam ſaluberrimæ conſtitutioni contravenire ſatagentibus, ut eo tenacius obſerventur, & difficilius tollantur, quo

Digitized by Google

contentos ad ipſarum literarum,& omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſervationem, ſub cenſuris & pœnis, & aliis in eis contentis, juxta earumdem literarum tenorem, & formam teneri, & obligatos fore decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§.4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quę in dictis literis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

D.P. An. 10. die 16. Febr. * 1512.

Datum Romæ in Baſilica Lateranenſi, in ſacra Seſſione Anno Domini 1513. * quartodecimo Kalendas Martii, Pontificatus Noſtri Anno decimo.

LEO DECIMUS
PAPA CCXIX.
ANNO DOMINI MDXIII.

JOannes Medices Florentinus Sanctæ R. E. Cardinalis Diaconorum Prior electus eſt in Romanum Pontificem die 11. Martii 1513.& die 19. ejuſdem, quæ in Sabbatum Sanctum

I.

Reintegratio Incliti Populi Romani ad ſua privilegia, gratias, & officia.

LEO EPISCOPUS
Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DUM ſingularem fidei conſtantiam, & eximię devotionis affectum, quos Dilecti filii Populus Romanus erga nos, & Romanam ab ejus exordio geſſiſſe ſemper, & gerere comprobantur Eccleſiam, vigili meditatione penſamus, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Eccleſia ipſa ſic ſuæ in eos gratiæ dona diffundat, ut a quibus præcipue in matrem, & dominam, divina fuit diſpoſitione recepta, per mutuæ benevolentiæ miniſterium, uberioraque in dies largitionis munera in peculiares, ac dilectiſſimos filios, magis adoptaſſe noſcatur.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit a pleriſque Pont. quibus tamen non fruebatur.

§.1. Sane fel. memoriæ Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Calliſtus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, & Julius ſimiliter Secundus, & nonnulli alii Rom. Pontifices prædeceſſores Noſtri, diverſa eiſdem Populo privilegia, indulta, & grâtias conceſſerunt, quæ ſicut Dilecti filii Nobiles viri Magiſter Joannes Hieronymus de Benzonibus, Decretorum Doctor, de majori præſidentia Abbreviator, & Stephanus* de Carbonibus, ac Marius Particappa, Conſervatores, & Franciſcus Cincius Prior Capitum Regionum Urbis, necnon Magiſtri Paulus de Planca, Baptiſta Paulinus, Julius de Albereſchis, Aulæ noſtræ Conſiſtorialis Advocati, & Marius Salamonius, utriuſque Juris Doctores, & Franciſcus de Lenis, & Marcus Antonius de Alteriis, & Bernardinus de Militibus, ac Jacobus de Frangipanibus, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Cives, eorumdem Conſervatorum Conciliarii, ſuper id per ipſos Conſervatores, electi, ac Petrus de Semeriliis Fiſci noſtri Romani procurator, nobis ipſius Populi nomine expoſuerunt, ob paſſim unicuique petenti conceſſas illorum derogationes, & eorumdem Populi negligentiam, vel alias partim numquam in obſervantiam deducta, uſuive recepta partim

Digitized by Google

Pontificis ſint Manu propria ſubſcriptę prorſus excludunt, et Tribunalia, ac cauſarum tam civilium quam criminalium, in eadem Urbe, cognitiones diſtinguunt, necnon Statuta, et conſuetudines dictæ Urbis, reformationes illorum, etiam juramenti validitatem in certis ibi expreſſis caſibus reſtringentia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & etiam ſi hactenus ex præmiſſis, vel quibuſvis aliis cauſis obſervata non fuerint, ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere, decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & ſingula, prout per dictos prædeceſſores conceſſa fuerunt, eidem Populo gratioſe concedimus.

Officiaque multa eidem Populo reſti. tuta & donat.

§. 3. Et ut eidem Populo in eorum privata commoda de alicui ſubventionis auxilio conſulatur, Protonotariatus Curię Capitolii (quod Hoſpitali noſtro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,) Et Notariatus (quod Secretariorum noſtrorum, & Mareſcallatus) Extimatoriatus Stateræ; Mandatariatus; Et Tranſtiberinorum Ripę, & Ripettæ officia (quæ Præſidentium Annonæ earumdem Ripę, & Ripettæ, dilectorum filiorum Collegiis, dicta olim fuere auctoritate perpetuo unita, annexa, & incorporata) ab Hoſpitali, & quibus pro iis certam tunc expreſſam recompenſam, per alias noſtras literas conceſſimus, quibus non intendimus præjudicare, nec ſolita emolumenta auferre, niſi pro ea ſumma, pro qua recompenſa data fuerit Collegiis prædictis, reſpective ſegregantes, & ſeparantes ea; ac pecuniarum Cameræ, (ſine tamen ipſius exercitio, & emolumentis ex ipſo exercitio provenientibus, quæ capita Solidorum appellant) & Gabellæ Vini Forenſis de eadem Urbe Depoſitariatuum, cum conſuetis ac præfatæ Ripæ, Ripettæ, Pecudumque & Mercium, ac Annonæ graſciæ nuncupatę, necnon Salis ad groſſum, & ad minutum Dohaneriatuum, cum centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium eorumdem Dohaneriatuum Notariatuum, cum Quadraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salariis, per conductores ipſarum Dohanarum, ex ptoriæ & Mareſcallatus Cameræ, & Gabellariatus majoris Urbis prædictarum, & Salinarum, Portarum, & Pontium, ſive Palatii dictorum Conſervatorum Mareſcallatus, & ejuſdem Palatii Notariatus, ac Camerariatus Ripæ, & Ripettę, ac alia quęcumque Urbis officia, olim per Cives Romanos exerceri ſolita, Portaſque, et Pontes dictæ Urbis, cum omnibus eorum ſolitis honoribus, oneribus, Salariis, et emolumentis dictis Populo donamus, et elargimur. Statuentes, et ordinantes quod ex nunc de cetero in perpetuum, tam Portę, et Pontes hujuſmodi, quam Conſervatoriatus, Capitum regionum, Mareſcallatuum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magiſtratuum Stratarum, et Juſtitiariorum, Syndicorum, Senatoris, et officialium Urbis, Reformatorum Studii, et Paceriorum, ac Syndicorum, Aſſeſſoriatuum, et Notariatuum eorumdem, ac quęcumque alia præfatę Urbis officia per Cives hujuſmodi, ut præfertur, exerceri ſolita, diviſis etiam in plures, ad Populum, portiones illorum vel aliquorum ex eis, fructibus, redditibus, et proventibus, juxta providam dictorum Conſervatorum, et Prioris, ac eorum Conſiliariorum ordinationem deſuper faciendam, in pixidem congeri, et deinde ſtatutis per Conſervatores, et Priorem, et Conſiliarios præfatos ad id temporibus ſortem, noſtra, et pro tempore exiſtentis Romani Pontificis pręſentia trahenda, noſtroque arbitrio reſtringenda, et amplianda, inter Cives tantummodo diſpenſentur. Et quod Protonotariatus Curiæ Capitolii, Notariatus, et Mareſcallatus Ripæ, et Stateræ, ac Camerę, et Gabellæ Studii hujuſdi Depoſitariatuum, et Gabellariatus, et Extraordinariatus prædictorum, et Judicatus appellationum, de eadem Urbe officia, et Comitatus Tyburis, et Malleani, ac Velletri, et Coræ, Civitatum videlicet, et Oppidorum dictorum Populi Romani temporali Dominio immediate ſubjectorum Poteſtariæ a taxis, quas pro expeditione Brevium præfati Secretarii ab eis hactenus exigebant, necnon eædem Civitas, et Oppida, ac Terræ ad præſens præfatis Populo immediate ſubjecta, ſi et quam-

Digitized by Google

que beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, in dicta Urbe & illius diſtrictu exiſtentia (venerabilium fratrum noſtrorum præfatæ Eccleſiæ Cardinalium, titulis, & denominationibus, ac Baſilicæ beatorum Petri, & Pauli, & Lateranenſis, & Beatæ Mariæ Majoris, de eadem Urbe Eccleſiarum, Archipresbyteratus Sancti Laurentii, & Sancti Sabę intra eoſdem muros, eorumdem Ordinum dictis Cardinalibus commendari ſolitis, Monaſteriis, dumtaxat exceptis) non niſi Romanis civibus conferri ſeu commendari, aut alias de eis, in alios quoquomodo, præterquam ſi beneficia prædicta, ex reſignatione alienigenæ vacarent, quę etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam diſponi nullo modo poſſit, collationeſque, proviſiones, commendæ, & aliæ quævis diſpoſitiones de illis, etiam per nos, & Sedem eamdem etiam cum expreſſa præſentium derogatione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, pro tempore factę nullius ſint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum poſſidendi.

Redditus gabellæ vini forenſis Studio Urbis aſſignat.

§.5. Propterea quod ex redditibus Gabellæ Vini Forenſis huiuſmodi, poſtquam Lectorum ſtudii ſalaria ſoluta ſint, liceat præfatis Conſervatoribus in eorum, & Capitum regionum Magiſtratuum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noſcuntur, & non eorumdem Conſervatorum, & Capitum regionum proprios uſus, juxta ordinationem per conſervatores, & capita regionum, ac conſiliarios præfatos deſuper faciendam, tantum annuatim exponere, ad quantum medietas eorum Proviſionum ſeu Salariorum ordinariorum reſpective aſcendit, & non ultra.

Notarios Romanos eximit a contentis in Bulla Julii II.

§.6. Et quod Notarii in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore deſcripti ab obſervatione eorum, quæ in literis Apoſtolicis erectionis Collegii dictorum Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ continentur, quoad cives Romanos quoſcumque inter ſe contrahentes ſint exempti.

Gabella vini Populo donat.

§.7. Donamus quoque eiſdem Conſervatoribus, & Populo in perpetuum, Gabellam omnem Vini Forenſis hujuſmodi, cum onere ſolvendi temporibus conſuetis ex proventibus dictę Gabellæ, ſalaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate reſiduum proventuum eorumdem, in dictum ornatum, & Murorum, Portarum Aquæductuum, & Pontium, aliaſque pro eorum & familiæ ſuæ victu utuntur, uſque ad vigintiquinque vegetes anno quolibet Gabellæ ſolutione eximimus, & liberamus.

Pretiumque Salis minuit.

§.9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiam pro pecudibus in eadem Urbe ad rationem octo Bolonenorum monetæ novæ cum dimidio unius Boloneni ſimilis pro menſura quam Scorzum appellant, reducimus & moderamur.

Civitatem Veliternam, & Terram Coræ Populo reſtituit.

§.10. Porro Civitatem Velletri, & Oppidum Coræ prędictæ cum eorum territoriis, omnibus, mero & mixto imperio, aliiſque omnibus juribus, & juriſdictionibus, prout olim ſub dictorum Romani Populi Dominio fuere, eorumdem Populi ditioni, & poteſtati de conſenſu quorum interſit, libere reſtituimus, & plenarie reintegramus. Mandantes dilectis filiis Civitatis & Oppidi prædictorum Univerſitatibus, ut de cetero Conſervatoribus, & Populo præfatis uti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus demum quod præſentes literæ & in eis contenta a Kal. Martii proximi præteriti circa plenum ſortitæ ſint & eſſe cenſeantur effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane ſi ſecus ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo per quoſcumque etiam nos & Sedem pręfatam, ex quavis cauſa ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus Bullæ deputat.

§.11. Quo circa venerabilem fratrem Raphaelem Epiſcopum Oſtienſem, & dilectos filios noſtros, Franciſcum Sanctorum Joannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Euſebii tit. Presbyteros, ac Aloyſium Sanctæ Mariæ in Coſmedin Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro præmiſſorum omnium obſervantia, eiſdem Conſervatoribus, Priori, & Populo, in Conſervatores, & defenſores ſpeciales, conſtituimus, & deputamus, injungentes eiſdem Cardinalibus, quatenus ipſi vel eorum aliquis per ſe vel alium ſeu alios, Conſervatoribus, Priori & Populo prefatis, quotiens ab eis vel eorum aliquo fuerint requiſiti in prêmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant ipſos Conſervatores Priorem, & Populum, auctoritate noſtra, omnibus, et ſingulis ſupradictis pacifice frui, et gaudere, eaque omnia, et ſingula inviolabiliter obſervari, non permittentes eos, ſeu eorum aliquem per quoſcumque deſuper etiam dicta auctoritate fungentes, quomo-

Digitized by Google

annullamus, & omnibus illis, quæ prædeceſſores præfati in ſingulis per eos eiſdem Populo conceſſis literis voluerunt non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Noſtrę tamen intentionis exiſtit, quod Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum ſalaria, currere incipiant a die, quo contractus ſuper ipſarum Dohanarum conductione, inter illorum conductores, & Cameram Apoſtolicam tempore dicti Julii prædeceſſoris initi, reſpective finierint, & non ante.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Si quis &c.

Dat. P.A. 1. die 19. Mart. — Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, quartodecimo Kalen. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Reductio & unio Congregationis Eremi Camaldulenſis, & Congregationis S Michaelis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in unam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione & munere Prælatorum, & regimine totius Congregationis, cum indultorum & gratiarum conceſſione.

Vide Conſt. XXVIII. Alexandri II. Tom. II pag 19.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. — Etſi a ſummo rerum omnium Conditore, cujus inſcrutabili providentia cuncta reguntur, diſpenſatores facti in domo Domini, meritis licet inſufficientibus, juxta miniſterii Paſtoralis officium quibuſlibet perſonis regularem vitam profeſſis teneamur aſſiſtere, illorum tamen profectibus animarum propenſioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti, ut in ſancta vocatione, abſque impedimenti alicujus diſpendio permanere, ac vota ſua Altiſſimo exolvere valeant, nilque ipſos ab oratione, & contemplatione retrahat, libentiſſime roboramus, ac alias noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Romani Pontific. ac Principes indulta Ordini concesserunt. — §. 1. Sane accepimus, quod quamplura privilegia, & indulta, tam per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quam Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios ſæculares Principes, Eremo, & Sancti Michaelis de Murano, & aliis Camaldulenſis Ordinis Monaſteriis, & locis, ac Congregationi de Murano conceſſa fuerunt.

In Capitulo generali Florentiæ acto, unio facta eſt Congregationis Eremi, & S. Michaelis de Murano, & plura ſtatuta edita, tam pro Regularem, quam pro Conventualem vitam ducere volentibus Et loca Ordinis ad 17. redacta fuerunt. — §. 2 Ac quod nuper Dilecti filii Petrus Delfini Prioratus Eremi dicti Ordinis Aretinę Diœceſis, ac ejuſdem Ordinis Generalis, ejuſdem Eremi Eremitæ, ac moderni Abbates Monaſteriorum, & Priores Prioratuum, ac alię perſonę dicti Ordinis in Capitulo generali, in Civitate Florentina, de mandato noſtro congregato, velut zelatores Divini cultus, pro proſpero, & felici regimine dicti Ordinis in ſpiritualibus, & temporalibus, nonnulla ſtatuta, & ordinationes, erectionem novæ Congregationis Eremi, & ſancti Michaelis de Murano nuncupatæ, ac inſtitutionem decem & ſeptem locorum principalium Monaſteriorum, & Prioratuum, & illis aliorum unionem, ac omnium reformationem, & ad obſervantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tam ſub regulari Obſervantia, quam vita Conventuali vitam ducere volentium, concernentia, ſalvo Sedis Apoſtolicę beneplacito, ediderunt laudabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria, Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac reſecatis quibuſdam ſuperfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum pręſentibus inſeri fecimus.

Hic Pontifex modo prædicta omnia confirmat. — §. 3. Nos, cupientes privilegia per prędeceſſores noſtros, ac Reges, & Imperatores præfatos, ut præfertur, conceſſa, ac ſtatuta & ordinationes, ac Congregationis Eremi inſtitutionem, & ex ea, ac Congregatione de Murano, unius novæ Congregationis erectionem, quę Eremi, & ſancti Michaelis Congregatio nuncupetur, ac Monaſteriorum & Prioratuum, ac aliorum beneficiorum aliis decem & ſeptem principalioribus locis unionem, an-

nexio-

Digitized by Google

ſorumque Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli ſtatum proſperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Ac fructuum, redditnum, & proventuum Monaſteriorum, & Prioratuum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annuum valorem præſentibus pro expreſſo habentes; Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac poteſtatis plenitudine, privilegia, & indulta præfatis Eremo, & Congregationi de Murano, ac aliis dicti Ordinis Monaſteriis, & locis, tam per Pontifices præfatos, & quatenus ſint honeſta, & ſacris canonibus non contraria, quam per Imperatores, ac Reges, & Principes præfatos conceſſa; Necnon ſtatuta, & ordinationes in dicto Capitulo Generali edita, & ut præfertur reformata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, eaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere decernimus. Supplemuſque omnes & ſingulos defectus, tam juris, quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dubia in privilegiis exorienda, ad eorum favorem interpretentur.

§.4. Et pro potiori cautela volumus, ut quicquid dubii in dictis, & in hoc etiam noſtro privilegio, ſeu in aliquo eorum, pro tempore emerſerit, id, data verborum ambiguitate, & Juriſperitorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis de novo erectæ, & locorum particularium ejuſdem, interpretari debeat: & cujuſvis particularis Monaſterii dictę Congregationis, etiam de novo erectæ.

Privilegia omnibus Monaſteriis, etiam Monialium, ſint communia.

§.5. Privilegia, & omnia etiam quæ in toto hoc privilegio continentur, univerſæ, huic Congregationi de novo erectæ, & omnibus, & ſingulis particularibus ejuſdem Congregationis de novo erectę Monaſteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, ſint communia, & ad illa extendantur.

§.6. Et inſuper, etiam ultra privilegia eidem Eremo, & ſancti Michaelis, ut præ-

Capitulum generale ſtatuta pro regimine Ordinis condere & corrigere poteſt.

tulum generale, ſive in eo voces pro tempore habentes, pro felici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregationis & ejus regularis diſciplinæ ſtatum, obſervantiam, indemnitatem & circa divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius Regulæ, in ſubſtantia, vel effectu, variationem, interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere poterunt, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione de novo erecta hujuſmodi, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, niſi contraſiat ex contemptu, aliquem non obligent.

Et juxta Capituli ſtatuta, ſunt reformanda Monaſteria.

§.8. Et quotiens Prælatus aliquis Monaſterium cui præfuerit, reformare, & ad ipſius de novo erectæ Congregationis obſervantiam reducere decreverit, reformationem ipſam, juxta inſtituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejuſdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipſo quod de conſenſu dictæ Congregationis, ſeu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apoſtolico ſint robore communita.

Prælati, Generali obediant, & Monaci Prælatis.

§.9. Univerſi vero ejuſdem Congregationis de novo erectæ Prælati, ſub præfati Generalis Ordinis, & alii Monaci, ac converſi, & commiſſi, ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut aliis locis ipſi Monaci, Converſi, & Commiſſi morantur obedientiis vivant, & eas illis humiliter præſtent.

Appellatio ab eis etiam ad Sedem Apoſtolicam abſque licentia prohibetur.

§.10. Et nulli Prælatorum, vel Monacorum prædictorum, ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſive Generalis Ordinis, aut aliorum Prælatorum Congregationis hujuſmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam de ſpeciali indulto ſummo Pontificis liceat appellare, appellationeſque deſuper pro tempore interpoſi-

Digitized by Google

in ipſis literis ſpecialis, ſpecificata, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione hujuſmodi mentio fiat, eique ſufficienter derogetur. Ac tunc ſi intra tres menſes id non compleverint, contra eos, tamquam contra Apoſtatas agi poſſit; niſi in ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, intra quod ſe debebat ad hujuſmodi Monaſteria, ſive loca traſtuliſſe, eoque caſu, non prius contra eos agi liceat, quam dicta tempora ſint elapſa.

Fugitivi non recipiuntur a Prælatis invitis.

§. 13. Ac Congregationis hujuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi in illis præſentibus ſpecialiter & expreſſe derogetur, ad recipiendos Monacos, qui alias ab eorum propriis Monaſteriis, abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerunt, a quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Translati juxta ordinationem Capituli ad alia loca Ordinis eorum locorum professi censeantur.

§ 14. Illi vero ex eiſdem Monacis, quos de Prioratibus, in quibus profeſſi fuerunt, aut Monaſteriis, ſive locis, ad alia dictę Congregationis Monaſteria, ſive loca juxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut alias pro Conventualibus quomodolibet, ex tunc ab ipſis Prioribus, Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti extiterint, aliorum Monaſteriorum, locorumque, quamdiu ibi ſteterint, Monaci & ſuppoſiti reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent.

Loca & personæ omnibus præeminentiis gaudeant, si d. Congreg. institutis non obstant.

§. 15. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonę, quibuſcumque eis a dicta Sede, vel alias qualitercumque conceſſis, ac de jure, ſeu conſuetudine debitis juribus, prǽeminentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant, & utantur, dummodo illa præmiſſis, & aliis dictæ Congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Loca non unum alteri, subjecta esse censeantur, sed ad invicem suffragentur.

§. 16. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum, ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus, ea viciſſitudinis adminiculo copulata, ſub felici dictæ de novo erectæ Congregationis regimine, ſibi uniformi Regularis obſervantiæ greſſu, invicem ſuffragentur.

Monasteria conferantur Prælatis Ordinis, a Capitulo generali, vel ab

§. 17. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc Sancti Michaelis ſunt, & pro tempore erunt etiam unita Eremi, et Sancti Michaelis Congregationi de novo erectę hujuſmodi, per Prælatos dumtaxat ejuſrum, & Prioratuum hujuſmodi, alias ſecundum conſuetudines, ordinationes, & ſtatuta prædicta, eligere, ſeu nominare, & ad eorum beneplacitum taliter electos, ſeu nominatos a regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præfuerunt, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere.

Prælatiq. sic electi absque alia Sedis Apostolicæ dispensatione Monasteriis præsint, & tam in spiritualibus quā temporalibus ea gubernent.

§. 18. Præfati ſic electi, ſeu nominati, abſque alicujus dictæ Sedis, vel alterius proviſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc, quod eis munus benedictionis impendatur, ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quę ſic electi, vel nominati fuerint, præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, ac temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent.

Et loco absentium Prælatorum, alii sub stituuntur a Capitulo, vel Gen., ut sup.

§. 19. Et ſi contingat Prælatos dictæ de novo erectæ Congregationis, a Monaſteriis, & prioratibus, ad quę ut præmittitur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, idque pro dictorum Congregationis, & Monacorum, ac illorum præſentium & futurorum Monaſteriorum, ac Prioratuum conſervatione, & ſtatu proſpero, & felici, quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum, ex eius abſentia damna ſubſtineat, alius qui Monaſterium, ſeu Prioratum ipſum regat, & gubernet, durante abſentia hujuſmodi deputetur, utile videatur, & expediat, quod quotiens id contigerit, Capitulum, ſeu Generalis cum deputatis hujuſmodi, alias juxta eorum conſuetudines, & ſtatuta, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterii, ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentia carentis, in ſpiritualibus, & temporalibus, dicta abſentia durante, alteri committere libere, & licite poſſint.

Loca & Monasteria Congreg. in commendam titulum, aut pensionaliter dari non possunt.

§. 20. Et quod aliquod ex dictis Monaſteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ de novo erectæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam motu ſimili, & cum reſervationibus ac quibuſcumque derogatoriis, per quas effectus pręſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, clauſulis, conceſſas hactenus, & in poſterum concedendas per aliquem ex dictæ de novo erectæ Congregationis, vel extra eam, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis ſit, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel

omnium collatio libere ad Prælatos Ordinis pertinet.

[illegible] neficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum locorum dictæ de novo erectæ Congregationis, communiter vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni Apoſtolicę generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, expectativis, aut proviſionibus, ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis, facultatibus, ſeu indultis, de conferendis Beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſvis perſonis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in antea concedendis, quomodolibet cadant, ſeu comprehendantur ſed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, & diſpoſitio, illorum occurente vacatione, præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conventus prefatos, libere, & abſque aliquo præfatæ Sedis præventionis impedimento pertineant, & ſpectent. Ac de beneficiis ipſis, nullus alius quam Abbates, ſeu Priores, & Conventus predicti, quorumcumque facultatum, & indultorum ſibi a Sede, vel Legatis præfatis, qualitercumque, & ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis; etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore, vel prætextu diſponere valeat quoquo modo. Ac omnes & ſingulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujuſmodi, facultateſque, & indulta ſuper collationibus Beneficiorum Eccleſiaſticorum, vacantium ſeu vacaturorum, quibuſvis etiam, ut præfertur, qualificatis perſonis, & cum prędictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper habiti pro tempore etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras & pœnas in ſe continentes, quod beneficia ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prędictorum reſpective ſpectantia hujuſmodi, ac tutum id, & quicquid in [illegible] vero præſentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & poſtquam ad eorum notitiam devenerint, a præmiſſis injuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, a qua, preterquam in mortis articulo conſtituti, niſi a Sede præfata, abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Monaci a Congr. nullo prætextu divertantur &c.

§. 23. Ac nullę Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ, quacumque auctoritate, vel dignitate prædictæ aliquem ex Prælatis, vel Monacis Congregationis prædictæ, obſequiorum, vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum prętextu, etiam ſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis cauſa, etiam arctioris vitę, Ordinis vel obſervantiæ, a dicta de novo erecta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere, & penes ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi Prelato, vel Monaco, & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat, abſque conſenſu Capituli, ſeu Generalis, vel majoris partis Viſitatorum de novo erectę Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentium, quod ſi recipientes prefati infra tres dies, poſtquam eis præſentes innotuerint, Prælatum ſeu Monacum, extra ipſam de novo erectam Congregationem exiſtentem hujuſmodi, eidem de novo erectę Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel a ſe realiter non abiecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo, a qua, niſi in mortis articulo, aut a Sede prædicta abſolvi non poſſint.

Vagantes extra clauſtra, a Generali, & Prælatis Ordinis coerceantur, quibuſcumque non obſtantibus.

§. 24. Generalis autem Ordinis, ac Abbates, & Priores de novo erectæ Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes & ſingulos ejuſdem de novo erectæ Congregationis Monacos ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, et qui, habita licentia conditionem eis impoſitam non impleverint, aut lapſo licentiæ termino, ad proprium Monaſterium non redierint, vel alia loca, ſeu Monaſteria, abſque ſpeciali Apoſtolico privilegio pręſentibus deroganti, aut Superiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium ſervitiis in Romana Curia, vel extra eam, ſe addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Cappellanatus obtinue-

gregationis Monaſteria, Prioratus, et loca, etiam quæ in poſterum eidem de novo erectę Congregationi quandocumque uniri vel incorporari, ſeu ſubiici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque et ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, et locorum præſentium et futurorum, Eccleſias, Cappellas, etiam ſi ipſis cura immineat animarum, oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ędificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, ſylvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prędia, poſſeſſiones, et bona quęcumque, quæ in præſenti ſunt, et in futurum erunt dictę de novo erectę Congregationis, et quæ omnia et ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, et quantitates hic habere volumus pro ſufficienter expreſſis, a quorumcumque Legatorum, etiam de latere, et Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, et quorumvis Officialium Romanæ Eccleſię, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, et aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum quavis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, et correctione, ita quod in dictam de novo erectam Congregationem, vel ejus ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Monacis converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum. Necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus ſeu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione, quomodolibet directe vel indirecte, proferre ſeu promulgare non poſſint, prorſus eximimus & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem B. Petri, & Sedis ejuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione, ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum unius uncię auri, per eamdem de

§.26. Volumus inſuper, quod dictę de novo erectæ Congregationis Prælati, vel Monaci, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quovis negocio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda, ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas civitatem, & diœceſim trahi, & ad quævis Concilia Generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quovis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum vel Laicarum perſonarum, cujuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquam ad ipſius de novo erectę Congregationis Capitulum celebrandum, aut alias, juxta eorum ordinationes, ire, vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inviti, minime teneantur. Seu quod in eorum locis, Miſſę, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ civiles, vel criminales, proceſſiones convocentur, aut Synodus, Conventus, ſeu quævis Congregationes, tam Eccleſiaſticarum quam Laicarum perſonarum fiant, ſive quod hujuſmodi de novo erectæ Congregationis loca, ad uſum Hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, Laicarum perſonarum deputentur, adſtringi ſeu compelli nullo modo poſſint.

Prælati & Monaci non cogantur intereſſe Conciliis, funeralibus proceſſionibus &c. Vide Concil. Trid. Seſ. 25 c. 12. & 13.

§.27. Teſtimonia vero Prælatorum, Monacorum, Converſorum, Commiſſorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in cauſis ipſorum civilibus, & criminalibus, in judicio & extra, legitima ſeu juridica ſint.

Teſtimonia Patrum in eorum cauſis legitima ſunt.

§.28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales civitatum, terrarum, caſtrorum, & diœceſum diverſorum, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, Cappellis, Eccleſiis, manualibus, grangiis, caſtris, poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis & Monacis ipſius Congregationis, gabellas, talleas, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliaſve onera ſeu gravamina infer-

Exemptio ab impoſitionibus ſæcularium.

Digitized by Google

de jure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque, aut ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prętendentur quomodolibet in futurum.

Exemptio pro relictis & legatis Ordini.

§.30. Etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, ſeu alias quacumque occaſione, conceſſis & concedendis, quomodolibet teneantur.

Exemptio ab impoſitionibus Sedis Apoſtolicæ.

§.31. Ipſaque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, grangiæ, poſſeſſiones & bona, ac Prælati, Monaci, & perſonę de novo erectæ Congregationis ejuſdem, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritativo ſubſidio; aut quocumque reali aut perſonali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeantur, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, indictis.

Cenſibus &c. occaſione viſitationis.

§.32. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubjectionis, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſvis perſonis, hactenus debitis, quę nos eidem Congregationi, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, gratioſe remittimus, & in futurum debendis, illorumque ſolutione, præſtationeque ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta, atque immunia, ita quod ad illorum præſtationem, vel ſolutionem per quoſcumque, & quarumvis etiam literarum Apoſtolicarum vigore cogi, aut alias deſuper inquietari nequeant.

Exemptio omnium poſſeſſionum, quas colit ipſa Congregatio.

§.33. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt, Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum de novo erectę Congregationis hujuſmodi, quæ illius Prælati, Monaci, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata alia jura exigere, vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

Monaci ſuccedunt in hæreditatibus pro eorum Monaſteriis.

§.34. Et quod de novo erectæ Congregationis hujuſmodi Monaſteria & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per medias perſonas, Monacorum, aut alias

Intellige niſi Papa vel Ordinarius aliter jubeat ex Concil. Trid. Seſſ. 22.c.12.

lum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus & ordinamus, quod ſi contingat Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſive loca de novo erectæ Congregationis hujuſmodi conſiſtunt, eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius de novo erectæ Congregationis Prælati, Monaci, Converſi, Commiſſi, Novitii, & Capellani, necnon Laici intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum, pro tempore habitantes, a præfatę de novo erectæ Congregationis Monacis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina officia audire, & eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique Monaci ſic deputati, illa celebrare & miniſtrare.

Sacros Ordines Monaci recipiunt a quocumque Antiſtite, abſque alio examine ad ſolā præſentationem Prælatorum Ordinis.

Hoc revocavit Concil. Trid. Seſſ. 23. cap. 12.

§.37. Et quod ejuſdem de novo erectæ Congregationis Monaci, præſentes & futuri, omnes etiam ſacros ordines, ad quos per eorum ſuperiores præſentati fuerint, a quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente recipere, & hujuſmodi Antiſtitem, in hujuſmodi Congregationis Monaſteriis & locis dumtaxat adnotare, ipſe Antiſtes, Monacos dictæ de novo erectæ Congregationis, a ſuis Superioribus ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate, abſque aliqua licentia & contradictione Diœceſani, & abſque eo quod aliquod alias illis propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen a jure temporibus ordinare, Miſſas ibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

Generalis & Prælati auctoritas diſpenſandi cū ſuis Monacis.

§.38. Necnon, quod Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælati de novo erectæ Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentes, in omnibus caſibus, in quibus de jure communi, Prælatis & Monacis dictæ de novo erectę Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria, cum eis auctoritate prędicta diſpenſare, ejuſque licentiam & auctoritatem concedere.

Religioſos omnes ad Ordinem admittendi &c.

§.39. Ac perſonas volentes eidem de novo erectæ Congregationi ſociari, etiam ſi Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante, ac proba-

tio-

Digitized by Google

impendere, eoſque etiam ad probationem recipere, ita tamen quod ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eamdem ipſo facto reincidant.

Monaci, confeſſiones omnium audire, & abſolvare, & Vota commutare poſſunt.

§.40. Et cum ſæpe contingat, quod ob ſingularem devotionem, quod nonnullę perſonæ ad Monacos hujuſmodi de novo erectę Congregationis gerunt, ad eoſdem Monacos, pro eorum ſalute animarum recurrant, ejuſdem de novo erectæ Congregationis Prælatis, ſive Monacis, a ſuis ſuperioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quod perſonas ipſas accedentes, audire, ac perſonæ ipſę, eis abſque alia ſuperiorum ſuorum licentia confiteri, Necnon dictis Prælatis, ſive Monacis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia & ſatiſfactione prçviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peccatis dictæ Sedi non reſervatis, & a quibuſcumque ſuſpenſionum excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas a jure, vel ab homine latis incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſolvere. Et vota per eos, pro tempore emiſſa, in omnibus & ſingulis caſibus, locorum ordinariis, etiam per Synodales, ſeu Provinciales conſtitutiones reſervatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem voventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus, ſuper quibus eſſet Sedes præfata merito conſulenda. Ipſiſque confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad prçfatos Monacos, ob hujuſmodi devotionem reccurrent, Euchariſtiæ ſacramentum miniſtrare libere poſſint.

Patres non ſunt excommunicati, niſi ſpecialiter denuncientur.

§.41. Necnon Prçlatis, Monacis, & perſonis Congregationis hujuſmodi, quocumque nomine cenſeantur; ne propter participationem, etiam in divinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, a jure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis, cenſuræ, aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denunciati.

Prælati cum Monachis ex legitima cauſa poſſunt diſpenſare a recitatione Officii divini.

§.42. Ac quod illi ex prçfatis Monacis, qui adeo Monaſteriorum ſuorum officiis occupati ſunt, ut in Choro intereſſe, ac divinum officium vix ſine labore & tædio dicere, ac ipſa eis, ratione officiorum hujuſmodi, incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hu- [...] Monaſteriis de novo erectę Congregationis hujuſmodi, præſentibus & futuris, ſuam poſſint eligere ſepulturam, ſalvo tamen jure illarum Eccleſiarum, a quibus ipſorum decedentium corpora aſſumuntur.

[...] excommunicatis aut publicis uſurariis datur.

Facultas Prçlatorum contractum ineundi ſuper Monaſteriis novæ erectæ Congregationis.

§.44. Necnon Generali Ordinis & Abbatibus, Prioribus vel Prçlatis, aut aliis per Congregationem de novo erectam hujuſmodi, ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, ſeu receptionibus Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro ipſa de novo erecta Congregatione faciendis, cum Prçlatis & perſonis, Monaſteria ſeu beneficia hujuſmodi per eos obtenta, in Congregationis hujuſmodi, ſeu alicujus illius particularis Monaſterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſſe prohibita cenſerentur, inire, ac Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque conventionibus & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſiverunt, retinere, ipſaque conventiones, & pacta obſervare, abſque eo quod aliquam ſimoniæ labem incurrant, libere, & licite valeant.

Defectus in iis intercedentis validitati non præjudicant.

§.45. Et quandocumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, a quocumque, cujuſcumque dignitatis, conditionis, gradus, ſeu ſtatus fuerit, ex negligentia vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa, ſcienter vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi, prçjudicium generetur; ſed ea omnia & ſingula, in ſuis robore & firmitate permaneant.

Privilegia hujus Congregationis revocata non cenſentur per quaſcumque S. A. diſpoſitiones niſi ſpecialiter facta mentione.

§.46. Ac quod deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, ſub quibuſcumque verborum formis, & tenoribus, aut clauſulis derogatoriis, etiam ſi illæ motu & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem de novo erectę Congregationi, pro tempore concedentur exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet revocari, caſſari, et annullari cenſeantur, ſeu quibuſvis in eis contentis particulis aut clauſulis derogari

Va-

Digitized by Google

illa revocare, caſſare, ſeu annullare. Ac tunc demum urgens, ſufficiens, & rationabilis, propter quam derogatio, revocatio, caſſatio, & annullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes quæcumque, ſi quas aliter quam ut præfertur, a quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit, ac quæcumque exinde ſecuta nullius ſint roboris, vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, & integro robore duraturis. Et quod per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum, de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, ſive locis Eccleſiaſticis, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem, in genere vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis vel expreſſionibus, de cetero forſan faciendis, nullum dictæ de novo erectæ Congregationi, ſuper unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac per infraſcriptas conſtitutiones factarum unionum confirmationibus, per nos & Sedem prędictam, eidem de novo erectæ Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, prejudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam poſt revocationes, caſſationes, & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſę perſiſtant in omnibus & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulas, aliqua revocatio, annullatio, vel caſſatio nullatenus emanaſſent. Niſi dum & quando ipſæ ſuper unionibus, illarum confirmationibus, vel appropriationibus, ſeu donationibus confectę literę, in revocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi, de verbo ad verbum infererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa & individua, de ipſis Monaſteriis, & locis ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia in mortis articulo Patribus danda a Cōfeſſoribus.

§.47. Necnon Generali, vel Abbatibus, Prioribus, Monacis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis, præſentibus & futuris, Congregationis de novo erectæ hujuſmodi,

de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam Congregationis hujuſmodi perſonis, prout ad illas pertinuerit, per ſe, vel alium faciendam injungant, quam illi facere, prout potuerint omnino teneantur. Quodque ſinguli ex eiſdem perſonis Clericis, quamprimum conceſſione abſolutionis hujuſmodi gaudere voluerint, ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, cum Litaniis, & Orationibus conſuetis; Converſi vero & Commiſſi, aut qui præfatos Pſalmos dicere commode non potuerint, quinquageſies orationem Dominicam, & totiens ſalutationem Angelicam, ſingulis hebdomadis, recitare, idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiam ſi totidem plus minuſve, ex alia quavis cauſa eos dixiſſe, & dicere oportere contingeret, proſequi & complere teneantur. Occurrente vero impedimento prædicto, & poſtea ceſſante, quamprimum poterunt commode impoſitionem hujuſmodi reficiant & adimpleant.

Aliæ Indulgentiæ pro perſonis Ordinis.

§.48. Necnon, quod diebus quibus nonnullæ Urbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis a Chriſti fidelibus viſitari ſolent, quinque altaria Eccleſiæ Monaſterii, ſeu alterius loci Congregationis hujuſmodi, ubi ſingulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, ſi tot ibi non fuerint, devote viſitando, ſemelque pſalmum, incipientem Miſerere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici ſtatu ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indulgentias & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ipſas Urbis Eccleſias tunc perſonaliter viſitarent, Si vero aliquis ex perſonis Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, pro ipſius Congreg. negotiis, aut aliis legitimis cauſis, extra propria Monaſteria moram traxerint, ubicumque commodius poterunt totidem altaria in quacumque Eccleſia dictos Pſalmos, apud quodlibet ex dictis altaribus, recitare, ut præmittitur, viſitaverint; & ſi Converſi ſive Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter orationem Dominicam, & totidem ſalutationem Angelicam apud quodlibet altare hujuſmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam conſequantur.

Sacerdotes itinerātes ante diem celebrare poſſunt

§.49. Quodque hujuſmodi de novo erectæ Congregationis Sacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente, ante diem, & uſque ad nonam incluſive miſſam celebrare.

§.50. Quod-

Digitized by Google

ctoritate appoſiti, clauſis januis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, divina officia audire libere & licite valeant, auctoritate, & tenore præmiſſis, de ſpecialis dono gratiæ, concedimus pariter & indulgemus.

Conſervatores, qui eligi poſſint ab Ordine, & quæ ſit eorum juriſdictio.

§. 52. Volumus autem, quod univerſæ & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſint, dum & quotiens pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Monacorum Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitime requiſiti ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſervatoriarum nuncupatarum S. Michaelis de novo erectæ Congregationi hujuſmodi, vel ejus Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus contra illis inferentes moleſtias, injurias, gravamina, atque damna, conceſſarum hactenus, & in poſterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per ſe vel alios, alias juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi conſervatoriæ literæ eis a principio directe, eiſque ut quamvis alias conſervatores eſſe non poſſent, illas exequerentur expreſſe mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Deputatio executorum hujus Bullæ, & contentorum in ea.

§. 53. Quocirca dilectis filiis Sanctæ Mariæ Florentinæ, & Sancti Georgii Majoris Venetiarum, ac Sancti Juliani de Arimino Monaſteriorum Abbatibus, necnon Subdecano Eccleſię Florentinę, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel tres, aut duo, vel unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, pręſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quotieſcumque pro parte Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum perſonarum Congregationis de novo erectę hujuſmodi fuerint ſuper hoc requiſiti, ſolemniter publicantes, ipſiſque Generali, Viſitatoribus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & perſonis in præmiſſis efficacis defenſionis pręſidio aſſiſtentes, faciant eos, præſentibus literis, & in eis contentis privilegiis pacifice gaudere, non permittentes eos ſuper illis, ſeu alias contra pręſentium literarum tenorem per quoſcumque quomodolibet indebite impediri, ſeu etiam moleſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſq; fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenus, & in poſterum concedendis, quibus omnibus, etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quęvis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia, ac poteſtate, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, &c. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Prioratibus, & Monaſteriis & unitis, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus, ſpeciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque, ad Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia unita hujuſmodi, volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad eſſecutionem Prioratuum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generali, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam et expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Beneficiorum unitorum cura & ſervitium non prętermittatur.

§. 55. Volumus autem, quod Prioratus et alia beneficia unita hujuſmodi, debitis propterea non fraudentur obſequiis,

 & ani-

Digitized by Google

... torum d. Capituli generalis.

prædictarum talis eſt.

Congregatio Eremi Camaldulenſis fit una, & vocetur Congregatio ſacræ Eremi.

§. 56. IN primis tam Apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, quam totius Capituli noſtri poteſtate, ordinamus, ſtatuimus, et deliberamus, quod Camalduleoſis Eremi ſit una Congregatio, quæ loca omnia, tam Eremitarum, quam Obſervantium, et Conveotualium, ad ipſam pertinentium complectatur, voceturque Congregatio Sacræ Eremi Camaldulenſis.

Monaſteriorum unitorum numeratio.

§.57. Deinde ex hac Congregatione, & alia ejuſdem Ordinis Sancti Michaelis de Murano fiat unum corpus, & una nova erigatur Congregatio, in qua univerſa noſtræ Religionis loca Eremitarum, Obſervantium, Conventualium, & Monialium comprehendantur, quæ Sacræ Eremi Camaldulenſis, & Sancti Michaelis de Murano Congregatio nuncupetur. In ea vero particularius infraſcripta priocipaliora loca cum inferioribus ſibi annectendis, & oniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

Eremus Aretina.

§. 58. Sacra Camaldulenſis Eremus Aretinenſis diœceſis dicti Ordinis, cum ſuis annexis, cui perpetuo unimus hoſpitale Sancti Fridiani de Piſis dictum Sancti Martini, cujus quinquaginta, ac Prioratum Sancti Sabini de Chio, prope Caſtellionem Aretinenſem, cujus etiam quinquaginta; nec non Monaſterium Sancti Andreæ de Puteo cujus viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinenſis diœceſis, cujus quatuordecim; Et Monaſterium Inſulæ cum ſuis annexis Imolenſis, ſeu alterius diœceſis, cujus centum; ac Monaſterium de Typhi, in val de Capreſe cujus quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cujus vigintiquinque; & Prioratum Anguæ Feſulanenſis diœceſis, cujus decem; ac Prioratum de Pratalea Feſulanenſis diœceſis, cujus ſex; ac Prioratum de Planetudo, cujus ſeptuaginta, ac Prioratum de Valiala, cujus duodecim.

S. Michaelis de Murano cum ſuis annexis.

§. 59 Monaſterium Sancti Michaelis de Murano, Torcellanenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum Sancti Martini de Opitergio, ſive de Uderzo, cujus centum; & Monaſterium Sanctæ Mariæ de Lemo in Iſtria, cujus vigintique; ac Prioratum Camaldulini de Verona, cujus ſeptuaginta.

S. Mattiæ de Murano cum ſuis annexis.

§. 60. Prioratum Sancti Matthiæ de Murano apud Venetias cum ſuis annexis,

S. Salvatoris de Forolivio cum ſuis annexis.

§.63. Ac Prioratum S. Salvatoris de Forolivio, cum ſuis annexis; cui unimus Prioratum S. Mariæ de Scardavilla, cujus quinquaginta; & Prioratum S. Petri de Cæſeoa, cujus ſeptuaginta; ac Prioratum Montis Calvarii, una cum Prioratu S. Mariæ de Fontana, ambo de Caſtracaro uniti, quorum viginti; & Prioratum de Prodaoo io agro Cæſenati, cujus viginti.

S. Jo: Bapt. de Faventia cum ſuis annexis.

§.64. Et Prioratum S. Joannis Baptiſtæ de Faventia, cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum S Joannis Baptiſtæ de Bagnacaballo, cujus centum; & Prioratum S. Joannis Evangeliſtæ de Ricco, cujus quindecim; ac Prioratum S. Damiani de Bononia, cujus ſexaginta.

S. Romualdi de Val de Caſtro cum ſuis annexis.

§.65. Ac Monaſterium S. Romualdi de val de Caſtro, cum ſuis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum de Podiocuppo, cujus quadraginta; & Prioratum S. Georgii, cujus duodecim, ac Prioratum de le Parelle, cujus decem, ac Eremum dictam la Quadrigaria, cujus quatuor.

S. Mariæ Angelorum Florentiæ cum ſuis annexis.

§.66. Et Prioratum S. Mariæ de Angelis Florentiæ, cum omnibus ſuis annexis, cui unimus Prioratum S. Agathæ de Valdechiano in monte S. Sabini, una cum Prioratu S. Criſtophori, & S. Luciæ prope montem S. Sabini illi unito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulleranenſis diœceſis, cujus quadraginta; & Prioratum S. Viriani Aretinenſis diœceſis, cujus ſexaginta.

S. Benedicti extra muros Florent. cum ſuis annexis.

§.67. Et Prioratum S. Benedicti extra muros Florentiæ, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium S. Jucundæ Lucanenſis diœceſis, cujus octuaginta; & Monaſterium de Cintogia dictæ diœceſis, cujus quinquaginta; & Prioratum Urticajæ Feſulanenſis diœceſis, cujus triginta; & Prioratum S. Cipriani Vlteranenſis diœceſis, cujus vigintiquinque; ac Monaſterium de Caſtigneto Piſanenſis diœceſis, cujus tredecim; & Monaſterium de monte Muro Florentinenſis vel Feſulanenſis diœceſis, cujus vigintiquinque; ac Monaſterium de Titiano, Aretinenſis vel Sarſinatenſis diœceſis, cujus octuaginta.

S. Mariæ de Monte Cornaro.

§.68. Ac Monaſterium S. Felicis in Platea Florentinenſis, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium montis Gornarii prope Balneum S. Mariæ, cujus octuaginta.

S. Muſtiolæ ſive Roſæ.

§.69. Et Monaſterium de la Roſa Senenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui uni-

exiſtit, cujus quadraginta.

S. Severi de Peruſia.

§.72. Et Monaſterium S. Severi de Peruſia, cum Prioratu S. Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus unimus Prioratum S. Antonii de Tuderto, cujus vigintiquinque; ac Prioratum S. Angeli dictum il Maſſaccio, cujus centum.

S. Hippolyti de Faventia.

§.73. Et Monaſterium S. Hyppoliti de Faventia, cum ſuis annexis, & manualibus, cui unimus Eccleſiam S. Andreæ, & S. Laurentii ejuſdem Monaſterii manuales, cujus octuaginta; ac Prioratum dictum de Feracciano Forolivienſis diœceſis, cujus centum; ac Prioratum S. Mariæ Camaldulini prope Forolivium, cujus triginta; ac locum S. Mauri de Solarolo Faventinenſis diœceſis, cujus quinquaginta.

Abbatiæ de Monte Chriſti

§.74. Et Monaſterium de Monte Chriſto in Inſula prope Sardiniam, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium S. Trinitatis in Sardinia, Eccleſiam S. Petri in Seano, S. Nicolai de Trulla, S. Mariæ, & S. Eugeniæ in Samnar, S. Michaelis & Laurentii in Vavaci, S. Mariæ, & Joannis in Altaſar, S. Mariæ in Contra, S. Joannis, & Simonis in Salvener, S. Pauli in Controli, S. Petri in Olim Eremitarum, in Elba inſula, locus in Capolinari, & omnia alia noſtri Ordinis loca, quæ in Corſica, Sardinia, Plumbino, & aliis circumjacentibus terris reperirentur, quorum inſimul fructus, redditus, & proventus quinquaginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt.

Quorum locorum annexio & incorporatio facta cenſeantur, dum ea vacant.

§.75. Quæ omnia ſupradicta loca ſi quovis modo vacant, alioquin per ceſſum vel deceſſum, aut aliam quamvis dimiſſionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumvis ea obtinentium unita, annexa, & incorporata perpetuo ſint & eſſe intelligantur.

Et in eis monaſticæ diſciplinæ Obſervantia ſervetur.

§.76. Et hæc quidem principaliora decem & ſeptem loca, tamquam magis idonea, in quibus juxta monaſticam diſciplinam regularis vita conſtitui & obſervari valeat, eligimus, inſtituimus, & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter ſupra expreſſum eſt, ea ratione annectimus, ut eum Monacis ſimul pluribus alimenta ſuppeditare abunde valeant, & per ſocialem vitam atque cœnobiticam inſtitutionem perfectius cuſtodiatur Obſervantiæ rigor.

Monialium pauperti ſubventioni, &c.

§.77. Quoniam vero, & de Monialium dicti noſtri Ord. locis, quibus omnia hujuſmodi de novo erectæ Congregationis pri-

...nialibus de Boldrona.

de Florentia, Prioratum Sancti Viriani acquiſiverit, annuam ſimiliter trigiuta florenorum penſionem Monialibus noſtri Ordinis de Boldrona perſolvat.

Flor. 25. Monialibus Sanctæ Trinitatis de Faventia.

§.80. Quando iterum Monaſterium S. Hippolyti de Faventia, locum S. Mauri de Solarolo poſſederit, penſionem annuam vigintiquinque florenorum Monialibus Monaſterii S. Trinitatis de Faventia perſolvat.

Penſioneſque iſtæ perpetuæ ſint.

§.81. Quas quidem penſiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum præfatis Monialibus perſolvi, & nulla ratione, neque a Capitulis noſtri Ordinis, neque a præſenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuſlibet impediri poſſe ſtatuimus.

Beneficia prædicta nemini ad vitam cōferantur.

§.82. Item ſtatuimus, & ordinamus nullum de cetero noſtri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex unitis ſupra nominatis, aut uniendis, poſſe cuiquam, vel in ipſo Ordine noſtro, vel extra exiſtenti, ad vitam conferri, neque a moderno, neque a ſucceſſoribus ſuis Generalibus, neque ab Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis noſtri, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et ut quod nemo, qui Camaldulenſis Ordinis ſit, beneficium aliquod, ſive dignitatem ad vitam ſuſcipere valeat: Sed in ſuperius prænominatis locis principalioribus, per ceſſum vel deceſſum eorum, qui loca ipſa nunc tenent, Annuales Priores, vel Abbates, aut Rectores inſtituantur, vitaque regularis & Obſervantia cuſtodiatur: Minora vero in vacationis quandocumque eventum, majoribus ordine ſupra expreſſo unita ſint, ut præfertur, hoc declarato, ut in illis pari ratione nemo poſſit, niſi annualem adminiſtrationem habere.

Onera in eis impleantur.

§.83. Hac tamen lege, quod loca quæcumque, quæ ſic applicari contigerit, debitis ſibi non fraudentur obſequiis, ſed per Prælatos Monaſteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa onera conſueta & officia impleantur.

Prælati de fructibus annexorum rationem reddant ut hic.

§.84. Obligenturque Prelati antedicti, qui perpetui ſunt, de fructibus hujuſmodi annexorum, Viſitatoribus, per Obſervantes & Eremitas deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac proventibus, illud diſponi debeat, quod per Definitores Capituli Obſervantium fuerit ordinatum. Ex nunc, Sedis Apoſtolicæ beneplacito præmiſſo, decernentes, ut quicquid ſuper collatione beneficiorum, & locorum Ordinis noſtri, aliter a quocum-

Digitized by Google

ipſo, adjungendi.

Cedentes loca in eorum Abbates, & Priores præfici poſſint ad vitam, ceteri vero nequaquam.

§ 86. Et nihilominus Generalis ipſe, & Eremitarum Capitulum, qui ſic viventes cedere voluerint, in eorumdem locorum, Abbates, aut Priores, ſecundum loci qualitatem, per annum præficere poſſint, qui quidem annus toto tempore vitæ ejus, qui ſic præfectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter obſervari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis noſtri, qui nunc in commenda ſunt, in titulum habere procuraverint, ſcilicet, titulo atque adminiſtrationi locorum, quæ ſic habuerint in favorem Congregationis in prædictorum manibus cedentes, per eoſdem, in Priores, aut Abbates eorumdem locorum per annum præfici poſſint, qui annus donec vita illi ſupererit, non finiatur. Nullum autem alium noſtri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem ad vitam, aut ad annum tota vita duraturum præfici poſſe volumus.

Loca quæ ſūt extra Congregationem cum primum vacant, Congregationi aggregentur.

§.87. Item ſtatuimus, & ordinamus, ut Monaſteria & beneficia, ac loca, omnia & ſingula noſtri Ordinis Camaldulenſis, quę modo extra hanc Congregationem, ſive in Ordine ſint, ſive extra Ordinem, per quoſcumque, cujuſcumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primum per ceſſum vel deceſſum illa obtinentium vacaverint, aut illorum commendæ ceſſaverint, ad Ordinem noſtrum effectualiter revertantur, & Congregationi de novo erectæ hujuſmodi pleno jure, & cum effectu aggregentur.

Generalis Ordinis, d. Congregationis caput ſit.

§.88. Locorum autem omnium, qui nunc in noſtro Ordine ſunt, aut in futurum erunt, ſive in hac Congregatione in præſentiarum ſunt, ſive illi in poſterum aggregabuntur, ſive etiam extra Congregationem ſint, totius ſcilicet Camaldulenſis Religionis caput, Generalis cenſeatur, de anno in annum prout inferius dicetur eligendus.

Prior Eremi teneat pri.. ū locum poſt Gener.

§.89. Eremi autem Prior propter loci illius dignitatem, poſt Generalem, ſupra omnes alios Ordinis Abbates, & Priores, ſemper locum habeat.

Generalis eligatur de Conventualibus viſitet totumOrdinem & habeat collectas.

§.90. Modus autem nominandi, ac eligendi Ordinis noſtri Generalem talis ſit. Ut eligatur & deputetur ſolum de numero Obſervantium ſeu Cœnobitarum, ſive Eremitarum, & non Conventualium, ſiatque ejus electio de anno in annum in Capitulo Obſervantium, ſecundum eumdem modum, & formam, quæ ſervari conſuevit in electione Vicarii dictæ Congregatio-

mam qua eliguntur, aut eligentur ceteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano ſunt, aut in futurum erunt.

Prior Eremi in Eremo ſemper commorari debet.

§.92. Ipſeque Sacræ Eremi Prior, pro tempore ſui officii in Eremo commoretur, vitamque totaliter ducat Eremiticam, non ſecus ac ceteri omnes Eremitæ, quos non minus exemplo, quam doctrina inſtruere debet. Hoc enim in Regula Beati Benedicti, Prioris officium eſſe legimus.

Petro nunc Eremi Priore ac Generali Ordinis decedente, Vicarius S. Michaelis vices Gener. ſupplet, & Prior Eremi, ſtatim ab ejus Capit. eligatur duraturus uſq. ad Cap. Obſervantium a quo ſingulis annis eligatur.

§.93. Quoniam vero in obitu, aut ceſſione ejuſdem Petri Delfini, moderni Prioris Eremi, & Ordinis Generalis, non ſtatim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente, uſque ad immediate poſt futurum Capitulum, ille qui pro tempore Congregationis Sancti Michaelis Vicarius eſſe reperiretur, ſuppleat vices Generalis. Prior autem Eremi, pro illa dumtaxat vice, a Capitulo Eremi ſtatim eligatur, duraturus uſque ad proximum futurum Capitulum Obſervantium, in quo poſtea de anno in annum eligetur, ut prẹfertur.

Generalis futurus duos eligat Vicarios.

§.94. Item ordinamus ac definimus, ut qui poſt ceſſum aut deceſſum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligetur, debeat ſibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimine & gubernatione.

Unum ſuper Conventuales de anno in annum, & de numero Conventualium Prælatorum.

§.95. Unum quidem ſuper omnes Conventuales univerſalem Vicarium, qui ſuper Obſervantes Cœnobitas, & Eremitas, & ſuper Moniales nullum jus habere poſſit: Eligaturque de anno in annum ab ipſo Ordinis Generale, cum conſenſu Eremitarum, & cum conſilio aliquorum Ordinis noſtri Prẹlatorum, de numero ſolum Conventualium Prælatorum. Qui & uſque ad triennium confirmari, & infra annum revocari ad nutum Generalis, & Capituli Eremitarum poſſit. Cui ſecundum quod eiſdem Generali & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, de competenti ſalario provideatur, ut munus ſuum implere commode valeat.

Alterum ſuper Obſervantes Cœnobitas Eremitas, & Moniales, de numero Prælatorum Obſervantiū.

§.96. Pro regimine autem Obſervantium Cœnobitarum, & Eremitarum, ac Monialium, unum aut plures Vicarios, univerſales aut particulares, quando & quotiens opportunum cenſebit, ipſe ſolus Generalis eligere, & confirmare, ac revocare poſſit. Neminem tamen, niſi de numero Prælatorum Obſervantium noſtri Ordinis poſſit in Vicarium ſupra Obſervantes, aut Moniales eligere.

§.97. Pro

Digitized by Google

quæ ad regimen, tam ſpirituale quam temporale Obſervantium, tam Cœnobitarum, quam Eremitarum, atque Monialium pertinere videbitur.

Alterum fit Capitulum generale celebrandum, quando & ubi Generali, & Eremi Capitulo videbitur, in quo tractentur neceſſaria pro totius Ordinis reformatione & utilitate.

§.99. Alterum vero Capitulum, quamdiu in noſtro Ordine Conventuales eſſe contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando quotiens, & ubi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, in quo conveniant omnes, qui in Generalibus noſtri Ordinis Capitulis vocem habere conſueverunt. Et per ſex definitores, quorum duo ſint Eremitæ, ſive Sacerdotes, ſive non, a Capitulo Eremi eligendi, duo de numero Obſervantium, & duo de numero Conventualium, ab omnibus vocem in eodem Capitulo habentibus deputandi. Una cum Præſidente, qui ſemper ſit, Ordinis Generalis, aut localis ejus Eremi Prior Ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformationem, incrementum, atque utilitatem opportuna exiſtimabuntur.

Definitores Capituli eligunt unum Ordinis profeſſum, pro Notario Capituli.

§.100. Illud quoque Sedis Apoſtolicæ confirmatione obtenta definimus, ut quotiens noſtri Ordinis qualecumque Capitulum celebrabitur, poſſint ejuſdem Capituli Definitores eligere unum noſtri Ordinis profeſſum idoneum & fidelem, loco Notarii, qui ejuſdem Capituli acta ſcribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem ſcriptis, tam in Romana Curia, quam alibi, in judicio, & extra, plena fides adhibeatur, ac ſi per publicum & authenticum Notarium ſcripta & ſtipulata eſſent.

Monaci Obſervantes & Eremitæ ad Conventuales tranſire prohibeantur.

§.101. Item ſtatuimus & ordinamus, ut nullus de numero Obſervantium Monacorum Converſorum, aut Eremitarum, poſſit ad vitam Conventualem tranſire, ſub inobedientiæ pœna, qua ligentur, non ſolum tranſeuntes, ſed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum ſuorum privationis pœnam incurrant.

Conventuales ad obſervantes tranſire poſſunt, & recipi debent.

§.102. Conventuales vero ad arctiorem vitam obſervantiæ tranſire poſſe volumus. Quinimmo eorum ſingulos pro animarum ſuarum ſalute, Religioniſque noſtrę reformatione hortamur, atque admonemus hoc facere. Voleuteſque ut Conveotualibus ſic ad meliorem converſationem tranſire volentibus, locus io Obſervaotia deoegari ſub eadem pęna non poſſit,

Obſervantes in victu, veſtitu, celebratione officiorum &c. eamdem formam omnes obſervent.

§.104. Item definimus, & mandamus, ut omnes tam Prælati, quam Monaci de Obſervantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus auſterior eſt) debeant in victu, veſtitu, tonſura, Divini Officii, & Miſſarum celebratione, & aliis omnibus moribus, & cæremoniis tam extra, quam intra Monaſterium eumdem modum, & normam, ſine ulla penitus diverſitate, habere & obſervare.

Licentię ſtandi extra Ordinem revocantur.

§.105. Item omnes & ſingulas licentias noſtri Ordinis, Monacis aut Converſis conceſſas, extra clauſtrum, & extra Ordinem commorandi revocamus. Et eiſdem, cum licentia, aut ſine, extra Ordinem commorantibus, ſub pœna graviſſimæ culpæ mandamus, ut infra terminum trium menſium a præcepto ſibi facto, debeant ſe coram Generali, aut Vicario, aut Viſitatoribus præſentare, qui eiſdem de congrua manſione in Ordine noſtro providere debeant. Teneanturque perpetui Prælati, Monacos, ſeu Converſos hujuſmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Viſitatores directos, benigne recipere, & humaniter tractare, niſi legitimam habuerint excuſationem.

Familiaritas Prælati, vel Cardin. quomodo impetranda.

§.106. Item in virtute ſanctę Obedientiæ mandamus, ut nullus omnino noſtri Ordinis, ſine omnium Definitorum Capituli, & Sedis Apoſtolicæ licentia, literas familiaritatis alicujus Cardinalis ſeu Prælati impetrare poſſit. Ac literis deſuper per eos hactenus impetratis ſub pœna privationis beneficiorum ſuorum, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca Religionis, ſeu in aliarum Religionum, aut ſæcularium locis permanere præſumaot, neque poſſint beneficia, Eccleſias, aut loca alia ad regimen, aut ad affictum, aut alio modo ſine eadem liceotia, & ſub eadem pœna ſuſcipere. Neque etiam poſſint ſuper his Generalis, aut Capitulum Eremi, neque alius quoquo modo diſpenſare.

Beneficia obtinentes & nõ reſidentes eis privantur, & Ordini aggregantur.

§.107. Item definimus & ſtatuimus, ut omnes noſtri Ordinis beneficia obtinentes, in dicto beneficio, aut per ſe, aut per alium qui noſtri Ordinis ſit, reſideat, & debito modo, Deo altiſſimo deſerviat, aut deſervire faciat. Et quicumque ſine expreſſa omnium Definitorum licentia hanc inſtitutionem non ſervaverit, benefi-
cio

Digitized by Google

que.

tuimus inſuper, ac definimus, ut tam Eremitæ, quam Cœnobitæ, qui tunc in obſervantia ſunt, aut in futurum erunt, infra terminum quinque proxime futurorum annorum, debeant omnem curam animarum, a locis eorum, tam principalioribus quam annexis, amovere, aut illis omnino cedendo, aut illas per ſæculares Presbyteros exercendo. Quo termino tranſacto, illos, quibus hoc onus incumbit, ſi ordinationem hanc non impleverint, graviſſimam inobedientiæ culpam incurriſſe cenſeantur, ac locum a quo cura animarum amota non fuerit, debere, & poſſe ſecundum Generalis, & Capituli Eremi diſpoſitionem, ab eo cui unitum erat ſeparari, & alii uniri volumus. Ac ſub d. Sedis beneplacito volumus, ut plebs, & populi, quorum curam, loca noſtri Ordinis habere conſueverant, ſecundum diſpoſitionem eorumdem locorum Prælatorum, contentæ ſint a ſæcularibus Presbyteris curari ac gubernari.

Pro Ordinis auxilio quinque prudentes viri in locis obſervantiæ per decem annos recipiantur, quibus indulgentia duplicentur.

§.109. Item quoniam multi noſtri Ordinis probatiſſimi viri, proxime præteritis annis vita functi ſunt, noſterque propterea Ordo, aliquo indigere auxilio videatur, ſub Sedis Apoſtolicæ beneplacito volumus ut per decem annos proxime futuros, poſſint quolibet anno, quinque alterius cujuſcumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Cartuſienſium, quos Capituli noſtri Definitores elegerint, habitum noſtræ Religionis, in quibuſcumque obſervantiæ locis recipere. His vero ſic ad noſtrum Ordinem accedentibus, & Camaldulenſium Religionem profitentibus, cupimus de Apoſtolicæ benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicari plenariam omnium peccatorum indulgentiam concedi, illas inſuper eaſdem indulgentias, eadem benignitate conſequi optamus, quas ſi ſancta Hieruſalem loca, Beatorum Apoſtolorum in Urbe limina, & S. Jacobi in Galitia Eccleſiam viſitando conſequerentur.

Loca Ordinis quæ tranſcendunt ſummam ſexcentorum florenorum debet præceptores conducere & tenere.

§.110. Item ſtatuimus, & definimus, ut ſingula noſtri Ordinis loca, ubi Cœnobitica obſervantia cuſtoditur, cujus fructus ſummam ſexcentorum florenorum tranſcendant, debeant præceptores conducere ac tenere, qui juniores Monacos linguas & doctrinas, maxime ſanctarum ſcripturarum diſciplinam doceant, ſi ea loca ſtudentibus apta & idonea a Definitoribus judicabuntur. Quæ autem non id fecerint, ſecundum eorumdem Definitorum arbitrium, illis qui fecerint, aliquid

ſervantium vivientur. A nullo vero alio, niſi a Generali poſſint viſitari ſine omnium Definitorum licentia. Teneantur vero obſervantium Definitores & Viſitatores eadem Monaſteria regere & gubernare, & inter cetera nullam monialem in eis permittere, ut proprii quicquam habeat.

Eremiticæ vitæ rigor a toto Capitulo Eremitarum immutari poteſt.

§.113. Ut Eremiticæ vitæ rigor, per Cœnobitarum ſocietatem non imminuatur, ſtatuimus & definimus, ut Ordinis Generalis, aut Prior Eremi non poſſit, neque propria, neque alicujus Capituli auctoritate, antiquas Eremi conſtitutiones, ſecundum conſuetudines, quæ in præſentiarum obſervantur moderatas relaxare, aut per laxiorem vivendi modum immutare, ſine totius Capituli Eremi conſenſu, & qui tam laudabilem vitam ullo modo immutare attentaverint, Dei, & Sancti Patris noſtri Romualdi indignationem timeant.

Capitulum Eremi, quæ perſona faciant.

§.114. Capitulum autem Eremi, & in præſentiarum, & futuris temporibus eſſe, & intelligi volumus, ipſe Eremi Prior, & omnes, qui poſt profeſſionem ſuam, in Ordine noſtro, per ſex continuos menſes, in ipſa Eremo vitam duxerint Eremiticam, & a reliquis Eremitis, digni eorum conſortio fuerint judicati ſive fuerint in ſacerdotio conſtituti, ſive non.

Officiales omnes in Eremis & ejus locis ſingulis annis pro die S. Romualdi eligantur, a Priore & Capitulo.

§.115. Item definimus & ſtatuimus, poſt obitum, vel ceſſionem moderni Prioris Generalis, omnes, tam in ſpiritualibus quam in temporalibus Miniſtri, Officiales, Camerarii, Diſpenſatores, in Eremo, Fonte bono, aliiſque locis Eremo annexis, atque ſubiectis, ſingulis annis, pro die Sancti Romualdi, de novo eligantur, aut confirmentur, per Eremi Priorem, non tamen ſine expreſſo conſenſu Capituli ipſius Eremi, electiones autem quæcumque, quæ ſine hujuſmodi conſenſu fierent, nullæ eſſe intelligantur, & cum graviſſimo onere conſcientiæ illius, qui ſine tali conſenſu eligere attentaverit. Vivente autem, & non cedente præfato Petro, qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, volumus, prædicti omnes, tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus Miniſtri, & Officiales in Eremo, Fonte bono Camal. Florent. aliiſque locis quibuſcumque Eremo annexis & ſubjectis, eligantur ab ipſo Petro Priori & Generali, cum conſilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

Qui non ſunt bonæ converſationis ex locis Eremi removeantur, ut hic.

§.116. Item ordinamus & definimus, ut eos, qui aut in præſentiarum, aut in futurum non bonæ converſationis, & famæ in Fonte bono Camalduli Florentin. aliiſ-

que

Digitized by Google

Definitores habeut, aut habituri ſunt. Et quicquid per Eremi Capitulum, in Eremo, & locis prædictis, circa modum vivendi, induendi, ſabricandi, divinum officium ordinandi, & circa morum, & cæremoniarum obſervationes terminatum fuerit, majorem etiam roborem habeat, quam ſi fuiſſet per Definitores cujuſcumque Capituli conſtitutum.

Barbam Eremitæ deferre poſſint.

§. 118. Item volumus, ut ſicut clauſis Eremitis, ita apertis etiam, tam Monacis quam Converſis, & Sacerdotibus, ſi ita Capitulo Eremi viſum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut Sacerdotes eas, circa os tendere teneantur.

Pecuniam vero habere prohibentur dum ſunt in Eremo.

§. 119. Item decernimus ac ſtatuimus, ut poſt obitum vel ceſſionem hujus, qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, nemo in Eremo, neque Prior; neque Major, Sacriſta, neque alius Eremita, Monacus, aut Converſus, dum effectualiter in Eremo commoratur, poſſit ſub aliquo colore habere, ſeu tenere, mutuo dare, aut recipere, aliquam pecuniæ etiam minimam quantitatem. Niſi forte Camerarii Fontis boni coadjutor, ſocius aut miniſter ſit. Sed tam eleemoſynæ, quæ pro dicendis Miſſis Eremo offeruntur, quam ſingula alia Prioratus Eremi temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, ejuſque coadjutorem, & miniſtros tractentur, atque adminiſtrentur. Et hæc quidem conſtitutio, tamdiu variari non poſſit, quamdiu omnibus Capituli Eremi vocibus aliter viſum fuerit.

Adminiſtratores bonorũ temporalium Eremi qui ſint

§. 120. Item definimus ac ſtatuimus, ut per Eremi Priorem una cum Eremitis, & in præſentiarum, & in futuris temporibus, ſuper adminiſtrationem bonorum temporalium Eremi, duo noſtri Ordinis deputentur, unus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipſius Camerarii coadjutor, qui ex his etiam eſſe poſſit, qui in Eremo commorautur. Qui ſexies in anno, ſemel ſcilicet quibuſlibet duobus menſibus, exactam ſuarum adminiſtrationum rationem reddere teneatur illis, ſive ſæculares, ſive religioſi, aut unus aut plures ſint, quos Prior Eremi, & Eremitæ ad hoc elegerint. Miniſtros vero, & unum & plures, & laicos, & religioſos, habere iſti poſſint, neminem tamen ſine Capituli Eremi conſenſu.

§. 121. Item ſtatuimus, & ſancimus,

Eremus claudatur, & inde pauperibus & peregrinis eleemoſynæ dentur.

§. 122. Item antiquiorem conſtitutionem confirmantes, ordinamus, ut quam citius fieri poterit, Eremus circumquaque eo modo, quo Eremitis opportunum videbitur, claudatur, unum ſolum aditum, & ingreſſum, aut duos ad ſummum dimittendo. Ubi abundanter pauperibus, & peregrinis eleemoſynæ elargiantur.

Manſio pro hoſpitibus ſeorſum a cellulis Eremitarum conſtruatur.

§. 123. Item pro majori Fratrum Eremitarum quiete volumus, & definimus, ut Prior Eremi, qui poſt obitnm, aut ceſſionem ejus qui in præſentiarum Prior eſt, in Eremo habitaverit, pro hoſpitibus, qui ad Eremum acceſſerint, manſionem, ſeu cellulam conſtruere faciat, ſic a cellulis Eremitarum diviſam, ut Eremitæ quantum minus fieri poſſit, ab hoſpitibus moleſtentur, quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum viſum fuerit, conſtruatur.

Nemo admittatur in choro cellulis, vel alibi ſine licentia Prioris.

§. 124. Item ordinamus & definimus, ut quicumque, aut devotionis gratia, aut alia quacumque de cauſa ad Eremum acceſſerint, ſive ſæculares viri, ſive Religioſi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, niſi in prima Eccleſiæ parte, & in loco hoſpitibus deputato, ſine Prioris licentia non admittantur.

Eremitæ etiam extra Eremum abſtinentias ſervare debent, ſi redire velint.

§. 125. Item ſtatuimus & ordinamus, ut Eremitæ Monaci, ac Converſi, ipſeque Eremi Prior, quotiens legitima cauſa, intentione redeundi, de Eremo exierint, teneantur etiam tempore quo extra Eremum permanſerint, in jejuniis & abſtinentiis, eamdem formam ſervare, quæ in Eremo cuſtoditur, exceptis nonnumquam recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris cauſis, in quibus extra Eremum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc cuſtodire.

Clauſuram non exeant &c. neque ſoli ab Eremo recedant niſi ut hic.

§. 126. Item volumus, quod Eremitæ, clauſuram Eremi exire non valeant diebus & horis quibus ſervatur ſilentium, ſine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monacorum, vel Converſorum, ultra ſex, aut ſeptem milliaria, procul ab Eremo decedere. Aut extra Eremum, vel etiam Fontis boni hoſpitium permanere, ſine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omnino Monacus, vel Converſus, qui in Eremo commoretur, poſſit ultra hoſpitium Fontis

Digitized by Google

ſuo conſenſu illi determinate reſpondere, ſed ad Capitulum Eremi omnia referantur hujuſmodi. Sine cujus Capituli licentia, ſub eadem pœna, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

Neque de Eremo ad alium locum invitus etrahatur abſque d. Capitulo.

§. 128. Item ordinamus, ut nullus Monacus, aut Converſus, ex Eremitarum numero poſſit, neque a Generali Ordinis, neque a Priore Eremi, neque a quibuſcumque noſtri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Viſitatoribus, invitus de Eremo extrahi, aut inde amoveri, aut ad aliquem ejuſdem Ordinis locum transferri, niſi cum conſilio pariter, & aſſenſu Capituli ipſius Eremi, ſed inviolabiliter obſervetur Martini Papæ V. privilegium, hoc idem ſtatuens.

Mendicantes ad Eremiticam vitam accedentes, in Eremo tantum officia & Prælaturas habeant.

§. 129. Item volumus, ut Fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in noſtro Ordine tranſeuntes, non obſtante juris contraria diſpoſitione, poſſint vocem in Capitulo, officia, & prælaturas in Eremo habere, non autem alibi, in noſtro Ordine, hoc eis permittatur.

Eremita non cogatur Sacros Ordines, Prælaturæ, aut viſitationis munus recipere.

§. 130. Item ordinamus, quod nullus, neque clauſus, neque apertus Eremita, per aliquem noſtri Ordinis Prælatum, aut Capitulum poſſit ad ſacros aliquos Ordines, aut Prælaturas, in Eremo, vel alibi, aut viſitationis munus ſuſcipiendum, adſtringi. Nulloque conſcientiæ onere prægravetur Eremita, qui hujuſmodi vocatus, accedere, aut aſſentire recuſaverit.

Eremita qui & quando poſſit ſe recludere.

§. 131. Item volumus, quod Monacus, aut Converſus Eremita, qui trigeſimumquintum ſuæ ætatis annum perfecit, & per unum ad minus annum, poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo permanſerit, poſſit de licentia Capituli ipſius Eremi dumtaxat, ſine alicujus alterius licentia in cellula ſua ſe claudere, & ibi recluſorum more vivere.

Et quod ſit immunis oneris adminiſtrationis &c.

§. 132. Ut autem recluſi Eremitæ attentius ſolo Deo vacare poſſint, volumus ut recluſi Eremitæ omnes, liberi & immunes ſint ab omni onere conſcientiæ, circa regimen, & adminiſtrationem rerum, tam ſpiritualium, quam temporalium ipſius Eremi, & locorum Eremo annexorum, & ſubjectorum. Et ſi eiſdem ſic expedire ſibi videbitur, poſſint etiam, ſine conſcientiæ ſcrupulo, voci ſuæ, quam in Capitulo habere poſſet, aut aliquibus, aut in omnibus renunciare.

Miſſa celebranda & audienda a recluſis.

§. 133. Item totius hujus Capituli auctoritate, clauſis ſive Monacis, ſive Converſis Eremitis, non valentibus Miſſam ſti Corpus, eidem recluſo, quotiens voluerit miniſtrare.

In quibus recluſi diſpenſentur.

§. 134. Item volumus, ut clauſi Eremitæ, prout quiſque magis ſibi congruere exiſtimabit, cum Capituli Eremitarum licentia, poſſint aliquid eorum, ad quæ pro recluſione tenentur, ſive circa Pſalmodiam, ſive circa pedum nuditatem, & alia hujuſmodi, in aliquod aliud, aut æquivalens, aut majus permutare.

Aſperioremq. vitam eligere poſſint.

§. 135. Inſuper, ne fervor ſpiritus, qui in aliquibus divina gratia eſſe ſolet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus, ut recluſus quiſque poſſit vitæ obſervantiam arctiorem, atque auſteriorem, in quibus ſibi viſum fuerit cuſtodire, licentia a Priore quæſita, licet non obtenta: relaxare autem, abſque neceſſitate, & expreſſa Superioris licentia non poſſit.

Et etiam alii Eremitæ qui poſt profeſſionem per annos quatuor in Eremo vixerunt.

§. 136. Quod & de ceteris omnibus apertis Monacis & Converſis, intelligi volumus, qui quatuor annos poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo vixerint.

Peculium morientium extra clauſtra applicatur Eremo.

§. 137. Item antiquam conſtitutionem confirmantes, & de novo ſtatuentes, ordinamus, quod non obſtante aliqua contrarii juris diſpoſitione, peculium Monacorum, & Converſorum noſtri Ordinis, qui extra Clauſtrum, atque extra Ordinem ipſum obierint, Sacratiſſimæ Eremo applicetur, & ejus eſſe cenſeatur.

Ordinationes antiquiores reformentur

§. 138. Inſuper quoniam tam totius Ordinis noſtri, quam Eremitarum conſtitutiones antiquiores, multa continere exiſtimantur, quæ propter temporum mutationem, ſecundum præſentem vivendi conſuetudinem, minus obſervari poſſe videntur, plurimaque in eis, aut confuſa, aut minus cohærentia, invicemque contraria ſunt; Propterea virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, ut illi quibus per Capitulum Eremi, hoc onus injunctum fuerit, debeat infra triennium, & totius Ordinis, ipſius Eremi conſtitutiones, prout Spiritus Sancti gratia illis conceſſerit, corrigere, emendare, reformare, ſuperflua aut inutilia reſecando, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem ſub certis titulis in brevitate redigendo. Quæ habeant, ad Generale noſtri Ord. proxime futurum Capitulum appræſentari, a quo cum fuerint confirmata, ab omnibus noſtri Ordinis inviolabiliter obſervari, ac approbari debeant.

§. 139. Item ſtatuimus ac definimus, quod omnia hujus Capituli decreta, ac ſtatuta,

Digitized by Google

ralis, aut Eremi Prior, neque alii noſtri Ordinis Definitores, ſine Capituli totius Eremi conſenſu derogare.

In locis Obſervantiæ fiat oratio pro Sede Apoſt. & Papa.

§. 141. Poſtremo ſtatuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus Congregationis locis, in quibus viget, aut in poſterum vigebit obſervantia, teneantur omnes fratres orare pro Summi Pontificis, & Sedis Apoſtolicæ felicitate, & diebus ferialibus eos Pſalmos & Orationes dicere, quæ antiquiſſima inſtitutione, in Eremo dicuntur, eo modo, quo ibi dici conſueverunt.

Hortatio ad orandum ubique pro Papa, & Ordinis Protectore.

§. 142. Omnes propterea noſtri Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, ut ſpecialiter pro Leone Decimo Pont Max. Magnificoque fratre ejus Juliano noſtri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus præcipuis, continuas ad Deum preces fundere non omittant.

Fides danda tranſumptis hujus Bullæ, D. P. An. 1. die 4. Julii.

§. 143. Ceterum quia difficile foret &c. Nullo ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, quarto nonas Julii, Pontificatus noſtri Anno primo.

III.

Rotæ Romanæ Auditorum privilegium, quod literæ Apoſtolicæ a quibuſcumque Romanæ Curiæ Officialibus gratis pro eis expediantur.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ providentia gratiarum juxta ſingulorum conditiones, & merita diſtributrix, illos prout æquum eſt, ulterioris favoris gratia, & amplioris retributionis præmio libenter proſequitur, quos potioribus meritis novit adiuvari, quique grata devotionis obſequia ſibi ſtudioſius impendere dignoſcuntur.

Cauſa hujus Conſtitut.

§. 1. Attendentes igitur operoſæ ſolicitudinis ſtudia, & aſſiduos labores, quos dilecti filii Collegium, & Capellani noſtri cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, eorumque Locatenentes, pro noſtro & futuris temporibus ſinguli cauſarum Palatii hujuſmodi Auditores, eorumque Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes, quaſcumque literas Apoſtolicas, tam gratiam, quam juſtitiam, ſeu mixtim concernentes, quas quilibet ipſorum Auditorum, & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiam ſi gratiæ hujuſmodi tales fuerint, quæ etiam pro illis, qui juxta Rotulum noſtrum, & pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commenſalium, de noſtro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire conſueverunt mandatum ſpeciale, a nobis vel ſucceſſoribus Romanis Pontificibus præfatis, ad effectum illas gratis expediendi neceſſarium foret, gratis ubique in ſingulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreviatorum etiam de Majori præſidentia, Secretariorum, Solicitatorum, plumbique & regiſtri Scriptorum, ac regiſtratorum correctoris, & Procuratorum, Contradictarum, aliorumque Cancellariæ Apoſtolicæ, ac Romanæ Curiæ Officialium quorumcumque, ſine alicujus taxæ, aut emolumentorum etiam regalium ſolutione expedire poſſint & debeant.

§. 3. Et nihilominus eiſdem Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Magiſtris, Collectoribus, Brevium Scriptoribus, Regiſtratoribus, & aliis ad quos pertinet in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis ſententiæ pœna, quam ſi contra fecerint, eo ipſo incurrere volumus, diſtricte præcipimus, & mandamus, quatenus literas prædictas pro ſingulis ex Auditoribus, & Locatenentibus prædictis, quibuſvis exceptione & dilatione, ac compoſitione ceſſantibus, libere expediant, & expediri faciant & permittant.

Præceptum, quod omnes Officiales gratis expediant.

§. 4. Quocirca Venerabilibus noſtris Aſculan. & Sign. Epiſcopis, ac dilecto filio in Alma Urbe & ejus diſtrictu in ſpiritualibus Vicario generali, per Apoſtolica ſcripta Motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore exiſtentibus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſtatutum, ordinationem,

Deputatio executorum.

præ-

Digitized by Google

timo Kalen. Octobris, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV.

De munere, auctoritate & privilegiis, Rectoris, & Reformatorum, Lectorumque, & Scholarium Studii generalis Almæ Urbis, & officio Bidelli.

De hujus Studii inſtitutione, totoque ejus ſtatu, vide ſup. in Bonif. VIII. conſt. XX. Tom. III. Par. II. pag. 100. In ſupremę &c. *Et de hujuſmodi generalium Studiorum privilegiis habetur etiam ultra ibi notata, in Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1.*

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa Conſtitutionis. DUm ſuaviſſimos atque uberes fructus, quos viri literarum, ſcientia præditi in agro Domini in dies producunt, animo contemplamur, dumque quam utilis & neceſſarius, pro ſpiritualium, temporaliumque rerum in hac plena tenebri, & caligine vita regimine & directione ſalubris ſit ipſarum literarum uſus, ſedula meditatione perpendimus, inter ſolicitudines varias, quibus pro injunctæ nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio proſpere & feliciter exequendo, undique angimur, illam libenter amplectimus, quam in ſingulis Orbis partibus literarum ſtudio vacare cupientibus illarum capeſſendarum occaſio & commoditas miniſtretur: ſed ut hoc in Urbe noſtra votivos ſortiatur effectus, eo propenſior cura nos urget, quo Urbis ipſa Vicarii Chriſti in terris Regia, anteque ejus oculos ſemper poſita, tamquam Apoſtolicæ Sedis validiſſimum firmamentum ſupra ceteras Orbis Urbes principatum obtinere dignoſcitur: dignumque eſt, ut ſicuti ejus excellentiſſima eſt conditio, ſic etiam ipſius incolæ & habitatores in omni virtutum genere, & præcipue liberalium artium diſciplina, quę ipſarum eſt nutrix & alumna virtutum, alios antecellat.

Bonifat. VIII. inſtituit Studium Urbis ut hic & in rubr. §. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis, &c. *Omittitur relatio Bullæ, quia eamdem legere eſt in loco ſuperius indicato.*

... violabiliter obſervari.

Advocationis munus eis interdicit. §. 3. Et nihilominus hac irrefragabili, & perpetuis futuris temporibus valitura conſtitutione, ſtatuimus, decernimus & ordinamus, ut ex nunc de cetero præter alios, qui neceſſarii fuerint in qualibet facultate Lectores, unus ſaltem in jure Canonico, & unus in Jure Civili Doctores, & unus in Philoſophia, ſeu Medicina magiſtri, eminentis literaturę viri undecumque ad legendum in ſcholis publicis dictæ Urbis ſolitis temporibus & diebus, juſtis & honeſtis ſalariis, arbitrio pro tempore exiſtentium Rectoris, & Reformatorum dicti Studii, juxta ipſorum Doctorum & Magiſtrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia, moderandis & aſſignandis, per eoſdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conducantur.

§. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum ſic conducendorum, interim advocationis, aut præterquam domi ſi voluerit conſulendo, quod jus aliud Curiæ vel Urbis prædictarum officium valeat exercere.

Lectorum munus indicat. §. 5. Sed tam ipſi quam ceteri omnes ad legendum in huiuſmodi ſcholis, pro tempore conducti, ſolitis temporibus, & diebus, horiſque ad id eis per Rectorem & Reformatores præfatos ſtatutis, legitimo impedimento ceſſante, commiſſum ſibi legendi munus obire, & poſt finitas lectiones per aliquod conveniens ſpatium, circulos in eiſdem ſcholis tenere debeant. Et ſi quis ex eis non legitime impeditus a legendo ceſſaverit, quotiens id fecerit, totiens dupli ejus quod pro qualibet lectione conſtituto ei ſalario, ipſum attingere diſcernetur: & quod pro una, Bidellis ſive nuntiis dicti Studii id legitime denunciantibus, & tribus reliquis quartis partibus fabricæ ſcholarum earumdem ex nunc applicamus, pœna mulctetur, & ei tradenda bulletta ſeu mandato, deſalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabricę habenti, juxta applicationem prædictam perſolvendi.

Obſervantiam & curam Rectori & Reformatoribus committit. §. 6. Et quoniam inutilis fiæc proviſio de facili reddi poſſet, niſi ſint qui ejus tranſgreſſores adnotent, & ſcholas ipſas ſolicite viſitent, & frequenter, quod Rector cum duobus ſaltem dictorum Reformatorum, ſemel in menſe, & pluries ubi cognoverint expedire, diebus atque horis variis, & incertis, ad ipſas ſcholas ſe perſonaliter con-

Digitized by Google

nomina omnium Lectorum, & qua quiſque hora ſit lecturus, & juxta illius ordinem & tenorem ſcholas circumeant. Feſta Palatii conſueta in ſcholis ante Cathedram, Doctoribus, & ſcholaribus nuncient, & ſi quem ex dictis lectoribus, ſuo loco abeſſe repererint, adhibito teſte, illum adnotent, & in fine cujuſque hebdomadæ, Notario dicti Rectoris, qui rem ad ipſorum Rectoris, & Reformatorum notitiam fideliter deducat, in ſcriptis tradant. Et ſi dicti Bidelli in præmiſſis negligentes fuerint, pro tempore exiſtentem ipſius Studii Rectorem pro prima ejuſdem Rectoris arbitrio, pro ſecunda vicibus ſalarii & emolumentorum omnium unius ſemeſtris, in dictam Fabricam convertendorum amiſſionis pęna mulctentur. Quod ſi tertio in ſimilem inciderint negligentiam, officio Bidellatus hujuſmodi perpetuo privati, & ad illud ulterius obtinendum inhabiles ſint, illudque vacare cenſeatur eo ipſo &c.

Privilegium fori & exemptionis Scholarium ſervari jubet.

§.8. Inſuper inhibemus ſub excommunicationis latæ ſententię, & dupli ejus in quo læſio committetur, ſi eſtimationem recipiat, parti damnum vel injuriam patienti, ex nunc applicati, pœna, quotiens contraventum fuerit, ipſo facto incurrenda. Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint, dictæ Urbis Gubernatori, Senatori, Curiæ cauſarum Cauſæ Apoſtolicæ Auditori, ceteriſque Curię & Urbis prędictarum, ordinariis & extraordinariis judicibus, ne ſuper cauſis contra dictos ſcholares, ſeu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum ac aliarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictę Urbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos ſcholares, pro eorum ſtudio hujuſmodi inſiſtentium uſu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem prędictas, in ipſorum ſcholarium, ſeu alicujus eorum præjudicium directe vel indirecte, quovis queſito colore quicquam facere vel attentare præſumant.

Curam iſtorum, Rectori & Reformatoribus delegat.

§.9. Quocirca per Apoſtolica ſcripta mandamus pręfato Dominico Epiſcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studii Urbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore exiſtentibus Reformatoribus, ut præmiſſa omnia & ſingula quantum ad eos attinet, obſervent, & quod alios cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis fuerint, faciat ipſe Rector de dictorum præfatis, quando & quotiens pro parte ipſorum, vel alicujus eorum fuerint requiſiti, in præmiſſis efficacis aſſiſtant pręſidio defenſionis, faciantque eos, & eorum quemque reſpective, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate, & ceteris ſupradictis pacifice uti, frui, & gaudere, non permittentes ipſos per quoſcumque deſuper indebite moleſtari, perturbari, aut inquietari.

Executoribus obedientiam Rectoris præcipit.

§.11. Baricello quoque, Conneſtabilibus, Mareſcallis, & ceteris Curiæ & Urbis prędictarum executoribus quibuſcumque, pręſentibus & futuris, ut præfati Rectoris mandata contra quoſcumque, tam perſonaliter, quam realiter exequenda, pręmiſſorum occaſione, & auctoritate præſentium, de dictorum Reformatorum, vel ſaltem duorum ex eis conſilio pro tempore decreta, ſolicite & fideliter exequantur.

Contrariis derogat.

§.12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ dictus prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim a dicta ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Audire leges pro intelligentia Canonum omnibus permittit.

§.13. Ceterum quia ob Curię noſtrę in Urbe continuam reſidentiam frequens in eadem Urbe eſt Eccleſiaſticarum perſonarum concurſus, & modernis temporibus, pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non abs re eſſe dignoſcitur, quibuſvis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpoſitis, Cantoribus, & aliis Clericis ſæcularibus, etiam perſonatus habentibus, ac Presbyteris, quibus leges audire ſub excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, eſt a jure prohibitum, in ſtudio Urbis hujuſmodi dumtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, ſine alicujus cenſurę, ſive pœnæ incurſu audiendi (factę commemorationis Honorii Papę III. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis nequaquam obſtantibus) auctoritate & tenore præmiſſis, ple-

Digitized by Google

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Proœmium.

PAſtoralis officii divina providentia nobis injuncti vigil cura nos admonet, ut diligentis Patris familias exemplo, qui in agro ſuo bonum ſemen ſparſit, & in Evangelio a Domino commendatur, Romanam Curiam hujus Sanctæ Sedis Apoſtolicę, & Romanorum Pontificum peculiarem agrum juſtitię, ac prudentię ſareulo nocentes quaſcumque herbas eruentes a zizaniis, quæ inimicus homo ſuperſeminavit, & quę ambitionis, & avaritiæ fonte irrigatæ ſupra modum invaluerunt, purgemus, & emendatum reddamus, quod omni ſolertia & labore facere ſtudentes dilectos filios Romanæ Curiæ Officiales, qui nimia ſuperiorum lenitate, & manſuetudine, temporum quoque licentia abuſi, & ut priv. tę ſuæ commoditati, & avaritiæ omnium malorum radici ſatisfacerent, honeſtatis, ac juſtitiæ terminos præfixos jampridem tranſgreſſi fuerunt, & antiquas juſtaſque officiorum ſuorum inſtitutiones neglexerunt ad veterem legitimamque obſervantię lineam reducere ſtatuimus.

Hęc reformatio fuit a Julio II. Nonnullis Cardinalibus demandata, & deinde a Leone, & toto Concilio confirmata.

§.1. Ac propterea, quæ circa præmiſſa in futurum ſervare, & a quibus abſtinere debeant clare aperteque ad omnes excuſationes tollendas præſcribere, gravioreſque pœnas, ſi quis auſu temerario adverſus Conſtitutiones noſtras fecerit, apponere volentes, Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus per literas fe:re: Julii Papæ II. Prędeceſſoris Noſtri ſuper ejuſmodi reformatione editas deputatis executoribus ac aliis inſuper, qui a nobis, præfato Julio, ſicut Domino placuit, a medio ſublato, divina favente Clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptis, & hanc per quam neceſſariam officialium Reformationem, quam idem Julius abſolvere non valuit, ſequi, & hoc approbante Sacro Concilio ad optatum finem perducere volentibus additi fuerunt, expreſſe mandavimus, ut juxta ordinem ſibi traditum officiales, quibus per præfati Julii literas, quid in futurum ſervare deberent, declaratum & expreſſum non fuerat, ad tollendum eis omnes, quas prætendere poſſint, excuſationes, vocarent, eiſque & eorum juribus diligenter auditis, & omnibus cognitis mo- ipſorum Officialium defenſionibus auditis & examinatis, ac ſuper his pluribus Congregationibus habitis, quibus nos pro majori parte perſonaliter intereſſe voluimus, & omnibus mature diſcuſſis, ac demum in Conſiſtorio noſtro ſecreto relatione facta, & in Congregatione Prælatorum palam, quæ facta fuerant, recitatis, infraſcriptas reformationes juxta eorumdem Cardinalium deputatorum moderationes, & taxarum reductiones, correctioneſque, ac mandata, & prohibitiones ad Dei omnipotentis laudem, & noſtrum & hujus Sanctæ Sedis honorem, ac fidelium omnium relevamen, & exonerationem fecimus, quas in omnibus, & per omnia in poſterum perpetuis futuris temporibus inviolabiliter & inconcuſſe, ac ſine aliqua diminutione vel tranſgreſſione ſub incurſu pœnarum in literis Julii Prædeceſſoris hujuſmodi contentarum, & noſtris ſacro approbante Concilio in proxima præcedenti octava ſeſſione lectis, ac publicatis expreſſarum, prout in illis continetur, ſervari volumus.

§.3. Ac ſi qui tranſgreſſores ejuſmodi noſtrarum ordinationum de præſenti fuerint, per eoſdem Cardinales, ac eis adjunctos acerrime puniri volumus, ut illorum exemplo ceteri ab ejuſmodi deterreantur exceſſibus.

Sub pœnis infligendis.

§.4. Qua quidem proviſione noſtra in futurum arbitramur, ut omnes Chriſtifideles ad hanc Sanctam Apoſtolicam Sedem pro gratiis, & juſtitia veluti ad benignam matrem confugientes, poſtquam votis ſuis nulla indebita exactione vexati, ſatisfecerint, ad propria non ſine ſumma hujus Sedis laude remeare valeant. Et ne quiſpiam licet abſens callida Sollicitatorum fraude decipi, aut aliquo modo circumveniri poſſit, quanta pro unaquaque re mercedis ſumma Officialibus pro labore ſuo perſolvi debeat, omnibus certum ac notum per infraſcripta eſſe volumus.

Lata, & Romam confugientes pro gratia, vel juſtitia conſequenda a Sollicitatoribus non gravētur.

Magiſtri Cæremoniarum.

§.5. In primis quod cum Magiſtri Cæremoniarum hactenus ratione Pallii hujus Eccleſiæ, cujus ratione Pallium dari conſueverat, unum ducatum pro centenario ſummæ, ad quam ipſius Eccleſiæ fructus in libris Cameræ taxati reperiuntur, hactenus capere conſueverint, permittimus, quod ipſi de cetero pro traditionis dicti Pallii rogitu tres pro Eccleſia; cujus fructus ad quin-

Digitized by Google

non ultra decem, a Principis aut Communitatis cujuſlibet oratoribus ultra quinque ducatos etiam a ſponte ſolventibus recipere non valeant. Atque ita demum ſi eos comitati fuerint; Quod ſi in præmiſſis deliquerint vel ipſos oratores comitati non fuerint, domus noſtræ Magiſter ex proviſionibus per depoſitarium noſtrum eis ſolvendis emolumenta unius menſis retineri & ſibi ſolvi faciat. Pro Enſe vel Roſa ex conſuetudine Romanæ Eccleſiæ Principibus tradenda per Romanum Pontificem antiqua ſervetur conſuetudo. Pro juramento in manibus primi Diaconi Cardinalis per præſentes in Romana Curia promotos ad Eccleſias, & ad Monaſteria conſiſtorialia, ſeu per illos, quibus illa commendarentur pręſtando, præter duos ducatos cum dimidio alterius ſimilis ducati nihil omnino exigant. Cardinalibus, & Pręlatis celebraturis debita reverentia, & charitate aſſiſtant, eoſque quid deceat, quid neceſſarium ſit, quantum eſſe opportunum viderint, ſincere admoneant ſine aliqua mercede. Non poſſit quiſpiam de cetero, qui Epiſcopus ſit, Magiſter etiam eſſe Cæremoniarum, ſed ſtatim cum hujuſmodi officium obtinet ad Cathedralem Eccleſiam promovebitur, officium ipſum vacare intelligatur, qui tamen Pręſidens remanere poſſit de conſenſu noſtro vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, & voluntate Magiſtrorum pro tempore exiſtentium. Ut autem ſufficienter omnia & cum plena univerſorum ſatisfactione regantur, Ultramontanum alterum, alterum Citramontanum eſſe Magiſtros volumus in futurum, duoſque ſubſtitutos idoneos retinere, ut Cæremoniarum peritiam capientes, qui in Cappella noſtra & Curia ſerviant continue, idonei reperiantur ſine tamen Magiſtrorum præjudicio, ſed Clerici dictæ Cappellę exiſtant cum honoribus & emolumentis conſuetis, legatiſque mittendis ad diverſas mundi partes inſerviant ſine Curię detrimento. Pro exequiis Pontificis centum inter ambos, pro creatione vero ejuſdem ducentos ducatos & veſtes & funalia ſeu torcias Sacrificii dumtaxat capere poſſint. Ad exequias vero inferiorum Prælatorum & Oratorum unus eorum dumtaxat, & ſi vocatus fuerit accedere & duos ducatos, & quatuor funalia ſeu torcias, quæ in elevatione Corporis Chriſti accenduntur, dumtaxat habere & exigere non debeant. Et ut decentius officium eorum

prehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus & proventus in ſuos, & Archipresbyteratus, Canonicatus, & præbendę uſus vel utilitates convertere, cujuſvis licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus Conſtitutione noſtra de unionibus committendis ad partes, ac privilegiis & indultis Populo Romano conceſſis, & aliis contrariis quibuſcumque.

Ordinatores Romanæ Curiæ.

§ 6. Circa Ordinandos ad ordines etiam Sacros, & Presbyteratus tam in Curia, quam extra, videlicet ultra quadrageſimum miliarium ab Urbe, id quod a nobis in Pœnitentiariæ reformatione proviſum eſt, per Ordinatores volumus obſervari. Et quoniam fraudes circa hujuſmodi ordinationes re ſcilicet tam gravi & animabus periculoſa, fieri accepimus, ut pęnitus male agendi occaſio omnino tollatur, quaſcumque facultates quibuſvis Prælatis in quorumcumque Venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium familiaritate degentibus conceſſas de promovendo familiares eorumdem Cardinalium pęnitus revocamus, ac illas & quaſcumque perſonas ad ordinandum per Prędeceſſores noſtros hactenus deputatas & per nos forſan confirmatas etiam caſſamus, eaſque nullas atque abolitas eſſe decernimus. Et cum de iſtis ordinatoribus, & eorum extorſionibus, ac perſonis minus dignis per eos ordinatis quamplurimæ querimoniæ ad aures noſtras quotidie pervenerint, de cetero unum dumtaxat Epiſcopum Ordinatorem in Curia eſſe volumus, morum nitore, & conſcientiæ puritate conſpicuum, qui ultra ſalarium ei a Camera Apoſtolica conſtitutum pro qualibet perſona, quam etiam ad plures ſimul Ordines promoverit non ultra Carlenum unum pro candelis capiat; & Conſtitutionem præfati Julii Prædeceſſoris ſuper hoc ſalubriter editam innovamus, & per eumdem ordinatorem inviolabiliter obſervari mandamus. Unum vero alium Epiſcopum ſeu Archiepiſcopum dumtaxat timoratę conſcientiæ & ſufficientis doctrinæ eſſe volumus, qui promovendos ad ordines hujuſmodi examinare debeat aſſiſtente uno Notario Cameræ Apoſtolicæ, vel Ipſius Notarii ſubſtituto, vel Notario altero, qui depoſitiones Teſtium per examinandum productorum in ſcriptis redigere, & mandatum ſolitum manu propria examina-

Digitized by Google

tam literarum Sacrę Pœnitentiariæ, quam ſupplicationum per nos ſeu Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, ac de noſtro ſeu Romani Pontificis pro tempore exiſtentis mandato ſignatarum vigore ordinandi ad Ordines rite promoveantur, ſtatuimus & ordinamus quod tales ordinandi in dicta Curia, Clericis Romanis dumtaxat exceptis, per examinatorem examinari, & per ordinatores ſupradictos ordinari debeant, alias in dicta Curia Examinantes & ordinantes, ac ordinati crimen falſi, ac penam ducentorum ducatorum auri dictæ Fabricę Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe applicandorum eo ipſo incurrant.

Protonotarii.

§.7. Statuimus, & ordinamus quod Sedis Apoſtolicæ Notarii perpetuo deinceps futuris temporibus commune Monaſteriorum, quorum fructus ducentorum ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt & quę per ſupplicationem expediuntur pro ſingulis decem ducatis valoris expreſſi dimidium ducatum uſque ad primum centenarium, & pro ſecundo centenario unum ducatum recipiant. Ubi vero Eccleſia ſeu Monaſterium vigore cedulæ Conciſtorialis expeditur, ſive per Cameram, ſive per Cancellariam ſemel dumtaxat jura ſibi debita capiant, & ſi forte taxa, ad quam fructus Eccleſiæ ſive Monaſterii in libris Cameræ taxati reperiuntur ob exilitatem, vaſtationem, vel aliam quamcumque cauſam per nos vel ſucceſſores noſtros pro tempore reduceretur juxta reductionem ipſam percipiant. Clerici autem ipſorum Notariorum nihil a partibus ob expeditiones prædictas exigant, ſed eis per dictos Notarios quibus inſerviunt, ſatisfiat. Officium eorum in Cancellaria noſtra juxta antiquum morem & obſervantiam & Conſtitutiones eorum exerceant diebus Cancellariæ deputatis, horis convenientibus conveniant, & ſe præſentes exhibebunt uſque ad finem Cancellariæ. Incumbentia ad eorum officium non dimittant ſed cum omni ſolertia & diligentia exerceant.

Clerici Cameræ.

§.8. Clerici ſeptem Cameræ Apoſtolicæ Cappellani noſtri eorum antiqua & juſta emolumenta capiant abſque querela ſed moderate, prout decet ex quibuſcumque [...] bientes casu dumtaxat exigi poſſint. Idemque in reliquis juribus eis debitis ſervari volumus ut ante conditionis eventum vel fructibus vere debitis peti non poſſint; ſed obligatio principalis cum cautione ſufficiat, & pro gratiis faciendis tam communium quam annatarum non ultra quam ad rationem decem pro centenario a quibuſcumque perſonis cujuſcumque qualitatis & dignitatis preterquam a S.R.E. Cardinalibus, a quibus nihil capere poſſint,

Notarii Cameræ Apoſtolicæ.

§.9. Notariorum vero Camere Apoſtolicæ hęc ſint emolumenta videlicet, pro obligatione cujuſvis Eccleſiæ, vel Monaſterii recipienda, cujus fructus ab uno ad Quingentos uſque, in Camera taxati unum, & a Quingentis uſque ad mille florenos incluſive duos, exinde pro millenario quolibet unum, florenos ſimiles & groſſum unum Turonen. capiant, pro examine unius teſtis, groſſum unum, pro regiſtratura litterarum Apoſtolicarum, que in eadem Camera regiſtrabuntur, ſi Bullæ viginti quinque verſus ſeu lineas non excedant, quinque, ſi excederent, pro quibuſcumque decem verſibus Carlenos duos. Si literę ſuper proviſionibus conſiſtorialiter expeditis ſub una, Duos, ſub pluribus Bullis cum concluſionibus in forma Cancellariæ expediri ſolitis tres Florenos capiant. Pro exemplis, ſive Copiis Bullarum, ex regiſtris ipſius Camerę ſumendis quinquaginta verſuum ſummam non excedentibus, groſſos ſeptem; ſi excedant pro quibuſlibet duobus foliis groſſum unum. Et ut literarum hujuſmodi expeditiones procurantium indemnitati & commodo conſulatur, volumus quod Notarii antedicti eis, qui annatas & alia jura Camerę pro expeditionibus debita perſolverint, quietantiarum & liberationum inſtrumenta ſuper ſolutionibus per eos factis intra triduum juxta antiquam conſuetudinem, mercede ſolita recepta, in forma antedicta habere compellantur, ſeu per eos non ſtet quominus quietantias ipſas partibus tradant, non ſcribatur per ſubſtitutos tantum; Bullas ratione quarum annata ſeu alia jura ſolui debent Camerę Apoſtolicæ, & illas quæ concernunt intereſſe dictæ Cameræ, aut Sedis Apoſtolicæ quomodolibet ſub pænis in Bulla reformationis contentis. Bullę regiſtratæ auſcultentur per unum ex Notariis dictę Camerę, videlicet per Menſa-

Digitized by Google

dierum eis dato ex legitima cauſa præter ipſius formam. De obligationibus aut pro Monaſteriis vel Eccleſiis idem ſervare teneantur ſub præmiſſis pœnis. De cetero emolumenta eis debita tam ratione examinis promovendorum etiam ad ſacros Ordines, quam regiſtrationis Bullarum & alia quecumque inter ſe pro certo pretio aut alias quovis modo arrendari non poſſint ſub ſimili pœna. De emolumentis pro ordinatis percipiendis in totum per eos ordinationi per nos factæ in Capitulo circa ordinatores per nos facto ſint contenti, & ulterius aliquid exigere non debeant ſub dictis pœnis. Et pro una quaque materia ex ſupradictis, quę ſuperius non eſſet in ſpecie expreſſa, tamen dependeret ab eis, poſſint capere, prout ſupra eſt expreſſum a ſimili, dummodo nullo caſu non expreſſo capiant ultra unum Ducatorum.

Rota.

§.10. Cauſarum ſacri Palatii Auditorium, quo lites & controverſiæ undique ex Chriſtianis confluunt rectum, ſincerum, & purum in primis eſſe, ac optimæ famę titulis inſigniri debet, ne unde univerſis non magis Judicii diſcrimen, quam morum diſciplina & exemplum ſumitur, alicujus forte criminis ſuſpectione infectum, aut culpa coinquinatum inveniatur, cum ut omnium verbo dici ſolet, omnis plane vitii nota carere debet, qui in alium ſententiam dicere paratus eſt. Enim vero qualem eſſe juſtitiæ effigiem congruit, pudicam, conſtantem, ſeveram, inflexibilem, non precibus, non pretio, non gratiæ obnoxiam, non blanditis, non minis a recti tramite deviam, tales & ejus eſſe miniſtros decet; Quo circa dilectos filios Cappellanos noſtros, qui Rotæ ſacri Palatii Tribunal regunt, in Domino hortamur, ac per viſcera Miſericordiæ Dei noſtri aſtringimus, & mandamus, ut judicandi munus ſibi commiſſum, pie, ſancte, incorrupte, & ſine nota exerceant, ſaluberrimas Conſtitutiones, & ſummorum Pontificum extravagantes circa ipſorum officium jampridem editas accurate obſervent, eaſque cum audientiarum initio ex laudabili conſuetudine quotannis leguntur, attente audiant, & auditas efficaciter obſervent. Quibus quidem cum omni ſagacitatis ſolertia, atque induſtria non ſine inſigni puritate, & integritate pręcipua obſequantur ſub pœnis in eiſdem Conſtitutionibus, & extravagantibus, & intitur, cum per ejus Officiales etiam quædam taxæ literarum, quæ expediuntur, ultra ſolitum auctæ dicantur ipſius exercitium his regulis circumſcribimus. In primis Majoris Pœnitentiarii, qui pro tempore erit, cum ſit Regentem, & Auditores, ac ceteros Officiales tum ſui exemplo, tum congruis monitis, & ſeveritate opportuna intra honeſtatis terminos continere, & ut a tempore felicis recordationis Sixti Papæ V. Prædeceſſoris noſtri concedi non conſuetis abſtineant, providere, & Officium ſuum per ſe vel regentem aut locumtenentem ſuum in omnibus & ſingulis caſibus juxta facultates a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris conceſſas exercere poſſit. Corrector autem, & Auditor Pœnitentiariæ ſupplicationes ſuper materiis non permiſſis & antiquitus per ipſum Officium concedi non ſolitis, etiam a Regente ſignatas, omnes omnino ſignaturas & conceſſiones, quæ ſcandaloſæ, inſolitæ, vel minus expedientes videbuntur, ac taxationes literarum præter antiquum ordinem, & noſtram modificationem factas ſub excommunicationis ſententia non permittant, ſed illas vel omnino retineant, vel reijciant niſi aliud ſummo Pœnitentiario expreſſe viſum fuerit, & de ejus voluntate manifeſte appareat. Et taxę quidem antiquæ uſque ad ipſius Sixti Prædeceſſoris tempora exigi ſolitæ juxta Bullam reformationis Felicis Recordationis Iulii PP.II. Prædeceſſoris noſtri, & moderationem noſtram ſub pœnis, & ab illo, & a nobis poſitis obſerventur. Materiæ autem, quarum major eſt abuſus, & major multo querela ad nos prolata eſt, & particularius exprimendæ, & ſpecialiter hiiſmodis inhibendæ, ſunt viſæ ubi Religioſus legitimæ ætatis fuerit, & ultra annum in Religione permanſerit, & aſſeruit ſe habitum ſuſcepiſſe & profeſſionem per vim, vel metum emiſiſſe, ad effectum ut ad ſæculum redeat, & habitum deponat, & ſuper hoc declaratoriam petat de cetero præſente in Curia, ſi committatur in Curia, alicui Prælato committatur cum clauſula vocato Generali, vel Procuratore Ordinis; Si vero in partibus, Ordinario cum clauſula vocato Provinciali, ſeu Guardiano, vel cuſtode Conventus in quo impetrans degebat, & alias facta commiſſio non teneat; In foro vero conſcientię ſine clauſula vocatis, & literis laniatis dumtaxat expediri poſſint. Cum aliquis per membri mutilationem, vel homicidium commiſſum irregularitatem

non

Digitized by Google

prædictum detur licentia promovendi Clericos ad ſacros Ordines extra Romanam Curiam, ipſique Clerici promovendi hujuſmodi licentia abutantur, & extra muros Urbis per aliquem Antiſtitem promoveri procurent, ad hujuſmodi abuſum tollendum ſtatuimus & ordinamus quod de cetero in literis, per quas datur licentia promovendi extra Curiam, ponantur hæc verba, videlicet extra Romanam Curiam in locis ab Urbe per Quadraginta milliaria ad minus diſtantibus. Si vero in Romana Curia detur talis licentia, tunc in literis licentię hujuſmodi ponantur hæc verba, videlicet: quod promovendi non poſſint examinari, nec ordinari, niſi per examinatorem, & ordinatorem per nos Romanum Pontificem pro tempore ad id deputatos. Et ſi falſo juratum fuerit ſuper exiſtentia Beneficii, quod ordinandus ſe obtinere aſſerebat, & quod non obtinebat, aut in rerum natura non erat, aut quod ficte per amicos ſibi commodatum fuerat, tunc etiam promoto ratione talis juramenti, & teſtes qui taliter perjuraverint non diſpenſetur per literas Pęnitentiarię, niſi in illis ponantur hęc verba, videlicet; quod ille, qui ſic doloſe promotus fuerit ab executione Ordinum ſaltem ad Biennium ſuſpenſus exiſtat, & alias pęnitentia ſalutaris ſibi injungatur, & nihilominus de periurio hujuſmodi puniri valeat, dicta abſolutione non obſtante. In ſecundo ſimplici Conſanguinitatis, vel affinitatis gradu diſpenſare non poſſint. Res graviores & importantiæ majoris juxta antiquum morem & laudabilem inſtitutionem ad Datarium remittant. Corrector Pœnitentiariæ, vel Doctor ſit, vel ſaltem in altero jurium peritus juxta conſtitutionum formam, antiquarumque Reformationum. Scriptores Conſtitutiones antiquas ad unguem ſervent, & nemo deinceps in Pœnitentiaria ſcriptor admittatur, qui Clericus non ſit vel Celebs Matrimonio non obligatus nec minus Vigintiquinque annis natus, niſi ex Apoſtolica diſpenſatione aliter conceſſum fuerit. Procuratores Pœnitentiariæ unica media taxa ſibi ex Conſtitutione Officii competente contententur, nec partes in ullo plus gravent, nec prohibitas materias & inſuetas expediri procurent, nec item a partibus pluſquam pro expediendo negotio neceſſarium fuerit, extorqueant; duorum menſium pœna pro prima vice, pro ſecunda ſex a ſummo Pœnitentiario mulctentur; Si tertio item erraverint, Officio contra rei veritatem, & caſuum contingentiam, & informationes habitas de partibus falſum narrando ad hoc ut negotium expediatur, & parte inſtante ſub ſimili pœna non forment, vel ſcribant. Horum tranſgreſſores ipſo facto mulctentur, & Officio quo ſe indignos reddiderunt, careant.

Sequuntur Taxæ Scriptorum Officii Sacræ Pœnitentiariæ pro Diſpenſationibus Matrimonialibus & primo in Quarto gradu.

§. 12. De Matrimonio contrahendo, ſive ignoranter contracto, ſive conſumato in quarto Conſanguinitatis, vel Affinitatis gradu Turonen. ſeptem. De ſcienter contracto, ſive conſumato, ſive non, in Quarto Conſanguinitatis augetur taxa ratione abſolutionis a generali excommunicationis ſententia eis impendenda de duobus, & ſic taxatur ad novem. In Tertio gradu de contrahendo ſive Conſanguinitatis, ſive Affinitatis taxatur ad quatuordecim. De contracto vero in eodem gradu ignoranter, ſive conſumato, ſive non, etiam Quatuordecim. Si vero ſcienter ſit contractum, & conſumatum propter abſolutionem ratione ſententiæ excommunicationis injungendam, hujuſmodi taxa de duobus augetur, & taxatur ad Sexdecim. Et ſupradictę Materię expediuntur per Officium Pœnitentiariæ indifferenter vel de contrahendo, aut contracto, ſive ſcienter, vel ignoranter literis ſemper apertis. Si componitur cum Datario Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, excepto in Quarto de contrahendo, & de ignoranter contracto & conſumato, vel ſcienter contracto & non conſumato, quæ ad Datarium mitti non conſueverunt, & in quarto ſcienter contracto & conſumato. In ſecundo gradu de contracto ſive ſcienter, ſive ignoranter conſumato, vel non conſumato. In ſecundo Affinitatis gradu conceditur in foro conſcientiæ tantum, & committitur Confeſſori, & ſunt literæ clauſæ, & hoc ſolummodo, quando negotium eſt penitus occultum & quando provenit ex actu fornicario, & taxatur ad viginti. In Primo Affinitatis gradu non datur per Pœnitentiariam diſpenſatio ſuper primo gradu dumtaxat, niſi in foro Conſcientiæ tantum, ut puta ſi impedimentum hujuſmodi ſit penitus occultum, & proveniat ex actu fornicario, & additur in fine literarum, præſentibus laniatis, & taxatur ad Vigintiquatuor. De declaratoriis

Digitized by Google

xa die duobus ratione abſolutionis, & ſic taxatur ad novem. De publica honeſtate, notandum eſt, quod de contrahendo de publica honeſtate, ſeu de ignoranter contracto, ſive conſumato, ſive non, publica, inquam, honeſtate, ex primo, duodecim, aut ſecundo, decem, vel tertio gradibus, proveniente, taxatur ad octo. Et ſi tales prædicti impliciti impedimentis ſcienter contraxerint, & conſumaverint, tunc taxa augetur de duobus occaſione abſolutionis illis impendendæ, & ſic taxatur ex primo ad quatuordecim, aut ſecundo ad duodecim, vel tertio gradibus prædictis ad decem. Et ſi hujuſmodi impedimenta videlicet publicæ honeſtatis juſtitiæ ex quarto gradu proveniant, tunc taxa ordinaria eſt ad ſeptem, & eſt conſiderandum, quod ſi ſcienter contraxerint, & conſumaverint, augetur etiam taxa ratione illius abſolutionis de Turonen. duobus, & ſic taxatur ad novem. De cognatione ſpirituali, eſt ſciendum, quod de contrahendo in cognatione ſpirituali, quæ fit inter levatos, ſeu de ignoranter contracto, ſeu conſumato, ſive non, in eodem impedimento ſemper taxatur ad quatuordecim; & ſi tales contraxerint ſcienter, aut conſumaverint, tunc ratione ſcientiæ, & abſolutionis ab exceſſibus injungendæ hujuſmodi taxa augetur de duobus, & taxatur ad ſexdecim. De abſolutionibus ab homicidiis. Si Presbyter, aut alias in ſacris conſtitutus ordinibus ejus invaſorem vim vi repellendo, & ſe defendendo, nec alias mortis periculum evadere ſperans, ſi petierit ad cauthelam abſolvi, & cum eo diſpenſari, aut alias ad Beneficia habilitari, taxatur ad decem & octo. Declaratoria ſuper homicidio; Si tales voluerint per viam declaratoriæ cum ſuis limitationibus juridicis, taxatur ad ſex. Et ſi hujuſmodi homicidia non poſſint declarari, & ſi partes petierint per viam abſolutionis, ex quo non licet declarare, aut quia dederunt operam rei illicitæ, aut quia alias aufugere potuiſſent, taxatur ad triginta. Presbytericidium autem taxatur ad ſex. Pro illo vero, qui interfuit bellis, decem & octo; & ſi velit ſuper infamia, ad viginti, & ſi vult ad quæcumque Beneficia alias rite obtenta, ad decem & octo.

De commutationibus Votorum.

§.13. Commutatio voti Religionis ſim-

Diſpenſationes, ſeu Illegitimorum, & Spuriorum legitimationes.

§.14. Officium Pœnitentiariæ cum illis diſpenſat in prima forma tantum, videlicet, omnes, & ſacros Presbyteratus Ordines, & unum beneficium Eccleſiaſticum, etiam ſi illi cura immineat, taxatur ex antiqua conſuetudine ad ſex, & ſi tales ob eorum merita uberiorem petierint gratiam, datur ad aliud beneficium, taxatur ad ſeptem. Si vero tertio, & ultimo illis aliqua gratia fiat, conceditur ad tertium beneficium cum ſuis conſuetis clauſulis, & taxatur ad decem; Et ſi tales illegitimi tacito hujuſmodi defectu aliquid detentaverint, videlicet ſe ad aliquos Ordines præmiſſo defectu tacito promoveri fecerint, tunc augetur prima forma de uno Turonen. ratione abſolutionis impendendæ ab exceſſibus hujuſmodi, videlicet, ad unum, & ſi cum illis Ordinaria auctoritate diſpenſatum fuerit, ut eſt ſolitum, ad primam tonſuram videlicet, & quatuor minores Ordines, nec non ad unum ſimplex Beneficium, tunc ſi datur de uberiori videlicet, ad ſecundum Beneficium cum debitis limitationibus ſuis conſuetis, taxatur ad decem; Si vero tales petierint ad tertium, cum quibus ſimiliter eadem auctoritate ordinaria, primo, & deinde ſecundo Apoſtolica auctoritate ſucceſſive diſpenſatum fuerit, prout in ſuis ſolitis formis, taxatur ad decem; Et ſi tales illegitimi ſecum diſpenſari petierint, ut obtinere poſſint Beneficia, alias per eorum genitores obtenta cum ſuis debitis limitationibus conceditur, videlicet, dummodo in eiſdem Beneficiis genitoris immediatus non ſuccedat, nec in Alteris miniſterio cum illis concurrant, & taxatur ad ſex.

De promotis & promovendis.

§.15. De promovendo ad Ordinem Subdiaconatus in ſextodecimo, taxatur ad decem. De promovendo vero ad hujuſmodi Ordinem Subdiaconatus in decimo octavo, ad ſex. De promovendo vero ad Ordinem Diaconatus in decimoctavo, ad decem; Si vero in decimonono ad hujuſmodi Ordinem Diaconatus, ad ſex. Licentia promovendi ad Presbyteratus ordinem in vigeſimotertio, vel cum primum vigeſimumtertium annum attigerit, taxatur ad duodecim, ad hujuſmodi autem ordinem in vigeſimoquarto, ad ſex. Licentia pro-

Digitized by Google

cidium taxatur ad tres.

De Confeſſionalibus.

§.15. Confeſſionalia taxantur ad Sex. Sed ſi concedantur Religioſis ſine licentia Superioris, ad duodecim, alias cum limitationibus conſuetis, & juxta facultates eis conceſſas, ad quatuor, & quando hujuſmodi ſolum conceduntur ad quinquennium, tunc taxantur ad duos. Altare portatile, ad octo. Licentia celebrandi in locis interdictis, ad ſex. Licentia eodem tempore interdicti recipiendi Eccleſiaſtica Sacramenta cum ſuis etiam limitationibus, ad ſex. Licentia etiam eodem tempore interdicti ſeppelliendi, ad ſex. Lacticinium taxatur ed ſex. Licentia dicendi horas ſecundum Romanæ Curiæ uſum taxatur ad ſex. Licentia hujuſmodi horas anteponendi, & poſtponendi urgenti tamen, & ſubſiſtente cauſa legitima, ad ſex. Licentia celebrandi ante diem circa tamen diurnam lucem, ad duodecim. Licentia celebrandi ubique, ad novem. Licentia celebrandi in aliena Diœceſi, ad ſex. Licentia de Monaſterio ad Monaſterium, ad quatuor. De ordine ad ordinem dummodo in eo par, vel arctior vigeat obſervantia regularis, ad duodecim; pro tranſlatis de facto ad latiorem, ad viginti. Si vero tales volunt eſſe capaces adminiſtrationum, dummodo detur, niſi per Signaturam Papę fuerit data tranſlatio ſine ſpe beneficiorum, ad triginta. Licentia ſtandi extra Monaſterium de ſui ſuperioris licentia, & ea durante ex legitimis cauſis, ad duodecim. Licentia exeundi tempore infirmitatis, ad duodecim, & ſi præcedentibus licentiis addatur aſſiſtentia judicum, ad ſex. Licentia celebrandi in Cappella cum aliquo Altare portatile, ad duodecim. Licentia ingrediendi Monaſterium Monialium etiam Sanctæ Claræ quater in anno, dummodo non pernoctent, duodecim.

De Simoniis.

§.16. Abſolutio a Simonia, ad ſex, cum diſpenſatione ſuper irregularitate, ad decem & octo, & ſi cum retentione ad viginti, & ſi cum rehabilitatione ad alia obtinenda, ad triginta. Si in evidentem utilitatem, dummodo cenſus annuus non tranſcendat ducatos quinque, ad ſeptem. Pro Hęticis Sciſmaticis, filiis, aut nepotibus Marranorum nuncupatorum taxantur ſecundum eorum petitiones, & moderantur pro arbitrio præcipue, ac ſignanter pro præſentibus, ac miſerabilibus perſonis etiam hibernicis, ita quod illis prout eorum paupertas, indigentiaque expoſtulet, & requirat, diligentiſſime ſubveniatur.

Pœnitentiarii Minores.

§.17. Pœnitentiarii Minores, in quorum negligentia, fraude, vel imperitia apertum, & grave periculum eſt animarum, ne pariter cum ſe adeuntibus in gehennam ruant, ab intollerabili abuſu, & perverſa licentia revocandi, & intra pudoris, ac modeſtiæ ſepta coercendi ſunt. Nemo igitur ex eis niſi plane ſufficiens, & qualitatibus per Conſtitutiones requiſitis prędi tus ad officium de cetero recipiatur, & ex omni quidem natione hoc. Si qui forte ex præſentibus non erunt tales diligenti per Majorem Pęnitentiarium examine habito, vel removeantur omnino, vel per annos aliquot quantum expedire viſum fuerit ab exercitio hujuſmodi ſuſpendantur, & ſi deinceps contigerit aliquem non idoneum eligi, etiam ſi mandatum habeat a nobis, vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus importunitate extortum, tamen illum Pœnitentiarius major admittere non teneatur, niſi nobis vel ſucceſſoribus prædictis ante conſultis. Abſtineant iidem a vilibus & ſæcularibus exercitiis, ne dum pecunię ſtudeant, & ſordidis inhiant lucris animam turpi & infræna aviditate commaculent, habitu, verbis, inceſſu debitam gravitatem prædeceſſorum ſuorum referant & obſervent, pauperes non averſentur, nec confitentibus præter modum ſuccenſeant, ſed patienter auditos in optimam ſpem Dei miſericordiæ erigant, nec pecunias pro Miſſis celebrandis ab eis recipiant, nec quidquam omnino ab eiſdem petant, vel exigant ſub excommunicationis pœna, & privationis, ſed oblata ſibi in fine Confeſſionis qualicumque eleemoſyna contenti exiſtant, a caſibus eis non permiſſis confitentes minime abſolvant, & in publice Pęnitentibus abſolvendis antiquas conſuetudines, & ritus ſevere obſervent. Subſtitutos præter paucos illos, qui pro linguis, & nationibus variis aſſidue neceſſarii ſunt, nullo pacto deputent, niſi in principalibus Feſtis, & Ebdomada Sancta, quorum tamen deputatio fiat ante per menſem, & approbentur primum per ipſorum Priores, & Prælatos, deinde per Collegium Pœnitentiariorum, poſtremo per majorem Pœnitentiarium, nec nu-

Digitized by Google

fuerint. Et ne illius ignorantiam prætendere valeant, eis per eosdem Pœnitentiarios in eorum deputatione ſub eadem pœna ſignificari debeat. Pœnitentiarii ſolitas Congregationes non intermittant, ſed Miſſa ſummo mane de more audita ad conferendum inter ſe ſuper occurrentibus conſcientiæ caſibus conveniant, itaut peccator nullo verbo, ſigno, vel nutu manifeſtetur, nec interim aut abeſſe aut confeſſiones etiam audire præſumant ſub ſuſpenſionis pœna. Tanto tempore in ſedibus, & locis ſuis reſideant, quanto per Conſtitutiones veteres obligantur, ne ullo unquam tempore peccator obvios inveniat preparatos, poſſint unum fidum ſibi eligere, etiam qui Pœnitentiarius non ſit, ut in Plumbaria manens tertiam partem plumbi emolumentorum eis obvenientem procuret, & illius computum teneat, cum ipſos ad hoc intendere minime deceat. Proceſſus, qui per eos de peccatis ſecretis fiunt, apud ipſos conſerventur & cuſtodiantur, nec ad alium transferri locum, aut alteri oſtendi poſſint. Prior ipſorum domum Pœnitentiariæ quaſi Sacrarium ab omni immunda converſatione cuſtodiat, portas horis debitis claudat, atque aperiat, ſuſpectas perſonas excludat, vel non admittat. Cameras illorum aliis, quam Pœnitentiariis habitare non ſinat, nec alia prorſus quam ſi religioſa domus eſſet, cura gubernet, pœnas horum tranſgreſſoribus authoritate noſtra imponens congruas. Sint preterea Undecim tantum numero juxta antiquas Conſuetudines, & Conſtitutiones, nec ad receptionem ſupranumerariorum ante vacationem cogantur, nec mandata in eventum mortis illorum ulla ſignentur, ac ſignata non teneant, exceptis, his qui nunc actu officium exercent, vel qui hactenus a Nobis literas Apoſtolicas ſub plumbo obtinuerunt, quibus prejudicare non intendimus. Et officium hujuſmodi perſonalem reſidentiam in Romana Curia maxime, & neceſſario requirat, circa abſentes ad præſens cujuſcumque nationis ſint, & qui abſentes ultra annum, vel biennium ab Urbe, & Curia ſteterunt ſine cauſa legitima, & noſtra licentia Conſtitutiones eorum circa privationem talium exacte, & rigoroſe ſervari volumus & mandamus, alioſque eorum exercendi Pontificalia, penſionis ducentorum ducatorum, ſeu retentionis beneficiorum, quę omnes ei, de cujus perſona Eccleſiæ titulari providetur, neceſſaria ſunt, ultra decem ducatos auri de Camera non recipiant; ſi contrafecerint pœnæ duodecim ducatorum ſupradictæ Fabricæ inferendæ ſubiaceant. Pro Bullis tam ſuper Eccleſiis, quam Monaſteriis Conciſtorialibus poſt primam expeditionem pro eadem perſona, & eadem vacatione, ultra duos ducatos, & duos Carlenos ſimiles ſub pœna proxime expreſſa non recipiant. Cappellanus ipſorum pro Conciſtorialibus, & obligationibus duos tantum groſſos ex officii emolumentis percipiat, & nihil a partibus exigat; partibus autem petentibus Sollicitare literas teneantur ſine ipſorum onere ſub pœnis in Bulla inſtitutionis officii contentis, & intra congruum tempus illas expeditas partibus conſignari facere.

Magiſtri Plumbi.

§.19. Magiſtri Plumbi pro pari Bullarum ultra Carlenos duos non capiant, videlicet, pro qualibet plumbata Carlenum unum, juxta tenorem literarum felicis recordationis Sixti Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri. Ex arbitrariis vero, & regalibus nihil ultra ſummam per nos inferius moderatam percipiant, videlicet de Eccleſiis Conciſtorialibus taxatis uſque ad quingentos, non capiant ultra florenos ſex, uſque ad mille, florenos decem, uſque ad mille & quingentos, florenos quatuordecim, uſque ad tria milliaria, florenos vigintiunum, uſque ad quatuor millia, florenos vigintiquinque, abinde vero ſupra uſque ad ſex millia, florenos vigintiocto, exinde ſupra uſque ad quamcumque ſummam, ducatos triginta ſex auri non excedant ſub incurſu pœnarum in Bulla reformationis dicti Julii Prædeceſſoris contentarum. De titularibus vero ultra ducatos quinque percipere non valeant. De retentione Eccleſiarum, & Monaſteriorum Conciſtorialium ubi ſunt cedulę Protonotariorum, per eos idem ſervetur, quod ſupradictum eſt. De Monaſteriorum expeditis per ſupplicationem non capiant ultra unum ducatum, ſi ſint valoris ducentorum ducatorum, vel infra,

piant, de bullis taxatis per Cancellariam capiant groſſum unum in ſingulos ducatos, & pro Magiſtris Plumbi groſſum unum pro quolibet plumbo per bullam Sixti Prędeceſſoris hujuſmodi eiſdem Magiſtris conceſſam, ut ſupra dictum eſt. Si bulla expediatur in forma Quinterni, & ſit taxata, Carlenum unum pro quolibet ducato capiant, ſi gratis fuerint unum pro ſe, & unum Carlenum pro Magiſtris dumtaxat percipiant. De Bullis proviſionum Conciſtoralium Carlenos capiant juxta numerum ducatorum taxæ Magiſtrorum, de non taxatis per Magiſtros Plumbi Carlenum unum ſibi, & unum Magiſtris pro quolibet Plumbo dumtaxat capiant. Quod ſi Bullæ hujuſmodi gratis expediantur unum ſibi, & unum Magiſtris pro qualibet Bulla ſimiliter ſumant, & non ultra; pro ſingulis literis clauſis ad Dominos temporales, habeant quatuor Carlenos; de forma juramenti ducatum unum pro Collectoribus, et pro ſe groſſos tres, & unum pro magiſtris. In expeditionibus Eccleſiarum et Monaſteriorum Conciſtorialium pro regalibus uſque ad quingentos ducatos capiant ducatos duos, uſque Mille, ducatos tres, & exinde ſupra ducatum unum cum dimidio pro quolibet Miliare, pro famulis vero uſque ad quingentos dimidium ducatum, exinde ſupra non excedant ducatum unum, de Monaſteriis per ſupplicationem expeditis, ducatum unum tam virorum quam mulierum. Pro devoluto non exigatur ultra unum Ducatum, de Bullis ob raſuram vel aliam cauſam reſcriptis, ſive per Cameram, ſive per Cancellariam ſint expeditæ ultra duos Carlenos pro quolibet Plumbo non capiant; De literis Protonotariatus, & aliorum Officiorum ſi taxatæ erunt, Carlenos habeant juxta numerum ducatorum, de non taxatis vero Carlenos quinque; de literis Indulgentiarum unum ducatum; pro literis vero privilegiorum non habeant niſi Carlenum unum. In non taxatis ex Bullis quatuor. Quæ pro palliis expediuntur pro duabus apertis Carlenos ſumant juxta numerum Ducatorum taxę, pro duabus clauſis Carlenos ſex videlicet tres in ſingulas. Pro literis juſtitiæ niſi materiæ ſint duplices unum Carlenum. De expectativis in forma pauperum, pro Bulla pauperum unum Carlenum. Pœnitentiariis portionem fideliter reſtituant prout tenentur. In Plumbaria familiares deputatos dumtaxat, et non extraneos admittat ſub excommunicationis pœna; in aliis ſuperio-

Item ubi ratione unius Bullæ Conciſtorialis diverſi turni eiſdem perſolvi debent, veluti cum minori Coadiutor datur, & uſque ad vigeſimum ſeptimum annum Adminiſtrator deputatur, ac deinde de ejus perſona Eccleſię providetur in eadem Bulla, quo caſu turni tres Abbreviatoribus competunt, taxę receptor duos pro primo turno, unum pro ſecundo, unum pro tertio ducatum ſolum dimittat, in reliquis antiquas Conſtitutiones per Prædeceſſores noſtros editas ſervare teneantur. Abbreviatores de minori pro Bulla, quę inſeritur executoriali de cetero nihil capiant; pro Bulla autem, quę expeditur in forma Quinterni in ſingulas cartas non niſi groſſum unum capiant, pro aliis, quæ in forma quinterni non erunt, pręter unum groſſum nihil omnino recipiant. In Bullis ad perpertuam rei memoriam, groſſos quinque ſicut in ceteris reſtituant. Regens Abbreviatores de prima viſione non niſi expertos atque eruditos in officio ponat. Cappellanus corumdem nihil prorſus a quoquam prętextu Bullarum exigat. Cuſtodis Cappellanus, & familiares nihil a quoquam capiant.

Scriptores Apoſtolici.

§. 22. Scriptores Apoſtolici de cetero in diſtribuendis minutis & literis de taxa ſcribendis excepto uno groſſo Romano pro qualibet prima carta nihil pro ſcriptura aut ultra taxam capiant, ſed fe. re. Eugenii PP. IV. Conſtitutionem, & Confirmationem Nicolai PP. V. Prædeceſſorum noſtrorum ad unguem obſervent, quod niſi fecerint ultra pœnas in Conſtitutionibus ipſis contentas, penæ duodecim ducatorum auri de Camera Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe Fabricæ ipſo facto applicandæ contravenientes vice qualibet ſubjacere volumus, ultra pœnas in Bulla reformationis fel. recordationis Julii Papæ II. Prædeceſſoris noſtri contentas. Pro literis ſcribendis, quæ gratis expedientur ultra groſſum unum Romanum in ſingulas cartas pro litera vigintiquinque lineas continentes, ita ut in qualibet vigintiquinque ad minus ſint dictiones unum ducatum auri pro labore capiant, a vigintiquinque vero uſque ad quadraginta lineas, pro quibuſlibet quatuor lineis habeant groſſum unum exinde ſupra ſi intra ſcriptorem & partem diſcordia fuerit, reſcribendarii & defenſorum pro tempore exiſtentium, vel Vicecancellarii ſeu Regentis judicio ſtetur. Litera proviſionis Eccleſiæ Parochialis, pro

co

Digitized by Google

[illegible], ſi Metropolitana, vel Cathedralis Eccleſia, groſſis Quadraginta, ſi Monaſterium conſiſtoriale ſit, triginta taxetur.

Magiſtri Regiſtri Bullarum.

§.23. Quoniam Magiſtri Regiſtri Bullarum in arbitriis componendis, ac taxandis gravius excedebant, & tamen unam taxam inſtar ſcriptorum eis deberi ex literis felicis recordationis Joannis PP. XXII. Prædeceſſoris noſtri, manifeſte oſtendebatur, ad quam dimiſſis omnibus reduci cupiebant, viſum eſt nobis habita ſuper hoc matura deliberatione per prædictos Cardinales ad hoc deputatos incerta illa ita recidere & coarctare, ut ad minus dimidiam, vel tertiam ſaltem partem ejus quod capere ſunt ſoliti, adimeremus prout infra ex ordine aſcriptarum limitationum, ne arbitraria prædicta ulterius incerto fluctuent patebit, & intra hos quidem terminos ſe continere mandamus, ita ut ſi illos exceſſerint prima vice trium, ſecunda ſex menſium emolumentis prędictæ Fabricę applicandis, tertia vero officii privatione mulctentur. Taxarum itaque ad certam formam redactarum ordo erit talis. Officium eorum juxta juramenta per eos præſtita circa auſcultationem Bullarum regiſtratarum fideliter, & diligenter exerceant, & moram faciendi in regiſtro, & ſubſcriptione in Bullis facienda in continenti quod requiſiti fuerint, & de eorum debitis juribus ſatisfacti, & ſoluti abſque excuſatione, vel dilatione aliqua facere abſque partium querela obſervare teneantur, & debeant ſub excommunicationis pœna, & aliis in Bulla prædicta contentis. Curent poſtremo, ut Officium Scriptorum fideliter & recte gubernetur, & regatur, & abſque partium, & ſollicitatorum querela exerceatur.

Emolumenta ordinaria & arbitraria Magiſtrorum Regiſtri Bullarum

§.24. Abſolutio ad effectum gratiæ, vel ad effectum agendi pro ea præfati Magiſtri nihil capiant, pro abſolutione vero ab hæreſi, vel ab homicidio, vel irregularitate, vel a ſimonia, & generaliter pro quacumque alia abſolutione pro una perſona groſſos duos. Si vero in eadem Bulla ſint plures perſonę, & comprehendantur plura capita, pro unoquoque capite capiant benedicere, duos, & Eccleſias reconciliare, duos, & benedictionem dare, duos, & Cimiteria reconciliare, decem, & decimare, decem, & corrigere, & Reformare poſſit, etiam decem groſſos capiant, pro corrigere ex defectu partis, ſex, in minuta Reverendiſſimi Sanctorum quatuor eſt octo; ex defectu vero Cancellariæ, quia tunc per Regentem in Bulla dicitur, & gratis, unum groſſum capiant, pro Coadjutoria Eccleſiæ, aut Monaſterii Conſiſtorialis, decem, Beneficii vero quinque groſſos capiant, pro commenda cujuſlibet Beneficii, duos, Monaſterii vero non conſiſtorialis, quatuor, conſiſtorialis vero, decem, & ſi in eadem Bulla plura Beneficia eſſent, pro quolibet ultra primum quinque groſſos capiant, & idem ſervetur, ubi mandantur commendari Beneficia, ſeu Monaſteria comprehendi ſuper incertis, ſi datur facultas, decem groſſos capiant, conferendi Beneficia ubi datur facultas, pro quolibet beneficio duos groſſos capiant, charitativum ſubſidium imponendi ubi datur facultas, quatuor groſſos capiant, Cęmiterium ubi conceditur, quod Cappella illud habere poſſit, duos groſſos capiant. Confraternitatis erectio, pro qualibet perſona duos, & ſine expreſſione perſonarum, decem, & idem ſervetur in Confirmatione illius erectionis; Concordiæ confirmationis ratione, duos groſſos capiant; Confeſſores deputandi licentia in Indulgentiis Plenariis ſi datur, quindecim; in aliis vero, novem groſſos capiant; Copia ex regiſtro quando datur, ſex groſſos capiant, Canonicis Eccleſiæ Collegiatæ ubi conceditur, quod poſſint uti Almutia, pro quolibet groſſos duos, dummodo pro omnibus ultra duos ducatos non capiant. Doctorandi in altero Jurium ubi datur licentia, duos, ſi in utroque Jure, quatuor groſſos capiant. Decimandi facultas ſi datur Laicis, viginti groſſos capiant. Decimæ unius Villæ conceſſionis occaſione, quatuor, ratione vero plurium Villarum, octo, unius autem Caſtri, octo, plurium vero Caſtrorum, quindecim, Civitatis vero unius, & Diœceſis ejus, Viginti, unius autem Provinciæ, quadraginta groſſos capiant. Diſpenſandi cum illegitimis facultas pro qualibet perſona, duos groſſos capiant; pro diſmembratione Beneficii ad vitam, pro quolibet, duos, & ſi perpetua fuerit, pro quolibet, tres, dummodo pro omnibus

con-

Digitized by Google

nę cum Canonicatibus, dignitatibus, & prębendis, viginti, hoſpitalis, quatuor, Monaſterii virorum, ſex, & ſi concederetur, quod gauderet privilegiis pro Monaſteriis virorum, viginti; pro Monaſteriis autem Monialium, decem, pro creatione Capituli quatuor. Collegii vero, pro quolibet etiam quatuor, dummodo pro omnibus perſonis non recipiant ultra viginti, ſtudii vero generalis cum privilegiis, & aliis ſolitis, viginti Vicariatus autem fratrum duos groſſos capiant. Erectionis unius Beneficii confirmationis ratione, ſi ad vitam, duos, ſi perpetua fuerit erectio, quatuor, & ſi fuerit ſine numero, & ſine expreſſione Beneficiorum, viginti groſſos capiant; Pro exemptione Epiſcopi a Metropolitano ad vitam, duos, pro perpetua, quatuor, pro Capitulo vero ab Epiſcopo ad vitam, vigintiquinque, pro perpetua, triginta, pro unius perſonę ad vitam, duos, plurium vero perſonarum viginti, pro perpetua vero unius perſonæ pro Abbate & Superiore ad vitam, duos, pro perpetua, quatuor; pro Abbate vero & Conventu ad vitam, vigintiquinque, pro perpetua, quadraginta; pro Monaſterio, & membris ad vitam, quindecim, pro perpetua, viginti, pro Epiſcopo, Capitulo, & Clero Civitatis, & Diœceſis ab Archiepiſcopo, quinquaginta. Expectativa de Commendando Beneficia pro quolibet Beneficio groſſos duos capiant, fructus percipiendi in abſentia pro qualibet perſona, & pro quolibet Beneficio, groſſos duos, & ſi non eſſet expreſſus numerus, viginti; pro hoſpitalis commiſſione groſſos ſex. Juriſpatronatus ubi derogatur pro uno Beneficio, duos, pro pluribus, novem groſſos; ubi vero reſervatur Juſpatronatus ad unum Beneficium pro una perſona, groſſos duos, ſi vero ad plura Beneficia, decem, & reſervatio etiam pro ſucceſſoribus, & perſonæ non ſint nominatæ, pro quolibet Beneficio quinque groſſos capiant; pro infeudatione perpetua unius, triginta, plurium vero Civitatum, centum; Si vero unius Provinciæ, centumquinquaginta, ſi unius Villæ, quatuor, ſi vero plurium Villarum, decem, ſi unius oppidi, decem; ſi plurium, viginti. Ubi vero ad tempus fieret tunc pro medietate, pro lacticiniorum uſu, cum datur in Confeſſionali nihil capiant, alias vero pro uſu lacticiniorum pro Civitate, & Diœceſi, quinquaginta, pro Provincia vero centum groſſos capiant, ſi perpetua fuerit conceſſio, ſi vero ad longum tempus pro medietate. Legitire ad vitam, viginti, & ſi perpetua fuerit, triginta groſſos capiant. Perinde valere ſuper commenda, duos. Penſionis caſſatio pro ea, duos. Penſionis tranſlatio pro ea, etiam duos groſſos. Pro penſione Eccleſię Cathedralis unum, pro penſione Monaſterii Conſiſtorialis, etiam unum ducatum, pro miniſtratus vero proviſione duos groſſos, privilegiorum confirmatione pro quolibet, duos groſſos, dummodo pro omnibus contentis in una Bulla, quot numero fuerint, ultra duos ducatos non capiant, ſi non exprimantur, pro extenſione vero, quadraginta, pro illorum vero comunicatione unius Congregationis alteri, cum illorum inſertione, ſive narrativa, & nova conceſſione, groſſos centum capiant. Reſignandi, & permutandi licentia pro quolibet Beneficio, duos groſſos, reconciliandi, ſeu reconciliari faciendi unam Eccleſiam, groſſos duos, plures vero viginti, & Cimiterium groſſos duos, plura vero, decem; Regreſſus ad Cathedralem Eccleſiam, novem, ad Monaſterium, unum, Conciſtoriale, cui præfuit, pro quolibet, quinque, ad Monaſterium vero, quod in commendam obtinuit, pro quolibet, ſeptem, pro quolibet vero Beneficio, quod in titulum obtinuit, duos, pro illis vero, quæ in commendam obtinuerat, quatuor, pro regreſſu vero ad hoſpitale quinque groſſos capiant, pro retentione cujuſlibet Beneficii in titulum, duos, in commendam vero obtentis, quatuor, pro plurium vero, decem; pro retentione vero Monaſterii non Conſiſtorialis, cui pręeſt, quatuor, ſi vero illud in commendam obtineret, quinque, hoſpitalis vero, quatuor, & ſi in retentione conceditur, quod poſſit uti regreſſu, quem habet ad Monaſterium, vel hoſpitale, quatuor, ſi vero ad Beneficia, pro quolibet, duos groſſos capiant, pro rehabilitatione unius perſonæ, ex quacumque cauſa rehabilitetur, pro qualibet perſona, duos, pro pluribus vero perſonis, decem, pro reintegratione cujuſlibet Beneficii, duos, pro reſervatione juris conferendi Beneficia pro una vice, pro quolibet, duos, dummodo pro omnibus, quot fuerint, non capiant, ultra viginti groſſos, ſeparatio unius Beneficii, duos, plurium vero Beneficiorum ad tempus, pro quolibet, duos, & ſi perpetua fuerit, quatuor groſſos, pro ſuppreſſione unius Monaſterii, vel hoſpitalis, quinque, Dignitatis vero, duos, & Beneficii, duos, plurium vero Beneficiorum ſine numero, decem; Si vero ordinis, vel Capituli, quinde-

Digitized by Google

tione duos groſſos capiant. Trahi Cives extra Civitatem, & Diœceſim non poſſint, ubi conceditur, quindecim, & ſi extra, Ducatum eſt, & plures Civitates, triginta, ſi vero extra unum Caſtrum decem, & hoc ſi perpetuo, ubi vero ad tempus pro medietate, viſitandi licentia, duos, ubi vero ſine expreſſione locorum, decem, unum ducatum Eccleſiarum Cathedralium, ad vitam unum, perpetua duos, Monaſterii vero, aut hoſpitalis ad vitam, pro quolibet, ſex, pro perpetua, octo groſſos, & idem inde vacaturo, Quęſtuarũ unio perpetua, ducatum unũ, pro plurium hoſpitalium ad vitam, viginti, pro perpetua, triginta, pro Monaſterii Conſiſtorialis Congregatione tenendi juxta mores, & ritus illius, & quod gaudeat privilegiis, quinquaginta, pro unione cujuſlibet Beneficii ad tempus, duos, & ſi plurium, non ultra decem, pro perpetua cujuſlibet Beneficii, quatuor, pro pluribus, non ultra viginti groſſos capiant, pro unionis factæ Beneficiorum confirmatione ſine expreſſione, viginti, pro diſſolutione vero cujuſlibet Beneficii ad vitam, duos, pro Monaſteriis vero, ſex, dummodo ultra duos ducatos non capiant, pro perpetua vero unius Beneficii, quatuor, pro Monaſterii autem unionis diſſolutione octo groſſos recipiant, pro deputatione Abbatum, Abbatiſſarum, & Priorum, ac operariorum ad triennium pro quolibet, groſſos tres, deſerviri faciendi Beneficio per Cappellanum ad vitam pro qualibet perſona, duos; Si vero Eccleſiæ, vel hoſpitali per plures perſonas ſine expreſſione numeri in genere, & abſque nominatione perſonarum quindecim groſſos capiant, & quod ſcriptores teneantur ſolvere Capſerio pro lectionibus ſingulis menſibus id, quod hactenus ſolvere conſueverunt. Ab omni autem alia exactione ratione iſtorum extraordinariorum emolumentorum abſtineant ſub pœna vigintiquinque ducatorum Fabricæ dictæ Baſilicæ pro qualibet vicæ applicandorum, & pro unaquaque materia ex ſupradictis, quæ ſuperius non eſſet in ſpecie expreſſa, tamen dependeret ab eis, poſſent capere prout ſupra eſt expreſſum, dummodo nullo caſu non expreſſo capiant ultra unum ducatum cum dimidio, & in caſibus ſupradictis, in quibus datur licentia eis, quod capiant decem groſſos, volumus, quod unum ducatum capere poſſint pro ſingulis decem groſſis.

ſuper minutis, ſed ſuper Bullis originalibus regiſtrent ſub pœna in eiſdem Conſtitutionibus explicata; Pro regiſtratura unius Bullæ, quæ etiam cum executoria non excedet numerum vigintiquinque linearum, quinque Carlenos Cancellariæ, ab inde ſupra uſque ad quinquaginta lineas, julios quinque, dum excedant vero uſque ad quaſcumque lineas ultra julios decem eis capere non liceat; pro quinternis vero trium ducatorum mercede contenti ſint, pro regiſtratura literarum omnium proviſionum Conciſtorialium in totum videlicet pro omnibus Bullis proviſionis, retentionis, abſolutionis, commiſſionis, receptionis juramenti, & aliis hujuſmodi regiſtrandis ducatos tres cum dimidio non excedant, quas taxas etiam ſub pœnis in literis reformationis pręfati Julii Prędeceſſoris contentis ſervare teneantur, ducatum pro regalibus eis dari ſolitum ut prius ſolvant eis.

Auditor, & Procuratores Contradictarum.

§ 26. Auditor contradictarum cum ſuis Officialibus Conſtitutiones Officii ipſius accurate obſervent ſub pęnis in Bulla reformationis Julii Prędeceſſoris hujuſmodi contentis, nec materiis ad ſe non pertinentibus manum mittant. In cotradictis legendis debita utantur diligentia, & fide, nec in eis raſuras faciant ullas præſertim in datis, & nominum mutationibus, legant eas alta, & intelligibili voce tribus ſaltem præſentibus, & lectas in filcza ſaltem per horam teneant, & antequam parti tradantur, videre eas cupientibus, illæ eis oſtendantur ad tollendas fraudes. Lectores deputati per ſeipſos non autem per ſubſtitutos legant, niſi ſint Officiales æque idonei per Auditorem approbati. Pro lectura contenti ſint antiqua mercede, nec plus omnino petere, aut exigere poſſint ſub pęna viginti ducatorum pro qualibet vice, & quolibet ſupradictorum caſuum ſupradictæ Fabricę eo ipſo applicandorum. In arreſtatione literarum, & lectura inſtrumentorum officium ſuum fideliter, & diligenter exerceant ſub præſcripta pœna. Procuratores materias injuſtas, & indebitas per viam correctionis expediri ſolitas non procurent, nec minutas literarum forment contra, vel præter continentiam literarum, & veritatem habitam

Digitized by Google

Pœnitentiariæ, in quibus committuntur cauſæ in partibus, ſive ſignaturæ, quæ habent clauſulam, vocatis vocandis, ad tollendum ſcandala, & fraudes, quę quotidie committuntur in Curia per callidos Sollicitatores, & advocantur Cauſæ de Curia, & de Rota, legi debeant ante expeditionem in contradictis, prout aliæ literæ ſimiles expeditæ per contradictas leguntur ſine aliqua ſolutione, vel mercede, in quantum id commode fieri poſſit.

Advocati Conciſtoriales.

§.17. Conciſtoriales Advocati pro petitione Pallii, & fructus Eccleſiæ pro qua petitur Pallium in libris Camerę Apoſtolicę ad quingentos, tres, ſi vero ad mille taxati reperiuntur, quinque, exinde ſupra cujuſcumque taxæ ipſius Eccleſiæ fructus fuerint, decem ducatos de cetero capiant. Quod idem ſuper commiſſionibus in publico Conciſtorio proponendis obſervent, quas juxta diſtributiones ſibi factas proponere obligentur, ſub pœna decem ducatorum ſupradictæ Fabricæ applicandorum. Commiſſiones vero pauperum gratis ſub eadem pęna proponere teneantur, & hęc tam de prophanis, quam de beneficialibus Cauſis dicta intelligantur. Stipendia modeſte, nec ultra meritum capiant, vel ſecundum taxas juxtà Conſtitutiones eis debitas ſervent, de quota litis, vel parte fructuum vel expenſarum, in quibus adverſarii condemnantur, vel præmio in eventum victoriæ nullatenus paciſcantur, vel cum parte conveniant. Propinas Auditoribus largiendas non procurent, nec arctas familiaritates, & converſationes nimias cum eiſdem exerceant. Officium Procuratorum, vel Sollicitatorum non exerceant. Auditores non informent, niſi in jure, vel ſuper dubiis datis per Auditorem in Cauſis, & ultra quam unum aureum pro quolibet dubio non capiant, pro ſcriptura, & informatione uſque ad tria dubia, abinde ſupra quinque ducatos in totum non excedant; contenti ſint ſtipendiis honeſtis, & licitis tenore conſtitutionum eiſdem conceſſis ut ſupra, quas tranſgredi circa mercedes nullatenus liceat, nec poſt ſententiam latam aliquid bibalium nomine a partibus exigant. Pauperum vero, & unde ſolvant non habentium etiam gratis ſuſcipiant Cauſas, atque defendant, nec eis in bono jure pronunciari renuant. Doctores, qui in Curia promovebuntur per ipſorum Colle-

Procuratores.

§.18. Procuratores non omnes paſſim, ſed his ſolum ad procurandum in Rotę auditorio admittantur, qui doctrinę, praticæ, & morum examen ſubiverint, & per Cappellanos noſtros Rotę ipſius Auditores adhibitis duobus, vel tribus antiquis Procuratoribus, vel etiam a Procuratorum Collegio deputatis ſuper his univerſis approbati fuerint, unde ſi qui tales in pręmiſſis idonei reperti non erunt, & ab Auditoribus, & Procuratorum Collegio approbari mereantur, a Procuratoris officio repelli volumus, pro quo examine aliquid exigi, vel ſolvi debere expreſſe prohibemus. Non poſſint autem partes in quavis inſtantia majoribus exactionibus vexare, quam eis per Conſtitutiones conceſſum fuerit, nec multas ſimul cauſas regendas ſuſcipiant, quibus cum pariter omnibus ſatis eſſe non poſſint, tum confuſio ingens atque intricatio naſcitur, tum partes intollerabili mora, & expenſa torquentur, & multæ Cauſæ male defenſę periclitantur. De propinis ſeu bibalibus dandis ſub pœna vigintiquinque Ducatorum Fabricæ Sancti Petri applicandorum ſe non impediant, ſed curam hanc partibus vel earum Sollicitatoribus relinquant; poſſint tamen poſt latas ſententias partibus ad memoriam reducere, ut laborum Auditoris ſint memores, quod ſi ſecundo in hoc errare præſumpſerint, ultra pęnam antedictam ſex menſibus ab officio ſuſpendantur, ſi tertio, ab ejuſdem exercitio pęnitus amoveantur. Regiſtra poſtquam in domibus Auditorum erunt, ultra non aſtringant, aut videant dicta regiſtra extra domum Auditoris portando, niſi de conſenſu Auditoris, & tunc copias de regiſtro extrahere non debeant, & illa in tempus eis pręfixum reſtituere ſub pęna ducatorum vigintiquinque applicandorum Fabricæ Sancti Petri. De quota litis, fructibus, vel expenſis, aut aliis emolumentis, ut hactenus fieri dicitur, cum partibus non conveniant. Pauperibus ſine pecunia patrocinium præſtent, & unum præceptorem idoneum per eorum Collegium cum competenti ſalario ad id ſingulis annis deputent inter ſe. Cum Notariis Auditorum, vel aliis de gratiis regiſtrorum præterquam in partium principalium utilitatem, & commodum, ita quod evidenter appareat per inſtrumentum publicum, non paciſcantur, ad omnes actus legitimos inhabiles reddantur. Officia Notariatus in Rota, vel

Digitized by Google

principalibus ſuis ſignificare, & prorogationem fatalium ſemel petere. Poſtquam alicujus Cauſæ patrocinium ſuſceperunt, & onus procurationis receperunt, indefenſas Cauſas non dimittant, ſed Cauſas ipſas pro viribus defendant; ſecreta Cauſarum eis nota adverſariis non revelent aliquo prætextu, vel cauſa ſub infamiæ nota.

Notarii Rotæ.

§. 29. Notarii Rotæ Auditoribus ſuis ſint obſequentes, & eis pareant, ſi intra recti, & honeſti termino non conſtiterint, & per Cappellanos noſtros Rotæ Auditores moniti non ſe emendaverint, in eorumdem arbitrio ſit, cognita inter ſe, ac bene diſcuſſa culpa, pro delicti qualitate, etiam uſque ad privationem ipſos punire. Nemo deinceps ad Notariatus Rotæ officium admittatur, qui vere non ſit tabellio, & exercitatus, ac fungi officio, & ſcribere per ſe ſciat, unde ſi qui nunc ſunt Notarii minus idonei, quorum neque voluntas, neque profeſſio eſt in cauſis ſcribere, aut Tabellionatum exercere, vel quia majoris ſint loci, ſeu dignitatis, vel quia fortaſſe literarum ignari, hac ſolum ratione officium adepti, ut arrendarent, niſi intra tres menſes illud alienaverint, per Auditores alii ipſorum ſtatuentur loco, non tamen eorum propinqui, vel familiares, uſque ad ſe meſtre ſpatium, quo elapſo niſi opportune proviſum fuerit, ſit in arbitrio eorum ad quos pertinebit, alteri de officio ipſo in perpetuum providere, neque enim per ſubſtitutos officium hoc de cetero exerceri volumus, neque arrendari ſub pœna privationis, excepto infirmitatis, vel neceſſariæ abſentiæ caſu, veluti ob Rotæ negotium, vel alias legittimas cauſas ab Auditoribus approbandas abſuerint, vel etiam licentiam a nobis ſint conſecuti, quibus caſibus de ſubſtitutis idoneis per Auditores ipſos examinandis, atque approbandis provideatur; Ideo quicumque Notariatus officium ad præſens per ſubſtitutum exercet, niſi intra Trimeſtre per ſe exercere inceperit, emolumentis omnibus ſupradictis Fabricæ applicandis privetur, & Auditor, coram quo ſcribit, alium ejus loco idoneum deputare valeat, non tamen attinentem ſuum, vel familiarem, ut ſupra, qui pro illo ſcribat, donec, vel per ſe exerceat, vel alteri alienet, & hoc uſque ad ſex menſes, quibus præteritis officium ipſum Notario alteri vendere valeat, qui doctrina & practica ſit ſufficienter præditus, Poſſint ta-

riatus, vel etiam partem in altero habere valeat, & ſi qui in præſentia tales reperiuntur, niſi intra tres menſes alteri alienaverit, Auditor coram quo ſcribitur, alium ejus loco deputet ordine, quo ſcriptum eſt ſupra; In confectione regiſtrorum & Copiarum, item in remiſſoriis, compulſoriis, executorialibus, notis ſententiarum diffinitarum, teſtium examine, & hujuſmodi Rotæ Conſtitutiones accurate obſervent ſub pœnis in eiſdem contentis, quas innovamus, pro notis vero Interlocutoriarum nihil accipiant, quod idem de moderatis ſolutionibus in copiis, & publicatione teſtium ſervetur. Teſtium vero examen per ſeipſos expediant mercedibus contenti antiquitus dari ſolitis, videlicet quatuor Carlenis pro quolibet teſte ubi multi articuli non erunt, nam interrogatoriorum quidem numerum reſecari volumus, videlicet, ut neque ultra viginti fiant interrogatoria, nec ipſorum aliquod lineas tres excedat, ubi autem multi articuli forte fuerint, quinque Carlenis & ad ſummum uno ducato pro egregia perſona examinanda contenti ſint. Bibalia pro regiſtro ad Auditoris domum, vel in Rotam, vel quocumque neceſſe fuerit portando nulla exigant, nec præter unum Carlenum, vel duos etiam tempore expeditionis cauſarum capere poſſint, licet pluries regiſtrum huc illuc ferendum fuerit, pro relationibus ſocio faciendis derogatis per eos capiant nihil. Regiſtra bona, & legibilia accurate faciant tantum literarum munerum continentia, quantum antiqua ante felicis recordationis Sixti Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri tempora conſueverunt, videlicet, quatuordecim ſillabas, vel duodecim ad minus pro qualibet linea, & viginti ſex lineas pro quolibet latere in carta bona non infeſta, nec bibula, nec qualis perverſus uſus huc uſque inolevit, lineam de uno verbo, vel ſillaba facere non audeant; & Auditores, qui regiſtri folia aliter ſcripta invenerint, ea lacerare expenſis Notarii refacienda obligentur. Quod ſi moderationi huic Notarii non aquieverint, Conſtitutiones ipſas ſuas exacte obſervent, & lineam ſimiliter quatuordecim dictionum ſive verborum, & viginti ſex lineis pro quolibet latere faciant, & nunc pro carta qualibet unum Turonen. cum dimidio eis capere liceat; quam vero ex his diſpoſitionibus eligere malint, ipſorum arbitrio relinquimus. Rubricationes per ſe fideliter faciant, ita quod textui contraire non inveniantur, nec ultra, quam per Conſtitu-

Digitized by Google

næ Eccleſiæ Cardinalibus, nec non Romanæ Curiæ Officialibus, item pauperibus, & quibuſcumque omnino gratis, vel extraordinarie habere debentibus nihil prorſus extorqueant, ultra ſolitum, & equum, ſub pęna viginti quinque ducatorum d. Fabricę applicandorum quoties contrafecerint, ita tamen quod non teneantur extraordinarie dare Cardinali in perſona ſua pro familiaribus, & ad eorum commodum litiganti, de quo quidem ſtetur juramento Cardinalis, nec ſimiliter dare gratis obligentur familiaribus Vicecancellarii, niſi uſque ad numerum quinquaginta deſcriptorum. In regiſtris autem ſuperflua non ponantur, veluti Pontificum Cardinaliumve obitus, aut creationes, Legatorum, Oratorumve ingreſſus, Conſiſtoria publica, & hujuſmodi, niſi ſervandum terminum impediverint, & tunc etiam in forma breviſſima, juxta tenorem Conſtitutionum. Idem de ſubrogatione juriſdictionalium commiſſionum intelligi volumus, ut non ponantur ultra quam ſemel, neque iterentur. Idem de iteratione terminorum, ut poſtquam videlicet ſemel pro qualibet parte extenſa fuerit, deinde ad computum partis non ultra ponatur. Omittatur etiam regiſtratio pręinſertarum commiſſionum, de quo tantum arbitrio Auditoris ſtetur, regiſtranda, vel non præinſerta videatur. Majuſculæ quoque literæ juxta antiquam formam fiant, nec monitoria procuratoribus de ſolutione regiſtri facta apponantur in regiſtro, niſi ad effectum docendi de cenſuris. Mercedis vero nomine pro regiſtro in ordinariis ultra octo ducatos ad rationem decem Carlenorum pro ducato, pro quolibet foliorum Centenario capere nequeant. In extraordinariis vero, quorum multitudo eſt major, ut rectius ſervire poſſint, liceat eis ſumere vigintiquinque carlenos pro Centenario, ſi regiſtra juxta anteſcriptum modum confecta fuerint & non aliter, copiæ quoque inſtar regiſtri præſentium temporum minori ſillabarum, aut linearum numero præbeantur, quia illæ vero ſunt copiæ, commiſſiones, vel cauſas; Auditoribus ſuis committi non ſollicitent, Præfecti ſignaturis commiſſionum juſtitiæ aſſiſtentes vel regenti, Notarii officium ſuum infra bimeſtre ſpatium alienent, aliter ab ejus emolumentis de cetero ſuſpendantur, dictę Fabricę quotcumque fuerint applicandis, nec item ſibi mutuo fraudes nectant commiſiones intervertendo, ut nonnulli faciunt, ſed tam ordinariarum, quam extraſtet. Pauperes omnes, qui juxta Conſtitutionum formam admitti debent ad juramentum paupertatis, etiam per Procuratorem admittant, & ſi ille, pro quo juratur, præſens non erit, ultra Notarii, vel Procuratoris aſſertionem per duos teſtes de paupertate doceri conveniet, ita tamen, ut quicumque fuerit admittendus, non ſine juramento, & obligatione pignoris fortunæ, ut moris eſt admittatur, & hoc niſi evidens ſit, atque notorium, qui paupertatem jurare volens ſit opulentus, quo caſu illum admittere non teneantur, quę omnia, & ſingula inviolabiliter obſervari mandamus ſub pœna vigintiquinque ducatorum ſupradictæ Fabricæ inſerendorum, ultra pœnas expreſſas, necnon ſuſpenſionis ad ſex menſes pro prima vice, & ſi ſecundo erraverint, eo ipſo in pœnam privationis officii, & alias in Bulla dicti Julii Prædeceſſoris contentas incidant; Quo circa duos etiam Correctores quotannis ab Auditoribus prædictis ex ipſorum Collegio eligi volumus, ad quos ultra defenſoris Notariorum querelę omnes pauperum, & oppreſſorum deferantur, & his omnibus opportunis remediis provideant, tum ne opprimantur partes, tum ut opprimere auſi puniantur, & ſupradicta exacte ſerventur, ut autem viciſſim ipſorum quoque injuſtis oneribus ſuccurratur, ad ſolutionem pro domo Auditoris, invitos compelli volumus, nec etiam ad ſolutionem viginti ducatorum Auditori pro admiſſione facienda, nec ad alia qualibet ante felicis recordationis Sixti Quarti Prædeceſſoris noſtri tempora inſueta, & ſi per obitum Auditoris proviſio novi ultra Trimeſtre differri contingat, volumus per regentem eis de commiſſionibus diſtribuendis partem aliquam fieri per alios Auditores, audiendis ſaltem pro tertia parte, donec de novo Auditore ſubrogando provideatur, ut eorum indemnitati ſubveniatur, ducatum auri capere non teneantur, niſi ad inſtar Cancellariæ, videlicet duodecim Carlenos pro quolibet, & non ultra.

Subdiaconi.

§. 30. Ex Subdiaconis noſtris unum in Camera Apoſtolica ſedere, & diviſionibus intereſſe, cum Bullę Conciſtoriales expediuntur, & diviſiones fiunt, permittimus, ſi hoc ipſum in uſu aliquando fuiſſe docuerint, & cum hactenus præfati Subdiaconi quinque, pro centenario, pro pallio unius Ec-

Digitized by Google

ceſtoribus noſtris commodius ſervire valeant, loco dictorum, quinque ducatorum, qui pro pallio hujuſmodi eis dari conſueverant, infraſcripta emolumenta eis per eos perpetuis futuris temporibus libere exigenda aſſignamus, videlicet cum fructus Eccleſiæ, cujus ratione pallium dari debet in libris Cameræ uſque ad quatuor millia ducatorum taxati fuerint, tres, abinde ſupra uſque ad quamcumque ſummam, duos pro quolibet centenario capere poſſint, ita tamen quod ratione unius Eccleſiæ ultra ducentos ducatos ſimiles exigere non valeant; Mandantes Venerabili Fratri Raphaeli Epiſcopo Oſtien. Camerario noſtro, & dilectis filiis Theſaurario, & Clericis Cameræ, ut Bullas, quæ in futurum ſuper Eccleſiis hjuſmodi expedientur, partibus non reſtituant, nec reſtitui faciant, niſi prius de ſumma, trium, vel duorum ducatorum pro quolibet centenario eiſdem Subdiaconis integre ſatisfactum, aut alias cum eis concordatum fuerit, & cedulam de receptis deſuper ab eis habuerint. Volumus tamen quod dicti Subdiaconi ante quam eis de pecuniis hujuſmodi ſatisfiat pallium ipſum, eis a quibus ratione materiæ, & confectionis dicti pallii de ſumma, trium, vel duorum ducatorum hujuſmodi ſatisfieri debet, libere, & ſimpliciter ſine aliqua pecuniarum exactione tradere, & conſignare teneantur, vel pactione.

Cantores.

§.31. Cappellæ noſtræ Cantores; qua convenit modeſtia, & morum diſciplina vivant, & honeſti Sacerdotis mores obſervent ſub excommunicationis, & privationis emolumentorum pęna, ſi contrafecerint; poſſint autem pro ſuis obſequiis, & in laborum remunerationem a fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus celebraturis ducatos quatuor, pro qualibet Miſſa loco collationis recipere. Ab Aſſiſtentibus, & Prælatis inferioribus celebraturis ducatos duos, nec poſſint aut illi dare, aut iſti recipere ultra ſub excommunicationis pęna, & amiſſione ſalarii unius menſis pro qualibet vice, quæ applicetur dictæ Fabricæ; De emolumentis in celebratione exequiarum Cardinalium capiendis, id quod in Capitulo de exequiis Cardinalium ſtatutum eſt, ſervetur.

Servientes Armorum.

§.32. Servientes Armorum ab Oratorum aliquem, eiſdemque rationem fidelem reddant, & aſſignent, ne eorum debita portione fraudentur, de gratiiſque ſactis in eorum præjudicium non admittendis felicis recordationis Sixti IV., & Alexandri VI., & aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum mandata exacte ſervent, & ſervari faciant, & cum literæ præfati Sixti Prædeceſſoris noſtri, per quas mandatur retinere Bullas ſub Clavibus, non ſerventur ad præſens, ut eorum indemnitati conſulatur; volumus, quod ubi portio eis debita, eſt certa, liceat tunc eis per aliquem per eos deputandum, etiam antequam Bullæ mittantur ad Cameram, portionem eis debitam petere, & exigere. Si vero dubium aliquod exoriretur, tunc ſtetur judicio Cameræ, cujus declarationi eo caſu ſtari volumus.

Magiſtri, Clerici, & Scriptores Regiſtri Supplicationum.

§.33. Regiſtri ſupplicationum, tam Magiſtri, quam Clerici, & Scriptores reformationum felicis recordationis Innocentii VIII. cum additionibus, & modificationibus Alexandri VI Romanorum Pontificum Prędeceſſorum noſtrorum ſuper ipſorum officio editam, ac quæcumque mandata, præcepta, Conſtitutiones, & Ordinationes dilecti filii Magiſtri Silvii Paſſarini Clerici Cortonen. Notarii, & Datarii noſtri, & aliorum pro tempore exiſtentium Datariorum, & Succeſſorum noſtrorum, quibus pro fraudibus, dolis, rapinis, & oppreſſionibus occurratur, ac oppreſſis, & querelantibus ſuccurratur, eoſdem Magiſtros, Clericos, & Scriptores de dolo, fraudibus, rapina, negligentia, & inobedientia ſuſceptos, & culpabiles, & male ſcribentes, & infames excommunicationis latæ ſententiæ, ac pecuniariis, & aliis ſuo arbitrio imponendis, & infligendis pęnis ſecundum perſonarum, criminum, offenſionum, & delictorum qualitates mulctare, ac ipſos ad tempus, de quo ſibi videbitur, a ſuorum officiorum exercitio, ac emolumentorum perceptione ſuſpendere, & ut infra eis præfigendum terminum eorum officium vendant, compellere, ac officiis ipſis realiter, & cum effectu, ut aliis cedat in exemplum, privare, & deponere, ac eorum loco alios probos, habiles, fideles, & bonæ famæ viros ſubſtituere, & ſurrogare ſemel, vel pluries liceat, accurate obſervent ſub prædictis, & aliis in Bullis Innocentii, Alexandri, & Julii Prædeceſſorum

Cancellaria ſolvere obligentur, qui valent vigintiquinque quatrenos novos alios quinque quatrenos ſimiles Clerico, & totidem Scriptori regiſtranti ex conſuetudine jam tradunt, præter alias graviores extorſiones, quæ celerem expeditionem deſiderantibus fieri aſſeruntur; Nos ad ſollicitantium literarum Apoſtolicarum expeditionem, atque abuſus tollere ſatagentes, quatuor Scriptores novos priſtinis adjungimus, & ipſorum numerum uſque ad duodecim augemus, quibus æqualiter ſupplicationes diſtribuantur intra triduum regiſtrandæ, ut Conſtitutiones jubent, & pro qualibet ſupplicatione de cetero nihil ultra julium unum ſolvant, de quo antiquis ipſis Scriptoribus, & Clericis quatreni vigintiquinque remaneant, & quinque reliqui quatuor iſtis Scriptoribus novis inter eos æqualiter dividendi applicentur, qui quidem quatuor Scriptores adaucti omnibus officii privilegiis non aliter quamScriptores veteres gaudeant, ut olim ob non diſſimilem neceſſitatem in regiſtro quoqueBullarum ordinatum ſcimus,in quo novi quatuor pari modoScriptores aliis veteribus octo adjuncti fuerunt, ut negotia occurrentia citius expediri poſſent, non obſtantibus circa hoc ullis privilegiis, aut indultis Apoſtolicis in officii ipſius erectione conceſſis, præſertim ubi de certo numero Scriptorum exprimitur aliiſve quibuſcumque in contrarium facientibus, quibus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta eſſent,expreſſe derogamus. Volumus autem, ut dicti octo antiqui Scriptores in recompenſam præmiſſorum, & eorum ſucceſſores ſint, & vere eſſe intelligantur familiares noſtri, veri ,& continui commenſales, & in tinello noſtro comedere valeant juxta ordinem eis datum, omnibuſque gratiis, & prærogativis verorum noſtrorum familiarium, & continuorum commenſalium gaudeant perpetuis futuris temporibus, & potiantur. Magiſtri autem ſupplicationum totam ſupplicationem, vel pro majori parte ſubſtantialia præſertim auſcultent ſub pęna in inſtitutione, & reformationibus contenta. Clerici ſupplicationum inveniendarum gratia nihil capiant ſub pęna excommunicationis pro prima vice, pro ſecunda privationis officii, omni excuſatione ceſſante, pro ſumptis, & copiis dandis ſolito, & antiquo ſtipendio ſint contenti, & ſub eiſdem pœnis nihil capiant ultra, & ut præmiſſa per eos diligentius obſerventur, præfatus Datarius qualibet hebdomada bis, vel ſemel ad

inceps ultra taxam recipere nequeant, quæ ſequitur, & eſt talis videlicet; Breve ſuper abſolutione ab Apoſtaſia cum licentia tranſeundi ad alium ordinem, ſeu remanendi in ordine, ad quem ſe tranſtulerat, & deſerviendi alicui beneficio Eccleſiaſtico; ad duos.Super abſolutione vero ab homicidio, ad unum. Super abſolutione autem a cenſuris, pro una perſona, ad unum, pro pluribus vero perſonis quotquot numero fuerint, ad duos; pro capitulo autem, ſeu communitate, ad tres ducatos, & non ultra taxetur. Super arrendandi licentia etiam anticipata ſolutione infra triennium, ad unum, ſi vero ad majus tempus,ad duos ducatos, & non ultra. Super Altare portabile, ad unum, & ſuper Confeſſionale, ad unum, & ſuper confirmatione capitulorum conceſſorum communitati, ſeu univerſitati, ad unum, & pro confirmatione teſtamenti, ad unum, & ſuper ſimplici cauſæ commiſſione, etiam cum illius advocatione, & nova commiſſione, & illius extenſione, ſimul ad unum, ſuper diſpenſatione vero in vigeſimo, vel vigeſimotertio ad unum; ſuper diſpenſatione autem de promovendo extra tempora ad unum, & ſi iſta tria in eodem brevi cumulentur, illud ad duos tantum. Et ſi ſuper diſpenſatione ſuper defectu oculi ad ſacros Ordines, ad unum; ſuper diſpenſatione vero de non promovendo ad biennium, ad unum, ſuper prorogatione vero una, vel pluribus quot fuerint, ad duos ducatos, & non ultra taxetur. Breve vero ſuper exemptione ab ordinario pro una perſona, ad unum, pro capitulo autem, vel univerſitate, ad tres ducatos, & non ultra taxetur. Et Breve ſuper habitus per fratres Sancti Jacobi, vel alterius Militiæ geſtari ſoliti exhitione, ad unum;ſuper Indulgentia vero plenaria pro uno die,ad duos,pro non plenaria,ad unum, ſuper lacticiniis, etiam ad unum, ſuper licentia vero eundi ad ſepulcrum Dominicum, etiam pro Epiſcopo, ad unum; ſuper licentia autem recipiendi gradum Doctoratus pro regulari, ad duos, pro ſæculari vero,ad unum; ſuper licentia autem ſtudendi in jure civili ad unum; ſuper licentia intrandi Monaſteria,pro Mulieribus,ad unum, ſuper licentia autem teſtandi etiam pro fratre alicujus Militiæ, ad unum, ſuper licentia tranſeundi de ordine ad ordinē,ad unum, ſuper mutatione vero voluntatis Teſtatoris infra centum, ad unum,ultra vero, ad duos ducatos dumtaxat taxetur.Breve autem ſuper Moratoria etiam pro duobus,ad unum,

ſuper

Digitized by Google

tiæ tam perpetuæ quam temporalis ultra ſupranumeratas non excedat tres Ducatos pro regiſtratura unius Bullæ, ſi trigintaquinque linearum numerum non excedat, quatuor dumtaxat; ſi exceſſerit, ſex; pro mandatis vero, quæ ſub duabus Bullis in Francia expediuntur, quinque Carlenos Cancellariæ, nec etiam ultra a ſponte ſolventibus recipere valeant, ſi contrafecerint duodecim ducatorum pœnam ſupradictę Fabricæ applicandam qualibet vice perſolvant, pro ſumptu cujuslibet Bullæ cum illius ſcriptura nihil ultra unum ducatum, & unum Carlenum, ſimile etiam a præbente ultro recipere non poſſint, ſub præmiſſa pœna: Et propter ſupradictam taxæ Brevium moderationem eiſdem Secretariis, ut quintam taxam Bullarum, quæ per Cameram expediuntur, eis in Officii inſtitutione conceſſam per ſe capere ſine Barbatorum miniſterio, & antequam bullæ ad Plumbum mittantur, ita tamen ne novum aliquod onus parti imponant, nec aliqua inſolita angaria inducantur, propterea quodque taxas alias in compenſatione officiorum eis ablatorum, & Populo Romano conceſſorum per nos eis conceſſas percipere, & illis libere frui valeant, indulgemus, ac volumus quod Cardinales reformatores præfati taxas officiorum Terrarum Eccleſiæ, & Arcium, quæ per malam informationem ultra debitum in quinterno eorumdem Secretariorum annotatæ reperiantur revidere, & infra ſex menſes proxime futuros ad debitum modum, & honeſtatem redigere, & reductionem aliis taxis minus debito gravatis addere poſſint, & valeant, ita tamen, quod ſumma taxarum in dicto eorum quinterno annotata non diminuatur.

Curſorum Officium.

§. 35. Curſorum officium antiquum utile & Romanæ Curię admodum neceſſarium exiſtit, ut cognoſci poteſt de facili a conſiderantibus dicti officii exercitium, utilitates, & labores; ideo ad eorum inſtitutiones, & laudabilia inſtituta reducendi ſunt, & antiquam obſervantiam ſtatutorum officii, & conſuetudinem uſque ad ipſius Sixti IV. tempora tam circa citationes, & executiones faciendas, quam intimationes, ac publicationes literarum Apoſtolicarum, penſionum, & ſententiarum, ſeu executoriamis non admittantur ad dicta officia perſonæ ſuſpectæ de falſitate vel ignorantes penitus, & qui neſciant ſcribere, vel legere latine; & qui ad præſens inhabiles reperiuntur facta experientia per reformatores cogantur infra quatuor menſes officium vendere, vel reſignare perſonis habilibus, & idoneis, ſimiliter non dentur perſonis infirmis, ambulare propriis pedibus non valentibus, vel ſenibus excedentibus ſexaginta annos, cum illud officium propter ſui exercitium requirat homines ſanos, & robuſtos, & ætatis recentis, & qui ad præſens ut ſupra inhabiles reperiuntur, de illo diſponere in perſonis habilibus ſine eorum jactura inducantur, & moneantur, quod ſi facere recuſant, per Datarium noſtrum vendantur aliis, prætio eis reſtituto, & ſine eorum damno. Officium eorum circa aſſiſtentiam continuam, & moram in Palatio Apoſtolico, & Camera, ſignatura Juſtitiæ, & gratiæ, ac Regentis, irreprehenſibiliter exerceant, Conſiſtoria publica, & privata, & alias ſolemnitates, & divina officia intimari ſolita fideliter, & in tempore debito intiment dominis Cardinalibus, & aliis quibus tenentur, ſimiliter facere teneantur de ingreſſu Oratorum in Romana Curia, & exequiis celebrandis abſque præmii, & mercedis alicujus expectatione, niſi ſolita antiquitus, & conſuetas; Citationes, & intimationes perſonales, vel ad domum, vel in Valvis, & locis publicis, circa quod plurimum conſiſtit dicti officii pondus, & importantia, fideliter, & mature faciant, & factas referant etiam contra proprias perſonas non ſuppoſitas, vel falſas, aut non cognitas per eos, prout aliquando, & ſæpius factum eſt cum querela Curialium ſub pœna perditionis officii, & quando perſonæ citandæ eis notæ non ſunt, non aſſertioni partis, ut frequenter fit, ſed duorum teſtimonio de citandorum qualitate veram notitiam habentium ſtare debeant, alias executionem citati facere vel factam referre non debeant ſub ſimili pœna, & habeantur pro falſariis contrarium facientes; Mercedis ſolutionis pro illis faciendis, & Commiſſionibus præſentandis contenti ſint juxta antiquum ſtilum, & conſuetudinem uſque ad Sixti tempora, & per dicti Sixti tempora ſervari ſolitum, nec novas angarias inpoſterum faciant, ſub pœna in lite-

Digitized by Google

illarum inſtantiam præſentare differant ſub pœna perditionis officii. Commiſſiones non celent vel lacerent, ſed infra ſpatium quatuor horarum poſtquam redemptę fuerint præſentare Cardinalibus, vel Auditoribus, vel aliis Prælatis, aut Officialibus, quibus diriguntur, obligati ſint, & teneantur; ad partis adverſæ inſtantiam, vel alterius, quam ejus, qui impetravit dictas commiſſiones, ſi eis conſtiterit etiam ſi per illos redemptæ fuerint altera parte impetrante illa invita, vel eis, qui dictas commiſſiones porrexerint præſentare non debeant, relationes de citationibus perſonaliter executis niſi perſona cognita, & appræhenſa perſonaliter, vel contumaciter ſe ſubtrahente, ne citari poſſit, facere non debeant ſub pœna in Bulla reformationis contenta, & falſis curſoribus impoſita. Officia pro alio, vel aliis in arrendam capere, vel exercere non debeant, aut poſſint, vel exercere permittant; Pro citationibus, aut intimationibus quarumcumque literarum extra curiam, & in partibus faciendis ſtatuta, & debita eis mercede antiquitus ſint contenti, & ultra exigere non audeant. Diem præſentationis in Commiſſionibus appellationum, vel principalibus in cauſis manu propria antequam præſentent, vere, & fideliter ponere teneantur, ad tollendum fraudes, quæ quotidie in his committuntur, & Notariorum, & partium citationes; in exequiis Pontificum Cardinalium, vel aliorum alias faculas, vel ceram non capiant, quam pro præſentibus, & ſervientibus, & intereſſentibus actui tantum, prout per nos ſtatutum, & ordinatum eſt, quod in omnibus aliis Officialibus ſervari volumus, quacumque contraria corruptela non obſtante.

De officio Gubernatoris, Auditoris Cameræ, & Vicarii Papæ.

§.36. Quoad Gubernatorem, & ejus Notarios, & Vicarium Papæ, & Notarios ſuos, & Auditores Cameræ pro brevi reformatione utili nil videretur innovandum, n ſi quod remittantur, & remaneant in reformationis obſervatione factæ & diſtinctionis officiorum, & juriſdictionis inter ſe per pręfatum Julium Pṛdeceſſorem nuperrime factæ poſt longam diſcuſſionem cum additionibus per nos factis, quas ex nunc innovamus, quibus ſervatis juriſdictiones recte procedant, & cum debita diſtinctione, & ſine ſcandalo, ita tamen & ſolutiones, & illorum qualitates, quarum cauſarum, in quibus ſe intromittere poſſunt, & a quibus ſe abſtineant; tranſgreſſores pœnis in Bulla reformationis contentis puniantur.

Reformatio Notariorum Auditoris Cameræ Apoſtolicæ.

§.38. Quod in regiſtro quodlibet folium contineat ſaltem vigintitres lineas pro quolibet latere, & quęlibet linea decem ſillabas, & non poſſint Notarii pro mercede capere ultra ducatos quinque pro Centenario foliorum ad rationem decem Carlenorum pro quolibet ducato juxta tenorem Bullæ felicis recordationis Pauli Papæ II. Prædeceſſoris noſtri. Item quod Notarii recipientes obligationes perſonarum eis tamen ignotarum teneantur recipere duos teſtes, qui medio juramento dicant illum eſſe talem, qualem ſe aſſerit, & in eorum manuali notare nomina talium teſtium, & recognitionem, niſi Auditor, vel Locumtenens pro tempore ex aliqua rationabili cauſa aliter eis pro aliqua obligatione ſpecialiter ordinaverit, quo caſu ipſam ordinationem in manuali notare teneatur Notarius, alias poſſit dict. Notarius puniri ut falſarius. Item quod nemo ex Notariis poſſit, nec debeat capere pro examine teſtium in cauſis commiſſariis, & appellationis ac ordinariis ſummam quinquaginta ducatorum excedentibus, ultra Carlenos quatuor pro quolibet teſte dummodo examinentur in domo Notarii & non ſint ultra vigintiquinque articuli, & triginta interrogatoria; Si vero examinentur in domo teſtium, ſeu ſint perſonæ egregiæ, aut impeditæ, capi poſſint Carleni decem; Si ſint ultra vigintiquinque articuli, & triginta interrogatoria capi poſſit aliquid ultra Carlenos quinque juxta honeſtatem, & diſcretionem Auditoris examinantis; In cauſis vero ſummariis, ut puta a qinquaginta ducatis infra, & in quibus non erunt ultra vigintiquinque articuli, & vigintiduo interrogatoria non capiantur niſi Carleni duo pro uno teſte, & ſimiliter pro teſtibus qui examinantur pro monitoriis parvis, & pro monitoriis decernendis, & pro inſtructione Curiæ. Si vero excedunt dictam ſummam articulorum, & interrogatoriorum capiantur Carleni quinque, in domibus teſtium pro egregiis duplicatur ſalarium, ſalvis tamen moderatione Auditoris, & miſerabilibus perſonis, a quibus non recipiant, niſi illud, quod eis datur ab ipſis pauperibus, & quod conſuetum eſt anti-

Digitized by Google

mus, quod dicti Notarii non exerceant officium per ſubſtitutos regulariter, niſi in caſu neceſſitatis, & quando Auditori videbitur ex cauſa honeſta, & tunc non poſſint dicti Notarii habere plures, quam unum Notarium ſubſtitutum pro quolibet ipſorum, qui poſſit recipere acta, & inſtrumenta, & qui ſubſtitutus ſit idoneus, & approbatus per dominum Auditorem, & Locumtenentem pro tempore exiſtentem, & alios Notarios, & pro quo principalis de fideli, & recto exercitio ſub pœna perditionis officii teneatur ſolemniter promittere, & ſe obligare apud Auditorem, vel alias idonee cavere, qui ſubſtitutus teneatur ſolemniter ſe obligare, & jurare in manu Auditoris de officio ſuo fideliter exercendo, & de creatione ſua in Notarium docere & oſtendere ante omnia. Item quod nullus ipſorum Notariorum poſſit officium alteri arrendare, nec portionem aliquam in officio alterius ipſorum Notariorum habere, & habentes ad præſens infra duos menſes de illis diſponant. Item quod nullus ipſorum Notariorum poſſit aliquas commiſſiones ſibi procurare, nec ſollicitare apud regentem, vel Cardinalem ſub pœna Notariis Rotæ pro ſimili exceſſu impoſita. Item ad evitandas fraudes, quod nullus ipſorum Notariorum intromittat ſe in cauſis alterius Notarii, niſi forte capiat aliquem actum ad referendum Notario, cujus eſt talis cauſa, & tunc infra triduum talis actus Notario ipſius cauſæ referri debeat, quod ſi contrarium continget, quæcumque acta hujuſmodi nulla exiſtant, & irrita, & nihilominus Notarius, qui illa recipiet arbitrio Auditoris puniatur, & parti ad refectionem expenſarum propterea teneatur. Item quod non detur per dictos Notarios, nec alios quarumcumque Curiarum ordinariarum Urbis mandatum aliquod de capiendo aliquem tamquam de fuga ſuſpectum, niſi prius de credito ſaltem ſummarie, & de ſuſpectione fugæ ſaltem per unum teſtem arbitrio Judicis quantum ſufficiat, conſtiterit, & per actorem fiat actuale depoſitum de expenſis capturæ, ita quod illæ ſolvi debeant executori, ſi captura reperiretur indebita, & malefacta aliqua ex cauſa, & non aliter. Item quod in cauſis, in quibus ſummarie proceditur in Curia Auditoris Cameræ fiat extractus, non regiſtra, pro quibus antiqua, & convenienti mercede contenti ſint, & ſi contingat pro tranſpor-& conſuetum eſt fieri; Item ratione maſſæ in obligationibus in forma Cameræ, vel Regiſtris ſolvendis aliquas indebitas exactiones, vel inſolita gravamina partibus facere non debeant ſub infraſcriptis pœnis, Item de parte ſeu quota lucri cum Procuratoribus, vel Sollicitatoribus non paciſcantur, vel conveniant in damnum partium. Item quod ſcribi faciant regiſtra legibilia in carta bona, non bibula, nec ponantur ſuperflua, nec Conciſtoria publica, vel creationes Cardinalium niſi in brevi forma, non niſi quando impeditur Audientia, vel cadit terminus, quæ omnia ſupradicta, & eorum quodlibet ſervare teneantur ſub incurſu pœnarum contentarum in Bulla reformationis Julii II. ædita, & quæ Notariis Rotæ tranſgredientibus in eorum reformatione ſupra poſita eſt.

Notarii Vicarii Papæ.

§. 39. Notarii Vicarii Papæ, quoad regiſtra ſervent ordinem Notariorum coram commiſſariis ordinatum in Conſtitutione officii Archivii ſcriptorum, nec poſſint capere pro cauſis commiſſariis, niſi quatuor ducatos ad rationem decem Carlenorum pro quolibet ducato, pro centenario foliorum, quorum quælibet linea decem ſillabas ad minus, pro examine teſtium non capiant, niſi quatuor Carlenos, exceptis egregiis perſonis, pro quibus capiant unum ducatum de Carlenis decem, pro quolibet tantum. Non faciant monitoria generalia, vel ſpecialia extra Curiam & Urbis diſtrictum, cum non ſit eorum officii, nec dent cenſuras ſuper obligationibus in forma Cameræ contra formam, & prohibitionem Bullæ per nos nuper editæ. Non capiant pro examine, vel literis ordinandorum in Curia Vicarii, niſi duos Carlenos pro qualibet perſona, etiam ſi ordinarentur ad plures ordines ſimul in totum; Pauperibus gratis dent, ut tenentur, non ſcribant per ſubſtitutos niſi impediti, & tunc uno tantum idoneo, & approbato per Vicarium ſint contenti; pro quo ipſi ſub perditione officii teneantur, & obligari debeant. Officium eorum non arrendent; vel eorum emolumenta hactenus arrendata revocentur. Ad obſervantiam præmiſſorum teneantur ſub incurſu pœnarum contentarum in Bulla reformationis præfati Iulii Prædeceſſoris.

Scri-

Digitized by Google

... dicta Bullæ applicandorum, quod Brevia omnia regiſtrentur, & unum Carlenum Cancellariç, & non Julium capiant pro quolibet regulariter.

Pro Archivio.

§. 41. Officiales Archivii tam Correctores quam Scriptores eorum Officia juxta laudabiles conſtitutiones eorum, & Regulas eis traditas exerceant, ut tenentur ſub pœnis in literis reformationis contentis ultra contentas in eorum Inſtitutionis Bulla. Correctores auſcultent, & locum Officii fideliter continuent, & viſitent, quando ſunt ad hoc deputati, notaſque inſtrumentorum reportatas regiſtrari faciant infra tempus ſtatutum, ita quod in fine menſis nil reſtet regiſtrandum, ſub pœna prædictorum emolumentorum dicti menſis amiſſionis. Errantes Scriptores in ſcribendo, vel aliter juxta eorum Officii naturam corrigantur, & caſtigentur. Scriptores notas non matriculatorum recipiant, & alias acceptas intra tempus debitum fideliter regiſtrent: mercede eis ſtatuta contenti ſint, tam pro rogitu, quam pro regiſtratura, quam pro ſcribendis Confeſſionalibus. Scripta confeſſionalia ſine manu Correctoris partibus non tradant, in illis ſcribendis formam eis traditam non excedant, & clauſulas inconſuetas non apponant, literas legibiles, & bene compoſitas ſcribant, & in regiſtris ſimiliter diligentia utantur; ſecreta Inſtrumenta, vel Teſtamenta non revelent partibus non habentibus intereſſe. Inſtrumenta acceptationum, vel alia non edant, ſed partibus dumtaxat recognitis per duos teſtes, quando aliter non eſſent notç ſcriptoribus. Notarios inhabiles, & inſufficientes non creent, ſed idoneas perſonas, & ſufficientes. Quia experientia compertum eſt, quod nonnulli ad fraudandas ſolutiones annatarum, & ſolutiones taxarum Plumbi, & regiſtri Bullarum, expediunt Bullas uſque ad Plumbum, & inibi faciunt decerni proceſſum, de quo dicti ſcriptores rogantur contra præfati Julii Prædeceſſoris rogationem, Bullis in Plumbo perpetuo dimiſſis, & cum hujuſmodi proceſſu accedunt ad poſſeſſionem Beneficiorum, cum Cameræ, & aliorum officialium præjudicio, ea propter Conſtitutionem dicti Julii Prædeceſſoris ſuper hoc editam inviolabiliter obſervari mandamus, & ſub pœna vigintiquinque ducatorum per delinquentis occultis conſcientiam concernentibus, & pœnitentiam, quorum abſolutio ſecreta teneri debet, & proceſſus ſuper his non expediuntur, niſi per Pœnitentiarios minores literęque Julii Prædeceſſoris hujuſmodi, & noſtræ in reliquis, prout conceſſæ ſunt, ſerventur. Ad tollendum autem fraudes, quç committi poſſent per ſollicitatores volumus, quod de expeditionibus in Conciſtorio expeditis nullus ſollicitatorum mittere poſſit computum expenſarum factarum principalibus ſuis ad partes, niſi prius ſuſcriptum, & approbatum per relatorem, & Camerarium Collegii, qui pro tempore fuerit, contrafacientes excommunicati ſint eo ipſo.

§. 42. Quo circa per Apoſtolica ſcripta mandamus præfatis omnibus officialibus nunc exiſtentibus, & qui pro tempore fuerint, ut præmiſſa omnia, & ſingula, quantum ad eos, & eorum ſingulos attinent, ſub ſupradictis pœnis inviolabiliter obſervent, ac venerabili fratri Raphaeli Epiſcopo Oſtien. Camerario noſtro, & dilectis filiis noſtris Sixto tituli Sancti Petri ad Vincula Presbytero Cardinali ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, & Leonardo tituli Sanctæ Suſannæ etiam Presbytero Cardinali Majori Pœnitentiario modernis, & pro tempore exiſtentibus, quatenus ipſi per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas ubi, & quando expedierit ſolemniter publicantes, omnia, & ſingula ſupradicta etiam inviolabiliter obſervari, & illos ex officialibus eis ſubjectis, quos pœnas ſupradictas incurriſſe cognoverint, pœnas ipſas incurriſſe declarent, & ad illas ſolvendas per opportuna juris remedia compellant, poteſtate tamen, & facultate per literas prædictas fe. re. Julii II. Prædeceſſoris noſtri, & noſtras aliis Cardinalibus reformatoribus data, & eorum cuilibet in ſuo robore permanentibus, quoad tranſgreſſores, & delinquentes circa præmiſſa: invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

§. 43. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non quibuſvis privilegiis, & indultis Apoſtolicis, Collegiis prædictorum officialium quomodolibet conceſſis, quibus volumus eis quoad pręmiſſa in aliquo ſuffragari contrariis quibuſcumque; At ſi officialibus præfatis, vel quibuſvis aliis eorum communiter, aut diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non fa-

Digitized by Google

Nulli ergo &c.

Dat. die 13. Decem. 1513 An. 1. Datum Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo. Idibus Decembris. Ponticatus noſtri Anno primo.

VI.

Aſſerentes, animam eſſe mortalem & unicam in cunctis hominibus uti hæretici plectendi ſunt. Et catholica veritas, circa dogmata Philoſophorum Fidei adverſantia, a philoſophiæ profeſſoribus explicanda eſt.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Exordium. APoſtolici regiminis ſolicitudo nos aſſidue pulſat, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto Omnipotens Auctor curam habere voluit, iis potiſſimum, qui inſtantius fideles nunc urgere cernuntur, ſalutifero olei & vini medicamine, ad inſtar Samaritani in Evangelio, ſolicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ objiciatur: Numquid reſina non eſt in Galaad, aut medicus non eſt ibi?

Cauſa Conſtitutionis. §.1. Cum itaque diebus noſtris quod dolenter ferimus, zizaniæ ſeminator, antiquus humani generis hoſtis, nonnullos pernicioſiſſimos errores a fidelibus ſemper exploſos in agro Domini ſuperſeminare, & augere ſit auſus, de natura præſertim animæ rationalis, quod videlicet mortalis ſit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temere philoſophantes, ſecundum ſaltem philoſophiam, verum id eſſe aſſeverent, contra hujuſmodi peſtem opportuna remedia adhibere cupientes,

Aſſerentes animam eſſe mortalem &c. ſi ut hæretici puniri debent. §.2. Hoc ſacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes aſſerentes, animam intellectivam mortalem eſſe, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cum illa, non ſolum vere per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, ſicut in canone fel. rec. dei contrariam omnino falſam eſſe definimus, & aliter dogmatizare non liceat, diſtrictius inhibemus: omneſque hujuſmodi erroris aſſertionibus inhærentes, veluti damnatiſſimas hæreſes ſeminantes, per omnia ut deteſtabiles & abominabiles hæreticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

§.3. Inſuper omnibus & ſingulis Philoſophis in Univerſitatibus Studiorum generalium, & alibi publice legentibus, diſtricte præcipiendo mandamus, ut cum Philoſophorum principia, aut concluſiones, in quibus a recta fide deviare noſcuntur, auditoribus ſuis legerint ſeu explanaverint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ab omni ſtudio hujuſmodi Philoſophorum argumenta, cum omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſolvere. Philoſophiæ profeſſores, catholicam veritatem hujus articuli diſcipulis explicent.

§.4. Et cum non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum ſemina, originaleſque cauſas, unde facile oriuntur, removere, cum præcipue humanæ philoſophiæ ſtudia diuturniora, quam Deus ſecundum verbum Apoſtoli evacuavit, & ſtultam fecit, abſque divinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine relevatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem, hac ſalutari conſtitutione ordinamus & ſtatuimus, ne quiſquam de cetero in ſacris ordinibus conſtitutus, ſæcularis vel regularis, aut alias ad illos a jure arctatus in Studiis generalibus, vel alibi publice audiendo, philoſophiæ aut poeſi ſtudiis ultra quinquennium poſt grammaticam & dialecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis inſudare voluerit, liberum ſit ei, dum tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut ſacris canonibus operam navaverit, ut in his ſanctis & utilibus profeſſionibus ſa- In ſacris conſtituti, Theologiæ, vel ſacris canonibus ſtudeant.

Digitized by Google

milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, 14. Kalen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

VII.

Quod Fratres Ordinis Minorum de Obſervantia habere poſſint domos amplas, & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia.

Exordium. MErentur veſtræ devotionis ſinceritas, & Religionis honeſtas, ut ea vobis gratioſe concedamus, quæ veſtrarum conſcientiarum ſerenitatem, & quietem reſpicere dignoſcuntur.

Cauſa hujus Conſtitut. §.1. Cum itaque ſicut nobis nuper exponi feciſtis, licet felicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, pro conſolidatione ambiguarum mentium, & timoratarum conſcientiarum Fratrum Ordinis veſtri ſerenitate, domos, & loca, & alia bona veſtra, tam mobilia, quam immobilia, in jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ ſuſceperint; nihilominus nonnulli veſtrum adhuc hæſitant, cum eis domos amplas, & ſpatioſas, quæ in præſentiarum in veſtro Ordine, & familia tam per Fratres, ſpeciali ad hoc facultate, ſive auctoritate ſuffultos, quam per ſæculares ad hoc pia devotione ductos, conſtruuntur & ædificantur, ut potius palatia Magiſtratuum reputari poſſe videantur, quam habitationes pauperum, inhabitare, & colere. Et ſimili modo paramentis, & vaſis Eccleſiaſticis, quæ in numero, & precio Evangelicæ paupertatati, quam profeſſi eſtis, derogare videntur, & aliis, quibus tam Ordo, quam Fratres utuntur communiter vel diviſim, uti, & in veſtris Conventibus illa retinere liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria ſe transferre, & fugere moliantur, in Divini cultus detrimentum, & ſcandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non ſecundum quod veſtræ congruit paupertati, ſed ſecundum, quod eorum congruit excellentiæ, volunt & veſtras domos conſtruere, & celandi ritu continuare poſſitis, nobis veſtro ſuper his opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Declaratio quod liceat ipſis Fratribus, uti amplis domibus, magnificiſque ornamentis Eccleſiaſticis. §.3. Nos igitur attendentes, quod domorum, & aliarum rerum, tam pro divino cultu, quam pro communi uſu veſtro vobis conceſſarum, ſolum ad uſum, & non fructum, nec poſſeſſionem cedunt, nec ea ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ mandato alienare poſſitis, ac ad eamdem Sedem illa omnia, quæ de novo, ut noſtri prædeceſſores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus, pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis veſtris commoditatibus corporalibus adiiciatis, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantum eſſe Cuſtodes, & non Poſſeſſores, & propterea abſque veſtræ profeſſionis macula, aut violatione, eum deceat juxta celebritatem ſolemnitatum, & ſolemnioribus officiis, decentioribus paramentis divinam honorare majeſtatem, & ipſius cultum munificare, & aliis quibus tam Ordo quam Fratres utuntur, communiter, vel diviſim, uti, & potiri libere, & licite poſſe, prout etiam felicis recordationis Julius Papa II. Prædeceſſor noſter Fratribus ejuſdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ ad inſtantiam cariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ modernæ Reginæ Angliæ illuſtris conceſſiſſe dicitur. Et ſic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia veſtris ab omnibus illius Fratribus teneri, & obſervari debere volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis ſtatutis, etiam juramento, ſive profeſſione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuſcumque.

D. P. An. 1. die 2. Jan. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ſecunda Januarii, milleſimo quingenteſimo decimoquarto, Pontificatus noſtri Anno primo.

Refor-

Digitized by Google

Cœleſtia pariter & terrena ineffabili providentia diſponuntur, in ſublimi beati Petri ſolio Chriſti Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis pro cura, & ſalute dominici gregis ſibi divinitus commiſſi providi exercere Paſtoris officium.

Cauſa hujus reformationis

§.1. Quare pro dicti paſtoralis officii ſolicitudine cum Eccleſiaſticam diſciplinam, ac per omnes fere Chriſtifidelium gradus, bene recteque vivendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiaque, & impunitate in deterius ita labi, defluere, aberrareque longius a recta via animadvertimus, ut niſi provida corrigatur emendatione, in varios errores ſecuritate peccandi quotidie magis incidere, moxque obortis publice ſcandalis prorumpere ſit verendum.

Præfinitio reformationis.

§.2. Cupientes igitur, quatenus nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invaleſcentia mala corrigere, ac pleraque in priſtinam ſacrorum canonum obſervantiam reducere, ac in melius juxta ſanctorum Patrum inſtituta, dante Domino, reformare, eaque omnia ſacro approbante Lateranen. Concilio, a fel. rec. Julio Papa II. prædeceſſore noſtro inter alia propterea incæpto. & per nos continuato ſalubriter moderari, ut ab his ſumamus exordium, quæ pro nunc magis expedire videntur, & in Eccleſia Dei maxima ſcandala pepererunt, a promotionibus ſcilicet ad Eccleſiaſticas dignitates conſtituimus exordiri.

De qualitatibus promovendorum ad Epiſcopatum &c.

§.3. Cum piæ mem Alexander PP. III. prædeceſſor noſter etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum ſcientia in perſonis promovendis in Epiſcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihilque magis Dei Eccleſiæ officiat, quam cum immeriti aſſumuntur Prælati ad regimen Eccleſiarum, propterea in promotionibus Prælatorum, quarum a Rom. Pont. magna ratio haberi debet, eo præſertim quod de promotis per eos ad Eccleſias, ſeu Monaſteria in extremo judicio rationem reddituri ſunt; Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore vacantibus de perſonis juxta præfati Alexandri conſtitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarumque ſcientia præditis, non ad alicujus inſtantiam per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſervationem aut alio quovis modo provideatur, niſi ratione præeſſe valeant.

Præmittenda examina, proceſſus, & relatio in Conciſtorio.

§.5. Quinimmo ut accuratius, diligentiuſque idoneæ perſonæ promoveantur, ſtatuimus ut Cardinalis, cui electionis, poſtulationis, aut proviſionis Eccleſiæ, ſeu Monaſterii relatio committetur, antequam in ſacro Conciſtorio, ut moris eſt, referat commiſſionem examinis, ac relationis hujuſmodi ſibi datam, uni cuilibet ordinis antiquiori Cardinali in ipſo Conciſtorio per ſeipſum, vel, ſi ea die, qua ſibi commiſſionis onus injunctum fuerit, Conciſtorium non fuerit, per Secretarium ſuum, aut alium quemlibet ex ſuis domeſticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quam primum ſui ordinis Card. eam ſignificare teneantur, negotiumque electionis, adminiſtrationis, poſtulationiſve, aut promotionis, ſummarie, & de plano per ſeipſum dictus relator examinet, & ſi qui contra dixerint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos teſtes, & ſi expediens, opuſve fuerit, alios ex officio aſſumere, proceſſuſque, & jura ejuſmodi relationis, una cum dictis teſtium, die faciendæ relationis ſecum ad Conciſtorium deferre debeat, neque ullo modo referat, ſi præſens in Curia promovendus majorem Card. partem antea non adiverit, ut quæ a referente collega ſint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad perſonam promovendi attinet, cognoſcere poſſint.

Promoti viſitent Cardinales.

§.6. Promotus vero eoſdem Cardinales, qui præſentes in Curia fuerint, ex antiquo more, conſuetudineque laudabili quamprimum viſitare teneatur, quem quidem morem, laudabilemque conſuetudinem innovamus, ac inviolabiliter obſervari mandamus.

Epiſcopus & Abbas etiam in notoriis criminibus, habeant defenſiones.

§.7. Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, aut accuſantium calumniis paſſim pateat, muniri par eſt; Statuimus, ut nullus Epiſcopus, aut Abbas, quovis inſtante ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitimæ defenſionis permittatur, etiam ſi crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis cauſa plenarie probata fuerit, privari valeat.

Prælatus invitus non transferatur.

§.8. Neque aliquis Prælatus invitus, niſi aliis juſtis efficacioribuſque rationibus, & cauſis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Conſtantien.

Reformatio de commendatione Monaſteriorum &c.

§.9. Et quoniam ex commendis Monaſteriorum, ut magiſtra rerum experientia ſæpius docuit, Monaſteria ipſa, tam in

lo pacto cuiquam poſſint commendari (niſi pro conſervatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum noſtrorum conſilio viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea juxta præſcriptam conſtitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfuturi ſint.

Onera eorumdem circa eleemoſynas &c.

§. 10. Ea vero Monaſteria quæ, commendata fuerint, cum per eorum ceſſum vel deceſſum, quibus erant commendata, commendæ hujuſmodi ceſſaverint, Cardinalibus dumtaxat, ac perſonis qualificatis, & benemeritis commendari poſſint, ita tamen quod eorum Monaſteriorum commendatarii, quibus ea de cetero commendata fuerint, cujuſvis dignitatis, honoris, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, ſi menſam habuerint ſeparatam, ac ſeorſum a menſa Conventuali, quartam ſuæ menſæ partem pro inſtauratione Fabricæ, ſeu pro ornamentis, veſtibus, ac paramentis emendis, farciendiſque aut pauperum alimonia, aut ſuſtentatione, ut major exiget, ac ſuadebit neceſſitas. Si vero menſa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monaſterii ſibi commendati partem pro ſupradictis oneribus ſupportandis, & ſubſtentatione Monacorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ ſuper Monaſteriorum hjuſmodi commendis expedientur, cum clauſula hoc ipſum ſpecifice exprimente debeant expediri, alioquin ſi aliter expediantur, nullius ſint roboris, vel momenti.

Reformatio de penſionibus reſervandis.

§. 11. Et quoniam Eccleſiis hujuſmodi abſque aliqua fructuum diminutione provideri decet, ut tam dignitati Præſidentium, quam Eccleſiarum, & ædificiorum neceſſitati conſulatur, Decernimus pariter, ac ſtatuimus, ut ſuper earumdem Eccleſiarum fructibus penſiones minime reſerventur, niſi ex reſignationis cauſa, aut etiam alia quæ in ſecreto noſtro Conciſtorio juſta, probabilis, & honeſta habita fuerit.

Quæ beneficia Cardinalibus non commendanda ſint.

§. 12. Statuimus quoque ut de cetero parochiales Eccleſiæ, ac dignitates majores, & principales, aliaque beneficia Eccleſiaſtica, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non conſtituunt vel attingunt, necnon Hoſpitalia, leproſariæ, Xenodochia cujuſcumque valoris, quæ ad pauperum uſum, & alimonia inſtituta ſunt, cauſa diſpungantur, aut ſeparentur.

Uniendiſque.

§. 14. Uniones perpetuæ, præterquam in caſibus a jure permiſſis, vel ſine rationabili cauſa, nequaquam fiant.

Reformatio de beneficiorum pluralitate, & reſervatione.

§. 15. Diſpenſationes autem ad plura incompatibilia ultra duo niſi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur, niſi ex magna, & urgenti cauſa. Et perſonis cujuſcumque dignitatis Parochiales Eccleſias, & earum perpetuas Vicarias, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commendæ ad vitam ultra quatuor obtinentibus, ex nunc terminum duorum annorum præfigimus, ut interim, quatuor tantum ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimittenda hujuſmodi reſignari valeant in manibus Ordinariorum, ad effectum, ut de illis provideatur perſonis per eos nominandis, quacumque reſervatione etiam generali, etiam ex qualitatibus reſignantium perſonarum reſultante non obſtante, quo elapſo termino niſi dimiſerint, omnia vacare cenſeantur, ac poſſint libere ut vacantia impetrari, taleſque præterea retinentes pœnas extravagantis, recolendæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædeceſſoris noſtri incurrant. Item ſtatuimus, ut ſpeciales reſervationes quorumcumque beneficiorum ad cujuſvis inſtantiam minime concedantur.

Joan XXII. Extravag. 1. de Præben.

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores.

Vide Concil. Trid. Seſſ. 24. c. 1. & Seſſ. 25. cap. 1.

§. 16. Et cum S.R.E. Cardinales ceteros omnes in ipſa Eccleſia poſt ſummum Pontificem honore ac dignitate præcedant conveniens ac debitum eſt, ut vitæ munditia, ac virtutum ſplendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemus, verum etiam ſtatuimus, & ordinamus, ut de cetero quilibet Cardinalium pro tempore exiſtens, juxta doctrinam Apoſtoli, ita ſobrie, caſte, ac pie vivat, ut non ſolum a malo, ſed ab omni etiam ſpecie mali abſtinens, coram hominibus luceat, Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officiis, Miſſarumque celebrationibus intenti, habeantque Cappellas ſuas in loco honeſto, prout facere conſueverunt. Sitque eorum domus, familia, menſa ſupellexque non faſtu, aut pompa, neque ſuperfluis rebus, neque aliquo modo reprehenſibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde naſcatur, ſed ut æquum eſt, modeſtiæ & frugalitatis ſpeculum dici mereantur. Illis itaque ſint contenti, quæ Sacerdotalem præſeferant modeſtiam. Ac Prælatos, & quoſcumque alios inſignes viros

Digitized by Google

moveant abſque partialitate.

ſtant, perſonarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valde inconveniens eſt, propterea ſtatuimus ne partialitatem ſuſcipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, niſi quantum juſtitia & æquitas poſtulat, eorumque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defenſores fiant, ſed a privata omni paſſione ſejuncti, ſedandis & componendis inter quoſcumque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque; Principum, & quorumcumque aliorum ac præſertim pauperum, & Religioſorum juſta negocia pio promoveant affectu, oppreſſos & injuſte gravatos juxta vires ſuas, & officii debitum adiuvent.

Titulorum loca & eorum perſonas viſitent, & adjuvent, & eorum vitam diligenter explorent.

§. 19. Tituli ſui loca; ſi præſentes in Curia fuerint perſonaliter; ſi vero abſentes, per Vicarium idoneum ſemel ſaltem ſingulis annis viſitent, Clericos, & Populos Eccleſiarum titulo ſuo ſubjectarum cum diligentia inquirant, vigilentque circa cultum divinum, & bona dictarum Eccleſiarum, moreſque in primis, & vitam Clericorum, & Parochianorum ſolerter explorent, eoſque omnes, & ſingulos ad recte, honeſteque vivendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem divini cultus, & ſalute animæ ſuæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat ſuo titulo, quantum ſit ſatis ad Presbyterum unum commode ibi ſubſtentandum, vel ſi Eccleſia indigeat reparatione, vel alia ſubventione, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conſcientiæ ſuæ videbitur.

Conſanguineis ſubveniant moderate.

§ 20. Et cum minime deceat, affines, & conſanguineos præſertim benemeritos, & ope indigentes negligere, ſed illis providere juſtum & laudabile ſit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ut Eccleſiaſticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut ceteri damnum ex hujuſmodi largitionis intemperantia patiatur, & inde ſcandalum naſcatur. Statuimus itaque ut Eccleſiarum bona temere non effundant, ſed ea in piis, & ſanctis operibus exponant, quorum cauſa magni, & optimi redditus per ſanctos Patres ſtatuti, & ordinati fuerunt.

In commendis Vicarios, & alios neceſ-

§. 21. Volumus etiam, ut Eccleſiis eiſdem Cardinalibus commendatis, etiam ſi Cathedrales, Abbatialeſve, aut Priorarum officium ſpectat.

De Familiarum numero, & qualitatibus impenſis &c. optime curent.

§. 23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorumque ſuis impenſis alendorum magna utantur circumſpectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum, quam ſua facultas, conditio, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari poſſint, neve rurſus avari, ſordidique habeantur, ſi in magnis, & amplis redditibus, pauciſſimis victum præbeant, cum domus Card. patens Hoſpitium, portuſve ac refugium proborum, & doctorum maxime virorum, & pauperum nobilium, honeſtarumque perſonarum eſſe debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de familiarium qualitate in primis curioſi, ne ex alienis vitiis turpem ſibi contrahant infamiæ notam, vulgoque obloquendi, calumniandique juſtas præbeant occaſiones. Et cum maxime providendum ſit, ut non ſolum coram Deo, cui primum placere debemus, ſed etiam coram hominibus opera noſtra probentur, ut ceteris exemplo ad imitandum poſſimus eſſe, ordinamus, ut quilibet Card. ſe domus, ac familiæ ſuæ optimum Rectorem, Præfectumque oſtendat eſſe, tam circa ea quæ extrinſeca omnibus apparent, quam quæ intus latent abſcondita.

Reformatio de Familiarium ſervientiumque habitu, & aliis qualitatibus.

§ 24. Habeat itaque eorum quiſque Sacerdotes, & Levitas honeſtis veſtimentis indutos, attenteque provideat, ne quis in familia ſua quoquomodo beneficiatus, & in ſacris ordinibus conſtitutus, veſtes portet verſicolores, nec eo habitu utatur, qui ordini Eccleſiaſtico parum conveniat. Quare in Presbyteratus ordine conſtituti, veſtes colorum, quæ Clericis a jure non prohibeantur, deferre debeant, uſque ad talos ſaltem dimiſſas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Cappellani Miſſas celebrantes, capucium deferre in publico teneantur, Scutiferis vero paulo ſupra talos concedantur. Parafrenarii quia in aſſiduo ſunt motu, miniſterioque funguntur laborioſiore, brevioribus, ac magis expeditis veſtibus uti poſſint, etiam ſi fuerint Clerici, dummodo in Presbyteratus ordine non ſint conſtituti. Ita tamen ut ab honeſtate non diſcedant, ſed ita vivant, ut mores Eccleſiaſticis

Digitized by Google

… ſe correxerit, a perceptione fructuum ex beneficiis quç obtinet, ſuſpenſus intelligatur. Quod ſi per alios ſex menſes in hujuſmodi pertinacia obſtinatus permanſerit, legitima ſimiliter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, privatus ſit, & eſſe cenſeatur, eaque ſic vacantia, a Sede Apoſtolica libere impetrari valeant.

Familiarumque Papæ.

§. 25. Quç omnia, & ſingula in noſtris, & cujuſcumque Rom. Pont. pro tempore exiſtentis Familiaribus, & ſimiliter in omnibus etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc uno tantum excepto, quod dicti noſtri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris veſtimenta geſtare poſſint, pro decentia, & conſuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de conſervanda, & propaganda fide præcipue curare debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maxime ſpectat, operum optimorum cura, pro viribus laborabunt ſcire quæ Regiones hæreſibus, erroribuſque, ac ſuperſtitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ ſint, & ubi Divinorum mandatorum Eccleſiaſtica deficiat diſciplina, quique Reges, ac Principes ſeu Populi bellis infeſtentur, vel infeſtari timeant. Hæc & hujuſmodi ſcire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore exiſtenti referre operam dabunt, ut opportuna & ſalutaria talibus malis ac peſtibus remedia, vigilanti ſtudio excogitari valeant.

Legatique & Gubernatores Provinciarum deputati, perſonaliter gubernent.

§. 27. Et cum frequenti ac prope quotidiana experientia notum ſit, Provinciis, ac Civitatatibus propter ſuorum Legatorum de latere abſentiam multa ſçpius contingere mala, variaque non ſine Apoſtolicæ Sedis præjudicio ſcandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Provincias, Civitates Legationis titulo obtinen. eas per Locumtenentes, aut officiales quoſcumque adminiſtrare liceat, ſed perſonaliter ipſi pro majori parte temporis adeſſe, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, ſi in Italia intra tres menſes; ſi extra Italiam, quinque a die prçſentis publicationis ad ſuas Provincias ire, ac majorem temporis partem ibi reſidere teneantur, niſi de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum mandato pro aliquibus gravioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout neceſſitas poſtulat, mittantur, & tunc in dictis Provinciis ac Civitatibus Vicelegatos, Auditores, & … rea ſtatuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia reſideant, & qui ſunt abſentes, ſi in Italia, intra ſex menſes, ſi extra Italiam, infra annum, a die publicationis præſentis conſtitutionis revertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum ſuorum emolumenta amittant, omnibuſque privilegiis generaliter & ſpecialiter Card. conceſſis, quamdiu abſuerint, omnino careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apoſtolica Sede injuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel juſto metu, aut quavis alia legitima cauſa impediente, vel ægrotationis, abeſſe contingat, privilegiis, indultis, & immunitatibus eiſdem Cardinalibus conceſſis, & in Bulla noſtra ſub data coronationis noſtræ contentis, & expreſſis in ſuo robore nihilominus permanentibus.

Reformatio de impenſis funeralium Card.

§. 29. Statuimus inſuper, ut expenſæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum ſummam excedere non debeant, niſi Executorum providentia juſtis allegatis cauſis, ac rationibus, plus expendendum eſſe duxerit. Exequiæ, & caſtrum doloris, prima, & nona die fiant; infra octavam vero, Miſſæ de more celebrentur.

Votis non revelandis.

§. 30. Pro reverentia autem Sedis Apoſtolicæ, utilitateque & honore communi poſſunt, & ipſorum Cardinalium, ut ſcandalorum, quæ naſci poſſent, occaſio tollatur, majorque in ſacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque, ut par eſt, Cardinali cuique, ſecundum Deum, & conſcientiam ſuam, libere & impune quodcumque ſentiat dicere; Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Conciſtorio data, & quçcumque ibi geſta, aut dicta; quæ in odium, aut præjudicium, aut ſcandalum alicujus redundare poſſint, ſcripto, aut verbo, vel quovis alio modo revelet, ſub pœna perjurii, & inobedientiæ.

Silentioque a Papa indicto, obſervando.

§. 31. Et quotieſcumque a nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ſpecialiter & expreſſe ultra præmiſſa indictum fuerit ſuper aliqua re ſilentium, ſi quis contrafecerit, ultra pœnas, excommunicationem latæ ſententiæ incurrat, a qua non poſſit abſolvi niſi a nobis, vel prçfato Pontifice Romano, & cum expreſſione cauſæ, præterquam in mortis articulo.

Reformatione Magiſtris in eruditione Scholarium.

§. 32. Et cum omnis ætas ab adoleſcientia prona ſit ad malum, & a teneris aſſueſieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus. Statuimus & ordinamus, ut Magiſtri

Blaſphémantibuſq. Deum, & Mariam Virginem, & alios Sanctos.

§. 33. Ad abolendam vero execrabilem blaſphemiam, quæ in maximum divini nominis, & Sanctorum contemptum ſupra modum invaluit. Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo, palam ſeu publice maledixerit, contumelioſiſque atque obſcœnis verbis Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum, vel glorioſam Virginem Mariam ejus genetricem expreſſe blaſphemaverit, ſi munus publicum, juriſdictionemve geſſerit, perdat emolumenta trium menſium pro prima & ſecunda vice dicti officii; ſi tertio deliquerit, illo eo ipſo privatus exiſtat: ſi Clericus, vel Sacerdos fuerit, eo ipſo quod de delicto hujuſmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infra, unius anni mulctetur, & hoc ſit pro prima vice, qua blaſphemus ita deliquerit. Pro ſecunda vero ſi ita deliquerit, & convictus, ut præfertur, fuerit, ſi unicum habuerit beneficium eo privetur; ſi autem plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quod ſi tertio ejus ſceleris arguatur & convincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quęcumque habuerit, eo ipſo privatus exiſtat, ad eaque ulterius retinenda inhabilis reddatur, eaque libere impetrari, & conferri poſſint. Laicus vero blaſphemans, ſi nobilis fuerit, pœna xxv. ducatorum mulctetur, & pro ſecunda vice, L. Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe applicandorum, & aliis ut infra deducitur. Pro tertia vero, nobilitatem perdat. Si vero ignobilis ac plebeius fuerit, in carcerem detrudatur, quod ſi ultra duas vices publice blaſphemans deprehenſus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Eccleſię principalis mithratus ſtare cogatur, ſi vero pluries in hoc ipſum peccatum lapſus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad judicis deputati arbitrium. In foro autem conſcientiæ, nemo blaſphemiæ reus, abſque graviſſima pœnitentia, ſeveri confeſſoris arbitrio injuncta, poſſit abſolvi. Qui vero reliquos Sanctos blaſphemaverit, arbitrio judicis, rationem perſonarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut ſæculares judices, qui contra tales blaſphemiæ convictos, non animadverterint, eoſque jumur, & monemus in Domino, ut pro divini nominis reverentia & honore, in ſuis dominiis ac terris præmiſſa omnia ſervari, & exactiſſime exequi mandent, ac faciant, uberrimam ab ipſo Deo tam boni ac pii operis mercedem habituri, ſimilemque annorum decem indulgentiam, ab Apoſtolica Sede conſecuturi, cum tertia parte mulctæ qua dictus blaſphemus plectetur, quotiens tale ſcelus puniendum curaverint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam mulctæ partem, accuſatori blaſphemi nomen deferenti, ſimiliter concedi, & aſſignari volumus, aliis pœnis contra hujuſmodi blaſphemos per ſacros canones expreſſis, nihilominus in ſuo robore manentibus.

Clericorum incontinentiû pœnę.

§. 34. Ut clerici præſertim caſte, continenterque, juxta canonum præcepta vivant, ſtatuimus, ut contrafacientes acriter ſecundum canones puniantur.

Sodomitarum pœnæ.

§. 35. Si qui vero, tam laicus quam Clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentiæ, convictus fuerit, pœnis per ſacros canones, aut jus civile reſpective impoſitis puniatur.

Concubinariorum pœnæ.

§. 36. Concubinarii autem, ſive laici ſive Clerici fuerint, eorumdem canonum pœnis mulctentur, neque Superiorum tolerantia, ſeu prava conſuetudo, quæ potius corruptela dicenda eſt, a multitudine peccantium, aliave quælibet excuſatio, eis aliquo modo ſuffragetur, ſed juxta juris cenſuram ſevere puniantur. Ad bonum vero, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum, conſtitutiones bonæ memorię Ægidii Epiſcopi Sabinen. olim editas, innovamus, eaſque inviolabiliter ſervari præcipimus, & mandamus.

Simoniacorum pœna.

§. 37. Et ut nefariæ ſimoniæ labes ac peſtis non ſolum a Romana Curia, ſed ex omni etiam Chriſtiana ditione in perpetuum eiiciatur, conſtitutiones per Anteceſſores noſtros, etiam in ſacris Conciliis contra hujuſmodi ſimoniacos editas innovamus, eaſque inviolabiliter ſervari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expreſſis & inſertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate noſtra affici volumus.

Officium recitare omittentium pœnæ.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel

Digitized by Google

omittere, quoad hoc ut beneficio privari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen ultra premiſſa de dicta omiſſione redditurus rationem. Quæ pœna in habentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contrafacere convincantur.

Principum ſæcularium & ipſorum Officialium in fructibus beneficiorum ſe ingerentium pœnæ.

§. 39. Et cum fructuum Eccleſiarum Cathedralium, & Metropolitan. Monaſteriorumque, & aliorum quorumcumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum plenaria diſpoſitio, & adminiſtratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore exiſten. & illos etiam, qui ejuſmodi Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia jure & canonice obtinent, ſolum pertineant, ſæculareſque Principes, omni etiam divino jure id prohibente, dictis Eccleſiis, Monaſteriis, ac Beneficiis intromittere ſe nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac Beneficiorum per ſæculares ullos Principes, etiam ſi Imperatores, Reges, Reginæve, ſeu Reſpublicæ, vel Potentatus fuerint, aut per eorum Officiales, ſeu Judices etiam Eccleſiaſticos vel quaſcumque alias perſonas publicas vel privatas, de eorumdem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum, vel Potentatuum mandato ſequeſtrari, occuparive, aut modo aliquo detineri: ipſique hujuſmodi Eccleſias, Monaſteria, ac beneficia obtinen. ſub prætextu fabricæ, inſtaurationiſque, ſine Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis expreſſa licentia, aut eleemoſynarum, ſeu quovis alio colore, aut fuco, impediri non debeant, quominus de illis ut antea libere, ac ſine impedimento diſponere valeant. Et ſi ſequeſtrati fuerint, occupative, aut detenti, integre, libereque, ac ſine exceptione vel mora, Prælatis ad quos de jure, legitimeque ſpectant, reſtituantur, de quibus, ſi diſſipati nuſquam reperiri poſſint, eorum juſta æſtimatione facta, dictis Prælatis ſatisfieri volumus per eos, qui dictas ſequeſtrationes, applicationes, diſſipationeſque fecerint, aut fieri mandaverint, ſub pœna excommunicationis, aut interdicti Eccleſiaſtici a talium Principum terris, & dominio, eo ipſo incurrendis. Et ut eorum, ac ejuſdem ſubjectorum bona ubicumque reperta, ſi moniti parere noluerint, capi, & retineri poſſint. Ipſi vero contrafacientes, tam ſupradictis pœnis, quam privationis feudorum, & privilegiorum, quæ a nobis, & Romana vel aliis interpretari debere volumus, atque mandamus.

Contra violantes libertatem Eccleſiaſticam innovat Conſtitutiones RR. Pontificum.

§. 40. Et cum a jure, tam divino quam humano Laicis poteſtas nulla in Eccleſiaſticas perſonas attributa ſit, innovamus omnes, & ſingulas Conſtitutiones fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædeceſſoris noſtri quæ incipit Felicis, & Clementis V. quæ incipit, ſiquis ſuadente, necnon quaſcumque alias Apoſtolicas ſanctiones in favorem libertatis Eccleſiaſticæ, & contra ejus violatores quomodolibet editas, & pœnis etiam contra talia præſumentes in Bulla quæ legitur in Cœna Domini, contentis, in ſuo robore permanſuris. Et cum in Lateranen. pariter ac Conciliis generalibus, ſub excommunicationis pœna, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Reſpublicæ, & alii Potentatus quicumque Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Terris quoquomodo præſiden collectas, decimas, & alia hujuſmodi onera, Clericis, Prælatis, & aliis quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis imponant, exigantque, neve a ſponte etiam dantibus, & conſentientibus etiam recipiant, atque in præmiſſis auxilium, favorem, conſiliumve palam, vel occulte præſtantes, in excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incidant, & ipſæ quoque Reſpublicæ, ac Communitates, & Univerſitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Eccleſiaſtico eo ipſo ſubiiciantur interdicto, Prælati etiam præmiſſis abſque Rom. Pont. expreſſa licentia ultro conſentien. excommunicationis, & depoſitionis pœnam ipſo facto incurrant. Statuimus, & ordinamus ut de cetero talia præſumentes, etiam ſi, ut præfertur, qualificati fuerint, ultra ſupradictas pœnas, quas contravenien. eo ipſo incurrere volumus, & innovamus, quod ad omnes actus legitimos, inhabiles, & inteſtabiles habeantur.

Reformatio de maleficis, & incantatoribus.

§ 41. Et cum ſecundum leges civiles, & ſacrorum Canonum cenſuras, ſortilegia per invocationem Dæmonum, incantationes, ac divinationes, ſuperſtitioneſque prohibitæ ſint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut Clerici, qui in præmiſſis culpabiles inventi fuerint, arbitrio Superiorum infamia notentur; ſi vero non deſtiterint, deponantur, atque in Monaſterium ad tempus arbitrio Superioris præfiniendum detrudantur; beneficiiſque, & officiis Eccleſiaſticis priventur. Laici vero utriuſque ſexus, excommunicationis, & aliis

Digitized by Google

debitis pœnis puniri; relapſos vero, abſque ulla ſpe veniæ, aut remiſſionis debitis pęnis affici volumus.

Hæc Bulla omnes & ubique ligat.

§.43. Et cum Conſtitutiones, & Ordinationes noſtræ hujuſmodi quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Eccleſiaſticamque diſciplinam concernant, tam Officiales noſtros, quam alios, tam in Romana Curia, quam extra ubique locorum commorantes, imitari convenit, illis ligari, eoſque ad eorum obſervationem inviolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

Aliiſque Conſtitutionibus quoad pœnas non detrahit.

§.44. Et ne Conſtitutiones ipſæ aliis cenſuris, ac pœnis in contrafacien. per antiqua jura, & Conſtitutiones impoſitis derogare in aliquo videantur, cum ad augmentum editæ, atque excogitatæ fuerint, etiam declaramus, per earum diſpoſitiones, ordinationeſque nihil prorſus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum ullatenus derogatum eſſe. Quinimmo ſi qua in eis propter perverſam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abuſum, aut quamcumque aliam cauſam minime probandam, vigorem ſuum amiſerint, ea ex nunc innovamus, confirmamus, & inviolabiliter obſervari mandamus.

Poſt duos menſes a die publicationis ligat & interpretari non poteſt.

§.45. Quas noſtras conſultiſſimas Conſtitutiones poſt duos menſes ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; diſtrictius inhibentes ne, quis eas gloſare, vel ſuper eis commentaria, interpretationeſve facere abſque ſpeciali noſtra, vel Sedis Apoſtolicæ licentia, præſumat. Si quis autem auſu temerario contravenerit, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrat.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Si quis autem &c.

Dat. P. An. 1. die 5. Maii.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quartodecimo, tertio Nonas Maii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

ria, ſive Eccleſia in Alma Urbe noſtra Gubernatori, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœmium.

ETſi pro cunctarum Civitatum temporali dominio S.R.E. ſubjectarum proſpero ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam ſolertem, & vigilem gerere debeamus, de noſtræ tamen Almæ Urbis Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum cruore Domino noſtro Jeſu Chriſto conſecratæ, ac incolarum ejus, & Cameræ Apoſtolicæ officiorum diligenti adminiſtratione, tanto accuratius cogitare nos convenit, quanto Urbs ipſa caput eſt Orbis, & in ea altiſſimus Sacerdos principalem, ac præcipuam Sedem, ad quam de diverſis Mundi partibus Chriſtifideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Eccleſiæ negotia ſolita ſunt reputari, eaque expedit ſolerti cura, & diligentia pertractari.

Deputatio Gubernatoris cum infraſcriptis facultatibus.

§.1 Cupientes igitur, ut Urbs ipſa, ac illius cives, & incolæ peculiares noſtri, & præfatæ Eccleſiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera prefata pertinent, ei per Camerarii noſtri Locumtenentem, ſeu Vicecamerarium ibidem exerceri ſolita ſunt, ea quæ expedit ſolerti cura expediantur, ac de te, qui Prælatus noſter domeſticus exiſtis, & in quo tamdiu tam doctrinam ſingularem, quam fidei conſtantiam, magnanimitatem, circumſpectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino, cumulatas eſſe cognoſcimus, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem quod, omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicem, ac proſperum ſtatum noſtrum, ac Eccleſiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoveris, divina favente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, te in Urbe ipſa, ejuſque diſtrictu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apoſtolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, poteſtate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conſuetis ad noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & de-

Digitized by Google

[illegible] Epiſcopum Oſtien. Camerarium noſtrum tamquam Vicecamerario commiſſis pro tempore, & committendis Auditoribus, Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam uſque ad ſententiam diffinitivam incluſive, & cum poteſtate exequendi, quotiens tibi placuerit, committendi. Ac tam per te ipſum quam per tuos Auditores, ſeu Locatenentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tam in civilibus, quam in criminalibus, & tam ſpiritualibus, quam temporalibus cauſis, & aliis quibuſcumque negotiis, tam contra cives Romanos, quam foreuſes Eccleſiaſticos, & Laicos, & Incolas, necnon Religioſos cujuſcumque Ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, active, & paſſive concernentibus, & & tam in Palatio Apoſtolico, & in Burgo S. Petri, ac in Caſtro noſtro S. Angeli, necnon in Capitolio, quam alibi.

Summarie, &c. procedendi;

§.3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expenſas, indemnitatibus, & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis hujuſmodi procedendi, etiam nullo penitus juris ordine, ſeu dictæ Cameræ, & Curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſervatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocumque tibi viſum fuerit, etiam de facto, manu Regia, ac velo levato, etiam ſecundum voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam procedendi, & judicandi, & juſdicendi.

Excommunicandi & cenſuram ſæcularem exercendi.

§.4. Necnon occaſione coram te litigantium excommunicationes ſeu alias cenſuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi; & brachium etiam ſeculare exercendi etiam contra Romanos, & alios ſupradictos quacumque auctoritate, & dignitate fungentes; & generaliter omnia alia, & ſingula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de jure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ nos ipſimet in omnibus, & ſingulis præmiſſis facere poſſumus, & omnia alia, & ſingula quæ Vicecamerarii, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi.

Delinquentes puniendi, privandive quoad illos in pœni. ab eo indi-

§.5. Et contra quaſcumque prædictas perſonas etiam nulla præcedente infamia, nulloque proceſſu inquirendi, eaſque corrigendi, caſtigandi, & etiam uſque ad ul[illegible] condemnatio, aut remiſſio dumtaxat ad te pertineant.

Domique citandi.

§.6. Necnon delinquentes quoſcumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum ſolitæ habitationis eorum, quæ citatio perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter apprehenſi.

Pœnas augendi & minuendi.

§.7. Ipſoſque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniarum, ac privationis officiorum, & aliis de quibus tibi videbitur, & placuerit pœnis condemnandi, mulctandi, & pœnas ipſas tam a jure communi, quam ex Statuto, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet impoſitas, & tam corporis afflictivas uſque ad ultimum ſupplicium incluſive, quam pecuniarias pro modo culpæ qualitateque delicti, cauſæ, loci, & perſonæ augendi, & minuendi.

Statutis derogandi.

§.8. Statutis Urbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

Edicta proponendi.

§.9. Edictaque, ac decreta, proclamata, ſeu bannimenta, & ſtatuta quotiens tibi placuerit, & ſub quibuſcumque pœnis, ac contra quoſcumque faciendi; & quæcumque alia per quoſcumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & utilitate ſubditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam, & omnimodam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia non attendendæ.

§.10. Statuentes, proceſſus tuos, vel Auditorum, ſeu Locatenentium tuorum in cauſis præmiſſis, vel ſententiis ferendis, ob juris ordinem, telamque judiciariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curiæ ſtylum, vel conſuetudinem, illis non ſervatis per viam nullitatis, vel alias quomodolibet impugnari, ſeu revocari non poſſe.

Appellatio quando danda.

§.11. Nec a proceſſibus, & ſententiis hujuſmodi in cauſis civilibus uſque ad ſummam decem ducatorum auri, & in cauſis criminalibus, & mercedum nullatenus per aliquem appellari, vel reclamari poſſe.

Cauſæ non avocandæ.

§.12. Nec cauſæ a te, vel Locatenentibus, ſeu Auditoribus tuis avocari poſſint, niſi motu proprio noſtro, & te prius accerſito, & audito.

Officiales omnes ei pareant.

§.13. Mandantes præfato Camerario noſtro, necnon dilectis filiis Prælatis, Præſidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Urbis Senatori, & Conſervatoribus, & aliis ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, ut te ad dictum officium ejuſque liberum, ut præmittitur, exercitium,

nec

Digitized by Google

ſeu auctoritatis exiſtat, ullo umquam tempore, ullave occaſione, vel cauſa moleſtari, aut quomodolibet inquietari non valeas, nec tu, aut ipſi de præmiſſis ullo umquam tempore rationem reddere, aut ſindicatui ſtare tenearis.

Irregularitatem non incurrit.

§ 15. Et quod officium hujuſmodi, per te vel alios exercendo, & per quaſcumque captionem, detentionem, ſeu torturam quorumcumque Clericorum, vel privilegiatorum, contra quos etiam nulla præceſſerit infamia, ſed ſola indicia, nullas cenſuras vel pœnas per comminationem, commiſſionem, vel impoſitionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, ubi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut ſi fortuitu, vel alias quavis cauſa occurreret, vel in tortura ſeu punitione per te, vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſanguinis effuſionem fieri, ullam propterea irregularitatis, vel infamiæ maculam, ſive notam tu, & tui prædicti non incurrant, nec incurrere valeant, ſed perinde ſit, ac ſi talia comminatus non fuiſſes, vel impoſuiſſes, aut talibus non interfuiſſes, ac tui Auditores, & mandatarii non interfuiſſent.

Decretum irritans.

§. 16. Ac ſic per quoſcumque reputari, tractari, & judicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper præmiſſis, omnibus & ſingulis a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Omnes executores ejus mandata exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ mandamus, quod Bariſellus, & ceteri executores in cauſis criminalibus, in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pœna, ſeu ſanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, ſeu Auditorum, qui in dictis cauſis ſententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commiſſione facta, indilate exequi juxta illorum tenorem, quamvis per te ipſum manu propria non fuerint ſubſcripta.

Hæc Bulla capit præſentia & futura.

§. 18. Mandantes ulterius omnia & ſingula præmiſſa in omnibus, & ſingulis cauſis & negotiis, tam pendentibus præteritis, præſentibus, quam futuris locum ſibi vindicare, & effectum ſuum ſortiri.

Contraria non obſtant. Hortatio fideliter officium exercendi.

§. 19. Non obſtantibus &c.

§. 20. Tu igitur officium ipſum ſic ſolicite, fideliter, & prudenter ſtudeas exercere, ut tua poſſit apud nos fidelitas, & prudentia non immerito commendari, & ad majora tibi committenda promptius invitemur.

Primam Regulam traditam a B. Franciſco, confirmavit Innoc. IV. ut ſup. in Conſt. IV. Tom. III. Par. I. pag. 305. Et ſecundam Regulam, vel potius primam mitigatam edidit Urb. IV. Conſt. XXI. ibid. pag. 427. aliaſque declarationes edidit Eug. IV. Con. XXXVII ſup. fol. 57.

LEO PAPA X.

Dilectis in Chriſto filiabus univerſis Abbatiſſis, & Monialibus, ac Conventibus Monaſteriorum quorumcumque Ordinum S. Claræ ſub perpetua Clauſura, ac regimine Fratrum Minorum de Obſervantia Altiſſimo famulantibus. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Moniales aliquas dubitationes habebant ſup. Regula, & ſupplicant pro declaratione.

CUm (ſicut nobis nuper exponi feciſtis) in Regula S. Claræ, ſub qua, & ſuavis Religionis jugo, ac cura Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum, gratum Domino redditis famulatum, & Divinis beneplacitis inſiſtitis, nonnulla contineantur, quæ mentibus veſtris dubia exiſtunt, & declaratione Apoſtolica indigere noſcuntur: nobis propterea humiliter ſupplicari feciſtis, ut circa hujuſmodi Regulæ Obſervantiam, ſine aliqua hæſitatione, ac mentium, & conſcientiarum veſtrarum perturbatione, & ſcrupulo, inſiſtere poſſitis, quæ ambigua ſunt per noſtræ declarationis miniſterium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Prima dubitatio circa recitationem divini Officii.

§. 1. Et ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, circa obſervantiam Divini Officii ex prima Regula B. Claræ contineatur, quod Sorores literatæ faciant Divinum Officium ſecundum conſuetudinem Fratrum Minorum, legendo ſine cantu, & quæ literas neſciunt, dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam; Pro Matutino xii. Et Sorores literatę teneantur dicere Officium Mortuorum, & ex ſecunda Regula Ordinis S. Claræ hujuſmodi per fel. rec. Urbanum Papam V. prædeceſſorem noſtrum eum prima ſatis obſcura videretur declarata, contineatur, quod de Divino Officio, tam in die, quam in nocte Domino perſolvendo, taliter obſervetur, videlicet, quod hæ, quæ legere, & canere noverint, ſecundum conſuetudinem Ordinis Fratrum Minorum Divinum Officium debeant celebrare, illiteratæ vero dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant vii. Pater noſter, cum requiem æternam, pro Ma-

Digitized by Google

Fratres Minores Officium Mortuorum hujuſmodi, niſi temporibus ex Ordinario Romano, & eorum Conſtitutionibus ſtatutis non perſolvant, non habetis, propter quod in magna conſcientiarum fluctuatione, & mentium veſtrarum perturbatione exiſtitis.

Secunda dubitatio ſuper neceſſitate, quæ excuſet à Choro.

§.2. Et inſuper cum difficile ſemper ſit eſſe in Choro in omnibus horis, & numquam deficere, aliquando occupatione ſatis levi, aliquando tædio, aliquando alia negligentia, & aliquando vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipſas, aut cum ſocia horas hujuſmodi perſolvere, cumque multum difficile ſit conſcientiis timoratis interpretari, quæ ſit illa neceſſitas, quæ excuſet a Choro, propterea utrum Monialis ſana ſub pœna peccati horas in Choro ſemper perſolvere teneatur, poſito, quod in Choro dicatur Officium ordinarie, ut conſuetum eſt, a competenti numero Monialium, juxta copiam inibi reſidentium, & quod propterea quæ in Choro non intereſt, non omittit per ſeipſam, aut cum ſocia omnium Officium perſolvere, petatis declarari.

Tertia dubitatio circa indulgentias.

§.3. Præterea cum aſſeratur piæ memoriæ Innocentium PP. VIII., ſeu alium Romanum Pontificem prædeceſſorem noſtrum, ad tollendos diſcurſus Fratrum Ordinis huiuſmodi, quod Fratres ipſi dicendo quinque Pater noſter, cum Ave Maria coram Sacramento Altaris, infirmi in grabatis ſuis pro felici ſtatu Sanctæ Matris Eccleſiæ dicendo, ut ſupra, habeant eamdemmet indulgentiam, quæ eſt ſecunda die Auguſti in Sancta Maria de Angelis, ſive de Portiuncula apud Aſſiſium, prout illa die a devotis populis lucrantur. Item, quod dicendo alia quinque Pater noſter, & Ave Maria, cum Gloria Patri in fine cujuſlibet Pater noſter, & ipſi Fratres ſtationes Urbis, ſubiungendo unum Pater noſter, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis. Et inſuper piæ memoriæ Pius II. etiam prædeceſſor noſter, eiſdem Fratribus Ultramontanis, ut Septem Pſalmos Pœnitentiales dicendo cum Litaniis, indulgentias Stationum Urbis haberent, & conſequerentur indulſerit, & ipſis Fratribus toties quoties Coronam Domini Jeſu Chriſti, & Virginis Mariæ dicerent, plenariam haberent indulgentiam, conceſſum fuiſſe aſſeratur.

Hic Pontifex eas explicat.

§.4. Quare, ut præmiſſa vobis ex officio Paſtoralis officii noſtri, pro quiete conſcientiarum veſtrarum, ne contra conſcientiam agendo, ad gehennam ædificare, & diſcernere dignaremur Nobis ſupplicare feciſtis; Nos itaque præmiſſis, & infraſcriptis ſupplicationibus paterna benevolentia annuentes, ac ſuper præmiſſis omnibus, vobis taliter per noſtræ declarationis oraculum providere, & ſic plana facere volentes, & ei, cui jugiter inſervitis cum conſcientiarum, & mentium veſtrarum quiete, & pace, gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum; circa præmiſſa omnia, que habita matura deliberatione, omnibus prius diligenter præmeditatis, & conſideratis, auctoritate Apoſtolica ex noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium duximus declarandum, & concedendum, ut ſequitur.

Explicatio primæ dubitationis.

§.5. Primo videlicet quoad Officium Defunctorum, declaramus vos dumtaxat teneri ſicut Fratres Ord. Minor., quorum ritui in Divinorum perſolutione veſtra vobis præcipit Regula conformari, quod ſatis declaraſſe videtur Urbanus prædeceſſor noſter, ubi dicit Sorores illiteratas non teneri ad dicendum Pater noſter pro mortuis, niſi eo tempore, quo in Choro Choriſtæ Officium faciunt Mortuorum, & verbum illud teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & veſperorum, prout in Breviario adnotatur, & non ad Pater noſter, quæ illiteratis Sororibus pro tali ſuffragio per Regulam indicuntur.

Explicatio ſecundæ dubitationis.

§.6. Quo vero ad obligationem perſolvendi Officium in Choro, decernimus etiam ſanas non teneri ſemper Officium Divinum in Choro perſolvere, humana conſiderata fragilitate, & ſexus fœminei debilitate, quia difficulter conſcientia timorata ſciret diſcernere neceſſitatem excuſantem: conſideratis diverſis, ac variis occupationibus & impedimentis, quæ ſuperveniunt continue in adminiſtratione rei familiaris Monaſteriorum veſtrorum, attento, quod die noctuque bene, & ſolemniter, ac ſine intermiſſione collegialiter in Choris veſtris Officium Divinum perſolvitur, & juxta formam per Regulam vobis traditam, cum reverentia decantatur; exonerantes tamen conſcientiam veſtram, diſcretioni Abbatiſſarum pro tempore exiſtentium committimus, ut quando, & quomodo, ſive cum quibus ſit hæc remiſſio, ſive exemptio toleranda, ſolerter invigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne ſub colore pietatis, ex nimia indulgentia permittant in aliquam Sororum ſeu Monialium habitum generari Divinæ offenſionis. Quantum vero attinet ad participationem in gratiis Fratribus Minoribus,

Digitized by Google

lutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus ſolemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ, Omnium Sanctorum Patris veſtri S. Franciſci, ac Matris veſtræ Sanctæ Claræ, Confeſſores veſtri poſſint in abſolutionibus veſtrarum confeſſionum, eis de peccatis veſtris factarum, vos plenarie abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere: & quoties ſacram ſumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam conſequi.

Licentia duplici ritu celebrandi feſta B. Agnetis & undecim millium Virginum.

§.7. Præterea, quia accepimus, Abbatiſſas, & Moniales Pariſienſ. & Albianenſ. Monaſteriorum S. Claræ hujuſmodi, ad Beatam Agnetem, & glorioſiſſimas undecim mille Virgines ſingularem gerere devotionis affectum, eis nunc, & pro tempore exiſtentibus, & quibuſvis aliis Abbatiſſis, & Conventibus Monaſteriorum dicti Ordinis S. Claræ hunc ritum obſervare volentibus, quodammodo in antea Beatæ Agnetis, & undecim millium Virginum hujuſmodi feſta perpetuis futuris temporibus ſub ritu duplici majoris celebrare, libere, & licite poſſint, & valeant concedimus, pariterque indulgemus.

Cauſæ prædictarum declarationum.

§.8. Præmiſſas autem declarationes, atteſtationes, decreta, conceſſiones, & indulta vobis, & veſtrum ſingulis perpetuo facimus, ut omni ſemota ambiguitate, & puriori conſcientia ſub ſuavi Religionis jugo, cui eſtis perpetuo addictæ, preces ad Dominum liberiori mente fundere, & perpetua pace, & ſpirituali conſolatione gaudere poſſitis, ſperantes eo acceptiores preces veſtras apud eum, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, futuras, quo omni ſoluto fluctuationis obſtaculo, intentius illas perſolvere, & pro nobis, & Sancta Romana univerſali Eccleſia, ſedulius, & ferventius orare poteritis, prout vos, quas in viſceribus charitatis habemus, & tamquam peculiares, ac dilectiſſimas in Chriſto filias paterna benevolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum, &c.

Ceterum, quia difficile eſſet præſentes literas in ſingulis locis, & Monaſteriis veſtris, & alibi, &c.

D. P. An. 3. die 29 Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 29. Maii 1515. Pont. noſtri Anno tertio.

ibid. pag. 459. Circa vero juriſdictionem Ordinariorum: vide Conc. Trid. Seſs. 7. cap. 14. Seſs. 14. c. 4. & ſeq. Seſs. 24. c. 20. Bullamque quotannis legi ſolitam in die Cœnæ Domini.

LEO EPISCOPUS,
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Exordium.

REgimini univerſalis Eccleſiæ diſponente Domino præſidentes, juxta Paſtoralis officii debitum, libenter intendimus utilitatibus ſubditorum, ad conſervandam libertatem Eccleſiaſticam, & removenda ſcandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Eccleſiarum Prælatos, & eorum ſubditos, propenſius Apoſtolicæ ſolicitudinis ſtudium adhibemus, quo diſſenſionem talium fore diſpendioſam experimento comprobatur, necnon indulta pariter, & privilegia eiſdem ſubditis in ipſorum Prælatorum diſpendium tam per Prædeceſſores noſtros, quam Sedem Apoſtolicam conceſſa, ita libenter moderamur, ne exinde ſcandala procedant, neve ex eis ulli detur materia malignandi, & perſonæ Eccleſiaſticæ a bono obedientiæ, necnon a divini perſeverantia ſervitii nullatenus retrahantur.

Cauſa hujus Conſtitut.

§.1. Sane nuper ad noſtrum relatio fide digna perduxit auditum, quod Canonici Patriarchalium Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum, & alii Clerici ſæculares plura præſumunt, quæ ipſis infamiam non parvam pariunt, & aliis inferunt læſionem, prætextu exemptionis, & libertatis a dicta Sede obtentæ, Ordinariorum correctiones & ordinationes ſubterfugiunt, ac eorum forum, ſive judicium declinant; nonnulli etiam impunitatem ſuorum exceſſuum per privilegium exemptionis obtinere ſperantes, exceſſus ipſos committere non verentur, quos niſi per exemptionem, qua gaudent, crederent ſe defendi, nullatenus fuiſſent commiſſuri. Hinc itaque accidit, ut propter eorum audaciam, qui prætextu privilegii exemptionis, impunitatem exceſſuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quæ plurimum diffamatur Eccleſia, & ſcandala gravia gerantur, potiſſime autem cum talia per eos, ad quorum eorum ſpectat correctio, incorrecta remaneant, ſeu illi ad quos ſpectat illa punire, negligunt.

§.2. Nos volentes in eo prætextu delicta

prodire ad limina merito perhorreſcant.

Alioquin Ordinarii in eis procedant.

§.3. Et ſi circa hoc negligentes fuerint, Diœceſani, & alii locorum Ordinarii, eoſdem, quibus exemptorum correctio hujuſmodi competit, perſonaliter, ſi illorum copia, & notitia haberi poterit, alioquin, vel ſi nullus in partibus exemptorum ipſorum certus judex fuerit, eos quorum ſua in præmiſſis intereſſe putaverint, per edictum publicum Cathedralium, ſeu aliarum Eccleſiarum locorum, in quibus exemptorum judices hujuſmodi reſidere, ſeu nullis eorumdem exemptorum judicibus exiſtentibus, ipſos exemptos deliquiſſe contigerit, valvis affigendum, moneant, ut ipſi tales exemptos delinquentes, & criminoſos puniant, & caſtigent infra competentem terminum, monentium ipſorum arbitrio moderandum. Et ſi ipſi moniti in hoc negligentes fuerint, & id adimplere neglexerint, ſeu recuſaverint, tunc in eo in quo deliquerint puniantur, cognitione hujuſmodi ea vice ſint privati, & ſe non intromittant ullatenus de eiſdem; ſed Diœceſani, & alii locorum Ordinarii hujuſmodi, contra tales exemptos delinquentes, & criminoſos, auctoritate noſtra, ad inquiſitionem, vel per accuſationem, ſive aliquibus tormentis, procedere & teſtes per ſeipſos examinare poſſint: ac proceſſum ipſum, quem ratione ſolemnitatis juris, præterquam ratione citationis omiſſæ, dummodo delictum alias rite probatum fuerit, nullum allegari vel dici poſſe prohibemus, ſed per eos habitum, clauſum, & eorum ſigillo munitum, ad Sedis Apoſtolicæ examen, ipſorum exemptorum delinquentium expenſis, etiam in ipſo proceſſu factis, ad quarum ſolutionem Ordinarii ipſi poſſint eoſdem inquiſitos, & accuſatos compellere, per proprium, vel alium nuntium quantocitius deſtinare procurent apud eamdem Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit committendum, diligenter examinandum, & ita culpabiles repertos quod ad condemnationem, vel propter ſufficientia indicia, propter quæ ad torturam pro veritate exquirenda procedi valeat, ad ipſos Diœceſanos, ſeu Ordinarios per eos auctoritate noſtra in cauſa inquiſitionis, ſeu accuſationis, ulterius legitime procedendum, & cauſam ipſam, prout juſtum fuerit, terminandam remittendum.

Protonotarii Apoſtolici, & alii Sedis Apoſtolicæ Officiales actu

§.4. Notarii autem dictæ Sedis, quorum officium in ipſis primitivæ Eccleſiæ initiis, a ſel. rec. Clemen. Papa I. ad Sanctorum geſta perquirenda atque conſcri- alii noſtri, & dictæ Sedis Officiales officia ſua actu non exercentes, tam in criminalibus, quam in civilibus, ratione cauſæ ſummam XXV. ducatorum auri de Camera non excedentes dumtaxat, eorumdem Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjaceant. In civilibus vero cauſis ſummam hujuſmodi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & a dictorum Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictione penitus ſint exempti.

Familiares Cardinalium ſunt etiam exempti, ſi actu ſerviunt. *Intellige juxta d. Concil.*

§.5. Dignum quoque & etiam congruum arbitrantes, quod ex S. R. E. Cardinalium familiaribus illi dumtaxat privilegio exemptionis gaudeant, qui actu domeſtici, & continui ſunt commenſales, vel ab eiſdem Cardinalibus ad ipſorum exequenda negotia miſſi, vel qui recreationis cauſa ad tempus a Romana Curia abſentes fuerint, ceteri vero etiam familiaritatis literas habentibus, quominus correctioni Diœceſanorum & Ordinariorum eorumdem ſubjaceant, familiaritatis hujuſmodi privilegium nullatenus ſuffragetur.

Diœceſani ſemel in anno viſitent Monaſteria Monialium.

§.6. Et cum eiſdem Diœceſanis, ut Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjecta, in eorum Diœceſibus conſiſtentia, ſemel in anno viſitare poſſint, per Conſtitutionem in Concilio Viennen. editam, quæ incipit, Attendentes, plena fuerit data facultas, illam innovamus, ac exemptionibus, & privilegiis quibuſcumque non obſtantibus, diſtricte ſervari præcipimus & mandamus. Per præmiſſa quoque eiſdem Diœceſanis, & Ordinariis, caſibus quibus in exemptos a jure juriſdictio conceſſa eſt, nullatenus præjudicium generetur.

Exemptiones irrationabiles damnantur.

§.7. Exemptiones autem de cetero abſque rationabili cauſa, & quorum intereſt minime citatis, pro tempore conceſſas, nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Cauſæ in prima inſtantia coram Ordinario cognoſcantur. *Conſonat d. Concil. Trid. Seſſ.24.c.20.*

§.8. Et cum Eccleſiaſticus ordo confundatur, ſi ſua unicuique juriſdictio non ſervetur, Ordinariorum juriſdictioni (quantum cum Deo poſſumus) favere, ac litibus finem celerius imponi, & litigantium immoderatis ſumptibus, & expenſis parci ſatagentes, Statuimus, & ordinamus, quod ſingulæ cauſæ, tam ſpirituales, quam civiles & mixtæ, ac forum Eccleſiaſticum quomodolibet concernentes, & beneficiales (dummodo beneficia ipſa generaliter reſervata non fuerint, & ipſorum ſingulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus, XXIV. ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimatio-

Digitized by Google

etiam appellationum, in dicta Curia, etiam in prima inſtantia, committi & cognoſci & terminari poſſint. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum cauſarum hujuſmodi commiſſiones in poſterum, & quidquid inde ſecutum fuerit, nullius ſint roboris vel momenti.

Iudices non doctores judicent cum voto Aſſeſſoris.

§.9. Judices autem, & Conſervatores a Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero jurium graduati non fuerint, Aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundum ejus relationem judicare teneantur.

Impedientes juriſdictioné Eccleſiaſticæ pœnis ſubjiciuntur.

§.10. Et quia ſæpius & multiplici relatione percepimus, quamplurimas Eccleſias, & illis præſidentes Epiſcopos, tam citra quam ultra montes, vexari in eorum juriſdictionibus, juribus, & dominiis, ac turbari a domicellis, Principibus, & nobilibus eorumdem, qui ſub colore juriſpatronatus, quod in beneficiis Eccleſiaſticis habere confingunt, nullo privilegio Apoſtolico ſuffulti, ſine Ordinariorum collationibus, & literis, & abſque aliquo ſaltem colorato titulo, beneficia non ſolum Clericis ſed etiam Laicis conferre, Sacerdotes & Clericos delinquentes ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, ad quarum ſolutionem de jure tenentur, ac Cathedralium, & alia quæ legis Diœceſanæ, & juriſdictionis ſunt, & ad ipſos Epiſcopos dumtaxat pertinent, temere auferre, fraudare, uſurpare, ſeu ut præmiſſa fiant mandare, ac ipſa & fructus quoſcumque ne a Civitatibus, Terris, & locis eorum extrahantur prohibere, feuda, poſſeſſiones, & prædia occupare, & indebite detinere, ſeu ad feuda & bona ipſarum Eccleſiarum eis concedendum, ac beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominatis conferendum, minis, & terroribus, ac aliis viis indirectis inducere, & compellere, & alia quamplurima damna, jacturas, injurias, Eccleſiis, & earum Prælatis, ac Clericis præfatis inferri, non modo permittere, ſed etiam expreſſe mandare præſumant.

Innovatio quarumcumque conſtitutionum editarum contra impedientes

§.11. Attendentes igitur quod Laicis in Clericos & perſonas Eccleſiaſticas, ab bona Eccleſiaſtica, non eſt attributa facultas, atque æquum & juſtum eſſe, ut in eos jura inſurgant, qui illa offendere præſumunt, ctionem & jura quomodolibet indebite occupantes, aut eos in eorum juriſdictionis exercitio perturbantes, ſeu moleſtantes, eos quoque ad conferendum beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominetis, aut alias de illis pro eorum libito voluntatis diſponendum, & feuda ac bona Eccleſiaſtica in emphiteuſim concedendum, aut alias vendendum, temere compellentes; necnon ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam facientes, & ad præmiſſa auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, hactenus emanarunt, innovamus. Et cum ea nedum juri contraria, ſed etiam Eccleſiaſticæ libertati opprobrioſa ſint quamplurimum & adverſa, ut de officio nobis credito dignam Deo poſſimus reddere rationem, affectibus & monitis paternis, Imperatorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & quoſcumque alios alterius cujuſcumque nobilitatis, præeminentiæ, potentiæ, ſeu poteſtatis, excellentiæ, vel dignitatis exiſtentes, attente hortamur in Domino, eiſdem in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, ut ipſi conſtitutiones prædictas obſervent, & faciant a ſuis etiam ſubjectis inviolabiliter obſervari, quacumque conſuetudine contraria non obſtante; ſi divinam offenſam, & Sedis Apoſtolicæ debitam vitare voluerint ultionem. Ac collationes de dictis beneficiis ſic factas, nullas & irritas nihilominus eſſe decernimus, ac illis utentes reddantur inhabiles ad alia beneficia Eccleſiaſtica obtinenda, donec cum eis ſuper hoc per Sedem prædictam fuerit diſpenſatum.

§.12. Mature quoque conſiderantes, quod poſt Chriſti ad Cœlos Aſcenſionem, Apoſtoli per ſingulas Urbes & Diœceſes Epiſcopos diſtribuerunt, ſicut Sancta Romana Eccleſia per Orbem conſtituit eoſdem Epiſcopos, in partem ſollicitudinis vocando, onera gradatim diſtribuendo per Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, ſaeris etiam Canonibus fuerit definitum, per eos pro morum correctione, & contraverſiarum deciſione, & determinatione, ac mandatorum Domini obſervatione, fieri debere Concilium Provinciale, ac Synodum Epiſcopalem, ut depravata corrigerentur, & illa facere negligentes, Canonicis pœnis ſubjacerent. Cum conveniat nos circa ea, quæ rempublicam

Concilium provinciale quolibet triennio celebretur.

cam

Digitized by Google

eſſe debere decernimus; privilegiis ac conſuetudine quacumque contraria non obſtante. Circa hoc autem negligentes, pœnas in eiſdem canonibus contentas ſe noverint incurſuros.

Innovatio Conſtit. Concilii Viennen. in Clem. V. de elect.

§. 13. Et conſtitutione in Concilio Viennen. edita, quæ incipit, In pleriſque, ut Pont. dignitatis honor ſervaretur, ſtatutum fuerit, ne Eccleſiis Cathedralibus, bonis temporalibus (ſine quibus ſpiritualia diu eſſe non poſſunt) privatis, ac Clero, & populo Chriſtiano carentibus, de aliquibus perſonis prçſertim Religioſis provideretur, conſtitutionem ipſam innovamus, illamque inviolabiliter obſervari debere volumus, atque mandamus, niſi aliqua juſta cauſa in Conciſtorio noſtro ſecreto approbanda, aliter duxerimus faciendum.

Decretum irritans.

§. 14. Nos enim quicquid contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum contigerit attentari, irritum decernimus, & inane, contraria quacumque conſtitutione, vel privileglo non obſtantibus.

Nulli ergo &c.

Si quis autem.

D. P. An. 3.

Dat. Romæ in publica Seſſione in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoquinto, quarto Nonas Maii, Pont. noſtri Anno III.

XII.

Montes Pietatis, Chriſtiana caritate inſtituti, pecunias licite mutuant, aliquo pro impenſis, & indemnitate, & quidem moderate recepto.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Exordium.

INter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, illam in primis ſuſcipere pro noſtro Paſtorali officio debemus, ut quæ ſalubria, & laudabilia, ac Catholicæ fidei conſona, & bonis moribus conformia, noſtro tempore non ſolum enucleentur, verum etiam ad poſteros propagentur, & quæ materiam ſcandali præbere poſſent, penitus ſuccidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare uſquam ſinantur ea in agro Dominico, & vinea Domini Sabaoth dumtaxat conſeri permittendo, quibus fidelium mentes paſci ſpiritualiter poſſint; per hujuſmodi mutuum pauperum inopię, ne uſurarum voragine deglutiantur, a Civitatum Magiſtratibus, ac aliis Chriſtifidelibus ſunt inſtituti, atque a ſanctis viris divini verbi præconibus; & laudati, & perſuaſi, ac a nonnullis, etiam ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris probati, & confirmati ſint, ne præfati Montes a Chriſtiano dogmate diſſonantes, vel non, utraque parte diverſimode ſentiente, atque prædicante. Nonnullis enim Magiſtris, & doctoribus dicentibus, eos Montes non eſſe licitos, in quibus aliquid ultra ſortem pro libera, decurſo certo tempore, per miniſtros hujus Montis; ab ipſius pauperibus quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab uſurarum crimine, injuſtitiave, ſeu ab aliqua certi ſpecie mali mundos non evadere: cum Dominus noſter, Luca Evangeliſta atteſtante, aperto nos præcepto obſtrinxerit, ne ex dato mutuo quicquam ultra ſortem ſperare debeamus. Ea enim propria eſt uſurarum interpretatio, quando videlicet ex uſu rei, quę non germinat, nullo labore, nullo ſumptu, nullove periculo lucrum fœnuſque conquiri ſtudetur, Addebant etiam iidem Magiſtri & Doctores, in iis Montibus neque commutativæ, neque diſtributivæ juſtitiæ fieri ſatis, cum tamen juſtitiæ terminos contractus hujuſmodi excedere non debeant, ſi debeant approbari. Idque præterea probare nitebantur, quia impenſæ pro hujuſmodi Montium conſervatione, a pluribus, ut ajunt, debitæ; a ſolis pauperibus, quibus mutuum datur, extorqueantur, pluraque interdum ultra neceſſarias & moderatas impenſas, non abſque ſpecie mali, ac incentivo delinquendis, quibuſdam aliis perſonis, inferre videntur, exhibeantur.

Alii vero neceſſarios licebant, licitumque ex mutuo lucrum.

§. 2. Aliis vero pluribus Magiſtris & Doctoribus contra aſſerentibus, & in multis Italiæ Gymnaſiis, verbo & ſcripto conclamantibus, pro tanto bono, tamquam Reipublicæ perneceſſario, modo ratione mutui nihil petatur neque ſperetur, pro indemnitate tamen eorumdem Montium, impenſarum videlicet Miniſtrorum eorumdem ac rerum omnium ad illorum neceſſariam conſervationem pertinentium, abſque Montium hujuſmodi lucro, idque moderatum & neceſſarium ab iis qui ex hujuſmodi mutuo commodum ſuſcipiunt, licite ultra ſortem exigi, & capi poſſit, non nihil licere, cum regula juris habeat. Quod qui commodum ſentit, onus quoque ſentire debeat, præſertim ſi Apoſtolica accedat auctoritas.

§. 3. Quam

tis ſtudium commendantes, cum hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reipublicæ Chriſtianę ſpectare videatur, ſacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Reſpublicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ hactenus probatos & confirmatos, in quibus pro eorum impenſis, & indemnitate, aliquid moderatum ad ſolas Miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum ad illorum conſervationem, ut præfertur, pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat, ultra ſortem, abſque lucro eorumdem Montium, recipitur, neque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incentivum præſtare, neque ullo pacto improbari, quinimmo meritorium eſſe, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minime uſurarium putari, licereque illorum pietatem, & miſericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentiis a Sancta Sede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis. Ac deinceps alios etiam ſimiles Montes cum Apoſtolicæ Sedis approbatione erigi poſſe. Multo tamen perfectius, multoque ſanctius fore, ſi omnino tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes, aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, hujuſmodi Montium Miniſtrorum ſolvantur impenſę, ut ad leviorem æris ſolvendi portionem medio hoc, pauperes gravari contingat, ad quos cum hujuſmodi cenſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſtifideles majoribus indulgentiis invitandos eſſe decernimus.

Contrarium prædicantes, vel diſputantes excommunicationis pœnam incurrant.

§. 5. Omnes autem Religioſos, & Eccleſiaſticas ac ſæculares perſonas, qui contra præſentis declarationis & ſanctionis formam, de cetero prædicare, ſeu diſputare, verbo vel ſcriptis auſi fuerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, privilegio quocumque non obſtante, incurrere volumus.

Derogatur contrariis.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Si quis autem, &c.

D. P. An. 3. die 4. Maii.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, 1515. quarto Nonas Maii, Pont. noſtri Anno tertio.

Exordium.

INter ſolicitudines noſtris humeris incumbentes perpeti cura revolvimus, ut errantes in viam veritatis reducere, ipſoſque lucrifacere Deo (ſua nobis cooperante gratia) valeamus, hoc eſt quod profecto deſiderantes exquirimus, ad id noſtræ mentis ſedulo deſtinamus affectum, ac circa illud ſtudioſa diligentia vigilamus.

Cauſæ hujus Conſtitutionis

§. 1. Sane licet literarum peritia per librorum lectionem poſſit faciliter obtineri, ac ars imprimendi libros, temporibus potiſſimum noſtris, divino favente numine, inventa, ſeu aucta & perpolita, plurima mortalibus attulerit commoda, cum parva impenſa copia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum ſtudia percommode exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præſertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Eccleſiam abundare affectamus, facile evadere poſſunt, qui etiam infideles ſciant, & valeant ſacris inſtitutis inſtruere, fideliumque collegio, per doctrinam Chriſtianæ fidei ſalubriter aggregare. Quia tamen multorum querela noſtrum, & Sedis Apoſtolicę pulſavit auditum, quod nonnulli hujus artis imprimendi Magiſtri, in diverſis Mundi partibus libros, tam Græcæ, Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeę linguarum in Latinum tranſlatos, quam alios, Latino, ac vulgari ſermone editos, errores etiam in fide, ac pernicioſa dogmata etiam Religioni Chriſtianæ contraria, ac contra famam perſonarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publice vendere præſumunt, ex quorum lectura non ſolum legentes non ædificantur, ſed in maximos potius, tam in fide quam in vita, & moribus prolabuntur errores, unde varia ſæpe ſcandala (prout experientia rerum magiſtra docuit) exorta fuerunt, & majora in dies exoriri formidantur.

Libri non imprimantur niſi prævia Superiorum licentia & examine.

§. 2. Nos itaque, ne id, quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, ſalubriter eſt inventum, in contrarium convertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cetero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio providere, hoc ſacro approbante Concilio, ut negotium impreſſionis librorum hu-

Digitized by Google

po ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis Civitatis, ſive Diœceſis, in quibus librorum impreſſio hujuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriç ſubſcriptionem, ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur.

Contravenientium pœna.

§. 2. Qui autem ſecus præſumpſerit, ultra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum Fabricæ Baſilicç Principis Apoſtolorum de Urbe, ſine ſpe remiſſionis, ſolutionem, ac anni continui exercitii impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat, ac demum ingraveſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpective, per omnia juris remedia caſtigetur, quod alii ejus exemplo ſimilia minime attentare prçſumant.

Nulli ergo, &c.

Si quis, &c.

Dat. P. An. 3. die 4. Maii.

Datum Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicç, milleſimo quingenteſimo quintodecimo 4. Nonas Maii, Pont. noſtri Anno 3.

XIV.

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S. R. E. eorumque complices, & fautores.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter graves ſolicitudines, & curas, quibus pro Paſtoralis officii, & Apoſtolicæ ſervitutis debito continue premimur, una eſt peculiaris, qua ſemper angimur, ut defenſioni, & cuſtodiæ Civitatum, & Terrarum, & locorum nobis & S. R. E. ſubjectorum aſſidue invigilemus, ac ne perverſorum temerariis auſibus, a quibuſvis gentium armorum ductoribus, qui ſine juſtitiæ miniſterio, ſed hoſtili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & diſſipentur, omnibus remediis, & juris auxilio opportune prohibere, quod tanto periculoſius negligitur, quando exinde turbatio, & confuſio Civitatum, & Terrarum Eccleſiaſtici

rec. Julius Papa II. prædeceſſor noſter pro recuperatione Civitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Eccleſiam canonico titulo pertinentium, quæ a diverſis Ducibus, Principibus, & Potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, paſſus ſit, præſertim cum adductus fuerit, conſilium capere de adeundis per ſe ipſum, viſitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Eccleſiæ Civitatibus, & illarum Statu, aſſumptis etiam aliquibus copiis, ut contumaces compeſcere poſſet, iter matura deliberatione cum S. R. E. Cardinalibus, ipſis eum comitantibus, arripere, illaque felici, & proſpero ſucceſſu, dextera Domini ſibi etiam aſſiſtente, recuperaverit & dictæ Romanæ Eccleſiæ redintegraverit.

Pontifex iſte Parmam & Placentiam recuperavit.

§. 2. Nos etiam poſt noſtram ad ſummi Apoſtolatus apicem, divina favente clementia, aſſumptionem, Parmam, & Placentiam Civitates, quibus Apoſtolica Sedes, ea tunc vacante, ſpoliata fuerat, ſumma diligentia reſtitui curavimus. Et omnia quæque per eumdem Julium prædeceſſorem recuperata, pro noſtro, & dictæ Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis juris remediis conſervare intendimus, quam idem Julius prædeceſſor, cum in humanis ageret, recuperare ſtuduerit, animo etiam ſemper geſſimus, Reges, & Principes, ac potentatus, quos tempore aſſumptionis noſtræ hujuſmodi inter ſe bello diſſidentes audivimus, non armis, ſed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoſlibet, controverſias ſuper quacumque etiam maxima importante re, via juris, & non armis decidi, & terminari, ipſaque arma Regum, & Principum, ac potentatuum prædictorum unanimi conſenſu contra immaniſſimos Chriſti nominis hoſtes, ad fidei exaltationem converti, ſummo ſtudio concupivimus.

Et modo pro conſervatione bonorum dictæ Sedis innovat omnes Conſtitutiones editas contra detinentes loca ad Romanam Eccleſiam ſpectan. & eorum fautores.

§. 3. Et cum a quampluribus prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, conſtitutiones, diverſas cenſuras, & pœnas in ſe continentes, contra occupantes Civitates, & Terras, & loca hujuſmodi, aut illa hoſtiliter invadentes emanaverint, & ſingulis annis cenſuræ hujuſmodi contra talia præſumentes in die Cœnæ Domini innoventur; ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac jurium, ſeu bonorum S. R. E. curam negligere videamur, necnon ad tollendam ſuper præmiſſis ignorantiæ, aut cujuſ-

Digitized by Google

vel indirecte, aut alias quovis quæſito colore, præſtare præſumentes, cujuſcumque ordinis, præeminentiæ, & conditionis, & ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, vel mundana, præfulgeant dignitate, continentes, approbamus, & innovamus, illaſque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Pœnaſque mulctis imponit.

§. 4. Ac omnes, & ſingulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Univerſitatum, tam in Italia, quam extra Italiam exiſtentium ſingulas perſonas, Civitates, Terras, & loca præſertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Eccleſiam mediate, vel immediate pertinentia, ſeu in quarum, vel quorum aut cujuſlibet earum, vel eorum poſſeſſione quomodolibet eadem S. R. E., per ſe, vel alium extiterit, hoſtiliter invadentes, aut ſtipendiariis equeſtribus, vel pedeſtribus, aut ſine, etiam advocatione populorum, ſeu factionum, aut privatarum perſonarum, aut alias qualitercumque, & quomodocumque, & quovis quæſito colore, aut ingenio, abſque noſtra ſpeciali licentia occupantes, necnon ſtipendiarios, equeſtres aut pedeſtres, quomodolibet contra præſentes literas noſtras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, ex parte omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, ac noſtra, & de poteſtatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus, ac omnium Eccleſiaſticarum cenſurarum laqueis ligatos, & irretitos eſſe, vigore præſentium decernimus, ac reos criminis læſæ Majeſtatis, & a Sede Apoſtolica, & a S. R. E. ac omnibus dictæ Romanæ Eccleſiæ devotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes, Eccleſiaſticas, vel mundanas dignitates, omneſque actus legitimos, & Eccleſiaſtica ſepultura indignos eſſe, auctoritate, & poteſtate prædictis etiam decernimus.

Civitates, & loca in quibus illi permanſerint interdicto ſubiicit.

§. 5. Et generaliter Civitates, Terras, Oppida, & loca quæcumque ad quæ aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanſerit, etiam triduo poſt receſſum ejuſdem Eccleſiaſtico interdicto ſubiicimus, necnon excommunicatos, anathematizapenitus privamus, dictaque bona feudalia, vel emphiteutica, ut præfertur, obtenta, ad dominos ſuos reverti debere, ita ut de illis libere diſponere poſſint, decernimus.

Fautoribus quoque pœnas imponit.

§. 6. Et ſi aliqui excommunicatis, anathematizatis, & maledictis prædictis, clerici, ſæculares, vel Prælati, etiam in Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon Prælaturis, adminiſtrationibus, regiminèque, ac omnibus, & ſingulis beneficiis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis, ac ordinibus, etiam Sacerdotalibus, ad quos promoti forent, ſine ulla ſpe reſtitutionis, & abſque alia citatione, ſeu declaratione, privamus, & ex nunc privatos eſſe per præſentes decernimus.

Abſolutionem Romano Pontifici reſervat.

§. 7. Abſolvi autem a prædictis cenſuris, ſententiis, ac pœnis nullus ex ſupradictis per alium quam per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus poſſit, nec etiam tunc, niſi quantum fieri poteſt, ſatisfactione prævia, & de ſtando Sanctæ Matris Eccleſiæ mandatis, & ſimilia ulterius non committendo, legitima cautione præſtita, aliter autem abſolvere, aut indignos ſepultura Eccleſiaſtica, ut præfertur, ſepelire præſumentes ſupradictis omnibus, & ſingulis pœnis eo ipſo ſubiicimus. Quodque de beneficiis prædictis poſſit, & debeat per Sedem prædictam dumtaxat, ſeu ab illa ſpecialem facultatem habentes, abſque alia declaratione incurſus pœnæ hujuſmodi, libere illico provideri, auctoritate prædicta, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine.

Prohibitio recipiendi milites in Terris S.R.E. abſque licentia Papæ.

§. 8. Ac omnibus, & ſingulis Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanæ Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubjectarum perſonis, ſub eiſdem pœnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & a quibus, ut præfertur, nonniſi a nobis, & ſucceſſoribus noſtris, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolvi poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ, diſtricte præcipiendo mandamus, ne aliquas gentes armigeras, præterquam ad noſtra, & dictæ S. R. E. ſtipendia militantes, quovis quæſito colore in Civitatibus, Terris, Caſtris, Oppidis, & locis noſtris ſub-

Digitized by Google

[illegible] modi interdicti relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum diſceſſum, auctoritate Apoſtolica, ſcientia, & poteſtate prædictis, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſcumque privilegiis, & indultis ſive indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, a prædicta Sede, ſub quavis forma, vel tenore, quibuſvis ex ſupradictis etiam Cardinalibus conceſſis, quod excommunicari, vel anathematizari non poſſint, conſuetudinibus quoque, obſervantiis, ſcriptis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 10. Et quia difficile foret, &c.

Juſſio publicandi.

§. 11. Inſuper ut præmiſſa, omnia, & ſingula, ad omnium ad quos ſpectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniumque in præſentibus literis contentorum certa, & indubitata notitia habeatur, nulluſque præmiſſorum ignorantiam juſte prętendere poſſit, nec ſe legitime excuſare valeat, volumus, & decernimus, præſentes literas noſtras per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos, in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, hora divinorum, publice, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis, ſive valvis, ac in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere.

Effectus publicationis.

§ 12. Quæ ſic publicatæ, & affixæ, tunc a die publicationis prædictæ immediate ligent, & effectum ſortiantur, & eos, quos concernunt ita arctent, perinde ac ſi perſonaliter eiſdem intimatæ eſſent.

Nulli ergo hominum. &c.

Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. die 25. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimoquinto, octavo Kalen. Junii Pontificatus noſtri Anno tertio.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1515. indictione tertia, die vero 26. menſis Maii, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D.N. D. Leonis divina providentia Papæ X. anno 3. retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ, ut ad omnium notitiam citius deveniant, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum lectæ fuerunt in valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Eccleſiæ S. Joannis Lateranen. dum ibidem divina celebrarentur,

X V.

Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegii Abbreviatorum literarum Apoſtolicarum.

Innovationem hujus d. Collegii cum privilegiis ſup. in Sixt. IV. Conſtit. XIX. pag. 165. Officia autem, & qualitates. Vide in Martini V. Conſt. IV. pag. 428. T. III. P II.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUmmi bonorum omnium largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam cenſuit eſſe conſortes, verbo atque exemplo inſtructus verus ejus Vicarius Romanus Pontifex, & in ſubſtinendis pro univerſæ reipublicæ Chriſtianæ, cujus cura ſibi imminet generalis gubernatione, laboribus continue aſſiſtentes, ac in requiſitis ad hoc officiis indefeſſis viribus laborantes, privilegiis ſpecialis prærogativæ proſequi, & diſtributione gratiarum debet quibuſvis ceteris anteferri.

Approbatio omnium gratiarum, etiam a Prædeceſſoribus Pontificibus Collegio Abbreviatorum conceſſarum.

§. 1. Cum itaque dilecti filii literarum Apoſtolicarum Abbreviatores, ſint nobis, & Apoſtolicæ Sedi in literis ejuſdem dictandis atque formandis, nedum utiles ſed etiam neceſſarii, nos ipſos, & eorum quemlibet ſpecialibus favoribus, et gratiis proſequentes, ac a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, et interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, et pœnis a jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, et abſolutos fore cenſentes, motu proprio non ad eorumdem Abbreviatorum, vel alicujus alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, et ex certa ſcientia ac poteſtatis Apoſtolicę plenitudine, tenore præſentium omnes, et ſingulas tam a fel. rec. Sixto IV. Innocentio VIII., Alexandro VI., et Julio II., ac aliis Rom. Pontificibus Prędeceſſoribus noſtris, quam a nobis, et dicta Sede, ad ipſorum Abbreviatorum, ſeu officii eorumdem favorem, utilitatem, vel commodum, principaliter, vel acceſſorie, aut alias quomodolibet emanatas literas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſuffi-

cien-

Digitized by Google

lectis filiis Secretariis noſtris, aut Cancellariæ Apoſtolicæ Seneſcallo alias Cuſtodi, integra, ſicut dilectis literarum earumdem Scriptoribus, Secunda taxa debetur dumtaxat, & nullis aliis exceptis, literas Apoſtolicas per Abbreviatores ad id deputatos non ſubſcriptas viribus omnino carere, & de nihilo ſuffragari, nulliuſque roboris, vel momenti, tam ipſas quam in eis, ac ſupplicationibus, & ſignaturis deſuper factis quomodolibet contentas gratias, ac ſignaturas ipſas penitus, & omnino exiſtere.

Pœnarum inflictio eas ſolicitantib. eiſque utentibus

§.3. Ac omnes, & ſinguli quicumque ſint illas ſolicitantes, ac illis quomodolibet utentes, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas in Apoſtolicarum literarum falſarios quomodolibet promulgatas incurrere eo ipſo decernimus, ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnes, & ſingulos modernos, & pro tempore, tam de majori Præſidentia, quam de minori Parco, & prima viſione.

Abbreviatores omnes, nobiles, Comiteſque Palatini ſiunt, & etiam Sedis Apoſtolicæ Notarii ſi Clerici ſint.

§.4. Abbreviatores hujuſmodi, Clericos veros noſtros, & dictæ Sedis (ſine præjudicio tamen de numero participantium Notariorum) Notarios, & tam Clericos quam Laicos Abbreviatores eoſdem Nobiles, ac ſacri Palatii Apoſtolici, & aulæ noſtræ Lateranen. Comites, & Milites creamus, facimus, conſtituimus, deputamus, ac gratioſe recipimus, nobilitamuſque, & nobilitatis titulo inſigniis, & armis decoramus, ac aliorum nobilium, ac noſtrorum, & Palatii, ac Aulæ, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & Notariorum numero, & conſortio hujuſmodi quoad vixerint, etiam poſtquam Abbreviatores eſſe deſierint.

Familiareſque & continui commenſales cenſeantur.

§.5. Necnon dictæ Sedis, ac noſtros, & ſucceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento, quo ad Apoſtolatus apicem, divina favente clementia aſſumpti fuimus, & ſucceſſores noſtri hujuſmodi aſſumentur, familiares, continuos commenſales eſſentialiter, ac omni fictione ſemota vere, & indubitanter eſſe.

Eorumque indultis potiuntur & gaudent.

§.6. Ac omnibus, & ſingulis exemptionibus, exceptionibus, privilegiis, prærogativis, antelationibus, favoribus, facultatibus, indultis, & gratiis, quibus aliis de nobili etiam Militari, ac Comitum, & Illuſtrium genere ex utroque parente eſſentialiter procreati, ac noſtri, & noſtrorum, & ſucceſſorum eorumdem perſonaliter habitarunt, & habitaverint, & propterea ad effectum, ut quibuſcumque ceteris præferantur per nos, & ſucceſſores noſtros hujuſmodi, in certis noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum hujuſmodi literis, in primæva eorum confectione characteribus, & ſignis, ac per ſingulorum eorumdem nomina, & cognomina, ac alias deſignationes ſpeciales actualiter deſcripti fuerint, & quicumque alii etiam amplioribus privilegiis, prærogativis, exemptionibus, gratiis, & antelationibus fungentes, de jure, conſuetudine, privilegio, vel alias tam quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel gratiis expectativis, earumque collationum mutationibus, extenſionibus, ac revalidationibus eis pro tempore conceſſis comprehenſorum, quam quoad quæcumque alia etiam longe majora, & quæ niſi in individuo exprimantur non venirent, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipſos quoque Abbreviatores, & etiam ſingulos, etiam ante literarum deſcriptionem hujuſmodi confectionem pariformiter, & abſque ulla penitus differentia, in omnibus, & per omnia, ac quibuſvis fictione, & diverſitate ſemotis, æque principaliter vere, & eſſentialiter, uti potiri, & gaudere.

Quinimmo præferendi ſunt ut hic.

§.7. Ac omnibus, & ſingulis perſonis, etiam ſi veri familiares noſtri continui commenſales, ac cujuſcumque generis gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, ac quibuſcumque, tam Eccleſiaſticis, quam mundanis dignitatibus, & excellentiis præfulgeant, ac prærogativis, deſcriptionibus, exceptionibus, gratiis, & antelationibus quantumcumque efficaciſſimis & inſolitis, ac ex quibuſvis etiam juſtiſſimis, & quæ neceſſario exprimendæ eſſent, cauſis fungantur, illis qui nobis hujuſmodi, ut præfertur etiam Cardinalatus ac vacationis Beneficiorum hujuſmodi temporibus ſervierunt, ac omnino tales in dictis habitationibus habitarunt, & habitaverint, ac in dictis deſcriptionum literis deſcripti, ut præfertur fuerint dumtaxat, & nullis aliis etiam eis omnino adæquatis, parificatis, ac etiam longe magis privilegiatis, & prærogativatis, & dignis, ac individuam & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum præſentium etiam præ-

[illegible] prædictos in præcip, omnimodæ, & totalis paritatis ac fraternizationis ſignum harum ſerie, etiam quoad ſucceſſores noſtros hujuſmodi, eorumque gratias quaſcumque perpetuo deſcribimus & adnotamus; necnon deſcriptionem & adnotationem per præſentes hujuſmodi eaſdem vim, efficaciam, atque eſſentiam, quas deſcriptio & adnotatio ſervientium, inhabitantium, deſcriptorum, & excommunicationum prædictorum dictis literis deſcriptionum pro tempore factæ habent & habere poterunt quomodolibet, in omnibus & per omnia, abſque ulla penitus differentia, diverſitate, ſeu fictione habere, & ejuſdem naturæ, atque eſſentiæ eſſe, ipſoſque Abbreviatores ubicumque eiſdem modis, ac formis, & clauſulis, in omnibus & per omnia, quibus ſervientes, & inhabitantes, ac deſcriptos, & exceptuatos eſſe, & cenſeri debere perpetuo declaramus.

Expectativarum gratiis, donantur.

§.8. Quodque Abbreviatores ipſi, & eorum quilibet gratias expectativas ad tres collationes per eos ubilibet, etiam extra eorum nationem eligendas, & totidem Beneficia, ac etiam ad præſtimonia, præſtimoniales portiones, vel ſimplicia Beneficia, cujuſcumque annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus exiſtant, etiam ſi Beneficia ipſa Parochiales Eccleſię, vel earum perpetuæ Vicariæ, ac Canonicatus, & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam curata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitan., vel Collegiatis Eccleſiis ſeu dignius quam ut præfertur, qualificata fuerint. Dummodo inter illa ultra duo curata, ſeu alias invicem incompatibilia, ac dignitates majores & principales non exiſtant, quotiens illa per nos & ſucceſſores prædictos concedi contigerit, eo ipſo abſque alia ſignatura deſuper obtinenda, habere: ac literas Apoſtolicas deſuper expedire, ſeu expediri facere poſſint, ac proceſſus deſuper fulminari, & haberi poſſint, ac proceſſus pro tempore habiti hujuſmodi ſub quacumque data decernantur de prima expeditione vere & non ficte decreti eſſe cenſeantur. *Ipſi Abbreviatores, & eorum ſinguli, tam gratiarum expectativarum quam illarum mutationum, collationum, extenſionum, & revalidationum, eis per nos & ſucceſſores præfatos pro tempore conceſſarum vigore unum ex Beneficiis hujuſmodi, etiam ut præfertur, qualificatum, etiam ſi illud in menſibus ordinariis Collatoribus, vel aliis, per Conſtitutiones noſtras, aut* nis illius apud Sedem prædictam, aut majoritatis vel principalitatis, ſeu noſtræ, vel alicujus S. R E. hujuſmodi Cardinalis viventis, in dicta Curia præſentis, & cujus conſenſus de neceſſitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuæ commenſalitatis generaliter reſervatum, aut ex generali reſervatione affectum. Dummodo illius fructus, redditus, & proventus quatringentorum ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem vigorem annuum non excedant, fuerint; necnon illud, ac reliqua duo Beneficia hujuſmodi, per ſe vel Procuratorem ſuum, etiam in genere acceptare, & de illis ſibi provideri, ad alias diligentias ad id quomodolibet requiſitas & opportunas, etiam per ſe vel alios facere; & inſtrumenta in ſpecie ex generalibus notis acceptationum, & proviſionum, ac aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere; ac Notarii deſuper ſic in genere rogati inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis generalibus deſuper receptis ad inſtantiam Abbreviatorum eorumdem extrahere, & publicare reſpective libere & licite poſſint, & valeant, ſtatuimus, & ordinamus.

Exemptio a quorumcumque juriſdictione & ſuperioritate conceditur.

§.9. Ac ipſos Abbreviatores & eorum ſingulos, quoad vixerint, eorumque familiares, Vicarios, & Officiales, necnon Clericos, Subditos quoſvis, ac Beneficia, & bona quæcumque ad eos, in totum, vel in partem, aut alias quomodolibet ſpectantia, ac in omnibus, & ſingulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores eximimus & liberavimus, ac Scriptores ipſi exempti & liberi quomodolibet exiſtunt eximimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon nobis, & ſucceſſoribus noſtris hujuſmodi immediate ſubjectos eſſe declaramus. Ac quibuſvis perſonis, etiam ſi ordinaria, delegata, vel mixta, ac Parochiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & alia quavis, Eccleſiaſtica, vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentia præfulgeant, & fungantur, ſub excommunicationis latæ ſententię, & privationis omnium, & ſingulorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum quorumcumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſęcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, ac Regnorum, dominiorum, terrarum, & bonorum, quæ a Romana, & quibuſvis aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, aut piis, in titulum, vel commendam, ſeu feudum,

vica-

Digitized by Google

ſtardos legitimandi auctoritas datur.

in utroque vel altero jurium, ac in artibus, Medicina, Theologiaque promovere, ac Notarios hujuſmodi inveſtire, ac illegitimos, & ex quovis illicito coitu, tam ſimpliciter quam mixtim procreatos viventibus, ſeu defunctis eorum parentibus, ad priſtina naturę jura penitus & omnino reſtituere quaſcumque perſonas in literis per nos deſuper ſub Dat. videlicet Kal. Maii, Pontificatus noſtri Anno II. dictis Scriptoribus conceſſis comprehenſas; Ipſiſque promovendis juramenta per eos de non recipiendis gradibus extra Univerſitates in quibus ſtuduerunt pręſtita relaxare, eoſque ad juramentorum eorumdem obſervantiam non teneri decernere, necnon eis, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, commoditatibus, favoribus, libertatibus, & gratiis, quibus ſi in dictis Univerſitatibus juxta eorum ſtatuta & conſuetudines, gradus hujuſmodi ſuſcepiſſent, uti, frui, & gaudere poſſint & debeant, concedere.

Familiaris Abbreviatorum arma geſtare poteſt.

§. 11. Ac unus ex familiaribus ſingulorum eorumdem Abbreviatorum enſem per Urbem ad patroni ſui libitum deferre libere, & licite valeat.

Indultis Scriptorū Apoſtolicorum, etiam quoad expeditiones literarum Apoſtolicarum; & beneficiorum aſſecutionem gaudent.

§. 12. Omniaque, & ſingula in eis, ac exemptionis, liberationis, & ſubjectionis prędictarum, necnon quibuſvis aliis literis Apoſtolicis Scriptorum eorumdem, eo quod Scriptores exiſtunt, honoręm, exemptionem, pręeminentiam, pręrogativam, commodum, favorem, vel utilitatem, quomodolibet concernentibus, a nobis & quibuſvis aliis Roman. Pontificibus Prędeceſſoribus, et ſucceſſoribus noſtris, ac Sede hujuſmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium, et ſingularum totos tenores pręſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, eiſdem Abbreviatoribus, et eorum ſingulis, juxta omnium et ſingulorum literarum earumdem continentiam, et tenorem, ac ut abſque aliqua alia ſignatura deſuper obtinenda; Omnes & ſinguli Abbreviatores hujuſmodi nulla ſignatura, aut compoſitione, ſeu quavis re alia deſuper requiſita, ſed pro eorum libito libere, ſuper omnibus & ſingulis hic contentis ſimul vel ſeorſum, etiam ſuper eorum quolibet, necnon tot et tales, quot et quales, et prout Scriptores ipſi eo, quod Scriptores exiſtunt, ctis pœnis mandamus. Necnon ut etiam omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, prærogativis, exemptionibus, exceptionibus, indultis, favoribus, & gratiis quovis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores, eo quod Scriptores exiſtunt, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipſos Abbreviatores, & eorum ſingulos pariformiter æque principaliter, & abſque ulla penitus differentia, diverſitate, aut fictione uti, potiri, & gaudere (ſine tamen eorumdem Scriptorum præjudicio) quoad illos de minori, quoad alios vero de majori Parco Abbreviatores non minus eis, quam dictis Scriptoribus per præſentes, & alias quaſcumque literas noſtras quoad antelationum prærogativas conceſſum fuiſſe, aut concedere noluiſſe, vel concedere, ſed privilegia & antelationum prærogativas per Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, tam Abbreviatoribus de majori Parco quam Scriptoribus hujuſmodi, eorumque Collegiis hactenus conceſſis, eis hinc inde ſalva fore, illaſque per eaſdem ſingulas literas noſtras, eiſque minime derogatum fuiſſe, aut eſſe decernimus & declaramus. Ac ubicumque Scriptores ipſos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreviatores exceptuatos eſſe. Necnon eorumdem Abbreviatorum, quibus qui præmiſſis quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum in propriis perſonis gaudere non poterunt, ſeu noluerint ſinguli ad ſingulas, ſeu unum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Eccleſiam vel dictorum, quem vel quos maluerit loco ſui nominare, & ſic nominatos pro tempore, omnibus & ſingulis antelationum prærogativis & gratiis, quibus in aſſecutione beneficiorum hujuſmodi, ſi Abbreviatores actu eſſent, gaudere poſſent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac ſi Abbreviatores etiam Scriptores & nominati hujuſmodi Abbreviatores literarum Apoſtolicarum hujuſmodi eſſentialiter, & vere omni fictione ſemota eſſent libere, & licite valere atque debere.

Clauſula pręſervativa.

§. 13. Necnon præmiſſa omnia, & ſingula vim præciſæ obligationis, & ſtipulati contractus hinc inde obligatorii, & omnino irrevocabilis, inter nos, & ſucceſſores noſtros, & Sedem hujuſmodi, ac Abbreviatores ipſos iuiti, & facti, ad cujus obſervan-

Digitized by Google

tunc exiſtentium Abbreviatorum actualiter, & individualiter, & nominatim ſint ſcripta comprehendi, nec diſſuetudine, ſeu inobſervantia quavis, vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, ſeu eis in aliquo derogari poſſe neque debere, & quotiens ea revocari, & annullari, aut eis in aliquo etiam quantumcumque minimo derogari contingat, totiens ea in priſtinum, & eum in quo de præſenti exiſtunt, & ante revocationem, & derogationem hujuſmodi exiſtebant ſtatum plenarie, & abſque ullis diminutione, aut defectu, repoſita, reſtituta, atque reintegrata, prout nos harum ſerie reponimus, reſtituimus, & plenarie reintegramus, eſſe. Ac præmiſſa omnia, & ſingula ex nunc nulla probatione more utentium, vel alias introducta, ſeu publicatione, & promulgatione, aut re aliqua alia deſuper requiſita, aut expectata plenum effectum fortita eſſe.

Clauſula ſublata &c.

§. 14. Ac omnes, & ſingulos quos concernunt ad ſuorum obſervantiam omnino obligare, & non aliter quam ſecundum præſentibus contenta, omnia, & ſingula per quoſcumque etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, alios, tam ordinaria, quam delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices, & perſonas ſub excommunicationis ſententia per contravenientes eo ipſo incurrenda, ullo umquam tempore cognoſci, judicari, & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, cognoſcendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis, ſeu eorum aliquo a quoquam quavis auctoritate etiam per nos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Executorum deputatio, & auctoritas.

§. 15. Et nihilominus univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, eorumque Vicariis, & officialibus, & aliis quibuſvis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metropolitan. Eccleſiarum ubilibet exiſtentibus præſentium tenore mandamus, quatenus ipſi, & eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca, in quibus deputati fuerint, eiſdem Abbreviatoribus, quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis ſubditis hujuſmodi, & eorum ſingulis in præmiſſis quotiens, per eos, ſeu pro parte, & excellentia præmiſſis præfulgeant, ac fungantur, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurriſſe decernimus, etiam per declarationem incurſus hujuſmodi, & aliarum ſententiarum, & pœnarum, ac alia juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur, auxilio brachii ſæcularis. Et nihilominus legitimis ſuper eis habendis ſervatis proceſſibus contra illos, quos cenſuras, & pœnas hujuſmodi incurriſſe eis conſtiterit, eas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent. Ceterum ſi per ſummariam ſuper iis per eos habendam informationem eis conſtiterit, quod ad loca, in quibus contradictores, moleſtatores, perturbatores, ſeu inquietatores hujuſmodi exiſtunt pro monitionibus de ipſis faciendis tutus non pateat acceſſus, vel eorum copia commode haberi non poſſit, Nos eis citationes, & monitiones quaſlibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis conjectura, quod ad eorumdem citatorum, & monitorum notitiam pervenire valeat, faciendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quod citationes, & monitiones hujuſmodi perinde ipſos monitos, & citatos arctent, ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ, & intimatæ fuiſſent.

Tranſumptorum fides.

§. 16. Et quia difficile foret præſentes, & illarum vigore conficiendas literas ad ſingula loca, in quibus de eis fides forſan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quod ipſarum tranſumptis manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in judicio, & alibi ubicumque opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem originalibus literis, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 17 Non obſtantibus de certo Notariorum numero, etiam ſi ad eum deventum non ſit, cui per hoc alias non intendimus derogare, ac quibuſvis Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, etiam circa privilegia, prærogativas, & antelationes editis, & etiam per ſucceſſores noſtros hujuſmodi edendis, necnon piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, illa preſertim, qua cavetur, ne quis extra ſuam civitatem, & diœc. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam die-

Digitized by Google

bus, quarumcumque civitatum, & locorum, ac Eccleſiarum etiam Cathedralium, & Metropolitan. ac Monaſteriorum, Hoſpitalium, Militiarum, & aliorum locorum Eccleſiaſticorum, & piorum, eorumque Ordinum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcumque prærogativis, antelationibus, facultatibus, aut deſcriptionibus, & gratiis a Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, & quibuſvis aliis etiam totiens quotiens reſtitutoriis, reintegratoriis, derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis, ac cum plena facultate illas latiſſime extendendi clauſulis, irritantibuſque decretis, ac per viam legis, ordinationis, ac ſtatuti perpetui, ac pacti, & ſtipulati, etiam ut præfertur, contractus, aliiſque etiam longe efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, & clauſulis quomodolibet, & ex quibuſvis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quantumcumque piis, urgentiſſimis, & efficaciſſimis cauſis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiam ſi in illis caveatur expreſſe, quod illis nullatenus etiam conciſtorialiter, vel alias in aliquo derogari poſſit, ac pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis individua, ac de verbo ad verbum, & litera ad literam, nullis ſignis, aut characteribus, vel aliis omiſſis mentio, & expreſſio habenda, aut exquiſita, & ſpecialis forma ſervanda, & inſertio facienda foret, tenores, ac omnia quæ exprimenda eſſent hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter, ac de verbo ad verbum, & eiſdem modis, quibus exprimenda, & inſerenda forent expreſſis, & inſertis habentes, hac vice dumtaxat, illas alias in ſuo robore permanſuris, harum vigore ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & quæ exea parte, qua ipſis Abbreviatoribus, præſentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmiſſis, vel aliquo ex eis præjudicent, aut præjudicarent, ſeu aliquando in futurum quoquo modo præjudicare poſſent, vel videantur, omnino revocamus, caſſamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, nulliuſque roboris vel momenti eſſe, ac quotiens aliquid præmiſ- Scriptorum prædictorum favorem, vel commodum concernentibus pro tempore literis expreſſum eſt, & pro tempore fuerit, non obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi omnibus, & ſingulis prædictis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim a prædicta ſit Sede indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium trahi, ſeu contra eos modo aliquo procedi non poſſit, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus præſentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit in noſtris literis facienda mentio ſpecialis.

Declaratio prædictarum gratiarum.

§. 18. Volumus autem, quod vigore unius gratiæ expectativæ, illiuſque mutationis, collationis, revalidationis, & extenſionis ultra unum beneficium reſervatum obtinere non poſſint. Quodque nominandi per Scriptores vel Abbreviatores hujuſmodi in aſſecutione beneficiorum eiſdem Abbreviatoribus poſtponantur.

Aliæ gratiæ.

§. 19. Et quod quilibet ex Abbreviatoribus prædictis enſem, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri ſolita, etiam per Urbem libere deferre, & tres per eum eligendas perſonas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites aureatos creare, & facere, eiſque inſignia, & arma in ſimilibus dari ſolita dare atque concedere, ac eos numero, & conſortio aliorum Nobilium, & Militum aureatorum favorabiliter aggregare, omniaque alia, & ſingula in ſimilibus fieri ſolita, & opportuna facere, libere, & licite poſſit, & valeat, &c.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quintodecimo, decimoſeptimo Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno tertio. *D. P. An. 3. 16. Julii.*

Digitized by Google

qui nos ad pietatis cultum, & caritatis zelum in pauperes, ceteraſque miſerabiles perſonas misericorditer exercendum, quotidianis per totum ejus in hac vita progreſſum exemplis hortatus eſt, vices licet immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negociorum aſſidue occurrentium cumulo, & varietate diſtrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miſerabilium perſonarum, quas non ſolum rerum fatigat egeſtas, verum etiam incurabilium morborum calamitas devorat, & humanis oculis reddit moleſtos, neceſſitatibus conſulatur, & piis fidelium inſtitutis, quæ huic noſtro deſiderio inhærere conſpicimus, ut firma perpetuo & inconcuſſa permaneant, noſtræ approbationis adiicimus firmitatem, utque votivos ſortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur, impendimus efficaces, ipſosque, & ceteros Chriſtifideles, ne ſanctiſſimum opus rerum intermittatur penuria, ad conferendum ſua illi caritativa ſuffragia, indulgentiis & remiſſionibus invitamus, aliaſque deſuper providemus, prout & temporum qualitatibus bene penſatis cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire.

Confratres Hoſpitalis B. Mariæ de Populo & S. Jacobi de Auguſta in Urbe, ſtatuerunt in eo de cetero recipi debere infirmos incurabiles, & ipſum Hoſpitale denominari Hoſpitale Incurabilium infirmorum.

§. 1. Accepimus ſiquidem, quod nuper dilecti filii antiqui & moderni confratres confraternitatis Hoſpitalis Beatæ Mariæ de Populo, & S. Jacobi de Auguſta de Urbe, pie attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diverſis mundi partibus in Urbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluiſſe, ut tum hominum multitudine, tum morborum viſui, & odoratui moleſtorum faſtidio, loca illis ipſius Urbis hoſpitalibus, non ſine difficultate paterent, quo fiebat, ut dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Urbem victum quærentes tota die, etiam parvis curribus, & vehiculis diſcurrere, ſeq. & alios eis objectos tædio, & impedimento afficere, pluresque ex eis nullo adjuti in eorum vita regimine, in graviores morbos incidere, & omnium Chriſtifidelium auxilio deſtituti, præmaturam mortem ſubire cogerentur, ac cupientes deſuper de aliquo opportuno remedio provideri, ſtatuerunt, & ordinaverunt, quod ex nunc de cetero in perpetuum dictum Hoſpitale infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & ſinguli utriuſque ſexus infirmi, quovis

tur, & pro tempore obligaretur, & aliorum piorum operum per eoſdem antiquos confratres exerceri ſolitorum præjudicium inferretur, quod duorum proborum virorum de communi conſenſu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in eventum diſcordiæ tertii ad hoc eligendorum arbitrio, omnia & ſingula bona ſtabilia, quæ dictum Hoſpitale tunc poſſidebat æſtimarentur, & totum illud quod ex illis proveniebat annuatim, & quod ſi terræ ad ad ipſum Hoſpitale pertinentes, prout aliæ illis contiguæ locatæ fuiſſent, proveniſſet, colligeretur in unam certam ſummam, quæ tam ex prædictis, quam aliis quibuſvis per dictum Hoſpitale acquirendis bonis annis ſingulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniverſaria in primis celebrarentur, & quod inde ſupereſſet, in maritagium pauperum honeſtarum puellarum in feſto Sancti Jacobi approbandarum converteretur, & quod omnia donanda, relinquenda, & leganda, tam inter vivos quam ex cauſa mortis dicto Hoſpitali vel ſocietati pro anniverſariis hujuſmodi dumtaxat celebrandis, dictæ ſummæ accreſcerent, & ad illam, ſeu illius maſſam pertinerent.

Ejuſque regimen ſit quatuor Cuſtodum & duodecim Conſiliariorum.

§. 2. Necnon quod regimini & gubernio dicti Hoſpitalis Cuſtodes quatuor præeſſent annuatim deputandi, quorum duo eſſent Romani, & duo forenſes, adderenturque duodecim Conſiliarii, de quorum gremio dicti Cuſtodes eligerentur, quorum quidem Conſiliariorum ſex eſſent Romani, & ſex forenſes. Et quod dicti quatuor Cuſtodes & duodecim Conſiliarii poteſtatem haberent omnia faciendi, quæ tota ſocietas facere poſſet, dummodo de alienatione loci dicti Hoſpitalis, & illius bonorum immobilium, præſentium & futurorum, abſque ipſius ſocietatis conſenſu quovis quæſito colore ſe nullatenus intromitterent.

Duo eligantur Syndici ad videnda computa & alia ad officium Syndicatus ſpectantia.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur unus Romanus, & alius forenſis, qui computa, & rationes dicti Hoſpitalis viderent, & alia facerent quæ ad Syndicatus officium, juxta dicti Hoſpitalis antiqua ſtatuta ſpectabant.

Notarii etiam duo ad conſcribenda, quæ ad Hoſpitale ſpectant.

§. 4 Et ſimiliter duo Notarii practici in cauſis forenſibus pertractandis, unus Romanus, et alter forenſis, qui ea quæ dicti Hoſpitalis utilitatem concernebant, fideliter ſcriberent, et adnotarent, et alia facerent, quæ ad Notariatus officium juxta eadem ſtatuta pertinebant.

§. 5. Ac

Digitized by Google

ceptorum qualitatem, neceſſaria miniſtrari facerent, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur plenius contineri.

Hic autem Pontifex ad promovendū hoc pium Hoſpitalis opus,

§. 6. Nos igitur pium et laudabile dictorum confratrum propoſitum hujuſmodi plurimum in Domino commendantes, et ut ex eo optati fructus proveniant, intimo deſiderantes affectu, conſiderantesque ad Hoſpitalitatem hujuſmodi tanto hominum numero, tot morborum generibus laboranti congrue exhibendam, magna eſſe opus impenſa, et propterea volentes eidem Hoſpitali de Apoſtolicæ Sedis peculio partem conferre, et alios ad piæ memoriæ aliquid ejus intuitu conferendum, a quo cuncta, quæ poſſident, acceperunt, ſpiritualibus donis invitare.

Statuta prædicta approbat, & d Hoſpitale erigit in Archihoſpitale & caput omnium Hoſpitalium ſimilium.

§. 7. Motu proprio non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumvis pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, et ex certa ſcientia, ſtatuta, et ordinationes hujuſmodi, rata habentes et grata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium Hoſpitale prædictum in Archihoſpitale, caputque omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum incurabilium ubilibet conſtitutorum, et conſtituendorum, erigimus, et inſtituimus, illique omnia et ſingula conſtructa, et conſtruenda incurabilium infirmorum hujuſmodi Hoſpitalia immediate ſubiicimus, et facimus ab eo dependentia membra, ſine tamen eorum præjudicio.

Syndicis & Viſitatoribus d facultatem pauperes infirmos Incurabiles per Urbem vagantes ſuſcipiendi cōcedit.

§. 8. Ac Syndicis, et Viſitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoſcumque pauperes infirmos utriuſque ſexus per Urbem vagantes, ſi curabili, ad ſub imagine Salvatoris, vel Sancti Spiritus in Saxia, aliave in quibus tales recipi ſolent: ſi vero incurabili morbo laborent, ad S. Jacobi Hoſpitalia hujuſmodi etiam renitentes, atque invitos conduci, eoſque in dictis Hoſpitalibus recipi, et in dicto Archihoſpitali receptis juxta illius facultates neceſſaria miniſtrari faciendi, et alia omnia, et ſingula ad id quomodolibet opportuna, gerendi, et exercendi, etiam, per alium, vel alios, plenam, et liberam concedimus facultatem.

Exemptionem a datiis & gabellis Hoſpitali elargitur.

§. 9. Et dictum Archihoſpitale, in omnibus, et ſingulis ſuis bonis, præſentibus, et futuris, et rebus ad ejus manutentionem, et incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium, victum, et

imagine Salvatoris, & Sancti Spiritus prædictis, ac Sancti Jacobi in Compoſtella Hoſpitalibus, eorumque confraternitatum confratribus, infirmis, miniſtris, ſervitoribus, familiaribus, rebus, & bonis, Apoſtolica, aut quavis alia auctoritate conceſſis, & pro tempore concedendis, non ſolum ad inſtar, ſed æque principaliter, & abſque ulla penitus differentia, perinde ac ſi eis a principio ſigillatim conceſſa fuiſſent, utantur, potiantur, & gaudeant, indulgemus.

Facultatem omnibus Clericis diſponendi de bonis ſuis ad favorem Hoſpitalis concedit.

§. 11. Et inſuper quod Clerici, etiam in ſacris ordinibus conſtituti, Abbates, Epiſcopi, Patriarchæ, & aliarum Eccleſiarum Prælati, etiam S. R. E. Cardinales, poſſint de bonis per eos, etiam per Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia Eccleſiaſtica acquiſitis, tam inter vivos, quam ex cauſa mortis, & in eorum ultimis voluntatibus, quantumcumque eis placuerit, dicto Archihoſpitali donare, et legare, vel etiam illud in omnibus eorum bonis hujuſmodi, ſeu eorum parte univerſalem hæredem inſtituere.

Indulgentiam que dat cuicumque aliquid Hoſpitali donanti.

§. 12. Et quod quilibet Chriſtifidelis utriuſque ſexus in Urbe pro tempore reſidens, qui in ejus teſtamento, vel alia ultima voluntate de bonis ſuis aliquid, non tamen infra quinque ducatorum auri valorem eidem Archihoſpitali donaverit, ſeu legaverit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contritus, atque ore confeſſus fuerit, indulgentiam, et remiſſionem conſequatur.

Notariis mādat ut infra certum tempus Officialibus Hoſpitalis denuncient donationes, & ultimas voluntates ejus utilitatem concernentes.

§. 13. Teneanturque Notarii, et Scribæ, de donationibus, vel legatis dicti Archihoſpitalis pro tempore faciendis, ac teſtamentis, codicillis, vel aliis ultimis voluntatibus, Archihoſpitalis, et illius pauperum hujuſmodi utilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infra menſem poſt diem rogitus, ſi diſpoſitio fuerit inter vivos, et ſi ex cauſa mortis poſt diem obitus donantis, legantis, vel teſtantis, aut alias, ut præmittitur, diſponentis, immediate ſequentem, legata, donata, aut alias diſpoſitiones hujuſmodi, alicui ex ejuſdem Archihoſpitalis Cuſtodibus, et Conſiliarils pro tempore exiſtentibus fideliter nunciare. Alioquin dicto menſe elapſo, excommunicationis latæ ſententiæ, a qua nonniſi de Cuſtodum et Conſiliariorum hujuſmodi pro tempore exiſtentium conſenſu, præterquam in mor-

Digitized by Google

qui eos abſolvat. eligere Confeſſorem, qui vita eis comite eorum confeſſionibus diligenter auditis, ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, exceſſibus, criminibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam ſi talia fuerint, propter quæ Sedes Apoſtolica ſit merito conſulenda, videlicet Apoſtolicæ Sedi reſervatis (offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam, vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis prædictæ, falſitatis literarum, ſupplicationum, & commiſſionum Apoſtolicarum, invaſionis, deprædationis, vel occupationis, aut devaſtationis, terrarum & maris eidem Romanæ Eccleſiæ, mediate vel immediate ſubjectorum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) ſemel in vita, in aliis vero caſibus quoties fuerit opportunum, pro commiſſis debitam eis abſolutionem impendat, & injungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (vltra marino, liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac ejuſdem S. Jacobi in Compoſtella, et Sanctæ Mariæ de Loreto, Religioniſque, et caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idemque, vel alius Confeſſor omnium peccatorum, de quibus corde contriti, atque ore confeſſi fuerint, ſemel in vita, & in mortis articulo, quotiens illi occurriſſe videbitur, etiam ſi mors tunc non ſequatur.

Indulgentiam quæ eiſdem concedit, ſi decem ducatos Archoſpitali donaverint.

§. 15. Illis autem ex ejuſdem Archihoſpitalis confratribus pro tempore exiſtentibus, qui dicto Archihoſpitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel aliis rebus, propter hoc ſpecialiter donaverint, ſemel ſingulis annis plenariam remiſſionem, ipſis in ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & reverentia noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus, eadem Apoſtolica auctoritate concedere poſſit.

Et alias indulgentias hic enunciatas.

§. 16. Et quod iidem confratres, qui quadrageſimalibus, & aliis totius anni temporibus, quibus nonnullæ in dicta Urbe, & extra illius muros conſiſtentes Eccleſias, pro ſtationibus conſequendis viſitari ſolent, Eccleſiam dicti Archihoſpitalis devote viſitaverint, & manus in dicti Archihoſpitalis ſubſidium quantumvis modice porrexerint adjutrices, eaſdem indulgentias, & pec- ralitatis dona diffundant, quo exinde pro temporalibus bonis, quæ erogaverint, æternæ vitæ præmia ſe noverint adipiſci; De Omnipotentis Dei miſericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, omnibus & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui Archihoſpitale, ſeu illius Eccleſiam prædictam, diebus Sabbati tertiæ partis injunctarum eis pœnitentiarum, & qui in ejuſdem S. Jacobi, & Conceptionis Glorioſiſſimæ Dei genitricis Mariæ Feſtivitatibus, & earum qualibet, a primis Veſperis uſque ad occaſum Solis ſingularum feſtivitatum earumdem annuatim devote viſitaverint, & pro dictorum Archihoſpitalis, & illius pauperum ſubſidio, alimonia, & ſuſtentatione, prout ſua cuique conſcientia dictaverit, manus porrexerint adjutrices, quotiens id fecerint, totiens plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, atque ore confeſſi fuerint, indulgentiam & remiſſionem in Domino elargimur.

Clauſula derogatoria.

§. 18. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac fundatione dicti Archihoſpitalis, etiam ſi laicorum ſit, ac aliis ſtatutis, & conſuetudinibus Archihoſpitalis, & confraternitatis ejuſdem, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Declaratio quoad facultatem confeſſoris ſupradicti.

§. 19. Volumus autem, quod confeſſor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eam ſibi per ſe ſi ſupervixerit, vel alios ſi forte de hac vita tranſierit, faciendam injungat, quam ipſe vel illi facere omnino teneantur.

Alia declaratio.

§. 20. Et ne, quod abſit, propter hujuſmodi facultatem eligendi confeſſorem reddatur quiſque proclivior ad illicita in poſterum committenda, quod illi ex eiſdem confratribus, qui a ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanę Eccleſię, ac obedientia & devotione noſtra, vel ſucceſſorum prædictorum deſtiterint, aut ex confidentia conceſſionis, vel remiſſionis hujuſmodi aliqua forſan commiſerint, de conceſſis, & remiſſis prędictis, quoad illa præſentes literę nullatenus ſuffragentur.

Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An. 3. 19. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo decimoquinto, xiv. Kal. Auguſti Pont. noſtri anno tertio.

Subſe-

Digitized by Google

libenter ampleɛtimur, per quam Chriſti pauperibus, & egenis, miſerabilibuſque perſonis, in quibus Redemptor noſter Summi Patris unigenitus Jeſus Chriſtus ſe præſentare dignatus eſt, inopiæ, & indigentię ſubvenitur, & ut ſingula pia loca, præſertim Hoſpitale Sancti Jacobi in Auguſta de Urbe, nuper per nos in Archihoſpitale erectum, & inſtitutum, a quibuſvis injuriis, moleſtiis, & violentiis, ac perverſorum conatibus conſerventur, & juxta cordis noſtri affectionem feliciter gubernentur, partes noſtras quantum ex alto permittitur, impendimus efficaces.

Summaria extractio contentorum in præinſerta Conſtitutione

§. 1. Dudum ſiquidem ex certis perneceſſariis cauſis, Motu proprio, & ex certa ſcientia, Hoſpitale Sancti Jacobi in Auguſta de Urbe, in Archihoſpitale, & caput omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum Incurabilium ubilibet conſtructorum & conſtruendorum, ereximus, & inſtituimus, & illi omnia, & ſingula inſtituta Incurabilium infirmorum hujuſmodi hoſpitalia, immediate ſine tamen illorum præjudicio ſubjecimus, & eidem Archihoſpitali, & illius membris, eorumque confratribus, tunc, & pro tempore exiſtentibus, & in ipſis degentibus perſonis, eorumque ſingulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remiſſiones elargiti ſumus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

Hoſpitalis Confratres apud Pontificem conqueſti ſunt, de moleſtiis eis, eorumque ſervitoribus & illatis in eorum perſonis, & Hoſpit. bonis.

§. 2 Cum autem eorumdem confratrum Archihoſpitalis hujuſmodi conqueſtione perceperimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ, tam religioſi, quam ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Univerſitatum, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliæ ſingulares perſonæ nonnullarum Civitatum, diœceſum, & partium diverſarum, occuparunt, & occupari fecerunt, caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, & poſſeſſiones, jura, juriſdictiones, necnon fructus, redditus, & proventus beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, ad Archihoſpitale, & membra hujuſmodi, illorumque ſervitores, & alios ſæculares, & quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares perſonas, & in illis pro tempore degentes ſpectantia, & pertinentia, & ea detinent occupata, ſeu tores, & alias perſonas in Archihoſpitale, & membris degentes hujuſmodi, pro tempore ſpectantibus, multiplices moleſtias, & injurias inferunt, & jacturas.

Supplicarunt, que pro opportuna deſuper proviſione.

§. 3. Quare confratres prædicti nobis ſupplicarunt, ut cum eiſdem, ac dictorum membrorum, præſentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Cuſtodibus, ſervitoribus, & perſonis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Sedem Apoſtolicam habere recurſum, providere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideo Pontifex omnes, a juriſdictione, correctione, & viſitatione quorumcumque Prælatorum eximit, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjicit

§. 4. Nos igitur adverſus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſdem Archihoſpitali, membris, & perſonis in eis degentibus, ac ſervitoribus remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, et aliis aditus ſimilia committendi præcludatur, Confratres, Syndicos, Cuſtodes, Servitores, ac perſonas hujuſmodi, et eorum ſingulos, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, et interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, et pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, et abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Archihoſpitale, membra, et in eis degentes perſonas, durante ſervitio, et actu in Archihoſpitale, et membris prædictis deſervientes hujuſmodi, præſentes, et futuros, ac eorum ſingulos, ipſorumque, et cujuſlibet ipſorum Beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi Canonicatus, et Præbendæ, dignitates, perſonatus adminiſtrationes, vel officia in cathedralibus etiam metropolitanis, aut Collegiatis, et dignitates ipſæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores, aut Collegiatis Eccleſiis hujuſmodi principales fuerint, per eoſdem ſervitores, et perſonas, in titulum, vel commendam, aut alias, nunc, et pro tempore obtenta, ac res, et bona quæcumque mobilia, et immobilia, præſentia, et futura, ab omni jure quarumcumque Parochialium Eccleſiarum, infra quarum limites exiſtunt, ſeu quarum Parochiani pro tempore extiterint, juriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, et correctione Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, et aliorum Ordinariorum, eorumque Officialium, Vicariorum, Commiſſariorum, et aliorum quorumcumque

etiam

Digitized by Google

tatem, auctoritatem, dominium, poteſtatem, viſitationem, aut correctionem in Archihoſpitale, membra, et perſonas, ac hujuſmodi ſervitio durante, ſervitores, eorumque beneficia, res, et bona hujuſmodi, præſentia, et futura, utpote prorſus exemptas, et exempta, etiam ratione cujuſcumque delicti, aut contractus, ſeu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, exercere, ſeu excommunicationis, ſuſpenſionis et interdicti, ſeu alias ſententias, cenſuras et pœnas Eccleſiaſticas promulgare nequeant.

Confratribus bona Hoſpitalis & membrorum in evidentem utilitatem permutandi &c. facultatem concedit.

§. 5. Ac confratribus Archihoſpitalis, et membrorum hujuſmodi, eorumdem Archihoſpitalis, et membrorum bona mobilia, et immobilia, etiam loca Comperarum Sancti Georgii Januen. nuncupata, præſentia, et futura, pro quibuſcumque aliis, mobilibus, et immobilibus, quorumcumque valorum exiſtant, cum quibuſcumque perſonis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cujuſcumque qualitatis, vel præeminentiæ exiſtentibus, ac Eccleſiis etiam Cathedralibus, Metropolitan. Parochialibus, Hoſpitalibus, vel aliis quibuſvis piis locis permutare, ſeu bona Archihoſpitalis, et membrorum hujuſmodi, cum prędictis, et quibuſvis aliis perſonis, etiam Eccleſiaſticis, vel ſęcularibus, ac Eccleſiis et locis prędictis, cum quibus Archihoſpitalis, et membrorum hujuſmodi conditionem efficere potuerint meliorem, in emphyteuſim perpetuam, et ſub annuo canone, ſive cenſu, ſeu ad tempus, vel alias, totiens quotiens opus fuerit, concedendi, & eorum pretia in fabricas, & ſuſtentationem pauperum Achihoſpitalis, & membrorum hujuſmodi convertendi, liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ, & defenſores horum privilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris, univerſis & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioratibus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Cathedralium & Metropolitan. Eccleſiarum Canonicis, necnon eorumdem Archipresbyterorum, Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus generalibus, ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca, in quibus deputati fuerint, Conſervatores, & Judices, Archihoſpitali, membris, ac in illis degentibus perſonis, & hujuſmodi durante ſervitio ſervitoribus, defendentes, faciant, auctoritate noſtra, Archihoſpitale, membra, & perſonas, ac hujuſmodi durante ſervitio ſervitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Cuſtodes, licentia & facultate hujuſmodi, ac aliis præmiſſis, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes, eos, vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, illorumque Officiales, Vicarios, Rectores, Commiſſarios, ac etiam Judices Eccleſiaſticos & ſæculares, ac alios ſupradictos, etiam ut præfertur, qualificatos, per Communia Civitatum, Univerſitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quaſcumque alias perſonas hujuſmodi, indebite moleſtari, vel eis ſuper eiſdem bonis gravamina, ſeu damna, aut injurias irrogari, facturi ipſi Archihoſpitali, membris ac perſonis & ſervitoribus, cum ab eis, vel procuratoribus ſuis, aut eorum altero fuerint requiſiti, de prædictis, & aliis perſonis quibuſlibet ſuper reſtitutione hujuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium, & bonorum, mobilium, & immobilium, redditum, & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuſvis moleſtiis, injuriis, & damnis, præſentibus, & futuris, in illis videlicet, qui judicialem requirunt indaginem, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, in aliis vero, prout qualitas negociorum exegerit, juſtitiæ complementum, occupatores, ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotieſcumque expediet, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, & nihilominus legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, contra illos, quos cenſuras & pœnas hujuſmodi per eos pro tempore latas incurriſſe conſtiterit, illas totiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

Contrariis omnibus derogat.

§. 7. Non obſtantibus fe. re. Bonifacii Papæ VIII. qua cavetur, ne quis extra ſuam civitatem & diœc. ad judicium evocetur, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis non ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſ. ſeu ne Judices & Conſervatores a Sede deputati prædicta, extra civitatem & diœ-

tes, ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Ambitioſæ cupiditatis, incipientibus, quam aliis quibuſcumque, a prædictis,& quibuſvis aliis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, tam a Judicibus delegatis, & Conſervatoribus, quam perſonis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, & aliis editis conſtitutionibus, & ordinationibus, quæ eorumdem Conſervatorum per præſentes deputatorum poſſent in hac parte juriſdictioni,aut poteſtati, ejuſque libero exercitio quomodolibet obviare, quodque dicti Vicarii, ſeu Officiales, ac Canonici prædicti per præſentes deputati, non ſint de perſonis, quæ in Conſervatores deputari non poſſint; privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam cum ſimilibus Conſervatorum deputationibus, ac aliis Conſervatoriis, quibuſvis perſonis Eccleſiaſticis, membris,Hoſpitalibus, ſeu aliis piis locis, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliis quantumcumque fortiſſimis, & inſolitis clauſulis per nos, & Prædeceſſores, ac ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Sedem eamdem hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis; quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forſan ad hæc ſervanda foret; & illis nullatenus, aut non niſi de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine derogari poſſit, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, & aliis Ordinariis, eorumque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & injuriatoribus, præfatis, vel quibuſvis aliis, communiter, vel diviſim ab eadem Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi, & eorum perſonis, locis, & Ordinibus, militiis, & tatorum proſequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodque a dat. præſentium ſit eiſdem Conſervatoribus per præſentes deputati, & eorum cuilibet, in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cæptis & non cæptis,præſentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula coram eis cæpta fuiſſent, & juriſdictio eorum, & cujuslibet eorum, in prædictis omnibus, & eorum ſingulis, per prætionem vel modum alium perpetuata legitime extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper Conſervatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obſtante.

§.9 Et quia difficile foret &c. Tranſumptis credi jubet.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Kal. Julii, Pont. noſtri Anno 4. Dat. P. An. 4. 18. Junii.

XVII.

Contra offendentes aliquem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona eiuſdem diripientes, eorumque complices & fautores.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Exordium.

TEmerariorum quorumdam, qui S.R.E. pręcipuas Catholicę Eccleſiæ columnas ea, qua convenit, reverentia obſervare contemnunt, & in eorum res, & bona, manus violentas auſu ſacrilego iniicere non verentur, effręnata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea, quæ a Prędeceſſoribus noſtis in dictorum Card. dignitatis conſervationem provida ſunt conſideratione ſtatuta, pro illorum obſervantia firmiori noſtrę Innovationis munimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Eccleſia Dei dignitati conſpicimus inDomino ſalubriter expedire.

Cauſa Conſtitutionis.

§.1. Sane ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abu-

hoſtiliter corruit, illa armatorum præſidio defendatur, nonnullique quandoque reperiuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus prætextu rixarum domos Cardinalium hoſtiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eaque morantes, offendere, vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus ſacroſancta militans Eccleſia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum ſcandalorum occaſio exhibetur.

Innovatio conſtit. Hon. III. & Bonif. VIII. in cap. felicis de pen. in 6.

§. 2. Nos igitur hujuſmodi temerarios conatus debita volentes animadverſione reprimere, ſacro approbante Concilio ſel. rec. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum contra aliquem dictæ Eccleſiæ Card. hoſtiliter inſequentes, & illis præſentia, conſilio, aut favore aſſiſtentes, eoſve ſcienter receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & ædes, ut ſupra, invadentes, & eorum poſteros, & bona, editas Conſtitutiones, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, innovamus. Decernentes eas ubique debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Extenſio ad invadentes domos Card.

§. 3. Et nihilominus conſtitutiones eaſdem cum omnibus, & ſingulis in eis contentis cenſuris, & pœnis, ad omnes, & ſingulas perſonas cujuſcumque ſtatus, conditionis, & excellentiæ exiſtentes, qui alicujus dictorum Card. domum, tam tempore dicti Conclavis, etiam ſi in Roman. tunc Pontificem ſit electus, quam alias quandocumque, & ex quacumque cauſa armata manu invadentes, & in ea violenter, hoſtiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi exiſtentibus vulnerantes, & eorum ſocios, & qui id fieri mandaverint, vel factum ejus nomine ratum habuerint, ac ipſis invaſoribus conſilium in præmiſſis, vel favorem præſtiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorũ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis

Dat. P. An. 4. 16. Martii.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 17. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Vigilantia hujus Pont. ad multa egregia & ſalubria.

CONſtituti juxta verbum Prophetæ meritis licet imparibus, ſuper gentes, & regna, officii noſtri debitum decenter exequimur, cum univerſi ſtatus Eccleſiaſtici, ac univerſalis Eccleſiæ, eorumque negotiorum reformationem per nos utiliter factam innovamus, & pro illius inviolabili obſervatione opportuna remedia adhibere Eccleſiis, & Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutius ſuis paſtoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis aſſiduis vigilamus, & operibus intendimus indefeſſis, per quæ Dominicum gregem curæ noſtræ commiſſum in conſpectu Divinæ Majeſtatis acceptum, & obſequentem reddere valeamus: Turcas vero, & infideles alios, tam in Orientalibus, quam in Meridionalibus partibus conſiſten. qui veri luminis, veræque ſalutis iter pertinaciſſima mentium caligine contemnentes, vivificæ Cruci, in qua Salvator noſter mortem ultro ſuſcipere voluit, ut mortem noſtram moriendo deſtrueret, ac vitam ſacratiſſimæ vitæ ſuæ ineffabili myſterio repararet, inſidiantes, & hoſtes Deo odibiles, ac Chriſtianæ religionis perſecutores acerrimos ſeſe reddunt reprimere, ac infeſtiſſimis, crebriſque eorum inſultibus, quibus in Chriſtianum ſanguinem crudeliter debacchantur, non ſolum ſpiritualibus, verum etiam temporalibus muniti præſidiis poſſimus, auctore, & fautore Domino contraire.

Julius II. convocavit Conc. Lateт. & durante Cõcilio deceſſit.

§. 1. Sane cum fel. record. Julius Papa II. Prædeceſſor noſter Sacrum generale Lateranen. Concilium de Venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, conſilio, & aſſenſu, laudabiliter legitime, & ex rationabilibus cauſis Spiritu Sancto cooperante convocaſſet, & in eo quinque Seſſiones tenuiſſet, ac ſextam Seſſionem indixerit;

Pont. iſte tunc creatus fuit & Concilium proſequi mãdavit.

§. 2. Nos quibus etiam in minoribus conſtitutis inſitum cordi deſiderium ſemper fuerat generale Concilium, utpote agri Dominici culturam præcipuam, celebrari videndi dicto Julio Prædeceſſore humanis rebus exempto, divina favente clementia, ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti, honeſto, utilique deſiderio noſtro debitum ex injuncto nobis curæ Paſtoralis officio acceſſiſſe conſpicientes, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate ſuſcepimus, ac in dicta Seſſione illius

Digitized by Google

tis, univerſalis, & firma pax componi valeret, pro qua tamquam pro ſaluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes noſtros adhibere intendebamus, proſequi, & fine debito terminare velle, noſtrique incommutabilis animi, & intentionis fore, & eſſe declaravimus, ut his quæ ad Dei laudem, Eccleſiæque præfatæ exaltationem, & Chriſtifidelium concordiam pertinent, abſolutis, ſancta, & pernecessaria expeditio contra Catholicæ Fidei hoſtes fieri, feliciterque de illis Altiſſimo favente triumphari poſſet.

Et venientibus ad Concilium ſalvum conductum.

§.3. Et ut ad tam perutile Concilium accedere debentes ab acceſſu hujuſmodi nullatenus retraherentur, nullamque omnino cauſam prætendere poſſent, omnibus, & ſingulis ad celebrationem Concilii per Julium prædeceſſorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipſorumque venientium ſervitoribus ad Concilium Lateran. ad Urbem hujuſmodi veniendi, & in ea libere commorandi ſalvum conductum dicto Sacro Lateranen. approbante Concilio, dedimus, & conceſſimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, ut pro Sedis Apoſtolicæ reverentia venientes hujuſmodi non moleſtarent, ſed eos libere venire permitterent.

Concilium fuit principaliter congregatum ex tribus cauſis videlicet: Pro concordia Princip. Chriſtianorum: Pro reformatione Curiæ: Pro abrogatione Pragmaticę Sanctionis.

§.4. Ac ſeptimam Seſſionem indiximus, in qua cum nihil magis affectaremus, quam ut cauſæ utiles, & neceſſariæ, propter quas dictum Concilium Lateran indictum fuerat, ut deſiderii noſtri erat, ad finem debitum perducerentur, trium Cardinalium, aliorumque Prælatorum, qui cauſas hujuſmodi, & alias Conciliares materias audirent, & diſcuterent, auditaque & diſcuſſa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus, atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis univerſalis componendæ inter Reges, ac Principes Chriſtianos, quæ una ex principalioribus congreg. Concilii præfati cauſa fuerat, & ſchiſmatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curiæ: reliqua vero diſcuſſionis, & abrogationis Pragmaticæ ſanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cum unaquæque deputatio quamplura utilia, & neceſſaria diligenter examinaverint, & accurate nobis retulerint, ac per eos diſcuſſa, & examinata in aliis quinque Seſſionibus ſucceſſive per nos tentis ſacro approbante Concilio per nos favente Domino abſoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoſcimus, Deum ipſum bonorum datorem, piis noſtris, & non niſi ad commune bonum tendentibus votis, tandem aſpiraſſe, & ...

rum, & ceteri Reges, & Principes Chriſtiani ſummo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in Spiritu Sancto legitime congregato adhæſerunt.

Conciliabulumque Piſanum damnatum fuit.

§.6. Ac Piſanum Conciliabulum per quoſdam nullam poteſtatem habentes indictum, & per eumdem Julium Prædeceſſorem damnatum, juxta ipſius Julii Prædeceſſoris ſententiam pro damnato habuerunt, & ſchiſma ex eis pullulare cęptum (quod ſemper, dum viguit, quam plurimas calamitates, Prælatis, & aliis Chriſtifidelibus ex diverſis ſchiſmatum temporibus, & aliis generalibus Conciliis hactenus celebratis attuliſſe conſtat) extinctum, ac univerſalis Eccleſiæ pax, & unio ſecuta extitit.

Concilium Lateranenſe abſolutum fuit.

§.7. Necnon tam Eccleſiaſticarum quam Sæcularium, & aliarum perſonarum mores, quantum expedire viſum fuit, reformati, & nonnullæ cauſæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ a dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & diſcuſſæ, in dicto Concilio ſolerti cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobiſque per Cardinales, & Prælatos deputationum hujuſmodi pluries relatum fuit, nulla negotia eis diſcutienda, examinandaque remanſiſſe, & a pluribus menſibus citra nulla prorſus de novo a quoquam ad eos prolata fuiſſe, Epiſcopoſque in partem ſolicitudinis ad curam gregis Dominici nobiſcum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter ſacrorum Conciliorum conſuetudinem, cum eorum, & Eccleſiarum ſuarum incommodo, ac damno diutius permanſiſſe.

Pax, & concordia inter Principes Chriſtianos concluſa fuit.

§ 8. Itaque ex præmiſſis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipſo Concilio expediri deſiderabantur, ſola Regum, & Principum pax, & animarum concordia reſtare videbatur, pro qua qualis mens noſtra ſemper fuerit, quantumque omni ſtudio noſtro circa illam componendam laboraverimus, cunctis literas a nobis emanatas legentibus apertiſſime conſtare poteſt, novitque Deus ipſe, qui ſumma eſt omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamve aſſiduis orationibus ab eo petere, & implorare numquam deſtiterimus, ut Chriſtianum gregem, cujus cuſtodiam nobis licet immeritis, commiſit, mutuo caritatis fervore accenſum, ad firmam ac perpetuam pacem ineundam, pro ſua clementia inducere dignaretur, & nihilominus tam Nunciis noſtris, quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eoſdem Reges, & Principes habemus, quam lite-

Digitized by Google

corda, & animos adeo flexiſſe, & commoviſſe, ut fere inter omnes pax tamdiu a nobis pro Reipublicæ Chriſtianæ univerſali bono deſiderata, omnino concluſa fuerit, & ſi quid ſupereſt, propediem componendum (ipſo Deo favente) ſperetur: quod mente, animoque noſtro ſubinde nobis revolventibus exultat cor noſtrum in Domino noſtro Jeſu Chriſto, ipſique ſuper hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipſos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Chriſtifideles ea ſigna lætitiæ, quæ in ſimilibus fieri conſueverunt, & gratias Deo agendas, ipſumque Deum, ut pax concluſa perduret, rogandum eſſe cenſemus.

Hic Pontifex dictum Concil. Lateranen confirmat.

§.9 Solum itaque ſupereſt, ut ſancta ac perneceſſaria contra infidelium rabiem Chriſtianum ſanguinem ſitientium expeditio capiatur, necnon omnia, & ſingula, quæ in XI. Seſſionibus, partim per nos, partim per Julium Prædeceſſorem hujuſmodi hactenus tentis, geſta, & facta potiori pro cautela approbentur, & innoventur, ac inviolabiliter obſervari mandentur. Habita igitur ſuper his cum fratribus noſtris, & aliis Prælatis matura deliberatione ſacro approbante Concilio, omnia, & ſingula in dictis XI. Seſſionibus geſta, & facta, ac literas deſuper editas, cum omnibus in eis contentis clauſulis (exceptis quibuſdam, quæ certis perſonis pro univerſalis Eccleſiæ pace, & unione duximus concedenda, necnon executorum in illis deputatione) Apoſtolica auctoritate approbamus, illaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere, decernimus atque mandamus.

Executores illius deputat.

§.10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta obſervari faciendum, in Romana Curia Gubernatorem Almæ Urbis noſtræ, & Vicarium noſtrum pro tempore exiſtentes, ac Cameræ Apoſtolicæ Generalem Auditorem, qui perſonas ſibi reſpective ſubjectas, ad id cogere, & compellere valeant, extra vero eam, omnes & ſingulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus, ne in præſenti Concilio geſta, & facta ſine noſtra, & dictæ Sedis licentia ſpeciali gloſſare, aut interpretari præſumant.

Expeditionem contra Turcas indicit.

§.11. Ac fidei urgente nos zelo dictam contra infideles expeditionem, per nos, & dictum Julium Prædeceſſorem dictis cauſis Conciliaribus expeditis, totiens in dictis Seſſionibus, propoſitam, & promiſſam, & cum Oratorib. Regum, & Principibus noſtris decimas fructuum ex Eccleſiis, & Monaſteriis, ac aliis Beneficiis in univerſo Orbe conſiſtentibus imponen. & exigen. ac omnia, & ſingula alia, quæ ad hujuſmodi expeditionem neceſſaria ſunt, & quæ in ſimilibus expeditionibus fieri conſueverunt faciendi, ſacro approbante Concilio, ſumendam, faciendam, & proſequendam decernimus, & ut felicem ſortiatur effectum, pias, humiles, ac devotas ad Omnipotentem Deum preces jugiter fundimus, idemque omnibus utriuſque ſexus Chriſti fidelibus faciendum mandamus.

Hortatur Principes, ad obſervantiam pacis & defenſionem fidei.

§.12. Eoſdem Maximilianum in Imperatorem electum, ac Reges, Principes, & Potentatus Chriſtianos, quorum virtutem Deus excitare nos jubet, hortantes, ac per viſcera miſericordiæ Dei noſtri Jeſu Chriſti obſecrantes, perque tremendum ejus judicium obteſtantes, ut ipſi memores ſe de ipſa Eccleſia Chriſti ſanguine redempta, & per eos etiam propriæ vitæ non parcendo, tuenda, & conſervanda rationem reddituros eſſe, omnibus invicem poſthabitis odiis, mutuiſque diſſenſionibus ac ſimultatibus oblivioni perpetuæ demandatis, ad defenſionem Chriſtianę Fidei ſicut proprio, & neceſſario eorum incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantæ neceſſitatis articulo, prout eorum fuerint facultates, prompta auxilia præbere ſtudeant: eoſdem nihilominus paterno affectu monentes, ac requirentes, ut pro Summi Dei, & Apoſtolicæ Sedis reverentia, pacem per eos initam, ſaltem dicta expeditione durante, inviolabiliter obſervare procurent, ne tantum bonum, quod dextera Domini aſſiſtente ſecuturum ſperamus, & optamus, aliqua interveniente diſcordia, & diſſenſione, valeat impediri.

Prælatos qui Concilio interfuerunt, dimittit.

§.13. Et ne Prælati ac alii ad præſens Concilium, quod fere quinquennium duravit, laboribus, & expenſis ulterius fatigentur, & ut eorum Eccleſias viſitare, & conſolari poſſint, ac aliis certis rationabilibus, & juſtis cauſis præſens Concilium abſolvimus, & benedictione Domini dimittimus, omnibuſque, & ſingulis in eo exiſten. ad propria remeandi, ſacro eodem approbante Concilio licentiam concedimus, & ut ad propria aliquibus ſpiritualibus muneribus refecti cumulatiori gaudio remeare poſſint, illis, eorumque familiaribus, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, & indulgentiam ſemel in vita, & in mortis articulo elargimur.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An.4. 16. Martii.

Datum Romæ in publica Seſſione, in La-

Digitized by Google

rum Congregationis, ut ſup. in Julii II. Conſt.XV. Ex injuncto *fol.289. Inſtitutionem vero, & ſtatum ipſius Congregationis indicavi Tom.III. Par.II. in Conſtit.III. Clem.VI.* Solicitudinis *fol.291.*

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monacorum Beatæ Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

EX debito Paſtoralis Officii ad ea providere nos convenit, ut Monaſteriorum, & aliorum Regularium locorum utilitati, & commoditati valeat provideri.

§.1. Dudum ſiquidem felicis recordationis Julio Papæ II. prędeceſſori noſtro &c. *Omittitur inſertio hujus Bullæ, quæ eſt ſup. fol.289.*

Petitio Cong.

§.2. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, dictæ Congregationis Viſitatores, a multo tempore citra eſſe conſueverint ſex Prælati, quorum conſilio, & conſenſu Generalis ejuſdem dictæ Congregationis Abbas pro tempore exiſtens, Congregationem ipſam gubernat, & qui bini, ſaltem bis in anno ad viſitandum omnia, & ſingula Monaſteria dictæ Congregationis mitti ſolent, & ſæpe contingat, ſive propter multitudinem Monaſteriorum viſitandorum, ſive propter aliquorum ex eiſdem Viſitatoribus adverſam valetudinem, aut alios ſiniſtros eventus, quod duo ſimul dictorum Viſitatorum omnia Monaſteria hujuſmodi incedendo viſitare non poſſunt, ſed multoties ſinguli ad viſitandum mittantur, ordinaverintque præterea, quod quando unus ſolus Viſitator mittitur, ipſe ſic pro tempore miſſus, unum Sacerdotem de gremio veſtro, ſibi in ſocium aſſumere poſſit, qui dicta Viſitatione durante, omni Viſitatoris auctoritate fungatur, & cum grave admodum, & diſpendioſum Monaſteriis, Prioratibus, & locis viſitandis foret, ſi ob unius Viſitatoris defectum, Abbates, ſeu Priores, aut alii, obtinendi licentiam vendendi, ſeu alias alienandi juxta formam ſingularum literarum prædictarum commoditate carerent, pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Congregationis hujuſmodi locorum utilitati

ſolus fuerit ad viſitandum pro tempore miſſus, una cum ſocio Sacerdote, qui tamen Prælatus ex dicta Congregatione exiſtat, per eum in Conviſitatorem pro tempore electo, in omnibus, & ſingulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus hujuſmodi juxta dictarum literarum continentiam faciendis, conſenſum præſtare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ut præfertur, dictis Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus reſpective ſervata alias ſingularum literarum earumdem forma, concedere, libere, & licite valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore pręſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.

§.4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Viſitatorem cum ſocio, ſic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes hujuſmodi actum, & geſtum fuerit, valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus præfatis, & cum eis contrahentibus ſuffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi electus per Nos, & Generale Capitulum ipſius Congregationis deputatus, & miſſus Viſitator foret. — Validatio alienationum ab eo fiendarum.

§.5. Non obſtantibus præmiſſis &c. — Derogatio contrariorum.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimoſexto, 4. Kal. Septemb. Pontificatus noſtri Anno quarto. — D. P. An. 4. 29. Aug.

XX.

Confirmatio, & extenſio juriſdictionis S.R.E. Camerarii, & Magiſtrorum Viarum Almæ Urbis, & declaratio circa appellationes ab eorum ſententiis interponendas.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter curas multiplices, quæ pro paſtorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apoſtolorum princeps, ſibi & ſuis in Chriſti Vicariatu ſucceſſoribus Sedem ſtatuit, & ad quam de univerſis Orbis provinciis, — Exordium.

fre-

Digitized by Google

mus illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apoſtolico circumfulta præſidio, noſtræ approbationis munimine roboramus, extendimuſque, & ampliamus, prout temporum ratione habita, noſtro, & ejuſdem Urbis, ac Curię decori congnoſcimus expedire.

Six. IV. edidit Conſt. hic indicatam.

§.1. Dudum ſiquidem fel. rec. Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter cupiens dictæ Urbis decori, & venuſtati, in ſtructuris, & ædificiis &c. *Omittitur inſertio hujus Bullæ, quia totam habes ſup. fol.* 179.

Jul. II. d. Conſtitut. approbavit.

§.2. Et ſucceſſive piæ mem. Julius Papa II. etiam prędeceſſor noſter, motu, & ſcientia ſimilibus dictas priores literas cum inhibitionis, ac ſingulis aliis in eis contentis clauſulis, approbavit, & confirmavit, ac perpetuum firmitatis robur obtinere, & obſervari debere decrevit, voluit, & mandavit.

Hic modo Pontifex innovat & confirmat Conſt. Six. & Jul.

§ 3. Nos igitur conſiderantes, quantum decoris, & dignitatis Urbi, & Curię ſupradictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliatione, & ſalubrioris aeris amœnitate, & hominum, in omni virtutum, & dignitatum genere illuſtrium, copia, & cultu, a tempore quo dictæ literę emanarunt, acceſſit, & quod pro conſervatione, & in melius progreſſu Curiæ, & Urbis prædictarum ſtatus, neceſſaria eſt perpetua & inviolabilis dictarum uſus & obſervantia literarum, earumque in aliquibus, quæ ipſarum, etiam in ſuburbiis, & aliis locis dictæ Urbis, ut pręmittitur, circumvicinis effectum paſſim impedire noſcuntur, extenſio, & ampliatio, cupienteſque in præmiſſis pro virili noſtra opportunum adhibere remedium, motu ſimili, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera, & matura deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes, & ſingulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clauſulis, approbamus, & innovamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernentes eas in ſingulis ipſarum partibus, etiam in quibus forte hactenus in uſum receptæ non ſint, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Confirmat Conſt. Alexandri VI. quam uti non neceſſariam omiſi.

Necnon juriſdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

§.4. Et nihilominus dictorum prædeceſſorum inhærendo veſtigiis, cupientes ipſorum Civium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus providere, ut quanto citius Urbs ipſa, ac prædia, noſtris præſertim temporibus, ædificiis, ac prædiis inſtauretur: conſiderantes, quod in eadem Urbe, & ejus dicta via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus illarum inhibitionibus, decretis, clauſulis, & mandatis, approbamus, & innovamus, ac ad quæcumque Urbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus. Earumdem tamen Baſilicarum Eccleſiarum, & aliorum quorumcumque etiam piorum locorum, non ſolum indemnitati, ſed utilitati providere volentes, prout per præſentes providemus: & ut dicti domini, vel alii ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod ſi cenſus, vel reſponſio, & penſio annua erit in emphyteuſim perpetuam alicujus familiæ, quod tali caſu liceat illis de familia tantumdem cenſum, ſive ſimilem reſponſionem in aliam domum, ſive domos, aut poſſeſſionem, aut quæcumque alia bona ſtabilia ad dictum cenſum, vel reſponſionem convenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte. Quod etiam volumus, & decernimus de domibus, & locis, tam intra, quam extra ipſam Urbem infra milliaria prædicta hujuſmodi conſiſtentibus, & ceteris bonis dictarum Baſilicarum, Eccleſiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diverſis inquilinis pro annua reſponſione, vel aliter, etiam ad plures annos quibuſvis locatariis locari, ſeu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures perſonas, concedere ſolitis, ſeu conceſſis, aut in futurum concedendis, quo poſſint in illis ædificare, ſeu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & conſignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, ſeu poſſeſſiones, vel quæcumque alia bona ſtabilia tantumdem, diverſis inquilinis pro annua penſione, cum augmento tamen decimæ, ſeu maioris partis, arbitrio Camerarii, & Magiſtrorum ſtratarum hujuſmodi, quod honeſtum viſum fuerit, ac alias, ſeu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, juxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde provenientes in alias poſſeſſiones, & bona, vel neceſſitates ipſarum Eccleſiarum, prout in dictis literis latius continetur, convertere. Quod ſi quis id efficere recuſabit, poſſint Camerarius, & Magiſtri præfati juxta facultates in d. literis Sixti, & Alexandri conceſſas, cogere quæcumque capitula, Conventus, hoſpitalia, & alia quævis etiam pia loca ad faciendum dictam permutationem cum augmento dictę decimę partis.

§.5. Etſi inter duos, aut plures ædificare

Digitized by Google

præmittitur, eſſet impedimentum, volumus, & decernimus, quod permutatio hujuſmodi cum augmento decimę partis, & ultra, prout arbitratum fuerit, ut præfertur, cenſeatur, & ſit in evidentem utilitatem. Et ne ob hujuſmodi interpellationem domini, & proprietarii prędicti, aliqua damna, ſeu incommoda patiantur, quod liceat ipſis eaſdem ſuas domos, loca, & bona retinere, donec ſit illis cum effectu aſſignata dicta recompenſa cum augmento hujuſmodi.

Habitare non relevat, poſt requiſitionem volentium ædificare.

§. 6. Et quoniam, ſicut accepimus, nonnulli ad habitandum domos, quibus illarum vicinos, pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conſpiciunt, de novo ſe conferunt, vel illas inſtaurari, aut refici faciunt, ut quod eis directo non licet, hac ſaltem via obliqua dictæ Urbis decori & utilitati obvient, illa augere deſiderantes ad domos ipſas longe plus juſto pretio emendum neceſſitate compellant, auctoritate & tenore præmiſſis declaramus, omnes, & ſingulos, qui poſtquam pro parte dictorum Magiſtrorum ſuper domibus eorum per eos tunc non habitatis pro commoditate in illis, & apud illas ædificare volentium, ut præfertur, vendendis requiſiti fuerint, domos vendendas hujuſmodi de novo habitare, aut inſtaurari, vel refici, non tamen a fundamentis facere incœperint, ad illas vendendum juxta dictarum Sixti Prædeceſſoris poſteriorum literarum tenorem, perinde ac ſi ad eas de novo habitandum ſe non contuliſſent, illaſve inſtaurari, aut refici facere non incœpiſſent, per Camerarium, & Magiſtros præfatos cogi, & compelli poſſe, atque debere, tam in pręteritis quam in futuris.

Extendit Bullam Sixti IV etiam extra Urbem.

§. 7. Ac volumus ea omnia, quæ per Sixtum Prædeceſſorum præfatum ſuper venditionibus, & diviſionibus domorum, arearum, ſive platearum intra Urbem conſiſtentium in favorem perſonarum de novo ædificare, aut conſtructa ædificia, & prædia ampliare volentium ab invitis dominis, ſeu etiam eorum nomine faciendis, provide ſunt diſpoſita, etiam extra Vrbem in locis ultra prædicta milliaria non diſtantibus, in quibus ab aliquot citra annis multa, & ſpecioſa viridaria, vineæ, & alia non minus pulchra, quam uſui humano utilia, & neceſſaria, ſeceſſus, & ædificia ſurgere incœperunt, vim ſibi vendicare, & effectum ſortiri debere, ubi & quotiens ciſtrariis conſtitutionibus, etiam per viam perpetuæ eo iſtitutionis, ex quibuvis etiam in fidei, ac Terræ ſanctæ contra infideles, & Fabricę dictę Baſilicę ſubſidium, aut aliis quantumlibet, maximis, & urgentiſſimis, ac neceſſariis cauſis, etiam motu & ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, & de dictorum Cardinalium conſilio, etiam conciſtorialiter habito, & cum aliis &c.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, iv. Nonas Nov. Pont. noſtri Anno 4.

D. P. An. 4 die 2. Nov.

Sequitur extenſio dictæ Bullæ.

LEO PAPA X.

Motu proprio, &c.

Hæ literæ ſunt quæ hic ſupra habentur.

§. 1. CUm ſicut accepimus non obſtante quod juxta formam literarum ſuper liberatione domorum & aliorum quorumcumque locorum, rerum, bonorum, etiam ſub proprietate alicujus Eccleſiæ, aut piorum locorum exiſtentium, ſoluta ſeu aucta decima parte a nobis emanatarum; tam per Camerarium noſtrum, & Magiſtros ſtratarum, quam etiam alios per nos deputatos, ſuper liberatione cenſuum, canonum, ſive reſponſionum ſuper eiſdem domibus, locis & bonis conſiſtentium pronunciari, ſeu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum Eccleſiarum, & piorum locorum, a dictis pronunciatis, & ſententiis appellare, & appellationis hujuſmodi cauſas in infinitum protrahere non vereatur, contra mentem noſtram.

Appellatio non datur, a ſententiis Magiſt. Viarum. Immo ſervatur dari appellationem ad Clericum Præſidentem Viarum.

§. 2. Nos igitur attendentes, quod propter præmiſſa cives, & curiales, & alii, conſtructionibus, & ampliationibus ædificiorum, quæ non ſolum ad commodum privatum, ſed etiam publicum, & maximum ornamentum Almæ Urbis noſtræ cedunt, penitus retrahuntur, ac ſuper his opportune providere volentes, motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, quod prætendentes ſe ex hujuſmodi ſententiis indebite gravari, non debeant ſub pœna mille ducatorum auri, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ipſo facto, ſine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum, ac intereſſe per partem

Digitized by Google

determinatarum, ſententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debitæ, omni exceptione remota, demandent. Si vero fuerit in aliquo reformata, reformationi hujuſmodi, omni appellatione remota, ſtari, & exequi debeat, omni ſublata appellatione, vel exceptione.

Extenſio dictæ Bullæ ad vineas & viridaria.

§ 3. Et quia etiam intelleximus in dubium revocari, an literæ noſtræ prædictæ ad vineas, & viridaria ſe extendant: eapropter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tam in Urbe, quam extra, & in locis in dictis literis comprehenſis exiſtentia extendi debere decernimus, & declaramus; Decernentes irritum, & inane, quicquid contra præmiſſa, ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apoſt. ac Legatis, reſpective, ut omnia in dictis literis, ac præſentibus contenta, omnino & effectualiter obſervari faciant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Volumus autem, quod literarum Apoſtolicarum prædictarum, ac præſentium tranſumptis manu unius Clerici, & Notarii Cameræ ſubſcriptis, quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

D. A. An. 6. die 10. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, die decima Januarii, milleſimo quingenteſimo decimonono, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXI.

Damnatio Pragmaticę Sanctionis in Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apoſtolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa proviſiones Beneficiorum Eccleſiaſticorum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Proœmium.

PAſtor æternus gregem ſuum, uſque ad conſummationem ſæculi numquam deſerturus, ita Apoſtolo teſte, obedientiam ... ſtoſque omnium virtutum, ſola fidei meritum poſſidens, ſine qua quiſque infidelis convincitur, etiam ſi fidelis eſſe videatur. Itaque nos eodem Petro docente ſoliciti eſſe debemus, ut quæ a Rom. Pont. Prædeceſſoribus noſtris, præſertim in ſacris Conciliis pro obedientiæ hujuſmodi, auctoritatis, libertatiſque Eccleſiaſticæ, & Sedis Apoſtolicæ defenſione mature, & ex legitimis cauſis inchoata ſunt, noſtris ſtudio, cura, & diligentia debite abſolvantur, & ad optatum finem perducantur, ſimplicium quoque animę (quarum etiam rationem Deo reddituri ſumus) a dolis, & laqueis tenebrarum principis liberentur.

Julius II. indixit Concilium Lateranenſe, ut ſup.

§ 1. Sane fel. rec. Julius Papa Secundus prædeceſſor noſter poſt indictum ex legitimis tunc expreſſis cauſis de venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſię Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, conſilio, & aſſenſu ſacrum Lateranenſe Concilium, provide conſiderans cum eodem ſacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Francię corruptelam, quam illi Pragmaticam Sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & ſcandalo, ac dignitatis Sedis Apoſtolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguiſſe, & adhuc vigere, ejuſdem Pragmaticæ Sanctionis negotium, eodem approbante Concilio diſcutiendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælatis certæ congregationis commiſit.

Monuitque & citavit Gallos ſuper revocatione Pragmaticæ.

§. 2. Et quamquam ſanctio præfata ex multis nullitati notoriæ ſubjaceret, ſchiſmaque manifeſtum foveret, & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per ſe irrita, nulla, & invalida declarari potuiſſet, ex abundanti tamen cautela idem Julius Prædeceſſor Gallicos Pręlatos, Capitula Eccleſiarum, & Monaſteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta ſanctione utentes, omneſque & ſingulos alios in præmiſſis ſua communiter, vel diviſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret acceſſus, in Mediolan. Aſten. & Papien. Eccleſiarum valvis affigendum monuit, & citavit, infra tunc expreſſum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, cauſaſque dicerent, quibus ſanctio præfata, illiuſque corruptela, & abuſio in concernentibus auctoritatem Romanæ Eccleſiæ, & ſacrorum canonum, ac Eccleſiaſticæ libertatis violationem nulla, & invalida declarari non deberet.

§. 3. Cum dicto Julio Prædeceſſore in huma-

Digitized by Google

nullum tunc reſponſum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos, & citatos diverſa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, ut præfertur, præfixo comparere non potuiſſent, ut omnis juſtæ excuſationis, & querelæ occaſio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis hujuſmodi præfixum eodem ſacro approbante Concilio ad alium tunc expreſſum terminum jam diu effluxum in diverſis Seſſionibus pluries prorogavimus.

Quo elapſo ad abrogationem d. pragmaticæ devenire cenſuit.

§.4. Cum autem moniti & citati prædicti ſublatis jam omnibus impedimentis, effluxiſque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum cauſam, quare ſanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excuſationi ultra locus non ſit, poſſintque merito contumaces reputari, prout eos exigente juſtitia reputamus. Nos mature attendentes pragmaticam ſanctionem, vel potius ut dictum eſt corruptelam ſchiſmatis tempore a non habentibus poteſtatem editam, reliquæ Chriſtianæ Reipublicæ Eccleſiæque ſanctæ Dei, nullatenus conformem, & a clar. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Chriſtianiſſimo revocatam, caſſatam, atque abolitam, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuere, facultatemque Rom. Pont. pro tempore exiſtentis, de Sanctę Romanę Eccleſiæ Card. pro univerſali Eccleſia aſſidue laborantium, virorumque Doctorum perſonis quibus abundat Curia, & quorum Conſiliis Sedis Apoſtolicæ, & Rom. Pont. atque univerſalis Eccleſiæ auctoritas, & poteſtas conſervantur, negotiaque diriguntur, & in proſpero ſtatu confoventur, Eccleſiis & Monaſteriis, eiſdemque perſonis de reliquis beneficiis Eccleſiaſticis juxta eorum ſtatus exigentiam providendi penitus auferre. Prælatis vero Eccleſiaſticis illarum partium, cauſam præbere; ut ipſi nervum Eccleſiaſticę diſciplinę, & obedientię ſanctum frangant, & violent, ac contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem cornua erigant, & eis ad præmiſſa audendum viam aperire, ipſamque notoriæ nullitati ſubjacere, nulloque niſi alicujus temporis, ſeu potius tolerantiæ cujuſdam adminiculo fulciri, etſi Rom. Pont. Prædeceſſores noſtri prçfati, prout ipſi ſuo tempore ſummopere optare demonſtrarunt, corruptelam, & abuſionem hujuſmodi, vel malignitate temporum, vel alias illi pro-

que cenſemus.

Leo I. revocavit acta contra fidem in 2. Epheſina Synodo.

§.5. Et ſicut piæ memoriæ Leo Papa I. Prædeceſſor noſter, cujus in hoc libenter quoad poſſumus veſtigia imitamur, ea quę in ſecunda Epheſina Synodo temere contra juſtitiam & Catholicam fidem geſta fuerunt, poſtmodum in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate revocari; ita & nos a tam nefariæ ſanctionis, & contentorum in ea revocatione, retrahi aut deſiſtere ſalva conſcientia, ac noſtro, & ipſius Eccleſiæ honore non poſſe, aut debere cenſemus.

Ideo hic Pontifex jure revocat d. pragmaticam quęvis confirmatam in conciliabulo Baſileen.

§. 6. Nec illud nos movere debet, quod ſanctio ipſa & in ea contenta, in Baſileen. Concilio edita & ipſo Concilio inſtante a Bituricen. Congregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia poſt tranſlationem ejuſdem Baſileen. Concilii per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prędeceſſorem noſtrum factam, a Baſileen. Conciliabulo, ſeu potius conventicula, quę præſertim poſt hujuſmodi tranſlationem, Concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cum etiam ſolum Rom. Pont. pro tempore exiſten. tamquam auctoritatem ſuper omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac diſſolvendorum, plenum jus & poteſtatem habere, ne dum ex ſacræ Scripturæ teſtimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ſacrorumque canonum decretis, ſed propria etiam eorumdem Conciliorum Confeſſione manifeſte conſtet, quorum aliqua referre placuit, reliqua vero utpote notoria ſilentio præterire. In Alexandrina enim Synodo Athanaſio ibidem exiſtente, Felici Romano Pontif. ab eadem Synodo ſcriptum fuiſſe legimus, Nicænam Synodum ſtatuiſſe non debere abſque Roman. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eumdem Leonem Pontif. Epheſinam ſecundam Synodum ad Chalcedonen. ſtatuiſſe. Martinum etiam Papam V. præſidentibus ſuis in Concilio Senen. poteſtatem transferendi Concilium nulla conſenſus ipſius Concilii mentione habita dediſſe: Epheſinam quoque primam Synodum Cœleſtino ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Conſtantinopolitan. Synodum Hadriano Roman. Pontif. Prædeceſſori-

nem Pontificem univerſis Siciliæ Epiſcopis ſcribentem idem voluiſſe apparet, conſueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum, quæ in ſuis Conciliis geſta fuerunt, corroboratione, a Rom. Pontif. ſubſcriptionem, approbationemque humiliter petere, obtinere, prout ex Nicæna, & Epheſina, ac Chalcedonen. hujuſmodi, & Sexta Conſtantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana ſub Symmacho Synodis habitis, earumque geſtis, necnon in Aimari libro de Synodis manifeſte colligitur, quod etiam noviſſime Conſtantien. Patres feciſſe conſtat. Quam laudabilem conſuetudinem ſi Bituricen. & Baſileen. ſecuti fuiſſent, hujuſmodi moleſtia proculdubio careremus.

Eamque nullam eſſe decernit, & damnat.

§.7. Cupientes quoque hujuſmodi negotium ad debitum finem perduci, ac tam vigore citationum hactenus a nobis, & præfato Julio Prædeceſſore ex abundanti emanatarum, quam aliorum præmiſſorum, quę ita notoria ſunt, ut nulla valeant excuſatione, aut tergiverſatione celari, etiam ex noſtro Paſtorali officio procedentes, omneſque, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui forſan in præmiſſis intervenerint, ſupplentes, ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine (eodem ſacro approbante Concilio) tenore præſentium præfatam Pragmaticam Sanctionem, ſeu corruptelam, ejuſque approbationem quomodolibet emanatam, omniaque & ſingula decreta, capitula, ſtatuta, conſtitutiones, ſive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, ſeu etiam inſertas, ac ab aliis prius editas, necnon conſuetudines, ſtylum, uſum, ſive potius abuſum ex ea in hanc uſque diem quomodolibet emanatos, ſeu obſervatos, nullius roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantiorem cautelam eamdem Bituricen. ſanctionem, ſive corruptelam, ejuſque approbationem tacitam, vel expreſſam, ut pręfertur, & in ea contenta omnia, & ſingula etiam inſerta quæcumque revocamus, caſſamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, caſſatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus.

Bonif. VIII. in Extrav. 1. de Major. & Obedien. ac Clem. V. in

§.8. Et cum de neceſſitate ſalutis exiſtat omnes Chriſti fideles Romano Pontifici ſubeſſe, prout divinæ Scripturæ, & Sanctorum Patrum teſtimonio edocemur, ac

idem Pontifex omnibus prohibet.

dicendis, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus tam laicis quam clericis, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & aliis quibuſcumque perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant, etiam S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & quibuſvis aliis, Eccleſiaſtica, vel mundana, vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibuſque aliis, & ſingulis Prælatis, Clericis, Capitulis, & Conventibus ſæcularibus, & Ordinum prædictorum Regularibus etiam Monaſteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parlamentis, Officialibus etiam Regiis, Judicibus, Advocatis, Notariis, Tabellionibus Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, & quibuſvis aliis perſonis Eccleſiaſticis, Regularibus, & ſæcularibus, ut præfertur, quacumque dignitate fulgentibus in præfato Regno Franciæ, Delphinatus, & ubicumque prædicta pragmatica, directe, vel indirecte, tacite, vel expreſſe, vigeret quomodolibet, exiſtentibus, vel pro tempore futuris, ne de cetero præfata pragmatica ſanctione, ſeu potius corruptela, quomodolibet, vel quavis cauſa, tacite, vel expreſſe, directe, vel indirecte, aut quovis alio quæſito colore, vel ingenio in quibuſcumque actibus judicialibus, vel extrajudicialibus uti, ſeu etiam eam allegare, vel ſecundum eam judicare, aut quoſvis actus judiciales, vel extrajudiciales ſecundum dictæ pragmaticæ tenorem, vel capitula in ea contenta per ſe, vel alium, ſeu alios nullatenus facere præſumant, aut per alios fieri permittant, ſeu mandent, nec præfatam pragmaticam ſanctionem, aut in ea contenta capitula, ſeu decreta ulterius in domibus ſuis, aut aliis locis publicis, vel privatis teneant, quinimmo illam ex quibuſvis Archiviis etiam Regiis, ſeu Capitularibus, & locis prædictis infra ſex menſes a data præſentium computandos deleant, ſeu deleri faciant, ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & Regulares perſonas prædictas omnium etiam Patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum quoque, & Prioratuum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum, aut beneficiorum Eccleſiaſticorum Sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda: quo

vero

Digitized by Google

habente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant.

Contrariis derogat.

§.10. Non obſtantibus præmiſſis, necnon conſtitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac ſtatutis Apoſtolica, ſeu quacumque alia etiam Conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine editis, & emanatis, & ſæpius innovatis, repetitis, confirmatis, & approbatis, quibus, illorum omnium, & ſingulorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, ad effectum præmiſſorum pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſcientia, poteſtate, & tenore præmiſſis, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi Communitatibus, Univerſitatibus, & perſonis ſingulis ſupranominatis, etiam Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Marchionibus, & Ducibus præfatis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut propterea privari, & inhabiles reddi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectum earumdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. An. 4. die 19. Dec.

Datum Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Kalen. Januarii, Pont. noſtri Anno IV.

ris impoſitum haberet, quot oves paſcere, quot cuſtodire, ad quot etiam remotiſſima loca oculos intendere oporteret, divino quodam conſilio parochias inſtituit, diœceſes diſtinxit, Epiſcopos creavit, & Metropolitanos præfecit, ut tamquam membra capiti obſequentia, cuncta ſecundum ejus voluntatem ſalubriter in Domino gubernarent, & tamquam rivuli a perenni fonte, Romana videlicet Eccleſia, derivantes, ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Unde ſicut alii Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri ſuo tempore omni ſtudio curarunt, ut d. Eccleſia uniretur, & in ſancta unione ſine ruga, & macula conſervaretur, & omnes vepres ab eadem Eccleſia abolerentur, cui proprium eſt divina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicitus extirpare, & ita nos tempore noſtro, & præſenti durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ unioni, & conſervationi ejuſdem Eccleſiæ conducere videntur. Ea propter omnes ſpinas, quæ unionem hujuſmodi pullulare non ſinunt, tollere prorſus, & extirpare, ac virtutes in vinea Domini inſerere ſatagimus.

Cujus gratiâ concordia cum Regibus Franciæ tractata fuit, pro abrogatione Pragmaticæ ibi vigentis.

§.1. Sane inter arcana mentis noſtræ revolventes, quot tractatus inter piæ memoriæ Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & claræ memoriæ Reges Franciæ Chriſtianiſſimos ſuper abrogatione certæ conſtitutionis in d. Regno Franciæ vigentis, quæ Pragmatica vocatur, habiti fuerunt.

Ludovic IX. illam abrogavit, tempore Pii II. ſed non fuit obſervata hæc abrogatio.

§.2. Et licet Pius II. præfatus, Nunciis ad claræ memoriæ Ludovicum IX. Franciæ Regem deſtinatis, tantis eidem perſuaſerit rationibus, ut Rex ipſe pragmaticam ſanctionem hujuſmodi, tamquam in ſeditione, & ſchiſmatis tempore natam, ſuis patentibus literis abrogaverit. Tamen hujuſmodi abrogatio, nec etiam literæ Apoſtolicæ præfati Sixti ſuper concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludovici ad præfatum Sixtum Prædeceſſorem deſtinatis habita expeditæ, per Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas d. Regni receptæ fuerunt, nec ipſi Prælati, & Perſonæ Eccleſiaſticæ illis parere, nec monitis Innoc. & Jul. præd. aures præbere, ſed eidem Pragmaticæ Conſtitutioni inhærere voluerunt.

§.3. Unde præfatus Julius Prædeceſſor in

Digitized by Google

Regalis exiſterent, ſanctione prędicta utentes, ſeu illam approbantes, omneſque & ſingulos alios ſua communiter, vel diviſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus non pateret acceſſus, in certis Eccleſiis tunc expreſſis affigendum moneri, & citari infra certum competentem terminum prędigendum ad comparendum coram eo in Concilio prędato, cauſaſque dicendum, quare ſanctio prędata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Eccleſię Romanę, & Apoſtolicę Sedis, ſacrorumque canonum, & Eccleſiaſticę libertatis violationem, nulla, & invalida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

Eo defuncto hic Pontifex ad ulteriora proceſſit, ut in Conſtitut. præced.

§.4. Et cum ſuper iis, in forma juris in prędato Concilio Lateranenſi procederetur, dictuſque Julius Prędeceſſor, (ſicut Domino placuit) rebus ſuiſſet humanis exemptus, noſque divina favente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti ſuiſſemus, & contra Prelatos, Capitula, Conventus, & perſonas hujuſmodi ad nonnullos actus proceſſiſſemus.

Sed Franciſcus Rex perſonaliter cum hoc Pontifice hæc tractavit.

§. 5. Tandem conſiderantes pacem eſſe vinculum caritatis, & ſpiritualem virtutem, qua ſalvamur, dicente Domino, Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non ſitiet in ęternum: & quod in pace conſiſtat ſalus univerſorum, Caſſiodoro teſtante, omni quippe Regno deſiderabilis debet eſſe tranquillitas, in qua, & populi proficiunt, & utilitas gentium cuſtoditur, matura deliberatione cognovimus, non per Nuncios, aut Legatos noſtros, ſed in pręſtatione obedientię filialis, quam cariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum Rex Chriſtianiſſimus perſonaliter nobis prętitit, hęc cum Majeſtate ſua coram diſcutere, eumque paternis hortari monitis, ad laudem Dei, & ſui honorem prompto animo libens, ac volens dictę pragmaticę ſanctioni abrenunciare, & ſecundum canones, & conſtitutiones S. R. E. quemadmodum ceteri Chriſtiani vivere, mandatis Apoſtolicis, & proviſionibus, quę a Sede Apoſtolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Conſtitutiones hic enunciatæ, inter eos initæ fuerunt.

§.6. Et cum ex electionibus, quę in Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis dicti Regni multis annis citra flebant, grandia animarum pericula provenirent, cum pleręque per abuſum ſęcularis poteſtatis, nonnullę vero precedentibus illicitis & ſimoniacis pactionibus, alię particulari amore, & ſanguinis affectione obtentis, idem Franciſcus Rex noſtris paternis monitis tamquam verus obedientię filius parere volens, tam pro bono obedientię in qua magnum meritum vere conſiſtit, quam pro communi, & publica Regni ſui utilitate, in locum dictę Pragmaticę ſanctionis, ac ſingulorum Capitulorum in ea contentorum, Conſtitutiones infraſcriptas invicem tractatas, & cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Earnæ Reg. Advocatum, Oratorem ſuum, ad hoc ab eodem Franciſco Rege ad nos deſtinatum, habentem ad hoc ſpeciale & ſufficiens mandatum acceptavit; De eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu, ex certa noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus loco dictæ Pragmaticæ, Conſtitutionis, ac omnium, & ſingulorum Capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, Comitatu Dien, ac Valentinen. infraſcriptæ obſerventur Conſtitutiones videlicet.

De Electionibus ad Cathedrales & Metropolitanas Eccleſias.

§.7. Quod Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis nunc & pro tempore etiamſi per ceſſionem in manibus noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium ſponte factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem ſeu poſtulationem inibi futuri Prælati procedere non poſſint, ſed illarum occurente hujuſmodi vacatione, Rex Franciæ pro tempore exiſtens unum gravem Magiſtrum, ſeu Licentiatum in Theologia, aut in utroque, ſeu in altero jurium Doctorem, aut Licentiatum in Univerſitate famoſa, & cum rigore examinis, & in vigeſimo ſeptimo ſuæ ætatis anno ad minus conſtitutum, & alias idoneum, infra ſex menſes a die vacationis Eccleſiarum earumdem computandos, nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu Sedi prædictæ nominare, & de perſona per Regem hujuſmodi nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam provideri: & ſi contingeret præfatum Regem perſonam taliter non qualificatam ad dictas Eccleſias ſic vacantes nominare, per nos, & ſucceſſores, ſeu Sedem hujuſmodi de perſona ſic nominata eiſdem Eccleſiis minime provideri debeat, ſed teneatur idem Rex infra tres alios menſes a die recuſationis perſonæ nomina-

tæ

ctiones contra pręmiſſa attentatas, ac proviſiones per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi factas, nullas & invalidas exiſtere.

Electionibuſque conſanguineorum Regis, aut ſublimium perſonarum aut Mendicantium Reformatorum.

§.9. Conſanguineis tamen præfati Regis, ac perſonis ſublimibus ex cauſa rationabili & legitima, in nominatione & Apoſtolicis literis exprimenda, necnon Religioſis mendicantibus reformatis, eminentis ſcientię, & excellentis doctrinæ, qui juxta ſui Ordinis regularia inſtituta ad gradus hujuſmodi aſſumi non poſſint, ſub prohibitione pręmiſſa minime comprehenſis, ſed de eorum perſonis dictis Eccleſiis pro tempore vacantibus, ad dicti Regis nominationem, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi libere provideri poſſit.

Monaſteriiſque & Beneficiis electivis.

§.10. Monaſteriis vero, & Prioratibus Conventualibus & vere electivis, videlicet in quorum electionibus forma Capituli, Quia propter, ſervari & confirmationes electionum hujuſmodi ſolemniter peti conſueverunt, in Regno, Delphinatu, & Comitatu hujuſmodi nunc pro tempore etiam per ſimilem ceſſionem vacantibus, illorum Conventus ad electionem, ſeu poſtulationem Abbatis, ſeu prioris procedere non poſſint, ſed idem Rex illorum occurrente hujuſmodi vacatione, Religioſum ejuſdem Ordinis in ętate viginti trium annorum ad minus conſtitutum infra ſimile tempus ſex menſium a die vacationis Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi computaudorum, nobis, & ſucceſſoribus noſtris, aut Sedi hujuſmodi nominare, & de perſona per Regem hujuſmodi Monaſterio vacanti nominata, per nos & ſuccoſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi provideri, Prioratus vero perſonę ad illum per eumdem Regem nominatę conferri debeat. Si vero idem Rex presbyterum ſęcularem, vel Religioſum alterius Ordinis, aut minorem viginti trium annorum, vel alias inhabilem nobis aut ſucceſſoribus noſtris infra dictum ſemeſtre, ſeu Sedi hujuſmodi nominaret, talis nominatus, recuſari, & nullatenus, ſibi provideri debeat, ſed Rex ipſe infra trimeſtre a die recuſationis ſupradicto modo intimandę computandos, alium modo ſupradicto qualificatum Monaſterio, ſeu Prioratui tunc vacanti nominare & de perſona ad Monaſterium nominata illi provideri, ac Prioratum vere nominato, Prioratus ipſe per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prędictam conferri debeat. Alioquin dictis novem

las, irritas, & inanes eſſe decernimus. Per pręmiſſa tamen non intendimus in aliquo pręjudicare Capitulis Eccleſiarum, & Conventibus Monaſteriorum, & Prioratuum, hujuſmodi privilegia a Sede Apoſtolica proprium eligendi Prælatum obtinentibus, quominus ad electionem Epiſcoporum, ac Abbatum, & Priorum juxta formam in privilegiis contentam, & ſi in eorum privilegiis forma aliqua expreſſa non fuerit, tunc formam Concilii generalis; Quia propter, ſervare teneantur, dummodo de privilegiis ſibi conceſſis hujuſmodi per literas Apoſtolicas, ſeu alias authenticas ſcripturas docuerint, omni alia ſpecie probationis eis in hoc adempta.

De expectativis & reſervationibus.

§.11. Volumus quoque & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis de cetero non dentur aliquæ gratiæ expectativæ, ac ſpeciales, vel generales reſervationes ad vacatura beneficia, per nos, & Sedem prædictam non fiant, & ſi de facto per importunitatem, aut alias a nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Sede prædicta emanaverint, illas irritas, & inanes eſſe decernimus. In Cathedralibus tamen, Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, in quarum ſtatutis caveretur expreſſe, quod nullus ibidem dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium obtinere poſſit, niſi in illis actu canonicus exiſtat, canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium hujuſmodi, & non conſequendum primam præbendam vacaturam) creare poſſe intendimus.

Collationibuſque fiendis per Ordinarios.

§. 12. Statuimus inſuper, quod Ordinarius collator in unaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitan. Eccleſia canonicatum, & præbendam theologalem inibi exiſtentem conferre teneatur uni Magiſtro, ſeu Licentiato, aut Baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium in univerſitate Studii generalis privilegiata ſtuduerit, ac onus reſidentiæ, lecturæ, & dicationis actu ſubire voluerit, quique bis, aut ſemel ad minus per ſingulas hebdomadas, impedimento ceſſante legitimo, legere debeat, & quoties ipſum in hujuſmodi lectura deficere contigerit, ad arbitrium Capituli per ſubtractionem diſtributionum totius hebdomadæ puniri poſſit, & ſi reſidentiam deſeruerit, de illis alteri provideri debeat, & ut liberius ſtudio vacare poſſit, etiam ſi abſens fuerit a divinis, habeatur pro præſente: ita ut nihil perdat.

Digitized by Google

videlicet primo menſe poſt præſentium acceptationem, & earumdem publicationem præfati Ordinarii collatores dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia ad eorum collationem, proviſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, ut præfertur, ſpectantia, graduatis hujuſmodi, qui literas ſuorum graduum cum tempore ſtudii debite inſinuaverint, conferre teneantur. Beneficia vero, quæ in duobus ſequentibus menſibus vacare contigerit, illa juxta juris communis diſpoſitionem perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem, quæ in quarto menſe vacare contigerit, viris graduatis per univerſitatem nominatis qui gradus, & nominationis literas cum tempore ſtudii debite inſinuaverint, conferre, ſeu præſentare teneantur. Beneficia vero, quæ quinto menſe, & ſexto vacare contigerit, ſimili modo perſonis idoneis libere conferre, ſeu perſonas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem, quæ ſeptimo menſe vacare contigerit, graduatis qui ſimili modo literas gradus cum tempore ſtudii debite inſinuaverint, conferre teneantur. Beneficia vero, quæ octavo, & nono menſibus vacare contigerit, pari modo perſonis idoneis conferre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare teneantur. Beneficia autem, quę menſe decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus nominationis literas cum tempore ſtudii debite inſinuaverint, per eoſdem Ordinarios conferri, ſeu ipſi ad illa præſentari debeant. Beneficia autem, quæ undecimo & duodecimo menſibus vacare contigerit, per eoſdem Ordinarios perſonis idoneis juxta juris communis diſpoſitionem conferri, ſeu ipſi ab illa præſentari debeant. Si quis vero cujuſcumque ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiſcopalis, aut Pontificalis, vel alterius cujuslibet dignitatis contra prędictum ordinem, & qualificationes ſuperius ordinatas, de dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſeu quibuſvis aliis beneficiis Eccleſiaſticis hujuſmodi aliter quam modo præmiſſo diſpoſuerit, diſpoſitiones ipſæ ſint ipſo jure nullæ, collationeſque, & proviſiones, ac diſpoſitiones illorum ad immediatum ſuperiorem devolvantur, qui eiſdem perſonis modo pręmiſſo qualificatis providere teneantur, & ſi contravenerint, ad alium ſuperiorem devolvatur proviſio, & præſentatio hujuſmodi gradatim, donec ad Sedem Apoſtolicam

tennium vero in Doctoribus, ſeu licentiatis in jure Canonico, Civili, aut Medicina, Quinquennium autem in Magiſtris, ſeu licentiatis in artibus cum rigore examinis Logicalibus incluſive, aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis ſimplicibus in Theologia, Quinquennium vero in Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, in quibus Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, ſi ex utroque parente nobiles fuerint, triennium ſufficiens eſſe decernimus, præfatique graduati, & nominati Collatoribus ordinariis, ſive patronis Eccleſiaſticis, ſemel ante vacationem beneficii de literis gradus, ſeu nominationis, & de præfato tempore ſtudii per literas patentes Univerſitatis, in qua ſtuduerint, manu ſcribæ, & ſigillo univerſitatis ſignatas fidem facere teneantur. Cum vero probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum, ut nobiles ipſi gaudere poſſint beneficio minoris temporis ſtudii, tunc nobilitas ipſa per quatuor teſtes deponentes in judicio coram Judice ordinario loci, in quo eſt natus ille, de cujus nobilitate ex utroque parente conſtare debet, etiam in partis abſentia probari poſſit, teneanturque præfati graduati, tam ſimplices, quam nominati, patronis Eccleſiaſticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas hujuſmodi inſinuare deberent, literas ſuorum gradus, & nominationis, certificationis de tempore ſtudii, & atteſtationis nobilitatis duplicatas dare, ac in ſingulis annis tempore Quadrageſimæ per ſe, vel procuratorem ſuum Collatoribus, nominatoribus, ſeu patronis Eccleſiaſticis, aut eorum Vicariis, eorum nomina, & cognomina inſinuare, & eo anno, quo prędictam inſinuationem facere omiſerint, beneficium in vim gradus, aut nominationis hujuſmodi petere non poſſint, & ſi Collatoribus ordinariis, aut patronis Eccleſiaſticis in menſibus deputatis, graduatis ſimplicibus, aut graduatis nominatis non eſſet graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, ſeu præſentatio per Collatorem, ſeu patronum Eccleſiaſticum etiam eiſdem menſibus facta alteri quam graduato, vel nominato non propter hoc irrita cenſeatur, ſi tamen graduatus ſimplex, aut nominatus beneficium poſt inſinuationem gradus, aut nominationis in menſibus eis aſſignatis vacans petierit, & inter ſuam inſinuationem, & præfatam requiſitionem non ſupervenerit Quadrageſima, in qua nomen, & cognomen inſinuare debuerit, ad beneficium ſic vacans cum

capa-

Digitized by Google

nominare teneantur, concurrentibus autem nominationibus ejuſdem anni, Doctores Licentiatis, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formatis in Theologia, quos favore ſtudii Theologici Licentiatis in jure Canonico, Civili, aut Medicina præferendos eſſe decernimus) Baccalaureos juris Canonici, aut Civilis Magiſtris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diverſis facultatibus Doctorem Theologum doctori in jure, Doctorem in jure Canonico, doctori in jure Civili, Doctorem in Civili, Doctori in Medicina præferendos eſſe decernimus, & idem in jure Licentiatis, & Baccalaureis ſervari debere volumus, & ſi in eiſdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis ſeu gradus recurrendum eſſe volumus, & ſi in omnibus his concurrerent, tunc Collator ordinarius inter eoſdem concurrentes gratificare poſſit. Volumus autem quod nominati literas nominationis ab univerſitatibus, in quibus ſtuduerint, obtinentes in nominationum literis beneficia per eos poſſeſſa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis hujuſmodi eo ipſo nullæ ſint, & eſſe cenſeantur. Si quis vero ex dictis qualificatis, graduatis ſimplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficii in menſibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitan. aut Collegiatis, ſeu dignitatem, vel præbendam, vel aliud beneficium, ſeu alia beneficia, quorum inſimul, vel cujus fructus redditus, & proventus tempore reſidentiæ, & horis divinis intereſſendo ad ſummam ducentorum florenorum auri de Camera aſcenderent, beneficium in vim gradus, ſeu nominationis hujuſmodi tunc petere, ſeu conſequi non poſſit. Et inſuper quod tam graduati ſimplices quam nominati, beneficia in menſibus eis aſſignatis vacantia petere, & conſequi poſſint ſecundum propriæ perſonæ concedentiam, & conformitatem, videlicet ſæculares ſæcularia, & religioſi regularia beneficia Eccleſiaſtica, ita quod ſæcularis nominatus beneficia regularia in menſibus deputatis vacantia prætextu cujuſvis diſpenſationis Apoſtolicæ, & e contra religioſus beneficia ſæcularia petere, aut conſequi minime poſſit. Quodque beneficia ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis in menſibus graduatis ſimplicibus, & nominatis aſſignatis vacantia eis non ſint tes ſuo pœna privationis omnium, & ſingulorum privilegiorum a nobis, & Sede Apoſtolica obtentorum, ne Collatoribus ſeu patronis Eccleſiaſticis habeant aliquos nominare, niſi eos qui ſecundum præfata tempora ſtuduerint, & ſecundum dictarum univerſitatum ſtatuta ad gradus, & non per ſaltum provecti fuerint. Quod ſi ſecus fecerint, ultra nullitatis pœnam, quam in præfatarum nominationum literis declaramus, univerſitatis ipſius nominandi privilegium ad tempus ſecundum culpæ qualitatem ſuſpendimus. Si quis autem graduatorum, aut nominatorum in menſibus deputatis a Collatoribus ordinariis, aut perſonis Eccleſiaſticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus, aut nominationis in proceſſu poſuerit, & aliter moleſtaverit, illum ultra expenſarum, damnorum, & intereſſe condemnationem a fructibus ſui gradus, & nominationis privandum eſſe decernimus, eodemque vinculo Collatores ordinarios, & patronos Eccleſiaſticos, quibus graduati, & nominati debite ut ſupra qualificati ſuos gradus, & nominationis literas inſinuaverint, adſtringimus, ut beneficia ad eorum Collationem, vel præſentationem ſpectantia in menſibus graduatorum ſimplicium, & nominatorum vacantia, ſtantibus præfatis graduatis, aut nominatis debite qualificatis illa proſequentibus, aliis quam graduatis, aut nominatis conferant, ſub pœna ſuſpenſionis poteſtatis conferendi beneficia in octo menſibus illo anno ad Collationem eorum, ac præſentationem liberam ſpectantibus.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quod quilibet Rom. Pont. ſemel dumtaxat tempore ſui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferius adnotatam, & non ultra dare poſſit, hoc modo videlicet, unum Collatorem habentem collationem decem Beneficiorum in uno, habentem autem collationem quinquaginta Beneficiorum, & ultra, in duobus Beneficiis dumtaxat gravare poſſit, ita tamen quod in eadem Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata Collatorem unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus, quæ occaſione literarum mandatorum hujuſmodi oriri poſſent, mandata hujuſmodi ſub forma, quæ eſt inferius adnotata dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria

De literis Papæ in forma mandati.

Forma dicti mandati mox infra ponitur.

Digitized by Google

[illegible], & nominatis, quam Ordina-riis Collatoribus præfatis aſſignatis vacantia. ac etiam ſub dictis mandatis comprehenſa libere conferre.

De vero valore exprimendo.
Ad hoc vide declarationẽ hic in fine hujus ultimæ Conſt.

§.15. *Statuimus inſuper quod in proviſionibus quas perſonis quibuſvis de Beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitan ac Monaſteria, ut obtenta per eos Beneficia retinere poſſint, fieri contigerit, illorum fructus annuus per florenos, aut ducatos auri de Camera, aut liberas Turonen. ſeu alterius monetæ valor ſecundum communem extimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipſæ ſint ipſo jure nullæ.*

De cauſis in partibus Franciæ cognoſcendis, & earum appellationibus.

§.16. *Statuimus quoque, & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & ſingulæ cauſæ exceptis majoribus in jure expreſſe denominatis, apud illos Judices in partibus, qui de jure aut conſuetudine præſcripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, terminari, & finiri debeant. Et ne ſub umbra appellationum, quæ nimium, & nonnunquam frivolæ interponi conſueverunt, atque etiam in eadem inſtantia ad prorogationem litium ſæpe multiplicari injuſtis vexationibus materia præbeatur. Volumus quod ſi quis offenſus coram ſuo Judice juſtitiæ complementum habere non poſſit, ad immediatum ſuperiorem, etiam ad nos, & ſucceſſores noſtros, vel Sedem prædictam omiſſo medio, nec a gravamine in quacumque inſtantia ante definitivam ſententiam quomodolibet appelletur, niſi forſitan tale gravamen extiterit, quod in definitiva reparari nequiret, & eo caſu nonniſi ad immediatum ſuperiorem liceat appellari. Si quis vero immediate ſubjectus Sedi Apoſtolicæ ad eamdem Sedem duxerit appellandum, cauſa committatur in partibus per reſcriptum uſque ad finem litis, videlicet uſque ad tertiam ſententiam conformem incluſive, ſi ab illis appellari contigerit, niſi propter defectum denegatæ juſtitiæ, aut juſtum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum cauſarum expreſſione, quæ etiam de illis etiam legitime alias quam per juramentum coram Judicibus a Sede Apoſtolica deputandis conſtare debeat. Proceſſus autem contra præmiſſa attentatos nullos, & irritos eſſe volumus, ac reſcripta contra præmiſſa impetrantes, in expenſis, damnis, & intereſſe condemnari debere decernimus,* terminare debeant, pars vero [illegible] & expeditionem ipſius cauſæ malitioſe impediens graviſſime per eoſdem Judices mulctetur, etiam uſque ad privationem juris in hujuſmodi proceſſu prætenſi, ſi eis viſum fuerit, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, ab interlocutoriis autem ſecundo, definitivis vero tertio dumtaxat provocare licere decernimus.

Appellationibus.

§.18. *Volumuſque ſecundum ſententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem omni mora ceſſante executioni debitæ demandari debere, quacumque appellatione interpoſita non obſtante.*

Triennali pacifico poſſeſſore.

§.19. *Statuimus quoque quod quicumque dummodo non ſit violentus, ſed habens coloratum titulum, pacifice, & ſine lite Prælaturam, dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium ſeu quodcumque Beneficium Eccleſiaſticum triennio proximo hactenus poſſidet, vel pro tempore poſſidebit, in petitorio vel poſſeſſorio a quoquam etiam ratione juris noviter reperti moleſtari nequeat, præterquam prætextu hoſtilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo proteſtari, & illud juxta Concilium Viennen. intimari debeat, lis autem hoc caſu quoad futuras controverſias intelligatur, ſi ad executionem citationis, juriſque ſui in judicio exhibitionem, ac terminorum omnium obſervationem proceſſum fuerit.*

Beneficia ſine titulo poſſidentibus.

§.20. Monemus etiam Ordinarios, ut diligenter inquirant, ne quis ſine titulo Beneficium poſſideat, & ſi quem Beneficium ſine titulo poſſidere repererint, declarent illi jus non competere, cujuſvis temporis detentione non obſtante, de ipſoque Beneficio poſſit illi (dummodo non ſit intruſus, vel violentus, aut alias indignus) vel alteri idoneo provideri.

Concubinariorum pœnis.
Vide Concil. Trid. Seſſ. 24 c. 5. & Seſſ. 25 cap. 14.

§.21. *Et inſuper ſtatuimus, quod quicumque Clericus cujuſcumque conditionis, ſtatus, religionis, dignitatis, etiam ſi Pontificalis, vel alterius præeminentiæ fuerit, qui poſt habitam præſentium notitiam, quam habere præſumatur poſt duos menſes poſt earumdem præſentium publicationem in Eccleſiis Cathedralibus factam, quam ipſi Diœceſani omnino facere teneantur, poſtquam præſentes ad eorum notitiam pervenerint, publicus concubinarius a perceptione fructuum omnium Beneficiorum ſuorum trium menſium ſpatio ſit ipſo facto ſuſpenſus, quos ſuus ſuperior in fabricam, vel aliam evidentem Eccleſiarum utilitatem, ex quibus ii fructus percipiuntur,*

con-

Digitized by Google

tionem fuerit diſpenſatum, ad ſuſceptio-
nem quorumcumque bonorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve ſint inhabiles, qui ſi poſt diſpenſationem recidivo vomitu ad hujuſmodi publicum concubinatum redierint, ſine ſpe alicujus diſpenſationis ad prædicta prorſus inhabiles exiſtant, quodque ſi hi, ad quos talium correctio pertinet, eos, ut prædictum eſt, punire neglexerint, eorum ſuperiores tam in ipſos de neglectu, quam in illos pro concubinatu modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & Synodalibus adverſus tales punire negligentes, vel de hoc crimine diffamatos, etiam per ſuſpenſionem a collatione Beneficiorum, vel alia condigna pœna ſeveriter procedatur, & ſi ii, quorum deſtitutio ad nos, & Sedem prædictam ſpectat, per Concilia Provincialia, aut ſuos ſuperiores propter concubinatum publicum reperiantur privatione digni, ſtatim cum proceſſu inquiſitionis ad nos deſerantur, eadem diligentia, & inquiſitio in quibuſcumq; generalibus Capitulis, etiam Provincialibus quoad eos ſervetur, pœnis aliis contra prædictos, & alios non publicos concubinarios a jure ſtatutis in ſuo robore permanſuris.

Concubinarii publici qui ſint.

§. 22. Publici autem intelligendi ſunt non ſolum ii, quorum concubinatus per ſententiam, aut confeſſionem in jure factam, ſeu per rei evidentiam, quæ nulla poſſit tergiverſatione celari, notorius eſt, ſed etiam qui Mulierem de incontinentia ſuſpectam, & diffamatam tenent, & per ſuum ſuperiorem admoniti ipſam cum effectu non dimittunt.

Concubinarii non permittendi.

§ 23. Quia vero in quibuſdam regionibus nonnulli juriſdictionem Eccleſiaſticam habentes pecuniarios quæſtus a concubinariis percipere non erubeſcunt, patientes eos in tali fœditate ſordeſcere, ſub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps ſub pacto, compoſitione, aut ſpe alterius quæſtus, talia quoviſmodo tolerent, aut diſſimulent, alioquin ultra præmiſſam negligentiæ pœnam duplum ejus, quod propterea acceperint, reſtituere, & ad pios uſus omnino convertere teneantur, & compellantur. Ipſas autem concubinas, aut ſuſpectas Prælati omnibus modis curent a ſuis ſubditis, per auxilium, & brachii Sæcularis invocationem (ſi opus fuerit) penitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinatu procreatos apud patres ſuos cohabitare non permittant. Jubemus inſuper, quod in prædictis Synodis, & Capitulis præmiſſa publicentur, & ut quilibet mortalis neceſſario evitandum, monemus omnes Laicos, tam uxoratos, quam ſolutos, ut ſimiliter a concubinatu abſtineant: nimis enim reprehenſibilis eſt, qui uxorem habet, & ad aliam uxorem, ſeu Mulierem accedit, qui vero ſolutus eſt, ſi continere nolit, juxta Apoſtoli conſilium uxorem ducat: pro hujuſmodi autem divini obſervantia præcepti, hi, ad quos pertinet tam ſalutaribus monitis, quam aliis Canonicis remediis omni ſtudio laborent.

De converſatione cum excommunicatione.

§. 24. Statuimus inſuper, quod ad evitandum ſcandala, & multa pericula, ſubveniendumque conſcientiis timoratis, quod nemo deinceps a communicatione alicujus in Sacramentorum adminiſtratione, vel receptione, aut aliis quibuſcumque divinis vel etiam prætextu cujuſcumque ſententiæ, aut cenſuræ Eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel a jure generali promulgatæ, teneatur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Eccleſiaſticum obſervare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura hujuſmodi fuerit, vel contra perſonam, Collegium, Univerſitatem, Eccleſiam, aut locum certum, aut certam a Judice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſſe, aut ſi notorie in excommunicationis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quod nulla poſſit tergiverſatione celari, aut aliquo juris ſuffragio excuſari, eum a communione illius abſtinere volumus, juxta canonicas ſanctiones. Per hoc tamen hujuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Interdictiſque eccleſiaſticis.

§. 25. Et quoniam ex indiſcreta interdictorum promulgatione multa conſueverunt ſcandala evenire, ſtatuimus quod nulla Civitas, Oppidum, Caſtrum, Villa, aut locus Eccleſiaſtico ſupponi poſſit interdicto, niſi ex cauſa, ſive culpa ipſorum locorum, aut domini, ſeu rectoris, vel officialium, propter culpam autem, ſeu cauſam alterius cujuſcumque privatæ perſonæ hujuſmodi loca interdici nequaquam poſſint, auctoritate quacumque ordinaria delegata, niſi talis perſona prius fuerit excommunicata, ac denunciata, ſeu in Eccleſia publicata, aut domini, ſeu rectores, vel officiales ipſorum locorum auctoritate Judicis requiſiti, hujuſmodi perſonam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non ejecerint, aut ad ſatisfaciendum compulerint, qua etiam poſt biduum ejecta recedente, vel ſatisfaciente, mox ad divina reſumi poſſint, quod etiam

Digitized by Google

obtinebant, ſeu reſignatione aliorum quorumcunque beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſeu ceſſione juris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut privationis, vel depoſitionis, aut cenſurarum fulminatione, etiam literis Apoſtolicis a nobis, & Sede Apoſtolica, etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam ſi ſuper illis narratis fundaretur intentio, conſtare, & apparere deberet per publica inſtrumenta, vel documenta authentica. Alioquin tam in judicio, quam extra illud, narrativæ, & aſſertioni hujuſmodi in prǫjudicium tertii minime ſtari, nec ex illis alicui præjudicium afferri debere, niſi de hujuſmodi narrativa, & aſſertione etiam in literis Apoſtolicis facta altero ex præmiſſis modis doceretur, innovamus, illamque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari mandamus.

Stabilimentum d. concordiæ cum ipſomet Rege qui Bononiæ perſonaliter huic Pontifici obedientiam præſtitit.

§.27. Et quia ad ſupradictam concordiam cum præfato Rege ob illius ſinceram devotionem erga nos, & Sedem prædictam oſtenſam, cum ad præſtandam nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem noſtram Bononiæ perſonaliter acceſſit, conſentimus, illamque inviolabiliter obſervari deſideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apoſtolicam prædictam ex una, & præfatum Regem, & Regnum ſuum ex altera partibus, legitime initi vim, & robur obtinere.

Cui derogari non poſſit decernit.

§.28. Ac illi, & præſentibus in aliqua ſui parte per quaſcumque literas, & gratias per nos, & ſucceſſores noſtros deſuper concedendas derogari, clauſulamque cum earumdem derogatione præſentium latiſſime extendenda, ac quod eædem præſentes literæ, & earum tenor pro expreſſis habeantur in quibuſvis ſupplicationibus pro tempore ſignatis appoſitam, nihil penitus operari, & illius vigore in literis Apoſtolicis ſuper ipſis ſupplicationibus conficiendis quicquam, per quod præſentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, ſeu derogari videretur, narrari non poſſit, & ſic per quoſcumque judices, etiam Commiſſarios, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & præfatæ Romanæ Eccleſię Cardinales in quibuſvis cauſis ſuper prǫmiſſis, vel eorum aliquo pro tempore motis judicari, definiri, & ſententiari debere, ſublata eis aliter ſententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctorita-

baverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam Eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, jurari, & regiſtrari, ad inſtar aliarum Conſtitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & regiſtratione prædicti infra prædictum per omnium, & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas nobis non tranſmiſerit, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti, per eum ad nos deſtinandas non conſignaverit, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout alias ipſius Francorum Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſervantia, obſervari debent, inviolabiliter obſervari cum effectu non fecerit, præſentes literæ, & inde ſecuta quæcumque ſint caſſa, & nulla, nulliuſque roboris vel momenti.

Declaratio d. concordiæ.

§.30. Et cum de omnibus quę in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, conſuetudines, ſtatuta, ſeu uſus libertati Eccleſiaſticæ, & auctoritati Sedis Apoſtolicæ quomodolibet præjudicantia, ſi qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis alias quam in præmiſſis exiſtant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præjudicare, ſeu illa tacite vel expreſſe quomodolibet approbare.

Obſervantia concordię per Regem executioni demandanda.

§.31. Et nihilominus præfato Franciſco, & pro tempore exiſtenti Francorum Regi in virtute ſanctæ Obedientiæ mandamus, quatenus per ſe, vel alium, ſeu alios in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutos præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, quando, & quoties opus fuerit, publicari, & ea inviolabiliter obſervari faciant. Contradictores cujuſcumque dignitatis, & præeminentiæ fuerint per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias pœnas, aliaque juris & facti quævis opportuna remedia appellatione qualibet omnino poſtpoſita compeſcendo.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.32. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

For-

Digitized by Google

gratiam liberales. Hinc eſt, quod nos cupientes, ut eidem N. juxta illius, quæ olim per fel. recor. Gregorium Papam IX. Prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Noviomen. directa extitit, quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio veſtræ, vel alterius Eccleſiæ, aut alio beneficio cum cura, vel ſine cura, etiam ſi Parochialis Eccleſia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Cappella, ſive perpetua Cappellania ad veſtram collationem, nominationem, ſeu præſentationem, & aliam quamcumque diſpoſitionem provideri poſſit; Ac volentes præfato N. meritorum ſuorum intuitu gratiam facere ſpecialem, ipſumque N. a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, necnon omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, quę præfatus N. etiam ex quibuſvis Apoſtolicis diſpenſationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ jus ſibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, motu proprio non ad ipſius N. vel alicujus alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi vobis pro alio non ſcripſerimus, qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut aliud beneficium Eccleſiaſticum cum cura, vel ſine cura etiam ſi Parochialis Eccleſia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Cappella, vel perpetua Cappellania fuerit, ad veſtram collationem, proviſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinens, etiam ſi dignitati, perſonatui, adminiſtrationi, vel officio

vel quod poſt menſem, poſtquam præſentes literæ vobis præſentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa provideatis, ſeu ipſum ad illum, illam, vel illud præſentetis, aut nominetis, ipſumque N. in Canonicum, & in fratrem veſtræ, vel alterius Eccleſiæ ad effectum tantum obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium hujuſmodi recipiatis, ſtallum ſibi in Choro, & locum in Capitulo, cum plenitudine juris Canonici aſſignetis, inducentes eumdem N., vel procuratorem ſuum ejus nomine, in corporalem poſſeſſionem Canonicatus, & prebeη. aut dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officii, ſeu beneficii hujuſmodi, juriumque, & pertinentium univerſorum prędictorum, defendenteſque inductum, ac facientes N. vel pro eo procuratorem prædictum ad præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, ſeu beneficium hujuſmodi, quodcumque fuerit, ut moris eſt admitti, ſibique de illius, vel eorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus univerſis integre reſponderi. Non obſtante de certo Canonicorum numero, ut præfertur, & aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictę veſtræ, vel alterius Eccleſiæ juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Aut ſi vobis ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod ad receptionem, vel proviſionem alicujus minime teneamini, quodque de Canonicatibus, & præbendis, ſeu dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis veſtræ, vel alterius Eccleſiæ, aut aliis beneficiis Eccleſiaſticis quibuſcumque ad veſtram collationem, proviſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diviſim pertinen. nulli valeat provideri per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgen. generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus hujuſmodi gratiæ impediri

quæ ſup.

nedictionem. Hodie cupientes ut dilecto filio N. Clerico N. Diœceſis juxta illius quæ olim per fel. record. Gregorium Papam IX. Prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Noviomen. directa extitit, quę incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediate ſequentium decretalium formas, de Canonicatu, & prębendis, aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio Eccleſiæ N. aut alio beneficio Eccleſiaſtico cum cura, vel ſine cura, provideri poſſet, motu proprio Venerabili Fratri noſtro Epiſcopo N. & dilectis filiis Capitulo, ſinguliſque Canonicis Eccleſiæ N. per alias noſtras literas mandavimus, quatenus ſi eis communiter, vel diviſim pro alio non ſcripſiſſemus, qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequeretur, eidem N. Canonicatum, & præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, aut beneficium Eccleſiæ N. aut aliud beneficium Eccleſiaſticum, ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, communiter, vel diviſim pertinens, ſi quem, quam, vel quod, poſt menſem poſt pręſentationem earumdem literarum vacare contingeret, cum plenitudine juris Canonici, omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, prout ad eos communiter, vel diviſim pertineret, conferrent, & aſſignarent, aut eum ad illa præſentarent, eligerent, nominarent, ſeu de illis providerent, prout in eiſdem literis plenius continetur. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios, ſi Epiſcopus, Capitulum, & Canonici prędicti Canonicatum, & pręben. aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, aut beneficium hujuſmodi eidem N. conferre, & aſſignare, ac de illis etiam providere recuſaverint, ſeu diſtulerint, aut negligentes fuerint, Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium hujuſmodi cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſupradictis, eidem N. conferre, & aſſignare, necnon eumdem N. ad illa, ut moris eſt, admittere, & in Canonicum recipere, & in fratrem, ſtallo ſibi in Choro, & loco in Capitulo aſſignatis, omniaque, & ſingula alia in dictis literis contenta, alias juxta earumdem continentiam & formam in omnibus, & per omnia facere, & exequi curetis. Contradictores prout juſtitia ſuadebit ad

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Cauſæ hujus Conſtis.

Divina diſponente clementia, per quam Reges regnant, & principes imperant, in eminenti Apoſtolatus ſpecula, & ſuper gentes & regna, meritis licet imparibus conſtituti, animo revolventes, quod, & ſi ea, quæ pro ſalubri, & quieto regimine regnorum, & ad apicem, & juſtitiam populorum, perpetua eorumdem Regnorum ſtabilitate, Regibus præſertim de fide Catholica, & de Republica Chriſtiana, & Apoſtolica Sede benemeritis, laudabili, & provida noſtra ordinatione cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus conceſſa, ac ad effectum hujuſmodi geſta, ſtatuta, ordinata, & decreta, factave ſunt, plenam roboris obtineat firmitatem, illis nihilominus interdum ſacro approbante Concilio noſtræ innovationis, & approbationis robur adiicimus, ut eo firmius illibata perdurent, quo ſæpius eruot noſtra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præſidio communita; efficacemque operam circa eorumdem conſervationem libenter adhibemus, ut Reges, & ipſorum Regnorum perſonæ, conceſſionibus, privilegiis, ſtatutis, & ordinationibus hujuſmodi in Domino plene gaudentes, pacis, & in tranquillitatis, ac amœnitatis dulcedine conquieſcant, & in eorum ſolita erga eamdem Sedem devotione ferventius perſeverent.

Concordia inita fuit cum Rege Francię ut in Bulla præinſerta.

§. 1. Nuper ſiquidem ut Eccleſia ſponſa noſtra in ſancta unione conſervaretur, & per Chriſtifideles ſacris canonibus a Romanis Pontificibus, & ſacris generalibus Conciliis dumtaxat editis uteretur, quaſdam Conſtitutiones, quæ de cetero loco pragmaticæ ſanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & concordiæ, ac illius communi, & publica utilitate cum cariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemus, tractatas, & cum eiſdem fratribus noſtris diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas, & per ipſius Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu ſtatuimus, ordinamus, prout

Digitized by Google

tutæ, & ordinatæ fuerunt; licet ad earumdem literarum ſubſiſtentiam, & validitatem, alia approbatione non indigerent, ad abundantiorem tamen cautelam, ut eo tenacius obſerventur, & difficilius tollantur, quo tantorum Patrum fuerint majore approbatione munitæ, literas prędictas cum omnibus, & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pactis, conventionibus, promiſſione, voluntate, ac pœnis, inhibitione, aliiſque omnibus & ſingulis clauſulis in eis contentis, illa præſertim, qua voluimus, quod ſi præfatus Francorum Rex ſupradictas literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta intra ſex menſes a data præſentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias Eccleſiaſticas perſonas ac Curias parlamentorum acceptari, legi, publicari, jurari, & regiſtrari ad inſtar aliarum conſtitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & regiſtratione prædictis intra prædictum tempus per omnium & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas, nobis non tranſmitteret, aut Nuncio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti per vim ad nos deſtinandum non conſignaret, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius F. Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſervantia, obſervari debent, inviolabiliter obſervari cum effectu non fecerit, literæ ipſæ, & inde ſecuta quęcumque eſſent caſſa, & nulla, nulliuſque roboris, vel momenti, ſacro Lateranen. Concilio approbante, Apoſtolica auctoritate, & poteſtatis plenitudine approbamus & innovamus, eaſque inviolabiliter, & irrefragabiliter obſervari, & cuſtodiri mandamus, roburque pepetuæ firmitatis in eventum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omneſque in dictis literis comprehenſos, ad ipſarum literarum ac omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſervationem, ſub cenſuris & pœnis, ac aliis in eis contentis juxta earumdem literarum tenorem & formam teneri, & obligatos eſſe decernimus, & declaramus.

Clauſulæ derogatoriæ. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non ob-

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex, cui tot tantaque in ſpiritualibus & temporalibus providenda incumbunt, rerum & temporum qualitate penſata, nonnulla prout ad cunctorum clericorum beneficia Eccleſiaſtica, a Sede Apoſt. pro tempore impetrantium commoda & utilitates, ac litibus & fraudibus obviandum oportere conſpicit, ſalubriter ordinat & diſponit.

In concordatis Franciæ, habetur, quod verus valor beneficiorum exprimeretur. §. 1. Nuper ſiquidem inter Conſtitutiones ad laudem Dei & Chriſtifidelium pacem, & quietem, de fratrum noſtrorum conſilio, cum cariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo matura deliberatione concordatas, ſtatuimus quod in proviſionibus, per quas perſonis quibuſvis Regni Franciæ ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valentin. de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos, & ſucceſſores noſtros, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas, & Monaſteria (ut obtenta per eos beneficia retinere poſſent) fieri contingeret, illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera, aut libras Turon. ſeu alterius monetæ valor ſecundum communem æſtimationem exprimi deberet, alioquin gratiæ ipſæ eſſent ipſo jure nullæ.

Ex cauſis autem hic expreſſis. §. 2. Cum autem, ſicut accepimus, ſæpe contingeret perſonas Regni, & Delphinatus, ac Comitatus hujuſmodi, vacatione beneficiorum in locis remotis Regni, ac Delphinatus, & Comitatus eorumdem, per obitum pro tempore vacantis intellecta, eorum veri valoris notitiam haberi non poſſe, & veri valoris hujuſmodi notitia non habita, ad illa a Rom. Pont. impetrandum, celerem Nuncium ad Sedem prædictam deſtinare, & ſignaturam ſupplicationis ſuper illorum impetratione, cum facultate verum annuum valorem beneficiorum hujuſmodi in literarum ſuper hujuſmodi ſupplicationibus expeditione augendi obtinere ad effectum poſſeſſionem beneficiorum hujuſmodi aſſequendi, literas ſuper hujuſmodi impetrationibus, cum minus vera valoris beneficiorum eorumdem expreſſione expedire, & abſque eorum culpa, diligentia, & expenſis pro impetratione hujuſmodi obtinenda factis, & gratia eis a nobis conceſſa, & illius

Digitized by Google

ris temporibus impetrantes beneficia Eccleſiaſtica in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis per obitum dumtaxat vacantia, ſi verum annuum valorem beneficiorum in literis Apoſtolicis, quæ ſuper dictis beneficiis expeditæ non fuerunt, non expreſſerint, intra annum a die datæ literarum earumdem computandum, valorem ipſum male expreſſum corrigi per officiales, ad quos expeditio literarum hujuſmodi pertinet, & correctiones literarum earumdem fieri conſueverunt petere; ipſique officiales ipſarum literarum expeditioni præſidentes, ad eorumdem impetrantium ſimplicem petitionem, valorem ipſorum ad verum annuum valorem, juxta petentium voluntatem in eiſdem literis reducere, & corrigere, ipſique impetrantes pro augmento valoris expreſſi dumtaxat, annatam Cameræ Apoſtolicæ ſolvere debeant, & teneantur.

Impetrationes aliter factæ invalidantur.

§. 4. Decernentes quaſcumque impetrationes poſteriores de dictis beneficiis ratione non expreſſionis veri valoris hujuſmodi, intra dictum annum factas, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 4. die 1. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1517. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno IV.

XXII.

De Prædicatorum verbi Dei munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen hujuſmodi, regulariter ſpectat ad Ordinarios locorum, ita diſponente Concil. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4. Quo vero ad eorum officium habes Concil. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. ſeſſ. 24. cap. 4. & ſeſſ. 25. in cap. De Purgatorio.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Prædicationis munus valde neceſſarium, & utile eſt.

SUpernæ Majeſtatis præſidio, per cujus ineffabilem providentiam cœleſtia ſimul & terrena diriguntur, ſuper gregem Dominicum nobis commiſſum, ſpeculatoris officium (quantum imbecillitati noſtræ conceditur) exercentes, totaque mente nobiſcum ipſi revolventes inter alia complura & magna ad nos pertinere, ut enarrantes per Orbem terrarum, univerſum genus humanum, quod ſub peccati jugo vetuſta ſervitute continebatur, ſenſim ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuæ ſalutis lucem excitantes, verbum ipſum in omnem terram, & in fines orbis terræ, tum ipſi prius, tum deinde ſui ſucceſſores longe lateque propagaverunt, altiſſimeque fundaverunt, ut qui nunc tantum ſubeunt onus, meminiſſe debeant, creberrimeque ſecum revolvere, præter auctoris ipſius, ac fundatoris Jeſu Chriſti pientiſſimi Redemptoris, Petri etiam & Pauli ceterorumque Apoſtolorum, & Domini Diſcipulorum ſe vices, quoad hoc officium, ſubire, ac ſuſtinere.

Prædicatores tamen aliqua ſcandaloſa, quandoque proponunt.

§. 1. Sane fide dignorum relatione percepimus, quod nonnulli Prædicatores noſtris temporibus (quod dolenter referimus) non attendentes, ſe eorum, quos diximus, & inſuper Sanctorum Eccleſiæ Doctorum, aliorumque ſacram Theologiam profitentium, qui aſſiſtendo jugiter Chriſtianis, ac ſe falſis prophetis rectam fidem ſubvertere annitentibus opponentes, Eccleſiam militantem illæſam prius, per ſe talem eam eſſe manifeſtarunt, officium exercere, & non niſi utilia concurrenti eorum ſermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique ſalutem fidelium, meditanda, & perficienda debere aſſumere, multa tamen, & varia contra inſtitutiones, & exempla, quæ diximus, quandoque etiam ſcandaloſa populis prædicare, quod mentem certe noſtram mirum in modum commovit, dum nobiſcum ipſi mente volvimus, quod illi officii immemores ſui, in ſuis ſermonibus non ad utilitatem audientium, ſed ad ſuam potius oſtentationem laborantes, vanis quorumdam auribus blandiuntur, qui ad hoc jam deveniſſe apparent, ut verificetur dictum Apoſtoli ad Timotheum ita ſcribentis: Erit enim tempus cum ſanam doctrinam non ſuſtinebunt, ſed ad ſua deſideria coacervabunt ſibi magiſtros prurientes auribus, & a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur; quorum falſas, & inanes mentes, prędicantes ipſi præfati non modo in rectam veramque viam reducere minime ſtudent, ſed illas majoribus etiam erroribus implicant, dum ſine ulla canonum atteſtatione, vel reverentia, immo contra ipſas canonicas ſanctiones, ſacræ Scripturæ ſenſum multifariam pervertentes, temereque ac perperam plerumque interpretantes, contra veritatem

præ-

Digitized by Google

quos in Evangelica doctrina ſedulò inſtruere, & in vera fide retinere, & conſervare deberent, ſermones ſuos a ſenſu, & præceptis univerſalis Eccleſiæ retrahentes, a ſacriſque conſtitutionibus, quas maxime ſequi deberent, deviantes, auditores ſuos amovent, ac longe faciunt a ſalute. Per hæc namque, & alia hujuſmodi ſimpliciores homines, & ad deceptionem procliviores, a via ſalutis, & obedientia Rom. Eccleſiæ deviantes, in errores varios perfacile inducuntur.

Ideo S. Gregorius Prædicatores hortabatur ut hic

§.2. Propterea Gregorius hujus muneris peritiſſimus, & fervore caritatis incenſus, prædicatores vehementer hortatur & monet, ut dicturi ad populum, prudentes cautique accedant, ne dicendi impetu rapti, verborum erroribus quaſi jaculis audientium corda configant, & cum ſapientes fortaſſe videri deſiderant, decepti ſperatæ virtutis compagem inſipienter diſcindant. Sæpe namque verborum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel incauta, audientium corda levigantur. Et ſane in nullo alio rudem ii plebem majori damno ſcandaloque afficiunt, quam, cum, vel tacenda prædicant, vel falſa, & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic ſacræ Religioni divinitus inſtitutæ, nova, & aliena, omnino contraria eſſe noſcuntur, gravi certe accuratoque ſunt examine digna, ne ſcandalum populo Chriſtiano, & ſuorum auctorum, ac aliorum animabus interitum pariant.

Et hic Pontifex jubet Prædicatores debere prius examinari & approbari. *Hoc intellige ut dixi in rubr.*

§.3. Nos igitur Sanctæ Dei Eccleſiæ (cui diſponente Domino præſidemus, quæ quidem unum eſt, & Deum unum prædicat, colit, ac unam fidem firmiter, & ſincere confitetur, juxta illud Prophetæ vaticinium, Qui habitare facit unius moris) uniformitatem, quantum cum Deo poſſumus, poſthabitam reducere, & retentam conſervare, quique populo verbum Dei prædicant, tales eſſe cupientes, ut eorum prædicatione, Eccleſia nullum ſcandalum patiatur, & ſi qui corrigibiles ſunt, ab his, quæ proximis noſtriſque temporibus præſumpſerunt, cum nonnullos eorum, præter illa quæ diximus, in prædicationibus non viam amplius Domini in virtute docentes, non Evangelium, ut deberent, explanantes, ſed conficta miracula, & nova, ac falſa vaticinia, aliaque levia, & ab anilibus fabulis parum diſtantia, magnumque ſcandalum parientia, nulla devotionis, & auctoritatis, ejuſque improbantis, ac maneat, ſacro approbante Concilio, ſtatuimus, & ordinamus, ut nullus tam Clericus ſæcularis, quam cujuſcumque etiam Mendicantium Ordinis Regularis, aut quivis alius, ad quem facultas prædicandi, tam de jure, quam de conſuetudine, vel privilegio, aut alias pertinet, ad hujuſmodi officium exercendum admittatur, niſi prius per Superiorem ſuum reſpective diligenter examinatus, (in qua re conſcientiam ipſius Superioris oneramus) ac morum honeſtate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplaritate ad illud aptus, & idoneus reperiatur, & hic, quocumque poſtea prædicaturus acceſſerit, de hujuſmodi examine, & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris, approbatoriſque Epiſcopis, & aliis locorum Ordinariis fidem legitime faciat.

Admiſſoſque Evangelium juxta ſenſum DD. approbatorum prædicari teneri. *Ad hæc vide notata in rubrica.*

§.4. Mandantes omnibus qui hoc onus ſubſtinent, quique in futurum ſubſtinebunt, ut Evangelicam veritatem, & ſanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia, vel uſus diuturnus approbavit, legendoſque hactenus recepit, & in poſterum recipiet, prædicent, & explanent: nec quidquam ejus proprio ſenſui contrarium aut diſſonum adiiciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſius ſacræ Scripturæ verbis, & prælatorum Doctorum interpretationem, rite & ſane intellectis, non diſcordant.

Futura prædicere &c. non debens.

§.5. Tempus quoque præfixum futurorum malorum, vel Antichriſti adventum, aut certum diem judicii prædicare, vel aſſerere nequaquam præſumant; cum veritas dicat: Non eſſe veſtrum noſſe tempora, vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate, ipſoſque qui hactenus ſimilia aſſerere auſi ſint, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam recte prædicantium auctoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet; inhibentes omnibus, & ſingulis Clericis ſæcularibus, vel regularibus præfatis, ceteriſque cujuſcumque ſtatus, gradus, & Ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cetero in ſermonibus ſuis publicis, alia quæque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa a Spiritu Sancto vel divina revelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inanes divinationes aſſeverando, aut alio quocumque modo tractanda aſſumant, ſed ex divinæ vocis præcepto Evangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione, & enucleent, & pacem ac dile-

Digitized by Google

V. de privilegiis obſervent.

Clementis Papæ V. quæ incipit *Religioſi*, quam tenore præſentium innovamus, & approbamus, inviolabiliter obſervari debere decernimus, ut hac ratione ad utilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & ejuſdem gratiam, & gloriam conſequi mereantur.

Inſpirationes divinæ antequam prædicentur, Sedi Apoſt. aut loci Ordinario examini reſerventur.

§.7. Ceterum, ſi quibuſdam eorum Dominus futura quædam in Dei Eccleſia inſpiratione quapiam revelaverit, ut per Amos Prophetam ipſe promittit, & Paulus Apoſtolus Prædicatorum Princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophezias nolite ſpernere, hos aliorum fabuloſorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minime volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui fervor contradictione ſopitur, & tunc Spiritui Sancto injuria certe fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo quod non de facili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſint probandi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo proveniant, volumus, ut lege ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequam publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſtolicæ Sedis examini reſervatæ intelligantur; Quod ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut urgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodem ordine ſervato, Ordinario loci notificentur, ut ille adhibitis ſecum tribus, aut quatuor doctis & gravibus viris, huiuſmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id expedire videbunt, (ſuper quo eorum conſcientias oneramus) licentiam concedere poſſint.

Contravenientium pœnæ.

§.8. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, ultra pœnas contra tales a jure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, a qua non niſi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolvi poſſint, eos incurrere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare ſimilia minime audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuo decernimus.

Contrariorũ derogatio.

§.9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis, & indultis, & literis Apoſtolicis, Ordinibus, & perſonis præfatis, etiam in Mari Magno comprehenſis, ac etiam a nobis forſan approbatis, innovatis, vel etiam de novo conceſſis, quæ quoad hoc, nolumus eis in aliquo ſuffragari.

Nulli ergo &c.

D. P. An.4. die 19. Dec.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in

LEO PAPA X.

Perpetuus in Eccleſia mos, ut ad Beneficia promoti Juramentum præſtant fidelitatis.

§.1. INter alia laudabilia, & neceſſaria Sedis Apoſtolicæ decreta a Summis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris edita, & omni tempore obſervata, illud videtur præcipuum, quod ad Eccleſias Patriarchales, Metropolitanas, Cathedrales, & Abbatiales dignitates promoti vinculo juramenti aſtringantur, ut Pontifici pro tempore exiſtenti, & ſucceſſoribus ſuis canonice intrantibus fideles eſſe, & alia obſervare teneantur, quæ in forma ejuſmodi juramenti continentur.

Pœnæ contra illud præſtare negligentes.

§.2. Nuper ad notitiam noſtram pervenit, aliquos, qui, ut præmittitur, vinculum ipſius juramenti, quod indiſſolubile eſt, declinaſſe, in decretorum prædictorum contemptum; cupientes autem tali abſurditati opportune providere, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, hac præſenti noſtra in perpetuum valitura conſtitutione ordinamus, atque decernimus, quod quicumque ad aliquam ex dictis dignitatibus in titulum, commendam, adminiſtrationem, unionem temporalem, & coadiutoriam cum ſucceſſione, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, etiam ad Eccleſiam titularem in partibus infidelium conſtitutam promotus fuerit, & ipſe præſens in Romana Curia extiterit, teneatur, & debeat ſub mille ducatorum pro medietate Cameræ Apoſtolicæ, & una quarta parte dilectis Filiis Clericis Cæremoniarum Magiſtris, altera vero quarta parte diſpoſitioni Præſidentis ipſius Cameræ applicandorum, necnon excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, in manibus dilecti Filii Noſtri Prioris Diaconorum S. R. E. Cardinalium pro tempore exiſtentium, infra menſem a die promotionis computandum, vocato uno ex dictis Cæremoniarum Magiſtris, juxta conſuetudinem hactenus ſervatam in forma ſolita juramentum antedictum præſtare, & ultra ſi facere neglexerint, omnibus fructibus Eccleſiæ, ſeu Abbatiæ, ad quam promotus fuerit, careat, donec juramentum ipſum præſtiterit, & pœnam incurſam cum effectu perſolverit.

Ab eo præſtando non excuſat Literas Apoſtolicas proviſionis non fuiſſe expeditas.

§.3. A quibus juramento, & pœnę ſolutione minime ſe excuſare valeat, quod literas promotionis ſuę non expediverit, ſeu ad illas expediendas aliquam forſan a nobis, vel ſucceſſoribus noſtris dilationem obtinuerit, qua dilatione gaudere minime poſſit, niſi obligatio in Camera prędicta bancharii idonei de Bullas expediendo, &

jura

Digitized by Google

ctat.

Executores hujus Constitutionis designati.

§.5. Volumus autem quod hoc præſens decretum noſtrum, tam promovendos, quam etiam promotos compræhendat, ita ut ipſi promoti teneantur infra menſem a die requiſitionis jurare, quod juramentum recipi non debeat, niſi conſtito de obligatione Bancharii prædicti, aut de alia in eadem Camera facta, pro quorum omnium, & ſingulorum præmiſſorum efficaci executione Venerabili Fratri noſtro Raphaeli Epiſcopo Oſtien. ac pro tempore exiſtenti Camerario, nec non dilectis Filiis Præſidentibus Cameræ prænominatis præſentium tenore committimus, & mandamus, ne habita fide promotionis alicujus ad aliquam ex dignitatibus ante dictis, ex neglectu præſtationis prædicti juramenti, poſtquam ad id monitus fuerit, contra eum ad declarationem pœnarum prædictarum, veluti contra debitores ipſius Cameræ, in coobligatos procedant, in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Subſcriptio Papæ.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. J.

XXIV.

Moderatio, & declaratio Indultorum, quibuſcumque Mendicantium, & aliorum Religioſorum Ordinibus, & eorum Tertiariis conceſſorum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Cauſæ hujus Conſtitut.

DUm intra mentis arcana revolvimus, & diligenti conſideratione penſamus operoſa ſollicitudinis ſtudia, continuoſque labores, pro divini nominis gloria, exaltatione Catholicæ fidei, Eccleſiæ unitate ſervanda, & inſtitutione ac ſalute fidelium animarum per Coepiſcopos, eorumque Superiores, in diverſis partibus ad regimen ſuarum Eccleſiarum a Sede Apoſtolica conſtitutos, necnon per Fratres diverſorum Ordinum præſertim Mendicantium indefeſſe, & indeſinenter impenſos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuoſis operibus, & opportune ac laudabiliter geſtis, cordi noſtro provenit ſatisfactio, ut his, quæ ad pacem, & quietem inter eos fuiſſe, fidelium nullus ignoret. Et ſicut ipſi ſæpenumero vigilantiſſima, & ſolerti cura, ſchiſmata in Dei Eccleſia extinguere, & Eccleſiæ unitatem reddere, & ut eidem Eccleſiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores ſubire non dubitarunt, ita quoque par eſt, eos inter ſe noſtris proviſionibus pacis vinculo, ac fraterna caritate, & unitate conjungi, ut eorum concordi doctrina, & mutuis operibus uberiores in Eccleſia Dei fructus proveniant.

Hic itaque Pontifex ex cōcordia horū inter Epiſcopos, & Mendicantes moderatur privilegia in infra dicendis.

§.2. Sane cupientes, ut jura ſpiritualia, quæ ad Dei laudem, & Chriſtifidelium animarum ſalutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Epiſcopis, & eorum Superioribus in ſuis Diœceſibus (cum ipſi in partem ſollicitudinis, ut præfertur, aſſumpti, ac Diœceſes diſtinctæ, & cuilibet eorumdem Epiſcoporum aſſignatæ fuerunt) commiſſum extitit ut per ipſos Epiſcopos exerceantur, & jus illa libere exercendi, quantum fieri poteſt, eis illæſum præſervetur. Et ſi aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorumdem Epiſcoporum læſionem per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa fuerint, conceſſiones hujuſmodi eiſdem Religioſis factas in ſubſequentibus duximus moderandas, ut ipſi Fratres potius ab eiſdem Epiſcopis omni cum caritate foveantur, quam aliquo modo moleſtentur, & inquietentur. Una enim eſt Regularium, Sæcularium, Prælatorum, & ſubditorum exemptorum, & non exemptorum univerſalis Eccleſia, extra quam nullus omnino ſalvatur, eorumque omnium unus Dominus, una fides. Et propterea decet eos, qui ejuſdem ſunt corporis, unius etiam eſſe voluntatis, & ſicut Fratres nexu invicem caritatis adſtricti ſunt, ſic non convenit alterum in alterius injuriam ſeu jacturam proſilire, dicente Salvatore: Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos.

Epiſcopi eos viſitent, & corrigant, in concernentibus Parochianorum curam & Sacramentorum adminiſtrationem.

§.3. Ad conſervandam igitur inter Epiſcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos, & Fratres hujuſmodi mutuam caritatem, & benevolentiam, divini quoque cultus augmentum, pacemque, & tranquillitatem univerſalis Eccleſiæ ſtatus, quod ita demum fieri poſſe cognoſcimus, ſi unicuique quantum fieri poteſt, ſua juriſdictio conſervetur. Sacro approbante Concilio ſtatuimus, & ordinamus, quod Epiſcopi, & eorum Superiores, & alii Prælati præfati, Parochiales Eccleſias ad

Digitized by Google

ctioni ſubjectos punire.

Quiſque in eorum Eccleſiis celebrare poſſit.

§.4. Ac tam Prælati, quam presbyteri ſeculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Miſſas in Eccleſiis domorum eorumdem, devotionis cauſa, celebrare volentes, celebrare poſſint, ipſique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeant.

Ad Proceſſiones ire cogantur. Vide Concil. Trid. Seſs. 25. cap. 13.

§.5. Ac ab eiſdem Prælatis ad proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti, (dummodo eorum loca ſuburbana ultra unum milliare a Civitatibus reſpective non ſint remota) accedere.

Confeſſores ab Ordinariis approbentur. Hoc idem ultra d. Concilium ſtatuit Pius V. in Conſtit. Romani.

§.6. Necnon Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas Confeſſiones ſubditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare (ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur. Poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem hujuſmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talibuſque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis confitentes, conſtitutioni, quę incipit: Omnis utriuſque ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat, ſatisfeciſſe cenſeantur.

Sacramenta miniſtrare poſſint.

§.7. Ipſique Fratres etiam forenſium Confeſſiones audire valeant, laicos tamen, & clericos ſæculares a ſententiis ab homine latis nullatenus abſolvere poſſint. Euchariſtię vero, & Extremæ unctionis, aliaque Eccleſiaſtica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium Confeſſiones audierint, docentibus proprium Sacerdotem ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta, vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur. Eorumdem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta hujuſmodi nullatenus miniſtrare valeant, niſi illorum durante obſequio.

Pacta inita inter Epiſcopos & Mendicantes ſerventur.

§.8. Pacta autem, & conventiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant: niſi per ſubſequutum Capitulum proximum generale, vel provinciale, refutata ac per eos refutatio hujuſmodi intimata debito tempore fuerit.

Mendicantes quando mortuos levare poſſunt.

§.9. Parochias autem cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Eccleſias domorum, & locorum eorumdem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac non tica, & ſufficientia examinari, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios libere admitti, ac nullatenus in eorum Eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quam a Diœceſano Epiſcopo, vel ejus Vicario, ſuper hoc cum debita reverentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo a Diœceſi abſente, ad dictos Ordines promoveri debeant.

Et Eccleſiarum conſecrationes.

§.12. Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel Altaris, aut Cœmeterii benedictionem petere, ſeu in Eccleſiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi ubi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reverentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſaverit.

Sponſos non benedicant.

§.13. Et abſque Curatorum conſenſu, ſponſum, & ſponſam benedicere nequeant.

Campanam die Sabbati Sancti poſt Cathedralē pulſent.

§.14. Et ut debitus honor Matrici Eccleſiæ reddatur, tam ipſi Fratres, quam alii clerici ſæculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris hebdomadæ, antequam campanam Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſaverit, campanam, in Eccleſiis ſuis pulſare minime poſſint, contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrant.

Cenſuras Ordinariorum ſervent & publicent.

§.15. Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Eccleſia Civitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis Caſtrorum, & Oppidorum reſpective ſolemniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerint, in Eccleſiis domorum ſuarum publicare, ac ſervare.

Decimarum ſolutionem ſuadeant.

§.16. Et ut animarum utriuſque ſexus Chriſtifidelium ſaluti uberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cujuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſolvendum decimas, ſive aliam bonorum, ſeu fructuum quotam, in locis, in quibus decimę ipſæ, aut ſimilia ſolvi conſueverunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſque etiam illos ſolvere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publice prædicare, & perſuadere teneantur.

Conſervatores habeant.

§.17. Conſervatores autem eiſdem Fratribus pro tempore a Sede Apſtolica deputandi, doctrina, & probitate præſtantes, & in Eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas dietas a loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit:

Digitized by Google

…tes uti laici reputentur.

nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, ſepulturam ubi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantum Euchariſtiam, necnon Extremam Unctionem, cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) a proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ Laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro ſæculari coram Judicibus ſæcularibus conveniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis, ad divina audienda, in Eccleſiis ſuorum Ordinum tempore interdicti nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foveant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel favorem quoquomodo præſtiterint.

Secus ſi clauſtraliter vivunt, &c.

§.20. Collegialiter autem viventes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac Mulieres Virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes privilegiis, quibus Fratres Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debeant. Omnia, etiam, & ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam ſervari debere volumus, atque decernimus: Salvis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tam Epiſcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioſorum prædictorum juribus, quibus per præmiſſa in aliquo præjudicare, ſeu quicquam innovare non intendimus.

Derogatio contrariorum

§.21. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; ac ſtatutis & conſuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum, eiſdem Ordinibus conceſſis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiam ſi ad illorum derogationem, de eis, eorumq. totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alias expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, illorumque tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes) ſpecialiter & expreſſe derogamus; ceteriſque contrariis quibuſcumque. Decernentes &c.

eorumque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorumque jura omni cum caritate cuſtodiant, atque defendant, ut tam Epiſcopi, quam Fratres præfati, (quorum opere veluti lucernæ ardentes ſupra menſam poſitæ, omnibus Chriſtifidelibus lumen præbere debent) ad Dei laudem, Fidei Catholicæ exaltationem, populorumque ſalutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde a largiſſimo bonorum retributore Domino, perennis vitæ præmium conſequi mereantur.

Nulli ergo &c.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, xiv. Kalen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno IV.

Dat. P. An. 4. die 19. Dec.

Sequitur declaratio d. Bullæ quoad Tertiarios.

LEO PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

Relatio dictæ Bullæ.

NUper in Sacro Lateranenſi Concilio in reformationem privilegiorum Religioſis conceſſorum, inter alia ſtatuimus, quod Fratres, & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pinzocharæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, ſepulturam ubi voluerint, eligere valeant, ſed die Paſchatis tantum Euchariſtiæ, ac extremam Unctionem, cæteraque Eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) a proprio Sacerdote recipere, & ad onera, quæ Laicis incumbunt, perferenda teneantur. Et ne cenſura vileſcat Eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda nullatenus admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel ipſam cauſam nutriant, aut foveant, aut dantibus auxilium, conſilium, vel favorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter vero viventes, ſeu in clauſtralibus habitantes, ac Mulieres Virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes, privilegiis, quibus Fratres Ordinis cujus Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debeant,

 prout

Digitized by Google

motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, harum ſerie decernimus, & declaramus, quod in præmiſſis, de voto ſolemni Religionis minime intelligi debeat, ita ut Mulieres Virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter viventes, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes, privilegiis, & immunitatibus prædictis, in omnibus, & per omnia, frui, & gaudere debeant.

Derogatio contrariorum. §. 3. Non obſtantibus illis, quæ in dicta Conſtitutione noſtra voluimus non obſtare; ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 5. die 1. Martii. Datum Romæ ſub Annulo Piſcatoris, die prima Martii 1518. Pontificatus noſtri Anno V.

XXV.

Ex Regeſt. in Archiv. Vat.

Carolus Rex Hiſpaniarum, ejuſque Conjux Catholicorum Titulo decorantur.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. PAcificus, & æternus Rex, qui cuncta regit, ſimul & terrena mirabili providentia compoſuit, ac Reges, & Principes ſuper populum ſuum diſpoſuit, eiſdem Regibus, & Principibus honorem, & reverentiam per ipſum populum exhiberi præcepit, convenit etiam nos, qui ejuſdem æterni Regis vices licet immeriti gerimus in terris, eoſdem Reges, & Principes præſertim illos, quoad progenitorum glorioſa memoria manet in ſæculo, dignioribus titulis, & honoribus, quantum nobis ab eodem æterno Rege conceditur, decorare, ut in regimine populorum eis commiſſorum eorum humeri efficiantur fortiores.

Catholici Titulus Hiſpaniarum Regibus ab Alexandro VI. conceſſus. §. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Alexander Papa VI. Prædeceſſor noſter ad præclara virtutes, & merita cl. me: Ferdinandi Regis, & Eliſabeth Reginæ Hiſpaniarum, ad immenſos quoque labores, quos in expugnatione Regni Granatæ adverſus perfidos Saracenos Fidei Catholicæ inimicos pugnando pertulerat, ac quoad provida ordinatione eorum Regis, & Reginæ Judæi, quorum converſatio, & in eorumdem Regis, & Reginæ regnis, & dominiis habitatione ... na aſſiſtente, Cariſſimus in Chriſto Filius noſter Carolus Hiſpaniarum Rex, qui ut accepimus in decimo octavo ſuæ ætatis anno conſtitutus exiſtit, ſuccedentibus annis, ne dum virtutes eorundem Ferdinandi Regis, & Eliſabeth Reginæ imitabitur, ſed divina favente clementia in virtutum earundem exercitio per amplius proficiet, ac volentes propterea dictum Carolum Regem, & ejus legitimam Conjugem pro tempore exiſtentem tituto Catholicorum Regum decorare, Motu proprio, & ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine dicto Carolo Regi, & ejus legitimæ Conjugi pro tempore exiſtenti, nomen, & titulum Regum Catholicorum in Dei nomine aſſignamus, eiſque, & eorum cuilibet, quod de cetero Carolus Rex, & ejus Conjux Regina præfati, cum eorum nominibus propriis, vel ſine illis Rex, & Regina Catholici denominari, & intitulari poſſint, ſeu quod dum, & quoties verbo, vel ſcriptis de Rege Catholico, aut Regina Catholica ſimpliciter nomine proprio non adjecto mentio facta fuerit, ſolum, & dumtaxat dictus Carolus Rex, & ejus Conjux Regina præfati, & nullus alius Rex, ſive Princeps Sæculi intelligi debeat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus. (margin: ...ne Carolus Rex, ejuſque Conjux decorantur.)

Obſtantibus derogat. §. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dictus Alexander Prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 1. Aprilis 1517. An. V. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Kalendis Aprilis Pontificatus noſtri Anno V.

XXVI.

De electione Prælatorum Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia, eorumque a Fratribus Conventualibus ſejunctione.

Ordinis hujus Inſtitutionem, aliaque ad eundem ſpectantia videre eſt in Conſtitutionibus Prædeceſſorum Pontificum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Commendatio Ordinis S. Franciſci. ITE & vos in vineam meam, ait homo ille paterfamilias, qui plantaverat vineam, Mundi Salvator atque Redemptor Do-

Digitized by Google

per viros Apoſtolicos tamquam per palmites extenſos, a mare uſque ad mare, & a flumine uſque ad terminos orbis terrarum vino ſapientiæ & ſcientiæ irrigavit montes, & implevit terram. Hæc eſt Religio ſancta & immaculata, in qua per ſpeculum ſine macula Redemptoris contemplatur præſentia, vitæ Chriſti, & Apoſtolorum inſpicitur forma, per quam primorum Eccleſiæ fundatorum ante oculos Chriſtianæ plebis reducitur norma; quæ demum nihil niſi divinum, angelicum, omni perfectione refertum, Chriſtoque nil niſi conforme, ut non immerito ſua dicatur, repræſentat. Ad hanc vineam excolendam primo mane oriente jam Sole, miſit ipſe Paterfamilias Angelum illum aſcendentem ab ortu Solis habentem ſignum Dei vivi, Beatum Franciſcum, qui comitantibus miræ ſanctitatis viris, prima vitis hujus duceret fundamenta; iis ſucceſſerunt viri Religioſi, qui duce Beato Bonaventura muros vineæ jam utrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis ſanctæ virtute, & adjutorio reparaverunt. Poſt hos veluti hora ſexta prodierunt ſpiritu ferventes Fratres nonnulli, qui a ſacro Viennenſi Concilio tamquam a Deo miſſi & confortati, enervatam pene diſciplinæ cenſuram, ad ſua principia revocaverunt. Hora vero nona moriente Domino, ſurgentibus in dies malis, & ſcandaloſis hujus vineæ agricolis, ſuſcitavit Dominus ſpiritum adoleſcentiæ, paucorum videlicet Fratrum, qui ſignifero nominis Jeſu Beato Bernardino ductore, & præſide, Sacri Concilii Conſtantien. freti præſidiis, languentem immo pene mortuum per Orbem univerſum Ordinem vivificarunt. Noviſſime vero diebus iſtis, quaſi hora ultima apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Iſrael ſucciderunt lucos, & demoliti ſunt delubra, ac ubi abundabat peccatum, adjuvante Domino curaverunt per introductam reformationis normam, ut ſuperabundaret & gratia. Sed veluti inter Parabolicos, & Evangelicos illos viticolas, quia noviſſimi æquabantur prioribus, murmur ſurrexit non parvum, ſic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus, & Populis, graves lites & jurgia, ac diſſenſiones, occaſione ſuperioritatum, & præfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis profeſſores per totum mundum, magis ac magis augeri dietim accepimus.

§.1. Quare nos cujus animus ab ætate

Christo filiorum noſtrorum Maximiliani in imperatorem electi, & Franciſci Chriſtianiſſimi Francorum, ac Caroli Catholici Hiſpaniarum, Henrici Octavi Angliæ, ac Emanuelis Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludovici Ungariæ & Bohemiæ, ac Sigiſmundi Poloniæ, necnon Chriſtiani Daciæ Regum Illuſtrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum, piis provocamur ſupplicationibus, & precibus, quibus pro pacandis hujuſmodi diviſionibus in Ordine Divi Franciſci exortis, non ceſſant uſque hodie apud nos poſtulare. *Principes inſtiterunt apud Pont.*

§.3. Deputatis igitur a nobis in ſecreto noſtro Conciſtorio aliquibus ex Venerabilibus Fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, cauſas, & ſeminaria hujuſmodi jurgiorum, & diviſionem diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro ſedandis præfatis litibus pertractare commiſimus, & injunximus; qui longo maturæ diſcuſſionis examine, diligentiſſime, ac fideliſſime juſſa complentes, relatione per ipſos nobis facta, necnon penſatis per nos acutius, quæ per ipſos pro hujuſmodi concordia tractata, & examinata fuerunt, habita etiam ſuper iis in dicto Conciſtorio noſtro cum eiſdem, ac reliquis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi conſilio, præfato Ordini modo infraſcripto judicamus providendum. *Qui ſic providendum cẽſuit videlicet quod.*

§.4. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diverſitatem, quorumdam perpetuitatem, ceterorum vero Fratrum vitam non reformatam, hujuſmodi litibus, & diviſionibus plurimum cauſæ præbuiſſe, ea propter volumus, & ordinamus, prout in dicta Regula Beati Franciſci, unum Miniſtrum Generalem totius Ordinis de cetero, omnibus & ſingulis Fratribus ejuſdem Ordinis, cum plenaria poteſtate, quæ ex Regula ſibi competit præfici, cui omnes & ſinguli prædicti Fratres, in omnibus, quæ non ſunt contra Deum, animam ſuam, & Regulam firmiter teneantur obedire; qui quidem Miniſter Generalis per ſex annos ad plus Generalatus fungetur officio; infra quem terminum, ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum Provincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum Generalem non eſſe ſufficientem ad ſervitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Miniſtri Generalis data eſt, in nomine Do- *Miniſter generalis unus eligatur totius Ordinis, ejuſque officium ſex annis duret. Scias hoc non ſervari, cum quiſque Ordo ſuum eligat Gen.*

Digitized by Google

teneantur. Et ne caput ſuis membris difforme appareat; Volumus & etiam ordinamus, quod nullus Frater poſſit eligi in Miniſtrum Generalem, niſi vitam ducat reformatam, & pro reformato a Communitate Reformatorum habeatur. In præfata vero electione Miniſtri Generalis nullus penitus vocem habeat niſi reformatus, & pro reformato a Congregatione reformatorum habeatur; quod ſi in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus & inane habeatur.

Ac per vota Miniſtrorum Provincialiũ, & Cuſtodum. *Hæc vota ſecreta eſſe debent, ut jubet Pius V.*

§.6. Quo vero ad electionem futuri Miniſtri Generalis, in proximo feſto Pentecoſtes, in Conventu de Ara Cæli de Urbe, juxta aliam noſtram ordinationem, in literis in forma Brevis contentam celebrandam ſtatuimus, omnes Miniſtros & Cuſtodes reformatos, ac Vicarios, & diſcretos Fratrum de Obſervantia ſeu de familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Miniſtri Generalis, quæ ſecundum prædictam Regulam a Miniſtris, Provincialibus, & Cuſtodibus fieri deberet, & libere ſecundum intentionem ejuſdem Regulæ, & abſque quovis ſcrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales, Vicarios Fratrum de Familia, ſeu Obſervantia, veros Miniſtros eſſe, ipſoſque ad effectum electionis hujuſmodi in Miniſtros ordinamus, & inſtituimus. Diſcretos etiam ipſorum ſimiliter declaramus eſſeCuſtodes: quo vero ad alios Fratres reformatos, volumus quod in Provinciis, in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, nec pro reformatis habiti, ſub quibus ſunt aliqui Conventus reformati, duo Fratres electi a præfatis Conventibus reformatis, ſecundum aliarum literarum noſtrarum tenorem ſub forma Brevis, voces Miniſtrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Provincias pro hac vice dumtaxat ſuppleant. Fratribus vero de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de Sancto Evangelio, ſeu Capucio, pro ſingulis Provinciis, in quibus habent Conventus ultra ſuorum Vicariorum voces duas pro hac ſolum vice concedimus. Quam quidem electionem a præfatis Fratribus de hujuſmodi generali Miniſtro faciendam, canonicam ſecundum Minorum Fratrum Regulam, & formam a Beato Franciſco in Regula traditam eſſe diffinimus, & etiam declaramus.

Alternativeque fiat electio, ſemel de Ultramonta-

§ 7. Et ut in Ordine ipſo, quantum cum Deo fieri poteſt, pax conſervetur, & caritas, per amplius inter Ciſmontanos, & montanis unum Generalem Commiſſarium ab eiſdem Ultramontanis Fratribus eligendum, cui Miniſter Generalis ſuper præfatos Fratres Ultramontanos vices ſuas committat, prout Capitulo Generali expedire videbitur. Ita tamen, quod Commiſſarius præfato Miniſtro Generali commode ſubiiciatur, ut cæteri dicti Ordinis Prælati ſubiiciuntur, ac illi per omnia ſecundum Regulam obedire teneatur.

Qui Miniſter Gen. quolibet triennio Commiſſarium deputet de Ultramontanis, ſi ipſe ſit Ciſmontanus, & e contra. *Quoad electionem Commiſſarii vide Pium V.*

§.8. Dum vero Miniſter Generalis fuerit ex Ultramontanis Fratribus electus, tunc pariter Commiſſarium Generalem Ciſmontanum inſtituere debeat pari modo, quo de Ultramontano Commiſſario ſuperius dictum, & ſtatutum eſt. Qui quidem Generalis Commiſſarius per triennium ſolum Generalis Commiſſionis fungetur officio; quo triennio elapſo, novus Commiſſarius per Miniſtrum Generalem in Capitulo Generali, ut ſupra eligendus, ſecundum quod Ultramontanis de Commiſſario fuerit providendum, inſtitui debeat. Miniſter vero Generalis in partibus, in quibus ſuis ſex annis fuerit, & ad alias partes ſe conferre voluerit, pro eo tempore, quo abſens fuerit, Commiſſarium loco ſui, de conſilio, & aſſenſu Diffinitorum Capituli Generalis hujuſmodi dumtaxat relinquere poſſit. Et in partibus, quibus dictis ſex annis non erit Commiſſarius Generalis, tenebitur Miniſter Generalis primo triennio dictorum ſex annorum celebrare unum Capitulum Generale, ad quod convenient vocales illarum partium, a quibus aſſumptus fuerit; & ſimiliter aliud Capitulum in partibus, a quibus aſſumptus non fuerit, per ſe vel ſuum Commiſſarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut ſuper hoc fiat, quod Generalis Miniſter cum Capitulo Generali judicaverit faciendum.

Vicarii autem de Obſervantia veri Miniſtri cenſeantur.

§.9. Porro quantum ad Miniſtros Provinciales in Provinciis, in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, ſeu pro vere reformatis non habentur, daclaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios Fratrum de Obſervantia, ſeu Familia illarum Provinciarum reſpective, ex nunc, & in perpetuum, veros, & indubitatos earumdem Provinciarum eſſe Miniſtros, illoſque de cetero nomine Miniſtrorum debere appellari; quibus omnes & ſingulos Fratres, necnon domos, & loca eorumdem in dictis Provinciis, ut præfertur, conſiſtentes plenarie ſubmittimus; ac Generali, & aliis

Pro-

expleatur.

mus, & ordinamus præfatos Provinciales Miniſtros ultra triennium in ſuis non poſſe continuari officiis; quo triennio elapſo, pro abſolutis ab officio a cunctis Fratribus habeantur.

Ipſique & Cuſtod.s a Capit. Provinciali deponi poſſint.

§.11. Poterunt tamen infra dictum triennium a ſuis Capitulis Provincialibus, prout ſecundum Regulam, & conſuetudinem celebrabuntur, ſi minus utiles inventi fuerint, ab officiis provincialibus abſolvi; & idem judicium de Cuſtodibus per omnia habeatur.

Et de Obſervantia ſint.

§.12. Nullus vero in Miniſtrum provincialem aut Cuſtodem eligi, aut in ipſorum electione vocem habere poterit, niſi vitam ducat reformatam, & in Communitate Reformatorum illius provinciæ, cui præficiendus eſt, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipſo facto irritum ſit & inane.

Obſervantes qui cenſeantur.

§.13. Præterea quia de reformatis, ac pure, & ſimpliciter regulam Beati Franciſci hujuſmodi Obſervantibus ſæpe ſæpius, in præcedentibus, & ſequentibus mentio habetur, volumus, & declaramus, ſub nomine Reformatorum, ac pure, & ſimpliciter Regulam Beati Franciſci hujuſmodi obſervantium comprehendi omnes, & ſingulos infraſcriptos, videlicet Obſervantes, tam de Familia, quam Reformatos ſub Miniſtris, ac Fratres Amadei, de Coletanis, Clarenis, de ſancto Evangelio, ſeu de caputio, ac Diſcalceatos nuncupatos, aut alios, ſimileſque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipſam Beati Franciſci, pure & ſimpliciter obſervantes; & ex quibus omnibus ſuptadictis, unum corpus inſimul facientes eoſdem ad invicem perpetuo unimus, ita quod de cetero omiſſa diverſitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Franciſci Regularis obſervantiæ, vel ſimul vel disjunctive, nuncupentur, & nuncupari poſſint, & debeant. Omneſque, & ſingulos, ut præfertur, unitos generali Miniſtro prædicto, ac Provincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus, in quorum Provinciis, & Cuſtodiis reſpective morantur, in omnibus, & per omnia ſecundum Regulam ſubiici debere. Conventuales vero ſecundum privilegia viventes, quomodo eiſdem Miniſtris generalibus, & Provincialibus ſubiici, & obedire debeant, per alias noſtras deſuper edendas literas declarabimus.

§.14. Ceterum ut diſſenſionum, ſcandalorum, & partialitatum fomes penitus nis, vel hujus noſtræ ſanctæ inſtitutionis, & unionis Spiritus ſancti gratia compoſitæ, a quocumque imponendo, ſeu alio quovis irriſorio, injurioſo, ſeu improperioſo nomine, aut quod pro improperioſo a patientibus habetur. Necnon omnibus tam clericis, ne Fratres præfatos hujuſmodi, aut eorum fautores præfatis nominibus, irriſorie ſeu malitioſe appellent, ſed omnes fratres ipſius Ordinis Fratres Minores, ut præfertur, ſeu Sancti Franciſci, a ſe ipſis, & omnibus aliis nominentur.

Obſervantes aute a Conventualibus non tranſeant.

§.15. Item ſtatuimus, quod de cetero nullus Frater reformatus poſſit per quemcumque Prælatum Ordinis, etiam Miniſtrum generalem mitti ad morandum ad aliquem Conventum non reformatum aut pro reformato non habitum; excepto quod ſi Capitulis Provincialibus videretur minus malum aliquem fratrem licentiare ad nondum Reformatos, quam ipſum cum Reformatis retinere, tali caſu poſſint Prælati mittere fratrem ſeu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhibentes ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus, & ſingulis Conventualium ſecundum privilegia viventium Prælatis, ac fratribus ne aliquem ex præfatis Reformatis, niſi modo prædicto recipere audeant. Similiter & dictis Reformatis fratribus ſub eadem pœna, ne ab obedientia ſuorum Miniſtrorum ullatenus quam modo prædicto recedant. Et ne ex novarum ſectarum in dicto Ordine forſan introductione facienda Ordinem iterum in rixas devenire oporteat, Volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ firmiter præcipimus, & mandamus, quod de cetero nullæ novæ ſectæ vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, abſque Miniſtri generalis, aut Provincialium Miniſtrorum Reformatorum in ſuis Provinciis reſpective expreſſo aſſenſu. Ita tamen quod dictæ reformationes ipſi Miniſtro generali, & Provincialibus Reformatis per omnia, juxta regulam ſubiiciantur, ut ſupra expreſſum eſt de aliis Reformatis.

Novæ reformationes non inducantur.

§.16. Quapropter omnes domos, loca, & eremitoria, quæ fratres de Obſervantia, ſeu de Familia, ſeu alii Reformati ſub Miniſtris quocumque nomine appellati fuerint, hactenus tenuerunt, & poſſederunt, ipſi Miniſtro generali ac Provincialibus Miniſtris Reformatis, & per nos ſic inſtitutis, & declaratis in ſuis Provinciis reſpective perpetuo ſubiicimus, & incorpo-

Digitized by Google

ſtorio, ſeu etiam ipſo, ſi quomodolibet prætendi poſſit deſuper penden. etiam ſi hujuſmodi loca de obedientia, & de Capitulis fratrum Conventualium dicti Ordinis prius fuiſſent, ad nos advocamus penitus, & extinguimus, ſilentium perpetuum partibus imponen. Sententias quoque, & proceſſus per quoſcumque judices in eis habitos, & latas, ac inde ſecuta quęcumque, etiam ſi lites ipſæ, ratione locorum, fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cujuſcumque alterius rei, occaſione vel cauſa motæ fuiſſent, caſſamus, & annullamus.

Conventuales eos deſuper non moleſtēt.

§. 17. Et nihilominus dictis fratribus Conventualibus, necnon quibuſvis Judicibus, ac aliis quibuſcumque, ne quicquam contra hujuſmodi noſtram declarationem, inſtitutionem, innovationem, unionem, & incorporationem, in judicio vel extra, attentare, procurare, judicare, vel pronunciare, etiam ſi eis per nos commiſſum exiſtat, ſeu in futurum committatur, præſumant ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac privationis beneficiorum, quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in poſterum obtinenda eo ipſo incurrenda, inhibemus, præcipimus, & mandamus.

Præſervatores huius Reformationis in Capit. Generali eligantur.

§. 18. Demum ut ſecundum exigentiam locorum, perſonarum, & morum cuncta, quæ conducere videbuntur pro manutenentia reforma ionis, per totam Chriſtianitatem in dicto Ordine jam divina gratia introductę, juſte, provide, & diſcrete valeant ſtatui, & ordinari, volumus Capitulum generaliſſimum proxime celebrandum teneri per deputatos ex probatioribus, doctoribus, ac magis expertis Fratribus, nonnullos ex diverſis Regionibus aſſumptos, qui omnia, & ſingula quæ pro manutenentia reformationis, & vera Regulę obſervantia, ac hujus noſtræ conſtitutionis debita executione, accommoda judicaverint, in unum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel majorem partem ejuſdem, ac tandem per nos Apoſtolicæ confirmationis patrocinio munienda.

Executorum deputatio.

§. 19 Et nihilominus moderno, & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon univerſis Archiepiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contrariorū derogatio.

§. 20. Non obſtantibus quibuſcumque literis Apoſtolicis, & indultis, etiam ſacri Concilii Conſtantien. dictæ Religionis fratribus, familiis, congregationibus, aut alicui eorum ſive illarum auctoribus, & inſtitutoribus, Conventualibus, ſive Reformatis, aut de Familia Fratribus ſub quibuſvis verborum formis, ſolemnitatibus, & clauſalis, fortioribus, & inſolitis, conceſſis ſeu forſan in futurum concedendis, etiam ſi tales forent, quod de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum mentio eſſet habenda, quibus, quoad præmiſſa, expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 21. Ceterum quia difficile foret has noſtras præſentes literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferre &c.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An. 5. die 29. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, 4. Kalen. Junii, Pontificatus noſtri Anno V.

XXVII.

Juriſdictio Camerarii, & Clericorum R. Cameræ Apoſt. in cauſis, & contractibus Cameralibus, & guberniis locorum eis commiſſorum. Necnon & confirmatio ordinationum per eoſdem Clericos, pro feliciori Cameræ regimine editarum.

De Clericorum juriſdictione dixi ſup. in conſtit. XVI. Alexand. VI. Et ſi *fol. 257. Alias Cameræ ordinationes attende ſup. in Eug. IV. Conſt. XVII.* Inter *fol. 20.*

LEO PAPA X.

Motu proprio, &c.

Eug. IV. & Innoc. VIII. declararunt Camerarium, & Clericos, magnam juriſdictionem habere.

Licet fel. rec. Eugenius IV., & Innocentius VIII. Rom. Pont. Prædeceſſores noſtri provida diſpoſitione declaraverint, totius Chriſtiani Orbis, & Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & omnium civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate ſubjectorum, perſonas quaſlibet, ex quocumque loco etiam exempto oriundas, ad Cameram Apoſtolicam, pro eorum cauſis, & negociis peragendis recurrentes, ſummarię juſtitiæ implementum reportare debere, ac Camera-

Digitized by Google

cumque.

Hic modo Pontifex d. dubiam ſubmovet & decernit eorum juriſdictioné eſſe quaſcumque cauſas ſummarie &c cognoſcendi, & decidendi.

§.2. Nos ne de cetero ſuper præmiſſis, & infraſcriptis dubitari contingat, opportune providere volentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus, & declaramus, Camerarium, Præſidentes, & Clericos præfatos, omnimodam ſuperioritatem, & juriſdictionem, in quaſcumque perſonas, tam publicas quam privatas, quarumcumque Eccleſiarum;& Monaſteriorum, piorum locorum, & fiſcalium, ac Almæ Urbis, aliarumque civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediate, vel immediate ſubjectorum, ipſarumque perſonarum negocia ſemper habuiſſe, & nunc in futurum habere; cum ampla, & irrefragabili poteſtate, & auctoritate, omnes earum cauſas, & querelas, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, audiendi, cognoſcendi, & ſine debito terminandi; necnon jus inter quoſcumque civitatum, terrarum, & locorum hujuſmodi dicendi, ac illis præcipiendi ac mandandi, prout hactenus facere conſueverunt, perinde ac ſi cauſæ piæ, coram nobis ſeu Roman. Pontificibus pro tempore exiſtentibus agitarentur. Præmiſſaque omnia & ſingula eiſdem Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, & Clericis, alias conceſſa, quatenus opus ſit, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex certa noſtra ſcientia, & animi deliberatione, motu ſimili innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Officialibus contravenientibus pœnas infligit.

§.3. Diſtrictius inhibentes quibuſcumque Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, coram quibus cauſas hujuſmodi agitari contigerit, ne contra declarationem, & determinationem hujuſmodi judicare præſumant, adempta eis aliter judicandi, & interpretandi facultate.

Clericis prædictis gubernium quarumdam Terrarũ Sedis Apoſt. approbat, & iterato committit.

§.4. Et cum gubernium terrarum Arnulphorum, & Tulphæ, Civitatis Vetulæ, Maſsæ, Aquaſpartæ, & Sancti Gemini, & aliorum caſtrorum, & terrarum Spoletan. Tudertin. & Narnien. diœceſis, eiſdem Clericis ſpecialiter ſit commiſſum, & terræ, caſtra, & loca hujuſmodi a juriſdictione Spoletan. Tudert. & Narnien. civitatum, & comitatum ſint penitus ſeparata, illa, quatenus opus ſit, etiam de novo ſeparamus, & illarum gubernium eiſdem Clericis confirmamus.

Emolumenta dicti gubernii indicat, & concedit.

§.5. Ac eiſdem concedimus, quod in caſtris, terris, ac locis prædictis juriſdictionem per ſe vel alium, ſeu alios exercere: Ac ſubſidia per homines caſtrorum rum tractas, & alia eorum conſueta emolumenta etiam concedimus.

Juriſdictionẽ ſuper omnibus Dohaneriis, Appaltatoribus &c. eiſdem tribuit.

§.6. Quodque curam, & gubernium, ac auctoritatem, tam in Urbe, quam extra eam, tam circa datia, quam gabellas, Dohanas, & Appaltus, eorumque Officiales Dobanerios, Conductores, & Appaltatores, etiam circa Dohanam Ripæ, mercium, graſciæ, ſalis, aluminum, patrimonii, & zeccham, carceres, ſtratas, tam Urbis, quam ceterarum Civitatum, & locorum, nobis, & eidem Eccleſię ſubjectorum, quam etiam circa ſingulos Theſaurarios, & Depoſitarios in dictis locis conſiſtentes, quam hactenus habere conſueverunt, habere, & exercere. Ac ſeptingenta cantaria aluminum pro reſiduo milleducentorum cantariorum ſimilium, quæ per Appaltatorem pro decimis, vel alias fabricari debent, ſingulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa libere exigere, vendere, & pretium inde provenicns, inter ſe dividere, libere, & licite valeant, concedimus.

Facultatem ſingulis annis Terras, Arces, & Officia Sedis Apoſt. viſitandi &c. confirmat.

§.7. Cum facultate viſitandi quolibet anno, terras Eccleſiæ, illarumque arces, & officia, necnon reformandi, corrigendi, & emendandi, ea quæ reformatione indigerent juxta alias, tam per recol. mem. Urbanum, Martinum, Innocentium, Julium; & alios Rom. Pont. Prædeceſſores noſtros, quam per Camerarios, qui pro tempore fuerunt conceſſa; quas conceſſiones, & in eis contenta quæcumque, tenore præſentium, confirmamus, & approbamus. Non obſtantibus &c.

Solam Bullæ ſignaturam ſufficere decernit.

§ 8. Volentes quod deſuper literæ in forma gratioſa ad perpetuam rei memoriam expediri poſſint, etiam ſub plumbo, vel per Breve. Et etiam quod ſola ſignatura ſufficiat, & quod, tam in judicio, quam extra illud plenam fidem faciat.

Dat. P. An. 5. 12. Junii.

Dat. Romæ die duodecima Junii milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Pontificatus noſtri Anno V.

Sequitur alia Conſtitutio confirmatoria præcedentis, & aliarum hic relative inſertarum; Ordinationumque a Clericis Cameræ pro ejus gubernio feliciori editarum.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Sicut prudens paterfamilias cuncta, quæ in ejus domo ſunt, ad illius honorem, & glo-

Digitized by Google

genter, accurate, & decenter exerceantur, & ad eamdem Curiam pro negociis tractandis pro tempore accedentes, votiva expeditione lætentur; necnon ea, quæ propterea provide facta, & ordinata comperimus, ut executioni demandentur, & firmius perpetuo illibata obſerventur, noſtræ approbationis munimine roborare, & de novo ſtatuere, & ordinare debemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Eug. IV. quaſdam Cam. Ap. ordinationes a Clericis firmatas approbavit.

§. 1. Sane cum accepimus nuper, poſtquam fel. rec. Eugenius Papa IV. Prædeceſſor noſter, attendens ad præfatam Cameram, Ecclesiarum, & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Urbium, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & Locorum dictæ Romanæ Eccleſiæ, immediate, vel mediate ſubjectorum ſpiritualia, & temporalia negocia peragenda devenire, nonnulla ſtatuta, ordinationes, & capitula, per tunc Præſidentes dictæ Cameræ edita per ſuas literas, ex certa ſcientia confirmaverat, dilecti filii moderni Præſidentes ejuſdem Cameræ, circa illius, ac Officialium ejuſdem ſtatum feliciter conſervandum, & proſpere dirigendum intenti, cupientes quantum cum Deo poſſunt, quæ in dicta Camera gerunt, juſte, & laudabiliter ad Omnipotentis Dei laudem, & Status Romanæ Eccleſiæ conſervationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet ſublevamen fieri, matura ſuper hoc inter eos deliberatione præhabita, ſtatutis, & ordinationibus prædictis, ac mandatis, tam per piæ mem. Innocentium Papam Octavum, & Julium Secundum etiam Prædeceſſores noſtros, quam per nos in forma motus proprii conceſſis, inhærendo, nonnullas Conſtitutiones, & Ordinationes inter cetera, ea quæ tam per Clericos, quam alios Officiales ipſius Cameræ pro tempore exiſtentes, fieri, & exerceri debeant, concernentes, & diſponentes, ac alias rationabiles, & honeſtas unanimiter fecerunt, & ediderunt, prout in literis Eugenii, ac mandatis Innocentii prædeceſſorum, & noſtris, necnon Conſtitutionibus, & Ordinationibus hujuſmodi, quorum omnium tenores de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, plenius continetur.

Hic modo Pontifex illa omnia approbat una cum Bullis hic infra mox inſerendis, & omnia privilegia

§. 2. Nos cupientes, ut Literæ, Mandata, Conſtitutiones, & Ordinationes ipſæ inconcuſſæ perſiſtant, & Clerici, & alii Officiales præfati, eorum officia, cum decentia, & tranquillitate exercere valeant, motu proprio non ad ipſorum Clericorum, manos Pontifices Prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos, quomodolibet conceſſa, & confirmata; quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illiſque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, juris, & facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Iteratoque omnia ſtatuit.

§. 3. Et nihilominus pro potiori cautela, omnia & ſingula per ipſos modernos Clericos, ſtatuta & ordinata, ac eiſdem Camerario, Clericis, & eorum Collegio conceſſa, & indulta, ut præfertur, auctoritate, & tenore prædictis, de novo ſtatuimus, & ordinamus, concedimus, & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari volumus, & mandamus. Non obſtantibus &c. Tenores vero literarum, & mandatorum Innocentii, & Julii Prædeceſſorum, & noſtrorum, necnon conſtitutionum, & ordinationum prædictarum ſequuntur & ſunt tales, videlicet.

§. 4. Innocentius Papa VIII. &c. Cum ſicut. *Omittitur quia ipſa Bulla eſt ſupra fol. 203.*

§. 5. Julius Papa II. &c. *Omittitur Bulla, qui habes eam ſup. fol. 271.* Ex injuncto.

§. 6. Leo Papa X. Licet felicis &c. *Ipſa Bulla ſunt quæ præcedunt.*

Ultra quæ Pontificia Conſtitutiones, Clerici alia condiderunt ſtatuta, quæ confirmat hic Pontifex.

§. 7. Et quia, ut ſcriptum eſt, propter temporum varietatem, novas etiam licet edere ſanctiones, dilecti filii moderni ejuſdem Cameræ Clerici, cupientes, quantum cum Deo poſſunt, quæ in Camera ipſa geruntur, juſte, integre, & laudabiliter fieri, Chriſti Salvatoris noſtri, qui eſt Sapientia Patris, & Sol juſtitiæ, numine invocato, ut quæ inferius conſtituerentur, ad ejus laudem, & S. R. E. ſtatum, & omnium quorum quomodolibet intererit, juſtum ſublevamen proſpiciant, infraſcriptas conſtitutiones in ipſa Camera perpetuo valituras unanimiter ediderunt.

Nulli ergo &c.

D. P. An. ſ. 3. Januarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoctavo, tertio Non. Januarii, Pontificatus noſtri Anno V.

Se-

Digitized by Google

uentur.

CAP. II.

Acceſſu exinde ad Tribunal Cameræ.

Poſt cujus quidem miſſæ finem, duobus primis ſimul, ſucceſſive cæteris ſervando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientię cum gravitate aſcendant.

CAP. III.

Audientia, & habitu.

Ubi propoſita per recurrentes ad eos benigne audiant, notentque in eorum libro diligenter; & diebus, quibus fuerint ſacra Conſiſtoria, tam in Miſſa, quam ſupra in eorum publica, & ſecreta audientia, cappis Pontificalibus induantur, præterquam tempore vacationum. Et quando Conciſtorium non fuerit, ſatis ſit eorum honeſtis palliis uti. In audientia autem ſecreta, ea honeſtas, & ea gravitas ſervetur, quæ loco, & perſonis conveniat, ut qui adminiſtrandæ juſtitiæ, ac regimini præpoſiti ſunt, aliis præeſſe merito cenſeantur.

CAP. IV.

Expeditione negociorum intus Cameram.

Intus vero, cum Clerici ad utilitatem Cameræ Apoſtolicæ ſint inſtituti, ante omnia Bullæ, ex quibus jura Papæ, Cameræ, & Collegii ſolvenda ſunt, una cum Clericis ipſius Collegii expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ Bullæ, & negocia ipſius Cameræ proponantur; & cum ipſius Cameræ utilitate, abſque tamen juris tertii præjudicio, determinentur; & ibi omnia hujuſmodi collegialiter tractentur, neque extra Bullæ per alium menſarium liberentur. Alia vero ad ipſam Cameram pertinentia in ejus præſertim præjudicium, per aliquem ex Clericis expediri non poſſint, niſi ad executionem manifeſtæ ejus utilitatis: & in contrarium geſta viribus non ſubſiſtant.

CAP. V.

Ordine in propoſitionibus cauſarum

Et cum dicitur, ubi non eſt ordo, confuſio omnia ſubruit, ideo negocia tam Cameræ, quam privatarum perſonarum per illum proponantur, cui illorum jura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, ſed omnes ſilentio utantur, ut propoſitio bene intelligatur; & quia Cameralis conſenſus ex Collegio perſonarum literatarum deducitur, quilibet tam in proponendo cauſas pendentes in Camera, aut materias Camerales, quam reſpondendo, & argumen- poteſt, dummodo juſtitiam faciat, in omnibus cauſis in Camera cognoſcen. ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta procedatur, & abſque regiſtrorum confectione, ſi qualitas cauſæ id non exigat. Cum autem regiſtrum fieri neceſſe fuerit, ad obviandum querelis, quæ hactenus factæ fuerunt, conficiatur eo modo quo per conſtitutionem fel. record. Joannis Papæ XXII., quæ ſingulis annis dum Rota aperitur, legi, & publicari conſuevit, tam in numero verſuum, & dictorum, quam literatura, & curtis, ordinatum eſt. A pauperibus autem nihil contra eorum poſſibilitatem exigatur.

CAP. VII.

Propinarum taxa.

Et quia ex juſtitiæ adminiſtratione a Deo juſto Judice, qui juſtis copioſam mercedem præparat in Cœlis, præmia expectanda ſunt, in cauſis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in cauſis divitum niſi ſint commiſſariæ, in quibus cum regiſtra, & dicta teſtium non poſſunt ſine magno labore videri, æquum eſt, ut tunc propina moderata, ideſt in exculentis, & poculentis dumtaxat conſiſtens accipi poſſit, ut omnis infamiæ, & avaritiæ nota penitus evitetur.

CAP. VIII.

Participationibus aſſictuſſi prohibitis.

Cumque Præfecti Fiſci Apoſtolici, non ſolum ab omni fraude, labe, & ex lucro illicito abſtinere, ſed etiam omni ſuſpicione carere debeant, ut ex eis Camera nullam prorſus jacturam ſeu damnum patiatur; nullus Clericus ſeu notarius ſub duorum millium ducatorum eidem Cameræ applicandorum pœna eo ipſo incurrenda, contrahat aliquam ſocietatem, publicam vel occultam in conducta alicujus gabellæ, Dohanæ ſeu Theſaurariæ ad Cameram Apoſtolicam pertinentis; qui vero de hoc convictus fuerit, ultra dictam pœnam, biennio privetur emolumentis Clericatus, & notariatus; quæ pro tribus illorum partibus accreſcant aliis Clericis, & notariis, reliqua vero illorum quarta revelanti detur.

CAP. IX.

Forma in his obſervanda.

Et quia Clerici omni ſtudio, & induſtria tenentur, cum juſtitia tamen, & honeſtate, intendere, & conſulere quantum poſſunt, commodo, & utilitati Cameræ, in

Digitized by Google

ctorem promiſſa facile aſſequi poſſit.

CAP. X.

Computorum viſione & examinatione.

Et quia perſæpe contingit, quod Theſaurarii, Dohanerii, & alii tractantes proventus, & res Camerę Apoſtolicæ, computa, & rationem eorum adminiſtrationis reddere deſugiunt, tales Theſaurarii, Dohanerii, & alii rerum Camerę Miniſtri ad talem effectum debitis temporibus ad reddendum rationem præmiſſam adſtringantur; quorum computis in Camera ex ſe illa per eos, quibus per præfatam Cameram commiſſa fuerint, diligenter, & fideliter examinentur, vocato, quando opus eſt, Computiſta præfatæ Cameræ; qui ad talem Clericum Commiſſarium quotiens opus fuerit, ſub pœna amiſſionis ſalarii ſex menſium venire teneatur, & officium ſuum diligenter impendere. Poſt vero ipſorum computorum opportunum examen, idem Commiſſarius, in Camera ceteris Collegis ſuis, illa fideliter, & diligenter referat, ut ſine aliquo affectu Cameræ utilitati, cum juſtitia tamen, conſuli poſſit.

CAP. XI.

Theſaurarii juramento de ſolvendis ſalariis in pecunia numerata.

Et quoniam Theſaurarii Cameræ Apoſtolicæ, ut ſæpe querelæ audiuntur, Caſtellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S. R. Eccleſiæ aut ſero ſatisfaciunt, aut illis eorum ſtipendia, & ſalaria, non in pecunia numerata ſolvunt, ſed in pannis, & aliis rebus, quas pro majori pretio quam valeant, eis computant, propter quod ipſi Caſtellani, & officiales, non levi damno afficiuntur, & dicta Camera etiam ex hoc jacturam gravem patitur, cum prædicti officiales ex diminutione eorum ſtipendiorum, & ſalariorum, opportune deſervire non poſſint; propterea moneantur Theſaurarii, etiam ſub juramento in principio ſuorum officiorum, quod eiſdem Caſtellanis, & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum ſpecie ſatisfaciant.

CAP. XII.

Theſaurarii munere in corrigẽdis Caſtellanis Arcium.

Quia vero Caſtellani Arcium S. R. E. numerum ſtipendiorum eis deſignatum, aliquando non retinent, & pro eorum ſatisfactione, Camera graviſſimas ſubit impenſas, ad evitandum periculum occupationis alicujus Arcis, ex defectu ſtipendiatorum, & neceſſariarum munitionum, Camera ipſa Apoſtolica moneat Theſaurarios, qui ipſis Caſtellanis ſtipendia perſol-

ficialis Terrarum Eccleſiæ ignavia ſua, vel malignitate, delicta relinquat impunita, unde, & mala exempla, & ſcandala, inter ſubditos Eccleſiæ cum jactura etiam Camerę frequenter oriuntur, tali officiali, ſi poſt monitionem ſe non correxerit, de ſalario debito non ſatisfaciat; & ultra hoc alia pecuniaria arbitrio Camerę puniatur.

via & malignitate corrcenda.

Ad hoc vide etiam ſupra Conſtit. hoc in principio inſertam.

CAP. XIV.

Eiſdemque de injuſtitiis, & extorſionibus puniendis.

Item quia ſubditi Eccleſiæ, tamquam filii liberæ, & filii ancillæ, cum caritate & pietate tractandi ſunt in eorum gravaminibus, ſacros pedes S. D. N. non facile adire valent, neque aliud quam Cameræ Apoſtolicæ refugium habent, quod nonnumquam a pleriſque velut diaboli membris non Eccleſiæ filiis malignitate quadam impediri videmus, ſi de aliquo Rectore etiam Locumtenente alicujus Reverendiſſ. Legati, aut alio officiali Provinciarum, ſive Terrarum Rom. Eccleſiæ, mala fama, de injuſtitia, extorſionibus, aut malo regimine, ad Cameram Apoſtolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipſius Cameræ incorrigibilem ſe demonſtraverit, & talis Legatus de ſuo Locumtenente opportune non providerit, ſignificetur ſaltem per duos Clericos S. D. N. & habita venia a ſua Sanctitate juſto Cameræ arbitrio provideatur, & Eccleſiæ Populi, ſe lupis lacerandos non relinqui, ſed ſibi tamquam filiis opportunum patrocinium prœſtari cognoſcant; & ultra hoc, hujuſmodi improbo officiali inter alia ſalarium adimatur.

CAP. XV.

Conſultatione in arduis cum Papa, aut Camerario.

Item quia ſcriptum eſt, omnia cum conſilio, & non pœnitebit, Clerici, aut aliqua eorum pars, ſaltem ſemel in menſe, S. D. N. aut Reverendiſſ. Camerarium adeant, & cum Sanctitate, & Dominatione Reverendiſſima, de rebus arduis occurrentibus conſulant; & deinde talem conſultationem, & reſponſiones, ſive deliberationes in Camera referant.

CAP. XVI.

Juſtitiæ ſinceræ adminiſtratione.

Et quia officium adminiſtrandæ juſtitiæ ſatis grave eſt, & periculoſum, ſuperfluum non videtur ſæpe illud replicare, ut omnes Clerici moniti ſint, & animo frequenter revolvant, quod in omnibus cauſis, quas in Camera Apoſtolica verti continget, tam pro ipſa Camera, quam pro privatis perſonis, juſtitiam ſincere adminiſtra-

Digitized by Google

per, & inconcuſſe ſerventur.

C A P. XVIII.

Clerici menſarii munere, quoad Bullas expediendas, & annatas exigendas.

Item res Camerales eo diligentius pertractentur, quo curæ unius quolibet menſe commiſſæ fuerint, conſtituatur ſingulo menſe unus Menſarius; qui niſi juſto impedimento fuerit impeditus, ſingulis diebus non feriatis, ad Cameram accedat, & ibi videat, & indicet, omnes Bullas partibus reſtituendas; & illas, pro quibus fuerit ſolvenda aunata, nulli permittat conſignari, niſi annata ipſa, debito, & conſueto loco ſoluta de ejus ſolutione cedulas depoſitariorum videat; & ſi aliqua juſta cauſa fuerit, quare tunc annata ipſa ſolvenda debeat in eo caſu, de opportuna cautione provideat, ut res abſque Cameræ detrimento pertranſeat, partibus nihilominus juſtitiam miniſtrando. Et quoniam ad evitandas ſolutiones annatarum, plurimi intruſiones allegant, & eas probare nituntur per teſtes, cum in hoc grave Cameræ intereſſe verſetur, ne fraude, & dolo tales intruſiones contingat probari, conſultum opportunitati Cameræ videretur, ſi tale examen coram menſario Clerico fieret, & propterea ipſe menſarius tale onus omnino ſubeat. Item quia Bullæ, ex quibus annatæ, & jocalia ſolvi debent, aliquando ſive ex negligentia, ſive per errorem, omnes non tranſmittuntur ad Cameram, ut tali inconvenienti occurratur, menſarius omnibus diebus Cancellariæ, vadat ad Plumbum, ad providendum, quod omnes Bullæ, tam pro debita annata, quam pro jocalibus mittantur ad Cameram, illis in dicto plumbo per eum in uno libro adnotatis; & qui non iverit, aut non miſerit unum ex Collegis, careat proviſione ſex ducatorum, qui ad eumdem effectum, omni menſe ordinati ſint, ac etiam participatione jocalium illius menſis. Et quia plurimum, quam unius tantum judicio, omnia melius determinantur, præfatus menſarius proponat in Camera tunc proxima omnes Bullas, in quibus aliquod dubium fuerit, ut Cameræ, & partibus pro juſtitia ſatisfaciat.

C A P. XIX.

Examine promovendorum ad ſacros Ordines.

In hoc, ipſi Clerici Cameræ non amplius ſe intromittunt.

Item, cum inter alias curas, quæ Cameræ Apoſtolicæ demandantur, illa præcipua, gravior, & oneroſior exiſtat, per quam examen ad ſacros Ordines promovendorum eidem Cameræ committitur; Nam cum ex bonis membris, bonum corporis, & examinatorum ſimul damnationes cauſentur; exquiratur itaque ſufficiens titulus beneficialis, competens doctrina, & præſentia, & loquela promovendi, bonorum morum compoſitio; illud præterea, & conſtanti memoria cum timore, & tremore proſpiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cum in ſacris Canonibus nihil tantopere prohibeatur, quantum ſacrorum Ordinum collatio ſimoniaca. Notarii quoque ipſius Cameræ pro ſcriptura collationis ordinum prædictorum, nihil accipiant, niſi quantum de iure licet. Væ autem illis Antiſtitibus, qui ex ipſorum Ordinum collatione loculos implent, ut ſibi ædificent in gehennam. Cura autem examinandi non alterius ſit, quam Clerici, qui in locum ſuum non poſſit, niſi Collegam ſubſtituere; & ſi quando acciderit, quod in ſupplicatione promovendi inſertum ſit, quod ipſe promovendus examinetur in Camera Apoſtolica per Clericum, ſive Notarium ejuſdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cum talis clauſula per Notarium inadvertenter admiſſa fuerit, ſi numquam ſolita ſit poni, niſi cum examinandus literarum ignarus, cenſuram Cameræ Clerici vult effugere.

C A P. XX.

Clericorum humanitate erga Curiales.

Item, quia omni Collegio tunc bene ſuccedunt omnia, cum caput, & membra caritatis officio devinta ſunt, propterea Clerici omni ſtudio, Advocatos, Procuratores, Notarios, & alias perſonas Cameræ deſervientes, benigne & caritative proſequantur, & tractent, eorumque honeſtis utilitatibus, & honoribus quantum poſſunt faveant, & aſſiſtant.

C A P. XXI.

Advocati pauperum munere.

Advocatus vero pauperum ad cauſas miſerabilium perſonarum in Cam. Apoſtolica tractandas diligenter advertat, illaſque quantum licet ſine reſpectu tueatur, & curet, ne contra juſtitiam vexentur.

C A P. XXII.

Advocati & Procuratoris fiſcalis munere.

Advocatus, & Procurator Fiſcalis, tam in Camera Apoſtolica, quam extra, intereſſe ipſius Cameræ ſtudioſe curent; & cum in ea, vel alibi de prædicto intereſſe ſermonem haberi audierint, illud quantum juſtitia expoſtulaverit, ſine aliquo reſpectu tueantur, etiam ſi ſuper hoc extra Cameram, aliqua cauſa, ſive judicium

Digitized by Google

C A P. XXIII.

Notariorum Cameræ reformatione.

Notarii autem Cameræ Apoſtolicæ, in quorum fide, & diligentia, magna cura rerum Cameralium repoſita eſt, infra notata ſervare teneantur.

C A P. XXIV.

Regiſtratione ſcripturarum intereſſe Cameræ concernentium.

Et primo in libris ipſius Cameræ ad id deputatis regiſtrent extenſe, & ad longum, omnes, & ſingulos contractus, inter eam, & quamcumque perſonam, Collegium, vel Univerſitatem initos, & quaſcumque ſcripturas ad ipſam Cameram pertinentes, infra ſex dies a die ſtipulationis, ſive reviſionis illorum per Clericum, cui id commiſſum fuerit, computandos, qui contractus, & ſcripturæ per Notarios ipſius Cam. & non per alios regiſtrentur, ſub pęna ducentorum ducatorum auri pro qualibet vice, qua tranſgreſſus aliquis eorum fuerit, pro medietate eidem Cameræ, & pro alia medietate Collegio Clericorum applicandorum, etiam ſi pars, cum qua contractus fuerit initus, Notario rogato non ſatisfecerit, pro cujus tamen mercede conſequenda, Clerici præſtent eidem Notario omnem favorem, ut ipſam mercedem cum effectu conſequatur.

C A P. XXV.

Bullarumque,

Item quia Bullæ Apoſtolicæ fideliter tractandæ, & regiſtrandæ ſunt, neque ante illarum regiſtrationem, alicui extra Collegium ipſorum Notariorum credendæ, omnes Bullæ in præfata Camera regiſtrandæ, per ipſos Notarios Cameræ, & non per aliquem alium regiſtrentur, ipſæque Bullæ, ut præmittitur, regiſtratæ, & ſumpta, quæ de eis fieri continget, per unum ex Clericis, cum eodem regiſtro fideliter, ac de verbo ad verbum auſcultentur, & ſi quid in regiſtro omiſſum, ſuperfluum, vel mendoſum reperiatur, corrigatur manu ejuſdem Clerici, taliſque correctio per ipſum Clericum nomine ſuo appoſito approbetur, prout fit in aliis regiſtris Curiæ.

C A P. XXVI.

Regiſtrationum mercede.

Et quia omnis labor optat prœmium, prædictaque regiſtratio admodum neceſſaria eſt, & in partium utilitatem redundat, quia viſum ſæpe fuit, quando accidit ex regiſtris Cameræ aliquod ſumptum extrahi, repertos fuiſſe in eiſdem regiſtris plurimos defectus, & errores, etiam ſubſtantiales, prædictus Clericus auſcultator a parte unum julium recipiat pro quolibet

C A P. XXVII.

Bullarum abſque ſolutione annatarum expeditione, ac teſtium examine.

Item, ut ſemper poſſit videri cauſa, propter quam Bullæ abſque annatæ ſolutione partibus allegantibus intruſionem traduntur, Notarii ejuſdem Cameræ conficiant, & in eadem Camera conſervent unum librum, in quo in præſentia Notarii deſcribant omnes atteſtationes teſtium examinatorum, in præſentia menſarii per ipſum Notarium Cameræ ſuper intruſionibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum quorumcumque Beneficiorum, cum interrogatoriis per Procuratorem Fiſcalem compoſitis, & in Camera Apoſtolica regiſtratis, alias teſtibus ſuper ſimilibus alio modo examinatis, nulla præſtatur fides, & Bullæ non tradantur, etiam ſub obligatione, niſi intruſio plene per teſtes, ut præfertur, examinatos, probetur, & Notarius habeat pro examine unius cujuſlibet teſtis, ut præmittitur, examinati, carlenos duos antiquos, & tantumdem capiat pro examine in ſimilibus cauſis, præterquam in commiſſariis, in quibus ſervetur ſtylus Romanæ Curiæ.

C A P. XXVIII.

Librorum Cameræ, cuſtodia.

Item quia libri qui ſunt in Archivio Cam. Apoſtolicæ, ſunt magni ponderis, tam quoad intereſſe Sedis Apoſtolicæ, & ipſius Cameræ, quam etiam partium, & propterea fideliter & diligenter ſunt cuſtodiendi, ne aliquis extraneus aliquos ex dictis libris ſubripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo vitiet, Notarii non admittant intra cancellum ejuſdem Archivii aliquem extraneum ſed faciant extra expectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quod aliquis ex familiaribus ipſorum Notariorum intret, vel maneat intra dictum cancellum, niſi quando aliquis ex ipſis Notariis ibidem præſens fuerit, & tunc etiam ipſe Notarius bene circumſpiciat, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut a Domino Theſaurario, aut ab aliquo ex Dominicis Clericis extra dictum cancellum extrahuntur, tunc ipſi Notarii conficiant unum alium librum, in quo deſcribatur extractio uniuſcujuſque libri Cameralis, cum ſubſcriptione receptionis illius, qui librum ipſum extraxerit, ut ſciatur, apud quem talis liber poſſit reperiri, & circa hoc, ſervetur mandatum per fel. rec. Julium Papam II. ſuper hoc editum, cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

§.8. Cum

Digitized by Google

beat, & ut partes commodius expediantur, Notarius menſarius, Bullarum, & obligationum, non in domo ſuæ habitationis, ſed in Camera Apoſtolica ea quæ circa illas occurrunt, agere, & expedire teneatur, ubi etiam Clericus menſarius pro expediendis iis, quæ circa id ad eum pertinent, adeſſe debet, ita ut Bullæ recipiantur, & retineantur ſolum per Notarium ad id deputatum, & non per alium, qui Notarius ſic deputatus non recipiat aliquas Bullas ab Officialibus regiſtri Bullarum Cancellariæ, niſi per manus ſolius Scriptoris ejuſdem regiſtri, & non famulorum ipſius, vel quorumvis aliorum, Bullas vero per Cameram expeditas, ſolum recipiat per manus Summiſtæ, vel ejuſdem Summiſtæ officium exercentis.

Et circa reſignationum & ceſſionum regiſtrationem.

§.10. Item ut reſignationes, & ceſſiones Beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiant, omni dolo, & fraude careant, & nemo propterea decipiatur, prout quotidie clamores audiuntur; de cetero Notarii prædicti, in adnotandis ipſis reſignationibus, & ceſſionibus in libris Cameræ, infraſcriptam ordinationem ſervare debeant, cujus tenor talis eſt, ut ſequitur.

Camerarii decretum, ad evitandas fraudes Notariorum in ejuſmodi regiſtrationibus.

§.11. Raphael Epiſcopus Oſtien. Cardinalis S. Gregorii S. D. N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intellexerimus, conſueviſſe dilectos filios Notarios Cam. Apoſt. per quamdam corruptelam, negligentiam ſive abuſum, & malitiam, reſignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana, & Cam. Apoſt. fieri conſueverunt, & in ordinariis libris, & authenticis ejuſdem Cameræ, Notarii, & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, ſive excogitari poſſit, & ad hoc, ut ſemper de veritate doceri poſſit, quando opus eſſet, non in dictis libris, ut rationabile ſtatutum erat, amplius ſcribi, pro majori parte, ſed a tergo ſupplicationum, quarum prætextu dictæ reſignationes admitti debent, ſimpliciter notare, & ſcribere manu propria, & deinde partibus reſtituere, nulla retenta copia, vel nota, abſque eo quod in protocollis, vel libris Cam. Apoſt. Scribæ ſint, vel ſi ſcribantur, id ex intervallo plurimum menſium fit, & id non aliter, quam parte inſtante, ex quo fit, ut veritas reperiri non poſſit in libris, dum de illarum admiſſione quæritur, & tractatur, & ſic in poteſtate partis in fraudem, & deceptionem noſtram, & impetrantium, ad eorum propoſitum illis uti, vel eas celare, prout eis num octo dierum proxime futurorum in libris authenticis Cameræ Apoſt. ubi ſcribi, & notari ſolent, ſcripſiſſe, & poſuiſſe debeant, omni mora, & excuſatione ceſſantibus.

Et circa futuras.

§.13. Reſignationes vero, quas fieri continget in futurum, & in poſterum admittendas, & faciendas, ſub ſimilis privationis pœna, & excommunicationis, quam quilibet contrafaciens eo facto incurret, infra tres dies a die reſignationis factæ, & notatæ, ſive ſtipulatæ, in dictis libris Cam. Apoſt. in forma authentica, & legali, admittere, & ſolemniter apponere teneantur, & debeant, omni prorſus excuſatione ceſſante, nec prius liceat eis, in margine ſupplicationis ſcribere, vel notare, niſi in libris authenticis notatæ fuerint.

Reſignationes aliter factas irritat.

§.14. Decernentes ex nunc reſignationis aliter factas nullius momenti exiſtere, nec alicui ſuffragari, beneficiaque taliter reſignata, non per reſignationem, ſed per obitum vacare.

Clericis, ut Notarios contravenientes coerceant, injungit.

§.15. Mandantes RR. Patribus Dominis Præſidentibus, & Clericis Cam. Apoſt. ut omnia, & ſingula ſupradicta inviolabiliter obſervari mandent, & faciant, ac ad declarationem, & executionem dictarum pœnarum ipſo facto incurſarum effectualiter procedere debeant, & teneantur, ut quos a malo, Dei timor non revocat, temporalis coerceat diſciplina, ſub pœnis in dicto mandato contentis, in omnibus, & per omnia obſervent, ac ceſſiones, & reſignationes eaſdem, continuatim in libro reſignationum deſcribant, nullo ſpacio inter illam, & præcedentem, niſi forte unius lineæ dimiſſo, ut tollatur occaſio aliquid in medio ſcribendi.

Statutorum Cameræ tenor ſequitur, ſuper expeditionum cujuſcumq. Clerici regiſtratione.

§.16. Item ut omni tempore de geſtis per Clericos Cameræ ratio reddi valeat, quilibet Notarius habeat unum librum, in quo regiſtret omnes literas Camerales, quę per manus ſuas expediuntur, poſtquam a Clerico viſæ fuerint, & conetur unuſquiſque illas eleganter componere.

Mandatiſque Procuratorũ regiſtrandis in cauſis intereſſe Cameræ concernentibus.

§.17. Item quia ſæpe contingit, mandata Procuratoris in Camera, ſuper negociis Fiſcum, & intereſſe Cameræ concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicujus deperdi, & ſine illorum oſtenſione, acta inter Cameram, & exhibentes, pro nullis reputantur, ſtatuerunt, ut omnia inſtrumenta, & mandata procuratoria hujuſmodi, cum recognitionibus illorum, in

Digitized by Google

conſtituerunt, quod Clericus Cameræ in Curia præſens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Cameram per unum menſem non accedens, careat participatione jocalium, & utilitate menſariatus; ſi vero extra Curiam degerit abſque Collegarum licentia, ſive habuerit aliquod publicum officium, ſive commiſſionem, cum ſalario, & lucro, de proventibus Clericatus non participet, & idem obſervetur quoad Notarios ejuſdem Cameræ.

Clericorum & Notariorum admiſſione.

§.19. Circa vero admiſſiones Clericorum, & Notariorum, tam in ſolutione admiſſionis, & jocalium, quam in perceptione fructuum, & emolumentorum ſervetur id, quod obſervatum fuit.

Cauſarum Clericorum defenſione.

§.20. Et quia omnes leges, & Prophetas in ſola radice caritatis pendere, & ſolidari Veritas affirmat, conſtituerunt præfati Clerici, ut in quibuſcumque occaſionibus alicujus Collegæ eorum, ſive alterius perſonæ Cameralis, Collegium ipſum Clericorum debeat patrocinium, & defenſionem cauſæ ejuſdem aſſumere, & omni via, & modo illam tutari, & defendere.

Infirmorumque viſitatione.

§.21. Atque etiam in infirmitate, Clericos, & alias perſonas Camerales viſitare, & ſi opus fuerit, ſuis neceſſitatibus ſubvenire.

Morientium quoque funeralibus.

§.22. In morte etiam providere, ut ſumptibus defuncti, ſi facultates reliquerit, ſin autem communi omnium Cameralium impenſa, funus decenter efferatur, & ipſi Camerales omnes, illud collegialiter comitentur; in octava depoſitionis in loco ſepulturæ curent exequias ipſis ibidem aſſiſtentibus, & ipſorum impenſa celebrari, ut in eo pietatis opere Deo optimo placeatur, & cuicumque ipſorum, qui in hoc operam præſtiterit, ut in ejus morte idipſum a ſuperſtitibus rependatur.

Prædictorum omnium obſervantia.

§.23. Quæ omnia, & ſingula ſupradicta, & ordinata in præſentium conſtitutionum volumine, RR. DD. Cam. Apoſt. Clerici unanimiter ſtatuerunt, & conſtituerunt, ac per quaſcumque Camerales perſonas, & alios ad quos ſpectat integre ſervari mandaverunt.

Et ſingulis annis in prima Camera publica lectione.

§.24. Et ut de prædictis jugis memoria omnibus, quorum intereſt, maneat, inſtituerunt omnes, & ſingulas conſtitutiones prædictas, ſingulis annis in prima audientia menſis Octobris, per unum ex Notariis ipſius Cameræ, ad mandatum D. Decani in tribunali publicæ audientiæ ipſorum Dominorum Clericorum, alta & intelligibili voce perlegi, ut quilibet eorum

LEO PAPA X.

Univerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus Conſtitut.

INtelleximus quoſdam in dubium revocare, & perinde timoratis conſcientiis ſcrupulum iniicere, ſi Chriſtifideles, qui Dominicis, & Feſtis diebus extra Eccleſias ſuas Parochiales, Miſſas audiunt in Eccleſiis Fratrum Ord. Mendicantium, Eccleſiæ præcepto de Miſſa audienda ſatiſfaciant.

Declaratio de qua in rubric.

§.1. Nos enim ambiguitatem hujuſmodi penitus tollere volentes, ut cum ſinceriori conſcientia fideles quique Deo creatori ſuo ſerviant, auctoritate Apoſt. tenore præſentium notum facimus, omnes Chriſtifideles utriuſque ſexus, (qui non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Eccleſiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis, & Feſtis diebus Miſſas audiunt, ſatisfacere præcepto Eccleſiæ de Miſſa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati pœnamve incurrere.

Contrariorũ derogatio. Tranſumptorum fides. D. P. An. 5. 13. Novemb.

§.2. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

§.3. Et quia difficile foret &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimatertia Novembris milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo Pont. noſtri Anno V.

XXIX.

Fratres Minores Ordinis S. Franciſci de Obſervantia, in proceſſionibus, & actibus publicis, Fratribus Conventualibus præcedunt, digniorique loco crucem deferunt.

LEO PAPA X.

Univerſis, & ſingulis præſentes literas inſpecturis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Fratres de Obſervantia digniorem locum habeant, quam Conventuales in proceſſionibus & aliis actibus publicis, ex Bulla hujus Pontificis ſub die 12. Junii hujus anni,

LIcet alias poſtquam ſtatueramus, & ordinaveramus, quod de cetero perpetuis temporibus fratres B. Franciſci, puritate ejus regulæ, & ſub regulari obſervantia viventes, ac Reformati, Miniſtrum, Fratres vero dicti Ordinis Conventuales nuncupati, Magiſtrum generales habere deberent, ne inter Reformatos, & Conventuales fratres hujuſmodi ſuper præcedentia diſſenſio, & contentio oriri poſſet, vo-

Digitized by Google

intendimus, ut omnis differentia, & contentio, inter eoſdem fratres de Obſervantia, & Conventuales tolleretur, mentiſque noſtræ fuerit, prout etiam id expreſſimus, quod in omnibus actibus, fratres de Obſervantia haberent locum magis dignum, quam ipſi Conventuales, & propterea mentis noſtræ incommutabilis fuerit prout exiſtit, quod ipſi fratres de Obſervantia Crucem ſuam in loco digniori deferant. Ad hujuſmodi tamen ambiguitatis dubium de mentibus omnium tollendum, motu proprio, & certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, mentis noſtræ fuiſſe, quod tam Conventuales, quam de Obſervantia, & reformati fratres prædicti, in quibuſcumque proceſſionibus, & aliis actibus, in quibus Crux deferenda foret, Crucem ſuam deferre poſſint: ita tamen quod Crux ipſorum fratrum de Obſervantia, & Reformatorum loco digniori deferatur.

...ſervari mandat.

§.4. Quodque ipſi Fratres de Obſervantia, & Reformati, veri, & indubitati Fratres Ordinis B. Franciſci, & ejus Regulæ Obſervatores ſemper fuerint, ac divina favente gratia ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diviſione, a tempore editæ Regulæ per B. Franciſcum, uſque ad præſens, ac ſub ipſius B. Franciſci Regula militaverint, & etiam ad præſens militent, ſicque in omnibus teneri, & obſervari, ac decidi debere decernimus, ac mandamus.

Eoſdemque Fratres de Obſervantia veros B. Franciſci Fratres declarat.

§.5. Mandantes nihilominus, omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Eccleſiarum Capitulis, ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis a divinis, inferioribus vero Prælatis ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum Ordinum profeſſoribus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis ipſo facto incurrendis, a quibus niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, præterquam in mortis articulo, abſolvi nequeant, quatenus declarationem, & decretum hujuſmodi inter Conventuales, ac de Obſervantia, & Reformatos Fratres hujuſmodi, inviolabiliter obſervent, obſervarique faciant, necnon ne eoſdem Fratres Conventuales, de Obſervantia, & Reformatos hujuſmodi ſuper his moleſtent, aut perturbent, ſeu per quoſcumque cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, ſeu etiam inter ſe quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari permittant.

Perturbatoribus pœnas imponit.

millesimo quingentesimo decimoseptimo, Pont. noſtri anno V.

XXX.

Contra mentientes perſonas in literis Apoſtolicis, ut earum expeditionem gratis aſſequantur; Officialeſque eorum complices.

Hoc fere voluit etiam Innoc. VIII. contra prædictos mentientes ut ſup. in ejus Conſtit. XIV. Cum ſicut, *pag.* 211.

LEO EPISCOPUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Motu proprio &c.

Inhærendo veſtigiis Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, ſicut non abſque gravi diſplicentia accepimus, nonnulli animæ ſuæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, & Romanæ Curiæ officiales debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis nonnumquam venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Vicecancellarii, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus, & privilegiis, ſive antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes, & quandoque germanos, interdum vero familiares continuos commenſales, fuiſſe, & eſſe affirmare, & ut tales in dictis literis inſcribi facere, & feciſſe non verentur, cum re vera tales non fuerint, in animarum ſuarum periculum, officiorum eiuſdem Romanæ Curiæ non modicum præjudicium, & gravamen.

Cauſa Conſtitutionis.

§.1. Nos igitur fraudibus, & deceptionibus hujuſmodi, prout noſtro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui ſe Vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreviatorum, ſeu ſcriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque, ex qualitatibus, & privilegiis, ſive ex antiqua conſuetudine hu-

Mentientes ſe in literis Apoſt. coercentur.

auctoritate Apoſt. per præſentes innodamus, eoſque excommunicationis ſententiam hujuſmodi in dictum eventum, ex nunc, prout ex tunc, & e contra incurriſſe declaramus, & pro talibus publice judicari mandamus. Ac ipſos officiales procurantes, ſeu permittentes hujuſmodi a ſuorum officiorum perceptione emolumentorum per annum continuum, ultra alias pœnas, quas propterea incurrent, omnino ſuſpendimus.

Literæ expeditæ nullæ ſunt.

§.3. Et nihilominus, conceſſiones, & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſaſque literas hactenus, tam per Cameram, quam Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omnino carere, eiſque quos concernunt, & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, neque in futurum poſſe, ſed omnino ſubreptitias, invalidas, & nullas, fuiſſe, eſſe, & fore.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoſcumque Judices, etiam S. R. E. Cardinales, ac ſacri Palatii Apoſtolici Auditores, in quacumque inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, interpretari, & judicari debebere, ac irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper iis, quavis auctoritate, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, motu & ſcientia ſimilibus, decernimus, & declaramus,

..uſio publ.

§.5. Ac volumus quod mandatum, decretum, & declaratio noſtra hujuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicentur, & in illius libro deſcribantur, ac perpetuis futuris temporibus obſerventur.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſcumque privilegiis, & indultis, eiſdem Vicecancellario, & aliis Cardinalibus, ac quibuſvis perſonis, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriis, conceſſis, & in poſterum concedendis, quæ eis, aut eorum alicui, quoad præmiſſa nullatenus volumus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, publicetur, & deſcribatur I.

Publicatio Pont An. 5. 10. Februarii.

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, die vero vigeſima menſis Februarii, Pontificatus S. D. N. Leonis Papæ X. Anno V.

quæ præcipue pro venientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, ſecuritate, & commodo facta ſunt, penſatis opportunis occaſionibus, innovat atque extendit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Jul. II. edidit Conſt. quæ eſt ſup. fol. 259.

§.1. Dudum ſiquidem a fel. record. Julio II. Prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in forma Brevis tenoris ſubſequentis.

Omit. tenor iſtius Conſt. quam habes ſup. p. 259.

Hic Pontifex eam confirmat.

§.2. Nos itaque cupientes literas prædictas pro venientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter obſervari, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, literas prædictas, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illaſque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere decernimus.

In probanda hujuſmodi furtis, & valore bonorum ſtetur declarationi Clericorum Cameræ Apoſt. præcedente juramento damni paſſi

§.3. Et inſuper cum hujuſmodi furta, delicta, & derobationes fiant in ſylvis, nemoribus, lateribus, & in locis occultis, & ſecretis, non adhibitis, nec præſentibus teſtibus, adeo quod ſine maxima difficultate per ipſos ſpoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum ſubtractarum, & ablatarum probari non poſſint, ſtatuimus, & ordinamus, quod quoad probationem bonorum ſubtractorum, & eorum valorem, ſtetur declarationi præfatorum Præſidentium, & Clericorum ipſius Cameræ Apoſtolicæ, qui diligenter conſiderata qualitate perſonarum ſpoliatarum, & derobatarum, expoſita quantitate furtorum, & aliis circumſtantiis, & conjecturis, recepto juramento ipſarum perſonarum derobatarum, ſeu mercatorum, quorum bona ablata exiſtebant, ſuper quibus præfatorum Præſidentium, & Clericorum conſcientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant.

Damnum paſſi contra Dominos & Communitates locorum agere poſſint.

§.4. Et quod ſi derobatio, ſeu furtum in confinibus diverſorum territoriorum, diverſarum Communitatum, ſeu dominiorum, vel juxta hujuſmodi confines, derobatus contra dominum territoriorum prædictorum, in Communitatem, quam, & quem elegerit ad recuperationem rerum ſibi ablatarum, agere poſſit, & valeat ab actione, quam ipſe derobatus intentaverit, diſcedere, ſi ei placuerit, & contra alium agere licite poſſit (cum domini confinium prædictorum illos non cuſtodiendo in præmiſſis culpa non careant) reſervato tamen ſolventi jure agendi contra conterminos.

§.5. Et

Digitized by Google

ſeu incidi, ac amovere, ſeu amoveri, & extirpare facere infra duos menſes, a die publicationis præſentium computandos, & ſic inciſas conſervare, & manutenere omnino teneantur, & debeant.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoſcumque alios Iudices, & Commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, & ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi facere, ſublata eis, & eorum cuilibet, aliter judicandi, & interpretandi facultate, decernimus, ſummarie, & abſque judicii tela.

Executores.

§. 7. Mandantes propterea eiſdem Raphaeli Epiſcopo, & Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis pro tempore exiſtentibus, ut præmiſſa omnia, & ſingula, ab omnibus inviolabiliter obſervari faciant, & contrafacientes ad illorum obſervationem per ſupradictas pœnas, juxta ſtylum ipſius Cameræ compellant.

Fides tranſumptorum.

§. 7. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu unius Clerici, & unius Notarii eiuſdem Cameræ ſubſcriptis, eadem prorſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. VI. 1. Septemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1518. Kal. Sep. Pont. noſtri anno 6.

XXXII.

Inquiſitorum hæreticę pravitatis facultas, ſuo arbitrio puniendi, & Curiæ ſæculari tradendi, teſtes falſidicos in cauſis fidei.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Hadriano tituli SS. Joannis, & Pauli Presbytero Cardinali.

Cauſa Conſtitutionis.

INtelleximus quod in Hiſpania, ceteriſque Regnis, & Dominiis Cariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ Joannæ Reginæ, & Cariſſimi in Chriſto filii noſtri Caroli Regis Hiſpaniæ Catholicorum ditioni ſubjectis, in quibus tu hęreticæ pravitatis Inquiſitor Generalis per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtis, multi perditi ingenii homines, in teſtimoniis, quæ perhibent ſuper dictæ pravitatis veritate inquirenda falſitatem, quandoque prece, precio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut ſe eamdem falſitatem commiſiſſe publice, licet falſo fateri non verentur, que ſimul naturam conſpirant, & in nefandi criminis cauſa, vel injuſtæ abſolutionis, vel iniquæ condemnationis actores exiſtunt, acriori longe ſupplicio, quam ceteri falſidici teſtes plecti ſoleant, dignum cenſentes, circumſpectioni tuæ, & univerſis, & ſingulis aliis, per te, & pro tempore exiſtentem generalem dictæ pravitatis, in Regnis, & dominiis prædictis Inquiſitorem, ad ipſum inquiſitionis officium pro tempore deputatis, contra omnes, & ſingulas perſonas cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis exiſtant, quas, tibi aut aliis Inquiſitoribus prædictis in crimine hæreſis ſcienter depoſuiſſe, aut alium ad falſum deponendum, aut verum tacendum induxiſſe, vel quempiam ob perhibitum veritatis teſtimonium, vel propter falſum non atteſtatum occidiſſe, aut membro aliquo mutilaſſe, aut bonis ſuis omnibus, vel majori parte illorum ſpoliaſſe, vel ſpoliari feciſſe, ſeu atrociſſima injuria affeciſſe, legitime conſtiterit, tuo, aut a te deputando, ſeu deputandis, & ſubdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis, de quibus tibi, vel illis videbitur, condemnandi, ſuper quo tuam, & illorum, quibus negocia hujuſmodi commiſeris, conſcientiam oneramus, abſque alicujus pœnę, ſeu cenſuræ Eccleſiaſticæ, metu, aut irregularitatis nota tradendi, vel relaxandi, etiam curiæ ſeculari, plenam, & liberam concedimus facultatem.

Facultas coercendi eorũ arbitrio & Curiæ ſæculari tradendi teſtes falſidicos in cauſis fidei.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 6. 14. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decimaquarta Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo octavo, Pont. noſtri Anno VI.

XXXIII.

Contra quoſcumque etiam prætextu indulti Urbani VI. quoquo modo impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

Ejuſmodi ſanctionem edidit etiam Martin. V. in Conſt. II. Quod. *Tom. III. P. II. fol.* 247.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN ſupremo Apoſtolicæ Sedis ſolio meritis licet imparibus conſtituti ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor,

Tom. III. Par. III. Nnn

Digitized by Google

Bonifacius IX literas Apoſtolicas exequi juſſit prævia revocatione indulti Urbani VI. quibuſdam Prælatis conceſſi, quod eas prius ipſi viderent, & exequi mandarent.

§. 1. Sane licet fel. rec. Bonifacius Papa Nonus Prædeceſſor noſter (ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quod certi Prælati, quibus piæ mem. Urbanus Papa VI. etiam Prędeceſſor noſter conceſſerat, ut in eorum Civitatibus, & diœc. executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſet, niſi literæ ipſæ, Prę́latis ipſis, aut eorum officialibus prius exhibitę, & per eos approbatæ forent, & eorumdem Prælatorum officiales in conſuetudinem deduxerant; aliqui vero prætextu ſtatutorum provincialium, ſeu ſynodalium, etiam ſervabant, quod nullus literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi auderet, niſi poſtquam Prælati, ſeu officiales ipſi, per ſuas literas, quas, Vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut Judices in ipſis literis Apoſtolicis deputati, illa exequi poſſent;) provide attendens, quod propter tales literas, Vidimus, ſeu Placet, nuncupata, impetrantes Apoſtolici ſæpe literarum Apoſtolicarum conſequi nequiverant, conceſſionem Urbani hujuſmodi, ac ſtatuta quæcumque ſuper his facta revocavit, caſſavit, & annullavit; ac decrevit, quod Judices, & executores quicumque in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, etiam ſine licentia, vel conſenſu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem literas Apoſtolicas exequi poſſent, & deberent.

Iſte Pontifex ex cauſa hic expreſſa, dictam Conſtit. Bonif. IX. innovat, & obſervari mandat.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coram nobis nonnullę ſupplicationes propoſitæ fuerunt continentes, quod in Toletana, & Carthaginen. Eccleſiis, ſub colore falſitatibus obviandi editæ fuerant Conſtitutiones ſynodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabelliones, & Notarii, etiam a partibus requiſiti literas Apoſtolicas nullatenus recipere poſſent, niſi illæ prius per Archiepiſcopum Toletan., & Epiſcopum Carthaginen. pro tempore exiſtentes, aut eorum officiales examinatæ forent, a nobiſque earumdem Conſtitutionum confirmatio peteretur. Nos petitionem hujuſmodi uti ratione carentem, cum Romani Pontificis geſta per inferiores ſibi, & ſubditos, ſine ejus ſpeciali licentia examinari non debeant, indecens, & abſurdum, quinimmo temerarium eſſe cenſentes, quod aliquis quavis occaſione literas Apoſtolicas ſine Romani Pontificis ſpeciali commiſſione examinare velle præſumat; propterea ſupplicationes ipſas prout merito reiiciendæ erant, rejecimus, & coram nobis lacerari fecimus. Ac Conſtitutiones edentium temeritatem tali caſtigatione reprimere,

…ſtitutiones ubicumque editas irritat.

Carthaginen. quam quibuſvis aliis Eccleſiis per univerſum Orbem conſtitutis ſuper his factas, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, caſſamus, & annullamus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quod Judices, & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac Notarii, & Tabelliones ſuper his requiſiti, literas ipſas Apoſtolicas ſine alicujus perſonæ cujuſcumque Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel conſenſu exequi poſſint, & debeant.

Prælatis & ceteris liberã executionem literarum Apoſtolicarum præcipit.

§. 4. Et inſuper univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis Eccleſiaſticis, necnon dilectis filiis Communitatibus Civitatum, & Univerſitatibus Caſtrorum, Oppidorum, terrarum, & locorum, ſub interdicti, ſingularibus vero perſonis eorum, etiam ſæcularibus, ſub excommunicationis, & anathematis pœnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & a quibus, non niſi a nobis, vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonice intrantibus, præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione prę́miſſa, abſolvi, & interdicti hujuſmodi relaxationem obtinere poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte prę́cipiendo mandamus, ne Judices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios, & Tabelliones ſuper his requiſitos, quo minus literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi poſſint, quoquo modo impedire præſumant; ac eos, qui executionem literarum hujuſmodi impedientibus, auxilium, conſilium, vel favorem quovis modo, directe, vel indirecte, publice, vel occulte pręſtare præſumpſerint, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quavis alia Eccleſiaſtica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis ſententię, a quo non niſi, ut præfertur, abſolvi poſſint, ſubjacere: ac Civitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec compuncti corde hujuſmodi interdicti relaxationem, debita ſatisfactione prę́miſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decernimus. Ac ſub dictis pœnis etiam mandamus

Digitized by Google

divinum, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non inſertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit in noſtris literis ſpecialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari.

Juſſio & effectus publicationis in Urbe

§.6. Ut autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & valvis Baſilicę Principis Apoſtolorum de Urbe noſtra affigi, ut ii quos hujuſmodi literæ concernunt, quod ad ipſos non pervenerint: aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile quoad ipſos remanere poſſit incognitum quod tam patenter fuerit publicatum.

§.7. Verum quia difficile foret &c.

Nulli ergo &c.

Si quis, &c.

D. P. An.6. die 1. Martii.

Dat. Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimo octavo, Kal. Martii, Pont. noſtri Anno VI.

Publicatio in Cancellaria Apoſt.

Lecta, & publicata fuit hæc Conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1519. die vero 18. menſis Junii, Pont. Sanctiſs. in Chriſto patris, & D.N.D. Leonis, divina providentia PP. X. Anno VII.

Melchior de Campagnia Cuſtos

Et in Urbe.

Anno Domini 1519. Indict.7. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D.N.D. Leonis, divina providentia Papa X. Anno 7. diebus 18. 19., & 20. menſis Junii in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, & 22. 25., & 28. ejuſdem menſis Junii ſucceſſive, etiam in Cancellariæ Apoſt. valvis, ſeu portis, diebus Cancellariæ, iſtę literę Apoſtolicę affixæ, & publicatę fuerunt, per nos Henricum Bouſmardi Sanctiſſ. D.N. Papę Curſorem, & per me Girardum Dubier pręfati Sanctiſſ. D.N. Papę, & Romanę Curię Curſorem:

Proœmium.

Quibiles viri pugnantes in Duello exiſtant, & omnium in ore variatur, & divina humanaque jura deteſtantur: nec immerito cum non ſolum corporum, ſed etiam animarum eorum, pro quibus Salvator noſter Jeſus Chriſtus Dei Filius mortem ſubiit temporalem, grave detrimentum afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios auſus, plurimum cenſentes, eos qui hujuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & canonica civilique lege prohibitum patrare non expaveſcunt, graviter fore puniendos, ac ea, quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus a Rom. Pont. Prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, ut eo firmius obſerventur, quo ſæpius fuerint auctoritate Apoſtolica communita, approbamus, & novo munimine roboramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint, iis adiicimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Julius II. edidit Conſt. hic indicatam.

§.1. Dudum ſiquidem a fel. rec. Julio Papa II. Prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet, *Omittitur tenor iſtius Conſt. quia habes ſup. fol. 309.*

Hic Pontifex eam confirmat.

§.2. Cum autem, ſicut accepimus, in eiſdem literis contenta, ab aliquo tempore citra non fuerint obſervata, & ex eo quam plurimi Barones, domini temporales, & alii, præſertim eidem Romanæ Eccleſiæ ſubditi, adeo procliviores ad pugnandum in Duello redditi ſint, ut paſſim quotidie ſingularia ejuſmodi certamina ubique committi videantur, ac domini temporales præfati armorumque duces eos ad id invitare, quin potius irritare non formident, & cum in eorum territoriis, & juriſdictionibus tutum pancratium, ſive aream præparent, & talia cruenta ſpectacula exhibeant, & illis comitivam preſtent. Nos igitur non minus deteſtabilem in Duello pugnantium, quam Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorumque dominorum temporalium eis ad id auxilium, conſilium, & favorem præſtantium nequitiam, ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, qui ad ea viſenda conveniunt, & animarum ſaluti Chriſtifidelium opportunis remediis indefeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Julii Prædeceſſoris præfati, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac animi deliberatione, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, confirmamus, & innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Digitized by Google

vel immediate ſubjectorum, campum ad pugnandum præſtantes, non ſolum pœnas prædictas incurrant, ſed ab omni jure quod in locis, & territoriis ſuis obtinent, ipſo facto cadant, illudque ad Cameram præfatam devolvatur, & devolutum eſſe cenſeatur, abſque alia declaratione deſuper facienda.

Spectatoribus pœnas infligit.

§.5. Qui vero ad talia cruenta ſpectacula videnda convenerint, ſi nobiles, Quingentorum, ſi mediocris fortunæ, Centum, ſi vero ignobiles, Vigintiquinque ducatorum, necnon excommunicationis, & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locus ipſe Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto.

Jul. II Bullam innovat.

§.6. Et inſuper omnia, & ſingula, tam per Julium Prædeceſſorem ſtatuta, & ut præfertur, per nos confirmata, & illis adjecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Executores deputat.

§.7. Quo circa venerabili fratri Raphaeli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, ac dilectis filiis Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, publicari, ipſaſque, ac omnia, & ſingula in eis contenta inviolabiliter obſervari faciant, contrafacientes vero prædictas cenſuras, & pœnas damnabiliter incurriſſe declarent, ac ſummarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremiſſibiliter exigant, convocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem, & poteſtatem.

Contrariis derogat.

§.8. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 7. die 23. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimonono, decimo Kalend. Auguſti, Pont. noſtri Anno VII.

Publicatio.

Anno Domini 1519. Indict. 7. die vero 19. menſis Auguſti, Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D. N. D. Leonis, divina providentia Papæ X. Anno 7. iſtæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Baſilicæ Principis Apoſtolorum valvis ſeu portis per me Franciſcum Curſorem, necnon in Acie Campi Floræ, ut moris eſt,

Converſos, & Oblatos.

LEO PAPA X.

Univerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus Conſtitut.

DUdum per nos accepto, quod Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri, aliqui ad Minorum, alii vero ad Eremitarum S. Auguſtini, alii ad B. Mariæ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum Fratres, & domos juxta ipſorum vota, devotionis affectum gerentes, illorum ſingulis nonnullas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tam ſpiritualia, quam temporalia, per diverſas ipſorum literas, reſpective conceſſerunt.

Communicatio privilegiorum inter Ordines Mendicantium.

§.1. Nos ad ſingulos Ordines prædictos, ſingulaſque ipſorum Ordinum domos, ubi religioſe vivitur, indifferenter, abſque acceptione perſonarum, devotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, tam ſpiritualia, quam temporalia, qualiacumque illa eſſent, quæ Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, Servorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria pro tempore viſitantibus, cujuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus, non ſolum Generalibus, & Provincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Converſis, oblatis, ac utriuſque ſexus perſonis, de pœnitentia, ſeu tertii habitus nuncupatis, a dictis Prædeceſſoribus, aut a nobis, ipſiſque ſucceſſoribus, aut alias auctoritatem habentibus conjunctim, vel diviſim in genere, vel in ſpecie conceſſa fuerunt, aut in poſterum concedentur, illa, & omnia ſingula, ac nominanter exprimerentur, pro ſufficienter expreſſis tunc habentes, ſingulis Ordinibus prædictis, illorumque ſingulis Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus cujuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Conventualibus Fratribus, & etiam Sororibus,

Digitized by Google

quoad ſæculares. rum nutum verba ipſa interpretantes, diverſi tam ſæcularibus quam etiam aliis perſonis, publice, & private ſuggeſſerint, quod ipſi ſæculares viſitando unam dictorum Ordinum domum, omnes & ſingulas indulgentias, & remiſſiones peccatorum, tam per dictos Prædeceſſores noſtros, quam per Nos domui Beatæ Mariæ de Populo de Urbe conceſſas, conſequi poterunt, perinde ac ſi dictam domum S. Mariæ de Populo viſitarent, quod præter ipſorum Prædeceſſorum, & noſtram mentem fuiſſe, & eſſe dignoſcitur.

Declaratio dubii contra ſæculares. §. 3. Attendentes igitur, quod Indulgentia intuitu Religionis conceſſa, ad ſæculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Prædeceſſorum, & noſtram declarare, & omnem ambiguitatem, & occaſionem tollere, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, volumus, & auctoritate Apoſtolica declaramus, quod univerſi & ſinguli dictorum Ordinum Fratres, & Moniales, Tertiique Ordinis utriuſque ſexus, & familiares dumtaxat, omnibus & ſingulis indulgentiis, & gratiis, per eoſdem Prædeceſſores, & Nos, domui Beatæ Mariæ de Populo de Urbe, ut præfertur, conceſſis, & concedendis, utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere poſſint, quomodolibet in futurum, perinde ac ſi ipſi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus, & feſtivitatibus quibus indulgentiæ hujuſmodi conceſſæ fore dignoſcuntur, perſonaliter viſitarent. quodque vigore dictarum literarum, ſæculares gratiis, & indulgentiis hujuſmodi, uti, & gaudere non poſſunt.

Juſſio aliter non ſuadendi. §. 4. Inhibentes nihilominus in virtute Sanctæ Obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo per contrafacientes incurrenda, omnibus & ſingulis Fratribus cujuſcumque Ordinis exiſtentibus, & quibuſlibet aliis perſonis, ne deinceps indulgentias, & gratias hujuſmodi S. Mariæ de Populo de Urbe, ad ſæculares extendi prædicent, aut publice vel private nuntient.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obſtantibus præmiſſis, aut quibuſvis aliis literis Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis dictis Ordinibus conceſſis, quæ quo ad præmiſſa, caſſamus, & annullamus, ceteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum. §. 6. Volumus autem, & auctoritate Apoſtolica decernimus, quod præſentium tranſumptis &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. PAſtoralis officii debitum nobis deſuper commiſſum, nos admonet, & inducit, ut ſingularum perſonarum, præſertim Romanam Curiam ſequentium, votis, per quæ ſtatui proſperiori, & utiliori perſonarum earumdem conſuli valeat, libenter annuamus, & ad id ejuſdem officii partes favorabiliter impendamus.

Ad petitionẽ Univerſitatis Mercatorum Florentinorũ. §. 1. Dudum ſiquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfæ, & Conſulum Communitatis Civitatis Florentiæ, qui dilectorum filiorum Mercatorum ſuorum Florentinorum, & aliorum dictæ Civitatis ſubditorum in Urbe, & Romana Curia commorantium, utilitati conſulere volentes, quædam Capitula, & Conſtitutiones inter eos ſervanda, & inter alia cum poteſtate eligendi inter eos unum Conſulem, cum duobus Conſiliariis, & uno Cancellario, ſeu Notario publico, prout in diverſis Mundi partibus Mercatores dictæ Civitatis habebant, qui de eorum rebus, cauſis, litibus, & quæſtionibus civilibus, inter eos tantum cognoſcerent, vulgari ſermone ſtatuerant, & ordinaverant.

Pontifex iſte per alias ſuas literas, quas hic non habes confirmavit ſtatuta Nationis Florentinæ in Urbe. §. 2. Nos per alias noſtras literas, in quibus dicta Capitula, quæ per in lingua Latina peritum, in Latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter, & prædictis literis inſeri feceramus, ſtatuta, & ordinationes hujuſmodi auctoritate Apoſtolica approbavimus, & confirmavimus, ſupplentes omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Et modo iterum confirmat. §. 3. Et nihilominus potiori pro cautela, quod tunc, & pro tempore exiſtens Conſul, cum dictis Conſiliariis etiam tunc, & pro tempore exiſtentibus, de omnibus cauſis, litibus, quæſtionibus, & controverſiis civilibus, inter eos tantum, jus dicere, procedere, ſententiare, decidere, & exequi (exceptis illis, in quibus eſſent inſtrumenta in forma Cameræ Apoſtolicæ, & certis perſonis tunc expreſſis, qui Mercatores non eſſent, quo ad quos nihil penitus innovatum cenſetur) & juxta dictorum Capitulorum tenores, emolumenta, ac pœnas, & alia exigere, ac omnia in eiſdem literis contenta, ſine quibus eorum juriſdictio eſſet nulla, exercere, quodque ſi pro executione ſententiarum pro tempore latarum, & aliis, contingeret executionem contra aliquem, ſeu aliquos fieri, car-

Digitized by Google

decrevit non teneri portare acta & instrumenta ad Archivium.

creta tractarentur, & eorum conditio, propter dictæ mercaturæ caſus contingentes, non omnibus publicaretur, ut pro tempore Conſules, & Cancellarius, ſeu Notarius dicti officii, acta, obligationes, protocolla, & alia in dicto officio, & extra facienda, & exercenda, & per ipſum roganda, & omnia alia, quæ ad dicti Notariatus officium ſpectant, penes ſe, & dictum pro tempore exiſtentem officii hujuſmodi Notarium, retinere poſſet, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archivium ferre, ſeu portare tenerentur, decernimus, prout in eiſdem literis plenius continetur.

Et nunc ad inſtantiam Conſulis dict. Nationis.

§.5. Cum autem (ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Bernardi de Binis moderni Conſulis, petitio continebat) nonnulli Florentini Mercatores, Bancarii, aut Fundacarii nonnullas pecuniarum ſummas ad dictum Conſulatum ſpectantes, quas de eodem conſulatu habuerunt, latitent, illaſque detineant indebite occupatas, quare pro parte ejuſdem Bernardi, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi ac Conſulatui hujuſmodi in hoc providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Non reſtituentes pecunias &c. ejuſdem nationis excómunicat.

§.6. Nos igitur cupientes pecuniarum ſummas hujuſmodi præfato Conſulatui reſtitui, ipſumque Bernardum, qui, ut aſſerit, dilecti filii magiſtri Baptiſtæ etiam de Binis, Notarii noſtri, & pro dilecto filio noſtro Julio tituli SS.Laurentii, & Damaſi Presbytero Card. S. R. E. Vicecancellario, in Cancellaria Apoſtolica Locumtenentis genitor exiſtit, a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnes, & ſingulos Florentinos Mercatores, Bancarios, aut Fundacarios, qui hactenus quicquam de pecuniis ad dictum Conſulatum pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minime ſatisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, ſeu de eiſdem ſatisfacere, & competentem rationem reddere negligunt, ſeu recuſant, excommunicationis ſententia (a qua, donec ſatisfecerint, ſeu competentem rationem reddiderint, nonniſi a Rom. Pont. pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium ne-

que crimine, aut delicto captus, & carceribus mancipatus, nonniſi præſente prædicto Conſule, ac uno ex Conſiliariis præfatis, aut aliquo ab eis pro tempore tranſmiſſo, examinari valeat. Quodque etiam nullus cujuſvis nationis, in domo, ſeu ſocietate dicti Conſulis, occaſione, vel cauſa debiti, ſive ratione cujuſvis criminis, vel dicti (non tamen læſæ Majeſtatis) capi poſſit.

Conſuli & Conſiliariis armorum delationem permittit.

§.8. Et inſuper eiſdem Bernardo, ac pro tempore exiſtenti Conſuli, & Conſiliariis, ut pro defenſione perſonarum ſuarum, ipſi & eorum quilibet, cum duobus eorum ſervitoribus, & famulis, ac ſervitores, famuli, & perſonæ Conſulatus hujuſmodi, ac eorum quilibet, die noctuque, abſque alterius Gubernatorum Almæ Urbis noſtræ, aut Bariſelli, ſeu Rom. Pont. pro tempore exiſtentis licentia, arma defenſiva, & offenſiva deferre.

Carcereſque conſtruere poſſe indulget.

§.9. Ac ipſi Conſules, & Conſiliarii, pro fugiendis expenſis, quas pauperes incarceratos ſubire eſt neceſſe, prope locum dicti Conſulatus, carceres publicos, in quibus eorum ſubditi, pro debito, & criminibus quibuſvis eis notis, mancipari valeant, conſtruere, & habere, libere, & licite valeant, dicta auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam, & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ deputat.

§.10. Quocirca venerabilibus Fratribus noſtris Caſertano, & Salutiarum Epiſcopis, ac dilecto filio Præpoſito Eccleſiæ Florentiæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, requiſiti, ſolemniter publicantes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque per quemcumque inviolabiliter obſervari, contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§.11. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam municipalibus dictæ Urbis, privilegiis quoque, & indultis Apoſtolicis, Gubernatori, & Bariſello præfatis, & dilectis filiis Populo Romano, necnon quibuſvis aliis perſonis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, præeminentiæ exiſtentibus, ſub quibuſvis formis, & tenoribus conceſſis, confirmatis, & innovatis,

qui-

Digitized by Google

nicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 7. die 10. Sept. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimonono, IV. Idus Sept., Pontificatus noſtri Anno VII.

XXXVII.

Quod Canonici Regulares S. Auguſtini, in Epiſcopos promoti, utantur Habitu, quo utuntur alii Clerici Sæculares in Epiſcopos creati.

Canonicorum Regularium duæ extant Congregationes, una Lateranenſis nuncupata de qua ſupra in Conſtit. XXIX. Paſ bul. II. Quanto *fol.* 34. *Altera autem nuncupat. S. Salvatoris de qua itidem nota.i ſup. a in* Gregor. XII. *Conſt.* III. Excitat *fol.* 409.

LEO PAPA X.

Venerabili Fratri Zachariæ Epiſcopo Sebaſtenſi Prælato noſtro domeſtico.

Dubium. §. 1. DUdum cum ad Eccleſiam Sebaſtenſem, a nobis de Venerab. Fatrum noſtrorum S. R. E. Card. conſilio promotus eſſes in Paſtorem, dubitatum fuit a nonnullis, an tu qui Ordinem Canonicorum Regularium S. Auguſtini expreſſe profeſſus eras, in habitu, & coloribus Prælatorum Sæcularium, de jure, vel conſuetudine permiſſis, incedere poſſe, prout incedebas, & cum quæſtio hujuſmodi ad nos perlata fuiſſet;

Commiſſio diſcuſſionis dubii. §. 2. Nos cauſam ipſam mature terminare deſiderantes, Venerabili Fratri noſtro Nicolao Epiſcopo Albanen. tunc tituli S. Priſcæ Presbytero Cardinali de Fliſco nuncupato, vivæ vocis oraculo commiſimus, ut ſuper his ſe diligenter informaret, & demum nobis referret. Cum autem præfatus Nicolaus Epiſcopus nobis retulerit, de antiqua conſuetudine in pluribus locis etiam in Romana Curia ubi Pontifex reſidet receptum fuiſſe, ut Canonici Regulares hujuſmodi in Epiſcopos promoti, tam in Cappella noſtra, quam extra, utantur habitibus, & coloribus, quibus utuntur alii Clerici Sæculares in Epiſcopos promoti.

XXXVIII.

De his quæ ſervari debent, circa impetrationem Beneficiorum Conciſtorialium.

LEO PAPA X.

Motu proprio &c.

CUm Sixtus IV., & Julius II. & nonnulli alii Prædeceſſores noſtri providendo ne, illis de quorum perſonis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis Conciſtorialibus providetur, ſeu ipſa Monaſteria commendantur, prorogatio Conciſtorii præjudicium ſive occaſio litigandi inferretur, conſtituerint, & ordinaverint, ut ſupplicationes deſuper ſignarentur, & datarentur, ad quarum datas cædulæ conciſtoriales retrotraherentur, alias nullius eſſent roboris, vel momenti. Necnon ut Camera Apoſtolica, & ſacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promoventium animarum, eorum juribus, & annatis non defraudarentur, ſimiliter conſtituerint, & ordinaverint, ut literæ proviſionis, ſive commendæ Eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarum, & Monaſteriorum Conciſtorialium ſine literis diſpenſationum, & aliorum Beneficiorum, & ſæcularium, & regularium, ac penſionum quarumcumque, non expedirentur. Sixt. IV. & Jul. II. quorum Conſt. hic non habentur, ſtatuerunt quæ modo referuntur.

Hic modo Pontifex eadem approbat, & extendit. §. 1. Veſtigiis Prædeceſſorum inhærendo, ac majoribus fraudibus occurrere cupientes, cum intellexerimus ſupplicationes diſpenſationum hujuſmodi retentionum Monaſteriorum, & beneficiorum ac penſionum prædictarum ad partem ſignari, & de illis in cædulis Conciſtorialibus nullam mentionem fieri ad effectum, ut literæ Eccleſiarum, Monaſteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas libere ad eorum libitum expediri facere valeant, Ideirco motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de noſtræ poteſtatis plenitudine prædicta mandata, & ordinationes extendimus, ac de novo decernimus, declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, ut per quaſcumque ſupplicationes, etiam Motu proprio ſub quibuſvis datis in poſterum ſignandas diſpenſationum retentionum quorumque Monaſteriorum, & Beneficiorum Regularium, & Sæcularium, ac quarumcumque penſionum, & ſimilium Beneficiorum

Digitized by Google

Servarique mandat.

§.2. Mandantes propterea dilecto filio noſtro Julio tit. S. Laurentii in Damaſo presbytero Cardinali ſacroſanctæ Romanæ Eccleſię Vicecancellario ejuſdem Camerę Apoſtolicæ Regenti, & dilectis filiis de majori præſidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum ſpectat, præſentibus, & pro tempore exiſtentibus, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ut præſens noſtrum decretum, & mandatum prædictorum noſtrorum Prædeceſſorum inviolabiliter obſervent, & obſervari faciant, & mandent.

Clauſulę preſervativæ.

§.3. Ac ſimili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi, & decreto noſtris hujuſmodi per quaſcumque clauſulas etiam derogatorias in ſupplicationibus, & cædulis prædictis appoſitas, niſi per ſpeciale mandatum, ut decet, ſignatum derogari non poſſe.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Publicatio An. 7. die 3. Januarii.

Lectum, & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, die 3. menſis Jan.

XXXIX.

Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates, & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, faventes, & receptantes in Statu Eccleſiaſtico.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

OMnes quidem Chriſtifideles, præſertim vero noſtros, & S. R. E. devotos & peculiares filios, quiete ac pacifice, & ſine aliqua offenſione vivere ſummis deſideriis affectantes, ad id operarias manus libenter apponimus, & illa quæ pro eorum felici, proſpero, ac pacifico ſtatu per Roman. Pontifices Prædeceſſores noſtros facta fuiſſe comperimus, non ſolum Apoſtolico munimine roboramus, verum etiam pro illorum obſervantia novas, & ſeveriores pœnas adiicimus, ut ſi non virtutis amore, ſaltem formidine pœnæ mandata Apoſtolica arctius ſerventur.

§.1. Dudum ſiquidem a fel. rec. Julio mæ Urbis noſtræ conviciniis, ſed etiam in Urbe ipſa intra ædes, & palatia retinentur, & recipiuntur, aut favore Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorum Capitaneorum, ductorumque, & aliorum magnatum auxilio confoventur, judicum quoque & officialium animadverſio in eos ſæpe, & ſæpius omiſſa fuerit. Nos candidiſſimi ſolis juſtitiæ, qui arcum ſuum tetendit, & niſi convertantur gladium vibrabit, cujus vices in terris gerimus, exemplo ducti, non æque minorem criminoſorum prædictorum audaciam, quam præfatorum eos recipientium temeritatem eſſe intuentes, qui in ſupremæ ac Pontificiæ Majeſtatis læſionem inniti videntur, dum venerandæ legum poteſtati tales recipiendo eripiunt. Volentes igitur bene viventium paci, & tranquillitati proſpicere, audaces quoque, & ſceleratas manus delinquentium, promptoſque animos a criminibus reprimere, recipientium, receptorumque nequitiam exterminare, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac animi matura deliberatione, literas Julii Prędeceſſoris hujuſmodi, ac omnia & ſingula in eis contenta, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, & innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Immo pœnas dictæ Conſtit. contra eos non capientes extendit & alias imponit.

§.3. Adiicientes, & auctoritate præfata, de noſtrę poteſtatis plenitudine ſtatuentes, quod ſi Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, armorum capitanei, Ductores, Magnates, Principes, Comnitateſque, & Officiales Civitatum, Terrarum, & locorum S. R. E. mediate, vel immediate ſubjectorum, homicidas, bannitos, exititios, rebelles, aut pro quocumque crimine capitali pœna damnatos, necnon brigoſos, pacem facere recuſantes, treguarum, ſive induciarum violatores, ſeu fractores, jus ſibimet contra alium licentes, cavalcatas, aut armatas, vel ulra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel moventes, ad eorum Civitates, terras, caſtra, territoria, & dominia declinantes, non ſolum receperint, retinuerint, vel auxilium, conſilium, opem, & favorem eis tacite, vel occulte, directe, vel indirecte praſtiterint, aut contra mandata, & inhibiiones in ejuſdem Iulii Prædeceſſoris literis contenta devenerint, ſed etiam ſi eoſdem manu forti non acceperint, apprehenderintque, & captos ad mandatum noſtrum ſeu

Rom.

Digitized by Google

per Julium Prædeceſſorem, & ut præfertur per nos innovata, ac de novo ſtatuta, & illis adjecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter obſervari debere decernimus, ſublata cuilibet aliter interpretandi, & judicandi facultate, & poteſtate.

Executores iſtius Conſt. deputat.

§.4. Quocirca venerabili fratri Raphaeli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, & dilectis filiis Præſidenti, & clericis Cameræ Apoſtolicæ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenus præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, etiam in Provinciis noſtris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores Civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediate, & immediate ſubjectorum publicari, ac omnia, & ſingula in his contenta inviolabiliter obſervari faciant, & mandent, contrafacientes quoſcumque, cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ ſint, ſententias, cenſuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent, & in libris Cameræ reſpective ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipſius Cameræ Notarios reſpective declarationem hujuſmodi per eos faciendam, conſcribi, & annotari mandent, & faciant, ac ſummarie eorum more Camerali exequantur, capitaleſque prædictas ſententias a Miniſtris juſtitiæ abſque alicujus incurſu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremiſſibiliter exigant, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus omnibus amplam eiſdem concedimus facultatem, & poteſtatem.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.5. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Dat.P. An.7. die 23. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, decimo Kal. Febr., Pont. noſtri anno VII.

myſteria omnia, ac prophetiam, & omnem ſcientiam, omnemque fidem; ita ut montes transferre poſſet, non tamen caritatem haberet, nil eſſe; & caritatem reliquis virtutibus majorem, ac legis plenitudinem eſſe firmavit) vices, licet immeriti, gerentes in terris, ut ubilibet, & præſertim in Alma Urbe, quæ univerſo Orbi exemplar, & virtutum ſpeculum eſſe debet, caritatis opera exerceantur frugifera, opem, & operam impedimus efficaces.

Julius Cardinalis inſtituit in Urbe Confraternitatem Caritatis, ad pia opera exercenda de quibus in rub.

§.1. Sane (ſicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noſter Julius S. Laurentii in Damaſo Presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, pie conſiderans, quod pauperes mendicare erubeſcentes, longe majores, quam pauperes mendicantes, ſuſtinent neceſſitates. Quodque cum Curia Romana, maximo forenſium, & ignotorum numero, frequentetur, magna pars incarceratorum in Urbe, nedum amicis, qui pro eis ſolicitent, verum etiam notis ſepe carent. Et quod cadavera pauperum defunctorum quotidie per bajulos in plateis ac locis publicis ejuſdem Urbis paſſim ad colligendum, pro eorum vectura, & ſepultura eleemoſynas ponebantur, & ſine Cruce, ac ſine lumine, & cum magno dedecore, & Chriſtifidelium horrore ad ſepulturam vehebantur. Cupienſque premiſſis, & aliis reipublicæ Chriſtianæ, præſertim in dicta Curia neceſſitatibus, & caritatis operibus providere, & quod proviſio hujuſmodi perpetuo duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictæ Curiæ Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubeſcentes, alii vero circa incarceratos hujuſmodi, operam aliquamdiu præſtiterant, & præſtare deſiderabant, ad ſe fecit vocari, & offerens eis ex tunc, pro operibus hujuſmodi ſummam duorum millium ducatorum auri, & omne auxilium, operam, & favorem, eos hortatus eſt, ut inter ſe, & alios, dictis operibus aſſiſtere volentes, Societatem ſub titulo Sanctiſſimæ Caritatis inirent, ac dictis, & aliis, per alias ejuſdem Urbis Societates, aſſumptis caritatis operibus, intenderent.

Officiales d. Confraternitatis ea cœperunt exercere

§.2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intenſo gaudio perfuſi, jam per annum, vel circa, panes ſingulis Dominicis diebus, & alia alimenta dictis pauperibus erubeſcentibus erogare, necnon dictos Carceres per perſonas per eos ad id deputatas viſitare, & ut juſtitia (præſertim

Digitized by Google

Epiſcopi, & alii Prælati, aliqui Officiales dictę Curię, & aliqui Curiales exiſtunt, inſtituerunt, ac in Eccleſię Sancti Andreę regionis Arenulę perſæpe pro Caritatis operibus exercendis congregant.

Hic modo Pontifex dictam Confraternitatem approbat, & in Archiconfraternitatem erigit.

§. 3. Nos igitur gratias Deo agentes, quod noſtro tempore, ac dicto Iulio Cardinali, qui noſter, ſecundum carnem, frater patruelis exiſtit, auctore tam ſaluberrima, tamque perneceſſaria Caritatis opera, in dicta Curia cęperint exerceri, cupientesque quod perpetuo frequententur, ac illi dicti Confratres animo hilariori inſiſtant, motu proprio, non ad Julii Cardinalis, & & aliorum Confratrum prędictorum, vel alicujus alterius pro eis ſuper hoc nobis oblatę petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, Inſtitutionem hujuſmodi, & quecumque ſtatuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis hujuſmodi edita, approbamus, & confirmamus, ſupplemusque omnes, & ſingulos tam juris, quam facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Ipſamque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, caputque omnium Confraternitatum Caritatis ubilibet inſtitutarum, & inſtituendarum, perpetuo erigimus, & inſtituimus, ac ei omnes, & ſingulas ubique inſtitutas, & inſtituendas Confraternitates Caritatis immediate ſubiicimus, & facimus membra ab ea dependentia, ſine tamen earum prędjudicio.

Facultatem condendi ſtatuta opportuna ei concedit.

§. 4. Quodque Confratres Archiconfraternitatis hujuſmodi quæcumque ſtatuta, & ordinationes, pro ejuſdem Archiconfraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujuſmodi exercitium, & aliis quoties, & prout eis videbitur, etiam cum quarumcumque pœnarum in contravenientes appoſitione, condere, reformare, & mutare, ipſaſque pœnas executioni demandare.

Indulgentias Confratribus, & benefactoribus elargitur.

§. 5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter, ac diviſim, illorumque Eccleſiæ Capellani, Miniſtri, Officiales, Familiares, res, & bona quæcumque ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantes, ſeu de bonis ſuis pro dictis operibus, in teſtamento, vel alias contribuentes, legantes, ſeu relinquentes, aut Confraternitatem ipſam heredem particularem, vel univerſalem inſtituentes, omnibus, & ſingulis, ac illis eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, literis, & gratiis ſpiin partem hæredes inſtituentium, communiter, vel diviſim, in genere, vel in ſpecie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quæ omnia, & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habemus, etiam ſi illa non ſint in uſu, ac revocari contingat, uti, potiri, & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem privilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuam expreſſionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatis hujuſmodi, ſimul, vel ſeparatim expediri facere in omnibus, & per omnia, ac ſi illa non ſolum per clauſulas generales hujuſmodi, ſed per illarum omnium tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, eiſdem Archiconfraternitati, illiuſque Confratribus, & Eccleſiis, rebus, bonis, Miniſtris, Officialibus, Cappellanis, Familiaribus, ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, ſeu ipſam Archiconfraternitatem hæredem particularem, vel univerſalem inſtituentibus, ſigillatim concessimus, prout præſentium tenore concedimus, libere, & licite valeant. Et quod quicumque dictæ Archiconfraternitatis, & quicumque etiam illius Officiales pro tempore exiſtentes id conceſſerint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatum Confratres utriuſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentes, ubicumque exiſtant, eiſdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus ejuſdem Archiſocietatis Confratres in Urbe commorantes, gaudere poſſunt, etiam ſi tunc confeſſi non fuerint (dummodo propoſitum confitendi habeant) gaudere poſſint, ſiantque participes jejuniorum, ac divinorum officiorum, ac aliorum quorumcumque ſpiritualium bonorum, ubicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis pœnitens, & contritus, nomen Jeſu in mortis articulo nominaverit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, etiam de quibus, niſi morte præveniretur, confiteretur, conſequatur.

§. 6. Et

bet generatione , ſeu nominatione hujuſmodi , bona eadem tenere poſſit , & finitis ipſis annis , bona prædicta , ad eorum directos dominos devolvantur , & abſque eorum conſenſu teneri non valeant , perpetuo ſtatuimus , & ordinamus .

Obſervantia hujus Bullæ omnibus præcipitur.

§.7. . Et nihilominus , univerſis , & ſingulis Archiepiſcopis , Epiſcopis , Abbatibus , & aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis , necnon Canonicis , Metropolitanis , vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum , ac dictorum Archiepiſcoporum , & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus generalibus , & Officialibus ubilibet conſtitutis , per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus , quatenus ipſi , vel plures , aut unus eorum , per ſe vel alium , auctoritate noſtra faciant præſentes literas , & in eis contenta quæcumque optatum effectum ſortiri , ac ab omnibus , quos concernunt , inviolabiliter obſervari . Non permittentes quemquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari , impediri aut inquietari . Contradictores quoslibet , & rebelles , etiam per quaſcumque arbitrio ſuo imponendas , applicandas , & exequendas cenſuras , & pœnas , ac alia juris remedia , appellatione poſtpoſita , compeſcendo , invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit , auxilio brachii ſæcularis .

Derogatio contrariorum

§ 8. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii VIII. Prædeceſſoris noſtri de una , qua cavetur , ne quis extra ſuam Diœceſim , niſi in certis exceptis caſibus , & in illis , ultra unam dietam a fine ſuæ Diœceſis , ad judicium evocetur , ſeu ne judices a Sede prædicta deputati , extra Civitatem , vel Diœceſim , in quibus deputati fuerint , contra quoſcumque procedere , aut alii , vel aliis vices ſuas committere præſumant , & de duabus dietis in Concilio generali edita , ac aliis conſtitutionibus , & ordinationibus Apoſtolicis , necnon ſtatutis , conſuetudinibus , etiam juramento , confirmatione Apoſtolica , vel quavis firmitate alia roboratis , privilegiis quoque , indultis , ac literis Apoſtolicis , a dicta Sede , etiam motu proprio , & ex certa ſcientia , ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine , & de dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio , & conſenſu etiam Conciſtorialiter habitis , ac per viam contractus , & obligationis juramento vallatis , necnon perpetui ſtatuti , & ordinationis , & cum quibuſvis etiam exceptivis,

præſentibus pro ſufficienter expreſſis , ac de verbo ad verbum inſertis , necnon modos , & formas , ad id ſervandos , pro individuo ſervatis habentes , harum ſerie , in eo quod præſentibus quomolibet obſtent , ſpecialiter , & expreſſe derogamus , ceteriſque contrariis quibuſcumque .

Clauſulę preſervativæ.

§.9. Nos enim præſentes literas , & in eis contenta quæcumque , ſub Bullis etiam in favorem Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe , ac illius Fabricæ , & Cruciatæ ſanctæ quomodolibet emanatis , & emanandis revocationibus , ſuſpenſionibus , annullationibus , limitationibus , modificationibus , vel derogationibus comprehenſis , illiſque etiam illorum toto tenore inſerto , etiam in aliquo derogari nullatenus poſſe ; & quotiens opus fuerit , totiens in priſtinum , & ſub quacumque data , de qua officialibus Archiconfraternitatis hujuſmodi pro tempore placuerit , reſtituta eſſe , & cenſeri , ac literas Apoſtolicas deſuper expediri poſſe decernimus .

Fides exemplorum.

§.10. Et quia difficile foret præſentes literas ad quæcumque loca , ubi opus eſſet , deferre &c.

§.11. Nulli ergo &c.

Si quis autem &c.

D. P. An. 7. die 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum , Anno Incarnationis Dominicæ , milleſimo quingenteſimo vigeſimo , 5. Kalen. Februarii , Pontificatus noſtri Anno vii.

XLI.

Canonizatio S. Franciſci de Paula , Ordinis Fratrum Minorum Inſtitutoris . Ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum , & inſtitutio feſtivitatis pro die 2. menſis Aprilis , una cum octava .

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam .

Deus Eccleſiam ſuâ pretioſiſſimis lapidibus conſtruxit.

EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam pretioſorum lapidum vivorum ipſi ſummo angulari lapidi Chriſto Jeſu unitorum , ornatiſſima vacante decoratam , ſtructura mirabili fundare diſpoſuit .

Cujus primi Fũdatores fuerunt Patriarchæ.

§.1. Hinc proceſſere beati Patriarchę , qui de fide plęclari , Sanctorum etiam Angelorum ſuſceptores effecti , facie ad faciem videre Deum meruerunt . Hos ſe-

 quuti

ad ſalutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Martyres: §. 3. Hos ſubſequuti ſunt Martyres ſplendidi, qui fidei loricam induti, & inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lavantes, candidato exercitu Chriſtum Jeſum imitati, ſupernæ civitatis Hieruſalem, hoc eſt triumphantis Eccleſiæ, cum glorioſa victoria palmas manibus geſtantes, ſe dicto vivo lapidi Chriſto adjunxerunt, ſempiternam ſui memoriam, & exemplum venerabile, militanti Eccleſiæ relinquentes.

Doctores poſtea. §. 4. Progreſſi ſunt & Doctores lucidi, qui ſuis doctrinis, & exemplis Catholicam, & orthodoxam fidem defenſantes, falſiſque prophetis ac iniquis doctoribus fidem ipſam ſubvertere ſatagentibus ſe opponentes; dictam Eccleſiam militantem multipliciter illuſtrarunt, quibus eadem Eccleſia conjuncta progreditur quaſi Aurora conſurgens, pulcra ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata.

Confeſſores etiam. §. 5. Sequuntur poſtea ſancti Confeſſores, qui virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis depoſcenti (utpote fideles, & boni ſervi) multiplicatum de ſuis laboribus fructum attulerunt, & in arcem cœleſtem depoſuerunt, omniaque mundi blandimenta (ut venenum aſpidum) fugientes, latibula in terris fecerunt, a terris abliti, rudi victu, & ſcaturientis aquæ levi potu, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, junceo, vel ſtramineo cubili feſſa membra ſomno foventes, nudis pedibus Dominum quæſierunt, æternamque patriam invenerunt.

Virgineſque & Viduæ. §. 6. Adſunt & Virgines nitidæ mundo corpore, ſincero corde, ſanctaque mente, cum oleo in lampadibus ſuis ſponſo (qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus) obviam venientes: devotæ tandem continenteſque viduæ, & aliæ quamplurimæ ſexus utriuſque perſonæ, piis, ac ſanctis operibus ſemper intentæ, cum plenis etiam manipulis eidem cœleſti ſponſo ſe repræſentant, cum Angelis gloriam in Altiſſimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirifice depromentes. Hæc omnia unus atque idem ſpiritus admirando plurimum operatur myſterio ſicut Altiſſimus ab initio vineam ſuam talibus piis cultoribus (juxta ſanctam promiſſionem ſuam) viſitavit, firmavit, & auxit, ſic ſemper gore mirabiliter illuſtravit, ipſe enim adverſus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, ac in odorem ſuavitatis Altiſſimi currens, copioſam utriuſque ſexus fidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit, ac (velut effuſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem) dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebris ſui memoria (tamquam rutilum ſydus) in Eccleſiæ firmamento ſervaret.

Origo S. Fräciſci de Paula. §. 8. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus (quæ in præmium ſanctitatis ejus Deus mundo multipliciter oſtendere dignatus eſt) ne de tam celebri viro etiam poſteritas ipſa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recenſenda. Conſtat ſi quidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos, Paulæ oppidum ſitum eſſe, quod itinere unius diei a Cuſentia illius Provinciæ Metropoli diſtat. Inde originem traxit Jacobus Martolilia. Illi proximum eſt Caſtrum Foſcandi, ubi nata eſt Vienna, quondam ambo in fide Criſti baptizati, & confirmati, ac (ut veri Catholici) educati, qui invicem ſecundum ritum S. R. E. Matrimonium contrahentes, & (ut fideles decet conjuges) mutuam caritatem, vitæque honeſtatem ſervantes, diu cohabitarunt: ex hoc Matrimonio Beatus Franciſcus de Paula procreatur.

A puerilibus annis religionem dilexit. §. 9. Qui ſacri baptiſmatis fonte lavatus, & chriſmatis ſacramento confirmatus, ab eiſdemque parentibus ſub Dei timore, & amore educatus, inſigne ſpecimen ſanctitatis futuræ præſeferens, ſolitudinem, & religionem diligere, ac orationibus, & jejuniis aſſidue vacare cœpit, quæ cum ejus parentes animadvertiſſent, ipſum annum circiter decimum tertium agentem, juxta votum per eos emiſſum domui S. Franciſci Civitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in ſortem Domini electus anno per eum exacto, nullaque profeſſione emiſſa, vocatis parentibus eos, ut ſe ad Eccleſiam S. Franciſci de Aſſiſio, & S. Mariæ de Angelis devotionis cauſa ducere vellent, enixe rogavit, qui pio ejus deſiderio annuentes, ſeſe itineris comites præbuerunt. Quibus Eccleſiis devote viſitatis, in patriam reverſus, idem beatus S. Spiritu inſpirante ad Eccleſiam conſtruendam animum addixit, ipſeque primus fundamenta effodere cœpit, quo inter vicinos divulgato undique ad opus juvandum concurritur, alii operi in-

Digitized by Google

nobilis quidam Conſentinus ſupervenit, qui eidem beato pro ædificanda Eccleſia, magnum auri, atque argenti pondus obtulit, unde juxta ſitus deſignationem Eccleſiam notabili forma, non parvo ſumptu conſtruere cœpit.

Semper orabat, aut laborabat.

§. 10. Numquam a laboribus ceſſabat, niſi cum orationi diviniſque rebus intendebat, qui, etſi vigiliis, jejuniiſque maximis eſſet attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliaque ad fabricam neceſſaria, propriis etiam humeris deferre non deſinebat.

Affabilis erat.

§. 11. Erat adeo in loquendo humanus, atque affabilis, ut nullus unquam ad eum acceſſerit, qui mellifluis ejus verbis delectatus, & incredibili quadam ſermonis dulcedine captus, & quaſi divino ſpiritu repletus ab eo non receſſerit.

Ordinem ſuum appellavit Minimorum.

§. 12. Humilitatem ejus etiam inſtituti per cum Ordinis cognomentum oſtendit, quod ut is omnium minimus eſſe volebat, ita Minimorum cenſuit, & inſtituit, ejuſdem etiam Ordinis inſtitutor, & generalis Correcto, exiſtens omnium ſe infimum (quoad poterat) exhibebat, & ad omnia etiam ſervilia opera (ut & ceteris humilitatis præberet exemplum) deſcendere non dedignabatur, quippe diſcipulis ſuis diſcumbentibus miniſtrabat, ſæpeque Eccleſiam, & altaria verrebat, & mundabat, ac paramenta, & alia ad divinum cultum neceſſaria componebat, aliorumque fratrum etiam novitiorum indumenta propriis manibus abluebat, & cum juvenis adhuc eſſet, Calabriamque incoleret, numquam, niſi nudis pedibus, etiam per glacies, nives, montes, & acuta ſaxa, vepres, ſpinaſque incedebat, nullamque ex eo etiam graviſſimo ſæpe pondere preſſus læſionem in pedibus patiebatur.

Super ignem ſpinas, &c. ambulabat.

§. 13. Ipſum ſæpius ignem nudis pedibus conculcaſſe, ac ignitos candenteſque lapides manibus portaſſe, liquido conſtat: admirabilis erat vitæ ejus auſteritas, quæ propterea admirabilior cenſenda eſt, quia in pueritia, adoleſcentia, juventute, ſenecta, & decrepita ejus ætate inter labores, vigilias, jejunia, abſtinentias, innumeraſque corporis macerationes eumdem pene vivendi modum ſervavit.

Claruit miraculis.

§. 14. Horum, & plurimorum aliorum ſanctorum operum ratione habita adeo S. Spiritus gratia hominem complexa eſt, ut piis ejus meritis, & precibus in Chriſti nomine dæmones a corporibus humanis

Prædeceſſoris noſtri perveniſſet, Cubicularium quendam ſuum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiſcopum Conſentinen. miſit, mandavitque ut ipſe ſuper miraculis hujuſmodi ſe diligenter informaret, ac deinde ipſum de veritate certiorem efficeret. Qui quidem Archiepiſcopus Pontificis mandato parere deſiderans, ac neminem habens, qui talia melius, quam ipſemet Cubicularius explorare fideliuſque referre poſſet, idem ſuaſit, ut is cum ſocio quem ei adjunxit, ad dictum Beatum virum ſe conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama hujuſmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papæ præſente, ignem manibus accepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiſcopi fretus conſilio, hominem adiit, & cum inter ſalutandum dicti Beati viri manum oſculari vellet, ille omnino renuit, eumque rogavit, ut ſibi potius manum deoſculandam porrigeret: aſſerens id multo juſtius, & convenientius fore, eo quod ipſe Cubicularius triginta tres annos jam presbyter eſſet, quod Cubicularius memoriam repetens, ubi id verum eſſe cognovit, miratus eſt hominis ſpiritum, & cum eo ad colloquium in Cameram conceſſit, ubi cum primus ſermo de tam ardua, difficilique vita fuiſſet, ut eam nulli niſi robuſto, ac valido tolerabilem fore Cubicularius aſſeveraret, Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans, ardenteſque prunas abſque læſione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Domino ſerviunt, omnia creata illis obtemperant, exterritus ille eo miraculo veniam petiit, cumque ejus pedes humiliter oſculari vellet, ipſeque vir Beatus id recuſaſſet, ejus tunc veſtem manu apprehenſam devote oſculans, ab eo recedens, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarravit.

Apoſtema incurabile Jacobi de Tarſia ſanavit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Jacobus de Tarſia Baro terræ Bellimontis Conſentinen. Diœceſis cum graviſſimo, & pene inſanabili apoſtemate longo tempore in crure laboraſſet, inſigneſque Medici, & Chirurgi in eo nihil proficerent, quin ulcus illud quotidie ingraveſceret, omnibuſque remediis adhibitis jam in deſperationem ſalutis res adducta eſſet, tandem dictus Jacobus fama ſanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat adductus, ad eum non ſine magno labore acceſſit, illique plagam detexit, & ſe devotiſſime commendavit. Primum ſiquidem ipſi Beato, & omnibus, qui aſtabant ul.

Digitized by Google

miſericordiam ſuam aperiret, nec multo poſt, foliis ac pulveribus hujuſmodi ſibi, ut juſſerat, apportatis, facto ſigno Crucis aliquantulum de dictis pulveribus ulceri impoſuit, illudque tribus ex foliis dictis cooperuit, & omnia circumligavit, in Domino ſpem reponens quod ſanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, juſſit, ut illico ſuam repeteret domum ad quartumdecimum ferme lapidem inde diſtantem, qui cum aliquamdiu equitaſſet, ad uxorem Joannam, quæ illum ſemper in eo itinere comitata fuerat, converſus mihi videtur inquit, quod ſim ſanus, quia acerbum dolorem, & peſſimum fætorem amplius non ſentio, & cum jam certum monticulum ſuperaſſet, Jacobus avide cupiens intelligere an poſſet ambulare, ex equo deſcendens, propriis pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris ſentiens, ſe liberum, & ſanum intellexit. Deo igitur, & B. Franciſco de Paula gratias agentes conjuges voti compotes ad propria rediere.

Paraliticum, & leproſum curavit.

§.18. Iiſdem ferme diebus, in Civitate Conſentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leproſus, adeo ut jam vocem quaſi omnem amiſiſſet, ejuſque loquela vix audiretur, qui cum per conſanguineos ſuos ad Paulæ Monaſterium adductus, & Beato viro præſentatus fuiſſet, ille miſericordia motus, parum ſecreto oravit, mox vero rediens, eum manu ſublevavit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Conſentinum graviſſima infectum lepra in domo Paternis quam vir Beatus tunc ædificabat ad ſe venientem, ſanitati reſtituit.

Mutum à nativitate liberavit.

§.19. Cum idem Beatus vir fabricam domus juxta Paulæ oppidum incœpiſſet, adductus eſt ei quidam a nativitate mutus, quem cum parentes ejus juxta Eccleſiam poſuiſſent, dixit eis vir Beatus, ut alte ſecum ter Jeſum acclamarent, & ita aperiretur illi ſenſus, Beato viro inchoante dictiſque parentibus proſequentibus, mutus ſimiliter alta voce dixit Jeſus, & deinde liber atque integer uſque ad ejus obitum in loquela permanſit.

Puellæ cæcæ viſum reddidit.

§.20. Rurſus Julia Antonii Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorſus videns; cum a parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in horto domus erat, adducta fuiſſet, idem Beatus vir, herbam quamdam emulſit,

ceſſiſſet, & Beatus vir ut pro cibo illi miniſtrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri juniori inibi exiſtenti mandaſſet, frater illi ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus ſuperpoſuit, oblituſque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre, diſceſſit, ſed cum vir Beatus dictas fabas jam coctas eſſe credens, una cum hoſpite in coquina, nulluſque ibi ignis adeſſet, dictus Antonius ſubriſit de dicti Beati præcepto, & ejus ferculo, quod nondum coqui cœpiſſet, cui vir Beatus ferculum ipſum paratum eſſe reſpondit, tetigitque manu ollam, quæ illico fervere viſa eſt, ſtatimque fabæ coctæ fuere, ita ut idem Antonius de ipſis prandium ſumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alii tunc præſentes, maxima ſunt admiratione affecti.

Lampadem abſque igne accendit.

§.23. Idem etiam Beatus vir die quadam more ſolito, Miſſam audire cupiens, Eccleſiam ingreſſus eſt, cumque tunc Eccleſiæ lampas accenſus non eſſet, & aliqui ex his, qui ibi Miſſæ audiendæ cauſa aderant, ignem foras quæſitum ſuiſſent, illumque jam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, ut eam deduceret, illa vero in medio deſcenſu abſque aliquo igne miraculoſe accenſa effulſit, ex quo circumſtantes candelas pro miſſa tunc celebranda neceſſarias, devotiſſime accenderunt.

Filium viduæ mortuum ferè ſanavit.

§.24. Cum in terra Montiſalti dictæ Conſen. Diœceſis, quidam Franciſcus ipſius terræ incola, febre adeo vexaretur, ut de ejus ſalute nullam Medici ſpem promitterent; laboraret in extremis, ac omnibus Eccleſiæ Sacramentis devote ſuſceptis, & candela benedicta, more ſolito, accenſa, in ejuſque manibus poſita a circumſtantibus jam pro mortuo haberetur; Tunc Joanna mater ejus ad B. Franciſcum de Paula ſpecialem gerens devotionis affectum; illum lacrimans deprecata eſt, ut filium ſuum ſanare, ac vitæ reſtituere dignaretur: ut illius ope tribus ſuis, ex dicto ejus filio, nepotibus providere poſſet; Præterea ſi voti compos fieret, & ſtatim hujus ſæculi vanitatibus omnino renunciaturam, & in habitu Tertiæ Regulæ ejuſdem Beati Deo perpetuo famulaturam devote vovit, quo voto emiſſo, ſtatim ejus filius quaſi a morte reſurgens, circumſtantes aſpicere, ſeque melius habere incœpit, ac non multis poſtea diebus priſtinæ fuit ſaluti reſtitutus, & per triginta fere annos idem ſupervixit.

§.24. Cum

Digitized by Google

pellendum ad locum detulerunt, ubi tunc Beatus vir morabatur, qui in illum reſpiciens, per caritatem ait, vivit homo iſte, & ad eum converſus, ſurge inquit, & ambula: ad cujus verba homo in ſepulcrum mittendus illico ſurrexit, ac pedeſtres ambulare cœpit, moxque hoſpitii domum ingreſſus, ac cibo, & potu refectus, priſtinæque valetudini reſtitutus, ad propria ſalvus, & incolumis remeavit.

In fornacem ignis intravit, & exinde incolumis exivit.

§. 27. Præterea in dicto Oppido Paulæ, dum ſui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quod vel propter nimium ignem, vel aliam cauſam fornax ipſa ruinam minaretur, tunc illius magiſtri, nullum penitus remedium adhibere ſcientes, ad Beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per caritatem, inquit, ad collationem, ſeu prandium eatis, mihique curam fornacis relinquetis, quibus diſcedentibus, ipſe ſtatim ſigno Crucis facto, intrepide dictam fornacem ardentem intravit, ac illam ſolus temperavit, indeque abſque læſione aliqua incolumis exivit.

Alium ab eo ſ. denti mortis periculo liberavit.

§. 28. Julius Barthuchlus etiam de Paula juvenum multitudine adjutus, poſt Beati viri obitum, e Cuſentiæ caſtro Paulam verſus eximiæ magnitudinis bombardam transportari curans, additis etiam ad laborem viginti bovum jugis, apud quemdam declivem locum non longe a Paula diſtantem, Lamachiam nuncupatum, funem maximum cujuſdam navis onerariæ, quo bombarda ipſa alligata erat cuidam arbori (ut paulatim laberetur) involuit, quam nec Julius ipſe neque tot ſocii, propter impetum velocem, quo ex magnæ molis lapſu ferebatur, retinere valerent, ibi dum idem Julius ultra quam ejus vires ferebant, nititur, juxta arborem, cui circumligatus erat funis proſtratus cecidit, pedeſque ſuos intra funis orbes involvit. Unde cum nullo pacto (niſi munere divino) quin ejus crura frangerentur, evadere poſſet, arborem amplectens ſumma cum devotione clamavit: O Beate Franciſce de Paula opem fer mihi miſero, his dictis, currus cui bombarda ipſa impoſita erat, in loco præcipiti ſtatim reſtitit, apparuitque eidem Julio quidam frater Ordinis Beati Franciſci de Paula, qui tunc funem ipſum manibus retinuit. Idem vero Julius tanto periculo ereptus, omneſque qui illic, quaſi ad ſpectaculum convenerant, omnipotentius ab aliis dicti Ordinis Minorum fratribus, ad eumdem Beatum virum miſſus fuerit, quatenus eum de præmiſſis redargueret, qui cum ad eum veniſſet, & magnis illum contumeliis affeciſſet, increpaſſetque ejus ignaviam, & craſſitudinem, vir Dei conſtantiſſimus, patientiſſimuſque tot convitiis, & injuriis nullatenus fractus, ac nec commotus quidem fuit, ſed foco appropinquans ardentes titiones nudis manibus accepit, eoſque ſtricte compreſſit, ac manifeſte oſtendit, in Dei virtute omnia fieri poſſe. At ille prudentiſſime proſpiciens hominis ſimplicitatem, & fidem, omniaque ab eo divina gratia, & ardentiſſimo fidei ſpiritu fieri, ejus pedibus advolutus illos arcte complectens; oſcularique ſatagens veniam ab ipſo humillime poſtulavit. Neque inde ſurrexit, donec ab eodem Beato Patre benediceretur, quo factum eſt, ut qui antea in illum publice maledicta plurima congeſſerat, proprium confeſſus errorem, Beati viri ſanctitatem dignis veriſque poſtea laudibus merito efferret.

Juſſu Six. IV. ad Regem Franciæ acceſſit, qui benigne eum recepit, & Eccleſiam ædificavit.

§. 30. Quę omnia cum mirabilem quamdam, & rare auditam viri ſanctitatem arguerent; eorumque celebris fama jam ad claræ memoriæ Ludovicum XI. hujus nominis, Francorum Regem Chriſtianiſſimum, perlata eſſet: Rex viri Beati ſanctitate motus, ipſum coram videre cupiens, a piæ memoriæ Sixto Papa IV. etiam Prædeceſſore noſtro impetravit, ut eidem Beato viro in virtute ſanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria in Franciam ſe conferret, dictumque Ludovicum Regem viſitaret, quibus juſſis Dei famulus obediens, in Franciam ivit, ubi eum prę fatus Rex ſingulari devotione ſuſcipiens, ſeque ab eo benedici poſtulans, illi tamquam viro Dei magnum honorem, & reverentiam exhibuit. Cognita deinde viri ſanctitate, ei ejuſque fratribus ſedem prope Civitatem Turonenſem, & Regium Palatium aſſignavit, amplamque, & magnificam domum cum Eccleſia, quæ in hanc uſque diem extat, pro ipſius B. Franciſci de Paula, ſuorumque fratrum uſu, & habitatione conſtrui fecit.

Regulas tres B. Franciſcus inſtituit.

§. 31. Tantę inſuper continentię fuit idem Beatus vir, ut non carne ſed ſolo ſpiritu compactus eſſe videretur. Prius enim quam ab hac luce diſcederet, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ſuęque Religionis propagationem, divina (ut pie credi-

Digitized by Google

cris votis, perſeveranter vivere profitentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac Sororum hujuſmodi circa perſonarum ipſarum directionem, & informationem, quam divini cultus augmentum, debitam obſervationem, & inſtitutionem, opportunis adjectis capitulis.

Romanique Pontif. plurima illi privilegia cõceſſerunt.

§.32. Ipſas vero Fratrum, ac Sororum cum decem, dictorum autem utriuſque ſexus Tertiariorum Regulas cum ſeptem capitulis per eum pie inſtitutas, rec. mem. Julius Papa II. ſimiliter Prædeceſſor noſter, eodem Beato viro tunc in humanis agente matura præhabita deliberatione, tamquam religioni conſonas, poſtquam idem Sixtus Prædeceſſor noſter, ac ſa: comm: Innocentius VIII, & Alexander VI. Romani Pontifices etiam Prædeceſſores noſtri, eidem Beato viro, ejuſque Ordini, ac ejus perſonis, & domibus quamplura privilegia conceſſerant per ſuas primo, & deinde nos per alias noſtras literas approbavimus, & confirmavimus, diverſiſque privilegiis, gratiis, & indultis, Ordinem ipſum multipliciter communivimus, prout in ipſorum Prædeceſſorum, & noſtris ad id confectis literis plenius continetur.

Ipſe præviſo ſuæ mortis die ſacris ſuſceptis obdormavit in Domino in die Veneris Sancti.

§.33. Cumque vitæ ſuæ finem jam proximum (divina inſpiratione) proſpiceret, idem Beatus vir pridiequam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex variis Provinciis, & Regnis, qui tunc ad eum venerant, aſtantibus in Miſſa Conventuali, & poſt Pœnitentiæ Sacramentum ſuſceptum, cum profundiſſima humilitate uberrimaque lachrymarum effuſione, pectus ſuum percutiendo ſacroſanctum Euchariſtiæ viaticum, e manibus unius ex ſui Ordinis presbyteris magna cum devotione ſuſcepit. Poſtea Domino noſtro Jeſu Chriſto, Beatæque Mariæ Virgini, & Sanctis omnibus, devote peractis gratiarum actionibus, Miſſaque hujuſmodi celebrata, ad cellam ſuam propriis pedibus (licet pro ſenectute debilis, & infirmus) baculo, quem more ſolito geſtabat, innixus rediit. Poſtero autem die cum Beatus fideliſq; Dei ſervus tempus inſtare videret, quo ſibi ex hac lacrymarum valle migrandum erat, dictos fratres ſuos ad ſe convocari juſſit, eoſque ad fraternam pacem, mutuamque caritatem dulciſſimis verbis, ac ſalutaribus monitis caritative exhortatus eſt, illiſque benedictione more ſolito impertita, cum jam nonageſimum primum, vel circa annum feliciter impleviſſet, Anno a partu dimiſſa hujus carnis ſarcina, quaſi vivens abſque aliquo doloris, aut mortis notabili ſigno migravit ad Chriſtum.

Miracula poſt ejus obitum Deus edidit.

§.34. Cumque tunc per undecim dies ejuſdem Beati corpus inſepultum remanſerit, illucque maxima virorum, & mulierum ac Religioſarum perſonarum multitudo acceſſerit, ut Sanctum virum, quem viventem ſumma fuerant veneratione proſequuti, etiam defunctum viderent, & illius apud Deum ſuffragia mererentur. mirum omnibus fuit, quod ejus caro per tot dies incorrupta permanſerit, nec ullum prorſus fœtorem emiſerit, quin potius odor quidam ſuaviter fragrans, ab ea manaverit. Poſt ipſius etiam obitum, multis ejus ſuffragia devote implorantibus, omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnaque miracula palam operari dignatus eſt.

Rex Franciæ ac alii inſteterunt pro canonizatione.

§.35. Propter quod cariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus hujus nominis primus Francorum Rex Chriſtianiſſimus, cariſſimaque Regina, quæ a Correctore Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus perſonis emiſſo voto, quod ſi gratiam pro maſculo aſſequeretur in B. Patris honorem Franciſci nomen ei imponeret, fulgentiſſimum puerum in lucem edidit, illique juxta dictum ejus votum Franciſci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiam in Chriſto filia nobilis mulier Aloyſia de Sabaudia Andegavenſis, & Angoliſmenſis Duciſſa, Cenomanenſiſq; Comitiſſa, ejuſdem Franciſci Regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem noſtrum Dionyſium Epiſcopum Maclovienſem generalem, ac dilectos filios Jacobum Lucam decanum Eccleſiæ Aurelianenſis, & nobilem virum Antonium Raphi, alias de Protom Dominum temporalem loci de Podio calvario Agenuenſis Diœceſis, pro nonnullis particularibus ipſius Chriſtianiſſimi Regis negotiis, Nuncios, & Oratores ad nos deſtinatos humiliter ſupplicari fecerunt, ut præmiſſis diligenter inquiſitis, & exploratis, ad ejuſdem viri Canonizationem procedere dignaremur.

Hic ergo Pontifex annuens Canonizationi petitæ examen, & proceſſum fieri mandavit.

§.36. Quorum quidem precibus, licet libenter annuere vellemus ſummopereque gauderemus, hujuſmodi Canonizationem noſtris temporibus divino quodam miſterio contigiſſe, ac nobis æquum videretur, ut idem B. Franciſcus de Paula, quem jam Deus in cœleſti gloria Sanctorum Choro dignum feciſſe pluribus ac manifeſtis indiciis, & miraculis oſtenderat, in terris etiam ſibi debito Sanctorum honore non de-

Digitized by Google

dem tribus etiam S. R. E. Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet, venerabili fratri Nicolao Epiſcopo Albanenſi de Fliſco, & dilectis filiis noſtris Dominico tituli Sancti Bartholomæi in Inſula præsbytero de Iacobatis, ac Joanni Sanctorum Coſmæ, & Damiani (noſtro ſecundum carnem nepoti) Diacono de Salviatis reſpective nuncupatis Cardinalibus, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu commiſimus, ut ipſi, viſis, & examinatis proceſſibus editis ſuper ejuſdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & poſt ipſum obitum ejus interceſſionibus a Deo factis, aliiſque cunctis ad Sanctorum Canonizationem hujuſmodi neceſſariis, ſe ſuper omnibus ac ſingulis diligenter informarent, & per eos comperta in noſtro ſecreto Conciſtorio, ut moris eſt, fideliter referrent. Cumque ipſi Cardinales, viſis ac diligenter examinatis diverſis proceſſibus, in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apoſtolicæ commiſſione habitis, & ad Curiam noſtram tranſmiſſis, teſtiumque fide dignorum depoſitionibus, pro tantæ rei dignitate debite ponderatis, de ſupradictis miraculis, ac vitæ ſanctimonia, & aliis a jure requiſitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam ſecretis Conciſtoriis, jam feciſſent, noſque ipſorum, & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicta Canonizatione, convenientia, & conformia inveniſſemus.

Ejuſque relatio facta fuit in publico Cōſiſtorio.

§.37. Et pro ulteriori executione, dilectus filius Angelus de Cæſis utriuſque juris Doctor, & dilectæ aulæ noſtræ Conciſtorialis Advocatus, in publico Conciſtorio omnia de ipſius Beati viri vita, moribus, & fama, miraculis, copioſe recenſuiſſet, nobiſque humiliter ſupplicaſſet, ut ad ejuſdem Beati Canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur. Nos de relatis coram nobis, in primis humiliter Deo gratias agentes rogavimus omnes in eodem publico Conciſtorio tunc aſtantes, ut ſuis orationibus, & jejuniis Eccleſiam Dei juvarent, ac ne eam Altiſſimus modo aliquo in hujuſmodi Canonizationis officio errare permitteret, inſtanter orarent.

Poſtquam Papa preces ad Deum emitti

§.38. Demum poſt aliquot dies, convocatis de novo in aula noſtra Conciſtoria-

Ex modo B. Franciſcum, SS. Catalogo adſcribit.

§. 39. Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quod ad Beatum ſervum ſuum debitis honoribus proſequendum, corda noſtra illuminare dignatus eſſet, ipſius Canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Eccleſia cantatur, Quaſi modo geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maii Anni Domini 1519. in qua etiam tunc Beatorum Apoſtolorum Philippi, & Jacobi feſtum contingebat, deputavimus, ac in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, amplum ſuggeſtum ligneum de more parari, & exornari juſſimus, ſuper quo quidem hodie aſtante populo, ac univerſo Clero de vita, miraculis, & fama ejuſdem Beati Franciſci de Paula, humili devotioneque pleno ſermone per nos, ut moris eſt, habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia devote decantatis, Necnon a Procuratoribus cauſæ ipſius Canonizationis, & a Chriſtianiſſimi Francorum Regis Oratoribus hujuſmodi, ejuſdemque Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctori a nobis magna cum inſtantia petito pronunciari, adſcribi inter Sanctos eumdem B. Franciſcum de Paula, cum jam omnia conſummata eſſent, omneſque conſuetas Eccleſiæ cæremonias ſuper ea re rite ſervaviſſemus, Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem ejuſdem Beati ſub his verbis procedendum duximus, & proceſſimus. Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, Chriſtianæque Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum conſolationem, & incrementum, auctoritate Domini noſtri Jeſu Chriſti, beatorumque Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ac noſtra, de fratrum noſtrorum ſpeciali conſilio, & aſſenſu, decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciſcum de Paula ejuſdem Ordinis Minimorum inſtitutorem, in cæleſti Hieruſalem inter beatorum Choros jam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuiſſe, ac Sanctorum Confeſſorum Cathalogo adſcribendum fore, ipſumque hujuſmodi Cathalogo in præſentiarum adſcribimus, & eum tamquam Sanctum publice privatimque colendum eſſe declaramus, atque mandamus.

§.40. Statuentes ejus feſtum die ſecun-

Digitized by Google

que reſponſo: Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti, nos illico propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus, dicentes.

Oratio prima. §.42. Servitutis noſtræ tibi Domine jura ſolventes, quæſumus, ut Beati Franciſci de Paula Confeſſoris tui patrocinio ſuffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis adverſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Deinde vero a dicto Choro reſponſo, Amen, ſolemnem illic Miſſam nos ipſi celebravimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas ſingulas ſub una concluſione terminantes, additis etiam prædicta, ceteriſque ſpecialibus ejuſdem S. Franciſci de Paula collectis immediate ſequentibus, pro ſecreta videlicet.

Secreta. §.43. Hoſtias Domine tuorum ſuſcipe populorum, quas tibi in B. Franciſci de Paula feſtivitate dicamus, ut nobis conſerant tuæ propitiationis auxilium: Cum ſua concluſione, videlicet Per Dominum, &c. Deinde vero poſt communionem ſubjunximus dicentes.

Poſtcommunio. §.44. Cœleſti Domine Sacramento conſolati, te ſupplices deprecamur, ut intercedente B. Franciſco de Paula, ab omni nos mentis & corporis labe cuſtodias, & per ipſum tuæ ſentiamus indulgentiæ largitatem; cum ſimili concluſione, & ita Miſſam ipſam ad finem uſque cum ſolitis cæremoniis juxta Ordinarium Apoſtolicum, illic debite terminavimus, indulgentiamque plenariam omnibus officio hujuſmodi tunc aſſiſtentibus devote conceſſimus, ac etiam in loco ſepulturæ ejuſdem S. Franciſci de Paula in depoſitionis ſuæ die, videlicet ſecunda Aprilis hujuſmodi perpetuo duraturam quadraginta annorum totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonavimus, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in ſanctis ſuis mirabilis, & glorioſus vivit, & regnat benedictus in ſæcula ſæculorum.

Tranſumptorum fides. §.45. Ceterum quia difficile foret præſentes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earumdem tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, ſub ſigillo venerabilis fratris noſtri Paridis moderni, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Piſaurienſis, ac cæremoniarum Magiſtri, vel alicujus Prælati Eccleſiaſtici, fides adhibeatur indubia, in omnibus, ac per omnia, & illis ubique ſtetur, ac ſi originales literæ hujuſmodi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. PAſtoralis officii debitum, quo Eccleſiis, & Monaſteriis quibuſlibet, ac in eis ſub ſuavi Religionis jugo Altiſſimo famulantibus utriuſque ſexus perſonis aſtringimur, nos admonet, & inducit, ut ad ea ſollicite intendamus, per quæ eorumdem Monaſteriorum, & perſonarum feliciori ſucceſſui, ac ipſius Religionis incremento, & conſervationi noſtræ proviſionis miniſterio conſuli valeat.

Cauſæ hujus ferendæ Conſtitutionis. §.1. Sane accepimus, quod nonnulli Sæculares Principes, & alii locorum Domini temporales occurrentibus vacationibus Monaſteriorum etiam Monialium Ciſtercien. Ordinis in eorum dominiis conſiſtentium, ſeu etiam antequam vacent, conſiliarios, & alios viros Eccleſiaſticos, vel Sæculares etiam nonnunquam cum armatorum caterva ad dicta Monaſteria pro electionibus de perſonis per eos nominandis faciendis tranſmittere, ac Conventus Monaſteriorum ipſorum, ut perſonas per eos eis nominatas, etiam minus idoneas eligant, vel poſtulent, literis, & precibus, ac promiſſionibus inducere, ſeu cum eorum ſuggeſtionibus, & minis flecti nequeunt, in electionibus aliarum perſonarum idonearum ſecundum regularia dicti Ordinis inſtituta, ac privilegia, & indulta eidem Ordini conceſſa impedire, & perturbare, eoſque, ac perſonas ſecundum regularia inſtituta, ac privilegia, & indulta prædicta electas diverſimode moleſtare præſumant; Nonnullæ etiam Religioſæ, ac aliæ Eccleſiaſticæ Perſonæ damnoſa ambitione ductæ ad Monaſteria prædicta improbe aſpirantes, per ſe, vel alium, ſeu alios preces, ac literas dictorum Principum, & Dominorum temporalium per ſe, ſive etiam ad effectum, ut poſtmodum Monaſteria ipſa in favorem ſæcularium, & aliarum minus idonearum perſonarum cedere poſſint, procurare non verentur.

Prohibitio libertatem electionis in Monaſteriis Ordinis Ciſtercienſis frangendi. §.2. Nos igitur, qui Ordinum, & Monaſteriorum ſingulorum curam gerimus generalem, quorum intereſt talibus obviare, Motu proprio, non ad alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ac ex certa ſcientia ad tollendam hujuſmodi injuriam, & evellendam ambitionis radicem,

Digitized by Google

ſtituent perſuadere, & alias Conventus præfatos, quominus libere ad electionem juxta inſtituta regularia, ac privilegia, & indulta prædicta procedere poſſint, impedire, ſeu perturbare, ac illos, ſive per eos pro tempore electos moleſtare, ſeu etiam perturbare, necnon etiam ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua non niſi per dilectos filios Diſinitores Capituli Generalis dicti Ordinis abſolutionis beneficium obtinere valeant, quibuſvis perſonis, ne hujuſmodi preces, & literas, ſive pro eis, aut, ut poſtmodum in aliorum favorem cedere poſſint, procurare, ac Conventibus præfatis, ne ad preces, literas, promiſſiones, comminationes, impreſſiones, & alia præmiſſa quemcumque eligere quoquomodo directe, vel indirecte tacite, vel occulte præſumant, inhibemus.

Electiones ad alterius procurationem factæ nullæ declarantur.

§.3. Decernentes electiones, ſeu poſtulationes, quas ad ſimiles preces, literas, procurationes, comminationes, & impreſſiones pro tempore fieri contigerit, nullas, ac caſſas, & irritas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & ſic per quoſcumque cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores & S. R. E. Cardinales, ac alios Judices, & Commiſſarios ubicumque locorum, tam in Romana Curia, quam extra eam in quacumque inſtantia judicari, ſententiari, & diffiniri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & diffiniendi poteſtate, & facultate: irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores Bullæ hujus deſtinantur.

§.4. Quocirca venerabilibus fratribus noſtris Cabilonen., & Lingonen. Epiſcopis, ac dilecto filio Abbati Monaſterii Sanctæ Genovefæ Pariſien. per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, quando, ac pro parte Diffinitorum prædictorum, ſive alicujus dicti Ordinis fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi per Principes, quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ac alii, vel aliis vices ſuas committere quoquo modo præſumant, & de duabus dietis in Concilio Generali editis, dummodo ultra tres dietas a fine ſuæ Diœceſis aliquis auctoritate præſentium non trahatur, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis etiam Apoſtolicis, Principibus, & locorum Dominis temporalibus, ac aliis perſonis præfatis ſub quibuſvis verborum formis, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus etiam ſi ad illorum derogationem de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Principibus, & locorum Dominis temporalibus, ac perſonis præfatis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de induto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, quintodecimo Kal. Februarii, Pont. noſtri Anno VIII.

Dat. die 18. Januar. 1520. An. VIII.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SAlvator Noſter Jeſus Chriſtus Dei Filius, qui aſſumpta humanitate non venerat, eo teſtante, niſi ad oves, quæ perierant, non abs re in Evangelio Lucæ parabolam de ove, quæ perierat, & poſtea inventa eſt phariſæis, & publicanis murmurantibus, quod peccatores recipiebat, & cum illis manducabat, recitare voluit, ut oſtenderet eodem Evangeliſta teſte majus gaudium eſſe in cœlo ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonagintanovem juſtis pœnitentia non indigentibus. Et in tantum Pœnitentiæ ſacramentum commendaverat, ut Beato Petro Apoſtolorum Principi, cujus licet immeriti vices gerimus in terris, interroganti quotiens peccati remiſſionem exhibiturus eſſet peccatoribus, reſponderit, non ſepties, ſed ſeptuagies ſepties, ut eo numero finito infinite quotiens quis ad cor reverſus, & Dominum recognoſcet, pœnitentiam facturus eſſet, ei pœnitentiam injungendam, & peccatorum remiſſionem concedendam fore deſignaret.

Mulieres incontinentes, & meretrices erant in Urbe, ideo pro earum converſione hic Pontifex quoddã Monaſterium erigere voluit

§. 1. Nos itaque attendentes quod, ſicut fide digna relatione plurium notabilium perſonarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi quæſtui deditæ mulieres in Alma Urbe noſtra degentes, ſi aliquem Religioſum locum ſeu Monaſterium, ubi a turpi, & inhoneſta vita recedentes inibi reciperentur, haberent, a lapſu peccati, & carnis ſeſe quamplures retraherent, & tamquam oves, quę perierant coram Domino in odorem holocauſti per pœnitentiam offerri poſſent, & caſtæ deinceps vivendo Deo gratum exhiberent famulatum, more pii patris, & paſtoris providi curam de ovibus pereuntibus habentes, & animarum periculis ſuccurrere, ac pereunti, ne pereat, manum porrigere, & præſertim fœmineo ſexui, & incontinentibus mulieribus vitam ſordidam, libidinibuſque, & fœtoribus plenam ducentibus in Alma Urbe noſtra exiſtentibus, quarum, proh dolor, in dies temporum malignitate copia, ut accepimus, augetur, ſi Domino inſpirante a lapſu carnis, & mundi illecebris, prurientibuſque volupatibus reſipiſcere voluerint, ubi Domino famulari, & recipi, ac inſtar Mariæ Magdalenæ peccatricis, & Ægyptiacæ pœnitentiam agere poſſint, ut tandem Domino concedente unum Monaſterium ſub invocatione ejuſdem Beatæ Mariæ Magdalenæ erigeretur, & ipſæ recipiendæ mulieres, Moniales forent, ac ſub Regula Beati Auguſtini, & perpetua clauſura, ac ſub cura, regimine, & directione Fratrum Minimorum B. Franciſci de Paula in domo ſeu Conventu Sanctiſſimæ Trinitatis de Urbe in Monte Pincio degentium perpetuo permanerent, & bona quæcumque nunc, & pro tempore dicto erigendo Monaſterio per utriuſque ſexus Chriſtifideles, ſeu alias elargita, ſeu elargienda, ac ſpectantia, & pertinentia per Rectores Societatis, ſeu Confraternitatis ſanctiſſimæ Caritatis nuper in præfata Alma Urbe noſtra a dilecto filio noſtro Julio tituli Sancti Laurentii in Damaſo presbytero Cardinali S. R. E. Vicecancellario noſtro ſecundum carnem patruele auctore ſaluberrime inſtitutæ conſervarentur, regerentur, & gubernarentur, ipſæque Moniales tria vota ſolemnia emittere, ac habitum nigri coloris ſubtus ad oſtendendam prioris vitæ ſordem, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ candorem, quo ſeſe ex hujuſmodi vitæ mutatione honeſtarunt, deferre, & ſingulis horis, diurnis pariter, & nocturnis horas divinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monaſterio una Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa, quæ non perpetuo ſed ad tempus inibi præſideret, præficeretur, ex hoc profecto decori præfatę Almæ Urbis noſtræ, ac animarum ſaluti earumdem mulierum curialium, nuncupatarum, & alias inhoneſte, & extra Matrimonii clauſtra degentium non parum conſuleretur, & quamplures ad dimittendam tam ſordidam, & libidinibus plenam vitam, ſeque a peccato retrahendum, Dominoque perpetuo famulandum excitarentur, magnuſque in dies dante Domino animarum profectus, & ſalus excreſcerent, idque Deo, & hominibus gratiſſimum foret.

Et nunc erigit.

§. 2. Quare præmiſſis bene conſideratis, habita deſuper matura deliberatione, ac relatione ſuperiis a pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filii nobilis viri Alberti de Sabaudia Comitis Carpen. in partibus Gallicanis in certis Civitatibus, & locis a pauco tempore citra nonnulla Monaſteria ſimilium mulierum olim incontinentium conſtructa fuiſſe, & ibi uberes fructus dante Domino in dies excreſcere, Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Eccleſiam

una cum humili campanili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortalitiis, & officinis neceſſariis ſub dicta invocatione Beatæ Mariæ Magdalenæ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatiſſam præficit.

§.3. Decernentes inibi unam Abbatiſſam ſeu Prioriſſam, quæ non perpetuo, ſed ad certum tempus inibi præſit, præficiendam eſſe.

Mulierum recipiendarum qualitates, habitum, & regulam declarat.

§.4. Ac mulieres hujuſmodi a peccato recedere, & pœnitentiam ducere volentes cujuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, & nationis fuerint, ut præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis, qui de earum qualitatibus plene informari valeant, recipi debere, quæ tria vota ſolemnia in manibus dictæ Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ pro tempore exiſtentis emittere, ac Regulam Beati Auguſtini earum ſtatui congruam, & condecentem profiteri, ac habitum nigrum ſubtus, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ mutationem, ut præmittitur, geſtare, ac ſub perpetua, & ſtrictiſſima clauſura, quam nullus cujuſcumque ſtatus, auctoritatis, & præeminentiæ etiam Cardinalatus præfulgens honore ſub maledictione, & damnationis æternæ interminatione, ac excommunicationis latæ ſententiæ pœna, cujus abſolutionem nobis, & ſucceſſoribus noſtris canonice intrantibus tantummodo reſervamus, violare præſumat. Ac ſub cura, regimine, & directione eorumdem Fratrum Minimorum dicti Conventus, ſeu domus Sanctiſſimæ Trinitatis pro tempore exiſtentium ſubeſſe.

Monaſterii regimen Archiconfraternitati Caritatis committit.

§.5. Redditus vero, proventus, & bona quæcumque dicto Monaſterio quomodocumque pro tempore erogata ſeu eroganda, & alias legitime ſpectantia, & pertinentia per eoſdem Rectores dictæ Societatis ſeu Confraternitatis Caritatis regi, diſtribui, & gubernari debere. Ac ſingulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monaſterio exiſtentes, introductas, & introducendas a colloquio quarumcumque perſonarum ſæcularium, vel religioſarum, etiam affinium, & parentum quomodocumque verbo, vel in ſcriptis penitus abſtinere debere. Statuentes quod ſi quiſpiam eiſdem Monialibus aliqua dicere, vel deferre voluerit, ipſe Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere bus hujuſmodi præſentes exiſtant.

Moniales B. Mariæ Magdalenæ vocari jubet.

§.6. Et inſuper eaſdem Moniales, & earum ſingulas B. Mariæ Magdalenæ de pœnitentia Moniales perpetuo nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verum cum ſperandum ſit, ut dante Domino plures a ſordida vita ad bonam, & exemplarem vitam tranſeant, & propterea non parva onera, & expenſæ inibi in dies neceſſario ſupportari, & ſufferri oportere conſpiciamus.

Spolia meretricum Urbis applicat.

§. 7. Nos pro ſupportatione onerum hujuſmodi omnia, & ſingula bona, ac ſpolia Curialium meretricum ex illicito quæſtu, & extra Matrimonii clauſtra, & pudorem viventium in Urbe noſtra pro tempore ab inteſtato, & abſque condendi ſeu faciendi teſtamenti facultate decedentium, quæcumque, & qualiacumque fuerint, eidem Monaſterio, illorumque Conventui, & Monialibus pro tempore exiſtentibus, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus dicta auctoritate perpetuo applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc prout ex nunc, & e contra dicto caſu adveniente fore, & eſſe eadem auctoritate decernimus. Ac ipſis Curialibus, & inhoneſtis mulieribus, quæ ad minus quartam, vel quintam partem bonorum ſuorum quorumcumque mobilium, vel immobilium eidem Monaſterio, & illius Conventui, & Monialibus pro ſupportatione eorumdem onerum, ſeu alias pie relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi teſtamenta, & de reliquis bonis earum tam mobilibus quam immobilibus, cujuſcumque qualitatis, quantitatis, & valoris, libere, & licite ex tunc prout ex nunc, & e contra diſponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus. Volumus tamen quod Rectores dictæ Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis pro dicto Monaſterio, & illius Conventu agentes, eorumdem bonorum ſic pro tempore legatorum, donatorum, ſeu relictorum, & aliorum bonorum earumdem curialium meretricum ab inteſtato, ſeu ſine facultate teſtandi decedentium, & propterea ad dictum Monaſterium utpote incorporatorum pertinentium, quandocumque caſus contigerit, poſſeſſionem realem, & actualem

Digitized by Google

amplam abſolvendi facultatem concedit.

morum, ſub quorum cura, regimine, & directione ipſæ Moniales pro tempore exiſtentes in ſpiritualibus ſubeſſe habent, eiſdem Monialibus nunc, & pro tempore exiſtentibus Regulam, & normam religioſe vivendi, ac ſtatuta, tam circa horarum, & divinorum Officiorum recitationem, quam alia ipſarum directionem concernentia condendi, & in unum volumen redigendi, eiſque aſſignandi, per nos tamen prius, ſeu quos duxerimus ad id deputandos ante quam aſſignentur revidenda, & mature conſideranda, ac per nos Apoſtolica auctoritate confirmanda, & dum caſus exegerit de novo condendi, addendi, minuendi, caſſandi, & immutandi. Ac de Confeſſoribus idoneis, dictis Rectoribus ejuſdem Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis, gratis, & acceptis eiſdem Monialibus pro tempore exiſtentibus providendi, eaſdemque Moniales, & earum ſingulas pro tempore exiſtentes a quibuſcumque earum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam Apoſtolicæ Sedi reſervatis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ fuerint, Apoſtolica auctoritate totiens quotiens opus fuerit, abſolvendi, & in earum confeſſionibus eas audiendi, & Pœnitentiam ſalutarem injungendi licentiam, & facultatem, dicta auctoritate concedimus.

Quæcumque. Monaſterium bona & perſonas ſub B. Petri protectione recipit.

§. 9. Ac ipſum Monaſterium ſic erectum, illiuſque Abbatiſſam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumque pro tempore exiſtentia, ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, ac Beati Petri protectione, & inviolabili conſervatione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio eſſe volumus.

Indulgentias eis & benefactoribus elargitur.

§ 10. Necnon eidem Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ, ac Monialibus, nunc, & pro tempore exiſtentibus ejuſdem Monaſterii, ſinguliſque Chriſtifidelibus utriuſque ſexus undecumque exiſtant opera caritatis, & manus adjutrices pro ſuſtentatione Monaſterii, Conventus, & Monialium hujuſmodi porrigentibus, omnes, & ſingulas, & eaſmet indulgentias, facultates, & peccatorum remiſſiones concedimus, ac eaſdem Abbatiſſam, & Moniales pro tempore exiſtentes Orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam tantummodo recitantes, eoſdem vero Chriſtifideles manus adjutrices porrigentes ut præfertur, lucrari poſſe volumus, quas eidem Societati, ſeu Confraternitati Cari-

ſervatoriis, indultis, favoribus, literis, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus a Sede Apoſtolica in favorem ſub Imagine Salvatoris ad ſancta ſanctorum, & ſancti Spiritus in Saxia, ac beatæ Mariæ de Populo, & ſancti Iacobi in Auguſta, necnon Sanctorum Joannis Baptiſtæ, & Coſmæ, & Damiani de Urbe, & ſancti Jacobi in Compoſtella, Hoſpitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Eccleſiarum, ac Cappellanorum, Miniſtrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Eccleſias viſitantium, vel illis de bonis ſuis largientium, aut in totum, vel in partem hæredem inſtituentium, communiter, vel diviſim, in genere, vel in ſpecie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia, & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, ac quorumcumque in eis contentorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, etiam ſi illa non ſint in uſu, aut revocari contingat, uti, potiri, & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuam expreſſionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis hujuſmodi, ſimul, vel ſeparatim expediri facere, in omnibus, & per omnia, ac ſi illa non ſolum per clauſulas generales hujuſmodi, ſed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expreſſionem, & inſertionem eiſdem Confraternitati, illiuſque Confratribus, Eccleſiis, rebus, bonis, miniſtris, officialibus, Cappellanis, & familiaribus, ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus exercendis, aut alias contribuentibus, aut relinquentibus, ſeu ipſas Confraternitates hæredes partiales, vel univerſales inſtituentibus, ſigillatim conceſſiſſemus, prout per quaſdam alias noſtras literas, quarum tenorem præſentibus pro ſufficienter expreſſo, & inſerto haberi volumus, plenius continetur, conceſſimus. Quas quidem indulgentias, privilegia, & alia omnia præmiſſa in eaſdem Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, ac Moniales pro tempore exiſtentes hujuſmodi, ac dictos utriuſque

ſe-

Digitized by Google

riſſam, ſeu Prioriſſam, ac Moniales dicti Monaſterii, necnon Rectores, ſeu deputatos Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis hujuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentes præmiſſis omnibus, & ſingulis plenarie, pacifice, & quiete frui, & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earum, & ipſorum ſingulos deſuper per quoſvis quacumque auctoritate, facultate, & poteſtate fungentes, quoquo modo moleſtari, ſeu alias inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, ac inobedientes, & præmiſſis quovis modo, in toto, vel in parte contravenientes per cenſuras eccleſiaſticas, & pecuniarias eorum arbitrio infligendas, & quas iteratis vicibus aggravare poſſint, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato, ſeu etiam per eos, vel eorum aliquem exhibito ſuper hoc auxilio brachii ſæcularis.

Notitiam habentes ſpoliorum Meretricum revelare tenentur.

§. 12. Nihilominus, ut omni fraude, & dolo ceſſantibus bona Curialium meretricum ſic decedentium, ut præmittitur, incorporata, ſeu alias dicto Monaſterio relicta revelentur, & propalentur, Rectoribus Parochialium, & aliarum Eccleſiarum in Urbe conſiſtentibus, ut quamprimum de præmiſſis notitiam habuerint, Rectoribus, ſeu deputatis dictæ Confraternitatis, ſeu Societatis infra certum brevem, & peremptorium terminum eis deſuper etiam ſub pœnis, & cenſuris prædictis præfigendum, notificare, & revelare habeant, præcipiant, & injungant, & etiam mandent, & faciant, ac exequantur, quæ in præmiſſis commodo, decori, honeſtati, ac animarum quieti, & ſaluti expedire viderint.

Derogatio contrariorum

§. 13. Nos obſtantibus quibuſvis conceſſionibus, & donationibus, & aliis contrariis diſpoſitionibus ſuper hujuſmodi ſpoliis, & bonis in favorem quarumvis perſonarum etiam familiarium, & Parafrenariorum noſtrorum cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibusque, & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Civibus Roman. quovis modo, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, confirmatis, & innovatis quibuſvis omnibus etiam ſi ad illorum ſufficientem derogationem, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecia-

ſigillo alicujus eorumdem Gubernatoris, Auditoris, vel Vicarii munitis, plena ubique in judicio, & extra fides adhibeatur, prout adhiberetur, & adhiberi deberet præſentibus, ſi eſſent in medium exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. 8. 19. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, quartodecimo Kalendas Junii, Pontificatus noſtri Anno VIII.

XLIV.

Damnatio errorum Martini Lutheri, & ſequacium, cum monitione, & requiſitione, ut ab eis recedant.

LEO EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exclamatio Pontificis adverſus Lutherum.

EXurge Domine, & judica cauſam tuam, memor eſto improperiorum tuorum, eorum quæ ab inſipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam ad preces noſtras, quoniam ſurrexerunt vulpes quærentes demoliri vineam, cujus tu torcular calcaſti ſolus, & aſcenſurus ad Patrem ejus curam, regimen, & adminiſtrationem Petro tamquam capiti, & tuo Vicario, ejuſque ſucceſſoribus inſtar triumphantis Eccleſiæ commiſiſti. Exterminare nititur eam aper de ſylva, & ſingularis ferus depaſcitur eam. Exurge Petre, & pro Paſtorali cura præfata tibi (ut præfertur) divinitus demandata, intende in cauſam S. R. E., matris omnium Eccleſiarum, ac fidei magiſtræ: quam tu, jubente Deo, tuo ſanguine conſecraſti, contra quam, ſicut tu præmonere dignatus es, inſurgunt magiſtri mendaces, introducentes ſectas perditionis, ſibi celebrem interitum ſuperducentes: quorum lingua ignis eſt, inquietum malum, plena veneno mortifero: qui zelum amarum habentes, & contentiones in cordibus ſuis, gloriantur, & mendaces ſunt adverſus veritatem. Exurge tu quoque, quæſumus Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illuminaſti atque illuſtraſti. Jam enim ſurgit novus Porphyrius, quia ſicut ille olim Sanctos Apoſtolos injuſte momordit, ita hic Sanctos Pontifices Prædeceſſo-

res

Digitized by Google

eſt. Exurgat denique omnis Sanctorum, ac reliqua univerſalis Eccleſia, cujus vera ſacrarum literarum interpretatione poſthabita, quidam, quorum mentem pater mendacii excæcavit, ex veteri hæreticorum inſtituto, apud ſemetipſos ſapientes, ſcripturas eaſdem aliter quam Spiritus Sanctus flagitet, proprio dumtaxat ſenſu ambitionis, auræque popularis cauſa, teſte Apoſtolo, interpretantur, immo vero torquent, & adulterant: ita ut juxta Hieronymum, jam non ſit Evangelium Chriſti, ſed hominis, aut quod pejus eſt, diaboli; Exurgat, inquam, præfata Eccleſia Sancta Dei, & una cum Beatiſſimis Apoſtolis præfatis, apud Deum Omnipotentem intercedat, ut purgatis ovium ſuarum erroribus, eliminatiſque a fidelium finibus hæreſibus univerſis, Eccleſiæ ſuæ ſanctæ pacem, & unitatem conſervare dignetur.

Martinus Lutherus, & ſequaces multas Hæreſes induxerunt.

§. 1. Dudum ſiquidem, quod præ animi anguſtia, & mœrore exprimere vix poſſumus, fide dignorum relatu, ac fama publica referente, ad noſtrum pervenit auditum, immo vero, proh dolor, oculis noſtris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores, quoſdam videlicet jam per Concilia, ac Prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutiones damnatos hæreſim etiam Græcorum, & Bohemicam expreſſe continentes: alios vero reſpective, vel hæreticos, vel falſos, vel ſcandaloſos, vel piarum aurium offenſivos, vel ſimplicium mentium ſeductivos, a falſis fidei cultoribus, qui per ſuperbam curioſitatem mundi gloriam cupientes, contra Apoſtoli doctrinam plus ſapere volunt, quam oporteat: quorum garrulitas (ut inquit Hieronymus) ſine ſcripturarum auctoritate non haberet fidem, niſi viderentur perverſam doctrinam etiam divinis teſtimoniis, male tamen interpretatis, roborare. A quorum oculis Dei timor receſſit, humani generis hoſte ſuggerente, noviter ſuſcitatos, & nuper apud quoſdam leviores in inclyta natione Germanica ſeminatos. Quod eo magis dolemus ibi eveniſſe, quod eamdem nationem, & nos, & Prædeceſſores noſtri, in viſceribus ſemper geſſerimus caritatis. Nam poſt tranſlatum ex Græcis a Romana Eccleſia in eoſdem Germanos Imperium, iidem Prædeceſſores noſtri, & nos, ejuſdem Eccleſiæ advocatos, defenſoreſque ex eis ſemper accepimus, quos quidem Germanos, Catholicæ veritatis

ta, ac punita perfidia. Teſtis eſt totiens contra Bohemos Germanorum ſanguis effuſus. Teſtis denique eſt prædictorum errorum, ſeu multorum ex eis per Colonien. & Lovanien. Univerſitates, utpote agri Dominici piiſſimas, religioſiſſimaſque cultrices non minus docta, quam vera ac ſancta confutatio, reprobatio & damnatio. Multa quoque alia allegare poſſemus, quę, ne hiſtoriam texere videamur, prætermittenda cenſuimus. Pro Paſtoralis igitur officii, divina gratia nobis injuncti cura, quam gerimus prædictorum errorum virus peſtiferum ulterius tolerare ſeu diſſimulare, ſine Chriſtianæ Religionis nota, atque orthodoxæ fidei injuria nullo modo poſſumus: Eorum autem errorum aliquos præſentibus duximus inferendos, quorum tenor ſequitur, & eſt talis:

§. 2. Tenor articulorum Hæreſis Lutheri.

1 Hæretica ſententia eſt, ſed uſitata, Sacramenta novæ legis juſtificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.

2 In puero poſt baptiſmum negare remanens peccatum, eſt Paulum, & Chriſtum ſimul conculcare.

3 Fomes peccati, etiam ſi nullum adſit actuale peccatum, moratur exeuntem a corpore animam ab ingreſſu Cœli.

4 Imperfecta caritas morituri, fert ſecum neceſſario magnum timorem, qui ſe ſolo ſatis eſt facere pœnam Purgatorii, & impedit introitum Regni.

5 Tres eſſe partes Pœnitentiæ, contritionem, confeſſionem, & ſatisfactionem, non eſt fundatum in ſacra ſcriptura, nec in antiquis ſanctis Chriſtianis Doctoribus.

6 Contritio quæ paratur per diſcuſſionem, collationem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amiſſionem ęternę beatitudinis, ac æternæ damnationis acquiſitionem, hæc contritio facit hypocritam, immo magis peccatorem.

7 Veriſſimum eſt proverbium, & omnium doctrina de contritionibus hucuſque data præſtantius, de cetero non facere, ſumma pœnitentia, optima pœnitentia, nova vita.

8 Nullo modo pręſumas confiteri peccata venialia, ſed omnia mortalia, quia impoſſibile eſt, ut omnia venialia cognoſcas. Unde in primitiva Eccleſia ſolum manifeſta mortalia confitebantur.

9 Dum volumus omnia pure confiteri, nihil

Digitized by Google

inquam, confide, ſi ſacerdotis obtinueris abſolutionem, & crede fortiter te abſolutum, & abſolutum vere eſſe, quicquid ſit de contritione.

12 Si per impoſſibile confeſſus non eſſet contritus, aut ſacerdos non ſerio, ſed joco abſolveret, ſi tamen credat ſe abſolutum, veriſſime eſt abſolutus.

13 In Sacramento pœnitentiæ, ac remiſſione culpæ, non plus facit Papa, aut Epiſcopus, quam infimus ſacerdos: immo ubi non eſt ſacerdos, æque tantum quilibet Chriſtianus, etiam ſi mulier aut puer eſſet.

14 Nullus debet ſacerdoti reſpondere, ſe eſſe contritum, ſed ſacerdos requirere.

15 Magnus eſt error eorum, qui ad Sacramenta Euchariſtiæ accedunt, huic innixi, quod ſint confeſſi, quod non ſint ſibi conſcii alicujus peccati mortalis, quod præmiſerint orationes ſuas, & præparatoria, omnes illi ad judicium ſibi manducant, & bibunt: ſed ſi credant, & confidant ſe gratiam ibi conſecuturos, hæc ſola fides facit eos puros, & dignos.

16 Conſultum videtur, quod Eccleſia in communi concilio ſtatueret laicos ſub utraque ſpecie communicandos, nec Bohemi communicantes ſub utraque ſpecie ſunt hæretici, ſed ſchiſmatici.

17 Theſauri Eccleſiæ unde Papa dat Indulgentias, non ſunt merita Chriſti, & Sanctorum.

18 Indulgentiæ ſunt piæ fraudes fidelium, & remiſſiones bonorum operum: & ſunt de numero eorum quæ licent, & non de numero quę expediunt.

19 Indulgentiæ his qui veraciter eas conſequuntur, non valent ad remiſſionem pœnæ pro peccatis actualibus debitæ apud divinam juſtitiam.

20 Seducuntur credentes indulgentias eſſe ſalutares, & ad fructum ſpiritus utiles.

21 Indulgentiæ neceſſariæ ſunt ſolum publicis criminibus, & proprie conceduntur duris ſolummodo, & impatientibus.

22 Sex generibus hominum indulgentiæ nec ſunt neceſſariæ, nec utiles: videlicet mortuis ſeu morituris, infirmis, legitime impeditis, his qui non commiſerunt crimina, his qui crimina commiſerunt, ſed non publica, his qui meliora operantur.

23 Excommunicationes ſunt tantum externę pœnæ, nec privant hominem communibus ſpiritualibus Eccleſiæ orationibus.

24 Docendi ſunt Chriſtiani plus diligere excommunicationem quam timere.

28 Si Papa cum magna parte Eccleſiæ ſic vel ſic ſentiret, nec etiam erraret; adhuc non eſt peccatum aut hæreſis contrarium ſentire, præſertim in re non neceſſaria ad ſalutem, donec fuerit per Concilium univerſale alterum reprobatum, alterum approbatum.

29 Via nobis facta eſt enarrandi auctoritatem Conciliorum, & libere contradicendi eorum geſtis, & judicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quicquid verum videtur, ſive probatum fuerit, ſive reprobatum a quocumque Concilio.

30 Aliqui articuli Joannis Huſz condemnati in Concilio Conſtantien. ſunt Chriſtianiſſimi, veriſſimi, & Evangelici, quos nec univerſalis Eccleſia poſſet damnare.

31 In omni opere bono juſtus peccat.

32 Opus bonum optime factum, eſt veniale peccatum.

33 Hæreticos comburi, eſt contra voluntatem ſpiritus.

34 Præliari adverſus Turcas eſt repugnare Deo viſitanti iniquitates noſtras per illos.

35 Nemo eſt certus, ſe non ſemper peccare mortaliter propter occultiſſimum ſuperbiæ vitium.

36 Liberum arbitrium poſt peccatum, eſt res de ſolo titulo & dum facit quod in ſe eſt, peccat mortaliter.

37 Purgatorium non poteſt probari ex ſacra ſcriptura, quæ ſit in canone.

38 Animæ in Purgatorio non ſunt ſecuræ de eorum ſalute, ſaltem omnes: nec probatum eſt ullis aut rationibus, aut ſcripturis, ipſas eſſe nec extra ſtatum merendi, vel agendæ caritatis.

39 Animæ in Purgatorio peccant ſine intermiſſione, quamdiu quærunt requiem, & horrent pœnas.

40 Animæ ex Purgatorio liberatæ ſuffragiis viventium minus beantur quam ſi per ſe ſatisfeciſſent.

41 Prælati Eccleſiaſtici, & Principes ſæculares non malefacerent, ſi omnes ſaccos mendicitatis delerent.

§. 3. Qui quidem errores, reſpective quam ſint peſtiferi, quam pernicioſi, quam ſcandaloſi, quam piarum, & ſimplicium mentium seductivi, quam denique ſint contra omnem caritatem, ac S. R. E. matris omnium fidelium, & magiſtræ fidei, reverentiam atque nervum Eccleſiaſticæ diſciplinæ, obedientiam ſcilicet, quæ fons eſt, & origo omnium virtutum, ſine qua faci- Qui errores improbi ſunt.

Digitized by Google

ac regularium Ordinum Prioribus ſeu Miniſtris generalibus, pluribuſque aliis ſacræ Theologiæ, necnon utriuſque juris profeſſoribus ſive magiſtris, & quidem peritiſſimis: reperimus eoſdem errores, reſpective (ut præfertur) aut articulos non eſſe catholicos, nec tamquam tales eſſe dogmatizandos, ſed contra Eccleſiæ catholicæ doctrinam ſive traditionem, atque ab ea veram divinarum ſcripturarum receptam interpretationem, cujus auctoritati ita acquieſcendum cenſuit Auguſtinus, ut dixerit ſe Evangelio non fuiſſe crediturum, niſi Eccleſiæ catholicæ interveniſſet auctoritas. Nam ex eiſdem erroribus, vel eorum aliquo, vel aliquibus, palam ſequitur, eamdem Eccleſiam, quæ Spiritu Sancto regitur, errare, & ſemper erraſſe. Quod eſt utique contra illud, quod Chriſtus diſcipulis ſuis in Aſcenſione ſua (ut in ſancto Evangelio Matthæi legitur) promiſit dicens, Ego vobiſcum ſum uſque ad conſummationem ſæculi; Necnon contra ſanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & Summorum Pontificum expreſſas ordinationes, ſeu canones, quibus non obtemperaſſe, omnium hæreſum, & ſchiſmatum, teſte Cypriano, fomes, & cauſa ſemper fuit.

Pontifex eos damnat tamquam hæreticos, & falſos.

§.4. De eorumdem itaque venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, ac omnium, & ſingulorum prædictorum matura deliberatione prædicta, auctoritate Omnipotentis Dei, & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & noſtra, præfatos omnes, & ſingulos articulos ſeu errores, tamquam (ut præmittitur) reſpective hæreticos, aut ſcandaloſos, aut falſos, aut piarum aurium offenſivos, vel ſimplicium mentium ſeductivos, & veritati catholicæ obviantes, damnamus, reprobamus, atque omnino reiicimus, ac pro damnatis, reprobatis, & rejectis ab omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus haberi debere, harum ſerie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & Regulares, perſonas, Epiſcopalium omnium, etiam Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum quoque, & Prioratuum etiam Conventualium, & quarumcumque dignitatum, aut Beneficiorum Eccleſiaſticorum, Sæcularium, aut quorumvis Ordinum Regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa, nenda. Prædicationis quoque officii, ac amiſſionis ſtudii generalis, & omnium privilegiorum ejuſdem: quo vero ad ſæculares ejuſdem excommunicationis, necnon amiſſionis cujuſcumque emphyteuſis, ſeu quorumcumque fęudorum, tam a Romana Eccleſia, quam alias quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda: necnon quoad omnes, & ſingulos ſuperius nominatos, inhibitionis Eccleſiaſticæ ſepulturæ, inhabilitatiſque ad omnes, & ſingulos actus legitimos, infamiæ, ac diffidationis, & criminis læſæ majeſtatis, & hæreticorum, & fautorum eorumdem in jure expreſſis pœnis, eo ipſo, & abſque ulteriori declaratione per omnes, & ſingulos ſupradictos, ſi (quod abſit) contrafecerint, incurrendis, a quibus vigore cujuſcumque facultatis, & clauſularum eis in confeſſionalibus quibuſvis perſonis, ſub quibuſvis verborum formis contentarum, niſi a Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in ſpecie facultatem habente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant. Omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, tam Laicis, quam Clericis, Sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, & aliis quibuſcumque Perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumque Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, etiam S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, Collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, Clericis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, Sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Miniſtris generalibus, vel particularibus, Fratribus, ſeu Religioſis, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque Univerſitatibus Sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatori, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibuſque Officialibus, Judicibus, Notariis Eccleſiaſticis, & Sæcularibus, Communitatibus, Univerſitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Caſtris, Terris, & locis, ſeu eorum, vel earum civibus, habitatoribus, & incolis, ac quibuſvis aliis perſonis Eccleſiaſticis, vel Regularibus (ut præfertur) per univerſum orbem, ubicum-

... pro-hibet , quinimmo comburi mandat.

res , ſeu eorum aliquis continentur , ſimiliter damnamus , reprobamus , atque omnino reiicimus , & pro omnino damnatis , reprobatis , ac rejectis , (ut præfertur) haberi volumus , mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ , & ſub pœnis prædictis eo ipſo incurrendis , omnibus , & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus ſuperius nominatis , ne hujuſmodi ſcripta , libellos , prædicationes , ſeu ſchedulas , vel in eis contenta capitula , errores , aut articulos ſupradictos continentia , legere , aſſerere , prædicare , laudare , imprimere , publicare , ſive defendere , per ſe , vel alium , ſeu alios , directe , vel indirecte , tacite , vel expreſſe , publice , vel occulte , aut in domibus ſuis , ſive aliis publicis , vel privatis locis tenere quoquomodo præſumant : quinimmo illa ſtatim poſt harum publicationem ubicumque fuerint , per Ordinarios , & alios ſupradictos diligenter quæſita , publice , & ſolemniter in præſentia cleri , & populi , ſub omnibus , & ſingulis ſupradictis pœnis , comburant .

Pontifex citari fecit Lutherum & deinde eumdem hortatus fuit, ut ab erroribus deſiſteret.

§.6. Quod vero ad ipſum Martinum attinet (bone Deus) quid prætermiſimus , quid non fecimus , quid paternæ caritatis omiſimus , ut eum ab hujuſmodi erroribus revocaremus ? Poſtquam enim ipſum citavimus , mitius cum eo procedere volentes , illum invitavimus , atque tam per diverſos tractatus cum Legato noſtro habitos , quam per literas noſtras , hortati fuimus , ut a prædictis erroribus diſcedere , aut oblato etiam ſalvoconductu , & pecunia ad iter neceſſaria , ſine metu , ſeu timore aliquo , quem perfecta caritas foras mittere debuit , veniret , ac Salvatoris noſtri , Apoſtolique Pauli exemplo , non occulte , ſed palam , & in facie loqueretur . Quod ſi feciſſet , pro certo (ut arbitramur) ad cor reverſus , errores ſuos cognoviſſet : nec in Romana Curia , quam tantopere vanis malevolorum rumoribus pluſquam oportuit tribuendo vituperat , tot reperiiſſet errata , docuiſſemuſque eum luce clarius , ſanctos Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros , quos præter omnem modeſtiam injurioſe lacerat , in ſuis canonibus , ſeu Conſtitutionibus , quas mordere nititur , numquam erraſſe : quia juxta Prophetam , nec in Galaad reſina , nec medicus deeſt .

Ille vero ad futurum Concilium provocavit.

§.7. Sed obaudivit ſemper , & prædicta citatione , omnibus , & ſingulis ſupradictis ſpretis venire contempſit , ac uſque in præſentem diem contumax , atque animo

damnationem ejus , tamquam hæretici , ac ad omnium , & ſingularum ſupraſcriptarum pœnarum , & cenſurarum ſeveritatem procedere poſſemus .

Et nihilominus Pontifex iterum Martinum , eique adhærentes ad converſionem hortatur .

§.8. Nihilominus de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio , Omnipotentis Dei imitantes clementiam , qui non vult mortem peccatoris , ſed magis ut convertatur , & vivat : omnium injuriarum hactenus , nobis , & Apoſtolicæ Sedi illatarum obliti , omni , qua poſſumus , pietate uti decrevimus , & quantum in nobis eſt , agere , ut propoſita manſuetudinis via , ad cor revertatur , & a prædictis recedat erroribus , ut ipſum tamquam filium illum prodigum ad gremium Eccleſiæ revertentem , benigne recipiamus . Ipſum igitur Martinum , & quoſcumque ei adhærentes , ejuſque receptatores , & fautores , per viſcera miſericordiæ Dei noſtri , & per aſperſionem ſanguinis Domini noſtri Jeſu Chriſti , quo , & per quem humani generis redemptio , & ſanctæ matris Eccleſiæ ædificatio facta eſt , ex toto corde hortamur , & obſecramus ; ut ipſius Eccleſiæ pacem , unitatem , & veritatem , pro qua ipſe Salvator tam inſtanter oravit ad Patrem , turbare deſiſtant , & a prædictis tam pernicioſis erroribus prorſus abſtineant ; inventuri apud nos , ſi effectualiter paruerint , & paruiſſe per legitima documenta nos certificaverint , paternæ caritatis affectum , & apertum manſuetudinis , & clementiæ fontem .

Luthero inhibet prædicationis officiū.

§.9. Inhibentes nihilominus eidem Martino ex nunc , ut interim ab omni prædicatione , ſeu prędicationis officio omnino deſiſtat .

Luthero & eis adhærentibus terminū præfigit ad deſiſten. ab eorum erroribus .

§.10. Alioquin in ipſum Martinum , ſi forte juſtitiæ , & virtutis amor eum a peccato non retrahat , indulgentiæque ſpes ad pœnitentiam non reducat , pœnarum terror coerceat diſciplinæ , eumdem Martinum , ejuſque adhærentes , complices , fautores , & receptatores , tenore præſentium requirimus , & monemus , in vitute ſanctæ obedientiæ , & ſub prædictis omnibus , & ſingulis pœnis , eo ipſo incurrendis , diſtricte præcipiendo mandamus , quatenus infra ſexaginta dies , quorum viginti pro primo , viginti pro ſecundo , & reliquos viginti dies pro tertio , & peremptorio termino aſſignamus , ab affixione præſentium in locis infraſcriptis , immediate ſequentes numerandos , ipſe Martinus , complices , fautores , adhærentes , & receptatores prædicti

infra alios ſimiles ſexaginta dies tranſmittenda, vel per ipſummet (ſi ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cum præfato pleniſſimo ſalvo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis ſcrupulus valeat remanere.

Et inobedientes pœnis hic contentis innodat.

§. 11. Alias ſi (quod abſit) Martinus præfatus, complices, fautores adhærentes, & receptatores prædicti, ſecus egerint, ſeu præmiſſa omnia, & ſingula infra terminum prædictum cum effectu non adimpleverint, Apoſtoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem, poſt primam, & ſecundam correctionem, vitandum docuit, ex nunc, prout extunc, & e converſo, eumdem Martinum, complices, adhærentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquam aridos palmites in Chriſto non manentes, ſed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, ſive ſcandaloſam, ſeu damnatam, in non modicam offenſam divinæ majeſtatis, ac univerſalis Eccleſiæ, & fidei catholicæ detrimentum, & ſcandalum dogmatizantes, claves quoque Eccleſiæ vilipendentes, notorios, & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuiſſe, & eſſe declarantes eoſdem, ut tales, harum ſerie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus ſupradictis volumus, & mandamus. Eoſque omnes, & ſingulos omnibus ſupradictis, & aliis contra tales a jure inflictis pœnis, præſentium tenore ſubiicimus, eiſdem irretitos fuiſſe, & eſſe decernimus, & declaramus.

Opera Lutherii omnia damnat, & prohibet illa imprimi, teneri &c.

§. 12. Inhibemus præterea ſub omnibus, & ſingulis præmiſſis pœnis, eo ipſo incurrendis, omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus ſuperius nominatis, ne ſcripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita, vel edita, aut condenda, vel edenda, ſeu eorum aliqua tamquam ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque ideo vehementer ſuſpecta, & ut ejus memoria omnino deleatur de Chriſtifidelium conſortio, legere, aſſerere, prædicare, laudare, imprimere publicare, ſive defendere, per ſe, vel alium, ſeu alios directe, vel indirecte, tacite, vel expreſſe, publice, vel occulte, ſeu in domibus ſuis, ſive aliis locis, publicis, vel privatis, tenere quoquomodo præſumant, quinimmo illa comburant, ut præfertur.

§. 13. Monemus inſuper omnes, & ſingulos, ſic poſt lapſum termini prædicti declaratorum hæreticorum, & condemnatorum confuſionem, univerſis, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium (præſertim ejus Congregationis, cujus dictus Martinus eſt profeſſus, & in qua degere, vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon univerſis, & ſingulis principibus, quacumque Eccleſiaſtica, vel mundana fulgentibus dignitate Regibus, Imperatori, Electoribus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, Communitatibus, Univerſitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Terris, Caſtris, & locis, ſeu eorum habitatoribus, civibus, & incolis, omnibuſque aliis, & ſingulis ſupradictis, per univerſum Orbem, præſertim in eadem Alemania conſtitutis mandamus, quatenus ſub prædictis omnibus, & ſingulis pœnis, ipſi vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhærentes, receptantes, & fautores perſonaliter capiant, & captos ad noſtram inſtantiam retineant, & ad nos mittant: reportaturi pro tam bono opere, a nobis, & Sede Apoſtolica remunerationem, præmiumque condignum, vel ſaltem eos, & eorum quemlibet, de Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, & aliis Eccleſiis, domibus, Monaſteriis, Conventibus, Civitatibus, Dominiis, Univerſitatibus, Communitatibus, Caſtris, Terris, ac locis reſpective, tam clerici, & regulares, quam laici, omnes, & ſinguli ſupradicti omnino expellant.

...dat ſub pœnis de quibus hic.

Loca ad quæ declinaverit Lutherus, & ejus ſequaces interdicto ſubiiciuntur.

§. 15. Civitates vero, Dominia, Terras, Caſtra, Villas, comitatus, fortalicia, Oppida, & loca quæcumque ubilibet conſiſtentia, eorum, & earum reſpective Metropolitanas, Cathedrales, Collegiatas, & alias Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, Domus, Conventus, & loca, religioſa, vel pia, cujuſcumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanſerint, & triduo poſt receſſum, Eccleſiaſtico ſubiicimus interdicto.

Præcipit præfatis, ut Lutherum, & ei...

§. 16. Et ut præmiſſa omnibus innoteſcant, mandamus inſuper univerſis Patriarchis,

in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtivis diebus, dum inibi major populi multitudo ad divina convenerit, declaratos hæreticos, & condemnatos publice nuncient, faciantque, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus arctius evitari.

Et Conſt. illã publicari mãdat, & excommunicari publicationem impedientes.

§. 17. Necnon omnibus Chriſtifidelibus, ut eos evitent, pari modo ſub prædictis cenſuris, & pœnis. Et præſentes literas, vel earum tranſumptum ſub forma infraſcripta factum, in eorum Eccleſiis, Monaſteriis, Domibus, Conventibus, & aliis locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque, & anathematizamus omnes, & ſingulos, cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint qui, quo minus præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ, ſeu exemplaria, in ſuis terris, & dominiis, legi, affigi, & publicari poſſint, fecerint, vel quoquo modo procuraverint, per ſe, vel alium, ſeu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite vel expreſſe.

Tranſumptis credi jubet.

§. 18. Poſtremo quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, in quibus neceſſarium foret, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis manu publici Notarii confectis, & ſubſcriptis, vel in Alma Urbe impreſſis, & ſigillo alicujus Eccleſiaſtici Prælati munitis, ubique ſtetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis ſtaretur, & adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omneſque alii ſupradicti, quos præſentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium, & ſingulorum prætendere valeant, literas ipſas in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon Cathedralium Eccleſiarum Brandeburgen. Miſnen., & Meſpergen. valvis affigi, & publicari volumus. Decernentes, quod earumdem literarum publicatio ſic facta, ſupradictum Martinum, omneſque alios, & ſingulos prænominatos, quos literæ hujuſmodi quomodolibet concernunt, perinde arctent, ac ſi literæ ipſæ die affixionis, & publicationis hujuſmodi, eis perſonaliter lectæ, & intimatæ forent, cum non ſit veriſimile, quod ea quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

§. 20. Non obſtantibus Conſtitutionibus ... indulti tenores, clauſulas, & formas, perinde ac ſi de verbo ad verbum infererentur, ita ut omnino tollatur, præſentibus pro expreſſis habentes.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, reprobationis, rejectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obſecrationis, requiſitionis, monitionis, aſſignationis, conceſſionis, condemnationis, ſubjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum. — Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo, quingenteſimo vigeſimo xvii. Kalen. Julii Pont. noſtri Anno VIII. — Dat. P. An. 8. 16. Junii.

XLV.

Damnatio, & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & ejus ſequacium.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Decet Romanum Pontificem, ex tradita ſibi divinitus poteſtate, pœnarum ſpiritualium, & temporalium, pro meritorum diverſitate, diſpenſatorem conſtitutum, ad reprimendum nefarios conatus perverſorum, quos noxiæ voluntatis adeo depravata captivat intentio, ut Dei timore poſtpoſito, canonicis ſanctionibus, mandatiſque Apoſtolicis neglectis, atque contemptis, nova, & falſa dogmata excogitare, ac in Eccleſia Dei nefarium ſchiſma inducere, aut ſchiſmaticis ipſis inconſutilem Redemptoris noſtri tunicam, orthodoxæque fidei unitatem ſcindere ſatagentibus, favorem præbere, aſſiſtere, adhæreque non verentur; ne Petri navicula ſine Gubernatore, & remige navigare videatur, contra tales, eorumque ſequaces, acrius inſurgere, & exaggeratione pœnarum, & alias opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in reprobum ſenſum dati, illiſque adhærentes, falſis commentis, ac ſubdolis eorum malitiis ſimplicem turbam decipiant, ac in

Digitized by Google

ultionem evadant, illorumque damnationis participes minime fiant.

Hic Pontifex edidit contra Lutherum Conſt. præcedentem.

§. 1. Sane alias, cum quidam falſi fidei cultores, mundi gloriam quærentes &c. *Omittitur reſiduum hujus narrativæ, quoniam tota Bulla eſt quæ immediate præcedit.*

Poſt cujus publicationem multi illius ſequaces ad fidem Catholicam converſi ſunt, Lutherus autem pejora commiſit, & ſequaces multos habuit.

§. 2. Cum autem, ſicut accepimus, licet poſt literarum affixionem, & publicationem poſt elapſum termini, ſeu terminorum hujuſmodi in literis per nos præfixi hujuſmodi, ſeu præfixorum (quos quidem terminos elapſos fuiſſe, & eſſe omnibus Chriſtifidelibus, per præſentes ſignificamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejuſdem Martini errores ſecuti fuerunt, ipſarum literarum, ac monitionum, & mandatorum noſtrorum notitiam habentes, ſpiritu ſanioris conſilii ad cor reverſi, errores ſuos confitentes, & hæreſim in manibus noſtris abjurantes, & ad veram fidem catholicam ſe convertentes abſolutionis beneficium, juxta facultatem eiſdem Nunciis deſuper conceſſam obtinuerint, & nonnullis Civitatibus, & locis dictæ Alemaniæ, libri, & ſcripturæ dicti Martini juxta mandata noſtra publice cremati fuerint, tamen ipſe Martinus (quod non ſine gravi animi moleſtia, & mentis noſtræ perturbatione referimus) in reprobum ſenſum datus, non ſolum errores ſuos infra præmiſſum terminum revocare, & de revocatione hujuſmodi nos certiores facere, ſeu ad nos venire contempſit, verum tamquam petra ſcandali pejora prioribus contra nos, & hanc ſanctam Sedem, & fidem Catholicam ſcribere, & prędicare, & alios ad hoc inducere non eſt veritus, propter quod, ſicut ipſe jam hęreticus eſt declaratus, ita & aliis etiam non parvæ auctoritatis, & dignitatis, propriæ ſuæ ſalutis immemores, ipſius Martini peſtiferam hæreticorum ſectam publice, & notorie ſequentes, eique palam, & publice auxilium, conſilium, & favorem ſubminiſtrantes, ipſumque Martinum in ſuis inobedientia, & contumacia confoventes, & alii publicationem dictarum literarum impedientes, pœnas in dictis noſtris literis contentis damnabiliter incurrerunt, & hæretici merito ſunt habendi, atque ab omnibus Chriſtifidelibus evitandi, dicente Apoſtolo, Hæreticum hominem, poſt unam, & ſecundam correctionem devita, ſciens quia ſubverſus eſt, qui ejuſmodi eſt, & delinquit, cum ſit proprio judicio condemnatus.

Martinum ideo & ejus ſequaces ana-

§. 3. Ut igitur eum Martino, & aliis hæreticis excommunicatis, & anathematiſ cuſtodiunt, & propriis facultatibus, vel alias quomodolibet ſuſtentare non verentur, ac auxilium, conſilium, vel favorem, quovis modo præſtare, & ſubminiſtrare præſumpſerunt, & præſumunt, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etſi quavis celſa, vel grandi præfulgeant dignitate, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione vigore præſentium facienda nominatim exprimi poſſent, decernimus excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis æternæ, & interdicti, ac in eos, & eorum deſcendentes dignitatum, honorum, & bonorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum confiſcationis, & criminis læſæ Majeſtatis, & alias ſententias, cenſuras, & pœnas, etiam in hæreticos a canonibus inflictas in dictis literis contentas damnabiliter incidiſſe.

Interdictum eccleſiaſticū apponit.

§. 4. Civitates quoque, terras, caſtra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ac quæ in illis ſunt, ac alias etiam Cathedrales, & Metropolitan. monaſteria, & alia religioſa, & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita eſſe, ita ut illo durante, illis, prætextu cujuſvis indulti Apoſtolici, præterquam in caſibus a jure permiſſis, & in illis, non alias quam januis clauſis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, nequeant miſſæ, & alia divina officia celebrari, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium declaramus, illoſque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Chriſtifidelibus arctius evitari præcipimus, & mandamus.

Illoſque a Prælatis excommunicatos publicari mandat.

§. 5. Et ut in omnibus tantum in Dei Eccleſiæ ſuæ vilipendium Martini, & ſequacium, & aliorum inobedientium obſtinatę temeritatis audacia innoteſcat, ne morbida pecus gregem inficiat, parſque ſincera ad infectionem trahatur, univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitan. Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum Prælatis, Capitulis, & perſonis Eccleſiaſticis, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium religioſis exemptis, & non exemptis ubilibet conſtitutis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis

latæ

Digitized by Google

accentis candelis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliiſque cæremoniis in ſimilibus obſervari ſolitis, publice nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Chriſtifidelibus arctius evitari. Ad majorem inſuper præfati Martini, aliorumque hæreticorum ſupradictorum adhærentium, & ſequacium, & fautorum confuſionem, in virtute ſanctæ obedientiæ, mandamus omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliarum Eccleſiarum Prælatis, ut ſicut ipſi, ad ſedandum ſchiſmata, auctore Hieronymo, conſtituti fuerunt, ita nunc, urgente neceſſitate, prout eorum incumbit officio, conſtituant ſe murum pro populo Chriſtiano, non tacendo tamquam canes muti non valentes latrare, ſed inceſſanter clamando, & exaltando vocem, & prædicando, & prædicari faciendo verbum Dei, ac veritatem fidei Catholicæ, contra damnatos articulos, & hæreticos ſupradictos.

Et contra Martini hæreſes ardentius prædicari jubet.

§.6. Necnon omnibus, & ſingulis Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ac Rectoribus quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis, & non exemptis, ut præmittitur, ſimiliter in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, ut ſicut ipſi nubes a Domino conſtituti ſunt, ita ſpiritualem imbrem in populo Dei ſeminare, & contra ſupradictos articulos, ut præfertur, damnatos, ſicut etiam eorum incumbit officio, publice publicare non vereantur. Scriptum eſt enim, quod perfecta caritas foras mittit timorem. Vos igitur, & veſtrum ſinguli onus tam meritorii negocii devota mente ſuſcipientes, vos in illius executione ſic ſolicitos, ac verbo, & opere ſtudioſos, atque diligentes exhibeatis, quod ex veſtris laboribus, divina nobis favente gratia, ſperati fructus adveniant, ac per ſolicitudinem noſtram, quæ cauſas pias gentibus pro retributione debetur, palmam gloriæ, non ſolum conſequi mereamini, verum etiam apud nos, & Sedem prædictam non immerito valeatis, de exacta diligentia veſtra uberius commendari.

Publicatio hujus ſententiæ quos ligaet.

§.7. Verum quia difficile foret præſentes declarationis, & publicationis literas ad præſentiam, & perſonam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujuſmodi perſonaliter deducere, propter eis faventium potentiam, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod earum tranſumptis, ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici, ſeu ex Nunciis noſtris prædictis munitis, & manu alicujus publici Notarii ſubſcriptis ubique ſtetur, prout præſentibus originalibus literis ſtaretur, ſi eſſent exhibitę, vel oſtenſę.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§.9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in prioribus literis noſtris prædictis voluimus non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ Conſtitutionis, declarationis, præcepti, mandati, aſſignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 8. 3. Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, tertio Nonas Januar. Pont. noſtri Anno VIII.

XLVI.

Indulgentiæ Confraternitatis Roſarii Beatæ Mariæ Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes ſup. in Conſt. XXI. Sixti IV. Ea quę *fol. 172.*

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

PAſtoris æterni, qui ut humanum genus redimeret in ara Crucis immolari non abnuit, vices licet immeriti gerentes in terris, id ſuper reliqua cordis noſtri voto potiſſimum optamus, ut cunctos fideles quos pretioſiſſimi ſanguinis ſui aſperſione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumque regimen, & gubernationem Nobis commiſit, ad ſalubria pietatis opera, & præcipue ipſius paſtoris, ejuſque Beatiſſimæ ac ſemper Virginis intemeratæ Genetricis apud ipſum pro nobis advocatæ, cultum, & devotionis affectum, quibus in immarceſcibiles in cœlis theſauros recondere, & cœleſtis patriæ cives effici poſſint, frequenter invitemus, & his quæ pro-

Digitized by Google

in Civitate Colonienſi.

Confraternitas utriuſque ſexus fidelium, de Roſario ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis nuncupata, ad honorem Angelicæ ſalutationis inſtituta, & in diverſis mundi partibus prædicata fuit ſequentibus ſignis. Sed cum ipſa Confraternitas decurſu temporis fere neglecta fuiſſet, & in oblivionem tranſiiſſet, de anno 1475. Civitas, & Diœceſis prædicta, meritis, & interceſſionibus ejuſdem Virginis a bellis liberata, in Eccleſia dictæ domus innovata, & de novo inſtituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quod Confratres, & Sorores ejuſdem Confraternitatis, tribus diebus cujuſlibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contra imminentia mundi pericula legerent, conjunctim vel diviſim, toties Angelicam ſalutationem quot ſunt Pſalmi in Pſalterio Davidico, ſingulis decem ſalutationibus hujuſmodi, orationem Dominicam ſemel præponendo; & modum orandi hujuſmodi Pſalterium, ſive Roſarium ejuſdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Cardinalis Legatus de latere in Germania eam ratificavit.

§.2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Eccleſia de novo inſtitutam, poſtmodum bonæ mem. Alexander Epiſcopus Forolivienſis, tunc Apoſtolicæ Sedis cum poteſtate Legati de latere per totam Germaniam Nuncius, ſingulari devotione permotus, & ſe in eamdem Confraternitatem recipi atque conſcribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apoſtolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

Confratribuſque indulgentiam conceſſit.

§.3. Ac omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, in ſingulis quinque ipſius beatiſſimæ Mariæ Virginis præcipuis feſtivitatibus, ſcilicet Annunciationis, Viſitationis, Aſſumptionis, Nativitatis, Purificationis centum; & quoties per ſe, vel per alium dictum Roſarium legerent, vel legi facerent, ſeu Sabbatis, & feſtivis diebus decantationi Salve Regina quæ poſt Completorium in dicta Eccleſia, ejuſdem beatiſſimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas inſtituta extitit, & quam ipſe Nuncius antea conſecraverat, cantabatur, intereſſent, 40 dies indulgentiarum conceſſit.

Sixt. IV. eam extendit ad omnia alia loca.

§.4. Et poſt vero fel. record. Sixtus Papa Quartus Prædeceſſor noſter, accepto per eum quod Confraternitas hujuſmodi in dicta Eccleſia de novo inſtituta fuerat, voluit, & ordinavit, quod omnes, & ſinguli Confratres utriuſque ſexus Confraternitatis ... præfatum Pſalterium, ſeu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & ſinguli Chriſtifideles ad devotionis opera, & ad dictum modum orandi frequentius inducerentur, univerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore exiſtentibus, pro qualibet vice, qua ſicut præmittitur orarent, pro qualibet quinguagena præfati Pſalteriis, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis pœnitentiis in Domino relaxavit, prout in ipſius Sixti Prædeceſſoris literis inſuper confectis, quas perpetuo durare voluit, plenius continetur.

... approbavit, & indulgentias ſic orantibus cōceſſit in ejus Conſt. cit. in rub.

Innoc. VIII. alias indulgentias dedit.

§.6. Et ſucceſſive piæ mem. Innocentius Papa VIII. etiam Prædeceſſor noſter, cum anno Domini 1483. alias 1484. 13. die menſis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc dicti Ordinis Generalis Magiſter cum ejuſdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomæi Generalis vivæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum eſſent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Pſalterium B. Mariæ Virginis hujuſmodi, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo, etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quæſtu ſed devotionis cauſa, conceſſit, de qua conceſſione per literas teſtimoniales ipſius Bartholomæi ſui ſecreti ſigilli, ſeu ſignati uſualis impreſſione munitas conſtat.

Alter Card. in Germania Legatus Papæ, & alii Ordinarii alias etiam indulgentias dederunt.

§.7. Et inſuper fel. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Novæ, Presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eiſdem Confratribus, & Conſororibus, pro quolibet Roſario centum dies Indulgentiarum perpetuo, & ſimiliter plures, ac diverſi locorum Ordinarii ſinguli Indulgentiam 40. dierum conceſſerunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Epiſcopi, & Nuncii, & Ordinariorum hujuſmodi ſingulis deſuper confectis literis dicitur plenius contineri.

Hic modo Pōtifex de prædictorum cōfirmatione requiſitus.

§.8. Cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectæ nobis in Chriſto filiæ nobiles Mulieres Maria ipſius Joannis Ducis Conſors Duciſſa Juliacen., & Montenſ. ac Sibilla Marchioniſſa Brandeburgenſis dictæ Mariæ Duciſſæ Genitrix, necnon dilectus etiam filius Magiſter Joannes

Inge-

Digitized by Google

probare, confirmare, & innovare, aliaſque in pręmiſſis opportune providere de benignitare Apoſtolica dignaremur.

Omnia confirmat.

§.9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paterne annuentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore pręſentium, Confraternitatem, ac ritum, ſive modum orandi hujuſmodi, necnon omnes, & ſingulas indulgentias, tam per Sixtum, & Innocentium Prędeceſſores, quam Legatum, Nuncium, & Ordinarios prędictos, ut pręfertur, conceſſas, & deſuper confectas literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipſaſque indulgentias de novo perpetuo concedimus.

Indulgentias auget.

§.10. Et ut Joannes Dux, & Maria Duciſſa, & Sibilla Marchioniſſa, ac Joannes Prępoſitus, necnon Prior, & Fratres pręfati, necnon omnes, & ſinguli alii Chriſti fideles ea devotionis opera, & per dictum modum ſive ritum orandi eo frequentius inducantur, quo exinde facilius animarum ſuarum ſalutem conſequi ſperaverint, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, Joanni Duci, Marię Duciſſę, Sibillę Marchioniſſę, Joanni Prępoſito, Priori, ac Fratribus Prędicatoribus, & eorum ſingulis, ac univerſis, aliiſque utriuſque ſexus Chriſtifidelibus dictę Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, ubilibet exiſtentibus, tam pręſentibus, quam futuris, vere pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Roſarium devote oraverint ut pię fertur, quod qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Dño relaxamus.

Confeſſori Presbytero Ordinis S. Dominici Confratres confitentes, eos audire, & abſolvere poſſe concedit.

§.11. Ac quod omnes prædicti, & eorum ſinguli in Paſcha Reſurrectionis, feſtivitatibus prædictis, ac tribus diebus ſingulis feſtivitatum earumdem præcedentibus, cuicumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum profeſſorum per eorum ſingulos pro tempore eligendo peccata ſua confiteri valeant, ipſeque presbyter eorum confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos, ab omnibus, & ſingulis excommunicationibus, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, & promulgatis,

tis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare libere poſſit, Ordinarii, & Archidiaconi loci, ac Rectorum Parochiarum, & cujuſvis alterius licentia deſuper minime requiſita.

Ingredientes Confraternitatem, nihil ſolvere tenentur.

§.12. Quodque pro receptione, et conſcriptione aliquorum Confratrum, ſive Conſororum in dicta Confraternitate, nihil omnino temporale exigi debeat, ſed ſponte oblata dumtaxat recipi poſſint, perpetuo ſtatuimus, et ordinamus.

Clauſulę pręſervativæ.

§.13. Pręſentibus, quoad illarum effectum, & in eis contenta ſub cujuſvis ſimilium, vel diſſimilium indulgentiarum, facultatum, conceſſionum, & gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilęi, & in favorem fabricę Baſilicę Principis Apoſtolorum de Urbe, ſeu expeditionis contra infideles, vel alias, quacumque de cauſa, per Nos, & Sedem prędictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenus comprehendi, ſed illis non obſtantibus dictis Chriſtifidelibus omnes ſuffragari, ipſoſque illis gaudere, ſeu uti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.14. Non obſtantibus pręmiſſis, & Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum. Sanctio pœnalis.

§.15. Ceterum, quia difficile foret &c. Nulli ergo &c.

D. P. An. 8. die 6. Octob.

Dat. Romę apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicę, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, Pridie Nonas Octobris, Pont. noſtri Anno VIII.

XLVII.

Inſtitutio Tertiæ Regulæ, pro Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Franciſci Aſſiſienſis, de Pœnitentia nuncupatis, ſub tribus votis eſſentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujuſmodi B. Franciſcus conſtituerat pro ſæcularibus, ut videre eſt in Conſtit. IV. Nicolai IV. Supra montem. *Tom. III. Par. II. fol. 53.*

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis B. Franciſci ſub tribus votis eſſentialibus in Congregatione viventibus.

Exordium.

INter cetera noſtro regimini credita, ea nos potiſſime ſolicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carniſque concupiſcentiis,

quibus a B. Franciſco præfata Tertia Re-
gula edita fuerat, verum etiam innumerarum Virginum Chori, tribus eſſentialibus, & a quibuſdam etiam clauſuræ noſtra auctoritate aſſumptę, votis, conſtructiſque Monaſteriis quampluribus, non ſine militantis Eccleſiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertii Ordinis jugo ſua colla ſubdiderunt.

Hic ideo Pôtifex illam regulam pro iſtis regularibus accommodat.

§. 3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritatis accommoda, cęlibi veru, virgineoque ſtatui ſub hujuſmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenus decentia innectuntur, ob quod caſtorum animorum nitidi affectus ac juxta Domini voluntatem, pretioſum a vili ſeparantes, eamdem Tertiam Regulam in modum qui ſequitur diſtinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & ſucceſſoribus veſtris, ſervandam tranſmittimus, cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

De Novitiorum, ſeu Novitiarum ingreſſu.
CAP. I.

De Novitiorum receptione.

Fratres, ſeu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent eſſe fideles, Catholici, de hęreſi non ſuſpecti, in obedientia Romanę Eccleſię firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore ſani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequam recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, ſunt diligenter examinandi.

De his, quę debent promittere Fratres, & Sorores in Profeſſione hujus Tertiæ Regulæ.
CAP. II.

Habitu Fratrum, & Sororum, & forma profeſſionis.

Fratres, & Sorores, poſtquam per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Viſitatoris eſſe debet) ſi converſatio laudabilis fuerit, apud Conventum in quo quis, vel quæ habitum probationis portaverit, de conſilio dicti Conventus, ad profeſſionem dicti Ordinis recipiatur. In qua Profeſſione promittat ſervare mandata Dei, ac ſatis facturum de tranſgreſſionibus, quas facere poſſet in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi a Prælatis requiſitus fuerit, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

De Jejunio. CAP. III.

Jejunio.

Fratres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria ſecunda, quarta, ſexta, [...] feſtæ uſque ad menſem Octobris, laborantes penoſo, ſeu gravi laborare, ter in die refici poterunt, jejuniorum ſemper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore neceſſitatis jejunium ſolvere.

De Divino Officio, & Oratione. CAP. IV.

Silentio, confeſſione, & cómunione.

Fratres, & Sorores in Eccleſia ſervent ſilentium, præſertim quando Miſſa celebratur, vel ſermo Dei proponitur. In aliis vero locis, ſervent quod per ſuos Superiores circa ſilentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in ſero, intra ſe, & Deum cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (ſi potuerint commode) debeant audire Miſſam. Et procurare debent, quod habeant virum religioſum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel ille, qui, vel quæ horas Canonicas ſciunt perſe dicere, debent horas canonicas ſecundum uſum Sanctæ Romanę Eccleſiæ perſolvere. Qui vero horas Canonicas neſciunt dicere, dicant duodecim Pater Noſter pro Matutino, & pro qualibet aliarum horarum ſeptem, addito Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noſter, addito etiam Credo, & Miſerere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Et qui præmiſſa neſcierit, ter Pater noſter, pro Pœnitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum ſumunt, gratias Deo reddere debent. De Confeſſione vero Sacramentali, & Sacra Communione ſumenda, ſervabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quod ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta a ſuis Superioribus ſuper hoc ordinata.

De Prælatorum, & Officiorum Ordinatione.
CAP. V.

Officiorum ordinatione, & ſubjectione Ordini Fratrum Minorum.

Quęlibet domus, ſi Monaſterium virorum fuerit, habebit Superiorem iſtius fraternitatis, qui Miniſter localis appellabitur. Si vero Mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per ſuos Conventus, vel inſtituentur per ſuos Provinciales Superiores ſeu Viſitatorem Generalem. Ita tamen, quod nullus ſit perpetuus, ſed certi temporis. Qui Miniſtri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præſentem Regulam ſpectant, Provincialibus Miniſtris Ordinis Minorum B. Franciſci, & Viſitatoribus deputatis ab ipſis Miniſtris, quamdiu in

dictis

Digitized by Google

Debent etiam ab acceſſu Curiarum Principum, Dominorum, ſeu Dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino teſtante) habentur, omnino cavere. Nec ullo umquam tempore choreis, jocis, & aliis hiſtrionum vanitatibus intereſſe. Debent quoque eſſe parci in verbis, & locutionibus, quæ raro ſine peccato multiplicantur. Et ſuper omnia ab omni mendacio, & juramento quocumque juxta mandatum Domini, niſi pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo, cavere debent. Et omni die in ſero, inter cetera, debent examinare ſe, ſi vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, & pro quolibet, ter Pater noſter dicere debent.

De viſitatione, & cura Infirmorum.

C A P. VII.

Infirmis.

Si quis Frater, vel Soror hujus fraternitatis in infirmitate ceciderit, Miniſter domus, vel Mater, ſemel quotidie, per ſe, vel per aliam perſonam viſitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia neceſſaria diligenter faciat illi miniſtrare. Teneatur quoque infirmum, vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, veramque converſionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem, & judicii divini diſtrictionem, ſimulque divinam miſericordiam proponendo.

De viſitatione, quam Prælati debent facere circa Fratres, & Sorores. C A P. VIII.

Viſitatorum officio.

Miniſter Provincialis Fratrum Minorum, vel Viſitator ejuſdem Ordinis, cui ipſe commiſerit, viſitabit quolibet anno, ſemel tantum in qualibet domo, cum præſentia ſeniorum. Et facta viſitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipſe autem Viſitator numqnam ſolus maneat, & ſeparatus cum aliqua Sorore. Debent autem Miniſtri, & Matres, dicere Viſitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alii Fratres, & Sorores. Et ſi aliqui fuerint incorrigibiles judicio diſcretorum, vel diſcretarum domus, tamquam morbida pecora eiiciantur de Congregatione.

De Officiis Mortuorum. C A P. IX

Defunctorum exequiis.

Poſtquam aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Miniſter, ſeu Mater, quod ejus exequiæ ſolemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipſe quietem æternam in fine cujuslibet dicere debeant. Et circa iſta officia pro defunctis, & alia officia divina, in præſenti ſerie annexa, cura imponitur Miniſtris, & Matribus, ut fideliter perſolvantur.

De obligatione contentorum in Regula.

C A P X.

Obligatione ad tria vota & clauſura.

Omnia, & ſingula in præſenti Regula contenta, ſunt conſilia ad facilius ſalvandas animas viatorum. Et nulla ſunt obligatoria ad peccatum mortale, vel veniale, niſi humano, vel divino jure aliquis alias eſſet obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere pœnitentias ſibi a Superioribus impoſitas, quando ſuper hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota eſſentialia, paupertatem, nihil habendo in ſpeciali, caſtitatem, quia poſt votum non poſſunt matrimonium contrahere, nec ſine tranſgreſſione, vitiis carnis ſe immiſcere, & obedientiam, quantum ad illa, ſine quibus non poteſt commode iſta fraternitas manuteneri. Tenentur etiam ad clauſuram ſervandam illæ, quæ ipſam expreſſe ſervare voluerint. Quod omnibus, & ſingulis Conventibus concedimus, dummodo hoſpitalitas, & caritas, quam exercere ſolent apud infirmos, nullum cum honeſtate patiatur detrimentum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima Januarii milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo. Pont. noſtri anno VIII. D. P. An. 8. 20. Januarii.

XLVIII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis juriſdictio per adjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta, in proceden. contra Maleficos, ſortilegos, a fide apoſtatantes, &c. Et officiales ſæculares, abſque proceſſus reviſione, eorum ſententias exequantur.

Quoad ſecundam partem idem ſtatuit Innocentius VIII. ſup. in ſua Conſt. XII. Dilectus *fol. 210.*

L E O E P I S C O P U S

Univerſis, & ſingulis locorum ordinariis ac hæreticæ pravitatis inquiſitoribus in dominio Venetorum conſiſtentibus, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pontifex ex cauſis hic expreſſis, de-

HOneſtis petentium votis libenter annuimus, eaque favoribus proſequimur.

Digitized by Google

ita factum eſſe videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejuſdem generis nonnullos indicibili pœna obſtinate vitam potius perfide amittere, quam errorem ſuum cognoſcere maluiſſe, & propterea de rigoroſo nimium (ut dicebatur) ordinariorum contra tales proceſſu dubitantes, Venerabilem fratrem Epiſcopum Polenſem, noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis apud eoſdem Ducem, & Dominium Nuncium vobis adjungendum duximus, cum facultate per ſe, vel alium, ſeu alios, proceſſus per vos habitos, ſeu factos, examinandi, & revidendi, & ſi vos Inquiſitores proceſſus prędictos, rite, & recte, ac juxta formam juris habitos feciſſetis, contra tale hominum damnatorum genus una vobiſcum, procedendi, & inquirendi, necnon procuratores, & advocatos, ſcribas, ceteroſque ad Inquiſitionis præfatæ exercitium neceſſarios, & opportunos, officiales, & miniſtros cum competentibus ſalariis deputandi, & homines prædictos (quod redire ad Eccleſiæ unitatem vellent) clementer ſuſcipiendi, eiſque pœnitentiam ſalutarem injungendi, & eos abſolvendi, etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio ſæculari tradendi, ceteraque quæ vos, de jure, vel conſuetudine facere poſſetis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis deſuper confectis continetur.

Illi nonnullos condemnarūt & Curiæ ſæculari Prætoris Brixiæ tradiderunt, cui Veneti inhibuerunt, & proceſſus revidere voluerunt.

§. 1. Cum igitur commiſſionis hujuſmodi vigore præfatus Nuncius, Venerab. fratrem Epiſcopum Juſtinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmiſſa una vobiſcum pertractanda, & exequenda ſubdelegaverit, voſque, & ipſe ſuddelegatus in valle Comunica Brixienſis Diœceſis, ubi maxime hujuſmodi damnati generis homines vigent, & pullulant, proceſſeritis, ac nonnullos culpabiles repertos, & curiæ ſeculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur, quod per Venetorum Collegium Prætori Brixienſi mandatum fuerit, ne ſententias hujuſmodi exequeretur, & vobis, & eidem ſubdelegato, ne ad executionem illarum procederetis, inhiberet, prout inhibitum fuit: ac expenſas, & ſalaria pro hujuſmodi inquiſitionis negocio neceſſaria ſubmoveret, & detraheret, necnon proceſſus contra culpabiles prædictos habitos, & factos eis tranſmitteret, ſeu tranſmitti faceret, & quod deterius eſt, ſubdelegatum prædi-bis executionem adimplere, niſi proceſſibus, ac ſententiis per eos viſis, & examinatis, ac ſi ipſi in clericos, cauſaſque Eccleſiaſticas ſuperioritatem, & juriſdictionem haberent, cum tamen in clericos, cauſaſque hujuſmodi laicis nulla facultas attributa ſit, quos obſequendi, & exequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Chriſtifideles non modicum ſurgit ſcandalum. Nos igitur, ne quod ad ſalutem animarum, & dictarum cauſarum faciliorem expeditionem introductum eſt, in damnum, & perniciem convertatur, & propterea ob diuturnitatem temporis infelices animæ hujuſmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de jure, & conſuetudine, ſeu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & ſortilegos, ac a fide apoſtatantes, prout criminis poſtulaverit qualitas, procedere poſſe, & debere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decernimus, & declaramus.

Omneſque moneri mandat, ut ſententias Inquiſitorum exequantur abſque viſione proceſſuum.

§. 3. Vobis committentes, & mandantes, ut eoſdem Venetos, & illorum Ducem, ac officiales ſuos, ne ipſi ulterius in hujuſmodi cauſis ſe intromittant, ſed quod injunctas ſibi executiones, & forte injungendas, poſtquam requiſiti fuerint, ſine aliqua proceſſuum, per dictos Eccleſiaſticos judices factorum, viſione, vel examinatione prompte exequantur, moneatis, & hortemini. Et ſi hoc facere neglexerint vel recuſaverint, vos eos per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compellatis.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Præmiſſis ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutiſque, & conſuetudinibus, Civitatum, & Diœceſum prædictarum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P. An. 8. 15. Februarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decimoquinto Februarii, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, Pont. noſtri Anno VIII.

XLIX.

Circa celebrationem Feſti Sancti Franciſci de Paula.

LEO PAPA X.

Inſtitutio Feſtivitatis cum octava.

Licet per alias noſtras literas, S. Franciſci de Paula Ordinis Fratrum Minimorum

Digitized by Google

nobis edita die ſecunda Aprilis hujuſmodi, niſi tunc occurrat major Hebdomada, vel octava Paſchæ, & tunc ſecunda Feria poſt octavam Paſchæ hujuſmodi in ſuis ſolemniter, in dictorum vero Fratrum Minimorum Eccleſiis ſingulis ſub ritu Feſti duplicis, & cum octava, annuatim celebrent, ſeu celebrari faciant, & mandent, expreſſe Apoſtolica auctoritate committimus, & mandamus per præſentes.

Dat. P. An. 9. die 25. Martii

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 25. Martii 1521. Pontificatus noſtri Anno IX.

L.

Quod Fratres Milites, & aliæ perſonę, Militiæ de Alcantara, ejuſque Eccleſiæ, perfruantur omnibus indultis, privilegiis, & Indulgentiis conceſſis, & concedendis, Ordini Ciſtercienſi Sancti Benedicti.

Conſonat quoad alios hujus Ordinis Milites de Calatrava Conſtit. XXI. Jul. II. Romani *ſup. fol.* 305.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, licet immeriti diſponente domino conſtituti, ſub regularibus inſtitutis ſtudio piæ vitæ vacantibus, ſimulque pro fidei Catholicæ defenſione militantibus perſonis, Apoſtolici favoris præſidium libenter impendimus, ac his, quæ ſolidationem ſtatus, & profectum, ac tranquillitatem earumdem reſpiciunt, nos eis gratioſos, & favorabiles exhibemus, pro ut etiam Catholicorum Regum vota expoſcunt, & id conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Honorius III. exemptionem a decimis conceſſit Ordini Ciſtercien.

§. 1. Dudum ſiquidem poſtquam fel. rec. Honorius III., ut nullus ab Abbate Monaſterii Ciſtercien. Cabilonen. Diœceſis ejuſque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatiſſis, aliis perſonis Ciſtercien. Ordinis, de terris ſuis ante generale Concilium acquiſitis, etiam de illis, quas alias conceſſerant excolendas, & ad eos redierant, ſi eas manibus propriis, aut ſumptibus colerent, decimas exigere, aut extorquere præſumeret, inter alia per quaſdam ejus literas inhibuerat.

Martinus V. ampliavit.

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. Prædeceſſor noſter, Archiepiſcopis, Epiſcopis ... acquirendis, quę propriis ſumptibus colebant, & colerent, quam alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, ac de ſuorum animalium nutrimentis ſinguli ipſorum omnino ſervarentur immunes.

Sixtus IV. ſimiliter ampliavit.

§. 3. Piçque memorię Sixtus Papa IV. etiam Prędeceſſor noſter literas, tam Honorii, quam Martini Prædeceſſorum hujuſmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clauſulis, per alias ſuas literas confirmavit, & approbavit, ac juxta omnimodas earum continentias, & formas in ſui roboris firmitate perpetuo ſubſiſtere decrevit. Et nihilominus Ciſtercien. ac omnes, & ſingulos alios Abbates, Priores, Abbatiſſas, necnon omnia, & ſingula Monaſteria, tunc præſentia, & futura ubilibet exiſtentia, ſingulareſque perſonas Ordinis hujuſmodi a prętatione decimarum tam de poſſeſſionibus habitis ante, & poſt Concilium prędictum, quam ex tunc de cetero habendis, & tam de novalibus, ſive ante, ſive poſt Concilium hujuſmodi acquiſitis, & acquirendis, quę propriis ſumptibus excolebant, & excolerent, quam alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis catenus decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis, & de nutrimentis ipſorum animalium, auctoritate prędicta penitus exemit, & exempta fore perpetuo decrevit.

Innoc. VIII. Monaſteria & alia loca iſtius Ordinis ſub Apoſtolicę Sedis protectione reſervavit, & a juriſdictione Ordinariorũ, ac ſolutione collectarum, & ſubſidiorum exemit.

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. ſimiliter Prædeceſſori noſtro pro parte tunc Ciſtercien., & aliorum Monaſteriorum Ordinis hujuſmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum Conventuum eorumdem expoſito, quod licet ipſi, eorumque ac dicti Ordinis Monaſteria, tam virorum quam mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monaci, Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſervientes, bonaque omnia jamdudum per plures Rom. Pont. Prędec. noſtros, tunc ipſius Innocentii Prędeceſſoris, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac eidem Sedi immediate ſubjecti, & ſubjecta, necnon ab omni juriſdictione ordinaria exempti, & exempta forent, eiſque conceſſum eſſet, ut ad prętationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prędictam, ſeu

ejus

omnia hujuſmodi, tunc præſentia, & futura, Abbates, Abbatiſſas, Monachos, Moniales, vaſſallos, ſubditos, & ſervientes præfatos, tunc & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia ſimilibus ſub Beati Petri, & ſua protectione ſuſcepit, & ab omni juriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & Officialium quorumcumque, necnon a ſolutione ſubſidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujuſmodi pro tempore imponendorum perpetuo prorſus exemit, & totaliter liberavit, ac eiſdem Innocentio Prædeceſſori, & Sedi immediate ſubjecit, ita quod Archiepiſcopi, Epiſcopi, Judices Ordinarii, Vicarii, & Officiales præfati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei, de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, ſeu Monaſteria, loca, membra, & bona prædicta, tanquam prorſus exemptos, & exempta juriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium, vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ſeu quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas promulgare præſumerent, aut poſſent, vel deberent quoquo modo, nec ipſi ſic excepti coram illis, aut ejuſdem Sedis delegatis, vel ſubdelegatis, niſi in literis eis pro tempore directis de Innocentii Prædeceſſoris, literis hujuſmodi ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad judicium evocari, aut quovis modo, directe, vel indirecte moleſtari poſſent, vel deberent. Decernens omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Judices Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, Monaſteria, & loca hujuſmodi etiam exempta, ut præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper his, ab eis, vel alio quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliuſque roboris, vel momenti, prout in ſingulis literis prædictis plenius continetur.

§.5. Cum autem ſicut chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum

ſtant, & ſub eadem Regula militent, & vivant, nihilominus quia in literis Honorii, Martini, Sixti, & Innocentii Prædeceſſorum hujuſmodi de dicta Militia, & illius Perſonis, Monaſteriis, Domibus, Præceptoriis, alias Commendariis nuncupatis, & locis ſpecialis mentio facta non extitit, a nonnullis aſſeratur, Magiſtrum, ſeu Adminiſtratorem pro tempore exiſtentes, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & Perſonas, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis, ac aliis Privilegiis, necnon Indulgentiis, etiam ſpiritualibus, ac peccatorum remiſſionibus eiſdem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & Perſonis, necnon virorum, & Mulierum Monaſteriis, Prioratibus, & locis, per Sedem prædictam conceſſis, uti, potiri, & gaudere non poſſe; præfatus Carolus Rex, & Adminiſtrator, dictis nominibus, nobis humiliter ſupplicari fecit, ut Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & aliis Perſonis pro tempore exiſten. Militiæ hujuſmodi, cujus etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Siciliæ Rex, ad cujus ſupplicationem nonnulla deſuper conceſſeramus, dum viveret perpetuus Adminiſtrator, per Sedem eamdem deputatus exiſtebat, eorumque vaſſallis, & ſervitoribus, ac Monaſteriis, Domibus, & aliis locis, quod hujuſmodi inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis privilegiis, immunitatibus, conceſſionibus, gratiis, & indultis, ac Indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus Ordini, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis, necnon Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ac eorum Eccleſiis conceſſis gaudere poſſint, perpetuo concedere, ac alias in præmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

legiis Ordinis Ciſtercienſis gaudere debeant, cum in illis ſpecialiter nominati non fuerint.

§.6. Nos igitur, qui Religioſarum perſonarum quarumlibet præſertim ſub regularibus Militiis pro defenſione Chriſtianæ fidei inſudantium felici ſucceſſui, indemnitati, & quieti, quantum cum Deo poſſumus, libenter conſulimus, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & perſonas præfatos, ac eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad

Hic modo Pontifex declarat eos dictis indultis gaudere.

effe-

Digitized by Google

petuis futuris temporibus inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, ſubjectione, & decretis, ac literis prædictis, & aliis in eiſdem literis contentis, necnon omnibus, & ſingulis privilegiis, conceſſionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis etiam ſpiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remiſſionibus dicto Ordini, illiuſque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & Perſonis, necnon virorum, & Mulierum Monaſteriis, Prioratibus, & locis, ac illorum Eccleſiis per Sedem prædictam, & alias quomodolibet in genere conceſſis hactenus, & in poſterum ſimiliter in genere concedendis, perinde ac ſi etiam Militiæ ac illius Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, Fratribus, & aliis perſonis, ac eorum vaſſallis, & ſervitoribus, necnon Monaſteriis, Domibus, & locis, eorumque, ac in ipſius Militiæ diſtrictu, ſeu dominio conſiſtentibus Eccleſiis hujuſmodi ſpecialiter indulta, & conceſſa fuiſſent, uti, potiri, gaudere, libere, & licite valeant.

Et etiam indulgentiis. *Advertere quod revocatæ ſunt indulgentiæ pro quibus porrigendæ ſunt manus adjutrices a Pio V.*

§. 7. Necnon omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus qui Monaſteriorum ejuſdem Militiæ, præſentium, & futurorum ac in ipſius diſtrictu, & dominio pro tempore conſiſtentibus, Eccleſias devote viſitaverint, ac pro manutentione Monaſteriorum, & Eccleſiarum hujuſmodi, manus adjutrices porrexerint, & alia in literis indulgentiarum Ciſtercien. Ordini conceſſis, & concedendis hujuſmodi contenta, juxta tenorem illarum adimpleverint, ut illas indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quas conſequuntur viſitantes Eccleſias Monaſteriorum, & aliorum locorum Ciſtercien. Ordinis hujuſmodi, pro quibus indulgentiæ, & peccatorum remiſſiones prædictæ conceſſæ reperiuntur, & conceduntur, ut præfertur, conſequantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de ſpeciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane, quicquid ſuper præmiſſis, aut eorum aliquo contra Magiſtrum, ſeu Adminiſtratorem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, perſonas, vaſſallos, ſervitores, ac Monaſteria, domos, & loca, necnon privilegia, conceſſiones, & indulta prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta a quoquam quavis auctoritate fungen., ſeu functuro, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac quatenus obſtent, etiam ſi de eis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, vel individua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius Prædeceſſores, in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare, ac quacumque conſuetudine introducta, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 9. Ceterum quia difficile foret &c. Fides tranſumptorum.

Nulli ergo, &c.

Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, decimo Kal. Julii, Pont. noſtri Anno nono. Dat. P. An. 9. 3. Junii.

LI.

Henricus Octavus Rex Angliæ, titulo Defenſoris Chriſtianæ Fidei donatur, quod contra Martinum Lutherum, ejuſque, & aliorum hæreſes, ſcripſit; Et ipſos hæreticos, eorumque ſequaces, perſequi profitetur.

LEO EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Cariſſimo in Chriſto filio Henrico Angliæ Regi Illuſtri, Fidei defenſori, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœmium.

Ex ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, licet imparibus meritis, univerſalis Eccleſiæ regimini præſidentes, ad hoc cordis noſtri longe lateque diffundimus cogitatus, ut fides Catholica, ſine qua nemo proficit ad ſalutem, continuum ſuſcipiat incrementum, & ut ea, quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut pravis mendacibuſque commentis pervertere, & denigrare molientium ſana Chriſtifidelium præſertim dignitate regali fulgentium doctrina ſunt diſpoſita, continuis proficiant incrementis, partes noſtri miniſterii, & operam impendimus efficaces. Et ſicut alii Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri Catho-

Digitized by Google

[illegible] hanc ſanctam Sedem, in qua permiſſione divina, ſedemus, opera, & geſta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre deſideramus, & ea ſibi concedere, propter quæ invigilare debeat a grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ myſticum Chriſti corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio abſcindere, & nutantium corda fidelium in fidei ſoliditate confirmare.

Henricus librum ſcripſit contra Lutherum, & huic Pontifici miſit ejus approbationem petens.

§.1. Sane cum nuper dilectus filius Joannes Clerk Majeſtatis tuæ apud nos Orator in Conciſtorio noſtro coram venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, & compluribus aliis Romanæ Curiæ Prælatis, librum, quem Majeſtas tua caritate, quæ omnia ſedulo, & nihil perperam agit, fideique Catholicæ zelo accenſa, ac devotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem fervore inflammata, contra errores diverſorum hæreticorum ſæpius ab hac Sancta Sede damnatos, nuperque per Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innovatos, tamquam nobile, ac ſalutare quoddam antidotum compoſuit, nobis examinandum, & deinde auctoritate noſtra approbandum obtuliſſet, ac luculenta oratione ſua expoſuiſſet Majeſtatem tuam paratam, ac diſpoſitam eſſe, ut quemadmodum veris rationibus, & irrefragabilibus ſacræ ſcripturæ, ac ſanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores ejuſdem Martini confutaverat: etiam omnes eos ſequi, ac defenſare præſumentes, totius regni ſui viribus, & armis perſequatur, noſque ejus libri admirabilem quamdam, & cœleſtis gratiæ rore conſperſam doctrinam, diligenter, accurateque introſpexiſſemus, Omnipotenti Deo, a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum eſt, immenſas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inſpirare, eique tantam gratiam ſuperne infundere dignatus fuit, ut ea ſcriberes, quibus ſanctam ejus Fidem, contra novum errorum damnatorum hujuſmodi ſuſcitatorem defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Chriſtianos tuo exemplo invitares, ut ipſi etiam orthodoxæ, fidei, & evangelicæ veritati in periculum, & diſcrimen adductæ omni ope ſua adeſſe, opportuneque favere vellent.

Qui illum approbat.

§.2. Aequum autem eſſe cenſentes, eos, qui pro fidei Chriſti hujuſmodi defenſione pios labores ſuſceperunt, omni laude, & honore afficere, volentes non ſolum ea, [illegible] veri ſucceſſores ſumus, & in hac ſancta Sede, a qua omnes dignitates, ac tituli emanant, ſedemus: habita ſuper his cum eiſdem fratribus noſtris, matura deliberatione, de eorum unanimi conſilio, & aſſenſu Majeſtati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defenſorem donare decrevimus: prout te tali titulo per præſentes inſignimus, mandantes omnibus Chriſtifidelibus, ut Majeſtatem tuam hoc titulo nominent, & cum ad eam ſcribent, poſt dictionem Regi, adjungant Fidei defenſori. Et profecto hujus tituli excellentia, & dignitate, ac ſingularibus meritis tuis diligenter perpenſis, & conſideratis, nullum neque dignius, neque Majeſtati tuæ convenientius nomen excogitare potuiſſemus. Quod quotiens audies, aut leges, totiens propriæ virtutis, optimique meriti tui recordaberis, nec hujuſmodi titulo intumeſces, vel in ſuperbiam elevaberis, ſed ſolita tua prudentia humilior, & in fide Chriſti, ac devotione hujus ſanctæ Sedis, a qua exaltatus fueris, fortior, & conſtantior evades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum poſteris tuis relinquere: illiſque viam oſtendere, ut ſi tali titulo, ipſi quoque inſigniri optabunt, talia etiam opera efficere, præclaraque Majeſtatis tuæ veſtigia ſequi ſtudeant.

Eidem Conjugi, & filiis benedicit.

§.4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optime merita eſt, una cum uxore, & filiis, ac omnibus, qui a te, & ab illis naſcentur, noſtra benedictione, in nomine illius, a quo illam concedendi poteſtas nobis data eſt, larga, & liberali manu benedicentes, Altiſſimum illum, qui dixit per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus manu corda ſunt Regum, rogamus, & obſecramus, ut eam in ſuo ſancto propoſito confirmet, ejuſque devotionem multiplicet, ac præclaris pro ſancta fide geſtis ita illuſtret, ac toti Orbi terrarum conſpicuam reddat, & judicium quod de ipſa fecimus, cum tam inſigni titulo decorantes, a nemine falſum, aut vanum judicari poſſit, demum mortalis hujus vitæ finito curriculo, ſempiternæ illius gloriæ conſortem, atque participem reddat.

Sanctio Pœnalis.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 9. 11. Octob.

Dat Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, v. idus Octob. Pont: noſtri Anno IX.

INDEX

Digitized by Google

pecunia. Ibid. Eorum Collegium a Sixto IV. innovatum. 166. b. Datæ eis Leges. Ibid. Conceſſa Privilegia. 167. b. Sunt perpetui Papæ Familiares. Ib. Eis ampliata Privilegia. 412. b & ſeqq.
Aegidianæ Conſtitutiones quomodo obſervandæ. 162. a.
Aemonien. Eccleſia Parentinæ unita. 10. a.
Aeneas Silvius Piccolomineus Summus Pontifex creatus. 91. b. Quæ pro Concilio Baſileenſi ſcripſerat contra Eugenium IV. infringit, & revocat. 101. a. Suadere, vel diſputare prohibet Jeſu Chriſti Sanguinem in triduo Paſſionis a Divinitate fuiſſe diviſum vel non. 116. a.
B. Albertus Patriarcha Jeroſolymitanus Fratribus Carmelitis Regulam tradit. 3. b.
B. Albertus de Drepano. 146. a. Beatorum honoribus a Calliſto PP. III. cumulatus. Ibid.
Alexander VI. 225. b. Viam Alexandrinam dirigit prope Plateam S. Petri de Urbe. 244. a.
Alexander Ep. Foroliviensis Ap. Sedis Nuncius in Germania. 496. a. Confraternitatem Roſarii Coloniæ innovatam approbat. Ibid.
Alexandra de Alphanis Ordinem S. Joannis Hieroſolymitani prope Florentiam fundat. 178. a. Hic Ordo a Sixto IV. ſupprimitur. Ibid.
Alphonſus Archiep. Toletanus. 171. a. Conſtituitur Inquiſitor contra Propoſitiones Petri de Oſma. Ibid. Eas hæreticas eſſe declarat. 171. b. Eidem commiſſum contra impœnitentes procedere. 172. a.
S. Ambroſii Fratres ſub una Congregatione redacti. 34. b.
S. Ambroſii ad nemus Monaſterium, quod toti Congregationi dat nomen, ejuſdem caput conſtitutum. 35. a. Prioris, & Viſitatorum officium quale. 35. b. Privilegia ei conceſſa. 36. a.
Amedeus Sabaudiæ Dux factus Pſeudo-Papa. 1. b. Male adeptam dignitatem abdicat. Ibid.
Amedæus Berrutus Gubernator Urbis Romæ. 401. a.
Andreas Legatus Patriarchæ Jacobitarum ad Concilium Florentinum. 37. b.
Animam eſſe mortalem in hominibus aſſerentes tamquam hæretici puniendi. 393. a.
Antoninus Archiep. Florentinus. 196. a. Ei commiſſa unio Monaſteriorum Ordinis Vallis Umbroſæ in unam Congregationem. Ibid.
Antoninus Epiſcopus Senenſis creatur Archiep. 96. b.
Antonius Galeaz Bentivolus Sedis Ap. Notarius. 261. b.
Appellatio a Rom. Pontifice ad futurum Concilium plurima parit mala. 97. b. Damnata. Ibid.
Agnus Dei. Vide Cerei.
Armeni cum Rom. Eccleſia uniti. 28. a.
Auditoris Cameræ Apoſtolicæ Juriſdictio qualis. 206. b. 333. b. Cauſas Criminales Curialium cognoſcit per Locumtenentes. 207. a. Alias autem cauſas per ſeipſum. Ibid.
Auditores Rotæ Romanæ ad numerum duodenarium redacti. 132. b. Examinandi a Vice-Cancellario. 133. a. Eorum Officia vacant per promotionem ad Eccleſias Cathedrales, vel Metropolitanas. 205. b. 206. a. Juriſdictio & facultates in cauſis cognoſcendis. 218. b. Literæ Apoſtolicæ eis expediendæ gratis. 369. b.
rum pertendat. 270. a.
Barones ſtatus Eccleſiaſtici Territoria a Bannitis non cuſtodientes pœnis ſubjecti. 259. b. & 464. b. Damna qui patiuntur, contra eoſdem Barones actionem habent. 464. b.
Bartholomæus Coleo Italici in Turcas Exercitus Dux conſtitutus. 124. a.
Baſileenſe Concilium Ferrariam translatum. 19. a. Statuta in eo edita circa electionem Rom. Pontificis. 55. a.
S. Baſilii Monachi Græci Provinciarum Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ Romæ celebrant Capitulum. 51. b. Statuta in illo edita. Ibid. Viſitatorum facultas. 52. b.
Bellum ſacrum contra Turcas indictum a Paulo II. 121. b.
Beneficia Conſiſtorialia quomodo impetranda. 471. b.
S. Bernardi Congregatio Ordinis Ciſtercien. in Italia inſtituta. 240. a. Præſidenti data auctoritas. 242. b., & 324. b. Capitulum ſinguli annis cogendum. Ibid. & 323. b. Cæteræ Conſtitutiones. 241. a. & ſeqq. & 323. b. & ſeqq.
B. Bernardinus Senenſis. 64. a. Virtutibus, & miraculis clarus. 65. a. b. & 107. a. In Sanctorum numerum refertus. 66. b.
B. Bonaventura ex Ordine Minorum Conventualium, & S. R. E. Cardinalis. 182. b. Præcipua ejus geſta. 183. b. Miracula. 184. a. SS. Canoni adſcribitur. 184. b.
Bonifacius VIII. Jubilæum Univerſale pro quolibet centeſimo anno inſtituit. 128. b.
Bonifacius IX. Festum Viſitationis B. M. V. inſtituit. 67. b.
Bononienſis Civitatis Privilegia 226. a. Quæ ad ejus regimen ſpectant a Legato cum conſenſu Magiſtratus perfici debent. Ibid. Capitula inter Legatos, & Gubernatores ejuſdem Civitatis inita confirmantur. 261. a. Cauſarum Deciſio juxta ſtatuta ejuſdem Civitatis facienda. 321. b. & 322. b.
Britannia novem Eccleſiis Cathedralibus clara. 98. b.

C

DE Calatrava Militia. 305. a. Leges pro ejuſdem indemnitate. 305. a. Portio fructuum Beneficiorum hujus Militiæ quomodo expendenda. 305. b. Privilegia Ordinis Ciſtercienſis ei communicata. 306. b.
Camaldulenſes Religioſos cujuſcumque Ordinis poſſunt recipere. 11. b. In unam Congregationem redacti. 353. b. Statuta pro bono regimine ejuſdem. 354 a. & ſeqq.
Cameræ Apoſtolicæ Clerici ſeptem conſtituti. 20. b. Supra hunc numerum aggregandi emolumentorum ſunt expertes. Ibid. A Conſultationibus ſe debent abſtinere. 74. a. Statuta ab eis edita confirmat Eugen. IV. 48. b. & 456. a. Item Calliſtus III. 74. b. Theſaurarius, & Clerici de numero veri ſunt Papæ Familiares. 75. a. & 132. a. Expeditiones pro eis, eorumque Nepotibus, & Familiaribus facienda gratis. 132 a. Cauſas intereſſe Cameræ importantes ſummariè cognoſcere poſſunt. 203. a. & 455. a. & ſeqq. Nonnullarum Terrarum ſtatus Eccleſiaſtici gubernium eis conceſſum. 257. a. Loca ſtatus Eccleſiaſtici quotannis debent viſitare. 271. a. & 455. b. In Contractibus Rerum Cameralium participare nequeunt. 273. b. Statuta nonnulla firmant. 457. a. & ſeqq.

Digitized by Google

Capitolinæ Curiæ Judicum auctoritas. 347. b.
Cardinales ante Inſignium ſuſceptionem nullum jus ad ea, quæ ſunt hujuſmodi dignitatis, acquirunt ex ſola nominatione. 2. a. *Nec vocem ullam habent in electione Pontificis, niſi eis os operiatur*. 2. b. *Eos revocantes ab Urbe excommunicati*. 164. b.
Cardinales Rom. Eccleſiæ a B. Petro inſtituti. 22. a. *Dignitate ceteris digniores*. Ibid. *Abſque Teſtium multitudine condemnari nequeunt*. 22. b. *Qui eos offendunt, in crimen læſæ Majeſtatis incidunt*. Ibid. *Cardinales a ſolo Papa judicantur*. 24. a. *Statuta Conciliorum Lugdunen., & Viennenſis in electione Rom. Pontificis ſervare debent*. 55. a. *Qui Papam ſimoniace elegerint, Dignitate, & Beneficiis privantur*. 263. b. *Eorum domos diripientes quacumque data occaſione debitis coerciti pœnis*. 424. a.
Caritatis Archiconfraternitas Romæ inſtituta. 473. b. *Indulgentiæ Confratribus conceſſæ*. 474. a. *Eis commiſſa cura Monaſterii S. M. Magdalenæ pœnitentium Mulierum de Urbe*. 485. a
Carmelitæ inſtant pro mitigatione Regulæ eis a B. Alberto traditæ. 3. b. *Quibus diebus carnibus veſci poſſint*. 4. a. *Qua lege obſtringantur prædictæ Regulæ B. Alberti*. Ibid. *Ad jejunium ſextæ Feriæ teneantur*. 4. b. *Data Generali facultas cum eis diſpenſandi ſuper Jejunio, & eſu Carnium &c.* 154. a.
Carolus I. Rex Hiſpaniarum, ejuſque ſucceſſores Catholicorum Titulo inſigniti. 450. a.
Carthuſienſis Ordinis Prioris Generalis facultates. 307. a. & ſeqq.
Caſſinenſe Monaſterium Congregationi Sanctæ Juſtinæ unitum. 260. a.
B. Catharina Senenſis. 105. b. *Angelicam vitam ducit*. 107. a. *Ejus Virtutes, & Miracula*. 108. a. *Inter Sanctas Virgines adnumeratur*. 109. a.
Cerei Agnus Dei vulgo dicti, a ſolo Rom. Pontifice benedicendi. 137. b. *Eorum qualis virtus*. Ibid.
Chriſtiani arma aliaque Saracenis, & Infidelibus deferentes anathemati ſubiiciuntur. 67. a. *Cum Judæis cohabitare non poſſunt*. 76. b. *In alios Chriſtianos insævientes debitis coercendi pœnis*. 78. a. *Eos a Captivitate liberantibus propoſitæ Indulgentiæ*. 79. a.
Chriſtoforus Columbus Inſulas novi Orbis occupat. 233. b.
Ciſtercienſis Ordinis Abbates nullo pacto ab ejuſdem Ordinis Abbatis Generalis, Viſitatorum, & Reformatorum Juriſdictione ſunt exempti. 21. b. *Monachi ad nullum alium Ordinem tranſire poſſunt*. 24. b. *Nigri tantum, vel albi coloris habitu uti debent, prout & Moniales*. 145. b. *Ab omni præſtatione ſubſidii ſunt exempti*. 209. b. *Prælatorum liberam electionem impedientes puniti*. 482. b.
Clariſſæ quomodo a juriſdictione Ordinariorum exemptæ. 27. a. *An Pedagia, aliaque onera ſolvere debeant*. 27. b. *Declarantur Regulæ, quæ ab eiſdem obſervari debent*. 57. a. 403. & ſeqq. *Subiiciantur regimini Minoritarum*. 57. b.
Clemens VI. Jubilæum Univerſale a centeſimo ad quemlibet quinquageſimum annum reduxit. 139. a.
Clericus Sæcularia officia exercere non poteſt. 6. a.
Clerici ſi extra tempora, ante legitimam ætatem, vel ſine literis Dimiſſoriis ad Sacros Ordines promoveantur abſque canonica diſpenſatione, ab eiſdem Ordinibus ſuſpenſi declarantur. 109 b. *Bona Eccleſiaſtica Be-*

D

DAniel Epiſcopus Tarentin. ſervanda ſtatuit a Clero Urbis, ac præſertim in Proceſſionibus. 5. a.
Dominicus Epiſcopus Torcellanus Pauli II. PP. in Urbe Vicarius. 117. b.
Duella in Statu Eccleſiaſtico prohibita. 309. a. 467. b. *Pœnæ contra Duellantes, vel Duella permittentes*. 309. b. 467. b. *Spectantibus quoque inflictæ pœnæ*. 468. a.

E

ECcleſia Romana fluctuare, ſed mergi non poteſt. 19. a.
Eliſabetha Hiſpaniarum Reginæ ſtudium fidei propagandæ. 233. b.
Eremitæ S. Auguſtini Congregationis Illicitanæ proprium Vicarium Generalem eligunt. 45. b. *Soli Priori Generali Ordinis Eremitarum S. Auguſtini ſubſunt*. 46. b *Conceſſa eis Privilegia*. Ibid. *Abſque ejuſdem Vicarii licentia dignitates extra Congregationem obtinere non poſſunt*. 48. a. *Huic Ordini conceſſa Privilegia Ordinum Mendicantium*. 308. a. & ſeqq. *Eccleſiæ bona alienari vetitum*. 125. a.
Eugenius IV. Ordinem Canon. Sæcularium in Alga Venetiarum fundat. 1. a.
Exules ab Urbe, qui minas pro habenda pace inferunt, pœnis ſubiecti. 220. a.

F

FAbricæ Baſilicæ S. Petri Commiſſarii. 313. b. *Eorum facultates*. 314. a. & ſeqq.
Ferdinandus Hiſpaniarum Rex inſtat pro Canonizatione B. Bonaventuræ. 184. a. *Ejus zelus propagandæ fidei*. 233. b. *Regnum Granatæ e Saracenorum manibus vindicat*. Ibid. *Inſulas novi Orbis acquirit*. Ibid. *Ei, & ſucceſſoribus hujuſmodi Inſulæ adjudicatæ*. 234. a.
Ferdinandus Rex Militiæ de Calatrava adminiſtrator. 306. a.
Florentinum Concilium. 25. a. *In eo facta unio Eccleſiæ Græcæ cum Latina*. Ibid. *Armeni quoque uniti*. 28. b. *Datum eis Fidei Compendium*. 29. *Item & Jacobitæ*. 37. a.
S. Franciſci de Aſſiſio Feſtum tamquam de præcepto obſervantibus propoſitæ Indulgentiæ. 134. b.
B. Franciſcus de Paula Oratorium in Oppido de Paula conſtruit. 136. b. *Fratres in eo aſſumit*. Ibid. *Iis ab Epiſcopo S. Marci de mandato Sixti IV. Pontificis conceſſa Privilegia*. Ibid.
B. Franciſcus in eorum Superiorem eligitur. 137. a. *Regulas ſuis Eremitis dat*. 227. a. *Hujuſmodi Regulæ confirmatæ*. 227. b. & ſeqq.
B. Franciſcus virtutibus & miraculis clarus. 477. a. & ſeqq. *Canonizatur*. 481. a. *Ejus Feſtum celebrari poteſt cum Octava*. 501. a.
Franciſcus Dux Brabantiæ Pſalterium B. M. V. in ſuis ſtatibus innovat. 172. b.
Fridericus III. in Romanorum Imperatorem electus. 69. b. *Romæ coronatur a Nicolao V*. 70. a. *Apud Pium II. inſtat pro Canonizatione B. Catharinæ Senenſis*. 107. b.

Et

Gubernatores Civitatum, & locorum Status Eccleſiaſtici munera recipere non debent. 119. a. Nec conferre Officia a Papa conferri ſolita. 119. b. Neque Bannitos remittere, aut pœnas condonare. Ibid.
Gubernatoris Urbis Romæ juriſdictio qualis. 334. a. 401. a.
Guilelmus Cardinalis Rotomagenſis. 146. b. Teſtatur Calliſtum III. P.P. Alberto de Drepano Ordinis Carmelitarum exhiberi honores Beatorum permiſiſſe. Ibid.

H

HEbræis publica munia obire vetitum. 43. b. Famulos, famulaſque Chriſtianas habere. Ibid. & 77. a. Juſſi vero Decimas ſolvere. 43. b. 76. b. Signum in Veſtibus portare. 44. a. Cum Chriſtianis cohabitare non debent. 76. b.
Henricus Archiep. Cantuarien. cum Cardinale S. Balbinæ Legato S. A. contendit ſuper præcedentia. 21. b.
Henricus Ep. Vintonien. 22. a. A Martino V. creatus Cardinalis Ibid. Legatum Sedis Apoſtolicæ agit in Anglia. Ibid.
Henricus Portugalliæ Infans Fidem Chriſtianam in Africa propagat. 70. b. In Maris Atblantici Inſulis Eccleſias fundat. Ibid.
Henricus VI. Angliæ Rex Canonizari petit B Oſmundum Epiſcop. Saresbertenſem. 82. b.
Henricus VIII. Angliæ Rex Tractatum edit contra Errores Lutheri. 504. a. Titulo Defenſoris Fidei donatur. 504. b.
S. Hieronymi de Feſulis Congregatio. 33. b. Ab Eugen IV. confirmata. 34. a. Regulæ ei præſcriptæ. 34. b.
Homicidæ, etiam habita pace cum parte debent exulare. 110. b. Officiales autem quicumque Salvum Conductum eis concedere non poſſunt. Ibid. Appellationis remedium eis non dandum. 111. a. Etiamſi abſolvantur, dignitates tamen, & officia in locis, a quibus banniti ſunt, obtinere nequeunt. 111. b. Forum receptatores pœnis coerciti. 270. a. Non audiendi niſi ſe prius in Carceribus conſtituant. 318 a. Qui vigeſimum ætatis annum non attingunt, habendi ſunt pro maioribus. 3 9. a.
Hortana Eccleſia Caſtellanæ unita. 13. b. In Not.

I

SAncti Jacobi Incurabilium de Urbe Hoſpitale in Archioſpitale erectum. 418. a. Ejus inſtitutum, legeſque quales ſint. 418. b. Exemptiones, aliaque Privilegia conceſſa. 4 9. a. & ſeqq.
Jacobitæ uniti S.R.E. in Concilio Florentino. 37. a. Tradita eis Expoſitio Fidei. 37. b.
Jeſuati Fratres S. Hieronymi. 243. a.
Jeſu Chriſti Sanguinem in triduo Paſſionis a Divinitate fuiſſe diviſum, vel non, diſputare, ſuadere, vel prædicare vetitum. 116. a.
Ilcina Eccleſia Pientinæ Unita. 113. a.
ſtituta. 221. a. Confirmata. 221. b. Sepultura Damnatorum ei conceſſa. Ibid. Privilegia data. 222. a.
B. Joannes de Capiſtrano in virtute Vexilli Crucis Quadraginta Turcarum millia fugat. 88. a.
Joannes Bentivolus Bononiam occupat. 312. b. Eam reſtituere monitus ad futurum Concilium appellat. Ibid.
Joannes Caravajal Rom. Rotæ Auditor, & S. R. E. Cardinalis. 103. b.
Joannes de Marſiliis Orator Bononien. apud Julium II. 261. b.
Joannes Picus Mirandulanus. 210. b. Nonnullas Propoſitiones male ſonantes defendendas proponit. Ibid Ex iis erroneas nonnullas agnoſcit. 211. a. Et cum eaſdem judicio Sedis Apoſtolicæ ſubmiſerit, nullam malam notam incurrit. Ibid.
Joannes Palæologus Imperator petit Concilium Baſileenſe Ferrariam transferri. 19. a.
Joannes Patriarcha Jacobitarum Legatum mittit ad Concilium Florentinum. 37. b.
Joannes de Poliaco Propoſitiones erroneas docet circa Confeſſiones, quæ a Fratribus Ordinum Mendicantium audiuntur. 54. a. Eaſdem revocat. Ibid. Illaſque damnat Eugenius IV. P.P. 54. b.
Joannes Soreth Generalis Carmelitarum. 146. b. Inſtat pro Beatificatione V. Alberti de Drepano. Ibid.
Joſeph Patriarcha Conſtantinopol. Concilium Baſilææ Ferrariam transferri petit. 19. a.
Jubilæum Univerſale a centeſimo ad quemlibet quinquageſimum annum redactum. 129. a. Deinde ad vigeſimumquintum. 129. b.
Judices delegati in Cauſis Alienationum bonorum Eccleſiaſticorum quid ſervare debeant. 1. 8. a.
Julianus S. Angeli Cardinalis Sedis Ap. Legatus in Hungaria Eneæ Silvio errorem ſuæ opinionis de Eug. IV. & Concilio Baſileenſi demonſtrat. 103. a.
Julius II. 259. a. Concilium Œcumenicum indicit. 325. b. Galliæ Prælatos citat ad revocandam Pragmaticam Sanctionem ſuper proviſionibus Beneficiorum. 430. b.
Juriſpatronatus, & præſentandi conceſſiones revocatæ. 203. b.
S. Juſtinæ Ordinis S. Benedicti Monachi quæcumque legata pia acceptare poſſunt in uſum ſuorum Monaſteriorum. 3. a. Singulis annis Capitulum Generale cogere debent. 8. a. Eorum Definitores quas habeant facultates. Ibid. Abbates, & Priores a quibus eligendi, & removendi ſint. Ibid. Viſitatorum auctoritas qualis. 8. b. De recipiendis in Congregationem. Ibid. Monaſteriorum Privilegia. Ibid. Ea vero quæ ſunt reformanda. 9. a. Prælati quomodo eligendi. Ibid. Reddituus quo pacto dividendi. Ibid. A correctione Prælatorum appellare non poſſunt Monachi, niſi de licentia Papæ. 14. a. Privilegia huic Congregationi conceſſa. Ibid., & ſeqq. Exemptio a quacumque ſolutione in funeralibus. 17. a. Deputati Conſervatores ad cognoſcendas lites eamdem attingentes. 17. b. Huic Congregationi Conſervatores, & Executores ii omnes dati cenſentur, quibus Sedes Apoſtolica cauſas delegare poteſt. 208. a. Monaſterium Caſſinenſe ei unitur additis Privilegiis. 260. a. & ſeqq.

Late

Digitized by Google

be eis conceſſa. 148. a. *Privilegiis muniti*. 148. b. & ſeqq. *Datæ eis nonnullæ Regulæ*. Ibid.

Latinis ad ritum Græcum tranſire non licet 64. a.

S. Leo PP. I. Acta Epheſinæ Synodi contra fidem revocat. 431. b.

Leo X. electus. 350. a. *Parmam ac Placentiam recuperat*. 410. b. *Pragmaticam Sanctionem in Regno Franciæ editam a Ludovico Rege, irritat; concordatque cum eodem Rege ſuper proviſionibus Beneficiorum*. 430. a. & ſeqq. *Martinum Lutherum ejuſque Propoſitiones damnat*. 488. a. *Regulam pro Tertiariis Ordinis S. Franciſci latam approbat*. 497. b.

Leonardus Lauredanus Venetiarum Dux. 312. a. *A Papa ad futurum Concilium appellat*. 312. b.

B. Leopoldus Auſtriæ Princeps. 192. b. *Ejus virtutes*. 193. a. *Miraculis clarus*. 194. a. *SS. Confeſſorum Canoni adſcribitur*. 194. b. *Dies feſta quotannis ſtatuta*. 195. a.

Libri abſque licentia Vicarii Papæ, & Magiſtri Sacri Palatii *Apoſtolici Romæ, alibi vero Ordinariorum non imprimendi*. 409. b.

Literarum Apoſt. executionem impedientes debitis coerciti pœnis. 465. b. & ſeqq.

In Literis Apoſtolicis ſe ipſos mencientes excommunicantur. 212. a. 463. b.

Lugdunenſe Concilium anathemati ſubjecit deferentes arma, aliaque Saracenis, & Infidelibus. 67. a.

Ludovicus IX. Francorum Rex inſtat pro Canonizatione B. Bonaventuræ. 184. a.

M

M*Agiſtrorum viarum Urbis juriſdictio qualis*. 179. b. 428. a. & ſeqq. *Ab eorum ſententiis ad quem admitti debeat appellatio*. 429. b.

Malleani Oppidum in Civitatem erectum. 235. b. *Eo tranſlata Sedes Epiſcopalis Sabinen*. Ibid.

Mareſcalli Urbis juriſdictio qualis. 333. b.

Margarita Brabantiæ Duciſſa Pſalterii B. V. M. devota. 172. b.

B. Mariæ de Mercede Redempt. Captivorum Fratres quare ad Ordines Mendicantium tranſire non poſſunt. 89. a.

B. Mariæ Montis Oliveti Canonicorum Congregatio. 113. b. *Privilegia ei conceſſa*. 114. a. & ſeqq. 290. & ſeqq. *Conſervatorum auctoritas*. 267. b. & ſeqq. *Duo ex Prælatis Bona Monaſteriorum poſſunt alienare, ſi expediens ſit*. 289. b. *Hanc eandem facultatem habet etiam unus ex viſitatoribus ejuſdem Congregationis*. 427. b.

S. Mariæ Magdalenæ Monaſterium in Urbe erectum pro mulieribus inhoneſtæ vitæ pænitentium. 484. a. *De Abbatiſſæ electione*. 485. a. *Spolia meretricum Urbis ei applicata*. 485. b. *Indulgentiæ ei benefacientibus conceſſa*. 486. a.

Martinus Lutherus multas hæreſes inducit. 488. a. *Ejus Articuli quales fuerint*. 488. b. *Damnantur a Leone X*. 490. a. *Monitus ut reſipiſceret, ad futurum Concilium provocat*. 491. a. *Ei prohibitum prædicationis officium*. 491. b. *Dies indicta ad reſipiſcendum* 491. b. *Ejus opera omnia damnata*. 492. a. *Ipſe vero excommunicatur*. 494. a. & ſeqq.

Matthias Hungariæ Rex inſtat pro Canonizatione B. Bonaventuræ. 184. a.

Ordini Ciſtercienſi. 502. a.

Minimorum Eremitarum Regulæ. 228. a. & ſeqq. 245. b. & ſeqq. 273. & ſeqq. *Privilegia ei conceſſa*. 247. a. 273. & ſeqq. *Regula pro ſororibus*. 273. & ſeqq.

Minorum Ordinis Miniſter Generalis quomodo eligendus. 451. b. & ſeqq. *Alternativa ſervanda in ejus electione inter Ciſmontanam, & Ultramontanam Provincias*. 452. a. *Commiſſarius Generalis quo pacto eligendus*. 452. b. *Regulæ ſervandæ in electione ceterorum Superiorum*. 453. a. & ſeqq.

Minores de Obſervantia Minoribus Conventualibus præcedunt. 462. b. *Minoritæ in Univerſitate Pariſienſi gaudent Privilegiis, quibus fruuntur Fratres Ordinis Prædicatorum*. 185. b.

Minoritarum Cardinalis Protector. 135. a. *Ejus auctoritas qualis ſit*. Ibid. *Huic Ordini ampliſſima conceſſa Privilegia*. 139. & ſeqq. 173. a. & ſeqq. *Ejus Religioſi extra Cœnobia etiam occaſione ſtudiorum commorari non poſſunt*. 288. a. *Si ſecus egerint, pœnis coercendi*. 288. b. *Circa eorum Domos nova erigenda Monaſteria infra ſpatium* 300. *Cannarum*. 311. a.

Minoritæ poſſunt habere Domos amplas, & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica. 394. a.

Minores Conventuales Ordinis S. Franciſci quibus legibus a Minoritis de Obſervantia ſejuncti. 450. b.

Montes Pietatis pecunias licite mutuant, aliquo pro impenſis, & indemnitate recepto. 408. a.

N

N*Annetenſis Univerſitas Inſtituta*. 99. a. *Epiſcopus Nannetenſis ejuſdem perpetuus Cancellarius*. Ibid. *Gradus, & inſignia Doctoratus concedendi huic Univerſitati conceſſa facultas*. Ibid. *Alia data Privilegia*. 99. b.

Naufragantium in maribus S. R. E. bona occupare vetitum. 310. a. *Naufragantibus vero auxilium dantibus conceſſæ Indulgentiæ*. 311. a.

Nepeſina Eccleſia Sutrinæ unita. 13. a.

B. Nicolaus de Tolentino virtutibus, & miraculis clarus. 55. b. *Quæ fuerint hujuſmodi* 56. a. *Sanctorum Albo adſcribitur*. 57. a.

Nicolaus PP. V. 61. a. *Concordata init cum Friderico III. Imperatore ſuper Collationibus Eccleſiarum, & Beneficiorum, quæ Concordata Germaniæ nuncupantur*. 61. b. *Bonifacii IX. Conſtitutionem de Inſtitutione Feſtivitatis Viſitationis B. M. V. renovat*. 67. b.

Notarii Urbis notificare tenentur diſpoſitiones, quas fieri contingat, favore Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe. 160. a. *Si inſtrumenta Exequutionum dare recuſent, pœnis ſubiiciantur*. 224. a.

O

B. *Oſmundus Sareſberien. Epiſcopus*. 79. a. *Ejuſdem virtutes*. 81. a. *Miracula*. 81. b. *SS. Canoni adſcribitur*. 83. a.

P

P*Aſchalis Dux Venetiarum inſtat pro Canonizatione B. Catharinæ Senenſis*. 107. b.

B. Te-

Digitized by Google

Qui ab eo appellant ad futurum Concilium anathemati ſubijciuntur. 97. b. 312. a. & ſeqq.
Ad Pontificem Rom. ſpectat difficiliorum Controverſiarum Deciſio. 122. a. Et Concilia Generalia indicere 327. a.
Populus Romanus reintegratus ad ſua privilegia, & officia. 350. b.
Portugalliæ Regibus adjudicata Cepta, & Maris Atlantici Inſulæ. 70. a. & ſeqq.
Prædicatores Verbi Dei debent prius examinari, & probari. 445. a. Futura prædicere non debent. 445. b.
Prædicatorum Ordini ampliſſima conceſſa Privilegia. 143. b. & ſeqq. 173. a. & ſeqq. Eius Fratres etiam cauſa ſtudiorum extra Cænobia degere non poſsunt. 288. a. Si ſecus egerint pœnis coercendi. 388. b.
Prothonotarii Apoſtolici non præcedunt Epiſcopis. 97. a. Locum determinatum habens in Cappellis Pontificiis, & Conciſtoriis publicis. 97. b.
Pſalterium B. M. V. recitantibus Indulgentiæ propoſita. 173. a.
Pyrrhus Arch. Conſentinus Franciſco de Paula Oratorium conſtruere permittit. 136. b. Eius Fratres a ſua juriſdictione eximit. 137. a. Nonnulla alia eiſdem concedit Privilegia. Ibid.

Q

Quindennia de Beneficiis unitis, Cameræ Apoſtolicæ ſolvenda. 126. b.

R

Raymundus S. Mariæ Novæ Card. S. A. Legatus in Germania. 496. b.
Ripæ Urbis. Debitores Ripales ad ceſſionem bonorum non admittendi. 220. b. A Judicibus propriis nonniſi ad Cameram Ap. appellare poſſunt. 221. a.
Romam quæ deferuntur res, ſemel tantum vectigal ſolvere debent. 50. b. Vindictam tranſverſalem in ea facientibus inflicta pœna. 120. b.
Romanæ Eccleſiæ bona invadentes pœnis ſubiiciuntur. 411. a. & b.
Rodulphus Auſtriæ Dux inſtat ab Innocentio VI. PP. pro Canonizatione B. Leopoldi pariter Auſtriæ Principis. 194. a.
Roſarii B. M. V. Confraternitas Coloniæ a B. Dominico erecta 496. a. Ab Alexandro Ep. Foroliovienſi innovata. Ibid. A Leone X. confirmata cum Privilegiorum conceſſione. 497. a.

S

Sabinenſis Epiſcopatus Malleanum tranſlatus. 235. b.
Sacrorii Apoſtolici Officium Ordini Fratrum Eremitarum S. Auguſtini additum. 237. b.
S. Salvatoris Meſſanen. Monaſterium Ordinis S. Baſilii Rom.
pœna inflicta. Ibid. Qui aliquem Simoniam comiſiſſe ſciunt, eum ſub anathematis pœna revelare tenentur. 11. a. Simoniace Beneficia obtinentes, ea debent dimittere nec eorum fructus poſſunt percipere. 134. a.
Sixtus IV. Sacellum juxta Baſilicam S. Petri in Urbe erigit. 177. a. Certis ſtatutis anni diebus illud viſitantibus Indulgentias concedit. 177. b. Ordinem S. Joannis Hieroſolymitani in Hetruria fundatum extinguit. 178. a.
Spiritus Sanctus qua ratione ex Patre, filioque procedat. 26. a.
S. Spiritus in Saxia Archihoſpitale. 154. b. Omnia loca ejuſdem inſtituti ab eo dependent. 155. a. A ſoloque Magiſtro Generali conferri poſſunt. Ibid. Eleemoſyna pro Archioſpitali quomodo colligenda. 155. b. Confraternitas in Urbe inſtituta, & innovata. 159. a. Indulgentiæ conceſſæ eleemoſynam Archioſpitali elargientibus. 160. b. Archihoſpitalis Privilegia. 186. a.
Status Eccleſiaſtici perturbatores pœnis coerciti. 232. a. & ſeqq.
Studium Generale Urbis a Bonif. VIII. inſtitutum. 370. a. Lectorum munus quale. 370. b. Bidelli Officium. 371. a. Privilegium Fori, & exemptionis pro Scholaribus. Ibid.
Summator Literarum Apoſtolicarum. 244. b. Ejus Officium vacabile inſtitutum. Ibid. Privilegia, & Emolumenta eis conceſſa. 245. b.

T

Taddeus de Manfredis Imolæ Vicarius Generalis. 124. a. Mordianenſe, & Bubanum Caſtra ei reſtituta. Ibid.
Titulus Crucis Jeſu Chriſti in Eccleſia S. Crucis in Hieruſalem de Urbe inventus. 237. a.
Transfigurationis SS. Salvatoris Feſtum inſtitutum. 87. b. Illud obſervantibus conceſſa Indulgentiæ. 88. b.

V

Vallis Umbroſæ Congregatio. 195 b. Ei unita cætera Ordinis Monaſteria ſub nonnullis legibus. Ibid. Abbatum munus quale eſſe debeat. Ibid. Conſtitutiones ab eadem Congregatione ſervandæ. 198. a. & ſeqq. Privilegia ei conceſſa, & confirmata. 298. a. & ſeqq.
Veneti Civitates nonnullas R. E. occupant. 312. b. Moniti eas reſtituere ad futurum Concilium appellant. Ibid.
Vicarii Papæ in Urbe, quæ ſit juriſdictio. 117. b. 333. a.
Viennenſe Oppidum in Auſtria in Civitatem erectum. 127. b. Epiſcopatu donatum. Ibid.
Viennenſis Eccleſiæ erectio: Capituli efformatio: Diœceſis conſtituta. 127. b.
B. Vincentius Valentinus Ordinis Prædicatorum. 92. b. & ſeqq. Ejus virtutes, & miracula. 93. b. & ſeqq. Inter Sanctos adſcriptus. 95. a.
Viſitationis B. M. V. dies Feſtus inſtitutus a Bonifacio XI. 67. b. A Nicolao V. innovatus. Ibid.

FINIS PARTIS TERTIÆ TOMI TERTII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google